

รายงานวิจัย

เรื่อง

การผสมผสานภูมิปัญญาทางพุทธศาสนากับการสร้างทุนทาง
วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คน : ศึกษาเฉพาะกรณี
พระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ

โดย

จิราลักษณ์ จงสถิตมัน
เกียรติศักดิ์ แสงสุวรรณ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ผู้สนับสนุนทุนวิจัย

2544

ความนำ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลจำนวนมากที่มีโอกาสเอื้อนามได้ทั้งหมด

ในเบื้องต้น ขอแสดงความขอบพระคุณพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ เป็นอย่างสูงที่เมตตาให้คณะผู้วิจัยได้นมัสการสัมภาษณ์ท่านในหลายกรรมหลายวาระ แม้กระนั้นก็ยังไม้อาจจะถ่ายทอดภูมิปัญญาอันกว้างไกลลึกซึ้งของท่านมาอย่างหมดสิ้นกระบวนการความได้

พระภิกษุอีก 2 รูป คือ พระชาติศักดิ์ ถาวรธัมโม และพระเชษฐชัย ทิพย์ปัญญา ได้กรุณาเอื้อเพื่อข้อมูลและการอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่คณะผู้วิจัย จึงขอแสดงความขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติที่เห็นความสำคัญของงานวิจัยชิ้นนี้ และให้การสนับสนุนเงินทุน และขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.อานันท์ กาญจนพันธุ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาอันมีคุณค่ากับให้ยืมหนังสือที่จำเป็น อาจารย์ ดร.อภิญา เพื่องฟูสกุล กัลยาณมิตรผู้ให้คำชี้แนะในเรื่องแนวคิดและทิศทางของงานวิจัย และแม่ชีอรอนงค์ เหล่าสินชัย ผู้ร่วมสัมภาษณ์ที่ทำให้การซักถามเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวาและอรรถรส

ในกระบวนการของงานวิจัยที่ต้องมานะอดทน ตรากตรำทำงานแข่งขันกับเวลา คณะผู้วิจัยขอขอบคุณท่านทั้งหลายต่อไปนี้ที่ได้ช่วยให้งานวิจัยก้าวพ้นอุปสรรคขวากหนามมาได้ในที่สุด รศ.ปาริชาติ วลัยเสถียร กัลยาณมิตรอีกผู้หนึ่งที่ได้ช่วยจัดหาหนังสือและเอกสารอันมีประโยชน์อย่างยิ่งในเวลาอันรวดเร็วขณะที่ผู้วิจัยกำลังอยู่ในภาวะคับขัน นอกเหนือไปจากกำลังใจที่มีให้เสมอมา คุณเอนก – คุณฉวี นาคะบุตร กัลยาณมิตรที่เป็นกำลังใจและช่วยให้แนวคิดในการวิเคราะห์ คุณจิรพันธุ์ ประศาสน์วุฒิและคุณวัชร กันยะจันทร์ที่ได้อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ณ สวนบูรณรักษ์ธรรม คุณฉวีญา ศักดิ์สูง ผู้ช่วยวิจัยที่ร่วมชะตากรรมกับหัวหน้าคณะผู้วิจัยมากกว่าทศวรรษ รวมทั้งครั้งนี้ด้วย ครูกอบกุล กาวัง และครูอนงค์ เพชรชิต ที่ช่วยหาข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คุณรุ่งทิพา เดชะปรากกรม ที่ได้ช่วยประมวลผลข้อมูลเชิงปริมาณที่คณะผู้วิจัยไม่ค่อยคุ้นเคยนัก คุณศิริพรและคุณศิริจันทร์ ลังกาพันธ์ เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์พลังพิระมิตที่ได้ช่วยเหลือคณะผู้วิจัยเป็นเอนกอนันต์ในเรื่องของข้อมูล และการอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมทั้ง คุณวันชัย เมี้ยนมนัส ที่ให้การสนับสนุนคณะผู้วิจัยในหลายๆ เรื่อง

ขอขอบคุณคุณเบญจมาศ ทิพย์ศักดิ์ และคุณสมบุญ ณ สุวรรณถาวร ในความกระตือรือร้นและการเป็นธุระจัดพิมพ์รายงานวิจัยฉบับนี้ในเวลาอันสั้นอย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อย

ท้ายที่สุด ขอขอบพระคุณจากดวงใจให้แก่ พ่อ แม่ พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา ผู้ปฏิบัติธรรม
ที่สวนบูรณรักษ์ธรรมและผู้ใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิตทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์
อย่างยิ่งแก่คณะผู้วิจัยอย่างเต็มอกเต็มใจ ทำให้ผลการวิจัยส่วนหนึ่งปรากฏออกมาได้

ความบกพร่อง ผิดพลาด ความตื่นเงินต่างๆ ที่มีในรายงานวิจัยฉบับนี้แน่นอนว่าเป็น
ความรับผิดชอบของคณะผู้วิจัยเพียงผู้เดียว

จิราลักษณ์	จงสถิตมัน
เกียรติศักดิ์	แสงสุวรรณ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์รัตนญาโณ เจ้าอาวาสวัดคอกยั้ง อำเภอมะเข่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ว่ามีที่มาและองค์ประกอบอะไรบ้าง เป็นทุนทางวัฒนธรรมอย่างไร ท่านได้มีการผสมผสานภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาอย่างไร ก่อให้เกิดผลอย่างไรบ้าง และภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของท่านคือด้านพิธีกรรมนั้น ให้ผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของศาสนิกอย่างไรบ้าง โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพเป็นหลัก มีการศึกษาเชิงปริมาณเป็นส่วนเสริม ซึ่งก็ได้แก่การสัมภาษณ์ การสังเกตและสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม การใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ และการจัดทำกรณีศึกษา

ผลการศึกษาค้นพบว่า ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ได้มาจาก “ญาณทัศนะ” ของท่านอันเป็นผลมาจากการปฏิบัติสมาธิ จนเกิดเป็นความรู้ที่ไม่ต้องนึกคิดไม่เนื่องด้วยความจำ และอยู่เหนือตรรกะทั้งหมด ทั้งนี้องค์ประกอบของภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของท่านมีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ คือ สมาธิ จิต จักรวาลและมนุษย์ วิกฤตโลกและสิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ) และพิธีกรรม ภูมิปัญญาเหล่านี้จัดว่าเป็นทุนทางวัฒนธรรม เนื่องจากมีคุณลักษณะทั้งในด้านสังขธรรมและจริยธรรม กล่าวคือในระดับสังขธรรมหรือกฎธรรมชาติดี มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เช่น อริยสัจ 4 กฎพระไตรลักษณ์ ส่วนในระดับจริยธรรมหรือการนำสังขธรรมไปปฏิบัติ หรือข้อประพฤติปฏิบัติ ก็สามารถที่จะนำภูมิปัญญาเหล่านี้มาปฏิบัติเพื่อจุดประสงค์ทั้งในทางโลกียะ (การส่งเสริมสุขภาพ การบำบัดรักษาโรค และการดำรงชีวิตประจำวันอย่างปกติสุข) และทางโลกุตระ (การหลุดพ้นหรือการเข้าถึงมรรค เข้าถึงสภาวะธรรม) ได้ด้วย นอกจากนี้ ก็ยังเป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่า มีอัตลักษณ์ เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านหรือท้องถิ่น ที่สามารถเรียนรู้และสืบทอดได้อีกด้วย

การศึกษาค้นคว้า พบต่อไปว่า ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาทั้งหมดของพระอาจารย์รัตน์มีการผสมผสานกันในลักษณะบูรณาการทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านโลกียธรรมกับด้านโลกุตระธรรม ด้านเวลา และด้านองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงประสานกัน และการผสมผสานภูมิปัญญาของท่านก็ทำให้เกิดผลที่สำคัญ 2 ประการ ประการแรกทำให้เกิดความเป็นชุมชนของชนชั้นกลางในเมืองขึ้นรวม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาชนที่มาใช้บริการที่ศูนย์พลังพิระมิดในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพระอาจารย์รัตน์เปิดให้บริการแก่ศาสนิกทั้งหลาย และกลุ่มศิษยานุศิษย์ของพระอาจารย์รัตน์เอง ประการที่สอง เกิดสมาธิที่มีอัตลักษณ์ขึ้น ทำให้เป็นการปฏิบัติธรรมอีก “สาย” หนึ่งของสังคมไทย และมีปฏิริยาทางสังคมต่อการปฏิบัติธรรมสายนี้เกิดขึ้นด้วย

สุดท้ายคือ ภูมิปัญญาด้านพิธีมิตของพระอาจารย์รัตน์นั้น แม้มิได้เกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนา แต่ก็นำมาใช้เพื่อเป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับการปฏิบัติสมาธิ และพบว่าพิธีมิตให้ผลดีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน กล่าวคือ ในด้านร่างกายทำให้ร่างกายสดชื่น เบาสบาย แข็งแรงขึ้นจากเดิม ด้านจิตใจ ทำให้จิตใจมั่นคง ผ่อนคลายมากขึ้น และด้านสมาธิ ทำให้จิตสงบ เป็นสมาธิมากขึ้น ปฏิบัติสมาธิได้นานขึ้นกว่าเดิม

สารบัญ

	หน้า
ความนำ	ก
บทคัดย่อ	ค
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	ช
สารบัญแผนภูมิ	ซ
บทที่ 1 ฐานงานวิจัยและวิธีวิทยา	1
1.1 ความสำคัญของภูมิปัญญาทางศาสนากับทุนทางวัฒนธรรม	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.3 วิธีวิทยาในการศึกษา	6
1.4 ระยะเวลาในการศึกษา	9
1.5 ข้อยกเว้นของการศึกษา	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการศึกษา	9
1.7 ภูมิปัญญา ภูมิปัญญาทางศาสนา และภูมิปัญญาทางพุทธศาสนา	10
บทที่ 2 ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาและทุนทางวัฒนธรรม	21
2.1 ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาในบริบทของสังคมไทย	21
2.2 พระภิกษุสงฆ์กับภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาภาคปฏิบัติ	36
2.3 ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนา : ทุนทางวัฒนธรรม	44
2.4 ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์	48
2.4.1 ที่มาของภูมิปัญญา	48
2.4.2 องค์ประกอบของภูมิปัญญา	50
(1) สมมติ	50
(2) จิต จักรวาล และมนุษย์	88
(3) วิกฤตโลกและสิ่งแวดล้อม	105
(4) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (ลัวะ)	112
(5) พิธีมิด	126

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	การผสมผสานภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาในการสร้างทุนทางวัฒนธรรม
3.1	การผสมผสานภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาและการถ่ายทอด
3.2	ผลของการผสมผสานภูมิปัญญา
บทที่ 4	พิธีมิดกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของศาสนิก
4.1	พิธีมิด
4.2	องค์ความรู้ด้านพิธีมิดของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ
4.3	การดำเนินงานของศูนย์พลังพิธีมิด
4.4	ผลของพิธีมิดที่มีต่อคุณภาพชีวิต
4.4.1	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปฏิบัติสมาธิ / ผู้ใช้บริการ
4.4.2	ว่าด้วยพลังพิธีมิด
4.4.3	ผลที่เกิดขึ้น / ประโยชน์ของพิธีมิด
4.4.4	มุมมองต่อพลังพิธีมิด
4.4.5	กรณีศึกษาผู้ใช้ประโยชน์จากพิธีมิด
4.4.6	การใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ จากพิธีมิด
4.4.7	ข้อสรุปพิธีมิดกับคุณภาพชีวิตของศาสนิก
บทที่ 5	ปัจจัยมิด
5.1	ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ : ทุนทางวัฒนธรรมของสังคมไทย
5.2	ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ กับคุณภาพชีวิตของศาสนิก
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
1.	ประวัติพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ
2.	การปฏิบัติสมาธิวิธีการต่าง ๆ (โดยย่อ)
3.	ตารางข้อมูลผู้ปฏิบัติสมาธิที่รับการอบรมสมาธิและผู้ใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพิธีมิด
4.	แบบสอบถาม / ติดตามผล / สนทนากลุ่ม

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	ภาพตัดขวางแสดงจุดลมปราณที่โหนดศีรษะและจมูก และฐานอารมณ์	59
ภาพที่ 2	แสดงจุดลมปราณและฐานของร่างกายจิตใจด้านหน้า	60
ภาพที่ 3	แสดงจุดลมปราณและฐานของร่างกายด้านหลัง	61

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 วัฏจักรการกำเนิดการจักร	94
แผนภูมิที่ 2 กระบวนการเปลี่ยนแปลงของพลังงานที่หลุมดำ	100
แผนภูมิที่ 3 บูรณาการของภูมิปัญญาของพระอาจารย์รัตน์ รตนาโน	129

บทที่ 1

ฐานงานวิจัยและวิธีวิทยา

ในบทแรกนี้ จะได้กล่าวถึงที่มาของการศึกษาและวิธีวิทยาที่ใช้ในการศึกษาไปโดยลำดับ จากนั้นในตอนท้ายก็จะได้กล่าวถึงคำนิยามที่สำคัญในงานวิจัย

1.1 ความสำคัญของภูมิปัญญาทางพุทธศาสนากับทุนทางวัฒนธรรม

ภูมิปัญญา (Wisdom) หรือความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ความสามารถทางพฤติกรรม และความสามารถในการแก้ปัญหาของมนุษย์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ อ้างในยิ่งยง เทาประเสริฐ 2542 : 11) เป็นสิ่งที่ปัจเจกชน กลุ่มคน หรือชุมชน มีอยู่ เรียนรู้ ปรับเปลี่ยน เลือกรับ สั่งสม และสืบทอดกันมาในประวัติศาสตร์อันยาวนาน ภายใต้บริบททางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และกายภาพที่แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ความอยู่รอด การพัฒนาและความปลอดภัยยั่งยืนของแต่ละสังคม จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง นั่นก็คือศักยภาพในการทำให้ภูมิปัญญาในระดับปัจเจกชน กลุ่มชน และชุมชน มีความเป็นพลวัตสามารถปรับตัวเอง เพื่อตอบสนองและยืนหยัดรับใช้คนในสังคมสืบต่อไป

พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในโลกที่ใช้พุทธศักราชอย่างเป็นทางการมาตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2456 (พระบรมราชโองการ ประกาศ รัตนโกสินทร์ศก ๒๕๔๓ : ๔) พุทธศาสนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อชนชาติไทย จนถึงได้ว่าพุทธศาสนากับชนชาติไทยมีความสัมพันธ์แนบแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งในทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ในทางประวัติศาสตร์ อาจมองได้ว่าประวัติศาสตร์ของประเทศไทยเป็นประวัติศาสตร์ของชนชาติที่นับถือพุทธศาสนา ในด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนไทยผูกพันประสานกลมกลืนกับหลักความเชื่อและหลักปฏิบัติในพุทธศาสนา จนอาจเรียกได้ว่าเป็นพุทธศาสนาแบบไทยหรือพุทธศาสนาของชาวไทยได้ นอกจากนี้ ความสำคัญของพุทธศาสนายังมีอีกหลายประการเป็นต้นว่า เป็นแกนนำและรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย เป็นสถาบันคู่ชาติไทยหนึ่งในสามสถาบันคือ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นแหล่งสำคัญที่หล่อหลอมเอกลักษณ์ของชาติไทย และเป็นมรดกกับคลังสมบัติอันล้ำค่าของชนชาติไทย (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต เพ็งอ้าง : 1-2, 16-17, 49, 65, 70)

เมื่อพุทธศาสนามีความสำคัญเช่นนี้แล้ว พุทธศาสนาจึงมีคุณูปการอย่างยิ่งต่อสังคมไทย ในการรังสรรค์ให้เกิดสรรพคุณและนามธรรมอันทรงคุณค่าต่อบ้านเมือง อาทิเช่น พระไตรปิฎก และวรรณคดีอื่นๆทางศาสนา อิทธิพลของภาษาบาลีสันสกฤตที่มีต่อภาษาไทย ประเพณี พิธีกรรมทางศาสนาของชุมชน มรดกทางโบราณสถานและศิลปกรรม ธรรมเนียมปฏิบัติทั้งสมถและวิปัสสนากรรมฐาน วัดและสถาบันสงฆ์ ภูมิปัญญาของพระภิกษุสงฆ์ที่เป็นไปเพื่อโลกียะและโลกุตตระ ภูมิปัญญาของฆราวาส โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาชาวบ้านที่เป็นไปเพื่อการพึ่งพาตนเอง ความสมถะ และการยังประโยชน์ไม่เพียงแต่ตนเองเท่านั้น หากเพื่อสันติสุขของสังคมอีกด้วย โดยมีรากเหง้าที่สำคัญมาจากพุทธธรรม

ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนา หรือ ความรู้ ความเชื่อ ศักยภาพ คำสอนที่อิงอาศัยหลักธรรมทางพุทธศาสนาในสังคมไทยนั้น มีมาช้านานแล้วและน่าจะมีอายุไล่เรียงกับระยะเวลาที่พุทธศาสนาเข้ามาตั้งมั่นในบ้านเมืองของเรา โดยที่อาจจะแบ่งธรรมชาติของภูมิปัญญานี้ออกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ ภูมิปัญญาในส่วนที่เป็น “โลกียะ” หรือภูมิปัญญาที่เป็นเรื่องทางโลก เป็นเรื่องของชาวโลกและภูมิปัญญาในส่วนที่เป็น “โลกุตตระ” หรือภูมิปัญญาที่พ้นวิสัยของโลก ภูมิปัญญาที่ช่วยคนให้พ้นโลก (พระธรรมปิฎก 2540 : 261) ภูมิปัญญาทั้งสองส่วนนี้ แม้จะเป็นคนละระดับและแบ่งแยกกันได้ โดยภูมิปัญญาในส่วนที่เป็นโลกุตตระนั้น มักจะจำกัดวงอยู่ในกลุ่มพระภิกษุสงฆ์ และปกติวิสัยของปุถุชนก็ค่อนข้างจะเข้าถึงได้ยาก ในขณะที่สังคมส่วนใหญ่มักจะสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาในส่วนท้องถิ่นในการผลิตข้าวและหัตถกรรม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเพื่อประโยชน์ของปัจเจกชนหรือคนส่วนน้อย โดยที่อาจจะก่อความเสียหายให้แก่คนส่วนใหญ่ เช่น ภูมิปัญญาในด้านการผลิตและการตลาดของธุรกิจระดับชาติ ธุรกิจข้ามชาติ แต่อย่างไรก็ตาม ภูมิปัญญาทั้งสองส่วนนี้ต่างก็เนื่องกันและเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอยู่ เพราะมีแต่จะต้องเข้าใจโลกและชีวิตอย่างถ่องแท้ เห็นโลกและชีวิตอย่างถูกต้องตรงกับความเป็นจริงโดยไม่มีอวิชชาบดบังเท่านั้น ภูมิปัญญาระดับโลกียะจึงจะสามารถก้าวไปสู่ภูมิปัญญาระดับโลกุตตระได้

ภูมิปัญญาทั้งสองส่วนที่เป็นโลกียะและโลกุตตระนี้ หากเกิดขึ้น พัฒนา และเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่คนส่วนใหญ่ในสังคมแล้ว ก็ถือว่าสังคมนั้นได้สั่งสม สืบทอดความรู้และศักยภาพมาแต่บรรพชนรุ่นแล้วรุ่นเล่า กลายมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่อาจจะจัดได้ว่าเป็นทุนประเภทหนึ่งของสังคม คือ ทุนทางวัฒนธรรม ที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทุนทางสังคม หรืออาจจัดรวมเข้าไว้กับทุนทางสังคมได้ รวมทั้งอาจมีความสำคัญมากกว่าทุนที่วัดได้เป็นตัวเงิน และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ อันได้แก่ทุนการเงิน ทุนทางเศรษฐกิจได้

ที่มาของภูมิปัญญาในส่วนที่เป็นโลกุตตระในสังคมไทยนั้น เกือบทั้งหมดจะรังสรรค์ขึ้นโดยฆราวาสที่เป็นปัจเจกชน โดยกลุ่มชน ชุมชน หรือท้องถิ่น และโดยรัฐในรูปของสิ่งต่อไปนี้ เช่น กฎหมาย หลักทศพิธราชธรรมของพระมหากษัตริย์ในการปกครองบ้านเมือง จารัตประเพณีของชุมชน วรรณกรรมทางโลกและทางศาสนาที่เป็นลายลักษณ์อักษร และเป็นมุขปาฐะ เช่น คำสอน นิทาน เพลงกล่อมเด็ก ฯลฯ ความรู้ในงานกสิกรรม การแพทย์พื้นบ้าน หัตถกรรม งานช่าง งานสถาปัตยกรรม ฯลฯ ส่วนภูมิปัญญาที่เป็นโลกุตตระ ก็อาจกล่าวได้ว่า เกือบทั้งหมดรังสรรค์ขึ้นมาจากภูมิธรรมในทางปริยัติและปัญญาญาณจากการภาวนาของพระภิกษุสงฆ์ทั้งฝ่ายคันถธุระและวิปัสสนาธุระในบริบทของสถาบันสงฆ์ เช่น วรรณกรรมทางพุทธศาสนา คำอธิบายพระไตรปิฎก คัมภีร์ อรรถกถา ต่างๆ อุบายวิธีในการปฏิบัติสมาธิ ฯลฯ

พระอาจารย์รัตน์ รตนาโน เป็นพระภิกษุสงฆ์รูปหนึ่งในภาคเหนือตอนบนที่ได้สร้างสรรค์องค์ความรู้หรือภูมิปัญญาจากญาณทัศนะของท่าน ทั้งในส่วนที่เป็นโลกียธรรมและโลกุตระธรรมอย่างต่อเนื่อง ในช่วงเวลาเกือบ 3 ทศวรรษ แม้ว่าตัวท่านจะไม่ต้องการให้การปฏิบัติสมาธิตามแนวทางของท่านกลายมาเป็นอีก “สาย” หนึ่งหรืออีก “สำนัก” หนึ่งก็ตาม (ผู้จัดทำ 2537 : คำนำ) จากสมถกรรมฐานที่ท่านศึกษาด้วยตนเองในระยะแรกของการอุปสมบท ท่านได้พยายามคิดค้นสมาธิที่จะทำให้เกิดปัญญาและสามารถจะทำให้ผู้คนมีจิตหลุดพ้น¹ ได้ จนกระทั่งค้นพบสมาธิหมุนในปี พ.ศ.2530 ซึ่งท่านบอกว่าเป็นสมาธิที่ทำให้จิตไม่ “หยุดนิ่ง” และยังนำไปสู่สภาวะธรรมความหลุดพ้นด้วย หลังจากนั้น พระอาจารย์รัตน์ก็ได้คิดค้น พัฒนาจัดปรับองค์ความรู้ด้านสมาธิของท่านให้สอดคล้องกับเหตุปัจจัยแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นบริบทของสังคม สิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโลก ปัญหาสุขภาพ และสภาพการณ์หรือเงื่อนไขของผู้ปฏิบัติธรรม การระบาคและความรุนแรงของโรคและความเจ็บป่วยในสังคม ฯลฯ จนกระทั่งปัจจุบัน สมาธิที่ท่านค้นพบแล้วนำมาสอนมีอย่างหลากหลายกว่า 100 วิธี สมาธิเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ คุณประโยชน์ วิธีฝึกปฏิบัติที่ทั้งคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน แต่ล้วนมีฐานรากทางความคิดมาจากพุทธธรรม มุ่งสู่โลกุตตระหรืออย่างน้อยก็โลกียสุข อันได้แก่การมีสุขภาพกาย สุขภาพใจ และการมีจิตวิญญาณ (ภาวะที่จิตเป็นอิสระ จิตสูง รู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น และไม่หลงอารมณ์) ที่ดีทั้งสิ้น ซึ่งนอกจากองค์ความรู้ด้านสมาธิแล้ว พระอาจารย์รัตน์ก็ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการ รูปแบบการสอนสมาธิ และบทบาทของท่าน

¹ องค์ความรู้ของพระอาจารย์รัตน์ มิได้ถือว่าการหลุดพ้น (หรือการเข้าถึงสภาวะธรรม สภาวะมรรค ทางเดินสภาวะตถาตา หรือความเป็นเช่นนั้นเอง) เป็นเรื่องที่เหลือวิสัยของคนธรรมดาสามัญแต่อย่างใด เพราะธรรมชาติของมนุษย์หรือสัตว์นั้นจะมีสภาวะตถาตาอยู่แล้ว เพียงแต่มีอวิชชา หรือความไม่รู้ในอริยสัจ 4 ในปัจจุสมุปบาท หรือการเป็นเหตุปัจจัยที่เนื่องกันไปคบบังไว้เท่านั้น

ในการอนุเคราะห์สาธุชน โดยเฉพาะผู้ยากไร้ และกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มชาวเขาอย่างมีพลวัตตลอดมาด้วย

นอกจากภูมิปัญญาที่เป็นสมาริ ดังกล่าวมาแล้ว องค์ความรู้ล่าสุดที่พระอาจารย์รัตน์ศึกษาได้มาจากญาณทัศนะเช่นกันก็คือ “พลังพระมิด” ซึ่งท่านบอกว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา แต่เกิดขึ้นมาจากการแสวงหาคำตอบต่อปัญหาที่ว่า มีผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วยเอดส์ และผู้ป่วยโรคอื่นๆ จำนวนหนึ่งที่ไม่อาจจะปฏิบัติสมาธิได้ ด้วยสาเหตุจากหลายๆ ปัจจัย จึงจำเป็นต้องหา “เครื่องมือ” มาช่วยบุคคลเหล่านี้ให้สามารถทำสมาธิได้โดยอาศัยพลังที่อยู่ภายในพระมิด

จากคำอธิบายของพระอาจารย์รัตน์ พลังพระมิดเป็นศาสตร์ที่มีมาตั้งแต่สมัยอียิปต์โบราณ พลังนี้เกิดขึ้นจากการใช้รูปทรงพระมิดมาหักเหเส้นแรงแม่เหล็กที่พุ่งมายังของโลก (และทำให้สรรพสิ่งในโลกขรุขระภาพ เน่าเปื่อย ผุพัง) ให้ตั้งฉากกับรูปทรงสามเหลี่ยมของตัวมันเอง ซึ่งจะเหลือเพียงแสงสีเหลือง อันมีประโยชน์ต่อร่างกายของมนุษย์ให้ผ่านเข้าไปในตัวพระมิด และเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดพลังขึ้น นอกจากนี้พระมิดเองก็มีคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่สำคัญคือ สามารถดัดคลื่นต่างๆ ที่รบกวนความคิด จิตใจมนุษย์ และทำให้คนเราไม่มีสมาธิ กลายมาเป็นการเข้าถึงสมาธิได้รวดเร็วขึ้น จากหลักการอันนี้ ท่านจึงได้ประยุกต์ไปสร้างพลังพระมิดขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมสุขภาพและการทำสมาธิ โดยการจัดทำลานพระมิดขึ้นทั้งในที่โล่งแจ้งและในอาคาร ลานนี้จะประกอบไปด้วยการจัดวางพระมิด 8 อัน ไว้รายรอบทิศทั้ง 8 และตรงจุดศูนย์กลางด้านบน จะจัดวางพระมิดไว้อีก 1 อัน ระบบการจัดวางที่มีลักษณะจกवालวิทยานี้ เป็นการเลียนแบบระบบสุริยจักรวาล ที่มีดาวเคราะห์ต่างๆ โคจรรอบดวงอาทิตย์ และ ภายในบริเวณพระมิดทั้ง 9 ก่อนที่อาจเรียกได้ว่า สนามพระมิดนี้หากผู้รับพลังเข้าไปยืน นั่ง นอนหรือนั่งสมาธิก็จะมีอานาภาพอ่อร่างกายและจิตใจแตกต่างกันไป ซึ่งผู้รับพลังสามารถเข้าไปอยู่ในทุกทิศในสนามพระมิดนี้ได้ เพื่อบำบัดรักษาร่างกายของตนเองที่บกพร่อง โดยการเคลื่อนไหวร่างกายไปในทิศทางต่างๆ สุดแต่พลังพระมิดจะชักนำไป (พระอาจารย์รัตน์เรียกว่า การ “นวด” ด้วยตนเอง) ขณะเดียวกับผู้รับพลังก็ต้องทำจิตให้ว่างเพื่อจะสามารถรับพลังพระมิดได้ ซึ่งกล่าวในที่สุดแล้วก็จะเป็นการ “ทำสมาธิ” นั่นเอง การรับพลังเช่นนี้พระอาจารย์รัตน์อธิบายว่า จะเป็นการทำให้ร่างกายจัดเรียงโมเลกุลให้เข้าสู่ความสมดุลในที่สุด

พระมิดจัดเป็นโครงสร้างรูปสามเหลี่ยมปลายแหลมที่อาจจะมีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือสามเหลี่ยมก็ได้ (The Encyclopedia AMERICANA International Edition 1993, Vol. 23 : 35) สิ่งก่อสร้างรูปทรงพระมิดแม้จะพบได้ในหลายประเทศ เช่น จีน อินเดีย กัมพูชา รัสเซีย ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ประเทศในทวีปอเมริกาใต้ (บรรยง บุญฤทธิ์ 2541 (ก) : 7) แต่พระมิดที่

รู้จักกันดีทั่วโลกจะอยู่ในอียิปต์ โดยพีระมิดที่มีชื่อเสียงที่สุดในโลกก็คือ มหาพีระมิดที่เมืองกิซา ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นแหล่งสะสมความรู้หรือวิทยาการต่างๆ ในอดีตของมนุษยชาติ (บรรยง บุญฤทธิ์ 2541 (ข) : 9, 55) และแม้จนถึงปัจจุบันก็อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่ก่อสร้าง วิธีการ และจุดประสงค์ของการก่อสร้างพีระมิดก็ยังคงเป็นปริศนาและเป็นข้อถกเถียงกันอย่างหาข้อยุติไม่ได้ (เพ็งอ้าง : 65-87 ; แมกซ์ โทธ และกรีก นีย์ ม.ป.ป. : 89-103)

ในทางวิชาการ “พลังพีระมิด” จัดเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่ว่ามีพลังเหนือธรรมชาติ หรือพลังพิเศษที่ออกมาจากรูปทรงเรขาคณิตของพีระมิด ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ แต่อย่างไรก็ดี ก็มีผู้วิพากษ์ว่า ขณะนี้ยังไม่มีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ใดๆ ที่มีหลักฐานพิสูจน์อย่างเพียงพอว่า พีระมิดจะมีพลังอยู่ภายใน (The Encyclopedia AMERICANA อ้างแล้ว : 40) อย่างไรก็ตาม ในส่วนของผู้ที่ศึกษา “พลังพีระมิด” ก็มีข้อสันนิษฐานอยู่หลายกระแสว่า พลังที่ว่าเป็นพลังอะไรกันแน่ บ้างก็ว่าเป็นพลังแม่เหล็กโลก พลังแม่เหล็กไฟฟ้า พลังงานไอโอคอสมิก บ้างก็ว่าเป็นพลังจากดวงดาว พลังลึกลับ เช่น พลังซึ่งชาวจีนรู้จักหรือพลังลมปราณที่ชาวอินเดียโบราณรู้จัก ฯลฯ (บรรยง 2541 (ข) : 88-91) อีกทั้งยังมีผู้ทดลองใช้ประโยชน์จากพลังพีระมิดนี้ในลักษณะต่างๆ กันออกไปด้วย เช่น ใช้ลับมีดโกนให้คมอยู่เสมอ ใช้เพิ่มความเจริญเติบโตของพืช ภายในพีระมิดจำลอง ใช้เก็บรักษาอาหารให้เน่าเสียช้าลง ใช้รักษาโรคต่างๆ เช่น นอนไม่หลับ ไซซ้ออักเสบ ปวดศีรษะ เจ็บปวดตามร่างกาย ใช้ฝึกสมาธิเพื่อทำให้เกิดสมาธิได้เร็วและทำสมาธิขั้นสูงขึ้นไปเรื่อยๆ ได้ง่ายขึ้น เป็นต้น (บรรยง 2541 (ก) : 126-131, 169-171, 185-186, 215-216)

จากการที่พระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ เป็นพระภิกษุที่มีได้มุ่งปฏิบัติธรรมเพื่อมรรคผลนิพพานแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ใส่ใจต่อชีวิตและจิตวิญญาณของพุทธศาสนิกชนด้วย ท่านจึงได้ปรับเปลี่ยนองค์ความรู้ของท่านให้ตอบสนองต่อบริบททางสังคมและปัญหาของผู้ปฏิบัติธรรม คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของท่านรวมทั้งสังเคราะห์ภูมิปัญญาดังกล่าวว่ามีผลกระทบต่อกันอย่างไรบ้าง และศึกษาผลของการประยุกต์องค์ความรู้บางประการของท่านมาใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ปฏิบัติธรรมอันจะสอดคล้องกับแนวทางการวิจัยวัฒนธรรมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติตามแผนงานหลักที่ 4 ว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นประเด็นว่าด้วยการนำระบบคุณค่าและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาเสริมสร้างให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและเกิดคุณค่าทางสังคมและจิตใจ เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยหากมีการวิจัยเรื่องนี้เป็นผลสำเร็จแล้ว ก็อาจจะมีการนำผลวิจัยไปส่งเสริมให้มีการเผยแพร่องุมิปัญญาทางศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ ให้สาธุชนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ ว่ามีที่มาและองค์ประกอบอะไรบ้าง และเป็นทุนทางวัฒนธรรมอย่างไร
2. ศึกษาว่าพระอาจารย์รัตน์มีการผสมผสานภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของท่านอย่างไร มีกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาดังกล่าวอย่างไร และก่อให้เกิดผลอย่างไรบ้าง
3. ศึกษาว่าภูมิปัญญาล่าสุดของท่านคือ “พีระมิด” นั้นให้ผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของศาสนิกอย่างไรบ้าง

1.3 วิธีวิทยาในการศึกษา

1.3.1 ระเบียบวิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ และเป็นการวิจัยในมิติทางวัฒนธรรม โดยใช้เครื่องมือต่างๆ ดังนี้

1. การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาทางศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ โดยเฉพาะเรื่องของพุทธศาสนา ลัทธิ ภูมิปัญญาเชิงพุทธ และจักรวาล
2. การสัมภาษณ์พระอาจารย์รัตน์แบบมีเค้าโครงเป็นข้อมูลหลัก ข้อมูลรองอื่นๆ เช่น ปฏิปทา และกิจกรรมทางศาสนาของท่าน ได้สัมภาษณ์แบบมีเค้าโครงกับพระภิกษุและฆราวาสที่เป็นศิษย์สำคัญของท่าน และบุคคลในกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใกล้ชิดกับท่าน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีเค้าโครงเช่นกัน
3. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในการสอนสมาธิของพระอาจารย์รัตน์ ให้แก่ประชาชนทั่วไป ณ ศูนย์พลังพีระมิดในตัวเมืองเชียงใหม่ รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์และชาวเขาบนดอยในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนและ ณ สำนักสงฆ์สาขาบางแห่งของท่าน
4. การใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการอบรมสมาธิตามแนวทางของพระอาจารย์รัตน์โดยใช้พีระมิดมาช่วยในการทำสมาธิ ณ ศูนย์พลังพีระมิดและสวนบุญธรรมรักษ์ธรรมรวม 100 ท่าน เป็นเวลาติดต่อกันตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนพฤษภาคม 2544 (ดูแบบสอบถามในภาคผนวก 4 ข้อ 4.1) ทั้งนี้ ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้จริง ได้นำไปทดสอบกับผู้รับการอบรมสมาธิ ณ สถานที่ทั้งสองแห่งก่อนในช่วงปลายปี พ.ศ.2543
5. การใช้แบบติดตามผลสัมภาษณ์ด้วยวาจาหรือทางโทรศัพท์กับผู้มาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพีระมิดในเรื่องเกี่ยวกับผลของการใช้ประโยชน์จากพีระมิด รวม 200 ท่าน (ดูแบบติดตาม

ผลการให้บริการ ณ ศูนย์พลังพระมิด จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคผนวก 4 ข้อ 4.2) โดยคิดเป็นร้อยละ 28.6 ของผู้มาใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิดจำนวน 700 คน นับตั้งแต่เปิดดำเนินการศูนย์ฯ เมื่อเดือนมิถุนายน 2543 จนถึงสิ้นสุดการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ในเดือนพฤษภาคม 2544

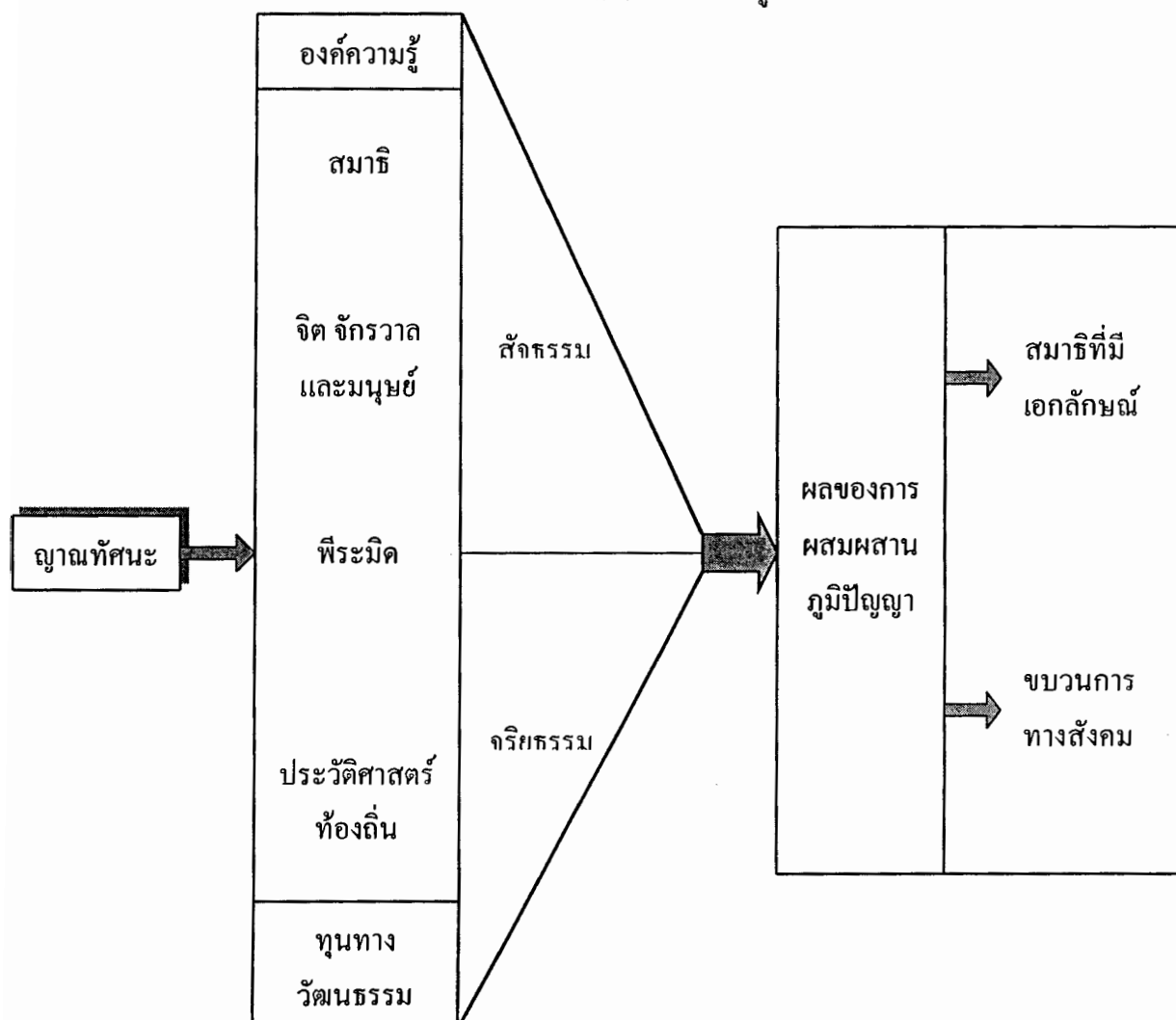
6. การจัดทำกรณีศึกษาผู้มาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพระมิด รวม 6 ราย เป็นผู้ที่น่าพระมิดไปใช้ในการทำสมาธิ 2 ราย ผู้ที่น่าพระมิดไปใช้เพื่อประโยชน์ด้านอื่นๆ เป็นหลัก 2 ราย และผู้ที่ไม่ได้รับประโยชน์จากพระมิดอีก 2 ราย

7. การจัดกลุ่มสนทนา (focus group) ผู้มาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพระมิดทั้งชายหญิง รวม 2 กลุ่ม (ดูคำถามสนทนาดูกลุ่มผู้มาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพระมิด ในภาคผนวก 4 ข้อ 4.3)

8. การสังเกตการณ์และสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม ณ ศูนย์พลังพระมิด ด้วยการร่วมรับพลังพระมิดและร่วมปฏิบัติสมาธิ และการสัมภาษณ์ผู้มาใช้บริการอย่างไม่เป็นทางการ

1.3.2 กรอบแนวคิด

การศึกษานี้ ได้ใช้กรอบแนวคิดตามแผนภูมิต่อไปนี้

1.3.3 พื้นที่วิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลในจังหวัดเชียงใหม่เกือบทั้งหมด โดยเฉพาะการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมที่ศูนย์พลังพิระมิด ถนนวิชยานนท์ ในตัวจังหวัดเชียงใหม่ และสวนบูรณรักษ์ธรรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนข้อมูลบางอย่างได้จัดเก็บที่วัดคอยเก็ง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักสงฆ์สาขาของพระอาจารย์รัตนที่คอยสันติสุข และบ้านอมพาย ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนเช่นกัน

1.3.4 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ ได้แก่

1. ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ศิษยานุศิษย์ที่ใกล้ชิดของพระอาจารย์ทั้งพระภิกษุสงฆ์และฆราวาส และกลุ่มชาติพันธุ์กับกลุ่มชาวเขาน้อยในอำเภอแม่สะเรียงและในหมู่บ้านที่ตั้งสำนักสงฆ์สาขาของวัดคอยเก็ง
2. ผู้เข้ารับการอบรมสมาธิที่ศูนย์พลังพิระมิดและสวนบูรณรักษ์ธรรม จังหวัดเชียงใหม่ 100 คน
3. ผู้มาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพิระมิด 200 คน
4. กรณีศึกษาผู้มาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพิระมิด 6 ราย 5 กลุ่มผู้มาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพิระมิดที่ยินดีร่วมกลุ่มสนทนา 2 กลุ่ม ประมาณ 18 คน

1.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หน่วยของการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้มี 2 ระดับ คือ ระดับปัจเจก ได้แก่ การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของพระอาจารย์รัตน รัตนญาโณ การผสมผสานภูมิปัญญาโดยตัวท่าน และระดับนามธรรม คือ ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน อันได้แก่ องค์ประกอบของภูมิปัญญา ลักษณะการผสมผสานภูมิปัญญา ผลที่เกิดจากการผสมผสานภูมิปัญญาด้านต่างๆ และภูมิปัญญาในฐานะทุนทางวัฒนธรรม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณนั้น ข้อมูลเชิงปริมาณจะวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพจะวิเคราะห์เนื้อหาและบริบทที่สถานการณ์นั้นๆ เกิดขึ้นมา วิเคราะห์โดยจำแนกกาลเวลา จำแนกประเภทข้อมูล วิเคราะห์โดยเปรียบเทียบข้อมูลด้านภูมิปัญญากับเอกสารที่เกี่ยวข้อง และใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพเสริมซึ่งกันและกัน

1.4 ระยะเวลาในการศึกษา

ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2543 ถึง กันยายน 2544

1.5 ข้อยกเว้นของการศึกษา

1. เนื่องจากภูมิปัญญาทางศาสนาของพระอาจารย์รัตน์เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากญาณทัศนะของท่าน ซึ่งเกิดจากผลของการภาวนาและเป็นปัญญาที่อยู่นอกเหนือจากหลักตรรกทั้งหมด และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะบุคคลของท่าน ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะกล่าวถึงที่มาของญาณทัศนะ และไม่อาจจะระบุได้ว่าจะปรากฏหรือไม่ปรากฏในบุคคลใด ทำให้การศึกษาเรื่องนี้มีเอกลักษณ์ที่เป็นภูมิปัญญาเฉพาะบุคคล

2. ภูมิปัญญาทางศาสนาของพระอาจารย์รัตน์นี้ ไม่อาจใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Empirical Evidence) มาพิสูจน์ ตรวจสอบได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ แต่สามารถนำมาศึกษาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ได้ในการศึกษาครั้งนี้

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. การศึกษาภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์จะเป็นการเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทหนึ่ง ซึ่งจะเป็นทุนทางวัฒนธรรมของภาคเหนือตอนบน และของพระพุทธศาสนาของไทยโดยรวม

2. องค์ความรู้อย่างหนึ่งของพระอาจารย์รัตน์ คือ พิระมิตนั้น แม้จะมีได้เป็นภูมิปัญญาทางพุทธศาสนา แต่ก็มีศักยภาพที่จะเชื่อมประสานกับภูมิปัญญาสากลซึ่งอาจถือเป็นการก้าวข้ามพรมแดนของความรู้ได้ประการหนึ่ง

3. ผลประการหนึ่งจากการผสมผสานภูมิปัญญาทางศาสนาของพระอาจารย์รัตน์คือการเกิดชุมชนของผู้มาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพิระมิต อันเป็นชุมชนคนชั้นกลางที่เชื่อในพลังพิระมิต และสนใจสมาธิตามแนวทางของพระอาจารย์รัตน์ ซึ่งคาดว่าจะเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ของสังคมในด้านความเชื่อใหม่ของชนชั้นกลางที่แพร่หลายทั่วไปได้ทางหนึ่ง

4. พลังพิระมิตที่ศึกษานี้ อาจเป็นทางเลือกหนึ่งของการบำบัดรักษาโรคบางอย่าง และส่งเสริมสุขภาพของผู้คนในสังคมไทยที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อคุณภาพชีวิตด้วยต้นทุนที่ต่ำ และสามารถให้บริการแก่คนจำนวนมากได้

1.7 ภูมิปัญญา ภูมิปัญญาทางศาสนา และภูมิปัญญาทางพุทธศาสนา

มีผู้ให้คำนิยามของภูมิปัญญา (Wisdom) ไว้มากมายดังตัวอย่างต่อไปนี้

เอกวิทย์ ณ ถลาง (อ้างในวีระ แสงเพชร 2544:15) ได้สังเคราะห์ภูมิปัญญาจาก 4 ภูมิภาคของไทยทั้งหมด คือ ภูมิปัญญาด้านนา ภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสาน ภูมิปัญญาทักษิณและภูมิปัญญาภาคกลาง และสรุปว่าภูมิปัญญาทั้งหลายล้วนพัฒนามาจากการปรับตัว ปรับวิถีชีวิตให้เข้ากับธรรมชาติแวดล้อม ให้เข้ากับผู้คนซึ่งอยู่ร่วมกัน ให้เข้ากับความสัมพันธ์กับคนภายนอก เข้ากับระบบอำนาจ และการปกครอง ฯลฯ

สีลาภรณ์ นาคทรพรพ (2537 อ้างในกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ 2539:6) ได้กล่าวถึงภูมิปัญญาของบุคคลว่าประกอบไปด้วยองค์ความรู้ 3 ประการ ได้แก่ ความรู้สำนึกกับพิชิตข้อต่อศีลธรรมและสิ่งต่างๆ ความรู้เรื่องการบริหารจัดการให้เกิดพลัง โดยอยู่บนพื้นฐานสำนึกที่ถูกต้อง และความรู้ในเรื่องเทคนิค วิธีการปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ

พจนานุกรม Encarta World English (1997:2136) ได้ให้ความหมายของคำว่าภูมิปัญญา (wisdom) ไว้ 4 นัย โดยจะหยิบยกมากล่าวอ้างในที่นี้เพียง 2 นัยเท่านั้น นัยแรกมีความหมายว่าเป็นความมีสติ รู้สำนึกที่ดี เป็นความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการตัดสินใจอย่างรู้สำนึก และการมีวิจารณ์ญาณที่ดี หรือการมีสติรู้สำนึกที่ดีที่แสดงให้เห็นจากการตัดสินใจ หรือการมีวิจารณ์ญาณ ส่วนนัยที่สอง หมายถึงการอภิมุขเพิ่มพูนของความรู้ ได้แก่ การเพิ่มพูนความรู้ด้านชีวิตหรือกิจการใดกิจการหนึ่งที่ได้มาจากประสบการณ์ที่ผ่านมา

พจนานุกรม The Grolin International ได้ให้ความหมายของคำว่า ภูมิปัญญาไว้ 2 นัย นัยแรก คือ ลักษณะความเฉลียวฉลาดหรือสติปัญญาที่ได้มาจากประสบการณ์และความสุขุมคัมภีรภาพ และนัยที่สองคือคลังความรู้ที่สามารถนำไปแปรเปลี่ยนให้เป็นคำสอนได้ (1992 : 1128)

สมักร บุรวาส (2520 : 3) ใช้คำว่า “ปรีชาญาณ” ในความหมายของคำภาษาอังกฤษว่า Wisdom และกล่าวว่าปรีชาญาณเป็นผลของปัญญา ที่จะปรากฏออกมาเป็นการกระทำอย่างเฉลียวฉลาดหรือความเฉลียวฉลาดที่นักจิตวิทยาในปัจจุบันวัดเป็น IQ (Intelligence Quotient) ส่วนปัญญา (Intellect) ก็คือความรอบรู้ในสรรพสิ่งทั้งหลายและปรากฏการณ์ของสรรพสิ่งดังกล่าว ดังปรากฏเป็นพัฒนาการและวิวัฒนาการต่างๆ

พัทธา สายหู (2534 : 109) ให้คำนิยามว่าภูมิปัญญาคือ ความรู้ ความคิดที่ได้สั่งสมไว้ ภูมิปัญญาของมนุษย์ในระดับบุคคลก็ดีหรือกลุ่มก็ดี จึงประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) ส่วนที่เป็นประสบการณ์โดยตรงของชีวิตผู้นั้นหรือกลุ่มนั่นเอง (2) ส่วนที่ได้รับมาจากความรู้ความคิดของ

คนอื่น จากประสบการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มอื่น และ (3) ส่วนที่บุคคลได้สังเคราะห์ขึ้นใหม่จากประสบการณ์ของตัวเองและจากคำบอกเล่าสั่งสอนของผู้อื่น

ภูมิปัญญาที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ จะมีทั้งภูมิปัญญาที่เป็นของบุคคล กลุ่มชน หรือชุมชน แต่ความหมายที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ จะเป็นภูมิปัญญาที่ได้มีการพิจารณาเห็นคุณค่าความสำคัญ จึงได้มีการรื้อฟื้น ศึกษา สังเคราะห์ พัฒนา และสืบทอดขึ้นมาใหม่ในสังคมไทยในยุคปัจจุบัน ซึ่งก็คือ “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” หรือ “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” (Local Wisdom) นั่นเอง

ความสนใจเรื่องภูมิปัญญาไทย ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านนั้น ได้เริ่มเกิดขึ้นมาตั้งแต่ก่อนพุทธศตวรรษที่ 25 แล้ว หากแต่ไม่ได้ใช้คำ ๆ นี้โดยตรง เช่น งานเขียนของพระยาอนุมานราชธนเรื่องชีวิตชาวนาไทย เมื่อปี พ.ศ.2491 (จิรวุฒิ เสนาคำ 2540 : อ้างใน ศยามล ไกยูรวงศ์ และ กฤษฎา บุญชัย ม.ป.ป. : 85) ต่อมาหลัง พ.ศ.2525 การพัฒนาด้วยแนวทางการความทันสมัยบนพื้นฐานภูมิปัญญาตะวันตก อันนำมาซึ่งความล้มเหลวของชุมชน ในขณะที่วัฒนธรรมพื้นบ้านถูกทำลาย ภูมิปัญญาท้องถิ่นหยุดชะงัก ฯลฯ ทำให้องค์กรพัฒนาเอกชนตั้งคำถามต่อทิศทางการพัฒนาประเทศที่ผิดพลาด ว่าเป็นปัญหาระดับกระบวนทัศน์ วิธีคิด และองค์ความรู้ที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย ประกอบกับการเรียนรู้ขององค์กรพัฒนาเอกชนจากการพัฒนาที่ผ่านมา ทำให้เกิดการวิพากษ์ความล้มเหลวของการพัฒนา เกิดแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนที่ให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน และให้ตำแหน่งแห่งที่แก่ภูมิปัญญาเหล่านี้ในเชิงความรู้และเชิงนโยบายการพัฒนามากขึ้น (เพ็งอ้าง 86-90)

และนับแต่พุทธศตวรรษ 2530 เป็นต้นมาก็ได้มีการให้คำนิยามของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน ไว้ในที่ต่างๆ กัน โดยเห็นว่าเป็นองค์ความรู้ อุดมการณ์ โลกทัศน์ ระบบคุณค่าที่มีรายละเอียดต่อไปนี้คือ

ศยามล และ กฤษฎา (ม.ป.ป. : 88-89) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ระบบองค์ความรู้ทั้งหมดของชุมชนซึ่งรวมถึงมโนทัศน์ ความเชื่อ การตระหนักรู้ วิธีคิดในเชิงนามธรรมและเทคโนโลยีพื้นบ้านในเชิงรูปธรรม ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว พัฒนามาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับชนชาติ มนุษย์กับมนุษย์ทั้งในกลุ่มวัฒนธรรมเดียวกันและต่างวัฒนธรรม และมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ ภายใต้ลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นนั้น ๆ ...เพื่อให้สอดคล้องกับระบบนิเวศ เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคมของท้องถิ่นในปัจจุบัน ภูมิปัญญาชาวบ้านซึ่งเป็นสิ่งไม่หยุดนิ่ง ผ่านการผสมผสานจากแหล่งอื่นๆ มากมาย (เพ็งอ้าง : 88-89)

ยศ สันตสมบัติ (2542 : 48) กล่าวว่า “ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นองค์ความรู้ที่พัฒนาขึ้นในบริบททางกายภาพและวัฒนธรรมของปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับระบบนิเวศชุดหนึ่ง”

เสรี พงศ์พิศ (2529 : 46) เห็นว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง พื้นเพรากฐานของความรู้ของชาวบ้านที่แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่เป็นรูปธรรม เป็นเรื่องเกี่ยวกับโลกทัศน์ จีวทัศน์ ปรัชญาในการดำรงชีวิต มีความเกี่ยวข้องกับการเกิด แก่ เจ็บ ตาย คุณค่าและความหมายของสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และลักษณะที่เป็นเรื่องเฉพาะด้านต่างๆ ที่เห็นได้ชัดเจน เช่น เกษตรกรรม หัตถกรรม ศิลปะและดนตรี เป็นต้น

น.พ.ประเวศ วะสี (2536 : 12-33) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น สะสมมาจากประสบการณ์ของชีวิต สังคม ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน และถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ มีวัฒนธรรมเป็นฐาน ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ มีบูรณาการสูง มีความเคลื่อนไหวไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง และเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าวัตถุธรรม

ยิ่งยง เทาประเสริฐ (2537 : 20 อ้างในยิ่งยง 2542 : 12) กล่าวว่า ภูมิปัญญาพื้นบ้านเป็นองค์ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่สั่งสมและสืบทอดกันมา อันเป็นความสามารถและศักยภาพในเชิงแก้ปัญหา การปรับตัว การเรียนรู้และการสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อการดำรงอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ จึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ หรือเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน

จากความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่ได้นำเสนอมาแล้วนี้จึงอาจให้คำนิยามได้ว่า

ภูมิปัญญา คือ “องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นมาจากประสบการณ์และการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคม”

ภูมิปัญญาชาวบ้าน คือ “องค์ความรู้ อันเกิดจากปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่สั่งสมเรียนรู้ สืบทอดกันมาจนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง”

ที่มาของภูมิปัญญา

ดังที่กล่าวมานี้ว่า ภูมิปัญญา ก็คือ องค์ความรู้ (Body of Knowledge) ซึ่งจะต้องมีที่มา หรือแหล่งกำเนิด ในเรื่องนี้ สมัคร บุราวาศ ได้กล่าวไว้ว่า ปัญญาหรือความรู้ย่อมจะชักนำให้คนเราศึกษา หาความรู้ เป็นประการแรกว่า เราได้ความรู้นั้นมาจากไหน อย่างไร ซึ่งมีทฤษฎีเกี่ยวกับที่มาของความรู้หลายประการในทัศนะของเขา (2542 : 4, 9-18) ดังนี้

- **สิ่งศักดิ์สิทธิ์** หมายถึง มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือสิ่งอื่นใด ในสากลโลกอยู่สิ่งหนึ่งที่ มีธรรมชาติเป็นนามธรรมและมีลักษณะเลิศสุดทุกประการรวมทั้งในทางปัญญาด้วย สิ่งศักดิ์สิทธิ์นี้ มีธรรมชาติเป็นจิตสากลที่ครอบงำจิตใจของคนเรา และชื่อเรียกต่างๆ กัน เช่น พระผู้เป็นเจ้า พรหม ฯลฯ

- **พระเวท** ปัญญาเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์เรียกว่า พระเวทที่ล่งไหลมาจากโอษฐ์ของ พรหม พระเวทเกิดจากพรหม และเป็นของพรหม พระเวทเป็นวิทยาการอย่างเดียวของมนุษย์ใน ยุคอินเดียบราหฺม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ฤคเวท ยชุรเวท และสามเวท ฤคเวทคือการสรรเสริญ เทพเจ้า ยชุรเวท คือมนต์ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และสามเวทคือ วิชาบูชาต้นไม้สมันศักดิ์สิทธิ์ พราหมณ์ ถือว่าพระเวทเป็นของบรรณของตน จึงเป็นผู้ผูกขาดพระเวทไว้แต่ผู้เดียว

- **การคิด** ความคิดที่ว่าความรู้ได้มาจากการคิดนั้น เกิดขึ้นในสมัยกรีก ได้แก่ วิชา ตรรกวิทยา สอนให้คนรู้จักใช้เหตุผลให้ถูกต้อง ในอินเดียก็เกิดขึ้นในสมัยอุปนิษัท ซึ่งก็มีวิชา ตรรกวิทยาเช่นกัน ต่อมาจึงเกิดลัทธิเหตุผลนิยม ที่ให้คนเราเชื่อเฉพาะในสิ่งที่ผ่านการทดลองด้วย เหตุผลแล้วเท่านั้น

- **ผัสสะ** ความรู้เกิดขึ้นในขณะที่คนเราเกิดผัสสะ หรือการกระทบที่อวัยวะร่างกาย ของมนุษย์ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของวิชาญาณวิทยา (Epistemology)

John Hospers (1999 : 122-141) ได้กล่าวไว้ว่าแหล่งที่มาของความรู้ได้จากหลายทาง ดังนี้

- **ประสบการณ์ทางผัสสะ (Sense Experience)** ซึ่งเป็นที่มาของความรู้ที่ชัดเจนที่สุด จากการรับรู้ทางประสาทสัมผัส แต่อย่างไรก็ตามก็อาจจะมีการผิดพลาดทางความรู้ก็ได้ เช่น เห็น ภาพลวงตา ตาบอดสี เห็นภาพหลอน ฯลฯ ดังนั้นก่อนที่จะเป็นความรู้ได้ ประสบการณ์ของการ รับรู้ทางผัสสะจึงจะต้องผ่านการพิจารณาไตร่ตรอง หรือการมีวิจารณญาณก่อนเสมอ

- **เหตุผล** เป็นอีกแหล่งหนึ่งของความรู้ เป็นการให้เหตุผลซึ่งมีอยู่หลายวิธี เช่น การถอดหลักออกจากข้อเท็จจริง (Inductive Reasoning) การถอดข้อเท็จจริงออกจากหลัก (Deductive Reasoning)¹

- **หลักฐานและผู้รู้ (Authority)** แหล่งที่มาของความรู้ชนิดนี้ก็มีข้อที่ต้องพึง ระมัดระวัง กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญอย่างแท้จริง เมื่อใดที่ผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ขัดแย้งกัน ก็

¹ ทั้งสองความหมายนี้ใช้ศัพท์ตาม สมักร บุราวาส (2542 : 79)

คงจะต้องระงับที่มาของแหล่งความรู้นั้นเอาไว้ก่อน หรือว่าจะต้องมีการตรวจสอบก่อนว่าหลักฐานดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ อย่างไรก็ดี มีข้อพึงตระหนักไว้ก็คือ ไม่ว่าแหล่งข้อมูลจากผู้รู้จะเชื่อถือได้เพียงใด หรือได้ตรวจสอบถูกต้องแน่นอนเพียงใดแล้วก็ตาม แต่แหล่งความรู้นี้ก็ไม่ว่าจะเป็นแหล่งความรู้หลักได้

- การทราบเอง (Intuition)¹ เป็นประสบการณ์ของการได้มาซึ่งความรู้ที่อยากจะนิยามและเกิดขึ้นอย่างทันทีทันใดเหมือนกับมีแสงสว่างแวบเข้ามาในใจ ทำให้ทราบได้ว่าเรื่องนั้นๆ จะเป็นจริง อย่างไรก็ดี บุคคลบางคนก็อาจมีการสังเกตพฤติกรรมที่ดีมากจนอาจอ้างได้ว่าตนเองสามารถทราบเองได้ก็มี นอกจากนี้การทราบเองของหลายคนก็อาจเกิดการขัดแย้งกันเองขึ้นได้ด้วย และแม้ว่าการทราบเองอาจตรวจสอบได้จากผัสสะ แต่ก็มีอะไรจะตรวจสอบไปได้ทุกเรื่องเช่นกัน

- การเปิดเผยจากที่ต่างๆ ก็เป็นปัญหาล้ำยคลึงกับการทราบเอง คือบุคคลอาจอ้างได้ว่าทราบมาจากสิ่งที่เชื่อถือได้ หรือจากพระเจ้า ซึ่งก็ยากแก่การพิสูจน์ว่าจริงหรือไม่เช่นกัน

- ความศรัทธา คนเราจะมีศรัทธาต่อสิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกันและความศรัทธาที่แต่ละคนมีต่อสิ่งต่างๆ ก็อาจขัดแย้งกันเองด้วย อีกประการหนึ่งก็ต้องหาหลักฐานและเหตุผลมารองรับความศรัทธาให้เพียงพอ จึงจะมีความน่าเชื่อถือ และถือเป็นแหล่งความรู้ได้อีกแหล่งหนึ่ง

ภูมิปัญญาทางศาสนา

ศาสนาทุกศาสนาล้วนแต่เป็นผลิตผลมาจากความพยายามของมนุษย์ในอันที่จะแก้ไข ปัญหาของตน และปัญหาของสังคม ในสมัยศักดินาบรรพ ศาสนาถูกคิดค้นขึ้นด้วยความมุ่งหวังว่า จะสามารถจัดภัยพิบัติอันเนื่องมาจากธรรมชาติได้ ศาสนาจึงกลายมาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์นำมาใช้เพื่อจะแสวงหาภาวะที่พ้นจากทุกข์ (พระไพศาล วิสาโล 2529 :3) เนื้อหาสาระของศาสนาทุกศาสนาจึงมักจะว่าด้วยเรื่องธรรมชาติของชีวิต โดยอธิบายว่าชีวิตคืออะไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง เกิดขึ้นมาได้อย่างไร อยู่ได้อย่างไร ตายแล้วจะไปไหน อธิบายธรรมชาติของโลกและจักรวาล ว่าคืออะไร เกิดขึ้นมาได้อย่างไร โลกอื่นมีหรือไม่ หากเป็นศาสนาเทวนิยมก็จะอธิบายธรรมชาติของเทพเจ้าผู้เป็นเจ้าของจักรวาล และยังคงกล่าวถึงเป้าหมายสูงสุดในชีวิตของคน และวิถีทางไปสู่เป้าหมาย

¹ แสง จันทรงาม (2531 : 69-70) กล่าวว่า คือ วิชชญาณ (วิชช แปลว่า สายฟ้า - ผู้วิจัย) หมายถึงความรู้ชนิดพิเศษที่เกิดขึ้นโดยปัจจุบันทันด่วน คล้ายกับเปิดไฟสว่างจ้าขึ้นในที่มืด ทำให้เห็นความจริงแท้ของสิ่งต่างๆ อย่างแจ่มแจ้งชัดเจน ความรู้แบบวิชชญาณเกิดขึ้นเองในเมื่อจิตสงบเป็นสมาธิอย่างเต็มที่ แล้วเพ่งดูปรากฏการณ์แห่งชีวิต

หมายสูงสุดนั้นก็คืออะไร จะปฏิบัติอย่างไรจึงจะไปถึงเป้าหมายนั้นได้ด้วย (แสง จันทรงาม 2531 : 69)

ที่มาของภูมิปัญญาทางศาสนา

ด้วยเหตุที่ศาสนาแปลว่า ประมวลคำสั่งสอนของพระศาสดา ดังนั้นจึงอาจถือได้ว่า ศาสนาเป็น “ความรู้” ของพระศาสดาในศาสนานั้นๆ (แสง จันทรงาม 2531 : 68) แต่เนื่องจากนักปราชญ์ได้แบ่งศาสนาในโลกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ศาสนาประเภทเทวนิยม (Theism) ที่เชื่อมีพระเจ้าเป็นผู้สร้างและคุ้มครองดูแลโลก และอเทวนิยม (Atheism) ที่ไม่เชื่อในพระเจ้า เช่น พุทธศาสนา และมีที่มาหรือแหล่งกำเนิดของความรู้ไม่เหมือนกัน ในที่นี้จึงจะกล่าวถึงเฉพาะที่มาของความรู้ทางศาสนาฝ่ายเทวนิยมเท่านั้น ว่าเกิดจาก

1. การคลำใจ (Inspiration) หมายถึงการเกิดความรู้หรือความคิดเห็นใหม่ๆ ขึ้นมาในขณะที่อยู่คนเดียวแบบปัจจุบันทันด่วน และเมื่อได้ความรู้หรือความคิดนั้นแล้ว ก็ต้องการประกาศให้คนอื่นรับทราบ หรือไม่เช่นนั้น ก็อาจมีการเขียนบันทึกไว้ เช่นพระคัมภีร์ไบเบิลที่เกิดจากการคลำใจของพระเจ้าเป็นต้น

2. การฝัน (Dream) คนโบราณแทบทุกเชื้อชาติ เชื่อว่าความฝันเป็นความจริง เป็นสัญญาณบอกเหตุการณ์ในปัจจุบันหรืออนาคตได้ ข่าวสารในความฝันก็เชื่อถือได้ และความฝันเป็นคำสั่งของสิ่งที่ตนไม่รู้ หรือมีอำนาจลึกลับที่ตนเองต้องปฏิบัติตาม

3. การให้สัญญาณต่างๆ (Divination) คนสมัยโบราณเชื่อว่าบางครั้งเทพเจ้าก็แจ้งความรู้และข่าวสารให้มนุษย์ทราบโดยอาศัยสัญญาณต่างๆ เป็นสื่อ แต่จะต้องมีการตีความอีกชั้นหนึ่งเสมอ

4. การปรากฏของนิมิตต่างๆ (Vision) นิมิต หมายถึงการปรากฏของเสียงหรือสิ่งที่เห็นได้ด้วยตา ซึ่งเทพเจ้าสร้างขึ้นมาเพื่อติดต่อให้ข่าวสารแก่มนุษย์ การแสดงนิมิตนี้เกือบจะเป็นการติดต่อสื่อสารโดยตรงระหว่างเทพเจ้ากับมนุษย์ และอาจทำได้ 2 ทาง คือ ทางเสียงอย่างเดียว หรือทางเสียงและรูป ผสมกันก็ได้

5. เทพเวตาล (Incarnation) คือการที่เทพเจ้าอวตารมาอยู่ในหมู่มนุษย์ในรูปร่างต่างๆ ปฏิบัติภารกิจตามความประสงค์ของพระองค์แล้วก็เสด็จกลับคืนสู่สวรรค์ วิธีนี้เข้าใจว่าเป็นวิธีสุดท้ายที่เทพเจ้าใช้ เมื่อวิธีอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้วไม่ได้ผล

ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนา

สมักร บุรวาส ให้ทัศนะว่า คัมภีร์วิสุทธิมรรค ได้บัญญัติไว้ว่า “ปัญญา” ทางพุทธศาสนา คือ ความรู้เพื่อศีลธรรม และความหลุดพ้นไปเสียจากความติดข้อง (2537 : 109) หรือพูดได้อีกอย่างหนึ่งว่า เป็นวิชาการที่ทำให้คนเรารู้แจ้งในโลก และเมื่อรู้แล้วก็สามารถทำให้ตัดกิเลสตัณหาออกไปเสียจากจิตใจได้ มิใช่ปัญญาแคบๆ อันเป็นความรู้เพียงเพื่อที่จะประกอบการทำงานเท่านั้น (2542 : 4)

ที่มาของภูมิปัญญาทางพุทธศาสนา

อาจกล่าวได้ว่าพุทธศาสนามีได้มีแหล่งที่มาของภูมิปัญญาจากภายนอก เพราะ แสงจันทร์งาม (2531 : 78) กล่าวไว้ว่า พุทธศาสนามีความเชื่อหลักอยู่ว่า ความจริงทุกระดับทุกชนิด มีอยู่โดยตัวของมันเองตามธรรมชาติแล้ว และมีอยู่เป็นอิสระจากความรู้ของคน คนจะรู้หรือไม่รู้มันก็มีของมันอยู่อย่างนั้น สภาวะธรรมหรือสิ่งที่ เป็นธรรมชาติ ก็มีอยู่โดยตัวของมันเอง และสัจธรรมหรือตัวกฎเกณฑ์ที่ควบคุมสภาวะธรรมก็คงมีอยู่อย่างนั้นตลอดกาล โดยไม่มีผู้สร้างไม่มีผู้ทำลาย คนเราสามารถที่จะรู้ความจริงได้ทุกระดับ ถ้ามีความเพียรพยายามที่จะรู้

นอกจากนี้พุทธศาสนาก็ยังได้ จำแนกความรู้ของมนุษย์ออกเป็น 6 ขั้นต่อไปนี้ (เพ็ง อ่าง 78-80)

1. **ความรู้ระดับวิญญาณ** (Consciousness หรือ Cognition) หมายถึงการรับรู้รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และภาพที่เห็นด้วยอายตนะแบบผิวเผิน ในช่วงเวลาอันสั้น แต่ยังไม่ได้ปรุงแต่ง
2. **ความรู้ระดับสัญญา** (Perception) หมายถึงการรับรู้ถึงคุณภาพและรายละเอียดของรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสและภาพที่เห็น ซึ่งเรียกว่า “การจำได้หมายรู้”
3. **ความรู้ระดับอภิญญา** (Extrasensory Perception) หมายถึงการรับรู้อารมณ์ต่างๆ และคุณลักษณะของอารมณ์นั้นๆ ด้วยการอาศัยพลังจิต ไม่ต้องใช้อายตนะรับรู้ เช่น มองเห็นเหตุการณ์ที่ไกลเกินวิสัยของตาจะมองเห็น
4. **ความรู้ระดับทิวหรือความเห็น** (Conception) หมายถึงการเห็น การเข้าใจถึงความคิดรวบยอด (concept) ที่อยู่เบื้องหลังสภาวะธรรมทั้งปวง โดยใช้หลักตรรกวิทยาทั้งแบบนิรนัยและอุปนัย เช่น เจ้าชายสิทธัตถะทรงเห็นคนแก่ คนเจ็บ คนตาย และคนเกิด แล้วทรงคิดจนพบความคิดรวบยอดที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์เหล่านั้น ว่าเป็น ความทุกข์ หรือทรงทราบ

ความจริงหลักว่า ทุกสิ่งจะต้องมีของคู่ของมันอยู่ ฉะนั้นทุกสิ่งจะต้องมีของคู่ นั่นก็คือภาวะที่ไม่มีทุกสิ่ง หรือนิโรธ

5. **ความรู้ระดับวิชชญาณ (Intuitive Insight)** เป็นความรู้ที่คล้ายความรู้ระดับทิฐิ หรือความเห็น และรู้สังขธรรมเช่นเดียวกัน แต่ไม่ได้เกิดจากการคิดตามหลักตรรก หรือหลักเหตุ และผลเหมือนความรู้ระดับทิฐิ แต่เกิดจากการทำจิตให้สงบอย่างสมบูรณ์ตามหลักสมาธิอันถูกต้อง แล้วนำจิตไปเพ่งดูพฤติกรรมของกายโดยไม่ใช้ความคิด เมื่อเพ่งดูไปถึงจุดๆ หนึ่งแล้ว ความรู้ระดับวิชชญาณก็จะเกิดขึ้นเอง โดยปัจจุบันทันด่วน เหมือนกับการเปิดไฟสว่างจ้าขึ้นในห้องมืด ความรู้นี้จะเห็นได้แจ่มแจ้งชัดเจนกว่าความรู้ระดับทิฐิมาก เพราะฉะนั้นจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของผู้เห็นได้มากกว่า ผลที่เกิดขึ้นจึงมักจะเป็นนิพพิทา หรือความเบื่อหน่าย หลุดพ้นจากการยึดเหนี่ยวผูกพันต่อสภาวะธรรมฝ่ายสังขตะ บรรลุถึงสภาวะธรรมฝ่ายอสังขตะ ที่เรียกว่า นิโรธ หรือนิพพาน ก็จะเกิดความรู้ระดับสุดท้ายในทางพุทธศาสนาในขั้นต่อไป

6. **สัมโพธิญาณ (Enlightenment)** คือการตรัสรู้ หลุดพ้นจากสภาวะธรรมฝ่ายสังขตะ หรือวิมุตติญาณทัศนะ

ความรู้ทางพุทธศาสนาทั้ง 6 ระดับนี้เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ เมื่อประกอบเหตุปัจจัยที่เหมาะสมครบถ้วน โดยไม่ต้องอาศัยอำนาจภายนอกหรือเทพเจ้าใดๆ อันสรุปได้ว่า ความรู้ทางพุทธศาสนาทั้งหมดเกิดจากสัมมาทิฐิเป็นอันดับแรก และสัมโพธิญาณเป็นอันดับสุดท้าย

กล่าวในอีกทางหนึ่ง ความรู้หรือปัญญาในทางพุทธศาสนานี้ อาจได้มาโดยข้อปฏิบัติที่เป็นหลักสำหรับฝึกอบรม กาย วาจา จิตใจ และปัญญาให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้นไป จนกระทั่งบรรลุจุดหมายสูงสุดคือ ความหลุดพ้นหรือนิพพานซึ่งก็คือ ไตรสิกขา หรือสิกขา 3 นั่นเอง เรียกกันสั้นๆ ง่ายๆ ว่า ศีล สมาธิ และปัญญา และมีความหมายคร่าวๆ ดังนี้ คือ (พระเทพเวที 2532 : 603-604)

- อธิศีลสิกขา คือการฝึกอบรมด้านความประพฤติ ระเบียบวินัย ให้มีสุจริตทางกาย วาจา และอาชีวะ
- อธิจิตตสิกขา คือการฝึกอบรมทางจิตใจ การปลูกฝังคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพจิต และรู้จักใช้ความสามารถในกระบวนการสมาธิ
- อธิปัญญาสิกขา คือการฝึกอบรมทางปัญญาอย่างสูง ทำให้เกิดความรู้แจ้งที่สามารถชำระจิตให้บริสุทธิ์หลุดพ้นเป็นอิสระโดยสมบูรณ์

อธิปัญญานี้ ว่าโดยรูปศัพท์ที่เคร่งครัด ก็คือ วิปัสสนาภาวนานั่นเอง ภาวนาแปลว่า การทำให้มี ให้เป็น การเจริญ การเพิ่มพูน การบำเพ็ญ การฝึกอบรม ส่วนวิปัสสนาแปลง่ายๆ ว่า การเห็นแจ้ง หรือวิธีทำให้เกิดการเห็นแจ้ง หมายความว่าถึงข้อปฏิบัติต่างๆ ในการฝึกฝนอบรม ปัญญาให้เกิดการเห็นแจ้ง รู้ชัดสิ่งทั้งหลายตรงต่อสภาวะของมัน คือเข้าใจตามความเป็นจริง หรือตามที่สิ่งเหล่านั้นเป็นของมันเอง รู้แจ้งชัดเข้าใจจริง จนกระทั่งถอนความหลงผิด รู้ผิด และตัดยึด ในสิ่งทั้งหลายได้ ถึงขั้นที่เปลี่ยนท่าทีต่อโลกและชีวิตใหม่ คือ ทั้งท่าทีแห่งการมอง การรับรู้ การวางจิตใจ และความรู้สึกทั้งหลาย ซึ่งความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องที่เกิดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในระหว่างการภาวนานี้เองเรียกว่า “ญาณ” (เพ็งอึ้ง : 306 , 605)

จึงอาจกล่าวได้ว่า วิปัสสนาญาณ เป็นปัญญาหรือความรู้ที่จะนำไปสู่การหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง ดังคำนิยามของวิปัสสนาญาณที่พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ให้ไว้ ที่แปลว่า ญาณในวิปัสสนา อันได้แก่ ความรู้ที่ทำให้เกิดความเห็นแจ้ง เข้าใจสภาวะธรรมของสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ทำให้จิตหลุดพ้นจากกิเลสและกองทุกข์ได้ แบ่งเป็น 9 ขั้นดังต่อไปนี้ ซึ่งเป็นการสรุปความของวิสุทธิมรรคทั้งหมด (พระเทพเวที 2532 : 360-364)

1. สีลวิสุทธิ ความหมั่นจดแห่งศีล คือประพฤติดี เลี่ยงชีวิตถูกต้อง มีศีลบริสุทธิ์ตามภูมิขั้นของตน แต่สำหรับพระภิกษุสงฆ์แล้ว จะต้องมิปาดิโมกสังวรศีล อินทริยสังวรศีล อาชีวนาจารศีล และปัจฉัยสันนิสิตศีล

2. จิตวิสุทธิ ได้แก่ความหมั่นจดแห่งจิต คือฝึกอบรม พัฒนาจิตจนเกิดสมาธิ พอเป็นบาทหรือปทัฏฐานแห่งวิปัสสนา ได้แก่อุปจารสมาธิจนถึงอัปปนาสมาธิ ตลอดไปจนถึงได้ผลพิเศษ ได้แก่โลกียอภิปัญญาทั้ง 5

3. ทิณฺฐวิสุทธิ คือความหมั่นจดแห่งทิณฺฐ คือ ความรู้ เข้าใจ มองเห็นนามรูปตามสภาวะที่เป็นจริง กำหนดเรียกเป็นญาณอย่างหนึ่งได้ ชื่อนามรูปปริจเฉทญาณ (หรือสังขารปริจเฉท หรือนามรูปวฏฏฐาน) หมายถึงความรู้จักรูปธรรมนามธรรม ว่าสิ่งที่มีอยู่เป็นอยู่และพอนับได้ว่าเป็นของจริง ก็มีแต่รูปธรรมและนามธรรมเท่านั้น และกำหนดได้ว่าการรับรู้ของคนนั้น อะไรเป็นรูปธรรม อะไรเป็นนามธรรม

4. กังขาวิตรณวิสุทธิ คือความหมั่นจดแห่งญาณหรือความบริสุทธิ์ ขั้นที่กำจัดความสงสัยเสียได้ คือ การกำหนดรู้ตามแนวต่างๆ ว่านามธรรมและรูปธรรมล้วนเกิดจากเหตุปัจจัย และเป็นปัจจัยแก่กันและกัน อาศัยกัน อันเป็นความรู้ที่ทำให้สิ้นสงสัยในกาลทั้ง 3 คือ อดีต อนาคต และปัจจุบัน ความรู้อย่างนี้เป็นญาณขั้นหนึ่งที่เรียกว่า นามรูปปัจจัยปริคคญาณ แปลว่า ญาณที่กำหนดปัจจัยของนามรูป (หรือธัมมัญญิตินญาณ ยถาภูตญาณ หรือสัมมาทัสสนะ) ผู้ประกอบ

ด้วยญาณขั้นนี้ อาจเรียกเป็น “อุพโสคาบัน” หรือพระโสคาบันน้อย เป็นผู้มีคิ คือ ทางไปก้าว หน้าที่แน่นอนในพุทธศาสนา

5. มัคคามัคฌญาณทัตสนวิสุทธิ คือ ความหมดจดแห่งญาณที่รู้เห็นว่าเป็นทางหรือ มิใช่ทาง คือ ยกเอารูปธรรมและนามธรรมทั้งหลายขึ้นมาพิจารณา เป็นหมวดๆ ตามแนวไตรลักษณ์ทีละอย่าง เช่นพิจารณารูปโดยอนิจจลักษณะ โดยทุกขลักษณะ โดยลักษณะของแต่ละลักษณะไปทีละอย่าง แล้วพิจารณาข้อธรรมอื่นๆ ประกอบ ซึ่งรวมความที่อยู่ในขั้น 5 นั้นเอง จนเริ่มมองเห็นความเกิดขึ้นและความเสื่อมไปของสังขารทั้งหลาย เรียกว่าเกิดเป็น ตรุณวิปัสสนา คือ วิปัสสนาญาณอ่อนๆ ในช่วงนี้อาจเกิดวิปัสสนูปกิเลส 10 อย่างขึ้นมา ซึ่งจะต้องข้ามพ้นให้ได้ว่าไม่ใช่ทาง แล้วกำหนดวิปัสสนาญาณที่เป็นทางอันแท้จริง เมื่อความรู้นี้เกิดขึ้นแล้ว ก็เรียกว่าเป็น มัคคฌญาณทัตสนวิสุทธิ

6. ปฏิปทาญาณทัตสนวิสุทธิ หรือความหมดจดแห่งญาณอันรู้เห็นทางดำเนิน หมายถึงถึงวิปัสสนาที่ถึงจุดสูงสุดด้วยวิปัสสนาญาณ 9 คือ

- อุทัพพยานูปัสสนาญาณ (หรืออุทัพพยญาณ) ญาณอันตามเห็นความเกิดขึ้นและดับไปแห่งเบญจขันธ์
- ภังคานูปัสสนาญาณ (หรือ ภังคญาณ) ญาณอันตามเห็นความตามสลายไป
- ภยคุปฺปฐานญาณ (หรือ ภยญาณ) ญาณอันมองเห็นสังขารปรากฏเป็นของน่ากลัว
- อาทีนวานูปัสสนาญาณ (หรือ อาทีนวญาณ) ญาณอันคำนึงเห็นโทษของสังขาร
- นิพพิทานูปัสสนาญาณ (หรือนิพพิทาญาณ) ญาณอันคำนึงเห็นด้วยความหน่าย เมื่อเห็นสังขารเป็นโทษ
- มุญจิกัมมยตาญาณ คือ ญาณหยั่งรู้ที่ทำให้ต้องการจะพ้นไปเสียจากสังขารเหล่านั้น
- ปฏิสังขานูปัสสนาญาณ (หรือ ปฏิสังขญาณ) ญาณอันพิจารณาทบทวนด้วยไตรลักษณ์เพื่อให้เห็นแนวทางหรืออุบายที่จะปลดปล่อยออกไป
- สังขารูปเขยาญาณ ญาณอันเป็นไปโดยความเป็นกลางต่อสังขาร
- สังขานุโลมิกญาณ (หรืออนุโลมญาณ) คือญาณอันเป็นไปโดยอนุโลมแก่การหยั่งรู้หรือริสัจ เมื่อวางใจเป็นกลางต่อสังขารทั้งหลายแล้ว และจะเกิดโคตรภูญาณที่เป็นรอยต่อระหว่างภาวะปุถุชนกับภาวะอริยบุคคล

7. **ญาณทัศนวิสุทธิ** ความหมดจดแห่งญาณทัศนะ คือ ความรู้ในอริยมรรค 4 หรือ มรรคญาณนั่นเอง ซึ่งเกิดในลำดับถัดจากโคตรญาณ

8. **ผลญาณ** ความเป็นอริยบุคคลจะเกิดขึ้นโดยวิสุทธิข้อนี้

9. **ปัจจเวกขณะญาณ** พิจารณามรรค ผล พิจารณากิเลสที่ละแล้ว กิเลสที่ยังเหลืออยู่ และพิจารณานิพพาน (ยกเว้นพระอรหันต์ไม่มีการพิจารณากิเลสที่ยังเหลืออยู่)

จากภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาที่กล่าวมาแล้วนี้ จึงอาจให้คำนิยามได้ว่า “ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนา” หมายถึง “องค์ความรู้ ที่เกิดจากการปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนา อันเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแก่ศาสนิกและการพ้นไปซึ่งกองกิเลสและทุกข์ทั้งปวง”

บทที่ 2

ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาและทุนทางวัฒนธรรม

เนื้อหาสาระของบทนี้จะได้นำเสนอว่า ในสังคมไทย ภูมิปัญญาทางศาสนาที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีจิตด้านใดบ้าง โดยในแต่ละด้านก็จะได้หยิบยกผู้ทรงภูมิปัญญาร่วมสมัย¹ และองค์ความรู้ของท่านมาแสดง ต่อจากนั้นก็จะได้กล่าวถึงภูมิปัญญาทางศาสนาในฐานะที่เป็นทุนทางวัฒนธรรม ในประการสุดท้ายก็จะได้นำเสนอที่มาของภูมิปัญญาทางศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ และองค์ประกอบของภูมิปัญญาของท่าน

2.1 ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาในบริบทของสังคมไทย

พุทธศาสนาอันเป็นศาสนาประจำชาติ ได้เป็นรากฐานทางภูมิปัญญาของสังคมไทยในหลายด้านมาตลอดทุกยุคสมัย ดังจะได้จำแนกภูมิปัญญาเหล่านี้ออกเป็น 5 ด้านด้วยกัน คือ

2.1.1 โลภียธรรมและโลกุตตรธรรม

ผู้ทรงภูมิปัญญาที่เด่นที่สุดซึ่งได้นำเสนอพุทธธรรมทั้งสองระดับ คือ ระดับโลกียะและโลกุตระต่อสังคม ก็ได้แก่ท่านพุทธทาสภิกขุและพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ซึ่งมองในภาพรวมแล้ว พระเถรจารย์ทั้งสองท่านนี้จัดว่าเป็นผู้นำเสนอฐานคิดทางธรรมมากกว่าการเป็นผู้ปฏิบัติให้เกิดผลทางสังคม

ท่านพุทธทาสภิกขุ (พ.ศ.2449 – 2536) หรือพระธรรมโกศาจารย์ นามเดิม พระเจ้าอินทปญโญ ฉายาของท่านหมายถึง “ผู้มีปัญญาอันยิ่งใหญ่” เป็นพระภิกษุที่ได้รับยกย่องอย่างมากในวิชาและปฏิบัติของท่าน อาทิเช่น เป็นปราชญ์แห่งพุทธศาสนา (ส. ศิวรักษ์) เป็นพระอรหันตอาจารย์ฝ่ายเถรวาท (โดนัลด์ เค. สแควเรอร์) (ทั้งหมดอ้างจากไพโรจน์ อยู่มนเทียร ม.ป.ป. : 143, 163, 198) ท่านได้ก่อตั้งสวนโมกขพลารามซึ่งต่อมาอาจเรียกได้ว่าเป็นสำนักดัดศิลาทางธรรมในครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 20 (สาระสันต์ แสงวงศรี 2536 : 45) เลขที่เดียว

¹ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นพ้องกับทัศนะของพระไพศาล วิสาโล (2542 : 4-5) ที่ว่าพุทธศาสนาในไทยเริ่มหันเหจากจารีตเดิมที่ได้รับอิทธิพลจากลังกา ก็เพียงพุทธศตวรรษที่ผ่านมาเอง โดยได้งอกงามขึ้นจากพื้นภูมิไทยเราอย่างแท้จริง ดังนั้น ภูมิปัญญาที่นำเสนอในบทนี้ จึงมาจากท่านทั้งหลายที่เป็นบุคคลร่วมสมัย

ภูมิปัญญาในเรื่องสาระของพุทธศาสนาของท่านพุทธทาสภิกขุ ก็เป็นเช่นเดียวกันกับ พระภิกษุสงฆ์ฝ่ายเถรวาทผู้ทรงคุณรูปอื่นๆ ว่า พระพุทธเจ้าทรงสอนเฉพาะเรื่องทุกข์กับการดับทุกข์เท่านั้น อันได้แก่อริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค เมื่อสรุปย่ออริยสัจ 4 นี้ ลงก็จะได้เป็น “ทุกข์” กับ “ไม่ทุกข์” เท่านั้น (เทศบัญญัติภิกขุ 2540 : 22) อริยสัจ 4 นี้โดยเนื้อแท้แล้ว ก็คือ “อิทัปปัจจยตา” หรืออีกชื่อหนึ่งเรียกว่า “ปฏิจจสมุปบาท” โดยที่อริยสัจ 4 เต็มรูปก็คือ ปฏิจจสมุปบาททั้งฝ่ายเกิดและฝ่ายดับ หรือเรื่องของอิทัปปัจจยตานั่นเอง (พุทธทาสภิกขุ 2515 : 16-19 อ้างในนิกิจ พลายชุม 2523 : 72)

อิทัปปัจจยตา ได้แก่นิยามสูงสุดของพุทธศาสนาที่ว่า “เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้ย่อมมี เพราะความเกิดขึ้นแห่งสิ่งนี้ สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้ย่อมไม่มี เพราะความดับไปแห่งสิ่งนี้ สิ่งนี้จึงดับไป” หรือกฎของเหตุปัจจัยนั่นเอง กฎอิทัปปัจจยตาจะครอบงำทุกสิ่งทุกอย่าง สามารถสร้างรักษา และทำลายสิ่งต่างๆ เมื่อถึงเวลา ซึ่งจะเรียกอย่างบุคคลว่า “พระเจ้า” ก็ได้ อีกทั้งกฎนี้ยังอาจจัดได้ว่าเป็นหัวใจของพุทธศาสนาอีกด้วย เพราะเป็นหลักเหตุปัจจัยของการเกิดทุกข์และการดับทุกข์ของอริยสัจ 4 นั่นเอง (เทศบัญญัติภิกขุ : 14-15)

สำหรับปฏิจจสมุปบาท อันเป็นอีกชื่อหนึ่งของอิทัปปัจจยตานั่น ท่านพุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า เป็นหลักธรรมที่แสดงให้ทราบว่าทุกข์เกิดขึ้นมาอย่างไร และการที่ทุกข์เกิดขึ้นและดับลงไปในนั้น มีลักษณะเป็นธรรมชาติที่อิงอาศัยกันและกันอยู่ โดยมีปัจจัย 11 อย่าง เป็นลำดับต่อไปนี้ คือ อวิชชา สังขาร วิญญาณ นามรูป आयตนะ ผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปาทาน ภพชาติ และชรามรณะ (พุทธทาสภิกขุ 2532 : 35, 62-66) ท่านพุทธทาสภิกขุได้อธิบายเพิ่มเติมต่อไปว่า ปฏิจจสมุปบาทนี้ก็ไม่มีอะไรมากไปกว่าการเกิด - ดับแห่งดวง - ของกู (พุทธทาสภิกขุ 2533 : หน้า อนุโมทนา)

ในท่ามกลางธรรมทั้งหลายที่กล่าวมานี้ ข้อธรรมที่ท่านพุทธทาสภิกขุให้ความสำคัญมากที่สุด จนเรียกได้ว่าเป็นแก่นของพุทธศาสนา ก็คือ “สิ่งทั้งปวงไม่ควรยึดมั่นถือมั่น” ในพระบาลี มัชฌิมนิกาย มีเนื้อความเล่าถึงเหตุการณ์ที่มีผู้ไปทูลถามพระพุทธเจ้าว่า พระพุทธเจ้าจะทั้งหมดที่ตรัสไว้ ถ้าหากจะสรุปให้สั้นลงเหลือเพียงประโยคเดียวจะได้หรือไม่ พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสตอบว่าได้และประโยคนั้นก็คือ “สิ่งทั้งปวงไม่ควรยึดมั่นถือมั่น” แล้วพระองค์ก็ทรงย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า ถ้าใครได้ฟัง ได้ปฏิบัติ ได้รับผลจากการปฏิบัติข้อนี้ ก็คือได้ฟัง ได้ปฏิบัติ ได้รับผลจากการปฏิบัติทั้งหมดในพระพุทธศาสนา (ถาวร สุวรรณ 2536 : 145-146) นั่นเอง

ในการเผยแพร่ธรรมของท่านพุทธทาสภิกขุนี้ ท่านได้มีการตีความหมายข้อธรรมต่างๆ ที่ผิดแผกไปจากธรรมเนียมของสงฆ์ฝ่ายเถรวาท ซึ่งในบางครั้งก็ยังเป็นการทำทลายพุทธแบบดั้งเดิมอีกด้วย ข้อธรรมดังกล่าวที่เป็นภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของท่านมีอาทิเช่น

“นิพพานที่นี้ เดี่ยวนี้” ท่านอธิบายว่าเป็นนิพพานที่ไม่ต้องตาย นิพพานชั่วขณะหรือสมาธินิพพาน เป็นนิพพานที่เย็น เพราะไม่มีกิเลส และใครๆ ก็สามารถเข้าถึงได้ทั้งนั้น (พุทธทาสภิกขุ 2531 : 108-109) ซึ่งแตกต่างจากคำสอนพุทธแบบดั้งเดิมที่ว่านิพพานเป็นสิ่งอันไกลโพ้นของชาวพุทธ ที่กว่าจะไปถึงก็กินเวลานับภพนับชาติไม่ถ้วน

“จิตว่าง” ท่านพุทธทาสภิกขุหมายถึงจิตที่ว่างจากกิเลส ว่าจากความยึดมั่นถือมั่นว่ามี “ตัวกู ของกู” แต่ก็ยังคงมีการคิดนึกด้วยสติปัญญาอยู่อย่างเต็มที่ มิใช่ความว่างโดยไม่มีความคิดนึกแต่อย่างใด (เทศบัญญัติภิกขุ : 81)

“สูญญตา” หรือความว่าง ท่านพุทธทาสภิกขุได้รับอิทธิพลด้านแนวความคิดนี้จากพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน โดยท่านอธิบายว่า ก็คือความดับไม่เหลือแห่ง “ตัวกู ของกู” ไม่เหลือความรู้สึกว่าตัวเราหรือของเรา ความรู้ที่ถูกต้องเกิดขึ้น มองเห็นสิ่งทั้งหลายทั้งปวงตามที่เป็นจริงแล้ว ก็จะเป็นของจริง ก็คือ ความว่างนี้เอง ท่านกล่าวว่า โอกาสที่จะปฏิบัติให้มีความว่างนี้มี 3 ขณะ คือ ขณะปกติ ขณะที่มีอารมณ์มากระทบทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ และขณะที่จะดับจิตหรือตายทางร่างกาย (พุทธทาสภิกขุ 2542 : 108-109 , 113)

อนึ่ง มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าข้อธรรมของท่านพุทธทาสภิกขุที่กล่าวมานี้ คือ นิพพานที่นี้ เดี่ยวนี้ จิตว่าง กับสูญญตาหรือความว่าง และอนัตตานิ ต่างก็เป็นสัจธรรมที่เข้าถึงได้ มีความเนื่องกันอยู่ และเป็นไปเพื่อการหลุดพ้นทั้งสิ้น (นิกิจ : 40)

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) กิตติคุณของพระเถระผู้นี้จะได้รับการพรรณนาจากพระไพศาล วิสาโลได้อย่างถูกต้องชัดเจนที่สุดว่า “ท่านเป็นผู้ที่นำหลักธรรมทางพุทธศาสนามานำเสนออย่างครอบคลุมเป็นระบบ และละเอียดละออที่สุดเท่าที่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์พุทธศาสนาของไทย (และอาจรวมถึงประวัติศาสตร์ของพุทธศาสนาแบบเถรวาทเลยก็เคียว) ดังมีพุทธธรรมเป็นหลักฐานอันสำคัญ” (2542 : 17) โดยที่หนังสือพุทธธรรมอันเป็นหนังสือแสดงธรรมของพระพุทธานี้ ได้รับการยกย่องจากนักปราชญ์ ราชบัณฑิตผู้รู้ในวงการต่างๆ ว่าเป็น “เพชรน้ำเอก” ของผลงานเขียนในด้านพระพุทธศาสนาที่ยอดเยี่ยม เป็นธรรมะอันวิเศษของพระพุทธาน์ล้วนๆ (อรศรี งามวิทยาพงศ์ 2543 : 6)

หนังสือพุทธธรรมเป็นการนำคำสอนของพระพุทธศาสนามารวบรวมไว้อย่างเป็นระบบแบบสมัยใหม่ มีการอ้างอิงอย่างพร้อมมูล (ประเวศ วะสี 2538 : 73) โดยพระธรรมปิฎกกล่าวว่า ได้แบ่งแยกพุทธธรรมออกเป็น 2 ส่วนคือ สัจธรรมกับจริยธรรม ส่วนแรกคือสัจธรรม เป็นคำสอนเกี่ยวกับกฎธรรมชาติ หรือความเป็นไปโดยธรรมชาติของสิ่งทั้งหลาย ขณะที่ส่วนที่สอง คือ จริยธรรมหมายถึง การนำกฎธรรมชาตินี้มาใช้ในทางที่เป็นประโยชน์ หรือความรู้ในการประยุกต์สัจธรรม

ในส่วนแรก พระธรรมปิฎกได้แสดง **มัชฌิมนิคาเยกาทสนา** (หลักความจริงที่เป็นกลางตามธรรมชาติ หรือธรรมที่เป็นกลาง) ซึ่งตอบคำถาม 4 ข้อเกี่ยวกับชีวิต ข้อแรกชีวิตคืออะไร ตอบว่าชีวิตประกอบด้วยขันธ์ 5 ที่เป็นส่วนประกอบ 5 อย่างของชีวิต และอายตนะ 6 ที่เป็นแดนรับรู้และเสพส่วยโลก ข้อ 2 ชีวิตเป็นอย่างไร ชีวิตนั้นเป็นไปตามกฎไตรลักษณ์คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ข้อ 3 ชีวิตเป็นอย่างไร ตอบว่าชีวิตนั้นมีเหตุปัจจัยที่อิงอาศัยกันเป็นกระแสต่อเนื่องที่เรียกว่า ปฏิจสงฺกุปบาท จนมองเห็นว่าเป็นไตรลักษณ์ ทั้งกฎไตรลักษณ์และปฏิจสงฺกุปบาทนี้ จึงเป็นกฎธรรมชาติที่แสดงกันคนละแนว ข้อ 4 ชีวิตควรให้เป็นอย่างไร คำตอบมีว่า ชีวิตนี้ควรจะได้รับประโยชน์สูงสุดก็คือ กระบวนธรรมดับทุกข์หรือปฏิจสงฺกุปบาทนิโรธวาร ที่ว่าด้วยเรื่องของนิพพาน ผู้บรรลุนิพพาน ตอนท้ายของส่วนนี้เป็นเรื่องของศีล ซึ่งเป็นระบบควบคุมชีวิตด้านนอกที่แสดงออกทางกาย วาจา และระเบียนว่าด้วยความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะการเคารพในธรรมวินัยของสงฆ์ ซึ่งก็เพื่อประโยชน์สุขของพหูชนนั่นเองกับเรื่องของเหนือสามัญวิสัย (อิทธิปาฏิหาริย์และเทวดา) เรื่องของแรงงูใจในพุทธธรรม (ตัณหาและฉันทะ) และเรื่องความสุขในหลักพุทธธรรม

ส่วนที่สอง ท่านได้แสดง**มัชฌิมาปฏิปทา** (ข้อปฏิบัติที่เป็นกลางตามกฎธรรมชาติหรือทางสายกลาง) ท่านได้ตอบคำถามข้อสุดท้ายของชีวิตคือ ชีวิตควรเป็นอย่างไร พุทธธรรมในส่วนนี้เป็นข้อปฏิบัติให้ถึงซึ่งความดับทุกข์ มีกระบวนธรรมแห่งความดับทุกข์ กระบวนกุศลธรรมนำสู่วิมุตติ และมรรค หรือมัชฌิมาปฏิปทา ทั้งนี้ ท่านได้แสดงบุพนิมิตแห่งมัชฌิมาปฏิปทา ว่าประกอบด้วย ปรโตโฆสะที่ดีหรือกัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการ หรือการใช้ความคิดถูกวิธีคิดเป็น คิดอย่างมีระเบียบ ไม่เอาความรู้สึกด้วยคณาอุปาทานของตนเข้าจับ จากนั้น ก็เป็นองค์ประกอบทั้งสามของมัชฌิมาปฏิปทา คือ ปัญญา ศีล และสมาธิ พุทธธรรมข้อสุดท้าย ท่านได้นำเสนอเรื่องของโลกุตตระ ความดับสิ้นไปแห่งทุกข์ คือ อริยสัจ 4 อันเป็นหลักธรรมสำคัญที่ครอบคลุมคำสอนทั้งหมดในพุทธศาสนา

นอกจากพุทธธรรมแล้ว พระธรรมปิฎกก็ยังได้นำเสนอภูมิปัญญาของท่าน ทั้งในทางโลกุตตรธรรม และโลกียธรรมอีกมากมาย ดังมีผู้รวบรวมผลงานเขียนของท่านในรอบทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ.2531 – พ.ศ.2541) จำแนกได้ถึง 4 หมวด คือ พุทธศาสตร์ ศีลศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสังคมศาสตร์กับมนุษยศาสตร์ (พระธรรมปิฎก 2542 , 2543) ยกตัวอย่างต่อไปนี้เช่น ในเรื่องของโลกียธรรม ท่านนำเสนอเรื่องของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้พัฒนาตัวคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ด้วยการพัฒนาเต็มทั้งระบบคือ ครอบคลุมทั้งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา แล้วให้คนเป็นปัจจัยตัวกระทำ ที่ไปประสานปรับเปลี่ยนบูรณาการในระบบความสัมพันธ์องค์รวมใหญ่ ให้เป็นระบบแห่งการดำรงอยู่ด้วยดี (พระธรรมปิฎก 2542 (ข) : 13) ในเรื่องของโลกียธรรม ท่านนำเสนอหลากหลายเรื่องตัวอย่างเช่น เรื่องสมาธิแบบพุทธที่เป็นองค์ประกอบในกระบวนการของไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ซึ่งจะต้องใช้อินทรีย์ 5 ปฏิบัติ คือ ศรัทธาต้องสมคูลกับปัญญา วิริยะสมคูลกับสมาธิ โดยมีสติคอยประทับประคอง ให้ก้าวจากสมณะไปสู่วิปัสสนา เข้าถึงไตรลักษณ์ เห็นความไม่เที่ยงของสิ่งต่างๆ รู้ความเป็นจริงของสิ่งทั้งหลาย แล้วจิตจึงจะหลุดพ้นเป็นอิสระได้ในที่สุด (พระธรรมปิฎก 2542 (ก) : 1-8)

ในเรื่องของโลกุตตรธรรมเนื่องกับโลกียธรรม ก็เช่นเรื่องพุทธวิธีแก้ปัญหาเพื่อศตวรรษที่ 21 ท่านเสนอว่ามีฉันทิฐิหรือความเห็นผิดที่สำคัญที่ครอบงำอารยธรรมมนุษย์ปัจจุบันมี 3 ประการคือ การมองมนุษย์แยกจากธรรมชาติ เป็นผู้พิชิตธรรมชาติ การมองเพื่อนมนุษย์ไม่เป็นเพื่อนมนุษย์ และการมองความสุขว่าเกิดจากการมีวัตถุบำเรอตน ในการดำรงชีวิต มนุษย์จะมีความสุขที่แท้จริงได้จะต้องมีอิสรภาพ 3 ชั้น คือ อิสรภาพในความสัมพันธ์ที่ถูกต้องกับธรรมชาติ แวดล้อม และอิสรภาพในความสัมพันธ์ที่ถูกต้องกับเพื่อนมนุษย์ ซึ่งทั้งสองอย่างนี้เป็นอิสรภาพภายนอก ส่วนอิสรภาพภายในตนเองที่เป็นอิสรภาพขั้นสูงสุด ก็คือ การมีจิตหลุดพ้นจากอำนาจของกิเลสที่ครอบงำอยู่ มนุษย์เราจะต้องหมดความเห็นผิด มีสัมมาทิฐิหรือความเห็นที่ถูกต้อง จึงจะถือว่าพัฒนาได้โดยสมบูรณ์ (เพ็งอ้าง 93-104)

กล่าวโดยสรุป คุณูปการของทั้งท่านพุทธทาสภิกขุและพระธรรมปิฎก ในทัศนะของพระไพศาล วิสาโล ก็คือ การที่พระเถระจารย์ทั้งสองรูปได้นำมิติของโลกุตตรธรรมกลับคืนมาสู่พุทธศาสนาสมัยใหม่ หลังจากที่ก่อนหน้านี้ พุทธศาสนาไทยตกอยู่ภายใต้จารีตของลังกามาโดยตลอด โดยพระธรรมปิฎกเป็นผู้เสริมและสานงานที่ท่านพุทธทาสภิกขุได้ทำไว้เดิม นอกจากนี้ คุณูปการที่สำคัญอีกประการหนึ่งของพระธรรมปิฎกต่อวงการพุทธศาสนาไทยก็คือ การที่ท่านได้ฟื้นฟูมิติทางสังคมให้กลับคืนมาสู่พุทธศาสนาในประเทศไทย โดยขยายระดับจากการที่หลักธรรมต่างๆ หรือศีลที่สอนกันส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของบุคคลและความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ให้ครอบคลุมและเชื่อมโยงไปถึงหลักธรรมที่เป็นเรื่องหน้าที่และความสัมพันธ์กับธรรมหรือกฎธรรมชาติ

และสังคมหรือระเบียบกฎเกณฑ์ จุดมุ่งหมายของสังคม การจัดสรรสภาพแวดล้อมทางสังคมให้
เกื้อกูลคน คุณค่าหรือผลที่หลักธรรมนั้นมีต่อสังคม พูดอีกอย่างหนึ่งได้ว่า ท่านได้เชื่อมโยงธรรม
เป็นอันมากให้สัมพันธ์กับสังคม

2.1.2 การพัฒนา

หลังพุทธทศวรรษ 2500 ซึ่งประเทศไทยเริ่มการพัฒนาสมัยใหม่ตามแนวทางตะวันตก
มีผู้ทรงภูมิปัญญาหลายท่านที่นำเสนอแนวความคิดการพัฒนาด้านต่างๆ คือ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม
ชนบท ฯลฯ ที่ตั้งอยู่บนฐานภูมิปัญญาทางพุทธศาสนา ดังจะได้ยกตัวอย่างต่อไปนี้คือ

ดร.ปรีดี พนมยงค์ เป็นรัฐบุรุษอาวุโสผู้มีคุณูปการต่อสังคมไทย อย่างเอนกอนันต์
โดยเฉพาะในด้านเอกราช และประชาธิปไตยของชาติ แม้ว่าท่านจะมีความคิดโดยรวมเป็นสังคม
นิยมวิทยาศาสตร์ประชาธิปไตย (วางอยู่บนหลักปรัชญาสารธรรม - Materialism หรือ วัตถุนิยม)
(เฉลิมเกียรติ ผิวนวล 2542 : 95) แต่พุทธศาสนาก็มีอิทธิพลต่อแนวคิดของท่านในการนำพุทธ
ทำนมาอธิบายสังคมและนำคตินิยมของพุทธศาสนาแบบพื้นบ้านมาวาดภาพสังคมไทยในอุดมคติ
ซึ่งสันติสุข โสภณศิริ (2543 : 152) ได้วิเคราะห์ไว้ในหนังสือ “ความเป็นอนิจจังของสังคม”
อันเป็นงานเขียนที่ท่านรักที่สุดนั้น ท่านเล่าถึงความทรงจำในวัยเด็ก ซึ่งพระภิกษุสงฆ์และผู้เฒ่าผู้
แก่ได้เคยเล่าให้ท่านฟังว่ามีพุทธทำนายไว้ว่า ในปลายพุทธศาสนายุคกาล มนุษยชาติจะเข้าสู่
มิลลัณเนียม เพราะศีลธรรมเสื่อมทราม จะมีการฆ่าฟันเบียดเบียนกัน ไฟบรรลัยกัลป์จะล้างโลก แล้ว
ยุคใหม่คือ ยุคศรีอารยเมตไตรยก็จะอุบัติขึ้น ในยุคนี้มนุษยชาติจะอยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาคและ
เมตตาปราณีกัน ท่านจึงได้เปรียบเทียบสังคมว่ามีความเป็นอนิจจังเหมือนกับธรรมที่สะท้อนจาก
พุทธทำนายว่า

“โดยสติปัญญาอันน้อยของข้าพเจ้าเห็นว่า แก่นธรรมของพระอรหันตศาสดาจารย์ (ในพุทธ
ทำนาย) ก็คือกฎแห่งอนิจจังของพระพุทธศาสนา คือ สิ่งทั้งหลายในโลกนี้มีได้หุตุยัง ชีวิตย่อมมี
ด้านบวกกับด้านลบ มีส่วนใหญ่ที่กำลังเจริญงอกงามกับส่วนที่เสื่อม ซึ่งกำลังดำเนินไปสู่ความ
สลายแตกดับ..... ไม่นิ่งคงอยู่กับที่ชั่วกัลปาวสาน คือระบบเก่าย่อมดำเนินเข้าสู่ความเสื่อมสลาย
เช่นเดียวกับสังขารทั้งหลาย.....”

ด้วยคติธรรมใน “โลกพระศรีอารีย์” ตามกฎความเป็นอนิจจังนี้เอง ที่ทำให้ ดร.ปรีดี
เจตนาบรรจุคำว่า “ศรีอารีย์” ไว้ในท้ายคำประกาศคณะราษฎร ฉบับที่ 1 เพื่อสื่อถึงเป้าหมายของ
การเปลี่ยนแปลงสังคมตามวิถีแห่งพุทธธรรมในระบบประชาธิปไตย (เพ็ญอ้าง : 153) ว่า “.....สิ่ง

ที่ทุกคนพึงปรารถนา คือ ความสุขความเจริญอย่างประเสริฐซึ่งเรียกเป็นศัพท์ว่า “ศรีอาริย์” นั่นก็จะบังเกิดขึ้นแก่ราษฎรถ้วนหน้า” (ชยอนันต์ สมุทวณิช ขัตติยา กระณสูตร 2532 : 170)

ในแนวคิดเสรีนิยมผสมผสานกับสังคมนิยมของ ดร.ปรีดี ก็มีหลักการของพุทธศาสนารวมอยู่ด้วย ดังที่ท่านเองเคยอ้างพระดำรัสของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาบำรงไพฑูริยาว่า ชุมชนชาวพุทธของคนไทยอยู่กันแบบโซเชี่ยลลิสต์มาแต่เดิม หลักการอยู่ร่วมกันของชาวพุทธ หรือที่เรียกว่า “สาธาณธรรม” นั้นมีหลักสำคัญประการหนึ่ง คือ “สาธาณโภคิ” ซึ่งหมายถึงการแบ่งปันโภคทรัพย์หรือเศรษฐกิจให้แก่สมาชิกทุกคนในสังคมได้มีส่วนใช้สอยบริโภคทั่วกัน ทั้งนี้ ดร.ปรีดีก็ได้แสดงหลักธรรมทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับหลักสาธาณธรรม และสาธาณโภคิ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณา “เค้าโครงเศรษฐกิจ” (หรือร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันความสุขสมบูรณ์ของราษฎร อันเป็นร่างพระราชบัญญัติประกันสังคมฉบับแรกของไทย) ที่ท่านเป็นผู้เสนอเมื่อ พ.ศ.2475 และไม่ได้รับรองจนตกไปว่า “มนุษย์ที่เกิดมาย่อมเป็นเจ้าของนี้และลูกหนี้ต่อกัน.....มนุษย์ต่างมีหนี้ตามธรรมชาติต่อกัน จึงต้องร่วมประกันภัยต่อกันและร่วมกันในการประกอบเศรษฐกิจ” (สันติสุข : 154)

ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ดร.ป๋วยเป็นปราชญ์บุคคลและผู้มีคุณูปการอีกท่านหนึ่งของสังคมไทยคู่เคียงมากับดร.ปรีดี พนมยงค์ โดยเฉพาะการวางรากฐานให้แก่ธนาคารกลาง ให้แก่วิชาเศรษฐศาสตร์ และการนำบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยไปเรียนรู้และปฏิบัติงานพัฒนาชนบท ท่านเชื่อในสันติแม้จะถูกอธรรมย่ำยีเพียงใดก็ตาม และเสนอแนวคิดทางการเมือง “สันติประชาธิปไตย” เมื่อปี พ.ศ.2515 ว่า “สันติวิธี” มีความสำคัญเพราะ มีแต่สันติวิธีเท่านั้นที่จะได้มาซึ่ง “ประชาธิปไตย” การใช้อาวุธอยู่เฉยๆประหัดประหารกันเพื่อประชาธิปไตยนั้นแม้จะสำเร็จ แต่ก็ได้ผลเพียงชั่วคราวช่วยยามจะไม่ได้ประชาธิปไตยที่ถาวร จะรักษาประชาธิปไตยไว้ไม่ได้ ผู้ที่สมคบกันใช้อาวุธแสวงหาอำนาจนั้น ภายหลังก็มักจะแตกแยกกัน ใช้อาวุธต่อสู้ซึ่งกันและกันอีกในไม่ช้าที่สิ้นสุด (ป๋วย อึ๊งภากรณ์ 2528 : 79)

ดร.ป๋วย เห็นว่า จุดหมายปลายทางของการใช้สันติประชาธิปไตยก็คือ สิทธิเสรีภาพของประชาชนทางการเมือง ซึ่งเรียกว่า “ประชาธิปไตย” อันหมายถึง “ธรรมเป็นอำนาจ” มิใช่ “อำนาจเป็นธรรม” บ้านเมืองที่มีประชาธิปไตยนั้น มีชื่อมีแป มีใช้ปกครองกันตามอำเภอใจของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ท่านกล่าวว่าประชาธิปไตยที่สำคัญที่ประชาชน ถ้าหากประชาชนส่วนใหญ่ไม่ต้องการประชาธิปไตย ก็ไม่มีทางที่ใครจะหิบบั่นให้ ฉะนั้น จุดเริ่มต้นและจุดหมายสุดท้ายของวิธสันติประชาธิปไตย ก็คือประชาชนชาวไทยนั่นเอง และการได้มาซึ่งสันติประชาธิปไตยนั้นก็เป็นที่

ของประชาชนผู้ไม่เสรีภาพจะต้องเรียกร้อง ติดต่อประสานงานกัน รวมศึกษาข้อเท็จจริง แลกเปลี่ยนข่าวสารและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (เพ็งอ้าง : 82-86)

นพ.ประเวศ วะสี เป็นผู้ทรงธรรมร่วมสมัย เป็นครูและแพทย์ที่ให้สติแก่สังคม แม้ว่าตัวท่านจะเป็นที่รู้จักในนาม “ราษฎรอาวุโส” ก็ตาม ท่านได้นำเสนอภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาในด้านต่างๆ ต่อสังคมมาโดยตลอด เริ่มตั้งแต่กลางพุทธทศวรรษ 2520 ท่านได้วิเคราะห์ปัญหาของสังคมไทยด้วยพุทธธรรมในหนังสือชื่อ “พุทธธรรมกับสังคม” (2526) และแนวคิดต่างๆ สืบเนื่องกันมา เช่น “พุทธเกษตรกรรมกับสันติสุขของสังคมไทย” เมื่อ พ.ศ.2530 “ศาสนธรรมกับการพัฒนาหมู่บ้าน” ใน พ.ศ.2531 “แนวคิดและพุทธศาสตร์สังคมสมานภาพและวิชา” ใน พ.ศ.2536 และพุทธธรรมกับอุดมการณ์สำหรับศตวรรษที่ 21 ใน พ.ศ.2542 โดยในที่นี้จะได้นำเสนอเพียงสองแนวคิดหลังนี้เท่านั้น

แนวคิดสังคมสมานภาพและวิชาเกิดขึ้นมาหลังจากเหตุการณ์พฤษภาคม 2535 โดย นพ.ประเวศ วะสี ได้เสนอว่าหากคนส่วนใหญ่มีวิสัยทัศน์ที่ไม่ถูกต้องแล้วก็จะแก้ไขปัญหามาไม่ได้ ในทางพุทธศาสนาไม่ได้คิดแยกส่วน คิดว่าทุกสิ่งทุกอย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน สรรพสิ่งทุกอย่างเป็นธรรมชาติ ธรรมะก็คือธรรมชาติและกฎของธรรมชาติ ถ้าหากเข้าใจความจริง เข้าใจธรรมหรือธรรมชาติแล้วก็สามารถจะปฏิบัติให้ถูกต้องได้ สังคมไทยนั้นจะต้องแก้ไขเรื่องดุลอำนาจหรือโครงสร้างอำนาจในสังคมที่อำนาจรัฐกับอำนาจเงินมีพลังมาก แต่ภาคสังคมเล็กมีอำนาจน้อย แนวคิดสังคมสมานภาพ ก็คือ การมีอำนาจเสมอภาคกัน ระหว่างอำนาจรัฐ อำนาจเงิน และอำนาจสังคม โดยท่านเสนอให้ใช้อภิปรายธรรม หรือธรรมะเพื่อความเจริญของหมู่เหล่า มาแก้ไขให้เกิดการรวมตัวกันทางสังคมในทุกหมู่เหล่า โดยองค์กรระดับหมู่บ้านจะเป็นกุญแจสำคัญของความยั่งยืนในสังคม ท้ายที่สุด ท่านได้เสนอมรรค 8 เพื่อให้เกิดสังคมสมานภาพ อันได้แก่การรวมกลุ่มทำงานเพื่อสังคม ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเพื่อชุมชน วัฒนธรรม การศึกษา ศาสนาเพื่อสังคม ประสิทธิภาพของการแก้ปัญหาและสันติวิธี และสื่อสารมวลชนเพื่อสังคม

ในด้านพุทธธรรมกับอุดมการณ์เพื่อศตวรรษหน้า นพ.ประเวศ มีความเห็นว่าวิกฤตการณ์ของอารยธรรมโลกปัจจุบันทั้งด้านมนุษย์ สังคมและสิ่งแวดล้อม ล้วนเกิดมาจากภูมิปัญญาตะวันตกที่มีรากฐานมาจากวิทยาศาสตร์ โดยละเลยมิติทางวัฒนธรรมของมนุษย์ แต่เพียงข้างสู่วัตถุนิยม เกิดโลกจริตครอบงำโลก ภูมิปัญญานี้จึงมิได้ช่วยสร้างความเป็นหนึ่งเดียวให้กับโลกแต่อย่างใด หากได้สร้างความขัดแย้งและความไม่ยั่งยืนขึ้นแทน โลกจึงจำเป็นต้องก้าวไปสู่ภพภูมิใหม่แห่งการพัฒนาที่ต้องอาศัยภูมิปัญญาพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือสำคัญ ภูมิปัญญาพุทธศาสนาจึงเป็นภูมิปัญญาใหญ่ที่ควรทำความเข้าใจและนำมาแก้วิกฤตของโลก โดยที่ภูมิปัญญานี้คือ “คน” เป็นตัว

ตั้ง มีวิธีคิดที่เป็นกลาง มีการพัฒนาจิตวิญญาณด้วยฐานทางปัญญา คือ ธรรมเป็นใหญ่ และมีจินตนาการอันยอดเยี่ยม

2.1.3 สุขภาพและการแพทย์

ในเรื่องของภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสุขภาพและการแพทย์นี้ จะได้นำเสนอรวม 3 เรื่อง เรื่องแรกจะได้หยิบยกเนื้อความในพระไตรปิฎกที่เป็นแหล่งก่อกำเนิดภูมิปัญญาเชิงพุทธด้านสุขภาพมาแสดง ติดตามมาด้วยเรื่องการแพทย์แผนไทยที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับพุทธศาสนา และสุดท้ายคือแนวคิดด้านการแพทย์แนวพุทธ

พระไตรปิฎก

รากฐานของภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาด้านสุขภาพและการแพทย์นั้น กล่าวได้ว่ามาจากพระไตรปิฎก ดังที่ นพ.เสมอ พริ้งพวงแก้ว ได้กล่าวไว้ว่า “การแพทย์พื้นบ้านในประเทศไทย” อาศัยแบบอย่างการแพทย์จากประเทศจีน อินเดีย พุทธศาสนาทางพระไตรปิฎก และจากท้องถิ่นของประเทศไทยเองเพื่อที่จะให้บริการทางการแพทย์ตามหลัก 5 ประการ คือ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาโรค การฟื้นฟูสภาพที่ชำรุด และการเฝ้าระวังโรค โดยในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้ามีหมอชิวโกมารักจี ผู้ซึ่งได้รับการขนานนามว่า “เภสัชราชา” เป็นแพทย์ประจำพระองค์พระพุทธเจ้าและพระเจ้าพิมพิสารแห่งแคว้นมคธ (2538 : 4)

เนื้อความในพระไตรปิฎกได้กล่าวถึง ยา เครื่องประกอบยา ข้อห้ามในการรักษาโรคสำหรับพระภิกษุ และกัฏฐาหารที่เป็นยาไว้ดังนี้

ยาและเครื่องประกอบยาที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาต : นพ.เสมอ พริ้งพวงแก้ว กล่าวว่า ในพระวินัยปิฎก มหาวรรค ได้บัญญัติเกี่ยวกับ “เภสัชขันธกะ” ไว้ว่าพระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้พระภิกษุใช้ยาและเครื่องประกอบยาต่างๆ ต่อไปนี้ คือ เภสัช 5 (ได้แก่ เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย) มันเหลวสัตว์ (ได้แก่หมี ปลา ปลาฉลาม / จระเข้ หมู ลา) รากไม้ที่เป็นยา (ขมิ้น จิงสัด ว่านน้ำ ว่านเปราะ อุดพิศ ข่า แผลก หัวหมู และอื่นๆ) รากไม้ที่บดเป็นยา น้ำฝาดที่เป็นยา ใบไม้ ผลไม้ ยางไม้ เปลือกที่เป็นยา มูลโค ดินเหนียว กากน้ำข้อมดัดกลืนตัว เครื่องร้อน ผ้าร้อนยาผง เนื้อดิบ และเลือดสด (เมื่อมีอมมนุษย์เข้าสู่ภิกษุ) ยาหยอดตา ยาทาตา ยาป้ายตา เครื่องบดยาผสมยาตา (ไม้จันทน์ กฤษณา กะถัมพัก ใบเถียง หัวหมู) กลัวยาตา ไม้ป้ายยาตา ที่เก็บ ไม้ป้ายยาตา น้ำมันทาสิริระ กล้องยานัตถ์ การสูดควัน กล้องสูดควันและฝาดปิดกล้อง น้ำมันหุงน้ำมันาเจือในน้ำมันหุง ลักจัน (ภาชนะบรรจุน้ำมัน) การเข้ากระโจมรมเหงื่อ การรมด้วยใบไม้

การรมใหญ่ อ่างน้ำ การใช้เขาสัตว์กอก (ดูด) ระบายโลหิต ยาทาเท้า การปรุงน้ำมันทาเท้า ผ่าตัดฝี น้ำฟาด งามบด ยาพอก ผ้าพันแผล ชะแผลด้วยน้ำแป้งเมล็ดผักกาด รมแผลด้วยควัน ใช้ก้อนเกลือ ตัดเนื้องอก น้ำมันทาแผล ผ่าปิดกันน้ำมันไหลซึม ยามหาวิฤกษ์ 4 อย่าง (ฤกษ์ มูตร เถา ดิน) น้ำฉันท เจือकुถ น้ำที่ละลายจากดินติดผาลไถ น้ำค่างคิบ น้ำสมอดองมูตรโค การไล่ทาของหอมเมื่อเป็น โรคผิวหนัง การฉันทยาถ่าย การคั้นน้ำข้าวใส การฉันทน้ำต้มถั่วเขียวไม่ขึ้นและขึ้นเล็กน้อย และน้ำ ต้มเนื้อ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539 : 43-63)

ในอุพาทิอนุชาของพระวินัยปิฎกมหาวรรคเช่นกัน พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้ พระภิกษุฉันทน้ำอ้อยขบที่ผสมแป้ง เถา ถั่วเขียวที่ต้มสุกแต่ยังไม่ออกได้ ยาคองโหลโสวีระกะ (ยาที่ ปรุงด้วยธัญญาพืชบางอย่าง เนื้อสัตว์บางอย่าง น้ำผึ้ง น้ำอ้อย เกลือ ปิดฝาครอบไว้ เมื่อสุกได้ที่จะมี รสและสีเหมือนผลหว่า) (เพ็งอ้าง : 68-69)

การรักษาโรค : ในปฏิภคคหิตาอนุชาบทของพระวินัยปิฎก มหาวรรค ได้กล่าวไว้ว่าพระ มหาโมคคัลลานะได้ฉันทเหง้าบัวกับรากบัวที่พระสารีบุตรนำมามอบให้ แล้วหายจากอาพาธร้อนใน กาย

การรักษาโรคที่พระพุทธองค์ทรงห้าม : ในสังคัมมปฏิภคเจปกถา ของพระวินัยปิฎก มหาวรรค บัญญัติไว้ว่าพระผู้มีพระภาคทรงห้ามพระภิกษุผ่าตัดริดสีดวงทวารด้วยศัตรา การใช้ หนั่งหรือผ้าผูกรัดที่ทวารหนัก เพื่อรัดหัวริดสีดวง เนื่องจากเป็นที่แคบ ผิวเนื้ออ่อน แผลหายยาก และผ่าตัดลำบาก

กัตตอาหารที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาต : ในยาคุมธุโคพการอนุชาณา พระผู้มีพระภาค ตรัสว่าข้าวต้ม (ข้าวยาคุ) เป็นยา สรรพคุณบรรเทาความหิว ระงับความกระหาย ให้ลมเดินคล่อง ชำระลำไส้ เภอาหารที่ยังไม่ย่อยให้ย่อย

การแพทย์แผนไทยกับพุทธศาสนา

แพทย์หญิงเพ็ญภา ทรัพย์เจริญ ได้รวบรวมภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยไว้ โดย นำเสนอว่าตำราทางการแพทย์แผนไทยสัมพันธ์กับพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก เพราะส่วนใหญ่มักจะ ขึ้นต้นด้วยการบูชาพระรัตนตรัย รวมทั้งอ้างถึงท่านชีวกโกมารภัจจ์ซึ่งเป็นบรมครูด้านการแพทย์ แผนไทย และเป็นแพทย์ประจำพระองค์ของพระพุทธเจ้า และสาวัดะของพุทธศาสนาที่สัมพันธ์ กับการแพทย์แผนไทยก็มีอยู่ 3 ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกประกอบด้วยข้อพึงปฏิบัติของพระภิกษุสงฆ์ เกี่ยวกับสุขภาพ เช่น กัตตอาหาร น้ำปานะ ยาสมุนไพรที่ควรใช้ วินัยของพระสงฆ์ที่ห้ามการเป็น หมอรักษาโรค แต่อาจสงเคราะห์บุพการี ญาติพี่น้อง ประชาชน เมื่อยามจำเป็น และรักษาพระ

ภิกษุสงฆ์ด้วยกันได้ รวมทั้งสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมทั่วไป ส่วนที่สองเป็นวินัยเกี่ยวกับเรื่องทางเพศของพระภิกษุสงฆ์ เพื่อสร้างวัตรปฏิบัติอันควรแก่สมณเพศ และส่วนที่สาม เป็นความเข้าใจชีวิตแบบองค์รวม โดยอธิบายเรื่องของขันธ 5 (หมายถึงร่างกาย ที่ประกอบด้วยมหาภูตรูป เวทนา ความรู้สึกทุกข์ สุข เหนย สัญญา คือความจำ การกำหนดรู้อาการ สังขาร คือ การปรุงแต่งของจิต และวิญญาณ คือจิตที่เป็นผู้รู้) ซึ่งขันธ 5 นี้ ยังหมายรวมถึงองค์ประกอบด้านสังคมอีกด้วย ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ชีวิตประกอบขึ้นด้วยกาย จิต สังคม และสิ่งแวดล้อม (2540 : 20-24)

อนึ่งกายหรือสภาวะธาตุ 4 นี้ สัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งมีธาตุ 4 เช่นกัน อันประกอบด้วยดิน เช่น ต้นไม้ ภูเขา ธาตุลมคืออากาศภายนอก ธาตุไฟคือแสงแดด ความร้อนแผดเผา ธาตุน้ำคือน้ำในลักษณะต่างๆ สิ่งแวดล้อมภายนอกจะต้องสมดุลจึงจะทำให้ธาตุของคนเราสมดุลตามไปด้วย การแตกสลายของธาตุภายนอก เช่น ป่าไม้ถูกทำลาย ถ้าธารแห้งเหือด ดินพังทลาย ฯลฯ ก็จะมีผลกระทบต่อธาตุภายในของมนุษย์ ชีวิตจะหมดความสุข พระพุทธองค์ทรงสอนให้ยึดหลักมัชฌิมาปฏิปทา คือการทำให้ธาตุทั้ง 4 ของคนเรามีความสมดุลสม่ำเสมอ แม้เราจะเลือกเกิดเพื่อมีองค์ประกอบของธาตุนั้น ธาตุนี้ไม่ได้ แต่สามารถจะปรับปรุงธาตุ 4 ให้สมดุลได้ โดยการไม่มีพฤติกรรม 8 ประการ (คือ กินอาหารไม่ถูก ฝืนอิริยาบถ อากาศไม่สมดุล การอดอาหาร การกลืนอุจจาระ ปัสสาวะ ทำงานเกินกำลังหรือมักมากในกามารมณ์) ซึ่งคัมภีร์แพทย์แผนไทยบอกว่าเป็นมูลเหตุก่อโรคหรือความทุกข์ อันสอดคล้องกับหลักอริยสัจ 4 (ที่ว่าตั้งแต่แรกเกิด มีอวิชชาที่เกิดทุกข์แล้ว มาอยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างๆ ก็ทำให้เกิดทุกข์ สมุทัย สาเหตุแห่งการเกิดทุกข์ ก็เกิดจากการเสียสมดุลแห่งธาตุ นิโรธ แนวทางการดับทุกข์ ก็ได้แก่ การปรับธาตุด้วยสมุนไพร นวด อบ ประคบให้ร่างกายสมดุล และมรรค คือทางออกหรือพฤติกรรมที่ต้องทำเพื่อให้เกิดทุกข์น้อยที่สุด เพราะความสุขแท้จริงไม่มีในโลกนี้ มีแต่ทุกข์น้อยเท่านั้น) ได้แก่การปรับธาตุ 4 ภายใน และปรับธาตุ 4 ภายนอก หรือทำให้สิ่งแวดล้อมและสังคมน่าอยู่ อันเป็นหลักมัชฌิมาปฏิปทานั่นเอง

การแพทย์แนวพุทธ

พระธรรมปิฎก (2542 (ช) : 7-13) ได้แสดงทัศนะว่า การแพทย์แนวพุทธ หมายถึงการแพทย์ที่ปฏิบัติด้วยความเข้าใจชีวิตจิตใจของเพื่อนมนุษย์ และมองเห็นความจริงของโลกและชีวิต ซึ่งจะทำให้การบำบัดโรคและรักษาสุขภาพสำเร็จ เป็นผลดีแก่ชีวิตที่จะดำรงอยู่ด้วยดี และเจริญพัฒนาสู่ภาวะที่ดีงามยิ่งขึ้นไป ในสภาพความเป็นจริงที่สิ่งทั้งหลายมีความสัมพันธ์ อิงอาศัยกันตามความเป็นไปแห่งเหตุปัจจัย

การแพทย์แนวพุทธจะเน้นที่ชีวิต ไม่ใช่เน้นที่โรค มุ่งที่ชีวิตที่ปลอดจากโรคเป็นสำคัญ ไม่ได้มีจุดหมายอยู่ที่การแก้ไขบำบัดโรค แต่ที่ต้องเยียวยาบำบัดโรค ก็เพื่อให้เป็นฐานสำหรับชีวิตที่ดีงาม มีความสุข หรือเป็นโอกาสที่จะพัฒนาชีวิตสู่สิ่งที่ดีงามยิ่งขึ้นไป เมื่อชีวิตเกี่ยวข้องกับชรา พยาธิ มรณะ คือ แก่ เจ็บ ตาย ก็ให้มีการแก้ เจ็บ ตายอย่างดี และอย่างมีความสุขด้วย

2.1.4 วรรณกรรมพุทธศาสนา

วรรณกรรมทางพุทธศาสนามีเนื้อหาครอบคลุมกว้างขวาง เช่น ชาดก พุทธประวัติ ปุจฉาวิสัชนา ประวัติศาสตร์พุทธศาสนา (ลิขิต ลิขิตานนท์ 2530 : 3) ในที่นี้จึงจะหยิบยกวรรณกรรมที่สำคัญ 2 เรื่องมานำเสนอเท่านั้น อันดับแรกคงไม่อาจละเลยที่จะไม่กล่าวถึงพระไตรปิฎก อันเป็นเสมือนต้นกำเนิดหรือคลังข้อมูลแห่งวรรณกรรมพุทธศาสนาทั้งหมด และเรื่องที่สองก็คือไตรภูมิพระร่วง

พระไตรปิฎก แปลความหมายตามศัพท์ได้ว่า ตะกร้าหรือกระจาด 3 ใบ ประกอบด้วยคัมภีร์ที่สำคัญ 3 ประเภท (เพ็งอึ้ง : 5-8) คือ

- วินัยปิฎก ว่าด้วยบทบัญญัติและกฎเกณฑ์ที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้สำหรับภิกษุและภิกษุณีเพื่อประพฤติปฏิบัติ มีบทลงโทษชั้นอุกฤษณ์ คือให้ลาสิกขาบทจากสมณเพศ มีอยู่ 5 คัมภีร์ด้วยกัน คือ ปาราชิก ปาจิตตีย์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร
- สุตตันตปิฎก หรือพระสูตร คือ คำสอนที่มีเนื้อหาธรรมแสดงโดยพระพุทธเจ้าและพระสาวกองค์สำคัญ ประกอบด้วยนิทาน สถานที่ เวลา และบุคคล ผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์จนเป็นเหตุให้เกิดสูตรต่างๆ และผลที่เกิดขึ้นกับผู้ฟังธรรมนั้นๆ ประกอบด้วย 5 คัมภีร์ คือ ทิฆนิกาย มัชฌิมนิคาย สังยุตตนิกาย และอังคุตตรนิกาย
- อภิธรรมปิฎก หรือปรมัตถธรรม เป็นธรรมชั้นสูงอันละเอียดอ่อน เมื่อเข้าใจดี ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง ย่อมสามารถบรรลุผลได้โดยเร็ว แบ่งออกเป็น 7 คัมภีร์ คือ ธรรมสังคณี วิภังค์ ธาตุกถา ปุคคลบัญญัติ กถาวัตถุ ยมก ปิฎฐาน หรือปิฎฐานปกรณ์

สำหรับวรรณกรรมทางพุทธศาสนาที่มีชื่อเสียงที่สุดของไทยก็คือ ไตรภูมิพระร่วงหรือเตภูมิกถา ชื่อในภาษาบาลี ซึ่งพระเจ้าลิไทหรือพระมหาธรรมราชาลิไท กษัตริย์พระองค์ที่ห้าแห่งกรุงสุโขทัย ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นประมาณปี พ.ศ.1888 จัดเป็นวรรณคดีทางพุทธศาสนาที่สมบูรณ์และเป็นวรรณคดีเรื่องเดียวในสมัยสุโขทัย (ลิขิต : 12-13) โดยในสมัยนั้น พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทได้ผนวกเข้ากับฝ่ายมหายาน และรวมจักรวาลวิทยาของศาสนาพราหมณ์เข้าไว้ด้วย การ

ที่พระมหาธรรมราชาลิไททรงพระราชนิพนธ์ไตรภูมิพระร่วงขึ้นเพื่อถวายพระราชกุศลแด่พระราชมารดา ก็จัดเป็นการเจริญตามรอยพระบาทแห่งพระบรมศาสดา ที่เสด็จไปแสดงพระอภิธรรมกถาโปรดพระพุทธมารดาบนดาวดึงส์สวรรค์ (สุลักษณ์ คำรักษ์ 2529 : 13) เนื้อความในไตรภูมิพระร่วง ก็คือธรรมในอภิธรรมปิฎก ซึ่งอธิบายเกี่ยวกับจิต เจตสิก และรูปที่เป็นเหตุปัจจัยให้ไปถือปฏิสนธิในภูมิต่างๆ คือกามภูมิ รูปาวจรภูมิ และอรุปาวยจรภูมิ ซึ่งเรียกว่า “ไตรภูมิ” ครอบคลุมที่มนุษย์และสัตว์ยังมีกิเลสตัณหาอยู่ ครานั้นก็ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภูมิทั้ง 3 นี้ การบรรลุนิพพานเท่านั้นจึงจะตัดขาดจากภูมิทั้ง 3 นี้โดยสิ้นเชิงได้

เมื่อขยายความคำว่าไตรภูมิก็หมายถึงสถานที่กำเนิด ที่อยู่อาศัยและที่ตายของสัตว์มนุษย์ ภูติ ผี ปีศาจ ยักษ์ มาร เทพยดา และพระพรหม 3 ภูมิ คือกามาวจรภูมิ รูปาวจรภูมิ และอรุปาวยจรภูมิ กามาวจรภูมิ หรือกามภูมิ เป็นภูมิของเทวดา มนุษย์ สัตว์เดรัจฉาน ตลอดจนภูติ ผี ปีศาจ ยักษ์ มารที่ยังข้องเกี่ยว มีอุปาทาน มีกิเลสตัณหา ฝักใฝ่อยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสที่เรียกกาม กามภูมินี้แบ่งได้เป็น 11 ภูมิ ส่วนรูปาวจรภูมิ หรือ รูปภูมิ หมายถึงผู้ที่ไปบังเกิดในพรหมโลก มีทั้งจิตใจและรูปร่างปรากฏ ภูมินี้แบ่งเป็น 16 ภูมิ และอรุปาวยจรภูมิหรืออรุภูมิ ได้แก่ภูมิที่ผู้บังเกิดเป็นพรหมปราศจากรูปร่าง แต่มีชีวิตจิตใจอาศัยอยู่ แบ่งเป็น 4 ภูมิ ทั้ง 3 ภูมินี้รวมเป็น 31 ภูมิ สัตว์มนุษย์เป็นต้นในภูมิทั้ง 31 ภูมินี้ จะต้องถือปฏิสนธิในกำเนิดใดกำเนิดหนึ่งใน 4 โยนิ (คือ กำเนิดจากไข่ จากของเหลว น้ำ เมือก ปุ่ม เปือก รกที่หุ้มห่อ จากใบไม้ ดอกไม้ หล้าเนาและเหงื่อไคล และถือกำเนิดเป็นตัวตนใหญ่ขึ้นในทันทีทันใด ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ) เสมอ เพราะจิตที่เป็น อกุศล กุศล เป็นโสมนัส เป็นต้น สัตว์ มนุษย์ใด ไม่ปรารถนาจะเกิดมาในกำเนิดทั้ง 4 นี้ ก็จะต้องพยายามปฏิบัติธรรมให้บรรลุพระนิพพานในที่สุด (ลิขิต : 14-17)

เนื้อความในไตรภูมิพระร่วงได้แสดงถึงพระปรีชาของพระมหาธรรมราชาลิไทในพระอภิธรรมยิ่งนัก ทรงสั่งสอนพสกนิกรให้เข้าใจอภิธรรม (เพ็ญอ้าง : 14) ซึ่งล้าลึกเกินสติปัญญาของสามัญชนส่วนมาก โดยทรงแสดงภพภูมิต่างๆ ให้มหาชนรู้จักบาปบุญคุณโทษ จนกระทั่งไตรภูมิพระร่วงกลายมาเป็นปรัชญาการเมืองของไทย สร้างอุดมการณ์แห่งชาติไว้ได้ตลอดมาจนสมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และต้นกรุงรัตนโกสินทร์ รวมทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย ยิ่งกว่าพระคัมภีร์หนึ่งในพุทธศาสนา (สุลักษณ์ อ้างแล้ว : 14-16) จะเป็นได้

2.1.5 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดว่าเป็นด้านที่มีพัฒนาการล่าสุด และผู้ที่นำเสนอองค์ความรู้ในเรื่องนี้ก็มีทั้งพระภิกษุสงฆ์และฆราวาสดังต่อไปนี้

ธรรมกับธรรมชาติ

ท่านพุทธทาสภิกขุกล่าวไว้ว่า ธรรมะคือธรรมชาติซึ่งมีความหมายแยกออกได้เป็น 4 อย่าง คือตัวธรรมชาติหรือสภาวะธรรม กฎธรรมชาติหรือสัจจะ หน้าที่ของสิ่งมีชีวิตตามกฎธรรมชาติหรือการปฏิบัติธรรม และผลที่ได้จากการทำหน้าที่ตามกฎธรรมชาติหรือปฏิเวชธรรม (พุทธทาสภิกขุ 2533 : 67) จากคำนิยามนี้จะเห็นได้ว่าครอบคลุมถึง 3 ประการคือตัวธรรมชาติเอง หน้าที่ของมนุษย์ที่มีต่อธรรมชาติ และผลที่มนุษย์จะได้รับจากการทำหน้าที่ต่อธรรมชาตินั้น ซึ่งเป็นสังขธรรมคือ มนุษย์เรากระทำต่อธรรมชาติเช่นไร ก็จะได้รับผลจากธรรมชาติเช่นนั้นเสมอ

สภาพแวดล้อมทางสังคมของพุทธศาสนิกชน

พุทธศาสนามีได้สอนให้คนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกฎธรรมชาติหรือธรรมะอย่างถูกต้องเท่านั้น แต่ยังได้ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมทางสังคมอีกด้วย กล่าวได้ว่าพระธรรมปิฎก (ประยูร ธมฺมปุตฺโต) เป็นผู้ที่นำเอาพระวาระของพระพุทธองค์จากพระไตรปิฎกที่หายไปจากพุทธศาสนาในไทยมานานหลายศตวรรษให้กลับคืนมา พระวาระนั้นก็คือ ปรโตโมสะหรือกัลยาณมิตร หรือวิธีการแห่งศรัทธา ว่าเป็นปัจจัยทางสังคมหรือปัจจัยภายนอกที่จำเป็นสำหรับการมีสัมมาทิฐิ และปัจจัยภายในที่จำเป็นสำหรับการมีสัมมาทิฐิ ก็ได้แก่โยนิโสมนสิการ อันเป็นวิธีการแห่งปัญญา (พระไพศาล 2542 : 19)

ปรโตโมสะ หมายถึงการกระตุ้นหรือชักจูงจากภายนอก เช่นการสั่งสอน แนะนำ ถวายทอด ชี้แจง อธิบาย เรียนรู้ โดยเฉพาะจากกัลยาณมิตร หรือผู้เพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติที่จะสั่งสอน แนะนำ ชี้แจง ชักจูง บอกช่องทาง หรือเป็นตัวอย่างให้ผู้อื่นดำเนินไปในมรรคาแห่งการฝึกฝนอบรมอย่างถูกต้อง เช่น พระพุทธเจ้า ครู อาจารย์ ผู้เป็นพหูสูตร ส่วนโยนิโสมนสิการ หมายถึงการทำในใจโดยแยกกาย อันได้แก่การคิดถูกวิธีที่จะให้เข้าถึงความจริง คิดถูกทางได้ต่อเนื่องเป็นลำดับ คิดสืบค้นตามเหตุปัจจัยและคิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์ (พระเทพเวที ประยูร ธมฺมปุตฺโต 2532 : 621-623)

ธรรมกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

มีพุทธภาษิตบทหนึ่งกล่าวว่า การกระทำที่เป็นนิพัทธกุศล คือ ทำแล้วได้บุญเป็นนิมิต 6 ประการ คือ อารามโรปา การปลูกสวนป่า ทำให้เป็นที่ร่มรื่น สำหรับคนทั่วไปได้พักผ่อนหย่อนใจ วนโรปา การปลูกต้นไม้ชนิดต่างๆ เสตุการกา การสร้างสะพาน ปิณฺณญ การสร้างประปาหรือแหล่งน้ำ เช่น สระน้ำ อ่างน้ำ ขุดลอกห้วยหนองคลองบึง กั้นเหมืองฝาย อุทปานัญญ การจัดหาน้ำดื่ม การขุดบ่อน้ำ สระน้ำ ถังน้ำ หรือตั้งตมุน้ำสาธารณะสำหรับบริการคนทั่วไป

และอุปสุตยัง การสร้างหรือการให้ที่พำนักอาศัย โดยพระราชสีมาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัด นครราชสีมา ได้ประยุกต์นิพัทธกุศลนี้ไปใช้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ของพระสงฆ์ในจังหวัด นครราชสีมา (จิรศักดิ์ สิริรัตน์ 2531 : 248)

พระพุทธบัญญัติเรื่องสัตว์และพืช

พระพุทธองค์ทรงมีพระพุทธบัญญัติเพื่อปลูกฝังการรักสัตว์และสิ่งแวดล้อมไว้ คือ สัปทานกวรรค สิกขาบทที่ 1 มีความว่า “อนึ่ง ภิกษุใดแก่งฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเป็นปาจิตตีย์” ซึ่งสัตว์ ในที่นี้ก็คือสัตว์เดรัจฉานทุกชนิด ในสิกขาบทที่ 2 ได้ทรงบัญญัติไว้ว่า “ภิกษุใดรู้ว่ายูบริโภคน้ำมีตัว สัตว์เป็นปาจิตตีย์” เป็นการเน้นย้ำว่า ภิกษุไม่พึงละเมิดสิทธิในการดำรงชีวิตของสัตว์เล็ก นอกจากนี้ เพื่อส่งเสริมให้มนุษย์ได้มีจิตสำนึกที่จะรักสัตว์เหมือนรักชีวิตของตนเอง พระพุทธองค์ก็ได้ตรัส ถึงธรรมชาติของสัตว์ทั้งหลายไว้ว่า “สัตว์ทั้งปวงย่อมหวาดหวั่นต่ออาชญา สัตว์ทั้งปวงย่อมกลัว ความตาย ชีวิตเป็นที่รักของตนทุกๆ ชีวิตเป็นฉันใด สัตว์เหล่านั้นก็ฉันนั้น สัตว์เหล่านั้นฉันใดเราก็ ฉันนั้น นึกถึงเขา เอาตัวเราเข้าเทียบแล้วไม่ควรเข่นฆ่า ไม่ควรให้สังหารกัน” ซึ่งสัตว์เหล่านี้ก็ หมายรวมเอามนุษย์เข้าไว้ด้วย (พระมหาจรรยา สุทธิญาโน 2536 : 34-35)

พระพุทธองค์ทรงมีทศนะว่าพืชก็มีคุณค่าเทียบเทียมสัตว์ จึงทรงบัญญัติสิกขาบทคุ้มครองพืชไว้ว่า การพรากฏตคาม (การทำให้พืชตายทุกวิธี ไม่ว่าถอน โคน หรือเด็ด) เป็นปาจิตตีย์ ซึ่งก่อนที่จะบัญญัติสิกขาบทนี้ พระองค์ก็ได้ตรัสกับภิกษุที่ขอบโค่นต้นไม้มาทำเสนาสนะว่า “ดูกรโมฆบุรุษทั้งหลาย โฉนพวกเธอจึงได้ตัดเองบ้าง ให้คนอื่นตัดบ้างซึ่งต้นไม้ เพราะคนทั้งหลายสำคัญในต้นไม้ว่ามีชีวิต” โมฆะบุรุษที่พระพุทธเจ้าตรัสถึงในที่นี้ก็คือ ผู้ว่างเปล่าจากคุณ ธรรม เนื่องจากในสมัยพุทธกาลนั้นประชาชนทั้งหลายเชื่อว่าพืชมีชีวิต การตัดฟันต้นไม้จึงถือเป็น ความผิด และในประการสุดท้าย ในปาทุกวรรค สิกขาบทที่ 14 พระพุทธองค์ก็ทรงบัญญัติไว้ว่า “ภิกษุพึงทำการศึกษาว่า เราไม่อาพาธ จักไม่ถ้อยอุจจาระ ปัสสาวะ หรือบ้วนขะพะลงบนของสด เจียว” อันเป็นแนวความคิดที่จะรักษาสีงแวดล้อมให้อยู่ในภาวะปกติมันเอง (เพ็งฮ้าง : 35-37)

2.2 พระภิกษุสงฆ์กับภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาภาคปฏิบัติ

ในหัวข้อที่ผ่านมาได้กล่าวถึงภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาในด้านที่สำคัญมาแล้ว ฉะนั้นในหัวข้อนี้ก็จะได้นำเสนอตัวอย่างของพระภิกษุสงฆ์ในสังคมไทยที่นำภูมิปัญญาทางศาสนามาปฏิบัติอย่างเป็นจริงเป็นจังในด้านต่างๆ กล่าวคือ

2.2.1 ธรรมเนียมปฏิบัติ

สำนักพุทธศาสนาสาขปฏิบัติในประเทศไทยมีอยู่หลายแห่งด้วยกัน แต่ในที่นี้จะยกตัวอย่างพระโพธิญาณเถระ แห่งสำนักวัดหนองป่าพง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานีซึ่งเป็นสำนักฝ่ายอรัญวาสีที่ได้รับการยกย่องมากแห่งหนึ่ง

วัดหนองป่าพงอันท่านโพธิญาณเถระหรือ “หลวงพ่อชา” “ท่านอาจารย์ชา” เป็นผู้ก่อตั้งนั้น แม้ว่าท่านจะอาพาธอยู่นานหลายปีและมรณภาพไปแล้ว แต่วัดหนองป่าพงก็ยังคงเป็นสำนักปฏิบัติใหญ่แห่งหนึ่งในบรรดาวัดป่าฝ่ายอรัญวาสีของภาคอีสาน ความสำคัญของวัดนี้อยู่ที่การเป็นต้นแบบของวัดป่าเกือบ 80 แห่งในภาคอีสาน และอีก 5 – 6 แห่งที่ปรากฏอยู่ในยุโรป ออสเตรเลีย (คณินันต์ จันทบุตร 2532 : 128) อย่างไรก็ดี หลักการของหลวงพ่อนั้น ท่านมุ่งสร้างวัดภายในเสียก่อนโดยการเผยแพร่ธรรมะ แนะนำญาติโยมให้สนใจในการประพฤติปฏิบัติเป็นหลักสำคัญ หลวงพ่อบอกว่าให้พระสร้างคน (อบรมธรรมะ) แล้วคนเขาจะสร้างวัด(เสนาสนะ) ให้เอง (พระโพธิญาณเถระ ชา สุภัทโท 2526 : 131) แม้ว่าหลวงพ่อชาจะได้เข้าไปอยู่ในบริเวณดงป่าพงตั้งแต่ปี พ.ศ.2497 แต่วัดหนองป่าพงก็เพิ่งได้รับอนุญาตให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.2513 หลวงพ่อก็ได้วางข้อกำหนดเกี่ยวกับวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์ในวัดหนองป่าพงและสาขา โดยใช้หนังสือบุพพสิกขวรรณานวีนัยกถา ซึ่งแต่งโดยพระอมราภิกขิต (เกิด) ในคณะธรรมยุติกนิกาย ทั้งนี้หลวงพ่อชาได้ยึดหลักคำสอนของพระพุทธองค์ที่ว่า “ทำตนให้ตั้งอยู่ในคุณอันสมควรเสียก่อน แล้วจึงสอนคนอื่นที่หลัง จึงจักไม่เป็นบัณฑิตสกปรก” ท่านจึงทำตัวเป็นตัวอย่างของศิษย์ไม่ว่าจะทำกิจวัตรอันใดและในวันพระก็ถือเนสัชชี ไม่จำวัดตลอดทั้งคืน บรรดาศิษย์และญาติโยมจึงเลื่อมใสเคารพยำเกรงในปฏิปทาของหลวงพ่อ (คณินันต์ : 130-131)

หลวงพ่อชามีค้อยได้สั่งสอนผู้ใดมากนัก เพราะนิยมปฏิบัติให้ดูมากกว่าการพูด แต่คำสอนของท่านก็แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจธรรมะอย่างลุ่มลึก ปราศจากการยึดถือ สิ่งสำคัญในการปฏิบัติธรรมของหลวงพ่อชาก็คือการสำรวจตัวเอง รู้จักตนเอง รู้เท่าทันกายและจิต ความสำคัญของพระวินัยของพระสงฆ์ก็คือการตั้งใจเฝ้าดูและสำรวจจิตของตน โดยใช้ปัญญา ไม่แบ่ง

เขาแบ่งเรา ไม่ไปตัดสินคนอื่น คนเรามีหลายแบบต่างกัน ไม่คอยมันหมายที่จะเปลี่ยนแปลงคนอื่น ไม่จับตาดูผู้อื่น ทำตัวให้เป็นปกติตามธรรมชาติและเฝ้าดูสิ่งที่มีอยู่ท่านให้พระภิกษุสงฆ์ปฏิบัติในสายกลางๆ เช่น การหลับนอน การขบฉัน ให้เพียงพอแก่ความต้องการ ให้มีสติรู้ตัวทันทีเมื่อลืมตาตื่น ให้มองอาหารเหมือนยารักษาโรค การทำงานทุกชนิดเป็นการปฏิบัติธรรม ให้มีความเป็นอยู่อย่างง่ายๆ การทำสมาธิภาวนาเป็นไปเพื่อการปล่อยวาง ผู้การไม่ยึดมั่นถือมั่นและไม่ยึดติดรูปแบบ การปฏิบัติเพื่อเข้าถึงฌานไม่ใช่เรื่องจำเป็น แม้เมื่อได้ฌานก็ไม่ยึดติดในฌาน ความสำคัญอยู่ที่การฝึกจิตให้สงบและมีอารมณ์เป็นหนึ่งมากกว่า การปฏิบัติคงควรตรึงเป็นเครื่องช่วยทำลายกิเลสและทำให้วัตรปฏิบัติของพระภิกษุเป็นไปอย่างเรียบง่ายตามธรรมชาติและถ้าไม่มีกิเลสแล้วภิกษุจะฉันทในบาตรหรือนอกบาตรก็ได้ ไม่ควรเคร่งเครียดในการปฏิบัติจนเกินไป และไม่ยึดติดรูปแบบภายนอก (เพ็งอ้าง : 138)

2.2.2 การพัฒนา

พระภิกษุสงฆ์ที่ดำเนินงานพัฒนาหรือพระนักพัฒนาปัจจุบันมีอยู่ตามสมควร หากในที่นี้จะได้อีกตัวอย่างพระครูพิพิธประชานาถ (หลวงพ่อนาน สุทฺธสีโล) แห่งวัดสามัคคี หมู่บ้านท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ในเรื่องของการพัฒนาจิตวิญญาณที่สัมพันธ์กับการพัฒนาหมู่บ้าน และพระครูสุภาจารวัฒน์แห่งวัดท่าลาดตำบลนาโสี อำเภอภูคชุม จังหวัดยโสธร ในเรื่องของการพัฒนาเชิงพุทธ

สมณศักดิ์ของหลวงพ่อนานมีความหมายว่า “ผู้เป็นศูนย์รวมแห่งที่พึ่งของประชาชน” แต่ชาวบ้านและนักวิชาการต่างขนานนามท่านว่า “พระนักพัฒนา” ท่านตระหนักว่าพระสงฆ์อยู่ได้ก็เพราะอาหารและปัจจัยที่ชาวบ้านถวาย ปฏิบัติธรรมได้ก็เพราะชาวบ้านเลี้ยงดู พระสงฆ์จึงเป็นหนี้ชาวบ้าน ท่านได้เริ่มการแก้ไขปัญหามาของชุมชนด้วยการสร้างถนนก่อน โดยชักชวนพระภิกษุสามเณรในวัดไปขุดถนน ชาวบ้านได้มาช่วยขุดด้วยเพราะเห็นพระและเณรทำงาน จนกระทั่งได้ถนนยาวหลายกิโลเมตร แต่ความเป็นอยู่ของชาวบ้านก็ไม่ดีขึ้น ท่านจึงตัดสินใจพาพระภิกษุสามเณรและชาวบ้าน 40 คน “ไปตาย” ด้วยการลดและดับกิเลสจากการปฏิบัติกรรมฐานในป่าช้า ทำให้ชาวบ้านเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ลดละอบาขมุขเพิ่มขึ้นๆ จากการมาปฏิบัติธรรม ได้ปัญญาและเห็นความทุกข์จากปัญหาต่างๆ ที่ทำให้เขาละทิ้งศีลธรรม (พิทยา ว่องกุล 2532)

ต่อมาหลวงพ่อนานก็เห็นว่าการภาวนาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ จะต้องช่วยชาวบ้านให้พ้นจากหนี้สินและความอดอยาก จึงได้เริ่มดำเนินงานพัฒนาด้วยการตั้งสหบาลชาวนาบ้านท่าสว่างขึ้นเพื่อประกันความอดอยากขาดแคลนข้าวของชาวบ้าน ระดมทุนจากชาวบ้านให้คนยากจนกู้ยืม

โดยเสียดอกเบี้ยต่ำ ใช้เงินบริจาคของวัดไปซื้อฉางข้าวให้หมู่บ้านอื่นๆ ระดมทุนมาแก้ไขปัญห
ของหมู่บ้านโดยประยุกต์ใช้พุทธประเพณี เช่น การทอดผ้าป่าข้าว การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์จากกา
รออมของชาวบ้าน โดยเฉพาะการลด ละ เลิกอบายมุข การทำนากะฉับมิตร ซึ่งเป็นการรวม
พลังชาวบ้านที่หลวงพ่อบริการว่า “สหบาลคน” และสุดท้ายคือการจัดตั้งกลุ่มสหธรรมเพื่อการพัฒนา
อันเป็นกลุ่มของพระสงฆ์นักพัฒนาในพื้นที่ โดยอาศัยพุทธธรรมเป็นแกนกลางในการพัฒนาเพื่อ
นำชาวบ้านไปสร้างชุมชนธรรมะขึ้นในที่ต่างๆ (เพ็งอ้าง)

ในส่วนของพระครูสุภาจารวัฒน์ ท่านเป็นผู้ที่มีหลักประจำใจในการพัฒนาคือ ระลึก
ถึงพุทธคุณสามอันได้แก่ วิสุทธิคุณ พระสงฆ์ต้องดำรงตนให้บริสุทธิ์ กรุณาคุณ คือ เมตตาช่วย
เหลือคนให้พ้นทุกข์ และปัญญาคุณ คือ มีสติปัญญารู้เท่าทันสังคัม เริ่มแรกท่านได้รวมกลุ่มชาว
บ้าน จัดตั้งร้านค้าสหกรณ์ให้ชาวบ้านพึ่งกันเอง ช่วยกันทำงาน ต่อมาก็ส่งเสริมให้ชาวบ้านทำเรื่อง
สมุนไพรรักษาโรค ด้งชมรมหมอยาพื้นบ้าน ซึ่งทุกวันนี้ขยายไปตามวัด โรงเรียน โรงพยาบาล สถานี
อนามัยต่างๆ มีกิจกรรมศูนย์สุขภาพ ปลูกสมุนไพรรักษาโรค ผลิตยาสมุนไพร สอนเยาวชนและชาวบ้าน
ให้ผลิตยาสมุนไพร งานเกษตรผสมผสาน มีกองทุนผ้าป่าพันธุ์ไม้ เจริญมาดล ปรับที่นา ทำ
เหมืองฝาย มีการอนุรักษ์ป่า ปลูกป่าตามป่าช้า ป่าดอนปู่ตา ป่าที่สาธารณะ เพื่อเพิ่มความอุดม
สมบูรณ์ให้กับชุมชน ทำให้ปัจจุบันที่ตำบลนาโสนมีป่าถึงเกือบพันไร่แล้ว มีการรวมกลุ่มพระสงฆ์
ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยกันเช่น เติมนิคมยาตราหรือธรรมสัตถุจร เยี่ยมเยียนพระสงฆ์ตามวัดต่างๆ
เป็นกัลยาณมิตรกัน แล้วศึกษาปัญหาจากทั้งพระสงฆ์และชาวบ้าน มีการรวมกลุ่มชาวบ้านปรึกษา
หารือกันในเรื่องการแก้ไขปัญหามุมชนด้วยการพึ่งพิงความจากทั้งสองฝ่าย มีการจัดสัมมนาให้แก่พระ
สงฆ์เพื่อปรับปรุงสถาบันสงฆ์ให้ดีขึ้น เป็นต้น (สุชาติ เสงี่ยม 2542 : 9-13)

2.2.3 การแพทย์และสุขภาพ

บทบาทของพระภิกษุสงฆ์ด้านนี้ที่เด่นชัดที่สุดก็น่าจะเป็นเรื่องของการแก้ไขปัญหาเอดส์
ซึ่งไม่เพียงแต่เพียงปัญหาการแพทย์เท่านั้น หากยังเป็นปัญหาทางสังคมวัฒนธรรมที่ซับซ้อนอีกด้วย
พระสงฆ์ที่มีชื่อเสียงที่สุดในการช่วยเหลือผู้ป่วยเอดส์ก็คือพระครูอาทรประชานาถ หรือพระ
อรรถกต ติงคปัญโญ แห่งวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี ซึ่งตั้งธรรมรักษานิเวศน์ขึ้นเป็นสถาน
พยาบาล ดูแลผู้ป่วยเอดส์ระยะสุดท้าย และจัดสร้างหมู่บ้านสำหรับเป็นที่อยู่ของผู้ป่วยเหล่านี้
ปัจจุบันการก่อสร้างหมู่บ้านรุดหน้าไปประมาณร้อยละ 65 สำหรับพระอื่นๆ ที่ทำงานด้านนี้ ใน
ภาคเหนือก็ เช่น พระพงษ์เทพ ธรรมครูโก แห่งโครงการเพื่อนชีวิต ที่ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานที่ให้การดูแลรักษาแก่ผู้ติดเชื้อเอดส์ที่ประสบปัญหา ต้องการที่พึ่งพิง

เพื่อปรับตัวในช่วงเวลาหนึ่ง และเป็นสถานที่พักสำหรับผู้ป่วยเอดส์ที่ไม่มีผู้ดูแล พระอธิการนพพล สิริวัฒนาโณ แห่งวัดพระพุทธรูปท่ามะเมาะ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ที่สอนสมาธิให้แก่ผู้ติดเชื้อเอดส์และให้การบำบัดรักษาด้วยสมุนไพรที่มีผู้นำสูตรยารักษาโรคมะเร็งนำมาปรับส่วนผสมของยาถวายแก่ท่านเพื่อช่วยให้ผู้ติดเชื้อรับประทานอาหารได้ หายจากอาการอ่อนเพลีย โดยที่ท่านเองไม่เคยมีความรู้ด้านสมุนไพรมาก่อน ทั้งนี้อาหารที่เป็นข้อห้ามสำหรับผู้ติดเชื้อขณะรับประทานยาสมุนไพรของท่านก็คือเนื้อสัตว์ทุกชนิดและน้ำอัดลม

นอกจากตัวอย่างของพระภิกษุสงฆ์ที่กล่าวนามมาแล้ว ก็ยังมีตัวอย่างของเครือข่ายพระภิกษุสงฆ์ที่ทำงานเพื่อแก้ไขปัญหายาเอดส์ของชุมชนอีกด้วย เช่น กลุ่มพระสงฆ์ในอำเภอแม่จันในโครงการธรรมะสู้กับเอดส์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่เริ่มต้นมาจากการพัฒนาชุมชน แล้วมีการเยี่ยมชม ให้กำลังใจ ให้การปรึกษาแก่ผู้ป่วยเอดส์และญาติพี่น้องโดยที่หลังจากได้รับการอบรมเรื่องโรคเอดส์ในปี พ.ศ.2534 แล้ว พระสงฆ์กลุ่มนี้ก็ได้เทศนาให้ความรู้ สร้างความเข้าใจกับชาวบ้านเพื่อให้ตื่นตัวป้องกันโรคเอดส์และสามารถอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อได้ ต่อมาจึงได้จัดตั้งโครงการธรรมะต้านภัยเอดส์ มีการประชุมร่วมกันระหว่างหลายฝ่าย ทั้งโรงพยาบาลและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง มีการประสานการดำเนินงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือและสงเคราะห์ค่ารักษาพยาบาลแก่ผู้ติดเชื้อเอดส์ จัดห้องธรรมรักษาที่โรงพยาบาลแม่จันเพื่อให้การปรึกษาแนะนำแก่ผู้ป่วยและญาติ มีการฝึกสมาธิให้แก่ผู้ป่วยและญาติ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ให้การเทศนาสั่งสอนญาติโยมในเรื่องศีลธรรมจรรยา เป็นต้น จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป (บังอร ศิริโรจน์ ม.ป.ป.)

2.2.4 อุดมการณ์พุทธศาสนา

กลุ่มหรือขบวนการสันติอโศกอาจจัดได้ว่าเป็นองค์กรของพระภิกษุสงฆ์ที่มีอุดมการณ์ทางศาสนาอย่างชัดเจน และพยายามจะปฏิรูปพุทธศาสนาที่บิดเบือนมาแต่อดีตให้บริสุทธิ์ตามพระคำริของพระบรมศาสดาอย่างเคร่งครัด และหาญกล้าประกาศตนไม่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองของศาสนจักร คือ มหาเถรสมาคมเมื่อปี พ.ศ.2518 (คณิงนิตย : 147-148)

พระโพธิรักษ์หรือสมณโพธิรักษ์ผู้ก่อตั้งและผู้นำสันติอโศก เดิมชื่อรัก รักพงษ์ มีอาชีพทางธุรกิจบ้านเชิงสถานีโทรทัศน์ อุปสมบทเมื่ออายุ 36 ปี เนื่องจากเบื่อหน่าย เห็นทุกข์ (เพ็งอ้าง : 149 - 150) ในปี พ.ศ.2516 ท่านกับพระภิกษุสงฆ์จากธรรมยุตและมหานิกายกลุ่มหนึ่งได้รวมตัวกันเพื่อปฏิบัติพระธรรมวินัยให้เคร่งครัดและศึกษาแก่นแท้ของพุทธศาสนา แล้วเผยแพร่ธรรมะไปในกลุ่มคน มีผู้เข้ามาศึกษาปฏิบัติธรรมตามแนวทางของท่าน และเรียกขานกันว่า “ชาวอโศก” ในเวลาต่อมา พุทธสถานแห่งแรกของชาวอโศกมีชื่อว่า “สันติอโศก” ตั้งอยู่ใน

กรุงเทพมหานคร ทำให้ชาวโศกที่มีพระโพธิรักษ์เป็นผู้นำถูกเรียกกันในอีกชื่อหนึ่งว่า “สันติอโศก”

สันติอโศกมีอุดมการณ์ทางสังคมในพุทธศาสนา 5 ประการ ประการแรก ได้แก่ ปัญหาความเพียร การงานไม่มีโทษ และสงเคราะห์หรือสังคหวัตถุ ประการที่สอง ได้แก่ ฆัมมาสิกขา เป็นการที่ผู้ศึกษาพึงธรรม สนทนารวมกับสัตบุรุษ และมีโยนิโสมนสิการ สามารถประพจน์ปฏิบัติให้เกิดมรรคผลได้จริง ประการที่สาม การเมืองอริยะ เป็นการเมืองที่มีจุดประสงค์เพื่อผดุงธรรมะหรือธรรมชาติ ด้วยการที่สถาบันศาสนากับสถาบันการเมืองก็ถือเป็นสองด้านของเหรียญเดียวกัน ประการที่สี่คือระบบบุญนิยม เป็นกระบวนทัศน์ใหม่ที่ตั้งอยู่บนกฎความเชื่อที่ว่า มีกฎธรรมชาติควบคุมอยู่เบื้องหลังความต้องการส่วนเกินของมนุษย์ ที่จะสามารถแก้ไขได้ด้วยการสำรวจความต้องการส่วนเกินให้น้อยลงหรือที่ชาวโศกเรียกว่า “กินน้อย ใช้น้อย ที่เหลือจุนเจือสังคม” เพิ่มศักยภาพการแสวงหาสิ่งตอบสนองความต้องการด้วย “บุญ” ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้ขยันทำงานและกระจายผลผลิตไปในสังคม ประการสุดท้ายคือแรงงานอริยะ จะต้องผลิตสินค้าหรือบริการที่ก่อให้เกิดบุญกุศลสูงสุดทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยอาศัยการปฏิบัติตามสัมมาอริยมรรค 8 เว้นจากปาณาติบาต หรือดำรงชีวิตอยู่ด้วยอาหารมังสวิรัติ (สุนัย เศรษฐบุญสร้าง 2534 : 60-129)

พุทธศาสตร์การดำเนินงานของสันติอโศก ก็คือ กลปปราณี อาศัยหลักปฏิบัตินิยม มุ่งผลสู่การปฏิบัติเพื่อลดละกิเลส ตัณหา อุปาทาน หลักกลปปราณีนี้มาจากธรรมะ 4 ประการว่าด้วยเครื่องทรงไว้แห่งจิต คือ สังขารม เครื่องทรงไว้แห่งจิตให้ถึงความจริง สัลเลขธรรม การขัดเกลานัยยานิกธรรม การจางคลายของกิเลส และสันติธรรม ถึงความสงบ ราบรื่นง่ายงาม กลปปราณี มีอยู่ 2 ระดับคือระดับจุลภาค ได้แก่การปฏิบัติส่วนบุคคลเพื่อลดละกิเลส และระดับมหภาคคือ การสร้างกลุ่มบุคคลให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่น (เพ็งอ้าง : 134-149)

ในการปฏิรูปศาสนา สมณโพธิรักษ์มีความเห็นว่าควรจะปฏิรูปแบบชีวิตของสงฆ์ให้คืนกลับสู่การประพจน์ปฏิบัติให้เคร่งครัดตามพระธรรมวินัย ทั้งพจน์ประเพณีและนิตินัยประเพณี ประการแรก ในเรื่องการบวช สันติอโศกได้ปฏิรูปการบวชให้กลับสู่แก่นสารดั้งเดิมตามพระธรรมวินัย โดยกำหนดขั้นตอนในการฝึกฝน ขัดเกลากายและคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกของสงฆ์อย่างเคร่งครัด นับตั้งแต่อารามิกหรืออารามิกา (ชาย - หญิง) ปะ (ชาย - หญิง) นาคหรือกรัก (ชาย - หญิง) สามเณรหรือสิกขมาต (ชาย - หญิง) และสุดท้ายคือภิกษุ ผู้เป็นสิกขมาตนั้นจะประพจน์พรหมจรรย์และสมาทานศีล 10 โดยสันติอโศกเห็นว่าการบวชตามพระธรรมวินัยจัดเป็นอำนาจของคณะสงฆ์ 10 รูปขึ้นไป มิได้อยู่ที่ตัวอุปัชฌาย์ ดังที่ปฏิบัติกันเป็นธรรมเนียมในหมู่สงฆ์ไทย ประการที่สอง การลงปาติโมกข์และปวารณาของสงฆ์ส่วนใหญ่ก็เป็นเพียงรูปแบบพิธีกรรม

ซึ่งสันติอโศกเห็นว่าควรต้องปฏิบัติให้จริงจังตามพุทธบัญญัติ ประการสุดท้ายพระสงฆ์ชาวสันติอโศกถือการปฏิบัติเคร่งครัดตามจุลศีล มัชฌิมศีลและมหาศีล (เพ็งอ้าง 330-353)

ปัจจุบันการดำเนินงานของชาวอโศกหรือญาติธรรมที่อยู่ภายใต้อุดมการณ์เดียวกันมีรวม 7 แห่งทั่วประเทศ คือสันตินาคร ที่กรุงเทพมหานคร ปฐมอโศก จังหวัดนครปฐม ศรีษะอโศก จังหวัดศรีสะเกษ สีมอโศก จังหวัดนครราชสีมา สาถิอโศก จังหวัดนครสวรรค์ ราชธานีอโศก จังหวัดอุบลราชธานี และภูผาฟ้า น้ำ จังหวัดเชียงใหม่ มีเครือข่ายการดำเนินงาน 3 เครือข่ายคือ เครือข่ายบุญญาวุฒิ 1 เป็นเครือข่ายของชมรมมังสวิรัตของทุกชุมชน ขายอาหารและผลิตผลของชาวอโศก ตลาดอารยะตั้งอยู่ที่ราชธานีอโศก เปิดปีละครั้งช่วงปีใหม่เพื่อให้ชาวอโศกทุกชุมชนนำสินค้าต่างๆ มาขายในราคาต่ำกว่าทุน และเครือข่ายบุญญาวุฒิ 3 มีการผลิตปุ๋ยสะอาด จุลินทรีย์ต่างๆ กลีกรรรมธรรมชาติหรือไร้สารพิษ และแยกขยะไปทำปุ๋ย

การที่สันติอโศกเป็นขบวนการที่มีได้ขึ้นอยู่กับคณะสงฆ์ไทยและมีวัตรปฏิบัติของสงฆ์ที่แปลกแยกกับคณะสงฆ์ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะมีข้อวิพากษ์จากพระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ในเรื่องที่สันติอโศกคัดแปลงพุทธบัญญัติในพระไตรปิฎกนั้น ทำให้มหาเถรสมาคมประกาศว่าการแยกตัวของสันติอโศกไม่ขึ้นกับคณะสงฆ์เป็นความผิดเมื่อ พ.ศ.2528 ต่อมาในวันที่ 22 พฤษภาคม 2532 คณะการกสงฆ์ได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้มหาเถรสมาคมสั่งให้สึกพระโพธิรักษ์ อีกสัปดาห์ต่อมา มหาเถรสมาคมก็มีมติเป็นเอกฉันท์ตามที่คณะการกสงฆ์เสนอ และในวันที่ 9 มิถุนายน 2532 พระโพธิรักษ์ก็ยอมสึกเพื่อเห็นแก่ความสงบสุขของบ้านเมือง (บุญร่วม เทียมจันทร์ 2532 : 15-17)

2.2.5 สิ่งแวดล้อม

ในเรื่องของพุทธศาสนาภาคปฏิบัติกับสิ่งแวดล้อมนี้จะได้ยกตัวอย่างการดำเนินงานของพระราชสีมาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมากับพระอาจารย์พงษ์ศักดิ์ เดชธัมโม สำนักปฏิบัติธรรมถ้ำคูปู้ ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

พระราชสีมาภรณ์เห็นว่า การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ด้วยความจริงแล้ว ก็คือการปฏิบัติธรรมที่เรียกว่า นิพัทธกุศลธรรมนั่นเอง ท่านจึงได้นำหลักธรรมนี้มากำหนดเป็นนโยบาย ให้คณะสงฆ์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาไปปฏิบัติตามแต่เหตุปัจจัยและสภาพพื้นที่ ท่านได้ให้ทัศนะในเรื่องบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ป่าว่า พระสงฆ์ในพุทธศาสนาแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ พระอรัญวาสี หรือพระวัดป่า และคามวาสี หรือพระวัดบ้าน โดยหลักการแล้วพระสงฆ์มีชีวิตเกี่ยวข้องกับป่าตามเจตนารมณ์ของพระพุทธเจ้า ดังพระพุทธวจนะที่กล่าวว่าให้พระภิกษุเข้า

ใจว่าการบรรพชนนั้นอาศัยป่า ให้ทำที่อยู่ให้เป็นรมณีสถาน เป็นที่ร่มรื่น ป่าจะช่วยจัดการมลภาวะให้แก่พระสงฆ์และผู้ปฏิบัติ เพราะฉะนั้นให้สงฆ์อาศัยป่า มุ่งหน้าเข้าหาป่า ช่วยเสริมสร้างความสงบความร่มรื่นทางจิตใจ ไม่มีอะไรเป็นตัวแทนธรรมชาติได้ดีเท่าป่า เพื่อให้เข้าถึงอุดมการณ์ของพระพุทธเจ้าที่มุ่งหมายให้ดูแลรักษาหรือปรับสภาพของป่าเอาไว้ ดังนั้น การที่พระสงฆ์จะร่วมในการปลูกป่าและดูแลรักษาป่า จึงเป็นสิ่งที่พึงงาม แต่แนวทางในการปลูกป่า อนุรักษ์ป่าที่สำคัญที่สุด คือ การดึงประชาชนให้เข้ามามีส่วนในการอุทิศตนเป็นผู้อาสาในหมู่บ้าน เพราะชาวบ้านมีผลประโยชน์โดยตรงและจริงใจมากกว่า (จิรศักดิ์ : 248-249)

พระอาจารย์พงษ์ศักดิ์ เตชธัมโม เป็นชาวนครสวรรค์ แต่ได้รุดงค์มาทางภาคเหนือ ในปี พ.ศ.2511 ท่านได้รุดงค์ไปพบถ้ำญี่ปุ่นซึ่งมีธรรมชาติบริสุทธิ์งดงาม ซึ่งปรึกษาชาวบ้านและสร้างสำนักปฏิบัติธรรมที่ถ้ำญี่ปุ่น ต่อมาใน พ.ศ.2526 ท่านก็พบว่าป่าบริเวณถ้ำถูกทำลายทั้งจากชาวเขาและชาวพื้นราบ ท่านเล็งเห็นอันตรายและความเดือดร้อนที่กำลังเกิดขึ้นกับชาวบ้านในตำบลแม่สอย และพื้นที่ใกล้เคียง จึงได้เริ่มโครงการ “พุทธศาสนานำการอนุรักษ์ป่าไม้” ขึ้นด้วยรากฐานความคิดว่า “รักษาป่าคือรักษาธรรม” ท่านกล่าวว่า ธรรมชาติฝ่ายวัตถุหรือรูปธรรมมีองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ ธาตุดิน น้ำ ลม และไฟ เป็นปัจจัยสำคัญที่ปรุงแต่งชีวิตมนุษย์ในสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขได้ ป่าเป็นผู้สร้าง รักษา และควบคุมองค์ประกอบทั้ง 4 นี้ให้มีความสมดุล หรือเรียกได้ว่า ป่าเป็นชีวิตของธาตุทั้ง 4 ดังนั้นการดำรงอยู่ของป่าไม้จึงเท่ากับการดำรงอยู่ของมวลมนุษย์ การทำลายป่าจึงเท่ากับการทำลายชีวิตทุกชีวิต ทั้งคนและสัตว์ ความสมดุลของชีวิตส่วนกายหรือส่วนวัตถุนี้จัดว่าเป็นธรรมชาติส่วนวัตถุ เป็นศีลธรรมส่วนวัตถุและเนื่องจากศีลธรรมส่วนวัตถุนำไปสู่ศีลธรรมส่วนจิต ความสมดุลของธรรมชาติฝ่ายวัตถุจะเป็นปัจจัยหรือเป็นเครื่องมือให้จิตของเราทำหน้าที่ศึกษาตัวเองให้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้นต่อไป (สุภาพรณ ฒ บางช้าง 2536 : 289-297)

พระอาจารย์พงษ์ศักดิ์เห็นว่าเป็นหน้าที่ของศาสนาและพระสงฆ์ที่จะต้องนำหลักธรรมในพุทธศาสนาอบรมชาวบ้าน ให้รู้คุณค่าของป่าไม้ที่มีต่อชีวิตของเขาให้ตรงกับความเป็นจริงว่าการเผาป่าก็คือเผาบ้านหลังที่หนึ่ง เผาชีวิตพ่อแม่คนที่สอง และเผาพุทธพจน์ของเขา เมื่อชาวบ้านมีศีลธรรมเกี่ยวกับป่าไม้แล้ว เขาก็จะหยุดทำลายป่า หันมารักษาป่า ใช้ป่า ดินไม้อย่างประหยัด นี่คือหลักการอนุรักษ์ป่าไม้ตามแนวทางของพุทธศาสนา ประมาณ พ.ศ.2528 ท่านได้นำชาวบ้านตำบลแม่สอยวางท่อส่งน้ำไปตามคอกเพื่อเตรียมปลูกป่าทดแทน และก่อตั้งชมรมเหมืองฝายและอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร รวมทั้งร่วมจัดตั้งมูลนิธิธรรมนาถขึ้นด้วย เป็นต้น (เพ็งอึ้ง : 299-300)

2.2.6 วรรณกรรมพุทธศาสนา

บทบาทของพระภิกษุสงฆ์ในประเด็นนี้จะขอยกตัวอย่างเฉพาะในสังคมล้านนาเท่านั้น เนื่องจากเห็นชัดเจนมากที่สุด จากการที่ชาวล้านน่านับถือพุทธศาสนาแต่สมัยก่อนตั้งอาณาจักรล้านนา (พ.ศ.1839) และอาณาจักรล้านนาก็มีสัมพันธไมตรีอันดีกับอาณาจักรอื่นๆ เช่น สุโขทัย มอญ และกับลังกา ทำให้พุทธศาสนาเถรวาท หรือหินยานนิกายลังกาวงศ์มีอิทธิพลต่อชาวล้านนา โดยเฉพาะนับแต่มีการส่งคายนามะไตรปิฎกครั้งที่ 8 ของโลกขึ้นที่วัดมหาโพธารามหรือวัดเจ็ดยอดของเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ.2020 ก็ทำให้พระสงฆ์ล้านนาศึกษาพระไตรปิฎกอย่างแตกฉาน และเชี่ยวชาญภาษาบาลีอย่างยิ่ง จนสามารถงานวรรณกรรมทางพุทธศาสนาและตำราภาษาบาลีขึ้นหลายเล่ม วรรณกรรมบางเล่มคณะสงฆ์ได้ประกาศใช้เป็นแบบเรียนในหลักสูตรระดับประถมศึกษา 4-9 ตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ เป็นต้นมา ศาสตราจารย์แสง มนวิฑูร ผู้เชี่ยวชาญภาษาบาลีและสันสกฤตผู้แปลชินกาลมาลีปกรณ์ ได้ยืนยันว่า ตั้งแต่คนไทยนับถือพุทธศาสนาจนกระทั่งปัจจุบัน ไม่มีสมัยไหนอีกแล้วที่จะมีผู้เชี่ยวชาญคัมภีร์พุทธศาสนา เหมือนกับสมัยล้านนาครั้งนครเชียงใหม่เป็นราชธานี (พรหมเพ็ญ เครือไทย 2540 : 13-14)

วรรณกรรมพุทธศาสนาในล้านนาเท่าที่มีมานั้นอาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ (เพ็งอ้าง : 15) คือ วรรณกรรมที่เขียนเป็นภาษาบาลีและภาษาไทยล้านนา ตัวอย่างของวรรณกรรมภาษาบาลีที่พระภิกษุชาวล้านนาเป็นรองอาจารย์ก็เช่น พระโพธิ์รังสี รัตนจามเทวีวงศ์ประมาณ พ.ศ.1950 – 2000 สิทธิคนิทาน พ.ศ.1954 – 2000 พระเถระชาวเชียงใหม่รณานิพนธ์สาสดกประมาณ พ.ศ.2000 – 2200 พระสิริมงคลจารย์ รัตนจักรวาททีปนี เมื่อพ.ศ.2062 เนื้อความกล่าวถึงจักรวาทหรือโลกธาตุโดยละเอียดและแบ่งออกเป็น 6 กัณฑ์ (ลิขิต : 130-131) พระพุทธพุทงาม และพระพุทธญาณเจ้า รณามูลศาสนา ไม่ปรากฏปีที่รณนา พระรัตนปัญญาเถระ ปราชญ์ของล้านนา รณนาชินกาลมาลีปกรณ์ ประมาณ พ.ศ.2060 – 2071 ในขณะที่บางกระแส บอกว่ารณนาขึ้นใน พ.ศ.2060 เนื้อหากล่าวถึงประวัติและเหตุการณ์เกี่ยวกับพุทธศาสนาและประวัติของพระพุทธเจ้า นับแต่ยังเป็นพระโพธิสัตว์ในอดีตกาลจนถึงเสด็จดับขันธปรินิพพานในชาติปัจจุบัน รวมทั้งประวัติของพระอรหันตเจ้าผู้เรืองนาม และเหตุการณ์ทางศาสนากับการเมืองของไทยและล้านนา (ลิขิต : 130) จากนั้นพระพรหมราชปัญญาภิรมย์รัตนพิมพวงศ์ เมื่อ พ.ศ.2070 พระอุตตาราม รณาวิสุทธิมคคทีปนี ไม่ปรากฏ พ.ศ. เป็นต้น

สำหรับวรรณกรรมภาษาไทยล้านนานั้น มีข้อสังเกตว่า วรรณกรรมประเภทนี้ในสมัยหลังๆ เช่น ชาคกต่างๆ มักจะไม่มีปรากฏชื่อผู้แต่ง ซึ่งสิ่งชะ วรรณสัย ผู้เชี่ยวชาญล้านนาคดีศึกษาผู้หนึ่งสันนิษฐานว่านิทานหรือเรื่องต่างๆ นั้น ในสมัยโบราณคงเป็นเรื่องที่ใครๆ ก็ทำได้

เพราะผู้คนเก่งภาษาบาลีมาก ทำให้ผู้แต่งไม่กล้าลงชื่อ เกรงจะเป็นที่ตำหนิของผู้อื่นหรือลดเกียรติภูมิของตนเองลง อาจแบ่งวรรณกรรมประเภทนี้เป็นกลุ่มกว้างๆ ตามเนื้อหาได้เป็น 4 กลุ่มคือ วรรณกรรมชาดก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาดกนอกนิบาต วรรณกรรมตำนาน เช่น ตำนานเกี่ยวกับกำเนิดบ้านเมือง มีตำนานสุวรรณโคมคำ ตำนานเชียงแสน ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฯลฯ ตำนานประวัติศาสตร์สถาน ศาสนวัตถุ เช่น ตำนานวัดบุปผาราม สวนดอกไม้ ตำนานประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ ตำราโหราศาสตร์ ตำรา ฯลฯ และวรรณกรรมคำสอนส่วนใหญ่เป็นคำสอนพุทธศาสนา ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น ปุสสอนหลาน คำสอนพญามังราย โคลงวิสูตรสอนโลกสุภาภิตมมงคลทีปนี ฯลฯ

2.3 ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนา : ทูทางวัฒนธรรม

ในหัวข้อนี้ จะได้นำเสนอว่า ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนากับทูทางวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร และภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาเป็นทูทางวัฒนธรรมได้อย่างไร และเนื่องจากได้กล่าวถึงภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาในรายละเอียดไปแล้ว ในประเด็นแรกนี้จึงจะได้กล่าวถึงทูทางวัฒนธรรมต่อไป

กาญจนา แก้วเทพ (2538 : 24) ได้กล่าวไว้ว่า ในบริบทของการพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน วัฒนธรรมแบ่งแยกได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ วัฒนธรรมส่วนที่มองเห็นได้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติ เช่น เทคโนโลยี การเกษตร การคมนาคม ฯลฯ กับวัฒนธรรมส่วนที่มองเห็นไม่ได้ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติ เช่น ระบบเศรษฐกิจ การตัดสินใจ การสอนในเรื่องคุณค่าต่าง ๆ

อนันท์ กาญจนพันธุ์ (2538 : 5-7) กล่าวว่าวัฒนธรรมเป็นองค์รวมของวิถีคิด คุณค่า และอุดมการณ์ของสังคมที่มนุษย์สร้างสรรค์และสะสมขึ้นมา ในความพยายามที่จะแสดงออกถึงจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ และการปรับตัวกับระบบความสัมพันธ์ทางสังคมและธรรมชาติ รายได้เงื่อนไขและบริบทที่แตกต่างกัน

วัฒนธรรมในฐานะองค์รวมนี้ ประกอบด้วยระบบใหญ่ๆ อย่างน้อย 3 ระบบที่สัมพันธ์เชื่อมโยง ซ้อนกันอยู่ ระบบแรกคือระบบคุณค่าซึ่งหมายถึงศีลธรรมของส่วนรวม และจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ที่สร้างสรรค์ในรูปของศาสนา ความเชื่อ ระบบที่สองคือระบบภูมิปัญญา ซึ่งครอบคลุมวิถีคิดของสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับธรรมชาติแวดล้อม ส่วนระบบที่

สามคือระบบอุดมการณ์อำนาจ หมายถึงศักดิ์ศรีและสิทธิของความเป็นมนุษย์ที่ถือเป็นสิทธิตามธรรมชาติ

สำหรับ “ทุนทางวัฒนธรรม” เป็นคำที่ใหม่ เพิ่งปรากฏในสังคมไทยมาเมื่อประมาณ ปลายพุทธทศวรรษ 2530 หรือต้นพุทธทศวรรษ 2540 มานี้เอง หลังจากทีปล่อยให้ทุนทางเศรษฐกิจครอบงำความคิดในการพัฒนาอยู่นานนับเกือบ 4 ทศวรรษในประเทศไทย โดยมีผู้ให้นิยามทุนทางวัฒนธรรมไว้จำนวนหนึ่ง ดังนี้

Pierre Bourdieu (1999 : 241-258) ได้ทำทฤษฎีทางเศรษฐกิจปัจจุบัน ว่ามีจุดเน้นอันคับแคบ เพราะให้ความสำคัญกับทุนทางเศรษฐกิจเท่านั้น โดยหมายความว่าทุนที่สามารถเปลี่ยนแปลงให้เป็นเงินได้อย่างปัจจุบันทันด่วน และสามารถทำให้เป็นสิทธิทางทรัพย์สินได้อีกด้วย ซึ่งการนิยามเช่นนี้ ทำให้การแลกเปลี่ยนจำกัดอยู่แต่เรื่องของสินค้าเพียงอย่างเดียว โดยมุ่งที่จะทำให้เกิดกำไรมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในขณะที่การแลกเปลี่ยนอย่างอื่นที่มีใช้เศรษฐกิจ จะถือกันว่าไม่ทำให้เกิดผลประโยชน์ใดๆ ทางการเงินขึ้นเลย Bourdieu จึงได้เสนอแนวคิดที่ว่า ทุนมีอยู่หลากหลายรูปแบบ มิใช่แต่ทุนทางเศรษฐกิจเพียงเท่านั้น ทุนจึงประกอบด้วย ทุนที่ไม่ใช่วัตถุซึ่งได้แก่ ทุนทางวัฒนธรรม ทุนสัญลักษณ์ และทุนทางสังคม กับทุนที่เป็นวัตถุก็คือทุนเศรษฐกิจ หรือสรุปได้ว่า มีทุนอยู่ 3 ประเภท คือ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางวัฒนธรรม โดยที่ทุนประเภทใดประเภทหนึ่งใน 3 ประเภทนี้ สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นทุนอีกประเภทหนึ่งได้ (Craig Calhoun 1993 : 69-70)

ในทัศนะของ Bourdieu ทุนทางสังคม คือ เครือข่ายทางสังคมที่เป็นทรัพยากรจริงๆ และทรัพยากรที่มีศักยภาพจะเป็นเครือข่ายดังกล่าวได้ ซึ่งเครือข่ายทางสังคมที่ว่านี้ จะให้ผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมกับบุคคล ครอบครัว หรือกลุ่มคนได้ ส่วนทุนทางวัฒนธรรมนั้น ก็หมายถึง เกียรติคุณที่ได้มาจากการศึกษาอันประกอบด้วยสภาวะ 3 ประการคือ สิ่งที่มีตัวตนอยู่ในบุคคล หรือปัจเจก สิ่งที่ทำให้สินค้าทางวัฒนธรรมมีคุณค่าขึ้นมา และสิ่งที่ทำให้ปริญญาบัตร หรือวุฒิบัตรทางการศึกษามีคุณค่าขึ้นมา

ในพจนานุกรมแนวคิดของทฤษฎีทางวัฒนธรรม ได้ให้ความหมายของ “ทุนทางวัฒนธรรม” ไว้ว่า ในขณะที่ประเพณีการวิเคราะห์เชิงมาร์กซิสต์เห็นว่า สมาชิกของชนชั้นหนึ่งๆ จะถูกกำหนดจากการที่บุคคลนั้นๆ สามารถเข้าถึงและควบคุมทุนทางเศรษฐกิจว่าอยู่ในระดับใด แต่ Pierre Bourdieu ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบว่า การเข้าถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรมของบุคคลสามารถอธิบายการทำงานของระบบการศึกษาในสังคมทุนนิยมที่แบ่งแยกชนชั้นได้ นั่นก็คือแม้ว่าเด็กนักเรียนจะมีความสามารถทางวัฒนธรรมแตกต่างกันมาก่อนเข้าโรงเรียน แต่เด็กนักเรียนเหล่านี้

ก็จะถูกประเมินความสามารถโดยใช้มาตรฐานเดียวกัน และมาตรฐานนี้ก็มาจากวัฒนธรรมที่เป็นใหญ่ ซึ่งครอบคลุมวัฒนธรรมอื่นอยู่ ดังนั้น เด็กนักเรียนจากชนชั้นที่เป็นใหญ่กว่า ก็จะได้เปรียบเพื่อนนักเรียนชนชั้นอื่น อันเนื่องมาจากการลงทุนทางวัฒนธรรมของบิดามารดาตนเอง (Andrew Edgar and Peter Sedgwick 1999 : 98-99) ซึ่งก็หมายความว่า ทูทางวัฒนธรรมเป็นการเข้าถึงและควบคุมทรัพยากรทางการศึกษาได้นั่นเอง

ส่วน Kathleen Bennett และ Margaret Le Compte (1990 : 17-18) ได้ให้ความหมายของทุนทางวัฒนธรรมไว้ว่า เป็นฐานของความรู้ที่บุคคลมีอยู่ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ทางวัฒนธรรมต่างๆ ไป แบบแผนทางภาษา ลักษณะท่าทางและทักษะต่างๆ รวมทั้งภูมิหลังทั่วไปทางวัฒนธรรม ประกอบกับความรู้และทักษะที่สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง อันแตกต่างกันไปตามภูมิหลังของชนชั้นทางสังคม

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ (2539) ได้เสนอแนวคิดเรื่องทุนทางวัฒนธรรม โดยนำแนวคิดเรื่องการฝังตัวของเทคโนโลยี (Embodied Technology หรือ Technological Embodiment) มาประยุกต์วิเคราะห์กับวัฒนธรรม และตั้งชื่อว่า “การฝังตัวของวัฒนธรรม” (Cultural Embodiment หรือ Embodied Culture) โดยรังสรรค์เห็นว่า แม้ทุนบริการกำลังจะขึ้นมาเป็นทุนหลักในสังคมเศรษฐกิจโลกแทนที่ทุนอุตสาหกรรม แต่ทุนวัฒนธรรมกำลังขึ้นมาเป็นดาวรุ่งในสังคมเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมเก่า ทุนบริการนี้มีการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมบางประเภท และสื่อนัยทางวัฒนธรรมด้วย และทุนที่ใช้ไปในการผลิตสินค้าและบริการที่มีนัยทางวัฒนธรรมเหล่านี้เองที่เรียกว่า “ทุนวัฒนธรรม”

ทั้งนี้ ทุนวัฒนธรรมจะเติบโตใหญ่กล้าแข็งได้ จะต้องอาศัยการเติบโตของสินค้าวัฒนธรรม ซึ่งก็หมายความว่าสินค้าและบริการที่มีวัฒนธรรมฝังตัวอยู่ในนั้น เครื่องจักรที่มีนัยทางเทคโนโลยีฝังตัวอยู่เช่นใด สินค้าก็มีนัยทางวัฒนธรรมฝังตัวอยู่เช่นนั้น เช่น ละคร คอนเสิร์ต โอเปร่าแบบตะวันตก มีนัยทางวัฒนธรรมฝังตัวอยู่เพราะต้องการมารยาทในการดู ไม่เหมือนการดูลิเกหรือลำตัดในที่สาธารณะของไทยที่ไม่เคร่งครัดกับมารยาท

รังสรรค์ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับสินค้าวัฒนธรรม พร้อมกับอธิบายการก่อเกิดและเติบโตของทุนวัฒนธรรม ว่ามาจากปัจจัย 4 ประการ คือ กระบวนการทั้ง 4 อันได้แก่ กระบวนการแปรวัฒนธรรมเป็นสินค้า พาณิชยานุวัตร เทคโนโลยียานุวัตร และโทรทัศนยานุวัตร ในท้ายที่สุด ได้เสนอว่า ทุนวัฒนธรรมเป็นพัฒนาการขั้นล่าสุดของระบบทุนนิยม และอาจเป็นระยะเปลี่ยนผ่านไปสู่ทุนบริการในเวลาต่อไป

สุดท้าย คือ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2540 : 16-21) บอกว่าตนเองมีความเห็นขัดแย้งกับแนวคิดทุนวัฒนธรรมทางเศรษฐศาสตร์ของรังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ เนื่องจากรังสรรค์ได้ให้วัฒนธรรมเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำและมีบทบาทรับ โดยการมองว่าสินค้าที่มีนัยทางวัฒนธรรมฝังอยู่นั้น เป็นการให้วัฒนธรรมมีบทบาทเป็นรอง ขณะที่ให้สินค้าและบริการมีบทบาทเป็นตัวหลัก การฝังตัวของวัฒนธรรมในสินค้าจึงเท่ากับการที่บางส่วนของวัฒนธรรมจะต้องถูกกลายกลืน และอาจสูญเสียดุลยภาพไปได้ โดยมีการโฆษณาสินค้าหรือกระบวนการพาณิชย์นาวัตร์เป็นผู้กำหนดและก่อให้เกิดกรณีใหม่ในการบริโภคสินค้าวัฒนธรรมเรื่อยไป

ชัยอนันต์ เสนอว่า วัฒนธรรมคือทุน และเป็นทุนหลักของสังคม ซึ่งเมื่อเป็นทุนแล้วก็สามารถที่จะสะสมไว้ในลักษณะของคลังทางวัฒนธรรมได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในคลังทางวัฒนธรรมนี้ ก็จะถือว่าทำให้เกิดการลงทุนใหม่ๆ หรือทำให้ทุนเดิม (มรดกทางวัฒนธรรม) สามารถรักษาคุณค่าของวัฒนธรรมไว้ได้ ความมั่นคงทางจิตวิญญาณของคนจะอยู่ที่ความมั่งคั่งทางวัฒนธรรม อันเป็นจุดหมายที่แท้จริงของความเป็นมนุษย์ วัฒนธรรมที่เป็นทุนของสังคมหนึ่ง ๆ นี้ มีมาช้านานแล้ว และไม่สามารถทำลายได้ แม้จะถูกครอบงำนับเป็นร้อยๆ ปีก็ตาม รัฐจึงจะต้องมีการลงทุนทางวัฒนธรรม เพื่อรักษาวัฒนธรรมให้คงอยู่และเพิ่มพูนทุนเดิมให้มีมากขึ้น ไม่เช่นนั้นทุนทางชีวิตนี้ก็จะหมดไปในที่สุด ฉะนั้นจะต้องมีการปรับให้วัฒนธรรมพ้นจากการถูกกระทำและมีบทบาทรับ บทบาทรอง กลายมาเป็นฝ่ายกระทำ และมีบทบาทนำ บทบาทรุก ไม่เช่นนั้นวัฒนธรรมจะเป็นทุนของสังคมต่อไปไม่ได้ ดังเช่นที่กระบวนการเศรษฐกิจได้ทำลายเค้าเดิมของสังคมก่อนยุคอุตสาหกรรมของสังคมอเมริกันไปเกือบจนหมดสิ้น

วัฒนธรรมในทัศนะของชัยอนันต์มีผลผลิตได้เพราะถือเป็นทุนชนิดหนึ่ง แต่เป็นผลผลิตด้านการสร้างมนุษย์ที่มีใช้เพียงมนุษย์เศรษฐกิจหรือมนุษย์เทคโนโลยี และความมั่งคั่งของชาติ ก็จะไม่ใช้ความร่ำรวยแต่ทางวัตถุ หากความเป็นมนุษย์กลับลดน้อยถอยลง เขาเห็นว่าจะต้องยอมรับว่า วัฒนธรรมเป็นทุนและจะต้องมีการลงทุนทางวัฒนธรรม เพื่อก่อให้เกิดยุทธศาสตร์ที่จะมารับกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ และจะช่วยรักษาสันติสุขและความสุขแบบไทย ๆ ไว้ได้

จากนิยามของทุนทางวัฒนธรรมที่กล่าวมานี้ อาจสรุปได้ว่าการมองทุนทางวัฒนธรรมในหลายประการด้วยกัน ประการแรกเป็นทุนประเภทหนึ่งที่ควบคู่กับทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ประการที่สอง เป็นทุนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะการลงทุนทางการศึกษาที่เอื้อประโยชน์กับชนชั้นที่เป็นใหญ่ในสังคม ประการที่สาม เป็นความรู้ที่สืบทอดกันไปของคนแต่ละรุ่น ประการที่สี่ เป็นทุนในการผลิตสินค้าและบริการที่มีนัยทางวัฒนธรรม ที่กำลังมีบทบาทสำคัญใน

สังคมเศรษฐกิจโลก และประการสุดท้าย เป็นทุนประเภทหนึ่งของสังคมที่ออกเงยได้ และมีบทบาทเป็นผู้กระทำในการสร้างความเป็นมนุษย์ที่แท้จริงขึ้นในสังคม

งานวิจัยนี้เห็นว่า ทุนทางวัฒนธรรม หมายถึง ทุนประเภทหนึ่งของสังคมที่ประกอบด้วย ภูมิปัญญา คุณค่าเอกลักษณ์ ศักยภาพ อุดมการณ์ โดยมีกระบวนการในการสืบทอด เรียนรู้ปรับเปลี่ยนทุนต่างๆ เหล่านี้ในท่ามกลางบริบทแวดล้อมและสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อสานตีสืบและความยั่งยืนของสังคม

จากนิยามของ “ทุนทางวัฒนธรรม” ที่กล่าวมานี้ ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาจึงอาจจะถือได้ว่า เป็นทุนทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง หรือเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทุนทางวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นองค์ความรู้ที่มีกระบวนการถ่ายทอด สืบทอด ผลิตใหม่ และเรียนรู้ ปฏิบัติ ปรับเปลี่ยนไปตามบริบทแวดล้อมและสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แต่อย่างไรก็ดี ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาก็มิได้มีจุดประสงค์หลักที่จะสร้างสานตีสืบและความยั่งยืนของสังคมซึ่งเป็นโลกียสุขเท่านั้น หากแต่เพื่อโลกุตระด้วย คือ การทำให้ผู้คนถึงซึ่งอิสรภาพที่แท้จริง หรือการหลุดพ้นจากกิเลสและกองทุกข์ทั้งปวงในที่สุดนั่นเอง

2.4 ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์

2.4.1 ที่มาของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาทางศาสนาที่พระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ มีอยู่นั้น ได้มาจากสภาวะธรรมของท่าน อันเป็นผลมาจากการปฏิบัติสมาธิมาเป็นเวลายาวนานที่เรียกว่า “วิมุตติญาณทัศนะ” ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ให้ได้มาซึ่งความรู้ หรือเป็นยานพาหนะที่ใช้ขับเคลื่อนไปให้ถึงซึ่งความรู้ที่ต้องการจะทราบ ทั้งความรู้ที่เป็นโลกียะ คือในด้านสมาธิที่จะใช้ส่งเสริมสุขภาพ บำบัดรักษาโรค เรื่องของพระมิดและวิธีการใช้ประโยชน์จากพระมิด เรื่องจักรวาลและความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ เรื่องวิฤตของโลกละสิ่งแวดลอม เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ และความรู้ที่เป็นโลกุตระ คือ สมาธิเพื่อให้ได้มาซึ่งสภาวะธรรมที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวง

เรื่องของญาณทัศนะนี้ พระอาจารย์รัตน์ได้กล่าวไว้ว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งในการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาที่มีกระบวนการดังต่อไปนี้ คือ

1. ขั้นทาน เป็นการเสียสละ ปล่อยวางการยึดติดในวัตถุสิ่งของ
2. ขั้นศีล เป็นการรักษากาย วาจา ใจ ไม่ให้สร้างกรรมกับผู้อื่น และป้องกันไม่ให้จิตไประคนกับกิเลส
3. ขั้นภาวนา เป็นการทำสมาธิ ให้จิตสงบรวมกับใจ เกิดความสะอาด สว่าง สงบ
4. ขั้นปัญญา เป็นการนำความสงบของจิตที่เกิดจากการทำสมาธิมาพิจารณาขั้น 5 คือ กาย เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ให้เห็นเป็นสังขารไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่มีตัวตน หรือเห็นกฎพระไตรลักษณ์
5. ขั้นวิมุตติ เป็นผลมาจากการที่จิตปล่อยวางกฎพระไตรลักษณ์ได้ หลุดพ้นออกมาจากขั้น 5 ไม่ติดอยู่ที่ธาตุรู้หรือมนโอวิญญาณ ธาตุที่ใจ มีดวงตาเห็นธรรม หรือบรรลุธรรม หรือเห็นมรรค เข้าถึงมรรค เข้าสู่สภาวะตถาตา
6. ขั้นวิมุตติญาณทัศนะ ได้แก่การดำเนินสภาวะมรรคได้โดยสมบูรณ์หลังจากจิตเข้าถึงมรรคแล้ว ซึ่งจะเกิดญาณทัศนะติดตามมา

การจะเกิดญาณทัศนะได้ จะต้องมีการดำรงองค์มรรคให้สมบูรณ์ หมายถึงการที่จิตของผู้คน จะต้องไม่ไปติดสองส่วน เช่น ผู้รู้กับสิ่งที่ถูกรู้ ผู้คิดกับความคิด ผู้ทำกับสิ่งที่ถูกกระทำ เป็นต้น ซึ่งอาจต้องใช้เวลาเป็นแรมเดือน จนกระทั่งมรรคมาประหารหรือละลายความคิด สัญญาต่างๆ จนหมดแล้ว ญาณทัศนะจึงจะบังเกิดขึ้น

พระอาจารย์ธีรรัตน์ ได้ให้คำนิยามของญาณทัศนะ ว่าเป็น “ความรู้โดยไม่ต้องนึกคิด ไม่ต้องอาศัยเหตุและผลหรือตรรกะทั้งหมด เป็นความรู้ที่เกิดตามธรรมชาติของจิต ไม่เนื่องด้วยความคิด ความนึก ความจำ และธาตุรู้ในใจ เป็นญาณที่สามารถสืบสาวหาเหตุของผลที่เกิดในปัจจุบันว่ามีความเป็นมาอย่างไร หรือสืบสาวหาผลของเหตุในปัจจุบัน ว่าจะเป็นอย่างไรต่อไป”

การได้มาซึ่งญาณทัศนะเพื่อศึกษาเรื่องต่างๆ นั้น เกิดมาจากเมื่อต้องการทราบเรื่องใด ก็วิตรววิจารณ์เรื่องนั้นขึ้นมาก่อน จากนั้นก็ปล่อยวางวิตรววิจารณ์ที่ได้ตั้งไว้ ให้เป็นความว่างไป แล้วปรับจิตให้เข้าสู่สภาวะมรรค จากนั้นก็นำสภาวะมรรคเข้าไปในสิ่งที่ต้องการทราบนั้นจนเต็ม เมื่อเต็มแล้ว สภาวะจะคลายตัวออกมา สิ่งที่จะออกมาก็จะเป็นเรื่องราวต่างๆ ที่ต้องการทราบ ซึ่งจะมีทั้งภาพและเสียงเกิดขึ้นมาในจิต ซึ่งเรื่องต่างๆ เหล่านี้จะมีทั้งที่เป็นโลกุตตระและโลกียะที่แม้จะยังติดข้องอยู่ในโลก แต่ก็ต้องให้เป็นไปเพื่อยังประโยชน์และเกื้อกูลต่อศาสนิกทั้งหลาย

พระอาจารย์ธีรรัตน์กล่าวต่อไปว่า จากขั้นวิมุตติญาณทัศนะ ก็จะต้องมีการปฏิบัติต่อไป จนถึงซึ่งความพ้นทุกข์ทั้งปวงในที่สุด

2.4.2 องค์ประกอบของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ มีอยู่ด้วยกัน 5 ด้าน ดังนี้

(1) สมาธิ

ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ เจ้าอาวาสวัดคอยเก็ง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่สำคัญประการแรก ก็คือสมาธิ ซึ่งถือเป็นหัวใจของภูมิปัญญาทั้งหมดของท่าน และเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดทั้งในการออกบวชเป็นพระภิกษุของท่าน และในการสั่งสอนสาธุชนให้เข้าถึงสภาวะธรรม ความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

นับเวลาตั้งแต่พระอาจารย์รัตน์เริ่มอุปสมบทเมื่อปี พ.ศ.2515 และลาสิกขาบทไปเป็นเวลา 2 ปี ก่อนจะกลับมาอุปสมบทใหม่ในปี พ.ศ.2517 จนถึง พ.ศ.2544 ปัจจุบัน (ดูประวัติพระอาจารย์รัตน์ในภาคผนวก 1) ท่านได้ค้นพบสมาธิวิธีการต่างๆ ด้วยญาณทัศนะ อันเป็นผลมาจากการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระบรมศาสนา สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่มีผู้รวบรวมเอาไว้ (นายเกียรติศักดิ์ แสงสุวรรณ) พบว่ามีจำนวนกว่า 100 วิธี สมาธิเหล่านี้มีวิธีการปฏิบัติที่ทั้งสลับเนื่อง แตกต่างกัน เหมือนกันและมีวัตถุประสงค์ที่ทั้งแตกต่างกันและคล้ายคลึงกัน เกิดขึ้นมาในสภาพของเหตุปัจจัย ปัญหาทางสังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไปตามยุคสมัย และด้วยเจตนารมณ์ที่จะตอบสนองต่อสภาวะทางกาย จิต และจิตวิญญาณของผู้เรียนสมาธิที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน ดังนั้น การนำเสนอสมาธิวิธีการต่างๆ ในที่นี้จึงจะได้คัดทอนวิธีการปลีกย่อยที่อาจจะผิดแผกจากวิธีการหลักๆ เล็กน้อยออกไปบ้าง ให้คงเหลือเฉพาะวิธีการใหญ่ๆ และวิธีย่อย (ดูภาคผนวก 2 การปฏิบัติสมาธิวิธีการต่างๆ โดยย่อ) โดยได้จำแนกยุคสมัยที่สมาธิต่างๆ เหล่านี้มีพัฒนาการมารวม 4 ยุคสมัยด้วยกัน และในแต่ละยุคสมัย ก็จะได้กล่าวถึงประเภทของสมาธิที่พระอาจารย์รัตน์ค้นพบและสอน กลุ่มเป้าหมายของการสอนสมาธิ และความเคลื่อนไหวที่สำคัญของแต่ละยุคไปโดยลำดับ ดังนี้

(1.1) ยุคแสวงหา (พ.ศ.2515 – 2530)

เป็นยุคที่พระอาจารย์รัตน์เริ่มเข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์ เมื่อเข้าพรรษาของปี พ.ศ.2515 จนกระทั่งถึงก่อนระยะเวลาที่ท่านตัดสินใจไปบ่าเพ็ญเพียร เพื่อค้นหาสมาธิที่จะทำให้เข้าถึงความหลุดพ้นได้ ทั้งนี้จุดประสงค์ในการอุปสมบทครั้งแรกของท่านในขณะรับราชการครูอยู่นั้น มิได้เกิดมาจากความปรารถนาที่จะเข้าถึงมรรคผลนิพพานแต่อย่างใด หากเป็นการหนีให้พ้นจากชะตา

กรรมที่ชีปะขาวทำนายไว้ว่าจะตายโหง หากไม่ทำความดี หลังการอุปสมบทท่านจึงได้ตั้งต้นฝึกกรรมฐานหลายๆ วิธี จากการศึกษาด้วยตนเอง แต่ก็ยังค้นไม่พบวิธีที่จะทำให้เกิดปัญญาและความหลุดพ้นแต่อย่างใด จนกระทั่งได้เข้าถึงสภาวะธรรมจากการพยายามกลั่นลมหายใจตาย ช่วงขณะที่กำลังขยี้ขูดขูดกระชากอยู่กึ่งกลางระหว่างความเป็นกับความตายนั่นเอง ก็เกิดความสว่างวาบเข้าถึงสภาวะธรรม หลังจากนั้นมา ปฏิปทาของท่านที่มีต่อการบวชและพระศาสนาก็ได้เปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง กลายเป็นความตั้งใจที่จะอุทิศตัวเพื่อพระศาสนาและการหลุดพ้นในที่สุด แต่เนื่องจากท่านมีภารกิจทางโลกในเรื่องหนี้สินที่ต้องไปสะสาง จึงลาสิกขาบทหลังออกพรรษาในปีนั้น สองปีต่อมา ในพ.ศ.2517 ท่านก็ได้ออกจากราชการกลับมาอุปสมบทเป็นครั้งที่สอง

หลังการอุปสมบท พระอาจารย์รัตน์ก็ได้เริ่มต้นสอนสมาธิให้แก่โยมบิดามารดา รวมทั้งญาติโยมขณะพำนักอยู่ที่วัดจอมแจ้ง และวัดศรีดอนไชยในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมทั้งเมื่อญาติโยมได้ซื้อที่ดินเพื่อก่อตั้งสำนักสงฆ์ในอำเภอแม่สะเรียงถวายท่าน โดยให้ชื่อว่า “สำนักปฏิบัติธรรมรัตนประทีป”¹ ใน พ.ศ. 2524 แล้วท่านก็ได้พำนัก ณ สำนักสงฆ์แห่งนี้ จนกระทั่งกลายมาเป็นวัดคอยเก็งในปัจจุบัน

ประเภทของสมาธิที่สอน / ค้นพบ

สมถกรรมฐาน สมาธิหลักที่พระอาจารย์รัตน์สอนแก่สาธุชนในยุคเริ่มแรกนี้ ล้วนแล้วแต่เป็น “สมถกรรมฐาน” หรือที่ท่านมักจะเรียกว่า “สมาธิสงบนิ่ง” (ดูรายละเอียดของสมาธิวิธีการต่างๆ ในยุคนี้ได้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.1 ยุคแสวงหา) ทั้งสิ้น โดยก่อนจะเริ่มดำเนินการฝึกสมถกรรมฐาน พระอาจารย์จะเน้นให้ผู้ปฏิบัติคลายอารมณ์ก่อนเพื่อให้จิต (ในคำอธิบายของพระอาจารย์รัตน์ จิตจะมีความหมายคนละอย่างกับใจ ซึ่งเป็นผู้รับรู้อารมณ์ จิตในที่นี้จะหมายถึงจิตที่ยังไม่หลุดพ้น หรือยังเนื่องด้วยขันธ 5 รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ² อยู่) ลดหน้าที่ลดการนึกคิดเรื่องในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ก่อนจะนำจิตไปใช้ทำสมาธิให้เกิดประโยชน์ต่อไป การคลายอารมณ์นี้จะมียุ 3 ลักษณะตามระดับของการคิดในความนึกคิดของผู้ปฏิบัติ คือ เมื่อผู้ปฏิบัติคิดอารมณ์น้อย ปานกลาง มาก ก็ให้ปฏิบัติแตกต่างกันไป จนกระทั่งความนึกคิดคลายลงไปแล้วจึงจะขึ้นขั้นตอนสมถกรรมฐาน

¹ หรือวัดคอยเก็ง ซึ่งได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เป็นวัดอย่างสมบูรณ์ ในพ.ศ.2537

² ขันธ์ 5 ได้แก่รูป (ร่างกายตัวตน) เวทนา (ความรู้สึกรัก ทุกข์ สุข เฉย) สัญญา (ความจำได้ ระลึกได้) สังขาร (ความคิดปรุงแต่งหรือเจตนาที่มีต่อจิตที่เกิดขึ้น เป็น กุศล อกุศล หรือเป็นกลาง) และวิญญาณ (ความรู้หรือการตามดู ตามรู้ ตามเห็น)

การปฏิบัติสมถกรรมฐาน จะเน้นการฝึกจิตให้เกิดความสงบนิ่งอยู่ ณ ฐานใดฐานหนึ่ง ซึ่งพระอาจารย์รัตน์จะเน้นที่ฐาน 2 ฐาน ฐานแรกคือ ฐานอารมณ์ หรือจุดที่อยู่ตรงปลายสุดของโพรงจมูกทั้งสองข้าง ซึ่งลมหายใจเข้าออกจะเคลื่อนผ่านจุดนี้ ก่อนไปที่สองข้างของโพรงจมูก (ดูภาพที่ 1 ในหน้า และคู่มือสมาธิอารมณ์สงบในภาคผนวก 2 ข้อ 2.1 ยุคแสงหา) ส่วนฐานที่สองคือ ฐานใจ ได้แก่ที่ตั้งของหัวใจตรงหน้าอกด้านซ้าย (ดูภาพที่ 2 ในหน้า..... และคู่มือสมาธิใจสงบในภาคผนวก 2 ข้อ 2.1 ยุคแสงหา) เมื่อทำจิตให้นิ่งอยู่ที่ฐานใดฐานหนึ่งใน 2 ฐานนี้แล้ว ก็จะปล่อยจิตให้สงบอยู่ที่นั่น นานเข้าผู้ปฏิบัติก็จะไปติดอยู่ในความสงบ ความว่าง บางคนก็เห็นนิมิตต่างๆ หรือบางคนถ้าถึงความว่างมากเข้าก็หลับไป

นอกจากการสอนสมถกรรมฐานเพื่อให้จิตสงบดังกล่าวมาแล้ว ในยุคแรกนี้ พระอาจารย์รัตน์ก็ยังสอนให้ญาติโยมประยุกต์ใช้สมถกรรมฐานเพื่อไปเสริมสร้างสุขภาพของตนอีกด้วย อันได้แก่สมาธิตั้งลมปราณและสมถกรรมฐาน เพื่อลดความเจ็บปวดของร่างกายบริเวณที่บกพร่อง (คู่มือสมาธิตั้งลมปราณและสมาธิทำจิตให้สงบนิ่ง แล้วนำไปลดความเจ็บปวด ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.1 ยุคแสงหา) ลมปราณที่ว่ำนี้นี้หมายถึงพลังชีวิตของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตในโลก ถ้าหากลมปราณอ่อน คนเราจะมีร่างกายไม่แข็งแรง แต่ถ้าหากลมปราณดี ร่างกายก็จะแข็งแรง วิธีฝึกตั้งลมปราณนี้ก็จะทำให้ลมปราณไหลเข้ามาในร่างกายพร้อมกับลมหายใจ

ในยุคแรกนี้ พระอาจารย์รัตน์ยังได้สอนสมถกรรมฐานวิธีอื่นๆ ร่วมไปกับวิธีหลักด้วย คือ การเพ่งกสิณไฟ ซึ่งเป็นการทำใจให้สว่างโดยการบริกรรมพุทโธ กสิณที่ให้ผู้ปฏิบัติเพ่งจะเป็นสีขาวและสีเหลือง เมื่อเพ่งไปนานๆ ก็จะเห็นภาพต่างๆ ขึ้นมาเป็นนิมิต กับการ ดูธรรมชาติ รอบๆ ตัว ให้เห็นตัวธรรมชาติที่แวดล้อมคนเราอยู่ เช่น พังเสียงธารน้ำไหล คุณต้นไม้ใบหญ้า คุณก้อนกรวดก้อนหินในลำน้ำ ฯลฯ เพื่อให้เข้าใจสมมุติบัญญัติของโลก ไม่เอาจิตเข้าไปปรุงแต่ง และทำจิตให้เป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ โดยไม่แปลกแยกจากธรรมชาติ ซึ่งเป็นวิธีที่พระอาจารย์รัตน์ได้รับอิทธิพลจากเซน

สมถกรรมฐานเพื่อรักษาโรคมะเร็ง ในปี พ.ศ.2524 หรือปีเดียวกับที่ญาติโยมสร้างสำนักปฏิบัติธรรมรัตนประทีปถวายแก่พระอาจารย์รัตน์นั่นเอง ท่านก็ได้เริ่มแนวทางใช้สมาธิบำบัดรักษาโรคมะเร็งอย่างเป็นจริงเป็นจัง เนื่องจากท่านมีความสงสัยว่า โรคมะเร็งที่เป็นโรคร้ายแรง หากเป็นมากก็ไม่มีทางรักษาเกิดจากอะไร จึงได้ใช้ญาณทัศนะดูก็ทราบว่าเป็นจากรังสีปริมาณและสามารถรักษาได้ โดยใช้พลังจิตตั้งแสงอาทิตย์คล้ายแสงมาที่สมอง แล้วฉายไปยังจุดที่เป็นมะเร็ง (คู่มือสมาธิตั้งพลังแสงอาทิตย์วิธีที่ 1 ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.1 ยุคแสงหา) มีผู้ป่วยมะเร็งเข้ามาปฏิบัติจนหายเป็นปกติไปประมาณ 20 – 30 คน แต่ต่อมาท่านเห็นว่าเป็นการทำให้สมดุลทางธรรมชาติ

เสียไป เพราะเป็นการดึงพลังจากแสงอาทิตย์มาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน แทนที่มนุษย์ สัตว์ และพืชอื่นๆ จะได้รับแสงนี้ตามสิทธิทางธรรมชาติที่เท่าเทียมกัน อีกประการหนึ่งเมื่อผู้ป่วยมะเร็งมาปฏิบัติสมาธิที่วัดเพื่อรักษาตัวกันอย่างแออัดมากๆ เข้า ขณะนั้นห้องสุขาของวัดคอยเก้งยังมีน้อย กลิ่นของเสียก็คั่งค้างทั่วบริเวณวัด แต่ประการสำคัญก็คือ พระอาจารย์รัตน์เห็นว่า การรักษาโรคด้วยสมาธินี้ไม่เป็นไปตามความตั้งใจเดิมของท่าน ที่ต้องการจะให้วัดเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม จึงเลิกสอนสมาธิวิธีนี้เสีย และสอนสมถกรรมฐานแทน เมื่อผู้ป่วยมะเร็งอาการไม่ดีขึ้นก็พากันกลับไป (จิราลักษณ์ จงสถิตมัน 2538 : 41) อย่างไรก็ตาม การดึงแสงอาทิตย์มาใช้นี้ก็ยังทำให้เกิดสมาธิอีกสองวิธีเพื่อทำให้กายสว่าง ลดความเจ็บปวด และทำให้ตาสว่าง กายสว่าง (ดูรายละเอียดสมาธิดึงแสงดวงอาทิตย์วิธีที่ 2 และ 3 ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.1 ยุคแสงวงหา)

เกมสมาธิ นอกจากสมถกรรมฐานต่างๆ ดังกล่าวมาแล้ว ในยุคแรกอันเป็นการแสวงหาคำตอบทางจิตวิญญาณของท่านนี้ เพราะอาจารย์รัตน์ก็ยังได้ศึกษาสิ่งที่ท่านเรียกว่า “เกมสมาธิ” ควบคู่กันไปด้วย เป็นต้นว่า กายทิพย์ (ดูสมาธิถอดกายทิพย์ด้วยการดัดลมปราณที่จุดลมปราณต่างๆ ของร่างกายและที่ฐานกายฐานใจในภาคผนวก 2 ข้อ 2.1) หูทิพย์ ตาทิพย์ การย่นเวลา ระยะทาง ด้วยการเดินเท้าและขับรถยนต์ให้ไกล การย่นเวลา ระยะทางโดยการลดน้ำหนัก รถยนต์ ให้วิ่งเร็วขึ้น การย่อขยายภาพในระยะใกล้-ไกล ฯลฯ พระอาจารย์รัตน์กล่าวว่าเกมสมาธิเหล่านี้ ท่านศึกษาเพื่อการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์เมื่อยามจำเป็นเท่านั้น เช่น ถอดกายทิพย์ไปดูการตาย คุณรศสวรรค์ ย่นระยะทางเมื่อยามฝนตก อากาศแปรปรวนและต้องเดินชุดงัดหรือเดินขึ้นคดเพื่อไปรดข้าวบ้านบนเขา เพราะเกมสมาธิเหล่านี้ ต้องใช้พลังจิตและพลังปราณมาก จะทำให้เหนื่อยใจหลังจากทำแล้ว และมีได้เป็นไปเพื่อการหลุดพ้นแต่อย่างใด เกมสมาธิบางอย่างนี้ต่อมาท่านได้สอนให้แก่ผู้ปฏิบัติบางกลุ่มที่สนใจด้วย โดยเฉพาะเรื่องของกายทิพย์

กลุ่มเป้าหมายของการสอนสมาธิ

กลุ่มเป้าหมายที่พระอาจารย์รัตน์สอนสมาธิให้ในยุคนี้นั้นส่วนใหญ่จะเป็นชาวบ้าน ทั้งผู้สูงอายุและกลุ่มญาติโยมที่เข้าวัด และกลุ่มแม่ครัวของวัด มีคนชั้นกลางเช่น เจ้าของกิจการส่วนตัว ครูอาจารย์ในสถาบันการศึกษา ที่เข้าไปปฏิบัติร่วมด้วย แต่ยังมีเป็นจำนวนน้อย คนอีกกลุ่มหนึ่งก็คือกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะและชาวเขาเผ่าปกาเกอะญอ (กะเหรี่ยง) ในหมู่บ้านบนคดของอำเภอแม่สะเรียง ที่พระอาจารย์รัตน์เคยไปเป็นครูสอนลูกหลานของเขาขณะยังรับราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ เช่น บ้านสันติสุข บ้านสันติธรรม บ้านแม่ลิดป่าแก่ บ้านอมพาย บ้านช่างหม้อในตำบลป่าเป้ ในระยะแรกของการเผยแผ่พุทธศาสนาให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์และชาวเขาเหล่านี้ พระอาจารย์รัตน์จะเน้นการผสมผสานพุทธศาสนาให้กลมกลืนไปกับความเชื่อดั้งเดิมใน

เรื่องผีของพวกเรา แต่ก็ยังให้สืบทอดประเพณีเลี้ยงผีดั้งเดิมไว้บ้าง ซึ่งในกระบวนการเปลี่ยนแปลงความเชื่อนี้ พระอาจารย์รัตน์ก็ได้อธิบายความหมายใหม่ในเรื่องของผีให้คนกลุ่มนี้ปฏิบัติตาม เช่น ผีของคนเราจะมี 3 ตัว คือผีโลก ผีโกรธ และผีหลง จะต้องขจัดผีร้ายนี้ออกไป ถ้าเราจัดมันไม่ได้ ตายไปแล้วก็จะไปเป็นผีชั้นต่ำ ผีโลภะ ไปหลอกหลอน กินเครื่องเช่นสังเวทของชาวบ้าน แต่ถ้าผีในตัวของเราไม่มีแล้ว ผีที่จะไปหลอกหลอน กินเครื่องเช่นสังเวทของชาวบ้านก็ไม่มีเช่นกัน ตายไปแล้วก็จะไปเกิดบนสวรรค์เป็นผีดี ผีชั้นสูงไม่ไปสถิตย์อยู่ตามป่าเขาถ้ำนาไพรให้คนเช่นสังเวทกัน ส่วนในเรื่องของการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเพื่อเช่นสังเวทผี ท่านก็สอนให้เขาเลี้ยงด้วยขนมแทนที่จะเป็นการเลี้ยงด้วยเนื้อสัตว์หรือฆ่าสัตว์ (จิราลักษณ์ : 43-44)

ความเคลื่อนไหวที่สำคัญของยุคนี้

ในยุคนี้ พระอาจารย์รัตน์ได้คิดค้นสมถกรรมฐานวิธีต่างๆ เพื่อสอนให้แก่สาธุชน ทั้งที่วัดในอำเภอแม่สะเรียงซึ่งท่านจำพรรษาอยู่ และที่สำนักปฏิบัติธรรมรัตนประทีป ในเวลาต่อมา ซึ่งญาติโยมสร้างถวาย ที่กลายมาเป็นวัดคอยเก็ง รวมทั้งเริ่มต้นสอนการไหว้พระ สวดมนต์ รักษาศีล และปฏิบัติสมถกรรมฐานคุณลมหายใจเข้าออกช่วงสั้นๆ ให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะและชาวเขาเผ่าปกาเกอะญอ มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 หรือปีแรกที่ท่านอุปสมบทเป็นครั้งที่สอง ซึ่งก็ได้สร้างความขัดแย้งกับหมอผีที่เป็นกลุ่มชนชั้นสะมังหรือเชื้อขุน (หลวงวิรังคะ)¹ ทั้งยังได้เริ่มต้นสอนสมาธิเพื่อรักษาโรคมะเร็งให้แก่ผู้ป่วยด้วย อันเป็นพื้นฐานสำหรับในยุคต่อไป

กล่าวโดยสรุป ในยุคแรกคือยุคแสงหาญนี้ พระอาจารย์รัตน์ได้สอนสมาธิสมถกรรมฐานหรือสมาธิสงบนิ่งเป็นสมาธิหลักให้แก่สาธุชน ผลที่เกิดขึ้นก็คือ ผู้ปฏิบัติจะไปติดอยู่ในความสงบ ความว่างเท่านั้น ท่านจึงมาทบทวนดูว่าสมาธิที่สอนไปรวมเวลา 12 ปี นับตั้งแต่ พ.ศ.2518 จนถึงปี พ.ศ.2530 นั้นยังไม่ได้ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดปัญญา มีจิตหลุดพ้นได้แม้แต่คนเดียว อีกทั้งตัวท่านเองก็ไม่อาจสอนให้ญาติโยมเข้าถึงสภาวะธรรมเหมือนกับท่านได้ด้วย เพราะการกลั่นลมหายใจจนเกือบเสียชีวิตอย่างที่ท่านทำนั้น ก็คงจะเหลือวิสัยของปุถุชนที่จะทำได้ เนื่องจากไม่ว่าใครต่างก็รักตัวกลัวตายด้วยกันทั้งนั้น ในประการสุดท้าย เกมสมาธิที่ท่านศึกษาไปก็เพียงทำให้เกิดฤทธิ์ ซึ่งนอกจากจะไม่นำไปสู่การหลุดพ้นแล้ว ก็ยังทำให้การเดินทางของท่านล่าช้าออกไปอีกด้วย

¹ เชื่อกันว่าสืบทอดมาจากกษัตริย์องค์สุดท้ายของชาวลัวะ ซึ่งในตำนานหลายฉบับเป็นเรื่องของความรักที่มีต่อพระนางจามเทวี กษัตริย์เมืองหริภุญไชย(ลำพูน) ดูประวัติศาสตร์ท้องถิ่นฉบับที่ 2 ข้อ 2.4.2 ของรายงานวิจัยฉบับนี้

(1.2) ยุคสมาธิหลัก – สมาธิหมุน (พ.ศ.2530 - 2535)

ยุคที่สองนี้ จัดว่าเป็นยุคที่พระอาจารย์ธรรณกิตติ์คิดค้นสมาธิให้ก้าวจากสมถกรรมฐาน ไปสู่วิปัสสนากรรมฐาน¹ โดยการค้นพบสมาธิหมุนซึ่งเป็นสมาธิหลักของวัดคอยเก็งมาจนถึงปัจจุบัน และเป็นสมาธิที่มีคำอธิบายว่าทำให้จิตของผู้ปฏิบัติเข้าถึงความหลุดพ้นได้เร็วกว่าสมาธิอื่นๆ ที่ท่านสอน นอกจากสมาธิหมุนแล้วพระอาจารย์ธรรณกิตติ์ก็ได้ค้นพบสมาธิอื่นๆ ทั้งที่เป็นสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานอีกหลายวิธี สมาธิส่วนใหญ่ในตอนต้นยุคถึงเกือบปลายยุค จะมุ่งสู่ความหลุดพ้นเป็นสำคัญ แต่เมื่อมาถึงปลายยุค สมาธิที่ท่านสอนและค้นพบส่วนใหญ่ ต่างก็มุ่งที่จะตอบสนองต่อปัญหาสุขภาพกายและใจของผู้ติดตามและผู้ป่วยเอดส์เป็นสำคัญ ระยะเวลาของยุคนี้ไปสิ้นสุดก่อนที่ท่านจะค้นพบสมาธิประเภทแสง

ประเภทของสมาธิที่ค้นพบและสอน

สมาธิหมุน เริ่มยุคนี้ พระอาจารย์ธรรณกิตติ์ก็ได้ตัดสินใจว่าควรจะไปแสวงหาความวิเวกในที่อันเป็นสัปปายะ เพื่อหาวิธีสอนสมาธิที่สามารถจะทำให้คนมีจิตหลุดพ้นได้ เพราะท่านคิดว่า จุดหมายสูงสุดของการปฏิบัติธรรม ก็คือ การพ้นทุกข์นั่นเอง จากวัดคอยเก็ง ท่านได้ขึ้นไปบำเพ็ญเพียรตามความตั้งใจที่สำนักสงฆ์สันติสุข² ในเขตตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง สี่เดือนผ่านพ้นไปท่านก็ได้ค้นพบ “สมาธิหมุน” ในขณะที่กำลังเดินจงกรมอยู่ ไม่มีความแตกต่างระหว่างผู้เดิน (ตัวรู้ในใจ) กับการเดิน จิตก็เกิด “การหมุน” ขึ้นทันที โดยท่านอธิบายว่าสมาธิหมุนเป็นสมาธิที่จิตของผู้ปฏิบัติ “ไม่คิดนอก ไม่คิดใน” หรือไม่ให้จิตติดอยู่ที่ผัสสะหรือการกระทบที่อายตนะภายนอกทั้งหก คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และสมอง (สมาธิแนวทางของพระอาจารย์ธรรณกิตติ์ จัดให้สมองเป็นอายตนะหนึ่งที่เพิ่มจากอายตนะทั้งห้า) และการกระทบที่อายตนะภายใน คือ ใจ ก็จะทำให้เกิดการหมุนขึ้น ซึ่งก็คือ “ธรรมจักร” นั่นเอง

ตามคำอธิบายของพระอาจารย์ธรรณกิตติ์ สมาธิหมุนนี้มีใช่เป็นสมาธิแนวทางใหม่แต่อย่างใด เพราะมีมาแต่ครั้งพุทธกาลแล้ว ดังปรากฏในพระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร หรือปฐมเทศนาของพระพุทธองค์ ที่ได้ทรงแสดงแก่ปัญจวัคคีย์ว่า “บรรพชิตไม่พึงเสพสิ่งสุดโต่งสองส่วน” คือ กามสุขัลลิกานุโยค ซึ่งในพระไตรปิฎก แปลความเป็น การประกอบตนให้พัวพันด้วยความสุขในกามทั้งหลาย และอัตตถิลมณานุโยค ในพระไตรปิฎกแปลความเป็น การประกอบความเหน็ดเหนื่อยแก่ตน ซึ่งก็ไม่น่าจะแปลความหมายเป็นดังที่ว่ามานี้ เพราะมิได้มีความลึกซึ้งเพียงพอที่จะทำให้พระโณทัญญะ ได้ดวงตาเห็นธรรมบรรลุเป็นพระโสดาบัน จากพระวัจนะของพระพุทธ

¹ เป็นอุบายเรื่องปัญญาให้ถึงซึ่งการพ้นทุกข์ โดยการเจริญสติให้เห็นกฎพระไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ความไม่เที่ยง ทุกขัง ความเป็นทุกข์ และอนัตตา ความไม่มีตัวตน

² เป็นสำนักสงฆ์แห่งแรกๆ ของวัดคอยเก็ง ชาวบ้านเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ

องค์ที่มีให้บรรพชิตเสพกามซึ่งเป็นสิ่งที่นักบวชต้องงดเว้นอยู่แล้ว และมีให้บรรพชิตทรมานร่างกายให้เหน็ดเหนื่อย แต่น่าจะหมายถึง การที่จิตไม่ติดอยู่กับการเสพความสุขที่ละเอียดในอารมณ์ของฌาน (หรือการไม่ติดอยู่ที่ใจซึ่งเป็นอายตนะภายใน) และการไม่ติดอยู่กับอายตนะภายนอกโดยการทรมานร่างกายของตนเองมากกว่า (ดูรายละเอียดของการอธิบายความหมายของสมาธิหมุนและปฐมเทศนากับธรรมจักร ใน พระรัตน รตนญาโณ เกียรติศักดิ์ แสงสุวรรณ 2542 : 217-246)

สมาธิหมุนที่พระอาจารย์รัตนคันพบให้กลับคืนมานี้ แรกๆไม่มีชื่อและไม่ได้ตั้งชื่อแต่อย่างใด พระอาจารย์รัตนเอง ท่านเรียกสมาธินี้ว่า “สมาธิแบบลัดสั้น”¹ และวงรอบของการหมุนวนระหว่างอายตนะภายนอกกับภายใน ท่านก็เรียกว่า “วงกลม” แต่ต่อมาลูกศิษย์ลูกหาของท่านต่างพากันขนานนามว่า “สมาธิหมุน” เนื่องจากเห็นว่าขณะที่นั่งสมาธิแบบนี้ ลำตัวจะโยกไปรอบๆ เป็นวงกลมคล้ายกับการหมุน (จิราลักษณ์ : 36)

หลังจากการค้นพบสมาธิหมุนที่ท่านเชื่อว่าจะทำให้ผู้คนเข้าถึงความหลุดพ้นแล้ว พระอาจารย์รัตนก็มาพิจารณาว่าแม้สัตว์โลกทั้งหลายจะหลงระเห็จหรือติดอยู่ในกิเลสตัณหา ใน ฌาน ในญาณ ถูกครอบงำด้วยโลกธรรม 8 ฯลฯ ทั้งหลายก็ตาม แต่ก็อาจจะมีผู้สนใจสมาธิแนวทางใหม่นี้ก็ได้ ท่านจึงได้ตั้งจิตอธิษฐานว่าถ้าหากสมาธินี้จะสามารถทำให้ผู้คนหลุดพ้นได้จริง ก็ขอให้ผู้มีอำนาจนาท่านให้ไปสอนเขาภายใน 7 วัดด้วยเถิด ก็ปรากฏว่ามีผู้มีอำนาจนาท่านจริงๆ และผลของการสอนสมาธิหมุนครั้งแรกก็ทำให้ผู้ปฏิบัติมีจิตหลุดพ้นรวม 3 คน จึงทำให้พระอาจารย์รัตนมีความมั่นใจนับแต่บัดนั้นที่จะนำสมาธิหมุนไปเผยแพร่แก่สาธุชนและพระภิกษุสามเณร โดยจัดการอบรมสมาธิขึ้นในที่อื่นและที่วัดคอยเก็งตลอดมาจนถึงปัจจุบัน (เพ็งฮ้าง : 37)

สมาธิหมุน จัดเป็นสมาธิประเภทหนึ่งของการเจริญสติหรือการเจริญสติปัญญา เช่นเดียวกับสมาธิแบบเจริญสติ² โดยถือเป็นการเจริญสติขั้นกลางและขั้นสูง (ในลำดับถัดขึ้นมาจากสมาธิเจริญสติอันเป็นขั้นพื้นฐาน หรือขั้นสติเห็นความเป็นปกติของการเกิดผัสสะ) ขั้นกลางได้แก่ ขั้นที่สติรู้เท่าทันการเกิดผัสสะ ส่วนขั้นสูง ได้แก่ขั้นที่สติเต็มรอบ ซึ่งหากพิจารณาในแง่

¹ ปรากฏรายละเอียดในหนังสือ “การทำให้งถึงซึ่งความหลุดพ้น” โดยคณะผู้จัดทำ จัดพิมพ์โดยกองทุนรัตนญาโณ เมื่อ พ.ศ.2530 เป็นหนังสือเผยแพร่ธรรมะเล่มแรกของวัดคอยเก็ง

² จะได้อีกกล่าวถึงสมาธิแบบเจริญสติต่อไป ถัดจากสมาธิหมุนนี้

ของการเจริญสติแล้ว สมาธิหมุนจะมี 2 รูปแบบ คือการเจริญสติด้วยการหมุนและการเร่งสติจากการหมุน ซึ่งทั้งสองรูปแบบนี้ต่างก็เป็นการเจริญสติที่สันตติ¹ (หรือแรงสืบต่อ) ด้วยกันทั้งคู่

สำหรับรูปแบบแรก การเจริญสติด้วยการหมุน ก็ได้แก่การเจริญสติให้เห็นแรงสันตติระหว่างอายตนะภายนอกคือ ตา หู จมูก ลิ้น กายและสมอง กับอายตนะภายในคือใจ (ตัวรู้ในใจ) เนื่องจากเมื่อเกิดการกระทบขึ้นที่อายตนะภายนอกใดๆ ก็ตาม แรงสะท้อนจากการกระทบจะกระตุ้นธาตุรู้ที่อายตนะภายนอก ณ จุดนั้น ให้เกิดความรู้สึก แล้วส่งแรงสะท้อนต่อเข้าไปที่อายตนะภายใน คือ ใจ ซึ่งมีธาตุรู้รวมตัวกันอยู่มากที่สุดในร่างกาย หรือมีตัวรู้ในใจ ให้เกิดสภาพรู้ขึ้นที่ใจ แล้ววนกลับมาที่อายตนะภายนอกอีก กลับคืนไปสู่ใจอีก หมุนวนกลับไปกลับมา เช่นนี้จนทำให้เกิดเป็นแรงสันตติระหว่างอายตนะขึ้น ซึ่งแรงสันตติระหว่างอายตนะนี้เอง จะเป็นแรงหนึ่งที่ยึดจิตให้เข้ามายึดเกาะกับขั้น 5 การเจริญสติด้วยการหมุนนี้ จึงเป็นการค้นหาแรงสันตติระหว่างอายตนะ แล้วนำมาฝึกจิตเพื่อเพิ่มกำลังของสติให้มาก จนกระทั่งจิตสามารถหลุดออกไปจากแรงสันตติได้ในที่สุด ส่วนรูปแบบที่สอง การเร่งสติด้วยการหมุนจัดเป็นวิธีการที่ต่อเนื่องมาจากรูปแบบแรก เพื่อทำให้จิตเพิ่มกำลังสติขึ้นมาจนเต็มรอบ สามารถหลุดพ้นออกไปจากแรงสันตติระหว่างอายตนะ หลุดพ้นออกจากขั้น 5 เข้าสู่มรรคหรือทางเดินได้ในที่สุด

สมาธิหมุนจัดว่าเป็นอุบายเรื่องปัญญา ที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติเห็นทุกข์ เห็นเหตุแห่งทุกข์ และใช้การหมุนเพื่อออกจากทุกข์โดยที่ผู้ปฏิบัติจะเห็นว่าทุกข์ที่เกิดขึ้นนี้ก็มาจากการกระทบที่ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ และสมองนั่นเอง แล้วจึงมาปรุงแต่งให้เกิดการยึดติดในขั้น 5 ซึ่งเป็นเหตุแห่งทุกข์ โดยในขณะที่หมุนอยู่ก็จะเห็นทุกข์ที่เกิดจากการปรุงแต่งนี้วนเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา แล้วใช้การหมุนคลายอุปาทานจากการยึดติดออกไปเรื่อยๆ อย่างเป็นปัจจุบันขณะ รอบละ 1 วินาทีเพื่อออกจากทุกข์ ในที่สุดจิตของผู้ปฏิบัติก็จะหลุดออกมาจากสภาวะการปรุงแต่ง พ้นจากการยึดติดในขั้น 5 หลุดด้วยแรงเหวี่ยงที่มากพอที่จะทำให้จิตหลุดออกมาจากวงกลมของการหมุนเกิดสภาวะที่เรียกว่า “ผู้ปฏิบัติพึงเห็นได้เฉพาะตน” เข้าถึงสภาวะธรรม พ้นจากสภาวะปรุงแต่ง มี

¹ สันตติ คือ แรงสืบต่อที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ สลายหรือเกิดดับๆ อย่างต่อเนื่องเมื่อเกิดการกระทบหรือผัสสะ (ระหว่างอายตนะภายนอกคือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และสมอง กับใจหรืออายตนะภายใน) ขึ้น แรงสืบต่อนี้จะเกิดจากปัจจัย 2 ประการ ประการแรกคือ จิตกับธาตุรู้ที่อยู่ตามอายตนะต่างๆ เกิดการติด – ผลักกันเป็นจังหวะๆ การยึดติดระหว่างจิตกับขั้น 5 ก็อาศัยแรงติดผลักที่ว่านี้ ประการที่สองคือ แรงดึงดูดโน้มถ่วงของโลกและดวงดาวต่างๆ ในดาราจักร (Galaxy) ต่างก็ส่งแรงโน้มถ่วงออกมาดึงดูดกันและกันไว้ ไม่ให้หลุดลอยออกจากกัน แรงนี้จะกระตุ้นธาตุรู้ในกายของคน ทำให้เกิดความรู้สึกมีตัวมีตน เรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า แรงค้นหา ซึ่งจะมีผลต่อชะตาชีวิตของมนุษย์เราและสังคม รวมทั้งโลกของเราด้วย

ดวงตาเห็นธรรม หรือไม่ว่าจะหลุดด้วยการปล่อยวาง จิตเกิดปัญญามองเห็นความจริงว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเพียงอารมณ์ที่เข้ามาปรุงแต่งจิต ที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ สลาย และสิ่งที่เกิดขึ้นก็เพราะมีเหตุปัจจัยหมุนเนื่องกันอยู่เท่านั้น เมื่อปล่อยวางทุกสิ่งทุกอย่าง รวมทั้งอุบายวิธีคือการหมุนแล้ว จิตก็จะพลิกเข้าถึงสภาวะธรรมหรือมรรคในที่สุด (พระรัตน รัตนญาณ จีรพันธ์ ประศาสน์วุฒิ กฤษฎา ประศาสน์วุฒิ 2543 : 26-29)

นอกจากนี้ สมาธิหมุนก็ยังมีพลาณภาพในการขับเคลื่อนอนุสัยกิเลส ที่นอนเนื่องกักเก็บอยู่ในจิต โรคภัยไข้เจ็บ สารพิษ สารตกค้าง ฯลฯ ต่างๆ ของผู้ปฏิบัติออกมาในรูปของเสียของร่างกาย เช่น น้ำลาย เสมหะ น้ำมูก เหงื่อ อาเจียน ธรรมารมณ์ และอาการปฏิกิริยาที่แสดงออกมามากน้อยต่างกันไป เช่น การหาว เรอ จาม ไอ ร้องไห้ ยี้ม หัวเราะ บ่น ผรุสวาท ดิ้นรน ผลักไส เกลือกกลิ้ง ฯลฯ ซึ่งหลังจากสิ่งต่างๆ เหล่านี้ถูกขับออกมาแล้ว ผู้ปฏิบัติก็จะรู้สึกโล่งอก โล่งใจ เบาสบายเนื้อตัวมากขึ้นไปเรื่อยๆ

แม้ว่าสมาธิหมุนจะสามารถปฏิบัติได้หลากหลายวิธี แต่ที่พระอาจารย์รัตนนำมาสอนนั้นแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ด้วยกัน ประเภทแรกคือ สมาธิหมุนสองส่วน โดยการทำจิตไม่ติดสองส่วน (คู่สมาธิหมุนสองส่วนในภาคผนวก 2 ข้อ 2.2 บุคคลสมาธิหลัก - สมาธิหมุน) หรือไม่ติดนอก อันได้แก่ การกระทบที่อายตนะภายนอก(ตา หู จมูก ลิ้น กายและสมอ) กับไม่ติดใน หรือการกระทบที่อายตนะภายใน คือใจ ประเภทที่สอง คือ สมาธิหมุนสองส่วน โดยการปล่อยวางสองส่วน หมายถึงการปล่อยวางความรู้สึกของการกระทบ ทั้งจากอายตนะภายนอกและภายใน ก็ จะเห็นการหมุนเกิดขึ้นทันที ทั้งนี้ การหมุนแต่ละรอบของสมาธิหมุนทั้งสองประเภทนี้จะใช้เวลาประมาณ 1 วินาที หรือเท่าๆ กับการที่สรรพสิ่งในโลก รวมตัวดวงดาวต่างๆ ในดาราจักร จะถูกแรงดึงดูดจากดวงอาทิตย์เข้าไปยังศูนย์กลางของมัน และเมื่อหมดแรงดึงดูดแล้ว ก็จะถูกดูดเข้าไปอีก วนไปวนมาเป็นรอบๆ รอบละ 1 วินาทีนั่นเอง

อาจกล่าวได้ว่า สมาธิหมุนที่พระอาจารย์รัตนนำมาสอนสาธุชนโดยทั่วไปในระยะแรกๆ จะเป็นสมาธิหมุนวิธีแรก คือ การหมุนสองส่วน โดยทำจิตไม่ติดสองส่วน ในตอนต้นนั้น ท่านยังมีได้มีอุปกรณ์ใดๆ มาช่วยในการสอน และวงหมุนระหว่างอายตนะภายนอกกับภายใน ท่านก็เรียกว่าวงกลม ต่อมาท่านได้ใช้อุปกรณ์มาช่วยในการทำให้ผู้ปฏิบัติเห็นการกระทบจากอายตนะชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะจาก “หู” มารู้ที่ “ใจ” และเห็นวงรอบของการหมุน นับตั้งแต่การเคาะช้อนกับถ้วยกาแฟ กับแก้วน้ำ การเคาะระฆัง การสั่นกระดิ่ง การเปิดเพลงธรรมะด้วยเสียงอันดัง ฯลฯ ไปจนถึงการให้ผู้ปฏิบัติจินตนาการถึงสิ่งที่หมุนอยู่ เช่น ลูกข่าง ไม้หมุน โม่ ฯลฯ มาช่วยให้เกิดการหมุนขึ้นโดยง่าย ต่อมาในช่วงกลางพุทธทศวรรษที่ 2530 เป็นต้นมา ท่านก็ได้ใช้

เทพบันทึกลีแสงกับไฟฟ้า เสียงระฆังและกระดิ่งมาเป็น “สื่อ” ในการสอนสมาธิให้ผู้ปฏิบัติรู้การกระทบที่อายตนะภายนอกคือที่ “หู” มาตรฐานที่อายตนะภายในคือ “ใจ” (ตัวรู้ในใจ)

สมาธิหมุนท่ามกลาง หลังจากพระอาจารย์รัตน์สอนสมาธิหมุนสองส่วนที่กล่าวมาแล้ว ท่านก็พัฒนารูปแบบของสมาธิหมุนไปอีกรูปแบบหนึ่ง โดยนำคำสอนของพุทธศาสนาแบบมหายานนิกายเซน¹ ที่ไม่ยึดติดข้างใดข้างหนึ่งมาประยุกต์ใช้ คือ การหมุนท่ามกลาง 3 วิธี (ดูภาคผนวก 2 ข้อ 2.2 การหมุนท่ามกลางวิธีที่ 1 2 และ 3) สมาธิหมุนท่ามกลางวิธีแรกนี้อาจเรียกอีกชื่อหนึ่งได้ว่า “อยู่กึ่งกลางระหว่างสองส่วน” คือส่วนสุดโต่งภายนอก หรืออายตนะภายนอกใดก็ได้ที่จิตไปยึดเกาะมากที่สุด กับส่วนสุดโต่งภายในหรืออายตนะภายใน ได้แก่ใจ ดังการจัดคู่ส่วนโต่งสองส่วนต่อไปนี้ (ผู้จัดทำ ม.ป.ป : 55-56)

ส่วนสุดโต่งภายนอก (กาย)	ส่วนสุดโต่งภายใน (ใจ)
ความคิดในสมอง	รู้คิดในใจ
เสียงที่หู	รู้ในใจ
กลิ่นที่จมูก	รู้กลิ่นในใจ
รสที่ลิ้น	รู้รสในใจ
รูปที่ตา	รู้ว่ารูปในใจ
อารมณ์ในใจ	ตัวรู้อารมณ์ในใจ

จากนั้น ก็นำความรู้สึกไปอยู่ท่ามกลางส่วนสุดโต่งทั้งสองส่วน หรือจุดภายนอกกับจุดภายใน อยู่ไปเรื่อยๆ จะเกิดการหมุน ละลายอารมณ์หยาบ ขึ้นต่อไปก็จะเข้าสู่ความว่าง ทำไปนานๆ หลังจากนั้นก็จะเกิดการระเบิดทำลายส่วนสุดโต่งสองส่วนไปพร้อมกัน หรืออาจเกิดสันตติขึ้นก็เป็นได้เช่นกัน

¹ เซน หรือ ชาเซน (การปฏิบัติมาน) เห็นว่าพุทธภาวะที่ไม่เกิดแก่เจ็บตาย มีอยู่ในสภาพสัตว์ทั่วไปและเป็นภาวะอันบริสุทธิ์มาแต่ดั้งเดิม แต่ผู้คนถูกอวิชชาหรือความไม่รู้ในอริยสัจ 4 (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) ไม่รู้ในปฏิจางสมุปบาทว่าเพราะธรรมนี้เป็นปัจจัย ธรรมนี้จึงเกิดขึ้น มากำบังจึงต้องกำจัดอวิชชาออกไปเสียด้วยการทำชาเซน ที่มีระดับของการบรรลุดรรม 3 ระดับ นิกายเซนนี้มีอิทธิพลอยู่ในจีนและญี่ปุ่นนับเป็นพันๆ ปีจนถึงปัจจุบัน (อภิรัช โพธิ์ประสิทธิ์ศาสตร์ 2539 : 266-267) ในคำอธิบายของพระอาจารย์รัตน์ เซนจะเป็นการอยู่กึ่งกลางหรืออยู่ท่ามกลาง ไม่ไปติดข้างใดข้างหนึ่ง เซนมุ่งถอนความยึดมั่นถือมั่นในความคิดที่ว่าสิ่งทั้งปวงมีหรือความมีอยู่ และในความคิดที่ว่าสิ่งทั้งปวงขาดสูญหรือไม่มีอยู่ เซนจะไม่ยืนยันว่ามีความมีอยู่ และขณะเดียวกัน เซนก็จะไม่ยืนยันถึงความไม่มีอยู่อีกด้วย (ละเอียด ศิลา น้อย ธานินทร์ เหมบุตร 2537 : 14)

สำหรับสมาธิหมุนท่ามกลางวิธีที่สอง จะเป็นการนำจิตไปอยู่ท่ามกลางรูป (เช่น การติดความคิดที่สมอง ติดอารมณ์ต่างๆ ในใจ) กับอรูป (เช่นอากาศ) หรือระหว่างความมีอยู่กับความว่างเปล่า ส่วนวิธีสุดท้าย คือ สมาธิหมุนท่ามกลางวิธีที่ 3 จะเป็นการยกจิตให้เหนือจุดที่จิตไปยึดเกาะมากที่สุด ประมาณ 1 มิลลิเมตร หรือ เท่ากับหัวไม้ขีดไฟ ให้ข้างบนเป็นตัวนั่ง ตัวข้างล่างเป็นกระแสที่เลื่อนไหล จากนั้นก็นำจิตมาอยู่กึ่งกลางระหว่างตัวข้างบนกับตัวข้างล่างไปเรื่อยๆ

การเร่งสติด้วยการหมุน เป็นขั้นสูงสุดของการเจริญสติและการหมุน (ดูภาคผนวก 2 ข้อ 2.2 เรื่องการเร่งสติด้วยการหมุน) โดยการที่ผู้ปฏิบัติใส่ใจเจตนา ทำให้การหมุนที่เกิดขึ้นกับตัวเองเพิ่มความเร็วมากขึ้นๆ จนกระทั่งการหมุนแต่ละรอบน้อยกว่า 1 วินาที อนุสัยต่างๆ ที่นอนเนื่องอยู่ในจิตได้สำนึกจะถูกขับดันออกมา ในที่สุดเมื่อวงหมุนมีรอบจัดขึ้นๆ และผู้ปฏิบัติปล่อยวางการหมุน ละการตามดู ตามรู้ ตามเห็น จิตก็จะหลุดไปด้วยแรงเหวี่ยง เข้าสู่สภาวะธรรมได้ในที่สุด อันจะเป็นการหลุดออกมาจากอิทธิพลของแรงดึงดูดของดวงดาวต่างๆ ในคาราจักร หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่าหลุดจากอิทธิพลของจักราศีนั่นเอง

การหมุนและการเร่งสติเพื่อคู่อิตถ์ อนาคต สำหรับผู้ปฏิบัติที่เข้าถึงสภาวะธรรมแล้ว ในบางครั้ง พระอาจารย์รัตน์ก็จะสอนการหมุน 2 ส่วน ระหว่างอายตนะภายนอกกับภายใน ทั้งการเจริญสติด้วยการหมุนและการเร่งสติด้วยการหมุนเพื่อคู่อิตถ์และอนาคต (ดูภาคผนวก 2 ข้อ 2.2 เรื่องการเจริญสติโดยการหมุนและการเร่งสติเพื่อคู่อิตถ์ อนาคต) โดยสองวิธีแรกคือสมาธิหมุน 2 ส่วนตามเข็มนาฬิกาและทวนเข็มนาฬิกา จะเป็นการหมุนที่รอบการหมุนเท่ากับ 1 วินาที ซึ่งจะประกอบด้วยการหมุนตามเข็มนาฬิกาไปเรื่อยๆ ก็จะเป็นการตามแสงซึ่งเป็นต้นกำเนิดของวัตถุไปหาอนาคต และการหมุนทวนเข็มนาฬิกาไปเรื่อยๆ ก็จะเป็นการย้อนแสงไปหาอดีต ส่วนสองวิธีหลังจะเป็นการหมุนที่รอบการหมุนน้อยกว่า 1 วินาที หรือการเร่งสติ ก็จะมีลักษณะการหมุนเหมือนกับสองวิธีแรก คือ การตามทวนเข็มนาฬิกา จะเป็นการหมุนตามแสงไปหาอนาคต และการหมุนทวนเข็มนาฬิกา จะเป็นการหมุนย้อนแสงไปหาอดีต แต่อนาคตและอดีตที่ปรากฏขึ้นจากการเร่งสตินี้ จะเป็นภาพที่ไม่ปกติ คืออาจจะสับสน รวดเร็ว จนกระทั่งจิตไม่สามารถรับรู้อย่างเป็นปกติได้เหมือนกับการหมุนแบบธรรมดาซึ่ง การคู่อิตถ์และอนาคตนี้จะต้องเป็นการปฏิบัติด้วยความปล่อยวาง ไม่ยึดติดสิ่งที่เห็นทั้งในอดีตและอนาคต

สมาธิหมุนที่ตา (ดูภาคผนวก 2 ข้อ 2.2 เรื่องสมาธิหมุนที่ตา) เป็นการนำสมาธิหมุนมาประยุกต์ใช้อย่างก้าวหน้ามากขึ้น กล่าวคือ เป็นการหมุนที่ตาระหว่างตากับตัวรู้ในใจแรกๆ จะเห็นว่าที่เปลือกตามีค เมื่อหมุนนานเข้าๆ เปลือกตาก็จะสว่างขึ้น สามารถละลายสารพิษและความเจ็บปวดในร่างกายออกไปได้

สมาธิโคจรกระแสลมปราณ 12 จุด โดยใช้การหมุน (คูสมาธิชื่อนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.2) เป็นการทำให้ลมปราณในร่างกายไหลเวียนตามฐานต่างๆ ทั้ง 12 จุดในร่างกายได้โดยสะดวก โดยนึกความรู้สึกให้เป็นเส้นคู่ของร่างกายด้านซ้าย - ขวา เคลื่อนผ่านจุดลมปราณที่จมูก ลงมาที่ฐานใจ ฐานกาย แล้วเคลื่อนไปด้านหลังของร่างกาย ไปที่สะบักเอว สะบักไหล่ ขึ้นไปที่โหนกศีรษะ แล้ววนกลับมาที่จมูก เป็นรอบๆ ไปเรื่อยๆ นานเข้าๆ ก็จะเห็นการไหลเวียนของลมปราณในร่างกาย เป็นวงสองวงด้านซ้าย-ขวา คล้ายกับล้อคู่ของเกวียนที่เคลื่อนไป

สมาธิถอดกายทิพย์โดยใช้การหมุนโคจรลมปราณทั้ง 12 จุด (คูสมาธิชื่อนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.2) เป็นสมาธิที่ประยุกต์ทั้งการหมุนและการเจริญสติโดยการกระตุ้นจุดลมปราณ มาถอดกายทิพย์ ด้วยการเคลื่อนความรู้สึกเป็นเส้นคู่ของร่างกายด้านซ้าย - ขวา ไปตามจุดลมปราณต่างๆ ในร่างกายทั้ง 12 จุดไปเรื่อยๆ พร้อมกับนึกเฉพาะลมหายใจออกเท่านั้น โดยไม่ต้องใส่ใจ ลมหายใจเข้า นานไปก็จะเกิดแสงสว่างทั่วทั้งตัว ให้ผู้ปฏิบัติเอาจิตตั้งไว้ที่จุดลมปราณตรงโหนกศีรษะ เพื่อให้กายทิพย์ออกทางศีรษะ (วิธีนี้สติจะเป็นปัจจุบันเหมือนกายเนื้อมากที่สุด)

สมาธิถอดกายทิพย์โดยใช้การกระตุ้นจุดลมปราณทั้ง 12 จุด (คูสมาธิชื่อนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.2) เป็นสมาธิที่ประยุกต์การเจริญสติ โดยการกระตุ้นหรือกระตุ้นที่จุดต่างๆ มาถอดกายทิพย์ ด้วยการทำความปกติให้กับฐานอารมณ์ที่กึ่งกลางจมูก แล้วเลื่อนความรู้สึกจากฐานอารมณ์ไปกระตุ้นจุดลมปราณในร่างกายทีละคู่ๆ จนครบ 12 จุด จะเห็นการหมุนของลมปราณและจะเกิดแสงสว่างทั่วทั้งตัว จากนั้น ให้ผู้ปฏิบัติเอาจิตตั้งไว้ที่จุดลมปราณตรงโหนกศีรษะ เพื่อให้กายทิพย์ออกทางศีรษะเหมือนวิธีที่ผ่านมา

การเจริญสติ หรือการเจริญสติปัญญา เป็นวิปัสสนากรรมฐานประเภทหนึ่งที่พระอาจารย์จะใช้สอนเป็นสมาธิรองลงมาจากสมาธิหลักหรือสมาธิหมุน การเจริญสตินี้ถือเป็นขั้นพื้นฐาน เป็นขั้นที่สติเห็นความเป็นปกติของการเกิดผัสสะ ที่เกิดขึ้นกับอายตนะทั้งภายนอกและภายในตัวของคนเรา ซึ่งอาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็น รูปแบบของการเจริญสติด้วยสันตติที่เกิดขึ้นที่อายตนะ หมายถึงการค้นให้พบแรงสันตติ แล้วนำแรงสันตติมาฝึกจิตให้มีสติรู้เท่าทัน เท่าเทียม จนกระทั่งเหนือกว่าแรงสันตติ จิตจึงจะพ้นออกมาจากขั้น 5 และชะตากรรมหรือจักราศรีได้ แต่เมื่อใดที่จิตมีกำลังและความเร็ว้น้อยกว่าแรงสันตติแล้ว จิตก็จะเกิดอุปาทานยึดติดในขั้น 5 ขึ้นทันที

การเจริญสติมีอยู่หลายวิธี มีพัฒนาการเป็นลำดับขั้น ดังจะได้กล่าวถึงต่อไปนี้

การเจริญสติแบบพื้นฐาน

การเจริญสติแบบพื้นฐานที่พระอาจารย์วัดนันทะนำมาสอนให้แก่ญาติโยมในบุคสมาธิหลัก – สมาธิหมุนี่ อาจแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท (ดูสมาธิชื่อการเจริญสติในภาคผนวก 2 ข้อ 2.2) สมาธิแต่ละประเภทจะเป็นการฝึกจิตให้เห็นแรงสั่นตติที่เกิดขึ้น ณ ฐานทั้ง 6 ของร่างกายและจิตใจที่เป็นฐานฝึกจิต แต่ฐานที่จะเห็นสั่นตติได้ง่าย ก็คือ ฐานกาย (ตั้งอยู่เหนือสะดือ 2 นิ้วฟุต) ฐานใจ (ที่หัวใจ) และฐานอารมณ์ (จุดกึ่งกลางจมูกที่ปลายสุดของจมูก) ซึ่งเมื่อฝึกไปจนชำนาญแล้ว ก็ จะเห็นแรงสั่นตติได้ที่ทุกอายตนะของร่างกาย และจะเป็นการสร้างความปกติให้เกิดแก่ฐานที่สำคัญทั้ง 3 ฐานของร่างกายและจิตใจ คือ ฐานกาย ฐานใจ และฐานอารมณ์ (ดูภาพที่ 1, 2 และ 3 ต่อไปนี้) ซึ่งแสดงจุดลมปราณทั้ง 12 จุด และฐานต่างๆ ของร่างกายและจิตใจ ประกอบคำอธิบาย ข้างล่างนี้

คำอธิบาย

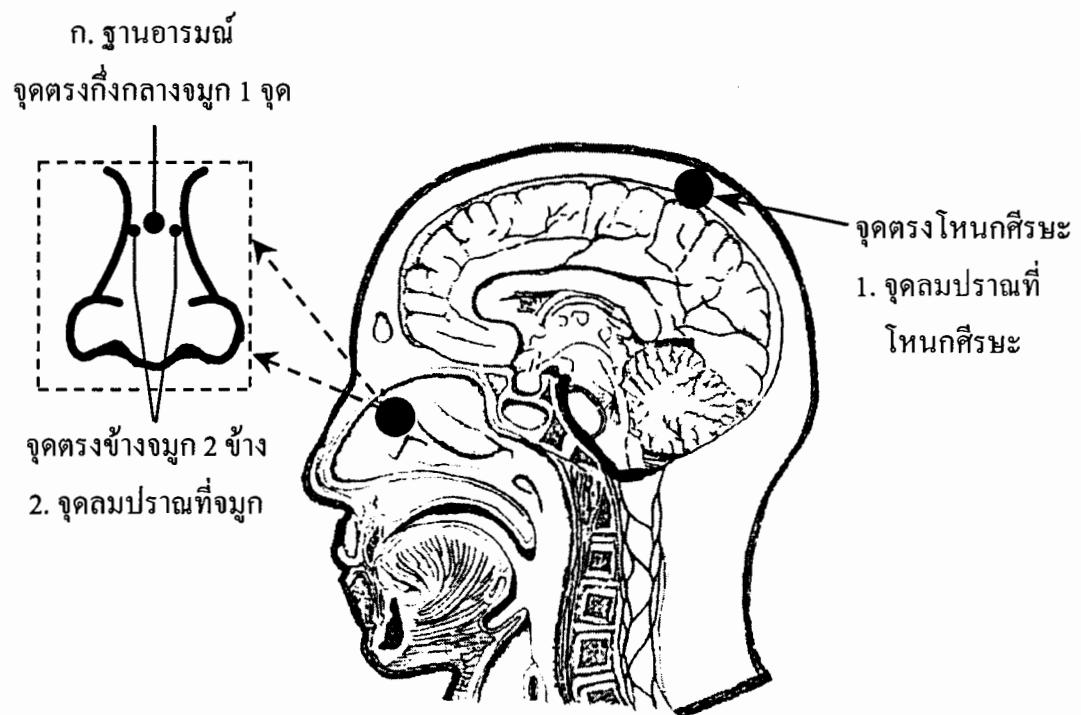
ฐานของร่างกายและจิตใจมี 3 ฐาน ได้แก่

1. ฐานอารมณ์ ได้แก่ จุดกึ่งกลางจมูกที่ปลายสุดของจมูก
2. ฐานใจ ได้แก่ บริเวณหัวใจ
3. ฐานกาย ได้แก่ จุดเหนือสะดือขึ้นไปประมาณ 2 นิ้วฟุต

จุดลมปราณมี 12 จุด 6 คู่ ได้แก่

1. จุดตรงโหนกศีรษะ 2 ข้าง
2. จุดสองจุดที่ตรงข้างจมูก 2 ข้าง
3. จุดตรงราวนมสองข้าง ลึกเข้าไปด้านใน
4. จุดตรงข้างสะดือซ้ายขวา ห่างออกไปข้างละ 1 นิ้วฟุต ลึกเข้าไปข้างใน
5. จุดตรงสะบักเอว 2 ข้าง ลึกเข้าไปข้างใน
6. จุดตรงสะบักไหล่ 2 ข้าง ลึกเข้าไปข้างใน

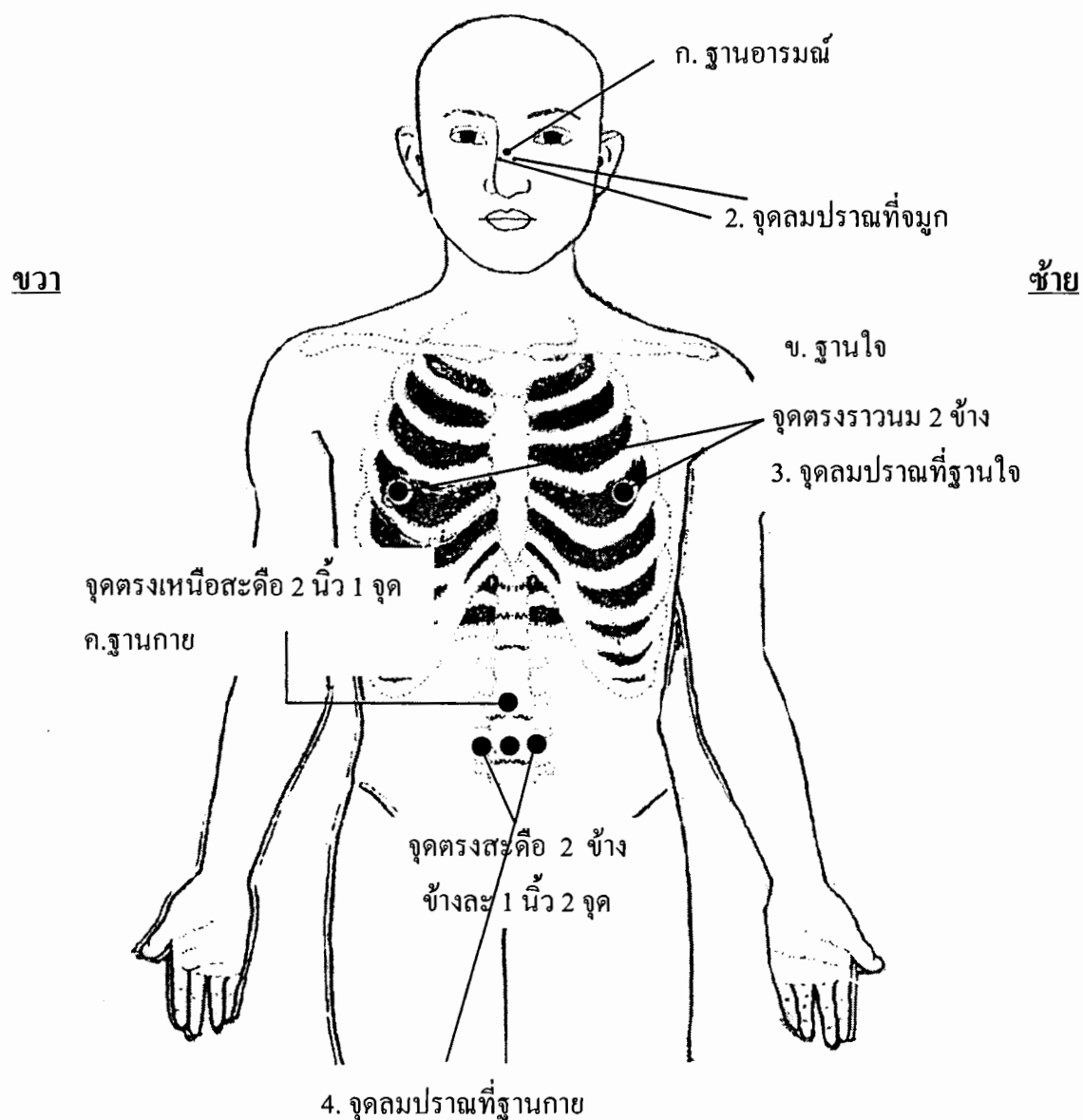
ภาพที่ 1
ภาพตัดขวางแสดงจุดลมปราณที่โหนดศีระและจุมก
และฐานอารมณ์

ที่มา : พระรัตน์ รตนญาโณ
จิรพันธุ์ ประศาสน์วุฒิ
กฤษฎา ประศาสน์วุฒิ
(2543 : 44)

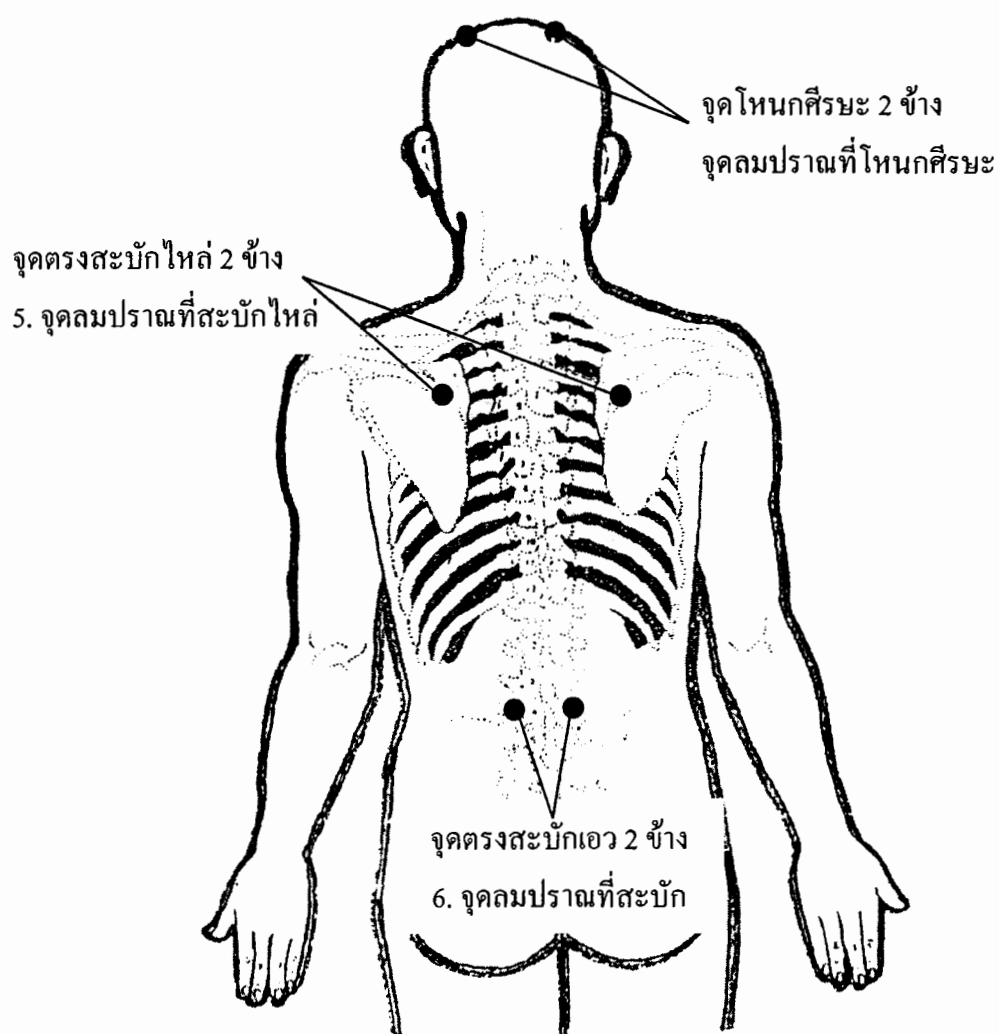
ภาพที่ 2

แสดงจุดลมปราณและฐานของร่างกายจิตใจด้านหน้า

ที่มา : พระรัตน์ รตนญาณ
 จีรพันธุ์ ประศาสน์วุฒิ
 กฤษฎา ประศาสน์วุฒิ
 (2543 : 45)

ภาพที่ 3
แสดงจุดลมปราณและฐานของร่างกายด้านหลัง

ที่มา : พระรัตน์ รตนาโน
จิรพันธุ์ ประศาสน์วุฒิ
กฤษฎา ประศาสน์วุฒิ
(2543 : 46)

การเจริญสติทั้ง 5 ประเภทซึ่งเป็นพื้นฐานนี้ก็ได้แก่

(1) การเจริญสติแบบเกิด – ดับ มีวิธีปฏิบัติได้ 2 วิธี หรืออาจเรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่า สมาธิอารมณ์ปกติและใจปกติ เป็นการเจริญสติให้เห็นการเกิด – ดับ ที่ฐานอารมณ์และฐานใจ ในลักษณะของแรงดึงเข้า – ผลักออกหรือแรงสั่นตติ

(2) การเจริญสติแบบนับเลข มีวิธีปฏิบัติได้ 3 วิธี หรืออาจเรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่า สมาธิอารมณ์ปกติ สมาธิใจปกติ และสมาธิกายปกติ เป็นการนับเลขตั้งแต่ 1 – 100 เข้าไปจนฐานแต่ละฐานที่วณนี้ การนับเลขผิดถูกไม่สำคัญขอให้ความรู้สึกไปจนตรงฐานที่ฝึกเป็นใช้ได้ เพื่อให้เห็นแรงสั่นตติหรือแรงสับต่อที่เกิดขึ้น – ดับ เป็นจังหวะๆ ณ แต่ละฐาน เพื่อให้เห็นความเป็นปกติของฐานอารมณ์ ฐานใจและฐานกาย

(3) การเจริญสติแบบใช้คำปริกรรม มีวิธีปฏิบัติได้ 3 วิธีเป็นการใช้คำปริกรรม “พุทธา นาทะ นะทะ นะธา นาทะ” ไปจนฐานอารมณ์ ฐานใจ และฐานกายเป็นจังหวะๆ วินาทีละ 2 คำ หรือ 4 คำ จนกระทั่งฐานต่างๆ เคลื่อนไหว มีแรงสับต่อเกิดขึ้น พระอาจารย์รัตน์จะสอนวิธีนี้น้อยมาก

(4) การเจริญสติแบบใช้ชีพจร มีวิธีปฏิบัติอยู่ 3 วิธี เพื่อให้เห็นอารมณ์ปกติ ใจปกติ และกายปกติ โดยผู้ปฏิบัติต้องจับจังหวะของชีพจรที่ข้อมือของตนเองให้ได้ก่อน จากนั้น จึงเลื่อนความรู้สึกมาที่ฐานอารมณ์ ฐานใจ หรือฐานกาย จนกระทั่งเห็นแรงสั่นตติที่แต่ละฐาน แล้วเลื่อนความรู้สึกจากข้อมือเอาความรู้สึกมาอยู่ที่แรงสั่นตติที่แต่ละฐานเพียงอย่างเดียว พระอาจารย์รัตน์ได้สอนการเจริญสติวิธีนี้น้อยครั้ง แต่ไม่เท่ากับวิธีการเจริญสติแบบเกิด – ดับ และแบบนับเลข

(5) การเจริญสติแบบอยู่เหนือ มีวิธีปฏิบัติได้ 3 วิธี เพื่อให้เห็นอารมณ์ปกติ ใจปกติ และกายปกติ โดยการยกความรู้สึกเหนือฐานอารมณ์ ฐานใจหรือฐานกาย ประมาณเท่าหัวไม้ขีดไฟหรือ 1 มิลลิเมตร ในขั้นต่อไป จิตหรือความรู้สึกที่อยู่เหนือฐานต่างๆ นี้จะพยายามเคลื่อนตัวสูงขึ้นกว่าระดับที่ยกเหนือฐานไปเรื่อยๆ ที่สุดของสมาธิวิธีนี้ก็คือ การที่จิตจะเคลื่อนตัวจนหลุดแยกออกไปจากชั้นๆ เข้าถึงสภาวะธรรมหรือมรรค ทางเดิน พระอาจารย์รัตน์ได้สอนการเจริญสติวิธีนี้เสมอๆ และมากกว่าการเจริญสติแบบใช้ชีพจร

การเจริญสติเพื่อกระตุ้นจุดลมปราณ / การกระตุ้นเซลล์

จากการเจริญสติแบบพื้นฐานทั้ง 5 วิธีที่กล่าวมาแล้วนี้ ก็จะมีการเจริญสติที่พัฒนาขึ้นมาอีกลำดับหนึ่งคือ การเจริญสติเพื่อกระตุ้นจุดลมปราณ (ดูสมาธิวิธีนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.2) อันได้แก่ การนำความรู้สึกไปชนหรือกระตุ้นจุดฐานลมปราณทั้ง 12 จุด เริ่มจากด้านหน้าของร่าง

กาย ให้ความรู้สึกวิ่งมาจากด้านหน้าของร่างกายไปชนเพื่อกระตุ้นที่จุดลมปราณสองจุดที่ปลายโพรงจมูก ซึ่งอยู่ใต้ฐานารมณ แล้วลงไปจุดลมปราณที่ราวนมทั้งสองข้าง เลื่อนลงไปอีกที่จุดลมปราณที่ข้างสะดือซ้ายขวา จากนั้น ไปที่ด้านหลังของร่างกาย ใช้ความรู้สึกวิ่งมาจากด้านหลังของร่างกายให้ไปชนจุดลมปราณที่สะบักเอวทั้งสองข้างแล้วเลื่อนขึ้นไปด้านบน ไปชนจุดลมปราณที่สะบักไหล่ทั้งสองข้าง ซ้าย – ขวา สุดท้ายคือการกระตุ้นจุดลมปราณที่โหนกศีรษะทั้งสองข้าง ความรู้สึกของผู้ปฏิบัติจะต้องมาจากด้านบนศีรษะ

พระอาจารย์รัตน์มักจะสอนการเจริญสติเพื่อกระตุ้นจุดลมปราณทั้ง 12 จุดนี้ ให้แก่ผู้ปฏิบัติเสมอ เพื่อให้ลมปราณไหลเวียนผ่านโดยสะดวกอันจะยังผลให้ร่างกายสดชื่นแข็งแรง (ในช่วงพุทธทศวรรษ 2530 ของยุคนี้ จุดลมปราณที่ท่านสอนจะมีเพียง 10 จุดเท่านั้น พระอาจารย์รัตน์มาเพิ่มจุดที่โพรงจมูกทั้งสองข้างได้ฐานารมณอีก 2 จุดให้เป็น 12 จุด ในปี พ.ศ.2541 หรือในยุคแสงต่อจากยุคนี้) อีกประการหนึ่ง สมบัติที่พระอาจารย์รัตน์เน้นเสมอโดยเฉพาะผู้ป่วย ก็คือการกระตุ้นที่จุดลมปราณข้างสะดือใกล้ฐานกาย หรือการกระตุ้นกาย และการกระตุ้นใจที่ราวนมทั้งสองข้าง เพื่อเพิ่มภูมิด้านทานให้กับร่างกายของผู้ป่วย และทำให้เจริญอาหาร ซึ่งการกระตุ้นกาย และกระตุ้นใจนี้ ท่านมักจะเรียกรวมกันว่า “การกระตุ้นเซลล์”

การเจริญสติแบบเกิด – ดับ เมื่อผู้ปฏิบัติเจริญสติได้ชำนาญดีแล้ว พระอาจารย์รัตน์ก็จะสอนสมาธิเจริญสติอีก 5 วิธีที่ซับซ้อนและมีพัฒนาการขึ้นมาจากการเจริญสติแบบพื้นฐานและการเจริญสติเพื่อกระตุ้นจุดลมปราณซึ่งอาจารย์รวมเรียกได้ว่าเป็นการเจริญสติแบบเกิด – ดับ (ดูภาคผนวก 2 ข้อ 2.2 การเจริญสติแบบเกิด – ดับ) อันประกอบด้วย การเจริญสติแบบเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน และแบบกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน¹ เพื่อให้จิตรู้เท่าทันอาการของเวทนาหรือความทุกข์ สุข เพล และอาการต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับกาย สมาธิการเจริญสติวิธีนี้มีวิธีการย่อยรวม 8 วิธีด้วยกัน ดังจะได้กล่าวต่อไปโดยลำดับ

สมาธิวิธีแรก เป็นการเจริญสติให้รู้เท่าทันการเกิดดับของเวทนาที่เกิดขึ้นที่กาย และความเย็น ร้อน อ่อน แข็ง ที่เกิดจากการกระทบระหว่างกันกับพื้นที่นั่งอยู่ โดยกำหนดให้เห็นอาการเกิด – ดับ ส่วนวิธีที่สอง เป็นการเจริญสติให้รู้เท่าทันอาการที่เกิดขึ้นกับกาย หรือพิจารณาภายในกาย โดยเริ่มจากการดูการกระทบของกายหยาบกับสภาพความเย็น ร้อน อ่อน แข็ง แล้วดูการกระทบของกายละเอียดกับสภาพความเย็น ร้อน อ่อน แข็ง เมื่อปฏิบัติต่อไปเรื่อยๆ

¹ ทั้งนี้ ไม่มีสติปัฏฐานอีก 2 อย่าง คือ จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน และ ธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ที่รวมกันเรียกว่า สติปัฏฐาน 4

ก็จะเห็นการเปลี่ยนแปลงของธาตุต่างๆ จากธาตุไฟ – ธาตุบริสุทธิ – ธาตุว่าง – ความมีอยู่ เป็นกาย หยาบไปสู่กายละเอียด กลับไปกลับมาจนเห็นความไม่เที่ยง ไม่มีตัวตนของกายและเนื่องจากสมาธิ วิธีนี้ค่อนข้างปฏิบัติได้ยาก ผู้ปฏิบัติที่ผ่านสมาธิวิธีนี้ไปได้ จึงสามารถเข้าสู่สภาวะธรรมได้โดยง่าย เพราะเห็นความเป็นอนิจจังของร่างกายตนเอง พระอาจารย์รัตน์จึงสอนวิธีนี้น้อยกว่าวิธีแรก

การเจริญสติแบบเกิด – ดับ วิธีที่สาม ก็คือการเจริญสติอย่างง่าย ให้รู้เท่าทัน การเกิด – ดับ ของการเกิดผัสสะที่ทั้งอายตนะภายนอกและภายใน เพื่อเห็นความไม่เที่ยงของการ กระทั่งดับ และปล่อยวางการกระทบนั้นเสีย ส่วนวิธีที่สี่ เป็นสมาธิที่พระอาจารย์รัตน์สอน อยู่เสมอๆ คือ การเจริญสติให้เห็นการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ สลาย ของเวทนา หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ ว่า สมาธิตั้งอยู่ ไม่ว่าผัสสะจะเกิดขึ้น ณ อายตนะใด ภายนอกหรือภายใน เช่น ความเจ็บปวดที่ กาย ก็กำหนดว่าตั้งอยู่ ๆ ๆ ๆ ไปเรื่อย ๆ (ละคำว่าเกิดขึ้น และสลายไว้ในฐานที่เข้าใจ) ให้เห็น การวนรอบของการกระทบ เกิดขึ้น(อดีต) ตั้งอยู่(ปัจจุบัน) และสลาย(อนาคต) ไปเรื่อย ๆ จนเห็น ความไม่เที่ยงของเวทนาที่เกิดขึ้น

สมาธิวิธีที่ห้า หก และเจ็ด เป็นการเจริญสติให้เห็นเวทนาทั้งสามลักษณะที่ จะเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับขั้น คือ จากสุขเวทนา ทุกขเวทนา ไปเป็นอุเบกขาเวทนา โดยจะเริ่ม จากการกำหนดรู้การกระทบระหว่างร่างกาย (ก้นกบ) ที่อ่อน กับพื้นที่นั่งอยู่ซึ่งแข็ง ให้เห็นความรู้ สึกที่กายกระทบกับความแข็ง แล้ววิ่งมาที่ใจ ให้กำหนดแข็ง แล้วมารู้ที่ใจ เป็นรอบ ๆ และให้ ความรู้สึกแข็งนั้นสะสมเอาไว้ที่ใจเรื่อย ๆ จนกระทั่งเกิดธาตุไฟ เป็นความอุ่น เกิดสุขเวทนาขึ้น ขึ้นต่อไป เมื่อธาตุไฟถูกสะสมไว้ที่ใจมากเข้า ๆ ความอุ่นจะกลายเป็นความร้อน เป็นความกระวน กระวายใจ เกิดทุกขเวทนา ขึ้นสุดท้าย ไม่ว่าอาการกระทบระหว่างร่างกายที่อ่อนกับพื้นที่แข็ง จะเป็นสุขหรือทุกข์ ก็ให้กำหนดการกระทบแข็ง – รู้ที่ใจ – ปล่อย ออกไปเป็นความว่าง หรือ กระทบ – รู้ – ปล่อย ๆ ให้ทั้งสุขและทุกข์ที่เกิดจากการกระทบ ถูกปล่อยออกไปเป็นอุเบกขาเวทนา หรือความรู้สึกเฉย

สมาธิวิธีสุดท้ายจะคล้ายคลึงกับวิธีที่สาม และเป็นขั้นตอนต่อจากวิธีที่เจ็ด เป็นการเจริญสติอย่างละเอียดให้รู้เท่าทัน การเกิด – ดับ ของการเกิดผัสสะที่อายตนะภายนอกและ ภายใน คือ เมื่อรู้การกระทบ ณ อายตนะใดที่หนึ่งแล้ว ก็ปล่อยออกไปเป็นความว่างสู่บรรยากาศ ภายนอก ในลักษณะของการกระทบ – รู้ – ปล่อย ๆ เป็นรอบ ๆ

สมาธิตั้งจิตอยู่ระหว่างสันตติ (ดูสมาธิข้อนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.2) เป็นสมาธิ ที่ประยุกต์มาจากการเจริญสติ และการอยู่กึ่งกลางระหว่างสองส่วนหรือการอยู่ท่ามกลาง เมื่อทำ ความปกติให้แก่อารมณ์หรือใจได้แล้ว จากนั้น จับแรงสันตติหรือแรงดูดเข้า – ผลักออกที่เกิดจาก

การกระทบที่ฐานอารมณ์หรือฐานใจให้ได้ แล้วเอาจิตไปอยู่ระหว่างแรงสั่นตตินั้น จากนั้น ผู้ปฏิบัติก็สามารถใช้อายคนะอื่นๆ เจริญสติต่อไปได้เรื่อย ๆ

สมาธิสำรอกอนุสัยกามราคะ (ดูสมาธิข้อนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.2) พระอาจารย์รัตน์ได้สอนสมาธิวิธีนี้ ซึ่งประยุกต์มาจากการเจริญสติและการอยู่กึ่งกลางระหว่างสองส่วนหรือการอยู่ท่ามกลาง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสำรอกกามราคะอันเป็นอนุสัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของคนเรา ด้วยการบอกความรู้สึกให้เหนือตัวรู้ที่ในใจ สูงประมาณเท่าหัวไม้ขีดไฟหรือ 1 มิลลิเมตร จากนั้นให้เอาความรู้สึกกระทบที่ตัวรู้ในใจตามวิธีสมาธิไปปกติ แล้วความรู้สึกที่ยกอยู่เหนือใจให้เป็นตัวหนึ่ง ขณะที่ตัวสั่นตติที่ใจเป็นตัวไหว ให้แยกสองส่วนนี้ให้ชัด แล้วเอาความรู้สึกไปอยู่กึ่งกลางระหว่างตัวหนึ่งกับตัวไหว ก็จะเกิดแรงดูดอนุสัยกามราคะออกมาเป็นเสมหะ ทำไปเรื่อย ๆ ก็จะสำรอกอนุสัยนี้ออกไปที่ละน้อย ๆ

สมาธิดูของเสี้ยวออกจากร่างกาย โดยใช้การอยู่เหนือ การเจริญสติ

และความเป็นกลาง (ดูสมาธิข้อนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.2) สมาธิวิธีนี้จัดว่าเป็นพื้นฐานของการดูของเสี้ยวออกจากร่างกาย โดยผ่านจุดที่ก้นกบและโหนดศีรณะที่พระอาจารย์รัตน์ค้นพบและสอนในยุคต่อไป โดยการใช้สมาธิ 3 วิธีร่วมกัน คือ การอยู่เหนือ การเจริญสติ และความเป็นกลางหรือการอยู่กึ่งกลาง วิธีปฏิบัติให้ผู้ปฏิบัติขจัดขึ้นเหนือจุดที่จิตติดอยู่ หรือมีของเสี้ยวอยู่ประมาณ 1 มิลลิเมตร ก็จะเห็นสองส่วนคือ ตัวข้างบนจะเป็นตัวหนึ่ง ส่วนตัวข้างล่างที่เกิดสั่นตติจะเป็นตัวไหว นำจิตไปอยู่กึ่งกลางระหว่างสองส่วนหรือตัวหนึ่งกับตัวไหวนี้ นานๆ ไปก็จะเกิดการดูของเสี้ยวออกไปเป็นเสมหะ

ไหว นิ่ง ว้าง เป็นสมาธิสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่พระอาจารย์รัตน์ประยุกต์มาจากสมาธิหมูน และอาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการหมูนแนวตั้ง เนื่องจากท่านเห็นว่าการสอนสมาธิหมูนั้น บางครั้งต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์ช่วยเพื่อให้เกิดเสียง (เสียงกบไฟฟ้า กระดิ่ง จากเทปบันทึกเสียง) ที่จะเป็นสื่อให้เกิดการหมูนระหว่างอายคนะภายนอก (หู) กับอายคนะภายใน (ใจ) และการเร่งสติให้เต็มรอบ ในขณะที่ผู้ปฏิบัติจำนวนหนึ่งก็คายธรรมารมณ์ออกมาในลักษณะต่างๆ กัน ทั้งกิริยาอาการและเสียงที่ไม่น่าอภิรมย์ ซึ่งอาจจะสร้างความเข้าใจผิดได้ หรือไม่เช่นนั้นสภาพพื้นที่ที่ใช้ปฏิบัติสมาธิก็อาจจะคับแคบ จึงได้คิดค้นสมาธิไหว นิ่ง ว้าง นี้ขึ้น (ดูภาคผนวก 2 ข้อ 2.2 สมาธิไหว นิ่ง ว้าง)

การปฏิบัติสมาธิวิธีนี้เริ่มจากการกำหนดให้จุดที่ร่างกายบกพร่อง หน้าอก เข็บปวด เป็นตัวหนึ่ง นึกความรู้สึกจากข้างบนศีรษะลงมาชนที่ตัวหนึ่ง เป็นตัวไหว จากนั้นเคลื่อนความรู้สึกจากตัวหนึ่งให้ขึ้นไปสู่อวกาศเป็นความว่าง ทำเป็นรอบ ๆ ไหว นิ่ง ว้าง ๆ ไปเรื่อย ๆ รอบละ

ประมาณ 1 วินาที จากนั้นผู้ปฏิบัติก็สามารถเคลื่อนจุดหนึ่งไปยังตำแหน่งต่างๆ ในร่างกายตามที่ต้องการได้ โดยจะได้รับคุณประโยชน์ต่างๆ กัน ตามแต่จุดประสงค์และความบกพร่องของร่างกาย ตัวอย่างเช่น ที่บริเวณโหนกศีรษะทั้งสองข้าง สะบักไหล่ทั้งสองข้าง ฐานใจ และตาทั้งสองข้าง

ไหว นิ่ง หลุด สมาธิวิธีนี้ (ดูภาคผนวก 2 ข้อ 2.2 เรื่องสมาธิไหว นิ่ง หลุด) จะใช้ได้เฉพาะผู้ปฏิบัติที่จิตหลุดพ้นไปแล้วเท่านั้น สำหรับดำรงสภาวะมรรค หรือคลายการติดขัดความหนัก ความเจ็บปวดต่างๆ เมื่อหาจุดที่ยึดติด หนัก ปวดได้แล้ว ก็ให้กำหนดเป็นตัวหนึ่ง นึกความรู้สึกเข้ามาจนตัวหนึ่งจากด้านบนศีรษะ ให้เป็น ตัวไหว จากนั้น เคลื่อนความรู้สึกจากตัวหนึ่งขึ้นไปสู่สภาวะหลุดพ้นจากขั้น 5 ที่จิตเคยประสบมาแล้วในอดีต ไปยังสภาวะหลุดที่อยู่บนอวกาศเป็นรอบๆ ไปเรื่อย ๆ รอบละ 1 วินาที โดยประมาณ

เผากิเลส พระอาจารย์รัตน์ได้สอนสมาธิวิธีนี้ 2 รูปแบบด้วยกัน แต่ละรูปแบบก็มีความแตกต่างกันไม่มากนัก วิธีแรก หลังจากทำอากรรมให้สงบ ซึ่งเป็นสมถกรรมฐานแล้วก็นำความสงบที่ฐานอารมณ์ไปรวมตัวอยู่ ณ จุดใดจุดหนึ่ง จนกระทั่งจุดนั้นร้อนขึ้นๆ และสามารถสลายสิ่งต่างๆ อันได้แก่ ละลายความเจ็บปวดในที่ต่างๆ ของร่างกาย ละลายความคิด การปรุงแต่งที่สมอง และความรู้สึกทางกายที่ดังอยู่ ณ ฐานกาย (ที่จุดเหนือสะดือ 2 นิ้ว) จุดลมปราณข้างสะดือลึกเข้าไปข้างใน สุดท้ายคือการละลายอนุสัยกิเลสที่ฐานใจ สำหรับวิธีเผากิเลสวิธีที่สอง นั้น มีขั้นตอนเช่นเดียวกันกับวิธีแรก เพียงแต่เพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยการกลั่นลมหายใจให้นานที่สุด เท่าที่จะนานได้ ณ จุดที่นำความสงบไปตั้งอยู่เพื่อเผากิเลส (ดูสมาธิเผากิเลส วิธีที่ 1 วิธีที่ 2 ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.2)

สมาธิประยุกต์ใช้งานจิตที่เคลื่อนไหว สมาธิอีกกลุ่มหนึ่งในยุคนี้ที่พระอาจารย์รัตน์สอนเป็นประเภทเบ็ดเตล็ด เพื่อประยุกต์ใช้งานจิตที่เคลื่อนไหว มีอยู่ 5 วิธีด้วยกัน (ดูภาคผนวก 2 ข้อ 2.2 เรื่องการประยุกต์ใช้งานจิตที่เคลื่อนไหว) วิธีแรกเป็นการละลายแสงที่ตา โดยใช้คาถาบริกรรมว่า “สะถิ สะทา สะถา สะทะ” โดยหลับตาแล้วนึกไปที่เปลือกตา แล้วท่องคาถาบริกรรมนี้ไปจนที่เปลือกตาไปเรื่อยๆ เป็นจังหวะๆ ละประมาณ 1 วินาที วิธีที่สองเป็นการทำความสว่างให้แก่กายละเอียดที่อยู่ภายในกายหยาบของร่างกาย ให้นึกไปที่เปลือกตาทั้งสองข้างแรกๆ จะเห็นว่ามีควมมืดอยู่ แล้วใช้ความรู้สึกกระตุ้น โดยนับเลขไปด้วยหรือไม่ก็ได้ ไปจนที่ตาทั้งคู่ เป็นจังหวะๆ ละประมาณ 1 วินาที ตาจะสว่างขึ้นเรื่อย ๆ วิธีที่สาม เป็นสมาธิกระตุ้นตาที่สาม ตาที่สามของคนเราจะตั้งอยู่บริเวณจุดกึ่งกลางของหัวคิ้วกับจุดกึ่งกลางของหน้าผาก เป็นตามองเห็นในอีกมิติหนึ่งที่มีไข่มุมของโลกธรรมดา แล้วแต่ความสามารถทางพลังจิตของผู้ปฏิบัติ

เริ่มด้วยการเจริญสติทำอารมณ์ปกติที่ฐานอารมณ์ตรงกึ่งกลางจมูกแล้วเลื่อนความรู้สึกขึ้นไปไปที่ตาที่สาม ใช้แรงกดดันจากฐานอารมณ์มากระตุ้นตาที่สามนี้ ผลที่เกิดขึ้นก็คือ จะมองเห็นภาพในมิติอื่นที่จะแตกต่างกันไปในผู้ปฏิบัติแต่ละคนให้ปล่อยวางการเห็นนั้นเสีย วิธีที่สี่เป็นสมาธิที่ใช้สำหรับคู่อิตถ์ หลังจากทำอารมณ์ปกติแล้ว ให้ผู้ปฏิบัตินึกแต่ลมหายใจออกเท่านั้น ไม่ต้องสนใจลมหายใจเข้า จากนั้นก็เจริญสติดูสันตติที่ฐานอารมณ์ไปเรื่อยๆ อย่างปล่อยวาง ภาพอิตถ์ก็จะปรากฏออกมาให้เห็น วิธีสุดท้ายเป็นสมาธิสำหรับคูอนาคค ก็ทำตรงข้ามกับวิธีที่คู่อิตถ์ คือ หลังจากทำใจปกติแล้วก็นึกแต่ลมหายใจเข้าเท่านั้น พร้อมกับเจริญสติดูสันตติที่ฐานใจไปเรื่อยๆ

สมาธิสองวิธีแรกในกลุ่มนี้ที่กล่าวถึงไปแล้ว จะเป็นการส่งเสริมสุขภาพ ทำให้ตาสว่าง ละลายความนึกคิด ส่วนสมาธิอีกสองวิธีหลังพระอาจารย์จะเน้นให้ผู้ปฏิบัติทำด้วยความปล่อยวาง และผ่านเลยไปโดยไม่ยึดติดในอิตถ์หรืออนาคคที่เห็นนั้น

การหลุดพ้นด้วยแรงเฉื่อย/การปล่อยวาง สมาธิกลุ่มสุดท้ายที่พระอาจารย์รัตน์สอนในชุดสมาธิหลัก – สมาธิหมุนนี้ จะเป็นวิธีการต่างๆ ที่นำไปสู่การหลุดพ้น เข้าถึงมรรค ถึงธรรม ด้วยแรงเฉื่อยหรือการปล่อยวาง รวม 7 วิธีด้วยกัน (ดูภาคผนวก 2 ข้อ 2.2 การหลุดพ้นด้วยแรงเฉื่อย/การปล่อยวาง) ซึ่งทั้งหมดล้วนแต่เป็นการ “อยู่เหนือ” ทั้งสิ้น ซึ่งการอยู่เหนือนี้อาจเรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่า สมาธิจิตอิสระ หรือการทำจิตให้อิสระ เหนือการครอบงำของขันธ 5

การอยู่เหนือหมายถึงการเจริญสติให้อยู่เหนือการครอบงำของขันธ 5 ตัวรู้หรือวิญญาณธาตุก็จะไม่ครอบงำผู้ปฏิบัติ เมื่อเกิดผัสสะขึ้นทั้งที่อายตนะภายนอกและภายใน มีอยู่ด้วยกัน 7 วิธีต่อไปนี้ วิธีแรก คือสมาธิอยู่เหนือการเกิด – ดับ ให้ผู้ปฏิบัติยกความรู้สึกเหนือแรงกดดันที่เกิดขึ้น ณ ที่ต่างๆ ตรงการกระทบ เช่น ที่ใจ ที่ตา ที่หู ฯลฯ ประมาณ 1 มิลลิเมตรหรือเท่ากับหัวไม้ขีดไฟ วิธีที่สอง คือสมาธิอยู่เหนือเวทนาให้ผู้ปฏิบัติจุดเวทนาที่จิตไปยึดติด ทั้งความรู้สึกทุกข์ สุข เฉย แล้วยกความรู้สึกเหนือจุดนั้นประมาณ 1 มิลลิเมตร วิธีที่สาม สมาธิอยู่เหนือตัวรู้ / เหนือใจ / เหนือความนึก ให้ผู้ปฏิบัติยกความรู้สึกเหนือตัวรู้ที่ใจราว 1 มิลลิเมตร วิธีที่สี่ สมาธิอยู่เหนืออารมณ์ / เหนือลม / เหนือความรู้สึก ให้ยกความรู้สึกเหนือฐานอารมณ์ที่ตรงกึ่งกลางจมูกราว 1 มิลลิเมตร วิธีที่ห้า สมาธิอยู่เหนือแสง เป็นการยกความรู้สึกเหนือแสงสว่างที่เปลือกตาหรือที่หน้าผาก ราว 1 มิลลิเมตร วิธีที่หก คือ สมาธิอยู่เหนือความคิด ยกความรู้สึกอยู่เหนือความคิดที่สมองประมาณ 1 มิลลิเมตร วิธีสุดท้าย คือ สมาธิอยู่เหนือเวลาเป็นการแยกจิตออกจากเวลา ออกจากแรงดึงดูดโน้มถ่วงของโลก ออกจากเส้นแรงแม่เหล็กที่ทำให้สรรพสิ่งบนโลกสั่นสะเทือนและเสื่อมสลายไปตามกาลเวลา ให้ผู้ปฏิบัตินั่งเฉยๆ ดูแรงต่างๆ ที่เข้ามากระทบกับร่างกาย เป็นจังหวะ ๆ

หรือ แสง เสียง กลิ่น รส สัมผัส อารมณ์ ที่เข้ามากระทบ แล้วเกิดแรงสั่นตติหรือแรงสั่นตื้อขึ้นมา ให้ยกจิตเหนือผัสตรงนั้นประมาณ 1 มิลลิเมตรเช่นเดียวกัน

ในปลายยุคสมาธิหลักนี้ คือ เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 จนถึงสิ้นสุดยุคคือ พ.ศ.2539 เนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์อย่างรุนแรงในภาคเหนือตอนบน พระอาจารย์รัตน์จึงได้หันเหไปให้ความสำคัญกับการสอนสมาธิเพื่อบำบัดโรคทางร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณให้แก่ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ สมาธิที่ท่านให้ความสำคัญมากที่สุดมีอยู่สองวิธี วิธีแรกคือ สมาธิกระตุ้นเซลล์ (การกระตุ้นกายที่สองจุดข้างสะตือซ้ายขวา และกระตุ้นใจที่บริเวณราวมทั้งสองข้าง) เพื่อให้ภูมิคุ้มกันของผู้ติดเชื้อเอดส์สูงขึ้น และรู้สึกเจริญอาหาร สมาธิวิธีนี้เริ่มแรกท่านได้สอนให้กระตุ้นที่หัวใจก่อน ต่อมาท่านได้ศึกษาเพิ่มขึ้นและเห็นว่าอาจทำให้ร่างกายไม่สมดุล จึงเปลี่ยนมาเป็นการกระตุ้นที่หน้าอกทั้งสองข้างลึกเข้าไปด้านใน วิธีที่สองเป็นสมาธิหมุน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติขับดันอาการป่วย อนุสัยกิเลส สารพิษ สารตกค้างออกมาจากร่างกาย สำหรับสมาธิวิธีอื่นๆ จะมีความสำคัญเป็นรองสมาธิสองวิธีการนี้ โดยจุดประสงค์สำคัญของพระอาจารย์รัตน์ก็คือ การให้ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์อยู่ร่วมกับไวรัสเอชไอวีอย่างเกื้อกูล เพราะท่านเห็นว่าปกติร่างกายของคนเราก็มียเชื้อโรคต่างๆ เป็นธรรมชาติอยู่แล้ว หากจะมีเชื้อไวรัสเอชไอวีเพิ่มมาอีกอย่างหนึ่งก็ถือว่าเป็นเรื่องปกติวิสัยที่จะต้องยอมรับความจริง ขอให้ผู้ปฏิบัติรักษาศีลและทำสมาธิต่อไปเรื่อยๆ แม้ร่างกายจะไม่หมดเชื้อ แต่ก็จะทำให้โรคแทรกซ้อนไม่อาจทำอันตรายถึงชีวิตได้ แม้ในคนทั่วไปบางคนก็อาจจะเสียชีวิตก่อนผู้ติดเชื้อเอดส์ด้วยซ้ำไป

กลุ่มเป้าหมายของการสอนสมาธิ

ในยุคสมาธิหลัก – สมาธิหมุนนี้ กลุ่มเป้าหมายที่พระอาจารย์รัตน์สอนสมาธิให้ มีอย่างหลากหลาย เนื่องจากวัดดอยเก็งเปิดอบรมสมาธิเป็นประจำเกือบทุกเดือนตั้งแต่ พ.ศ.2531 เป็นต้นมา จนกระทั่งสิ้นสุดยุค กลุ่มแรกได้แก่สาธารณชนทั้งจากอำเภอแม่สะเรียงและอำเภออื่นๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต่างจังหวัดจากทุกภาค คนชั้นกลาง นักเรียน นักศึกษา ตำรวจ ทหาร กลุ่มที่สองได้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะและชาวเขาเผ่าต่างๆ ทั้งที่เป็นคนทั่วไปและผู้ติดยาเสพติดที่เข้ามาปฏิบัติสมาธิหมุนเพื่อเลิกยา กลุ่มที่สามเป็นผู้ติดยาเสพติดที่เป็นคนพื้นราบ กลุ่มที่สี่ เป็นกลุ่มผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ที่เข้ามาอบรมสมาธิตั้งแต่กลางปี พ.ศ.2536 เป็นต้นมาจนถึงสิ้นสุดยุคนี้ กลุ่มที่สี่ คือ กลุ่มชาวไทยและชาวต่างประเทศที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อพระอาจารย์รัตน์ไปสอนสมาธิที่นั่นรวมทั้งชาวญี่ปุ่นที่มาเรียนสมาธิ ณ วัดดอยเก็ง แล้วสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการอบรมสมาธิให้แก่วัดเป็นเวลาหลายปี กลุ่มสุดท้ายคือ กลุ่มพระภิกษุสงฆ์สามเณรที่มารับการอบรมสมาธิ

ความเคลื่อนไหวที่สำคัญในยุคนี

ยุคนี้จัดว่ามีความเคลื่อนไหวที่สำคัญเกิดขึ้นหลายอย่าง เนื่องจากสมาธิหมุนได้เผยแพร่ไปยังคนหลายกลุ่ม มีการสนับสนุนจากลูกศิษย์ลูกหาและสาธุชน รวมทั้งปฎิกริยาทางลบจากภายนอก ดังนี้

- เกิดการสร้างเอกลักษณ์ของสมาธิหมุน การที่สมาธิหมุนมีพลังในการขับเคลื่อนอานุสัยกิเลสและสารแปลกลปดอมในร่างกายออกมา ทำให้ทางวัดต้องมีพี่เลี้ยงช่วยเหลือผู้ปฏิบัติ และมีการจัดอุงพลาสติกไว้รองรับของเสียจากผู้ปฏิบัติ นอกจากนี้ บรรยาภาศในการปฏิบัติสมาธิหมุนก็ค่อนข้างมีเสียงดังจากกรรมารมณของผู้ปฏิบัติ บางครั้งก็เกิดการโกลาหลจากอากัปกริยาของผู้ปฏิบัติที่คายกรรมารมณออกมา เช่น กลิ้งกลิ้ง ดันรน ผลักไส รวมทั้งการโยกตัวขณะหมุน อันแตกต่างจากสมาธิกระแสหลักในสังคมไทยที่ผู้ปฏิบัติจะนั่งสงบในบรรยาภาศสงบเงียบ สิ่งเหล่านี้ เป็นเอกลักษณ์ของสมาธิหมุนที่อาจทำให้เกิดการเข้าใจผิดจากคนภายนอกได้ง่าย

- การสงเคราะห์ประชาชนยากจนของพระอาจารย์รัตน์ ทั้งในชุมชนใกล้เคียงและที่อื่นๆ ในอำเภอแม่สะเรียงกับอำเภอใกล้เคียง โดยเฉพาะปัจจัย 4 การให้ทุนการศึกษาและอุปถัมภ์โรงเรียนประถมศึกษา การสงเคราะห์ยามเกิดภัยพิบัติ และการสงเคราะห์กลุ่มชาติพันธุ์กับชาวเขามนคอยในอำเภอแม่สะเรียงกับอำเภอใกล้เคียง

- การสร้างสำนักสงฆ์สาขา 12 แห่งของวัดคอยเก็งในเขตอำเภอแม่สะเรียงและอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในเขตที่กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะกับปกากะญออาศัยอยู่

- คณะศิษยานุศิษย์ของพระอาจารย์รัตน์ ได้จัดทำหนังสือและเทพธรรมะเผยแพร่แก่สาธุชน หนังสือเล่มแรกชื่อ “การทำให้ถึงซึ่งความหลุดพ้น” จัดพิมพ์ใน พ.ศ.2530 อันเป็นปีที่พระอาจารย์รัตน์ค้นพบสมาธิหมุน โดยคณะผู้จัดทำแต่มีได้ระบุชื่อวัดแต่อย่างใด เล่มที่สองจัดพิมพ์ในปีถัดไป พ.ศ.2531 ชื่อ “เราจะทำดวงตาให้เห็นธรรมได้อย่างไร” โดยมีได้ระบุชื่อวัด เช่นเดียวกัน และได้ให้เหตุผลในคำนำว่า ต้องการให้ผู้ปฏิบัติมีอิสระในความคิดเห็นและการปฏิบัติ หนังสือเล่มนี้ได้รับการจัดพิมพ์ต่อมาอีกเรื่อยๆ และนับเป็นหนังสือธรรมะเล่มคลาสสิกของวัดคอยเก็งมาจนถึงปัจจุบันที่เขียนโดยพระอาจารย์รัตน์ หนังสือเล่มที่สามเขียนโดยพระอาจารย์รัตน์ โดยระบุชื่อวัด ชื่อ “วิธีฝึกสมาธิเพื่อบำบัดโรค” สำหรับผู้ติดเชื่อและผู้ป่วยเอดส์ ออกมาในปี พ.ศ.2537 (รัตนญาโณภิกขุ 2537) และพิมพ์เผยแพร่ต่อมาอีกหลายครั้ง สำหรับเทพธรรมะก็มีการผลิตออกมาเรื่อยๆ

- เริ่มแต่ปี พ.ศ.2536 พระอาจารย์รัตน์ก็ได้ก่อสร้างสถานที่อบรมสมาธิเป็นประจำเกือบทุกเดือนให้แก่ผู้ติดเชื่อและผู้ป่วยเอดส์ ให้ชื่อว่า บ้านธารชีวิต (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น สำนักปฏิบัติธรรมรัตนประทีป) แรกๆ เป็นอาคารชั่วคราว ต่อมาก็สร้างเป็นอาคารถาวร การดำเนินงานสำหรับผู้ติดเชื่อและผู้ป่วยเอดส์นี้ ได้รับการสนับสนุนจากทางราชการคือกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขส่วนหนึ่ง ผลจากการนี้ทำให้พระอาจารย์รัตน์ได้รับนิมนต์ไปสอนสมาธิที่หน่วยราชการต่างๆ จัดอบรมและเป็นวิทยากรในการประชุมสัมมนา อภิปรายเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งในจังหวัดเชียงใหม่ กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดหลายต่อหลายครั้ง

- ในปี พ.ศ.2533 พระอาจารย์รัตน์ได้ไปสอนสมาธิที่สหรัฐอเมริกาเป็นเวลาเกือบ 1 เดือน ผลการอบรมมีชาวไทย ชาวลาวและชาวอเมริกันหลายคนที่ได้ดวงตาเห็นธรรม และเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเองไปอย่างสิ้นเชิง คนไทยบางคนหลังกลับมาอยู่ประเทศไทยแล้ว ก็กลายมาเป็นผู้สอนสมาธิหมุนตามแนวทางของท่านที่ต่างจังหวัด

- จากการสอนให้กลุ่มชาติพันธุ์และชาวเขาที่อยู่บนคอยไหว้พระ ทำวัตร สวดมนต์ รักษาศีล และปฏิบัติสมาธิแบบพุทธ (สมถกรรมฐาน) ในยุคที่แล้ว ในยุคนี้ พระอาจารย์รัตน์ได้สอนกลุ่มคนเหล่านี้ให้ปฏิบัติสมาธิหมุน โดยเฉพาะผู้ชายจะมีโอกาสเข้ามาปฏิบัติมากกว่าผู้หญิงซึ่งมีภาระในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุ

- การที่พระอาจารย์รัตน์ออกไปสอนสมาธิให้แก่สาธารณชนภายนอก และการที่สมาธิหมุนมีแนวทางการสอนที่แตกต่างไปจากสมาธิกระแสหลักของสังคม มีเสียงและอากัปกริยาของผู้ปฏิบัติที่ไม่น่าอภิรมย์ มีเสียงดังจากเทปที่เป็นสื่อการสอน ทำให้ถูกวิพากษ์วิจารณ์จากพระภิกษุสงฆ์ด้วยกัน และจากสื่อมวลชนบางประเภทอย่างรุนแรง เช่น กล่าวหาว่าท่านเป็น “อัลชี” “ศาสดาใหม่” (สัมภาษณ์ ลูกศิษย์ผู้ชาย ที่เป็นอาจารย์ 25 กรกฎาคม 2544) รวมทั้งถูกวิพากษ์วิจารณ์จากฆราวาสที่ไม่เข้าใจสมาธิหมุน อีกประการหนึ่ง หนังสือธรรมเล่มแรกของวัด ชื่อ “การทำให้ถึงซึ่งความหลุดพ้น” ก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ด้วยว่าเป็นการโอ้อวดผลของสมาธิที่เกินความเป็นจริง เนื่องจากคตินิยมทางพุทธศาสนาแบบพื้นบ้านนั้นเห็นว่าการหลุดพ้นของคนเราเป็นเรื่องไกลโพ้น เข้าถึงได้โดยยาก

กล่าวโดยสรุป ยุคสมาธิหลัก - สมาธิหมุนนี้ เป็นยุคที่ปณิธานในการอุปสมบทของพระอาจารย์รัตน์ที่ท่านเคยตั้งไว้เพื่อการหลุดพ้น และการสอนสมาธิให้ผู้คนเข้าถึงความหลุดพ้น ก็ได้กลายมาเป็นความจริง ประกอบกับสมาธิที่พระอาจารย์รัตน์สอนในยุคนี้ก็มีหลากหลายมากกว่ายุคใดๆ ที่ผ่านมาเลย สมาธิหมุนเริ่มเป็นที่รู้จักของสาธารณชนมากขึ้น แต่อย่างไรก็ดี

และในกระบวนการสร้างเอกลักษณ์ของสมาธิหมุน ที่แตกต่างจากสิ้นเชิงกับสมาธิกระแสหลักในสังคมไทย ก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์จากทั้งพระภิกษุสงฆ์และฆราวาสในสังคม

(1.3) ยุคแสง (พ.ศ.2534 – 2542)

จากยุคที่แล้วของการสอนสมาธิที่มุ่งสู่ความหลุดพ้น ในยุคนี้การสอนสมาธิของพระอาจารย์วัดนี้ได้หันเหไปสู่การบำบัดรักษาโรคเป็นวัตถุประสงค์หลัก อันต่อเนื่องมาจากการสอนธรรมปฏิบัติให้แก่ผู้ติดเชื่อเฮดส์ในยุคที่ผ่านมา ในขณะที่การมุ่งสู่การหลุดพ้นกลายมาเป็นวัตถุประสงค์รอง ก่อนจะมาถึงยุคปัจจุบัน

ในยุคนี้พระอาจารย์วัดกล่าวว่า “แสง” เป็นต้นเหตุให้ผู้คนเจ็บป่วย กล่าวคือ แสงจากดวงอาทิตย์ที่เคยสาดส่องมายังโลกเรา เดิมเคยมีชั้นบรรยากาศกรองรังสีบางอย่างที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ ไม่ให้ไหลลงมา แต่เมื่อโอโซนในชั้นบรรยากาศของโลกถูกทำลาย รังสีอุลตราไวโอเลตที่ส่องลงมายังโลกเราก็กลับเป็นอันตรายต่อร่างกายมนุษย์มากขึ้นเรื่อยๆ ท่านจึงศึกษาด้วยญาณทัศนะ และทราบว่าต้องใช้สมาธิประเภท “แสง” มาสอนผู้คนให้รักษาสุขภาพของตนเอง ในลักษณะของ “เกลือจิ้มเกลือ”

ในตอนปลายยุคหรือต้นพุทธทศวรรษ 2540 การแพร่ระบาดของโรคเฮดส์ในภาคเหนือตอนบนได้ลดความรุนแรงลง แม้จะเหลือผลกระทบอยู่มากก็ตามที เป็นผลให้ผู้ติดเชื่อและผู้ป่วยเฮดส์ที่มารับการอบรมสมาธิลดจำนวนลง แต่ผู้ป่วยมะเร็งและโรคอื่นๆ ที่เป็นผลพวงของชีวิตสังคมเมืองและปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมกลับมีมากขึ้น และได้มีการจัดอบรมสมาธิภายนอกวัดคอยเก็ทหลายแห่ง นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 เป็นต้นมา ทำให้พระอาจารย์วัดต้องออกไปสอนสมาธิแก่สาธุชนภายนอกมากกว่ายุคสมัยใดที่ผ่านมา จนทำให้ญาติโยมต้องซื้อที่ดินสร้างสำนักสงฆ์ถวาย พระอาจารย์วัดนี้ขึ้นที่อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อความสะดวกแก่ท่านในการเดินทางไปกรุงเทพมหานครและที่ต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยให้ชื่อว่า “สวนบูรณรักษัธรรม”

ประเภทของสมาธิที่ค้นพบและสอน

แสงจักรวาลและเส้นแสง การคิดค้นแสงต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการเสริมสร้างสุขภาพและบำบัดรักษาโรคในยุคนี้ของพระอาจารย์วัด จะมี “เหตุปัจจัย” เนื่องมาจากผู้ติดเชื่อเฮดส์และผู้ป่วยเฮดส์เป็นสำคัญ โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 มีชายติดเชื่อเฮดส์ผู้หนึ่งที่เป็นผู้นำในองค์กรผู้ติดเชื่อเฮดส์ในจังหวัดเชียงใหม่ป่วยหนัก พระอาจารย์วัดนี้จึงได้ใช้ญาณทัศนะศึกษาดูว่า ทำอย่างไรจึงจะทำให้สุขภาพของผู้ติดเชื่อเฮดส์ทรงตัวเป็นปกติอยู่ได้โดยไม่เจ็บป่วยบ่อยๆ หรือไม่ทรงๆ

ทฤษฎี ก็ทราบว่าจะต้องใช้แสงจักรวาลรักษา แสงจักรวาลนี้เป็นคำศัพท์ที่บัญญัติขึ้นโดยพระอาจารย์รัตน์ เป็นแสงสว่างที่อยู่ประจำจักรวาล ก่อนที่ดารจักรทั้งมวลจะถือกำเนิดขึ้น และมีความสว่างคล้ายกับเวลากลางวัน ซึ่งอาจจะเรียกอีกชื่อหนึ่งได้ว่าแสงกลางวัน แสงชนิดนี้แม้จะไร้ต้นกำเนิด แต่ก็แผ่กระจายอยู่ทุกแห่งหนในจักรวาลทั้งกลางวัน กลางคืน เป็นแสงที่เป็นต้นกำเนิดของวัตถุ สสาร รูปร่างกายมนุษย์และสัตว์ สามารถนำมาซ่อมแซมรักษาร่างกาย ขับเชื้อโรค สารพิษ หรือรังสีต่างๆ ในร่างกายได้ จิตของมนุษย์ที่สามารถทำให้อยู่ที่ระดับพลังของแสงกลางวันนี้แล้วก็จะมองเห็นได้ในที่มืด และภาพที่ปรากฏจะไร้ซึ่งเงา (พระรัตน์ และเกียรติศักดิ์ : 72-73) เมื่อท่านได้ให้ลูกศิษย์ในวัดทดลองทำดูและเห็นผลแล้ว จึงอัดเสียงอธิบายวิธีปฏิบัติลงในเทปคาสเซ็ท ส่งให้ผู้ติดเชื้อชาวยุโรปที่กำลันอนป่วยอยู่ที่โรงพยาบาล ชาวยุโรปนั้นสามารถปล่อยวางสิ่งที่จิตใจเกาะเกี่ยวทุกอย่างลงได้ และสามารถใช้สมาธิแสงจักรวาลรักษาอาการป่วยของตนเอง ประกอบกับการรักษาของแพทย์ทำให้หายจากอาการป่วย ร่างกายเป็นปกติ ออกจากโรงพยาบาลได้ในที่สุด เมื่อเห็นว่าสมาธิวิธีนี้ใช้ได้ผล พระอาจารย์รัตน์ก็นำมาสอนผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ที่เข้ามารับการอบรมสมาธิเป็นประจำทุกเดือนที่สถานที่ปฏิบัติธรรมใกล้กับวัดคอยเก็งหรือบ้านธารชีวิต

วิธีปฏิบัติสมาธิดึงแสงจักรวาลหรือแสงกลางวัน (ดูภาคผนวก 2 ข้อ 2.3 สมาธิดึงแสงจักรวาล) ทำได้ด้วยการนึกว่ามีแสงที่มีความสว่างคล้ายกับเวลากลางวันอยู่รอบๆ ตัวเรา แสงนี้มีชื่อแสงอาทิตย์ จากนั้นก็นึกความรู้สึกกลมหายใจเข้า โดยไม่เกี่ยวข้องกับลมหายใจเข้าเลย ใช้จินตนาการแสงกลางวันดูดเข้ามาในร่างกายเรื่อยๆ โดยไม่ขาดสาย ให้เป็นจังหวะ ๆ แต่จะต้องไม่พยายามที่จะดูดเข้ามามากๆ ทำไปนานเข้าๆ ก็จะร้อนตรงบริเวณนั้น และอาจมีของเสียเช่นเสมหะออกมา

จากสมาธิแสงกลางวัน พระอาจารย์รัตน์ก็ได้คิดค้นต่อไปว่าจะมีแสงอื่นๆ อีกหรือไม่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าแสงกลางวัน เพื่อนำมาบำบัดรักษาโรคแทรกซ้อนของผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ ก็พบคำตอบว่า ได้แก่ “เส้นแสง” เส้นแสงนี้เป็นคำศัพท์ที่บัญญัติขึ้นโดยพระอาจารย์รัตน์ เกิดมาจากธาตุศูนย์ในดวงดาวที่ดับสนิทแล้วซึ่งรวมตัวกันและอัดแน่นมากๆ เข้า ก็จะเกิดระเบิดออกมาเป็นแท่งพุ่งกระจายออกไปทุกทิศทุกทาง ลอยแคว้งคว้างอยู่ในอวกาศ คุณสมบัติของเส้นแสงนี้คือ ไม่มีสี เป็นเส้นเล็กละเอียดมากและเล็กกว่าอะตอม สามารถแทรกซอนเข้าไปได้ทุกที่ ทะลุทะลวงเซลล์ได้ทุกชนิด และรักษาร่างกายได้ตามเจตนารมณ์ของพลังจิตของมนุษย์

สมาธิแบบเส้นแสง (ดูภาคผนวก 2 ข้อ 2.3 เรื่องสมาธิเส้นแสง) ปฏิบัติได้โดยการหาจุดของร่างกายที่บวมพองหรือเจ็บปวด จากนั้นให้นึกแสงสีอะไรก็ได้ จะเป็นเส้นเล็กหรือเส้นใหญ่ก็ได้ มีกี่เส้นก็ได้ แต่มีลักษณะเป็นเส้นตรงมาทาบที่จุดดังกล่าวของร่างกาย แล้วนึกให้เส้น

แสงเลื่อนขึ้น – ลง เป็นจังหวะๆ ถูตรงจุดนั้นคล้ายกับเลื่อยมือ ทำไปเรื่อยๆ ก็จะเกิดความร้อนขึ้นๆ และอาจมีเสมหะออกมาคล้ายกับผลของสมาธิแสงกลางวัน

ภูมิปัญญาจากญาณทัศนะของพระอาจารย์รัตน์ในเรื่องของสมาธิแสงจักรวาล (แสงกลางวัน) และเส้นแสงในยุคนี จัดได้ว่าเป็นการ “พลิก” ฐานของภูมิปัญญาเดิมของท่านในการบำบัดรักษาและส่งเสริมสุขภาพของผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ในยุคที่ผ่านมาเลยก็ว่าได้ จากการให้ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ทำสมาธิเพื่อที่จะเรียนรู้ “การอยู่ร่วมกับเชื้อไวรัสเอชไอวี” และให้ถือว่าไวรัสเอชไอวีเป็นเสมือนเชื้อโรคชนิดหนึ่งที่มีในร่างกายของคนเราเป็นปกติวิสัยอยู่แล้ว ก็กลับกลายมาเป็นการใช้แสงเพื่อ “กำจัด” หรือ “ฆ่า” เชื้อไวรัสเอชไอวี และเชื้อโรคอื่นๆ ที่ทำให้เกิดโรคแทรกซ้อนขึ้นในผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ ทั้งนี้ท่านได้ให้เหตุผลว่าสมาธิดั้งเดิมคือสมาธิกระดุนเซลล์และสมาธิหมุนนั้น ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรับมือกับความเจ็บป่วยของผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ ท่านจึงต้องศึกษาหาสมาธิหรือวิธีใหม่คือ “แสง” ซึ่งมีอานุภาพมากกว่าสามารถกำจัดเชื้อโรคในร่างกายของกลุ่มผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ไปได้

นอกจากการใช้แสงจักรวาลและแสงกลางวันมากำจัดเชื้อโรคและซ่อมแซมร่างกายของผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์แล้ว พระอาจารย์รัตน์ก็ได้มาพิจารณาเห็นว่า ร่างกายของบุคคลเหล่านี้มีของเสียสะสมอยู่เป็นจำนวนมาก ควรจะต้องหาทางกำจัดของเสียเหล่านี้ออกไป จึงจะทำให้ร่างกายเพิ่มภูมิต้านทานต่อเชื้อไวรัสเอชไอวีได้ดีขึ้น แรกๆ ท่านได้สอนสมาธิคู่มือของเสียออกจากร่างกาย โดยการกำหนดแข็ง – ปล่อย แล้วกระทุ้งที่จุดก้นกบทั้งสองข้างของผู้ปฏิบัติ (คู่มือสมาธิคู่มือของเสียออกจากร่างกาย / สมาธิกระทุ้งจุดที่ก้นกบ ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.3) ต่อมาท่านได้ค้นพบว่า วิธีกระทุ้งจุดที่โหนดศีรณะจะได้ผลดีกว่าจุดที่ก้นกบ จึงได้นำมาสอนผู้ปฏิบัติว่า ให้นึกเสมือนกับการดั่งบีบคู่มือของเสียที่บริเวณโหนดศีรณะแล้วกำหนดแข็ง – ปล่อย ๆ เช่นเดียวกับวิธีที่ผ่านมา โดยจะต้องไม่ส่งจิตออกไปข้างนอกตัว เพื่อที่บีบดังกล่าวจะได้ทำงานต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำสมาธิอยู่ (คู่มือสมาธิคู่มือของเสียออกจากร่างกาย / สมาธิกระทุ้งจุดที่โหนดศีรณะ ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.3)

ควบคู่ไปกับการคู่มือของเสียออกจากร่างกาย พระอาจารย์รัตน์ก็ได้สอนให้ผู้ปฏิบัติทำสมาธิคิงชาตบุรุษจากสถานที่ที่เป็นธรรมชาติ (คู่มือสมาธิคิงชาตบุรุษในภาคผนวก 2 ข้อ 2.3) ซึ่งท่านจะเรียกชาตบุรุษนี้ว่า “โอโซน” โดยก่อนอื่นผู้ปฏิบัติจะต้องจินตนาการถึงสถานที่ต่างๆ ที่ตนเองเคยไปมาในอดีต ซึ่งมีความเป็นธรรมชาติ มีอากาศบริสุทธิ์ มีโอโซนอยู่มาก เช่น ชายทะเล ภูเขา ป่า ริมน้ำลำธาร ฯลฯ แล้วนึกถึงความรู้สึกลมหายใจเข้า (ไม่เกี่ยวกับลมหายใจเข้าแต่

อย่างใด) คุณความบริสุทธิ์ที่มีอยู่ ณ สถานที่แห่งนั้นเข้ามาสู่ร่างกาย ให้ไหลเข้ามาเรื่อยๆ โดยไม่ต้องเจตนาว่าจะต้องคุณเข้ามาให้มากๆ แต่ทำไปเป็นปกติ

ในช่วงแรกของยุคนี้ พระอาจารย์รัตน์เน้นการใช้สมาธิแสงจักรวาล เส้นแสง การดูของเสียออกจากร่างกายและการดูธาตุบริสุทธิ์สำหรับผู้ติดเชื่อและผู้ป่วยเอดส์ แม้ว่าจะสอนให้แก้คนทั่วไปด้วยก็ตาม แต่ต่อมาท่านก็นำมาสอนให้แก่งานปฏิบัติทั่วไป และผู้ป่วยโรคอื่นๆ นอกจากโรคเอดส์

ในยุคแสงนี้ ความรู้ของพระอาจารย์รัตน์ ด้านเส้นแสงก็ได้พัฒนาไปอีกขั้นหนึ่ง โดยท่านได้สอนให้ผู้ปฏิบัตินำเส้นไปโคจรผ่านจุดลมปราณในร่างกายกับขั้วกาชพิชโดยใช้เส้นแสงผ่านจุดลมปราณดังกล่าว ทั้งสองวิธีจะต้องจินตนาการว่ามีลำแสงเป็นกลุ่มผ่านจุดลมปราณทั้ง 12 จุดในร่างกาย (ดูสมาธิโคจรกระแสลมปราณ 12 จุด โดยใช้เส้นแสง และสมาธิขั้วกาชพิชโดยใช้เส้นแสงผ่านจุดลมปราณทั้ง 12 จุด ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.3)

ในยุคนี้อีกเช่นกัน ที่พระอาจารย์รัตน์ได้พัฒนาสมาธิหมุนของท่านให้ก้าวหน้าไปอีกลำดับหนึ่งโดยประกอบด้วยสมาธิหมุนย่อย 2 วิธี ด้วยกัน สมาธิหมุนวิธีแรกก็คือสมาธิหมุนแกนใจ (ดูสมาธิข้อนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.3) มูลเหตุที่เกิดสมาธินี้ขึ้นก็เนื่องมาจากในช่วงต้นพุทธทศวรรษ 2540 แกนพลังงานของโลก¹ เริ่มกลวงมากขึ้นๆ จากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมบนโลกมีผลให้ธาตุสีดำเข้ามาจับที่แกนใจของมนุษย์เรา ท่านจึงสอนสมาธิหมุนแกนใจ (ดูสมาธิข้อนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.3) ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับการหมุนของแกนโลก โดยผู้ปฏิบัติต้องนั่งสมาธิหันหน้าไปทางทิศเหนือ แล้วส่งความรู้สึกไปยังแกนของโลกที่เอียง $23\frac{1}{2}$ องศา จากนั้นนึกว่าใจของตนเองมีแกนอยู่ซึ่งขนานกับแกนของโลก ขึ้นต่อมาให้นึกรวมแกนโลกกับแกนใจของตนเองเป็นแกนเดียวกัน แล้วหมุนแกนนี้ตามเข็มนาฬิกาไปเรื่อยๆ จนกระทั่งใจสว่างขึ้นๆ จากเดิม

สมาธิหมุนวิธีที่สองเป็นการใช้สมถกรรมฐานหรือความสงบที่เกิดขึ้นมาหมุน เรียกว่าสมาธิเจโตสมถะ (ดูสมาธิข้อนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.3) หรือเจโตวิมุตติ ถ้าหากนำไปสู่สภาวะมรรคหรือสภาวะธรรม สมาธินี้เริ่มจากการทำความสงบที่ฐานอารมณ์ต่างจุดกึ่งกลางจมูก แล้วเลื่อนความสงบนั้นมารวมอยู่ที่จุดซึ่งจิตมีการยึดติด เกาะเกี่ยว จนเกิดการหมุนคลายอุปาทานจากสภาวะความเจ็บปวด ความหนัก ความมืด ซึ่งเป็นกายหยาบ ไปสู่สภาวะกายละเอียด คือ ความสว่าง ความเบา ความว่าง เมื่อผู้ปฏิบัติหมุนไปเรื่อยๆ แล้ว ภาวะต่างๆ จะหมดไปจนเหลือ

¹ ตามคำอธิบายของพระอาจารย์รัตน์ แกนของโลกมี 2 แกนคือ แกนสสารกับแกนพลังงาน แกนสสารเป็นแกนทางกายภาพของโลกที่เอียง $23\frac{1}{2}$ องศา ส่วนแกนพลังงานจะอยู่ประจำในตำแหน่งเดียวกับแกนสสาร

แต่แรงกมนอยู่อย่างเดียว ถ้าหากปล่อยความรู้สึกจากการกมนได้เมื่อใดก็จะเข้าสู่ภาวะเจโตวิมุตติ หรือเข้าถึงธรรม ถึงทางเดิน

สมาธิกำจัดกิเลสที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในยุคนี้ที่พระอาจารย์ธรรณสอน ก็คือ การสำรอกปฏิมะ (ความขัดเคืองใจ) ในคนเรา (ดูสมาธิสำรอกอนุสสัยปฏิมะในภาคผนวก 2 ข้อ 2.3) ซึ่งเพิ่มทวีขึ้นอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของแกนพลังงานของโลก ที่เริ่มเอียงจากเดิม สมาธิวิธีนี้ใช้สมาธิหมุนและสมาธิไหว นิ่ง ว่าง มาประกอบ โดยการนึกไปที่ฐานใจ ตรงหัวใจ แล้วใช้ความรู้สึกหมุนเป็นวงกลมรอบฐานใจ แล้วใช้จุดที่ฐานใจเป็นตัวนิ่ง เคลื่อนความรู้สึกจากด้านบน ศีรษะเป็นตัวไหว ลงมาที่ตัวนิ่งแล้วขึ้นไปสู่อวกาศเป็นตัวว่าง กำหนด ไหว นิ่ง ว้างไปเป็นรอบๆ เพื่อผลักดันปฏิมะออกไปสุดขอบฟ้า โดยทำเป็นปกติสม่ำเสมอ ไม่ต้องใช้แรงใจ

จากสมาธิดังลมปราณในยุคนี้ พระอาจารย์ธรรณได้สอนวิธีที่ซับซ้อนขึ้นมาอีก คือ การดิ่งพลังปราณ (ดูสมาธิดิ่งพลังปราณในภาคผนวก 2 ข้อ 2.3) พลังปราณจะเป็นแสงสีเหลืองที่อยู่รอบๆ ตัวคนเรา และเป็นพลังชีวิตของมนุษย์และสัตว์ทั้งมวล ให้ผู้ปฏิบัติจินตนาการว่ามีแสงสีเหลืองอยู่รอบๆ ตัว แล้วนึกถึงความรู้สึกกลมหายใจเข้า ดูแสงสีเหลืองนั้นเข้ามาสู่ร่างกายเรื่อยๆ เมื่อเต็มแล้วจะดูไม่เข้า ก็หยุด

สมาธิอีกวิธีหนึ่งที่พระอาจารย์ธรรณประยุกต์นิกายเซนมาใช้ก็คือ สมาธิปรับจิต ความคิดให้เท่ากับธรรมชาติ (ดูสมาธิข้อนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.3) เมื่อผู้ปฏิบัติเห็นผัสสะเกิดขึ้นที่อายตนะใดๆ ในร่างกาย ก็ให้ปรับจิต ปรับความคิดให้เท่ากับผัสสะที่เกิดขึ้นนั้น วิธีนี้จะยากสำหรับผู้ปฏิบัติใหม่ๆ ทำไปนานๆ จิตอาจจะค้นตัวออกจากขั้น 5 เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมชาติ ไม่มีความแตกต่างระหว่าง “ผู้รู้” กับ “สิ่งที่ถูกรู้” หรือเกิด “ซาโตริ” ขึ้นฉับพลันทันทีได้

ดังได้กล่าวมาแล้วในเรื่องของสมาธิหมุนยุคที่ผ่านมาว่า การหลุดพ้นหรือเข้าถึงธรรมอาจจะมาจาก 2 ทาง คือ ด้วยแรงเหวี่ยงและด้วยการปล่อยวาง ในยุคนี้ พระอาจารย์ธรรณได้สอนว่าคนเราสามารถหลุดพ้นได้อีกหนทางหนึ่งด้วย “แรงดัน” คือการอยู่ท่ามกลางหรืออยู่กึ่งกลางระหว่างรูปกับนาม (อรูป) ได้ ด้วยขั้นตอนต่างๆ ที่ใช้สมาธิหมุนเป็นวิถีทาง โดยเริ่มจากการหมุน คลายรูปไปสู่สิ้นสุดที่การอยู่ท่ามกลางระหว่างอรูปและรูป สมาธินี้มีรวมทั้งหมด 7 ขั้นตอน (ดูหัวข้อ การหลุดพ้นด้วยแรงดัน ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.3) ซึ่งเป็นการสลายผัสสะที่จิตไปยึดติด อันรวมเรียกได้ว่า รูปกับนาม ออกไปที่ละอย่างนับตั้งแต่รูปความนึก รูปความคิด รูปจากลมปราณ รูปจากธาตุอาหารและรูปจากลมหายใจ โดยขั้นแรก จะเป็นสมาธิหมุน หมุนคลายรูปเนื่องด้วยความนึกที่ฐานใจ ให้ใช้การหมุนที่ฐานใจ จนกระทั่งใจโล่ง ขั้นที่สองเป็นสมาธิหมุนคลายรูปเนื่องด้วยความคิดที่สมอง ให้หมุนระหว่างสมองกับใจ จนกระทั่งสมองโล่ง ขั้นที่สามคือสมาธิหมุน หมุน

คล้ายรูปเนื่องด้วยกระแสลมปราณ ให้หมุนโคจรลมปราณ 12 จุดในร่างกาย ผ่านจุดลมปราณทีละ
 คู่ (หมุนเป็นวงกลมด้านซ้าย – ขวา ของจุดลมปราณของร่างกาย) จนกระทั่งลมปราณเดินสะดวก
 โดยขณะหมุนให้เอาจิตมาอยู่ที่ฐานอารมณ์ ซึ่งเป็นจุดกึ่งกลางของวงโคจรลมปราณ ขั้นที่สี่ สมาธิ
 หมุนคล้ายรูปเนื่องด้วยธาตุอาหารที่ลิ้น ให้ใช้สมาธิหมุน หมุนระหว่างลิ้นกับใจ จนกระทั่งตัวโล่ง
 ความรู้สึกทางกายดับไป ขั้นที่ห้า สมาธิหมุน หมุนคล้ายรูปเนื่องด้วยลมที่จมูก เพื่อคล้ายรูปเข้าสู่
 รูป ให้นึกไปที่ฐานลม (อยู่เหนือฐานอารมณ์ขึ้นไปเล็กน้อย) ใช้สมาธิหมุน หมุนระหว่างฐานลม
 กับใจ จนกระทั่งความรู้สึกตัวตนหายไป กลายเป็นความว่าง ขั้นที่หก สมาธิอยู่เหนือรูป รูปอัน
 เนื่องด้วยลม ให้ผู้ปฏิบัติละความรู้สึกจากลมหายใจของตนเอง หลังเกิดความว่างแล้ว จิตจะลอย
 สูงขึ้นไป เข้าสู่สภาวะของอรุณ (นาม) ซึ่งเป็นการอยู่เหนือรูป

ขั้นตอนสุดท้าย ก็คือสมาธิอยู่ท่ามกลางระหว่างสภาวะอรุณและรูป ให้ผู้ปฏิบัติ
 นึกมาที่ฐานอารมณ์ ลมหายใจที่เข้ามาที่ฐานอารมณ์ ลมหายใจที่เข้ามากระทบ ณ ฐานอารมณ์
 จากนั้นให้ละความรู้สึกนั้นเสีย จิตจะลอยขึ้นเหนือฐานอารมณ์ หรืออาจทำอีกวิธีหนึ่งก็ได้ คือ ยก
 ความรู้สึกให้เหนือฐานอารมณ์ หรืออาจทำอีกวิธีหนึ่งก็ได้ คือ ยกความรู้สึกให้เหนือฐานอารมณ์
 ประมาณ 1 มิลลิเมตร ความรู้สึกนี้ก็คือรูป ต่อไปให้นำจิตไปไว้ท่ามกลางระหว่างสภาวะอรุณที่อยู่
 ข้างบนกับรูปที่อยู่ข้างล่าง ให้จิตอยู่ท่ามกลางไปเรื่อยๆ จะถึงจุดที่จิตเกิดแรงดันออกไปจากทั้งข้าง
 บนข้างล่าง เข้าถึงมรรคถึงธรรมได้

สมาธิวิธีสุดท้ายในชุดนี้ ก็ได้แก่สมาธิมรรณานุสสติหรือที่พระอาจารย์มักจะเรียก
 ว่า สมาธิตายก่อนตาย เป็นการหลุดพ้นหนทางสุดท้าย คือ ด้วย “แรงเฉื่อย” ซึ่งสมาธิวิธีนี้พระ
 อาจารย์รัตนคัคคั่นขึ้นมาเป็นวิธีสุดท้ายที่ ใช้สำหรับบำบัดอาการป่วยทางร่างกาย จิตใจของผู้ป่วย
 หนักจนใกล้สิ้นชีวิต และไม่อาจปฏิบัติสมาธิวิธีอื่นๆ ได้แล้ว โดยให้ผู้ปฏิบัติจะกำหนดว่า ตาย
 ตาย ตายๆ ๑ ไปเรื่อยๆ และนึกถึงความตายว่าเป็นเรื่องธรรมดา จนกระทั่งลมหายใจค่อยๆ ผ่อน
 ลงทีละน้อยๆ เข้าไปในความมืด จะมีทุกขเวทนาเกิดขึ้นอย่างแสนสาหัส จิตจะดับลงไปนิ่งอยู่
 ชั่วโมงภาวะเกิดของจิตจะตามมา เกิดแสงสว่าง ความรู้ตัวทั่วพร้อม ลมหายใจจะเริ่มมีจนเป็นปกติ
 จากนั้นก็ให้ผู้ปฏิบัติกำหนด ตาย ๆ ใหม่ และทำกระบวนการเดิมซ้ำ ทำไปจนการดับกับการ
 เกิด สลับกันเร็วขึ้น ให้เห็นความตายเป็นของไม่เที่ยง จิตจะปล่อยวางอุปาทานในการตาย
 สามารถเข้าถึงธรรมถึงมรรคได้

กลุ่มเป้าหมายของการสอนสมาธิ

ในยุคแสงนี้ กลุ่มคนที่พระอาจารย์รัตน์สอนสมาธิให้กลุ่มแรกยังคงเป็นกลุ่มเดิมที่ต่อเนื่องมาจากยุคที่แล้ว คือ ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ที่มารับการอบรมสมาธิ กลุ่มที่สองได้แก่ผู้ปฏิบัติทั่วไป และผู้ป่วยด้วยโรคต่าง ๆ ที่เข้ารับการอบรมสมาธิ ทั้งที่รีสอร์ทแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ และที่อาคารในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่สามได้แก่สาธารณชนที่เข้ารับการอบรมสมาธิที่วัดคอดอยเก็งและวัดชัยศรีภูมิ ในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มชาติพันธุ์และชาวเขาที่ได้รับการสอนสมาธิจากพระอาจารย์รัตน์และจากพระลูกศิษย์ที่จำพรรษาหรือไปประจำอยู่ ณ สำนักสงฆ์สาขา 12 แห่งบนดอย ในเขตอำเภอแม่สะเรียงและแม่ลาน้อยของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ความเคลื่อนไหวที่สำคัญในยุคนี้

- มีการจัดอบรมสมาธินอกวัดขึ้นในลักษณะที่เป็นหลักสูตรประมาณ 3-4 วัน ต่อเดือนและเก็บค่าใช้จ่ายนับพันๆ บาท การอบรมประเภทแรกจัดขึ้นโดยรีสอร์ทแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ที่นิมนต์พระอาจารย์รัตน์และพระลูกศิษย์ไปสอน โดยพระอาจารย์รัตน์ไม่รับค่าวิทยากร ส่วนการอบรมประเภทที่สองจัดขึ้นโดยกลุ่มลูกศิษย์ของพระอาจารย์รัตน์ และเช่าอาคารของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (การอบรมประเภทนี้แม้ต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านค่าสถานที่และค่าอาหารจะสูง แต่ก็จัดว่าเป็นการเปลี่ยนวัฒนธรรมดั้งเดิมในการอบรมสมาธิของวัดคอดอยเก็งไปอย่างสิ้นเชิง จากที่มีได้เคยเรียกเก็บค่าใช้จ่ายใดๆ ในเรื่องของอาหาร น้ำไฟ สถานที่ ฯลฯ ผู้รับการอบรมจะถวายให้วัดตามกำลังศรัทธาและกำลังทรัพย์ของตนเอง หากไม่มีทุนทรัพย์ก็ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ)

- ในยุคนี้ สมาธิหมุนเป็นที่รู้จักแพร่หลายของสาธารณชนมากขึ้น ด้วยเหตุที่มีนักวิชาการเขียนหนังสือชื่อนี้ออกมาเผยแพร่ในปี พ.ศ.2540 (สุวินัย ภรณวลัย 2540) และการที่พระอาจารย์รัตน์ออกไปอบรมและเผยแผ่สมาธิมากขึ้น ทั้งที่ส่วนราชการและเอกชนและวัดแห่งอื่นจัดขึ้น ทำให้สมาธิหมุนได้รับการยอมรับมากขึ้น เสี่ยงวิพากษ์วิจารณ์ที่เคยมีก็ลดน้อยลง

- ในยุคนี้ เนื่องจากพระอาจารย์รัตน์ได้มาพำนัก ณ สวนบูรณรักษ์ธรรม จังหวัดเชียงใหม่ จึงได้ให้พระชาติศักดิ์ ถาวรธัมโม รักษาการแทนในตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดคอดอยเก็งที่ท่านดำรงอยู่ นับแต่กลางปี พ.ศ.2541 เป็นต้นมา พระชาติศักดิ์ก็ได้พยายามดำเนินงานตามเจตนารมณ์ของพระอาจารย์รัตน์ แต่เนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจ ทางวัดคอดอยเก็งประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุนสืบทอดกิจการศาสนา จึงงดการอบรมสมาธิให้แก่สาธุชนซึ่งทางวัดเคยจัดมาเป็นประจำเกือบทุกเดือน ตั้งแต่ พ.ศ.2531 เป็นต้นมา เมื่อตอนกลางปี พ.ศ.2542

- จากการอบรมสมาธิที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช คณะศึกษานุปศิษย์ได้จัดทำหนังสือเผยแพร่การฝึกสมาธิ ชื่อ “คู่มือการฝึกนั่งสมาธิเพื่อการพัฒนาจิตและกาย” เล่ม 1 ขึ้นในปี พ.ศ.2541 (พระรัตน์ รตนญาโณ จีระพันธุ์ ประศาสน์วุฒิ กฤษฎา ประศาสน์วุฒิ 2541)

- สรุปว่าในยุคที่สาม คือ ยุคแสงนี้ ในด้านขององค์ความรู้พระอาจารย์รัตน์ได้พลิกฐานภูมิปัญญาของท่านในการบำบัดผู้ติดเชื่อและผู้ป่วยเอดส์ จากการทำสมาธิเพื่อให้ปรับตัวปรับใจและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับเชื้อไวรัสเอดส์ มาเป็นการ “ฆ่า” เชื้อไวรัสและเชื้อโรคอื่นๆ เพื่อประสิทธิภาพของสมาธิ อีกประการหนึ่งเนื่องจากสมาธิที่ท่านค้นพบและสอน นับจนถึงยุคนี้มีอย่างหลากหลาย จนอาจเรียกได้ว่า บรรลุถึงจุดสูงสุด ดังนั้นจึงอาจจำแนกสมาธิทั้งหมดออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ การหม่น การกระตุ้น และการดึง(แสง) ในประการสุดท้าย ในยุคนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นยุคที่สมาธิตามแนวทางพระอาจารย์รัตน์ได้แพร่หลายไปยังสาธารณชนมากกว่ายุคอื่นใด และสื่อมวลชนก็ลงข่าวคราวเกี่ยวกับตัวท่านและสมาธิที่ท่านสอนมากกว่ายุคใดๆ ที่ผ่านมาเช่นกัน

(1.4) ยุคพระมิดและต่างพิภพ (พ.ศ.2542 – ปัจจุบัน)

ยุคปัจจุบันซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นยุคพระมิดและต่างพิภพนี้ มีความคล้ายคลึงกับยุคแสงที่ผ่านมา คือ ภูมิปัญญาของพระอาจารย์รัตน์เหวี่ยงไปจากการมุ่งสู่ความหลุดพ้นหรือสภาวะธรรมเป็นหลัก ไปเป็นการบำบัดรักษาโรคทางร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ ด้วยการต่อยอดภูมิปัญญาจากศาสตร์โบราณ คือ พระมิดของชาวอียิปต์¹ และการใช้ประโยชน์จากพลังของดาวอังคาร อันเป็นดวงดาวในดาราศาสตร์ทางช้างเผือกที่อยู่ใกล้เคียงกับโลก เพิ่มมาจากดวงอาทิตย์ซึ่งท่านเคยใช้ประโยชน์มาแล้ว เมื่อครั้งสอนสมาธิให้ผู้ป่วยโรคมะเร็งดึงแสงอาทิตย์ลำเลียงจากสมองมาฉายรักษาโรคมะเร็ง เมื่อ พ.ศ.2524 อีกประการหนึ่งสมาธิที่พระอาจารย์รัตน์สอนในยุคนี้ ส่วนใหญ่ก็เป็นสมาธิที่ท่านค้นพบในสองยุคที่ผ่านมาทั้งสิ้น ท่านไม่ได้ค้นพบสมาธิที่สำคัญแต่อย่างใด

¹ โปรดดูความเป็นมา พลวัตของศาสตร์นี้และความสัมพันธ์กับดาวอังคารในบทที่ 4 ข้อ 4.1

สิ่งสำคัญที่เกิดขึ้นในยุคนี้ก็คือ ศูนย์พลังพระมิด¹ ซึ่งพระอาจารย์รัตน์เปิดให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป ให้เข้ามารับพลังพระมิดและทำสมาธิเมื่อปลายเดือนมิถุนายน พ.ศ.2543 ศูนย์ฯ แห่งนี้ตั้งอยู่ที่ถนนวิชยานนท์ ในตัวเมืองเชียงใหม่ พระอาจารย์รัตน์จะมาที่ศูนย์ฯ เป็นครั้งคราวเพื่อให้คำแนะนำในการทำสมาธิและการรับพลังพระมิด และจัดอบรมสมาธิเป็นประจำทุกเดือนเริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน 2543 มาจนถึงปัจจุบัน ให้แก่ผู้มาใช้บริการที่ศูนย์ฯ และประชาชนทั่วไป

จากยุคที่ผ่านมาพระอาจารย์รัตน์กล่าวว่า “แสง” ของดวงอาทิตย์ที่ส่องมายังโลกเสียไปเนื่องจากสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ในยุคนี้ ความรู้ของพระอาจารย์รัตน์บ่งบอกว่า “เส้นแรงแม่เหล็ก”² เป็นอุปสรรคที่สำคัญของการปฏิบัติสมาธิในยุคนี้ เพราะนอกจากจะทำให้สรรพวัตถุและสิ่งมีชีวิตบนโลกของเราเสื่อมสลายไปตามธรรมชาติ ด้วยแรงสั่นสะเทือนของโมเลกุลในเซลล์ต่างๆ แล้ว ก็ยังรบกวนความคิดของมนุษย์ และการทำงานตามปกติของร่างกายมนุษย์อีกด้วย จึงต้องสร้าง “อาณาเขต” ที่มีเส้นแรงแม่เหล็กน้อยที่สุด นั่นก็คือ สนามพระมิดที่เกิดจากการนำพระมิด 8 ก้อน มาวางเรียงรายในลักษณะคว่ำตามทิศที่กำหนดทั้ง 8 ทิศ และทิศด้านบนอีก 1 ก้อน รวมเป็น 9 ทิศ (ต่อมาได้เพิ่มพระมิดอีก 1 ก้อน มาวางหงายตรงข้ามกับทิศด้านบน รวมเป็น 10 ก้อน) เพื่อให้คนเราลดการถูกรบกวนจากคลื่นต่าง ๆ มีความผ่อนคลาย และหากปฏิบัติสมาธิก็จะมีสมาธิเร็วขึ้น ดีขึ้น

จากการที่พระอาจารย์รัตน์กล่าวว่า พระมิดมีคุณสมบัติในการสร้างสนามพระมิดที่เอื้อต่อการปฏิบัติสมาธิของคนเรา แม้พระมิดจะมี��แนวทางของศาสนาพุทธก็ตาม แต่ก็สามารถนำมาใช้เป็นอุปกรณ์เสริมในการทำสมาธิ เปรียบเสมือนเครื่องทุ่นแรงหรือเครื่องอำนวยความสะดวกแก่

¹ ชื่อเมื่อแรกตั้ง คือ “ศูนย์การศึกษาพลังพระมิด” บริเวณที่ตั้งศูนย์มีร้านอาหารเพื่อสุขภาพอยู่กันเป็นกลุ่มก้อน ทำให้บริเวณนั้นดูเป็นศูนย์สุขภาพแบบหลายๆ ผู้มาใช้บริการจะต้องลงชื่อในสมุดทะเบียน ภายในศูนย์ฯ จะมีก้อนพระมิดขนาดใหญ่จัดวางตามทิศต่างๆ เป็นลักษณะของสนามพระมิด และมีเจ้าหน้าที่ดูแลแนะนำประจำ 1 คนเป็นหญิง ไม่เก็บค่าบริการ แต่มีผู้รับบริจาคค่าเช่าศูนย์ฯ ค่าน้ำ ค่าไฟ ตามแต่ศรัทธาและกำลังทรัพย์ ศูนย์ฯ เปิดให้บริการทุกวัน ยกเว้นวันอาทิตย์ แต่ต่อมาเมื่อกลางปี พ.ศ.2544 ก็เปิดทุกวันโดยไม่มีวันหยุดจนถึงทุกวันนี้

² ตามคำอธิบายของพระอาจารย์รัตน์ เส้นแรงแม่เหล็กเกิดมาจากเส้นแสง ซึ่งมีกำเนิดมาจากการระเบิดของธาตุศูนย์ที่รวมตัวอัดแน่น จนเกิดการระเบิดขึ้น ธาตุศูนย์เป็นองค์ประกอบของดวงดาวต่างๆ ที่ดับสนิทแล้ว ตั้งแต่ครั้งกำเนิดดวงดาวและดาราจักร หลังการระเบิด เส้นแรงส่วนหนึ่งจะถูกดูดไปดูดมาจากอิทธิพลของดวงอาทิตย์ และดวงดาวต่างๆ กลายเป็นแรงดึงดูดที่เชื่อมต่อระหว่างจุดศูนย์กลางของดวงดาวที่อยู่ในดาราจักร และเกิดแท่งขนาดใหญ่ที่มองไม่เห็น ดึงดูดดวงดาวต่างๆ ไว้ไม่ให้หลุดลอยไปจากกัน ซึ่งพระอาจารย์รัตน์ขนานนามว่า “เส้นแรงแม่เหล็ก” เส้นแรงนี้ หากพูดอีกอย่างหนึ่ง ก็ได้แก่แรงต้านหาที่ดึงดูดมนุษย์ไว้กับแรงดึงดูดของโลกของดวงอาทิตย์และดวงดาวต่างๆ ในดาราจักรหรือจักรวาลนั่นเอง

คนเรา เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศที่ช่วยให้อากาศเย็นสบาย รวมทั้งยังมีคุณประโยชน์อื่นๆ อีก เช่น การให้พลัง การคลายอาการปวดเมื่อย บำบัดอาการป่วยบางอย่างได้ ฯลฯ ทำให้ทางวัดจัดทำ ก้อนพระมิต¹ ขนาดต่างๆ ออกมาจำหน่ายให้แก่ผู้สนใจที่ผ่านการอบรมการใช้ประโยชน์จากพลัง พระมิตแล้ว โดยเฉพาะที่กรุงเทพมหานครในราคาต่างๆ กัน ตั้งแต่ร้อยบาท จนถึงนับพันบาท และในตอนกลางปี พ.ศ.2544 พระมิตชุด 10 ก้อนที่มีขนาดใหญ่มาก มีการตั้งราคาจำหน่ายไว้หมื่น บาทเศษ

นอกจากการสร้างสนามพระมิตเพื่อลดอิทธิพลของเส้นแรงแม่เหล็กแล้ว สมาริในยุคนี้ ของพระอาจารย์รัตน์จะเป็นการเพิ่ม “พลัง” ประเภทต่างๆ ให้กับร่างกาย หรือดูดพลังจากดาว อังคารผ่านทางสื่อกลางคือพระมิตเข้ามายังร่างกาย เนื่องจากพระอาจารย์รัตน์กล่าวว่าสภาพแวดล้อมที่เสียไปในยุคนี้ ทำให้มนุษย์มีภูมิคุ้มกันต่ำลง เจ็บป่วยกันมากขึ้น ในขณะที่เชื้อโรคต่างๆ กลับคือยา หรือทวีความรุนแรงมากขึ้นจากเดิม จึงต้องเพิ่มพลังให้กับร่างกายของคนเรานอกจากนี้ การที่ในยุคนี้โรคมะเร็งได้เพิ่มความรุนแรงขึ้น และมีผู้ป่วยมะเร็งมากขึ้น พระอาจารย์รัตน์จึงได้ให้ความสำคัญกับโรคมะเร็งมากกว่าโรคอื่นๆ โดยท่านเน้นให้ผู้ป่วยมะเร็งทำสมาธิประเภทแสง คือ แสงจักรวาล หรือแสงกลางวัน และเส้นแสง

ในยุคปัจจุบันนี้ การสอนสมาธิของพระอาจารย์รัตน์ค่อนข้างชัดเจนอยู่ในสถานที่รวม 3 แห่ง คือ ที่อาคารในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการอบรมต่อเนื่อง จากยุคที่ผ่านมา โดยมีทั้งการอบรมเพื่อมุ่งปัญญาทางธรรมและการบำบัดรักษาโรค ที่ศูนย์พลัง พระมิตในตัวเมืองเชียงใหม่ และที่สวนบูรณรักษ์ธรรม สำนักสงฆ์ที่พระอาจารย์รัตน์พำนักอยู่ใน ปัจจุบัน ซึ่งเริ่มให้การอบรมสมาธิแก่ผู้ป่วยมะเร็ง ผู้ป่วยโรคอื่นๆ และผู้สนใจมาเป็นประจำทุก เดือนตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2544 มาจนกระทั่งปัจจุบัน

หลังจากวันที่ 6 กรกฎาคม 2544 เป็นต้นมา พระอาจารย์รัตน์กล่าวว่า แขนงพลังงาน ของโลกได้หันเหกลับทิศทางจากแนวเหนือใต้มาเป็นตะวันออกตะวันตก ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการนำสมาธิของท่านไปปฏิบัติ กล่าวคือเกิดความยากลำบากในการปฏิบัติสมาธิบางวิธี ในขณะที่สมาธิบางวิธีพระอาจารย์รัตน์กล่าวว่าทำไม่ได้ เนื่องจากอาจมีพลังที่ไม่ดีไหลเข้าสู่ร่างกาย และการทำสมาธิบางวิธีก็ต้องทำในสนามพระมิต จึงจะให้ผลดีแก่ผู้ปฏิบัติ พระอาจารย์รัตน์จึงต้อง จัดวางพระมิตใหม่จากเดิม 9 ก้อนมาเป็น 10 ก้อน

¹ ดูรายละเอียดองค์ประกอบของพระมิตและการทำพระมิตได้ในบทที่ 4

ประเภทของสมาธิที่ค้นพบยุคนี้

อาจกล่าวได้ว่า สมาธิส่วนใหญ่ที่พระอาจารย์รัตน์ค้นพบและสอนในยุคปัจจุบัน จะเน้นการรับพลังจากพระมิด ดาวอังคาร และจากสิ่งแวดล้อม ในขณะที่สมาธิสำคัญๆ อื่นๆ ก็ยังคงสอนควบคู่กันไป โดยมีรายละเอียดของสมาธิที่ท่านค้นพบในยุคนี้ คือ

สมาธิดึงพลังจากพระมิด Rock Crystal / เจดีย์ปอมิโอะ / ดาวอังคาร เป็นสมาธิกลุ่มแรกๆ ที่ประกอบด้วยวิธีการต่างๆ รวม 4 วิธี (ดูสมาธิกลุ่มนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.4) วิธีแรกเป็นการดึงพลังจากพระมิดที่สร้างด้วย Rock Crystal หรือพระมิดหินคริสตัล ซึ่งเป็นหินชนิดหนึ่งที่ถูกจัดรวมไว้ในประเภทของหินเขี้ยวหนุมาน (Quartz) มีความใสคล้ายกับคริสตัลและมีพลังในตัว วิธีปฏิบัติก็ให้ผู้ปฏิบัติวางฝ่ามือเหนือยอดแหลมของพระมิดประมาณ 1 นิ้ว แล้วทำจิตโล่ง ๆ ว่าง ๆ พลังจากพระมิดนี้จะไหลเข้าสู่ร่างกาย วิธีที่สองเป็นการดึงพลังจากพระมิดหินคริสตัล แล้วส่งผ่านพลังนี้ให้แก่คนอื่น ให้ผู้ปฏิบัติคว้าฝ่ามือซ้ายเหนือยอดแหลมของพระมิดประมาณ 1 นิ้ว แล้วหงายฝ่ามือขวาออก และให้อีกคนหนึ่งคว้าฝ่ามือซ้ายวางลงเหนือมือขวาของผู้ปฏิบัติประมาณ 1 นิ้ว ทำใจให้ว่าง ทำตัวให้เบาๆ ว่างๆ เช่นกันก็จะสามารถรับพลังพระมิดไหลผ่านจากตัวผู้ปฏิบัติไปยังคนอื่นๆ ได้อีกหลายคนด้วยการคว้า – หงายฝ่ามือต่อๆ กันไปเรื่อยๆ ในลักษณะเช่นนี้

สมาธิวิธีที่สามเป็นการดึงพลังจากพระมิด Rock Crystal หรือพระมิดหินคริสตัลที่ตั้งอยู่บนยอดเจดีย์ปอมิโอะ¹ เริ่มต้น ให้ผู้ปฏิบัติส่งความรู้สึกไปที่เจดีย์ปอมิโอะก่อน แล้วทะลาคลิ้นที่ขวางกั้นตัวเองกับเจดีย์ปอมิโอะให้กลายเป็นความว่าง จากนั้นจึงใช้จิตดูดพลังจากยอดเจดีย์มาพร้อมกับความรู้สึกกลมหายใจเข้าไปเรื่อยๆ ก็จะรู้สึกว่ามีพลังชนิดหนึ่งไหลเข้ามาหาตัว ส่วนสมาธิวิธีสุดท้ายเป็นการเพิ่มการดึงพลังจากดาวอังคารมาอีกพลังหนึ่ง พร้อมๆ กับพลังจากเจดีย์ปอมิโอะ ก็ทำเช่นเดียวกับวิธีที่ผ่านมา คือ ส่งจิตไปที่เจดีย์ปอมิโอะและดาวอังคารก่อน แล้วส่งจิตทะลาคลิ้นที่ขวางกั้นระหว่างผู้ปฏิบัติกับเจดีย์ปอมิโอะและดาวอังคารให้เป็นความว่าง สุดท้ายคือการใช้จิตดูดพลังจากดาวอังคารและจากเจดีย์ปอมิโอะให้เข้ามาพร้อมกับความรู้สึกกลมหายใจเข้าของผู้ปฏิบัติ พลังจากทั้งสองแหล่งนี้จะมากกว่าพลังจากแหล่งเดียว

¹ เป็นเจดีย์ที่พระอาจารย์รัตน์สร้างขึ้นเมื่อปลายปี พ.ศ.2542 บนคอกปอมิโอะ (“ปอมิโอะ”เป็นภาษาปากเกาะนุอแปลว่า “คนตัวเหลือง” ซึ่งหมายถึงมีชาวเขาเผ่านี้เคยพบเห็นมนุษย์ที่มีผิวพรรณสีเหลือง ณ บริเวณที่ตั้งของเจดีย์ปอมิโอะมาก่อน) ของอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน อันเป็นบริเวณที่รัศมีของดวงอาทิตย์และดาวอังคารมาบรรจบกัน จะมีพลังของดาวอังคารหมุนวนลงมาจากข้างบนสู่ข้างล่าง ท่านจึงสร้างพระมิดด้วยหินคริสตัลนำไปวางบนยอดเจดีย์นี้เพื่อให้เป็นสื่อรับพลังจากดาวอังคารมายังโลกเราได้

สมาธิกากบาท สมาธิกลุ่มนี้มี 3 วิธี ด้วยกัน โดยถือว่าเป็นการเปิดจุดรับพลังที่สำคัญ 3 อย่างคือ พลังความว่าง พลังลมปราณที่เป็นสีเหลือง และพลังบริสุทธิ์ที่เป็นสีขาวเข้ามาในร่างกาย วิธีปฏิบัติจะคล้ายคลึงกันทั้ง 3 วิธี โดยให้ผู้ปฏิบัติหงายฝ่ามือซ้ายวางบนเข่าซ้าย หงายฝ่ามือขวาลงบนเข่าขวา จินตนาการว่าที่กลางฝ่ามือทั้งสองข้างและที่กลางศีรษะด้านบน เป็นรอยกากบาทที่ปริแยกออกจากกัน จากนั้นให้นึกถึงรอยแยกกากบาททั้ง 3 ตำแหน่ง พร้อมกับนึกถึงพลังความว่าง / พลังลมปราณ / พลังบริสุทธิ์ จุดพลังเหล่านี้ที่ละอย่างเข้ามาในร่างกายผ่านทางรอยกากบาททั้ง 3 รอย พร้อมกับความรู้สึกลมหายใจเข้า ซึ่งวัตถุประสงค์และประโยชน์ของสมาธิแต่ละวิธีนี้จะแตกต่างกันไปในรายละเอียด (ดูสมาธิข้อนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.4)

สมาธิสามเหลี่ยม สมาธิวิธีนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก 2 ข้อ 2.4) มีคุณประโยชน์ในการดูของเสียออกจากร่างกาย ผ่านทางกรอบสามเหลี่ยมที่ใช้จัดสร้างขึ้น โดยให้ผู้ปฏิบัติใช้จิตลากเส้นเชื่อมจากจุดในร่างกาย 3 จุด เหมือนกับสมาธิกากบาท แต่ไม่ต้องจินตนาการว่ามีรอยปริแยกเกิดขึ้นตามรอยกากบาท ก็จะทำให้เกิดแรงดันขึ้นภายในจุดศูนย์กลางของกรอบสามเหลี่ยมนี้ เพื่อขับของเสียต่างๆ ในร่างกายออกไป

สมาธิกลุ่มสุดท้าย ได้แก่กลุ่มที่ประยุกต์เส้นแสงมาใช้ให้มีพัฒนาการสูงขึ้นจากเดิม สมาธิวิธีแรกคือ การโคจรกระแสลมปราณ 12 จุด โดยใช้เส้นแสง (ดูรายละเอียดของสมาธิข้อนี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.4) พระอาจารย์รัตน์จะสอนสมาธิวิธีนี้ เพื่อช่วยให้ลมปราณในร่างกายของผู้ปฏิบัติไหลเวียนเป็นปกติ สมาธิวิธีที่สอง เป็นการขับพิษโดยใช้เส้นแสงผ่านจุดลมปราณทั้ง 12 จุด (ดูรายละเอียดการปฏิบัติสมาธินี้ในภาคผนวก 2 ข้อ 2.4) ซึ่งสามารถใช้ขับพิษต่างๆ ที่เข้าไปในร่างกายโดยผ่านจุดลมปราณทั้ง 12 จุดได้ สำหรับสมาธิวิธีสุดท้าย เส้นแสงนั้นสามารถนำมาใช้ถอดกายทิพย์ให้เดินทางไปตามลำของเส้นแสงได้ด้วย (ดูสมาธิถอดกายทิพย์โดยใช้เส้นแสงในภาคผนวก 2 ข้อ 2.4)

กลุ่มเป้าหมายของการสอนสมาธิ

ในยุคล่าสุดท้ายนี้ กลุ่มประชาชนที่พระอาจารย์รัตน์สอนสมาธิจะเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ กลุ่มแรกคือ ผู้ใช้บริการ ณ ศูนย์พระมิต ซึ่งมีทั้งผู้ร่างกายปกติและผู้ป่วยด้วยโรคต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มที่สองคือผู้ป่วยมะเร็งที่เข้ารับการอบรมสมาธิ ณ สวนบูรณรักษ์ธรรม ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด นอกนั้นเป็นผู้ป่วยโรคอื่นๆ และผู้มีร่างกายปกติที่เข้ารับการอบรมสมาธิ ณ สวนบูรณรักษ์ธรรม และกลุ่มสุดท้ายคือ ผู้เข้ารับการอบรมสมาธิ ณ อาคารในบริเวณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งมีทั้งผู้มีร่างกายปกติและผู้ป่วยโรคต่างๆ

สำหรับผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ พระอาจารย์รัตน์ได้เลิกการจัดอบรมสมาธิให้ตั้งแต่กลางปี พ.ศ.2543 มาแล้ว

ความเคลื่อนไหวที่สำคัญในยุคนี

- การที่พระอาจารย์รัตน์เปิดศูนย์พลังพิระมิดขึ้นเพื่อให้บริการแก่ประชาชนที่สนใจ ได้กลายมาเป็นศูนย์รวมของกลุ่มผู้สนใจเรื่องของพลังพิระมิดและสมาธิ
- การเริ่มจัดอบรมสมาธิให้แก่ผู้ป่วยมะเร็งเป็นกลุ่มหลัก ณ สวนบูรณรักษ์ธรรม เป็นประจำทุกเดือน ซึ่งเริ่มมาแต่ปลายปี พ.ศ.2543
- การที่พระอาจารย์รัตน์และพระภิกษุสงฆ์ที่เป็นศิษย์ไปเผยแพร่สมาธิให้แก่พระชาวญี่ปุ่นและฆราวาสทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศในประเทศญี่ปุ่น เป็นเวลาประมาณ 1 สัปดาห์ในปี พ.ศ.2544
- การอบรมสมาธิที่วัดคอยเก็งของพระชาติศักดิ์ ถาวรธัมโม รักษาการแทนพระอาจารย์รัตน์ที่วัดคอยเก็ง ยังคงดำเนินต่อไปเป็นครั้งคราว ร่วมกับการอบรมเรื่องเอนไซม์ ปุ๋ยหมักแก่ทั้งชาวบ้านและนักเรียน
- การที่ทางสวนบูรณรักษ์ธรรม ซึ่งเป็นสำนักสงฆ์ที่พระอาจารย์รัตน์พำนักอยู่ ต้องจัดทำพิระมิดเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้สนใจ นำไปวางและใช้ประโยชน์ด้วยวัตถุประสงค์ต่างๆ กันที่บ้าน ต้องมีต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างสูง และผู้ทำก็ต้องเผชิญสารพิษจากเรซินที่เป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของพิระมิด ทำให้เป็นเหตุผลหนึ่งที่มีการตั้งราคาพิระมิดไว้สูง ในเรื่องนี้ได้ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้มาใช้บริการ ณ ศูนย์พิระมิดหรือคนทั่วไป ว่าการจำหน่ายพิระมิดมีลักษณะ “พุทธพาณิชย์” เหมือนกับสำนักพุทธบางสายในบ้านเราขณะนี้
- ในช่วงกลางปี พ.ศ.2544 หรือปัจจุบันนี้ ความรู้ทางสมาธิของพระอาจารย์รัตน์มีพลวัตค่อนข้างสูง มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อยๆ เป็นรายวันหรือรายสัปดาห์ว่าสมาธิวิธีนั้นวิธีนี้ใช้ได้หรือไม่ได้ ทำให้ถูกวิพากษ์วิจารณ์จากผู้ปฏิบัติว่าตามความรู้ของท่านไม่ทัน บางครั้งก็เกิดความสับสนและไม่เข้าใจว่าเหตุใดจึงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นนั้น อีกประการหนึ่งลูกศิษย์ลูกหาบางกลุ่มของท่านที่เคยพบพระอาจารย์รัตน์สอนสมาธิเพื่อหลุดพ้น ก็ไม่เข้าใจการสอนสมาธิวิธีใหม่ของท่านโดยใช้พิระมิดมาเป็นอุปกรณ์เสริมว่าจะเกี่ยวพันกับการหลุดพ้นได้อย่างไร

กล่าวโดยสรุป ในยุคสุดท้าย คือยุคพระมิดและต่างพิภพนี้ เป็นยุคที่สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงมาก พระอาจารย์รัตน์จึงต้องสร้างสนามพระมิดเพื่อลดอิทธิพลของเส้นแรงแม่เหล็ก และนำพระมิดมาใช้เป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับทำสมาธิ แต่ก็ยังคงให้ความสำคัญกับสมาธิว่าเป็นเรื่องหลักอยู่

(2) จิต จักรวาล และมนุษย์

(2.1) จิตและจักรวาล

จิต : พื้นฐานของจักรวาล

จิตเป็นพลังงานรูปหนึ่งหรือชนิดหนึ่งที่ไม่มีคุณลักษณะ มีธรรมชาติเหมือนกับธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นตัวที่สามารถเชื่อมโยงกับธาตุทุกชนิดได้ แม้ว่าตัวของมันจะไม่เป็นธาตุใดๆ เลยก็ตาม จิตไม่มีที่อยู่เฉพาะ ตัวของมันไม่มีเจ้าของ ไม่ครอบครองที่อยู่ แต่ซึมแทรกอยู่ในทุกสิ่งทุกอย่าง ทุกอนุของจักรวาล อยู่เต็มจักรวาล วัตถุทุกสิ่งทุกอย่างจะอยู่ในจิต จิตจึงเปรียบเสมือน “ภาชนะ” ที่บรรจุวัตถุทุกสิ่งทุกอย่างในจักรวาลไว้ในนั้นหรือ เรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่าเป็น “ตัวยืนโรง” ของจักรวาล ของวัตถุ ของทุกสิ่งทุกอย่าง จิตที่ว่าเป็นตัวธรรมชาติ เป็นจิตเดิม หรือเป็นสภาวะตถตา และเป็นสิ่งเดียวกับ “มรรค” หรือทาง หรือจะเรียกว่าเป็นสภาวะนิพพานก็ได้

เมื่อเป็นเช่นนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบพื้นฐานที่มีอยู่เป็นจำนวนอนันต์ ของจักรวาลก็คือ “จิต” นั่นเอง เป็นจิตตถตาที่อยู่ในสภาพของการพ้นจากสมมุติบัญญัติ พ้นจากภาวะ “ของคู่” จิตนั้นจึงไม่มา ไม่ไป ไม่มี ไม่เป็น ไม่มีบน ไม่มีล่าง ไม่ใช่ความบริสุทธิ์ สะอาด สว่าง สงบ ไม่ใช่ความว่าง ถ้าจะถามว่าจิตเดิมมาจากไหนก็ตอบไม่ได้ว่ามันมาจากไหน ถ้าจะถามว่ามันจะไปไหนก็ตอบไม่ได้อีกว่ามันจะไปไหน ในจักรวาลนี้จึงเรียกได้ว่าไม่มีช่องว่าง แม้แต่น้อยเลขที่จะไม่ให้จิตอยู่

สภาวะมรรคหรือตถตาที่ได้กล่าวมาแล้วนี้อาจอธิบายได้ด้วยบทร้อยแก้วที่ชื่อว่า “สิ่งนั้น” ของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ ที่เขียนขึ้นหลังจากท่านได้เข้าสู่สภาวะธรรมเมื่อ พ.ศ. 2515 ดังต่อไปนี้

“สิ่งนั้น”

ไอ้สิ่งนี้ช่างประเสริฐจริงหนอ

ไม่มีจุดเริ่มต้นหรือแตกแยก

นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ
 ไม่เกี่ยวเนื่องด้วยกาลเวลา
 ไม่มีใครหรือธรรมชาติอันใด
 ที่จะเข้าไปเกี่ยวและยึดถือ
 ช่างไม่รู้จะสรรหาสิ่งใดเข้าไปเปรียบเทียบ
 ทั้งไม่สามารถบรรยายเป็นภาษาพูดได้
 ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
 แม้กาลเวลาจะหมุนเปลี่ยนไป
 ตรานาน เท่านั้น แสนนาน
 ทว่าสิ่งนี้ก็หาได้แปรเปลี่ยนไปตามไม่
 ไม่มีใครที่จะอาจเอื้อมเข้าไปแตะต้องได้แม้แต่น้อย
 ถึงขุนเขาจะละลาย แม่น้ำจะเหือดแห้งไป
 แต่สิ่งนี้ก็ยังคงสภาพของมันอยู่
 คงฟ้า คงดิน คงจักรวาล
 ไม่มีใครจะเรียกร้องหรือตั้งชื่อมันได้
 ไม่มีคนที่จะเข้าไปรู้เห็นมัน
 ไม่อาจที่จะเข้าไปยึดถือว่าเป็นของคนนั้นคนนี่
 โอ้ช่างวิเศษอะไรเช่นนี้
 ถึงกฎเกณฑ์แห่งธรรมชาติจะไหลเรื่อยไป
 ทุกขณะของกงล้อแห่งกาละ
 เกิดขึ้น ตั้งอยู่ สลาย
 อยู่แล้วๆ เล่าๆ
 แต่สิ่งนั้นก็ยังคงสภาพเดิมของมัน
 ช่างไม่รู้ร้อน รู้หนาว รู้เปลี่ยนแปลงจริง
 ฉันไม่รู้จะร้องเรียกสิ่งนั้นว่าอะไร
 เพราะมันมิได้อยู่ภายใต้กฎแห่งธรรมชาติและสมมุติบัญญัติ
 หรือกฎเกณฑ์ขอบข่ายของอะไรทั้งสิ้นในอนันตจักรวาลนี้
 รัตน์ รตนญาโณ
 1 กันยายน 2515

จิตตาทากับจิตอวิชา

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างจิตตาทากับจิตอวิชาแล้ว ก็จะพบว่า จิตเดิมหรือตาทาจะไม่มีระดับ เพราะไปพ้นจากการถูกนิยามหรือจำแนกให้เป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งและเป็น “ปรมาตมัตถะ” ความจริงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแตกต่างจากอวิชา¹ ที่สามารถจะแบ่งระดับได้ตามสมมุติบัญญัติ และเป็น “สมมุติสัจจะ” หรือความจริงที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่นแบ่งเป็น จิตระดับดี ระดับกลาง ระดับล่าง สิ่งที่เป็นกุศลก็เป็นสิ่งที่ดี เป็นระดับบน ส่วนจิตที่เป็นกลางก็เป็นระดับกลาง และจิตที่เป็นอกุศลก็เป็นระดับล่าง นี่ก็ระดับต่างๆ ของจิตที่มีอวิชา ในขณะที่จิตเดิมจะไม่มีระดับ ไม่มีบน ไม่มีล่าง ซึมแทรกอยู่ในทุกสิ่งทุกอย่าง แต่เมื่อโมหะของจิตไปยึดมั่น มีตัวมีตนขึ้นแล้ว ก็ต้องตกอยู่ในสมมุติบัญญัติ คือจัดระดับได้ มีระดับ และยังสามารถปรุงแต่งให้เกิดสิ่งต่างๆ ได้อีกด้วย

ในทัศนะของพระอาจารย์รัตน์ การที่จะกล่าวว่าจิตมีหนึ่งเดียวก็แสดงว่าจิตเริ่มรับเอาสมมุติบัญญัติ แสดงว่าจิตเริ่มมีตัวตนขึ้นแล้วหรือมีอวิชา และการที่บอกว่านิพพานเป็นมหาสูญญตาหรือความว่างอันใหญ่หลวงก็แสดงให้เห็นเช่นเดียวกันอีกว่ายังไม่พ้นจากความเป็นของคู่และไม่พ้นจากสมมุติบัญญัตินั้นเอง

อนึ่ง จิตที่มีอวิชาแล้วนี้จะมีอำนาจ สามารถไปปรุงแต่งให้เกิดสิ่งต่างๆ ขึ้นมาได้ นั่นก็คือ ไปปรุงแต่งให้เกิดสสารในจักรวาลขึ้นมาบางส่วน (ขณะที่สสารก็สามารถทำให้เกิดสสารได้ เช่นจากของแข็ง เป็นของเหลว เป็นก๊าซ จากของเหลว เป็นของแข็ง ย่อยสลายเป็นดิน เป็นอย่างอื่นไป) ได้ เช่นกรณีที่จิตไปปรุงให้เกิดเป็นรูปร่างของมนุษย์ขึ้นในโลก โดยในพระไตรปิฎกได้กล่าวถึงอาภัสสรพรหมที่จุติลงมาบนโลก เมื่อมาตอนแรกก็เป็นสภาพที่ไม่มีรูปร่าง แต่เมื่อลงมาเห็นง้วนดิน เกิดอยากกิน เมื่อกินเข้าไปแล้วก็เหาะกลับไปที่เคยไม่ได้ เกิดร่างกายขึ้น ตัวหนักขึ้นเรื่อยๆ มาพบกลางวันกลางคืนของโลก ก็เกิดความกลัวกลางคืนขึ้น จึงเกาะเกี่ยวอยู่กันเป็นกลุ่มๆ ต่อมาก็เกิดเพศ เกิดตัณหาราคะ การสมสู่กันขึ้น เกิดลูกหลานขึ้นในที่สุด และสืบเผ่าพันธุ์กันต่อมาเป็นมนุษย์²

¹ จิตอวิชา หมายถึงจิตที่ไม่รู้ความเป็นจริงของวัฏสงสาร หลุดออกมาจากแรงค้นหาไม่ได้ เป็นจิตที่ไม่มีปัญญา

² ไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระสูตรคัมภีร์ที่มณฑล ปาฏิหาริย์ อัครคัมภีร์สูตร (2539 : 89-94)

นิพพานกับจิตและจักรวาล

ถ้าเปรียบโลกมนุษย์เป็นเสมือนทรงกลม ซึ่งประกอบขึ้นด้วยธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ จิต ก็เปรียบเสมือนโลกทั้งใบ เพราะซึมแทรกอยู่ในทุกอนุของโลก (และจักรวาล) จิตเดิมนั้นเป็นสภาวะตถตาหรือความเป็นเช่นนั้นเอง ไม่มีตัวตน ไม่มา ไม่ไป ไม่มี ไม่เป็น แต่เมื่อมีสิ่งไปเร้า จิตก็จะหลุดออกมาเป็นดวงๆ โดยที่จิตเดิมนั้นก็จะไม่มีการสูญเสียจำนวนลงแต่อย่างใด สิ่งที่จะทำให้จิตหลุดออกมาได้นั้นมีอยู่หลายอย่าง คือแรงใดๆ ก็ตามที่สามารถมาทำปฏิกิริยากับจิตได้ เช่น แรงสั่นสะเทือนที่มาจากดวงอาทิตย์ดวงแม่ในระบบสุริยะ ที่คู่คี่กับดวงดาวต่างๆ ในดาราจักรเดียวกัน ที่มาคู่คี่จิต ทำให้เกิดจิต เกิดพลังงาน จึงเกิดตัวตนขึ้น เกิดวิญญูณธาตุหรือธาตุรู้ จึงหลุดออกมาจากจิตเดิม หรืออาจจะเป็นแรงค้นหาที่เป็นเครื่องขับพาให้โลกอยู่ อันเป็นแรงอยาก หรือกิเลส (โลภะ โทสะ โมหะ) ซึ่งก็คือพลังงานธาตุไฟที่ดับยังไม่หมด ก็จะไปเร้าจิต ทำให้จิตเกิดความรู้สึกและเกิดประสาทตาที่เรียกว่าจักขุวิญญูณขึ้น วิญญูณธาตุหรือธาตุรู้ก็เกิดขึ้น จิตก็จะหลุดออกมาเป็นดวงๆ ก็ได้ หรืออาจจะเกิดจากการที่จิตไปเห็นสิ่งใดๆ เข้า เช่น ธรรมชาติอันงดงามในโลก จิตซึ่งเป็นเสมือนกระจกเงาก็จะเกิดการ “เฟ่ง” ขึ้น เกิดจักขุวิญญูณ วิญญูณธาตุ และในที่สุดก็จะหลุดออกมาเป็นดวงๆ จากจิตเดิมแท้ก็ได้เช่นกัน หรือถ้าหากจิตเกิดไปหลงแสงเข้า ความคิดเกิดขึ้น ความมืด ความสว่างเกิดขึ้น เวทนา สัญญาที่เกิดขึ้น จิตก็หลุดออกไปเป็นดวงๆ อิกก็ได้ ซึ่งจิตแต่ละดวงนี้ก็คือมนุษย์แต่ละคนนั่นเอง

อนึ่ง จิตที่หลุดออกมาเป็นดวงๆ ทั้งหมดนี้จะมีการเกิด การดับ การสลาย เข้าสู่สังสารวัฏ เวียนว่ายตายเกิดตามเหตุปัจจัยที่แต่ละคนสร้างสมมาในภพชาติต่างๆ จนกระทั่งเมื่อใดที่จิตมีปัญหาเห็นในสิ่งต่อไปนี้ คือเห็นว่าอวิชชา (หรือความไม่รู้ของจิตว่าเกิดขึ้นอย่างไร) เป็นปัจจัยทำให้เกิดสังขาร (หรือสิ่งต่างๆ) เพราะจิตหลงยึดติดในสังขาร เป็นปัจจัยทำให้เกิดวิญญูณ (หรือความรู้สึก) ขึ้น เพราะจิตหลงยึดถือวิญญูณ เป็นปัจจัยทำให้เกิดนาม (หรือความรู้ละเอียด) และรูป (หรือความรู้หยาบ) เพราะจิตหลงยึดติดนามรูปเป็นปัจจัยทำให้เกิดผัสสะ(หรือการกระทบจากจุดสัมผัสจากประสาท) เพราะจิตหลงยึดติดผัสสะเป็นปัจจัยทำให้เกิดเวทนา (หรือความรู้สึกทุกข์ สุข เหนย) เพราะจิตหลงยึดติดเวทนา เป็นปัจจัยทำให้เกิดตัณหา (หรือแรงรัดดึงให้จิตไปรัดสิ่งต่างๆ ไว้) เพราะจิตหลงยึดถือตัณหา เป็นปัจจัยทำให้เกิดอุปาทาน (หรือความสำคัญว่ามีตัวตน) เพราะจิตหลงยึดถืออุปาทาน เป็นปัจจัยทำให้เกิดภพ (หรือความเปลี่ยนแปลงเทียบตัวตนจากเวลาอดีต ปัจจุบัน อนาคต) เพราะจิตหลงยึดภพ เป็นปัจจัยทำให้เกิดชาติ (หรือการมีตัวตน การเกิดขึ้น) เพราะจิตหลงยึดถือชาติเป็นปัจจัยทำให้เกิดชรา มรณะ ปรีทเวะ ทุกขะ โทมนัส สุปายาสา (หรือความแก่ ความตาย ความโศก ความร่ำไรรำพัน ความไม่สบายใจ และความคับแค้นใจ) หรือพูดอีกอย่างหนึ่งได้ว่า จิตพ้นอวิชชามีปัญหาเห็นอาการเกิดดับของอาการวนรอบ

ของปฏิจสมุปบาทที่ได้กล่าวมานี้อย่างชัดเจน ก็จะไม่หลงยึดติดในอาการวนอีกต่อไป ปล่อยให้ เป็นเรื่องของธรรมชาติตามเหตุตามปัจจัย ดังคำพูดที่ว่า “เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้ย่อมมี เพราะความเกิดขึ้น แห่งสิ่งนี้ สิ่งนี้จึงเกิด เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้ย่อมไม่มี เพราะความดับไปแห่งสิ่งนี้ สิ่งนี้จึงดับไป”

เมื่อจิตมีปัญญาเห็นการวนรอบของปฏิจสมุปบาทเช่นนี้แล้ว ก็จะสามารถกลับไปสู่ จิตเดิมแท้ได้ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่าเข้าสู่นิพพาน หหมดเหตุหมดปัจจัย หหมดสิ่งที่ถูกเห็นและ ผู้เห็น หหมดเชื้อแล้ว คือนิพพานต่าง ๆ ไปหมด จิตไม่เคลื่อนที่มารับบาปบุญอีกต่อไป ไม่ต้องมา เวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป โดยจิตจะอยู่ในทุกๆ ที่เข้าสู่ถาตา ความเป็นเช่นนั้นเองในที่สุด

เนื่องจากจิตที่มีวิชาหรือที่หลุดออกจากจิตเดิมนี้จะมีอยู่ตลอดเวลา เพราะการคิด วัตถุ คิดแสง คิดเสียง หลงระเหิงไปกับสิ่งเร้าต่างๆ ฉะนั้น ถ้าหากจิตไม่มีปัญญาในทางธรรมแล้ว จิตที่จะพ้นจากวิชา กลับไปสู่จิตเดิมจึงมักจะมีจำนวนน้อยกว่าจิตที่มีวิชา และไม่ว่าสัตว์โลก ทั้งหลายในจักรวาลจะเข้าสู่นิพพานมากหรือน้อยเท่าใด จักรวาลทุกจักรวาลก็จะเกิด ๆ ดับ ๆ อยู่ เช่นนี้ตรากตรำจนนิรันดร์

จิตสำนึกรวมหมู่กับผลที่มีต่อจักรวาล

จิตสำนึกรวมหมู่ที่ดีและไม่ดี ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อจักรวาลทั้งสิ้น ยิ่งจิตที่มีวิชา รวมกันเป็นจิตสำนึกรวมหมู่ที่ไม่ดีด้วยแล้วก็จะยิ่งส่งผลในทางลบต่อโลกของเรา ดังตัวอย่างที่พระ อาจารย์รัตนัยยกมาแสดงให้เห็นก็คือ ความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกรวมหมู่กับมโนธาตุหรือธาตุรู้¹ ของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงของแกนกลางของโลก

ในอดีต มนุษย์บนโลกที่เกิดมามีน้อย มโนธาตุที่แกนกลางของโลกก็ยังมีเป็นจำนวน มาก โลกก็ยังร่มเย็นอยู่ แต่มาถึงปัจจุบัน มนุษย์ในโลกเพิ่มจำนวนมากขึ้นกว่าเดิม จึงต้องใช้มโน ธาตุไปในการดำรงชีวิตมากขึ้น มโนธาตุที่แกนกลางของโลกลดน้อยลงมาก ทำให้แกนของโลก กลวงและร้อนมากขึ้น ซึ่งถ้าหากมนุษย์ในโลกต่างพากันไม่ประมาท ตั้งอยู่ในคุณสมบัติ รักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และทำให้จิตสำนึกรวมหมู่ดี ก็คงจะส่งผลกระทบต่อ

¹ มโนธาตุนี้เดิมจะมีอยู่เต็มแกนกลางของโลก เปรียบเสมือนสมบัติส่วนกลาง แต่ต่อมาเมื่อมนุษย์เกิดมาในโลก มากขึ้น ก็ใช้มโนธาตุที่มีอยู่ไปจนขณะนี้เหลือน้อยลงมาก มโนธาตุเป็นธาตุความบริสุทธิ์และเป็นต้นกำเนิดของ น้ำ สิ่งที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับมโนธาตุมากที่สุดก็คือเหล็กไหลซึ่งมีพลังงานเป็นความบริสุทธิ์ ตามปกติเรามัก จะพบเหล็กไหลอยู่ในถ้ำ เนื่องจากมีผู้ไปภาวนาอยู่ในถ้ำนั้น เมื่อเสียชีวิตลงมโนธาตุที่อยู่ในถ้ำก็จะไปรวมกับธาตุ บางอย่างภายในถ้ำที่สามารถดูดมโนธาตุได้ จนกลายมาเป็นเหล็กไหล ในจักรวาลนี้ ดวงดาวใดจะมีสิ่งมีชีวิต อาศัยอยู่ได้ที่แกนกลางของมันจะต้องมีมโนธาตุเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ในรูปลักษณะของทอที่ศูนย์กลางโลก และที่ตรงกลางทอก็จะมีกระแสลมปราณไหลผ่าน

โลก แต่นี่กลับเป็นตรงกันข้าม ดังนั้น การที่จะทำให้โลกกลับคืนสู่สภาพเดิมมากที่สุดก็มีอยู่สองทางเท่านั้น ทางแรกก็คือ มนุษย์จะต้องพยายามสร้างคุณความดี สร้างจิตสำนึกรวมหมู่ที่ดีงามขึ้นในโลก และคืนสมดุลให้แก่ธรรมชาติ ซึ่งถ้าหากหนทางแรกทำไม่ได้ ทางที่สองก็คงทำให้มนุษย์ต้องเจ็บปวดมากที่สุด นั่นก็คือมนุษย์ในโลกจะต้องเสียชีวิตลงเป็นจำนวนมาก มโนธาตุจึงจะกลับไปรวมกันที่แกนโลกดังเดิมอีกครั้งหนึ่ง และเมื่อนั้น กระแสลมปราณที่อยู่แกนกลางของโลกก็จะกลับมาเดินได้สะดวกอีกเหมือนเดิม

(2.2) กำเนิดจักรวาล

จากญาณทัศนะของพระอาจารย์รัตน์ จักรวาลนี้เกิดขึ้นได้เพราะเหตุปัจจัยที่หนุนเนื่องกัน ดังที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า ในสายการเกิด เพราะสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะความเกิดของสิ่งนี้ สิ่งนี้ถึงเกิดขึ้น ในสายการดับ เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้ย่อมไม่มี เพราะความดับของสิ่งนี้ สิ่งนี้จึงดับไปด้วย จักรวาลจึงไม่มีต้น ไม่มีปลาย เกิดๆ ดับๆ เป็นวัฏจักรเช่นนี้ตลอดชั่ววันรันดร์ ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีอายุขัย เพราะจักรวาลนี้มีมาแต่เมื่อใดก็ไม่ปรากฏแน่ชัด เหมือนธรรมชาติเช่น แม่น้ำ ลำธาร ป่าไม้ ภูเขา ดิน น้ำ ลม ไฟ ฯลฯ ที่เป็นอยู่ของมันเช่นนั้นอยู่ก่อนแล้ว ไม่ว่าจะมียุขมนุษย์ไปสังเกต เผ่าเผ่ามองมันหรือไม่ และไม่ว่ามนุษย์จะสรรค์สร้างให้จักรวาลเป็นความจริงขึ้นมาหรือไม่ จักรวาลในอนันตจักรวาลนี้จึงเกิดขึ้น ตั้งอยู่ สลาย(เปลี่ยนแปลง) ไปตามกฎพระไตรลักษณ์ (ความเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) อยู่ในท่ามกลางภาวะตลาดหรือตัวคงที่หรือจิตเดิม โดยที่จิตที่มีวิชชาміได้ทำให้เกิดจักรวาลขึ้นแต่อย่างใด จิตที่มีวิชชาเพียงแต่ปรุงแต่งขั้นให้เกิดเป็นร่างกายของมนุษย์และสัตว์ที่หยาบและละเอียดประณีตแตกต่างกันไปเท่านั้น

กำเนิดดาราจักร

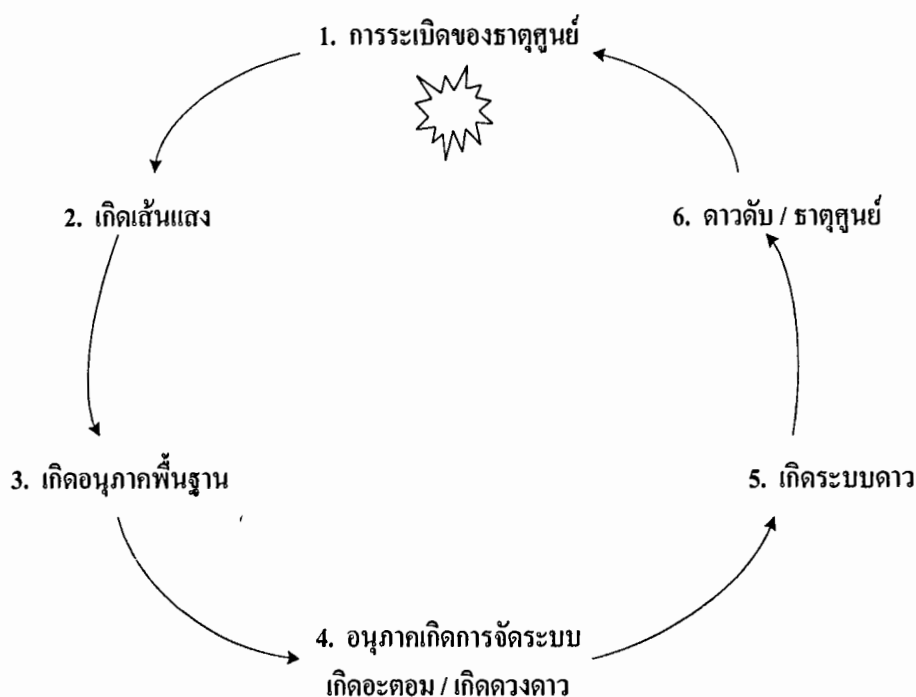
การกำเนิดดาราจักรแต่ละดาราจักร(Galaxy) เช่นดาราจักรทางช้างเผือกที่ระบบสุริยะจักรวาลของโลกเราอาศัยอยู่นั้น มองในทัศนะของพระอาจารย์รัตน์ ทฤษฎีการระเบิดครั้งยิ่งใหญ่ (Big Bang theory) ¹ อันเป็นทฤษฎีการกำเนิดจักรวาลที่เป็นที่เชื่อถือกันมากที่สุดในวงการดาราศาสตร์

¹ ทฤษฎีนี้อธิบายการกำเนิดของจักรวาลหรือเอกภพว่าเกิดจากการระเบิดของมวลสาร ดันกำเนิดของจักรวาลที่รวมตัวอัดกันแน่น จนกระทั่งเกิดการระเบิดอย่างรุนแรง เมื่อประมาณหนึ่งหมื่นห้าพันจนถึงสองหมื่นล้านปีในอดีต (ชัยวัฒน์ คุปตระกูล 2539 : 106)

ศาสตร์ปัจจุบัน ก็มีความเป็นจริงบางส่วน คือ เป็นการระเบิดเหมือนกัน แต่เป็นการระเบิดต่างชนิดกันดังแผนภูมิข้างล่างนี้

แผนภูมิที่ 1

วัฏจักรการกำเนิดดาราจักร

1. การระเบิดของธาตุศูนย์

ธาตุศูนย์นี้ (หรือความว่างที่อึดอัด ดูรายละเอียดใน (2.3) จักรวาล : องค์ประกอบและความสัมพันธ์) ก็คือ ความว่างที่อยู่ในจุดศูนย์กลางหรือนิวเคลียสของวัตถุทุกอย่างที่มีจุดศูนย์กลาง เช่น ดาวฤกษ์แต่ละดวงเมื่อเกิดขึ้นมาแล้ว นานวันเข้าก็จะหมดพลังลงเรื่อยๆ จนกระทั่งดับลง เมื่อดับสนิทมันก็จะกลายเป็นความว่างที่เต็มหรืออึดอัด ซึ่งเป็นสภาพที่มีแรงดึงดูด สามารถละลายทุกสิ่งทุกอย่างได้ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่าเป็นหลุมดำ (ดูรายละเอียดของหลุมดำ ใน 3.3 จักรวาล : องค์ประกอบและความสัมพันธ์) แต่อย่างไรก็ดี ธาตุศูนย์ที่เกิดขึ้นในดาวดวงที่ดับไปแล้วแต่ละดวงนี้ ก็จะมีศูนย์กลางที่ใหญ่กว่ามันเองนับเป็นหลายๆ เท่า คือดวงอาทิตย์ดวงแม่ (ดูรายละเอียดของดวงอาทิตย์ดวงแม่ใน (2.3) จักรวาล : องค์ประกอบและความสัมพันธ์) ที่อยู่บริเวณใจกลางของดาราจักร (Galaxy) มาดูดดึงดาวที่ดับดังกล่าวให้เข้าไปรวมกับมัน นานวันเข้าดาวที่ดับแล้วหลายต่อ

หลายดวง ก็จะถูกดูดเข้าไปยังดวงอาทิตย์ดวงแม่ที่ใจกลางของดาราจักร และจะเพิ่มปริมาณมากเข้าๆ แกนกลางของดาราจักรก็จะใหญ่ขึ้นๆ ธาตุศูนย์ก็จะถูกอัดแน่นมากเข้าๆ

2. เกิดเส้นแสง

เมื่อธาตุศูนย์อัดแน่นกันมากเข้าๆ จนถึงที่สุดแล้วก็จะระเบิดออกมาเป็นพลังงานที่อัดกันเป็นแท่งเป็นเส้น พุ่งกระจายออกมาเรียกว่า เส้นแสง (ดูรายละเอียดของเส้นแสงใน (2.3) จักรวาล องค์ประกอบและความสัมพันธ์)

เส้นแสงที่เกิดจากการระเบิดของธาตุศูนย์นี้ อาจจำแนกได้เป็นสองส่วนด้วยกัน ส่วนแรก ซึ่งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับดวงอาทิตย์ดวงแม่ที่ใจกลางของดาราจักรหรืออยู่ในรัศมีของมัน ก็จะมีวนตัวกันเข้าไปสู่ใจกลางดังกล่าว โดยที่เส้นแสงกลุ่มนี้จะถูกดูดเข้า - ผลักออกจากใจกลางดาราจักรอยู่ตลอดเวลา สำหรับเส้นแสงส่วนที่สองที่อยู่บริเวณรอบนอกของดาราจักร ก็จะลอยแว้งคว้างกระจายกระจายออกไปในอวกาศ และกลายมาเป็นสื่อกลางให้เกิดแรงดึงดูดระหว่างดวงอาทิตย์และดวงดาวทั้งหมดในระบบสุริยะในเวลาต่อมา

3. เกิดมวลสารองค์ประกอบดวงดาว

เส้นแสงส่วนที่สองนี้เมื่อลอยไปปะทะกับมวลสาร ก็จะไปทำปฏิกิริยากับมวลสารที่มีคุณลักษณะต่างๆ กัน เกิดพลังงาน ความร้อน แสงสว่าง เกิดคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าความถี่ต่างๆ และเกิดมวลสารที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของดวงดาวขึ้น

4. อนุภาคเกิดการจัดระบบ เกิดอะตอม / เกิดดวงดาว

อนุภาคที่เกิดขึ้นมานี้ ในส่วนที่อยู่ตรงกลางก็จะเป็นพลังงานหนักหรือธาตุบวก ในขณะที่บริเวณรอบนอกก็จะเป็นพลังงานเบาหรือธาตุลบ เกิดการหมุนขึ้นมา เกิดเป็นอะตอม เป็นสารประกอบ มวลสาร จนกระทั่งกลายมาเป็นดวงอาทิตย์

5. เกิดระบบดาว

เมื่อดวงอาทิตย์เกิดขึ้นมาแล้ว ตรงจุดศูนย์กลางของดวงอาทิตย์ก็จะมีแรงดึงดูดมากกว่าดวงดาวทั้งหลายทั้งปวงในระบบสุริยะ ต่อมา เมื่อเส้นแสงที่ลอยแว้งคว้างอยู่ใกล้ๆ กันนั้นเกิดไปทำปฏิกิริยากับมวลสารที่อยู่ใกล้เคียงก็จะเกิดพลังงาน 2 ชนิดขึ้น ส่วนที่เป็นพลังงานเบาที่จะวิ่งวนอยู่บริเวณรอบนอก ส่วนที่วิ่งวนอยู่ตรงแกนกลางก็จะเป็นพลังงานหนัก ทรงกลมซึ่งเปรียบเสมือนดาวฤกษ์เหล่านี้จะมีขนาดเล็กใหญ่แตกต่างกันไป และจะมีแรงดึงดูดเกิดขึ้นที่จุดศูนย์กลาง ซึ่งเกิดจากเส้นแรงแม่เหล็ก(ดูรายละเอียดของเส้นแรงแม่เหล็กใน (2.4) จักรวาลและสังสารวัฏ) ที่ร้อยรัด

กันเป็นกลุ่ม ทำให้ดาวดวงใหญ่มีอิทธิพลต่อดาวดวงเล็ก ในแง่ที่จุดศูนย์กลางของดาวดวงใหญ่ซึ่งมีรัศมีใหญ่กว่าจะดึงดูดดาวดวงเล็กที่มีรัศมีเล็กกว่า และอยู่ในรัศมีวงโคจรของมันให้หมุนตามมันไป ทำให้ดาวดวงเล็กๆ เหล่านี้กลายมาเป็นดาวบริวารของดาวดวงที่ใหญ่กว่า เช่น ดวงจันทร์ที่กลายมาเป็นบริวารของโลกเรา ดาวฤกษ์ทั้งเล็กและใหญ่เหล่านี้ นานวันเข้าก็หมดพลัง กลายมาเป็นดาวเคราะห์ 9 ดวงหรือดาวนพเคราะห์กับดาวบริวารทั้งหลายของมันในระบบสุริยะของเราทุกวันนี้

สำหรับการกำเนิดขึ้นมาของดวงอาทิตย์ดวงแม่ของดาราจักรทางช้างเผือก ซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบสุริยะของเรา รวมทั้งเป็นแหล่งที่สร้างเส้นแสงหรือเส้นแรงแม่เหล็กพาดผ่านโลกของเรานั้น พระอาจารย์รัตน์กล่าวว่ามีมาโดยธรรมชาติแล้วเพราะเหตุว่าในจักรวาลนี้จะมีธาตุศูนย์หรือความว่างที่อึดอัด ปรากฏอยู่ที่ใจกลางของอะตอมของวัตถุหรือสสารต่างๆ และมีธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ อยู่แล้วจึงบอกไม่ได้ว่ามีกำเนิดมาอย่างไร

6. ดาวดับ/ธาตุศูนย์

เมื่อดาวฤกษ์ต่างๆ ดับลง หมดพลังลง หรือพลังงานทุกชนิดในจักรวาลเมื่อดับหมดแล้ว มันก็จะกลายสภาพเป็นธาตุศูนย์ อันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของหลุมดำ แล้วถูกหลุมดำที่ใหญ่ที่สุดในดาราจักรทางช้างเผือก ซึ่งก็คือดวงอาทิตย์ดวงแม่ดึงดูดมันเข้ามารวมกับตัวดวงอาทิตย์ดวงแม่เองในที่สุด

อาจกล่าวได้ว่า กำเนิดของดวงดาวในแต่ละดาราจักรของจักรวาลเกือบทั้งหมด จะมาจากการที่เส้นแสงไปชนและทำปฏิกิริยากับมวลสาร (นอกจากในบางกรณีเท่านั้นที่ธาตุศูนย์ หากไม่ถูกดูดจากจุดศูนย์กลางที่ใหญ่กว่ามันหรือจากดวงอาทิตย์ดวงแม่ในดาราจักรเดียวกัน ก็จะถูกชนด้วยเส้นแรงแม่เหล็ก เป็นพลังความเกิด (คู่กับพลังความดับ) เกิดเป็นพลังงานใหม่ขึ้นมา และเกิดเป็นดาวดวงใหม่ขึ้น) ซึ่งความแตกต่างหลากหลายของคุณลักษณะของมวลสารนี้เอง ที่ทำให้องค์ประกอบพื้นฐานของดาวแต่ละดวงแตกต่างกันไป และดาราจักรต่างก็มีรูปลักษณะที่ไม่เหมือนกัน แต่ก็ล้วนเป็นวงกลมหรือวงรีที่มีจุดศูนย์กลางด้วยกันทั้งนั้น

ถ้าจะเปรียบเทียบกับกันแล้ว ระบบสุริยะของเราจัดว่าเป็นเพียงหน่วยเล็กๆ หน่วยหนึ่งของดาราจักรเท่านั้น เพราะว่าจักรวาลอันกว้างใหญ่ไพศาล จนอาจเรียกได้ว่าเป็นอนันต์จักรวาลนี้ ดาราจักรแต่ละดาราจักรก็มีดวงดาวอยู่นับล้านดวงและมีขนาดใหญ่น้อยแตกต่างกัน มีทั้งที่ใหญ่กว่าและเล็กกว่าดาราจักรทางช้างเผือกของเรา จนเรียกได้ว่าไม่มีที่สิ้นสุด ดาราจักรเหล่านี้ต่างก็เกิดๆ ดับๆ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในบางดาราจักร ตัวของมันอาจจะมีดวงดาวจำนวนมากที่ดับลงในเวลาไล่เรี่ยกัน จนดาราจักรกลายมาเป็นหลุมดำขนาดใหญ่ และในระหว่างหลุมดำด้วยกันนี้

หลุมคำที่มีขนาดเล็กกว่าก็จะถูกดูดเข้าไปม้วนรวมกับหลุมคำที่มีขนาดใหญ่กว่า จนกระทั่งในที่สุด หลุมคำที่อยู่ใกล้กับใจกลางของดาราจักร ก็จะถูกดูดเข้าไปอยู่ในใจกลางของดาราจักรของมัน และ ถูกม้วนตัวเข้าไปเรื่อยๆ แล้วอัดกันแน่นเข้าๆ ในที่สุดก็จะระเบิดออกมาเป็นองค์ประกอบใหม่ทำให้ดาราจักรใหม่มีขนาดใหญ่หรือเล็กลงจากเดิมก็ได้ หรือแม้ระบบสุริยะในดาราจักรทางช้างเผือกของเรา นานวันไปก็อาจจะมีดาวเคราะห์เพิ่มขึ้นมาอีกมากกว่า 9 ดวงก็ได้ หรืออาจจะมีดาราจักรอื่นๆ ที่ใหญ่กว่าเรา มาดูดดึงเราให้หมุนตามมันไป และนานวันเข้าดาราจักรดังกล่าวนี้ก็อาจจะมี ดาวหลายๆ ดวงที่ดับในเวลาใกล้เคียงกัน เกิดเป็นหลุมคำที่ในที่สุดก็จะระเบิดขึ้นมา ทำให้ดาราจักรนั้นเล็กกว่าดาราจักรทางช้างเผือกของเรา และกลับมาหมุนรอบดาราจักรของเราที่เป็นไปได้ อีกเช่นกัน จักรวาลนี้จึงเกิดๆ ดับๆ เปลี่ยนแปลงเป็นนิรันดร์

(2.3) จักรวาล : องค์ประกอบและความสัมพันธ์

องค์ประกอบของจักรวาล

องค์ประกอบหลักๆ ของจักรวาลแต่ละจักรวาลตามองค์ความรู้ของพระอาจารย์รัตน์ ประกอบด้วยดาราจักร ดวงดาวต่างๆ ดวงอาทิตย์ดวงแม่(หลุมคำที่ใหญ่ที่สุด) และหลุมคำ (ซึ่งในกระบวนการแปรเปลี่ยนสภาพของหลุมคำนี้จะมีหลุมขาวเกิดขึ้น) โดยในหัวข้อนี้จะได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักๆ เหล่านี้ คือ

ดวงอาทิตย์ดวงแม่ เป็นศัพท์ที่พระอาจารย์รัตน์บัญญัติขึ้นใช้เรียกแหล่งพลังงานที่ใหญ่ที่สุดภายในดาราจักรหนึ่งๆ ซึ่งมักจะมีตำแหน่งอยู่ ณ จุดศูนย์กลางของดาราจักรนั้นๆ เสมอ (ในระบบสุริยะของเรานั้นดวงอาทิตย์ดวงแม่จะอยู่ทางทิศเหนือของโลกเรา ด้วยเหตุนี้ เข็มทิศในโลกจึงถูกดูดดึงให้ชี้ไปทางทิศเหนือตลอดเวลา) และมีแรงดึงดูดอันมหาศาล เพราะที่จุดศูนย์กลางในแต่ละอะตอมของมันจะประกอบด้วยธาตุศูนย์ ซึ่งถ้าหากอึดตัวแล้วก็มีแรงดึงดูดทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ใกล้ๆ ให้เข้าไปภายในตัวของมัน ดวงอาทิตย์ดวงแม่จึงเปรียบเสมือนหลุมคำขนาดใหญ่ที่สุดในแต่ละดาราจักร ที่ไม่มีแสงสว่างในตัวเอง แต่ให้พลังงานแก่สิ่งมีชีวิตที่อยู่บนดวงดาวต่างๆ ได้ เหมือนเช่นดวงอาทิตย์ดวงแม่ของระบบสุริยะที่ให้พลังงานแก่มนุษย์ สัตว์ และพืชพันธุ์ต่างๆ บนโลก ในระบบสุริยะ ดวงอาทิตย์ดวงแม่จะมีแรงดึงดูดดวงดาวต่างๆ และสรรพสิ่งในดาราจักรทางช้างเผือก ให้เข้าสู่จุดศูนย์กลางของตัวมันเองโดยผ่านตัวกลางคือ เส้นแรงแม่เหล็ก เมื่อหมดแรงดึงดูดแล้ว ดวงดาวต่างๆ และสรรพสิ่งทั้งหมดก็จะด้งกลับออกมา แล้วถูกดูดดึงเข้าสู่จุดศูนย์กลางของดวงอาทิตย์ดวงแม่อีก แรงดึงดูดและแรงผลักร้อนนี้จะเกิดขึ้นเป็นรอบๆ วนไปวนมาเช่นนี้เรื่อยไป รอบหนึ่งๆ ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 วินาทีของโลก

ดวงอาทิตย์ดวงแม่นี้จะเกิดฯ ดับฯ ต่อเนื่องกันไปจากการเปลี่ยนแปลงของธาตุศูนย์ของดาวฤกษ์ต่างๆ ที่หมดพลังงาน ดับลงและพลังงานอื่นๆ ที่ดับลง จากความว่างเมื่อเต็มหรืออึดอัดแล้ว เป็น 0 มันก็จะถูกดวงอาทิตย์ดวงแม่ดึง กลายเป็น 1 ให้มารวมกับมัน นานๆ เข้าพลังเหล่านี้มีมากขึ้นๆ ก็จะอัดกันแน่น จนระเบิดใหม่อีกกลายมาเป็นเส้นแสง เป็นเช่นนี้เรื่อยไป และเนื่องจากดวงอาทิตย์ดวงแม่นี้มีจุดศูนย์กลางที่ใหญ่ที่สุดมันจึงจะดูดดึงพลังงานที่ดับแล้ว ให้เข้ามารวมกับมันเสมอ โดยที่พลังงานดับใดๆ ก็ไม่อาจดูดดึงมันได้เลย

ธาตุศูนย์ เป็นคำศัพท์ที่พระอาจารย์รัตน์บัญญัติขึ้นเพื่อใช้เรียกสภาพความว่างที่อึดอัด โดยทั่วไปในใจกลางของอะตอมหรือนิวเคลียสของสรรพวัตถุทุกอย่างในจักรวาล โดยเฉพาะดวงดาวต่างๆ (รวมทั้งตัวคนเราด้วย) จะมีความว่างอยู่ ความว่างนี้เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งมันก็จะเต็มหรืออึดอัด กลั่นความถี่ของมันจะลดต่ำลงเรื่อยๆ จนมีค่าเท่ากับ 0 เกิดความเต็มหรืออึดอัดที่เรียกว่าธาตุศูนย์ขึ้น ซึ่งเป็นสภาพที่สามารถจะละลายทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ใกล้เคียงกับมันได้ และสามารถดึงดูดสิ่งที่อยู่ใกล้เคียงกับมันเข้ามาภายในตัวมันได้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ถ้าหากอยู่ในสภาพศูนย์เหมือนกัน จุดศูนย์กลางที่ใหญ่กว่าก็จะดูดดึงธาตุศูนย์ของจุดศูนย์กลางที่เล็กกว่า ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับมัน ให้เข้ามาภายในตัวของมันเสมอ โดยที่จุดศูนย์กลางซึ่งเล็กกว่าจะถูกดูดดึงให้เปลี่ยนจากสภาวะความว่างที่อึดอัดหรือ 0 ให้กลายสภาพมาเป็น 1 แล้วถูกดูดกลืนเข้าไป

สภาวะของความว่างที่อยู่ในจุดศูนย์กลางที่ใหญ่กว่าซึ่งจะดูดกลืนจุดศูนย์กลางที่เล็กกว่านี้ จึงอยู่ในสองสภาวะที่เป็นคู่ตรงกันข้ามกันเสมอ นั่นคือ สภาวะความว่างที่อึดอัดหรือเป็น 0 ที่ใหญ่กว่าจะดูดกลืนสิ่งที่เล็กกว่าซึ่งมีสภาวะกลายเป็น 1 ในขณะนั้น

ในแต่ละดารจักร ดวงอาทิตย์ดวงแม่ซึ่งมีธาตุศูนย์มากที่สุด และเป็นจุดศูนย์กลางที่ใหญ่ที่สุด จะมีพลังดึงดูดมหาศาลจากธาตุศูนย์ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของมัน เมื่อดูดดึงสรรพดวงดาว ก็จะทำให้สรรพดวงดาวเหล่านั้นเปลี่ยนจากความเป็น 0 มาเป็น 1 แต่เมื่อหมดแรงดึงดูดแล้ว สรรพดวงดาวก็จะเปลี่ยนกลับไปเป็น 0 อีกครั้งหนึ่ง เป็นเช่นนี้เรื่อยไป

เส้นแสง เป็นคำศัพท์ที่พระอาจารย์รัตน์บัญญัติขึ้น เส้นแสงนี้เป็นพลังอย่างเดียวกับเส้นแรงแม่เหล็กโลก แต่มีรูปลักษณะต่างกัน และเป็นพลังชนิดหนึ่งที่เกิดจากการระเบิดของธาตุศูนย์ในดวงดาวที่ดับสนิทแล้ว (จะเรียกสภาพที่ดวงดาวดับสนิทแล้วในอีกชื่อหนึ่งว่าหลุมดำก็ได้ เช่นเดียวกัน) มารวมกันเป็นจำนวนมากขึ้นๆ เมื่ออัดตัวกันแน่นมากเข้าๆ ในที่สุดก็จะระเบิดออกมาเป็นแท่ง พุ่งกระจายออกไปทุกทิศทุกทาง ลอยคว้างคว้างระเกะระกะอยู่ในอวกาศ บรรดาเส้นแสงที่อยู่บริเวณรอบนอกนี้จะถูกแรงดึงดูดของดวงอาทิตย์ดวงแม่ที่ใจกลางดารจักร ดึงดูดมันในลักษณะดูดเข้า – ผลักออกอยู่ตลอดเวลา แต่เมื่อใดที่มันลอยไปชนกับมวลสารต่างๆ แล้ว ก็จะเกิด

ปฏิกริยากันขึ้น เกิดอนุภาคพื้นฐานของดวงดาวต่างๆ ธาตุหนักก็จะรวมตัวกันอยู่ตรงกลาง ส่วนธาตุเบา ก็จะรวมตัวกันอยู่รอบนอก และมันตัวเกิดเป็นทรงกลม เป็นดาวฤกษ์ต่างๆ ขึ้นมา สำหรับเส้นแสงที่อยู่บริเวณใจกลางก็จะถูกดูดเข้าไปรวมกับศูนย์กลางอันใดอันหนึ่งที่อยู่ใกล้ อันได้แก่หลุมดำต่างๆ หรือไม่ว่าจะเป็นดวงอาทิตย์ดวงแม่ที่ใจกลางดาราจักร ซึ่งเป็นหลุมดำที่ใหญ่ที่สุดในดาราจักรนั้นๆ

คุณสมบัติเฉพาะของเส้นแสงก็คือ ไม่มีสี เคลื่อนที่ไปเป็นเส้นๆ และอยู่กันอย่างระกระระกะ ไม่เป็นระเบียบ และเนื่องจากในตัวมันมีธาตุศูนย์อยู่ภายใน จึงดึงดูดกับจุดศูนย์กลางต่างๆ รวมทั้งดวงอาทิตย์ดวงแม่ได้ พลังจิตของคนเราก็สามารถนำเส้นแสงมาใช้ประโยชน์ได้ เช่นใช้ในการรักษาโรค จะมีคุณสมบัติในการทะลุทะลวงเซลล์ในร่างกายที่บกพร่องและรักษาตามเจตนารมณ์ของพลังจิตได้

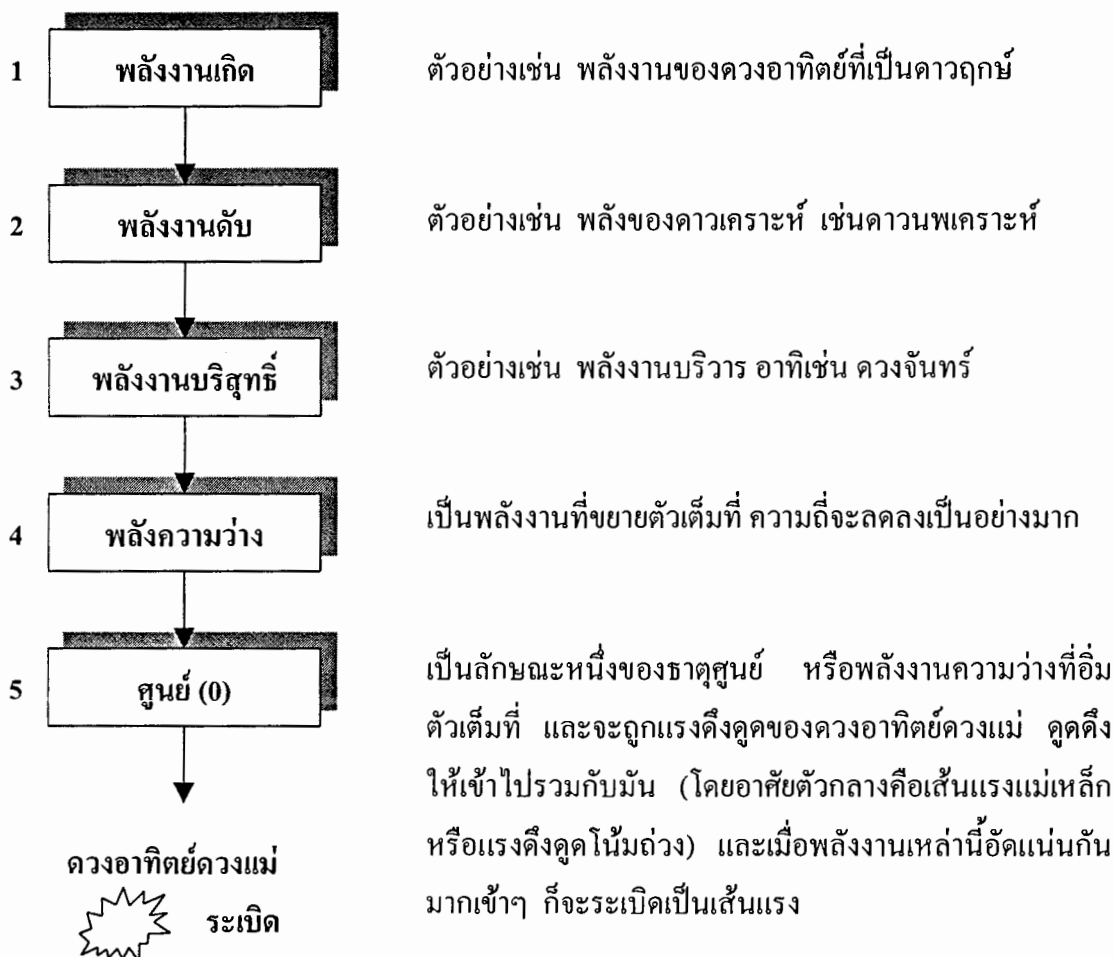
เมื่อเปรียบเทียบกับเส้นแรงแม่เหล็กแล้ว เส้นแสงจะมีขนาดเล็กกว่า ลอยไปอย่างกระจัดกระจาย ไม่เป็นระเบียบ มีแรงดึงดูดในตัวแต่น้อย ขณะที่เส้นแรงแม่เหล็กจะเป็นแท่งตรงและใหญ่ พาดผ่านแกนของโลกจากทิศเหนือไปยังทิศใต้ มีแรงดึงดูดสูง เนื่องจากอิทธิพลของศูนย์กลางหรือนิวเคลียสของดวงดาวต่างๆ รวมทั้งโลกและดวงอาทิตย์ดวงแม่ที่ดึงดูดกัน ในลักษณะดึงเข้า – ผลักออกทุกๆ 1 วินาที จนทำให้เส้นแรงแม่เหล็กเป็นแท่งตรงและใหญ่ ที่นอกจากจะมีอิทธิพลต่อดวงดาวแล้วยังมีอิทธิพลต่อสรรพชีวิตและวัตถุนานโลกด้วย

หลุมดำ ได้แก่อำณาบริเวณที่ดวงดาวหรือพลังงานทุกชนิดในดาราจักรหมดพลังลงดับสนิทแล้ว กลายเป็นความว่างซึ่งความว่างนี้ เมื่ออึดตัวแล้วจะมีค่าเท่ากับ 0 กลายสภาพเป็นธาตุศูนย์ที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของหลุมดำ เกิดการมันรวมตัวกันเป็นกลุ่มและมีแรงดึงดูดอันมหาศาลสามารถดึงดูดพลังงานต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัวมันเข้าไปภายใน แม้แต่แสงซึ่งมีความเร็วสูงสุดก็ยังหนีแรงดึงดูดจากหลุมดำไม่พ้น หลุมดำใดๆ ก็ตาม จะต้องไม่มีสี ไม่เห็นแสงและไม่เห็นเป็นสีดำ มันจึงจะหมดพลังดึงดูดจริงๆ และกลายสภาพมาเป็น 1 แล้วอาจจะถูกหลุมดำที่มีขนาดใหญ่กว่าดูดมันเข้าไปรวมด้วย และในที่สุดหลุมดำขนาดใหญ่ทั้งหลายนี้ก็จะถูกดวงอาทิตย์ดวงแม่ซึ่งเป็นหลุมดำขนาดใหญ่ที่สุดในดาราจักร ดึงมันให้ไปรวมอยู่ภายใน เมื่อพลังงานเหล่านี้อัดแน่นกันมากๆ เข้า ในที่สุดก็จะระเบิดออกมาเป็นเส้นแสง

สิ่งที่ถูกดูดเข้าไปในหลุมดำ จะแปรเปลี่ยนไปเป็นพลังงานในระดับต่างๆ ดังนี้

แผนภูมิที่ 2

กระบวนการเปลี่ยนแปลงของพลังงานที่หลุมดำ

หลุมขาว ได้แก่พลังงานบริสุทธิ์ซึ่งเป็นสถานะหนึ่งของหลุมดำ

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของจักรวาล

จักรวาลเป็นหนึ่งเดียว สัมพันธ์กันโดยแบ่งแยกมิได้ โดยการที่จุดศูนย์กลางของดวงอาทิตย์ดวงแม่ในแต่ละดาราจักรจะเป็นศูนย์กลางที่ใหญ่ที่สุด ซึ่งจะดึงดูดจุดศูนย์กลางที่ใหญ่รองลงมาเรื่อยๆ ตามลำดับ เป็นทอดๆ ไปจนถึงดวงดาวและสสารที่เล็กที่สุดในดาราจักรของมันเข้าไว้ด้วยกัน ในลักษณะของแรงดึงดูดเข้า - ผลักออกทุกๆ 1 วินาทีสืบทอดกันเป็นสาย สรรพสิ่งในแต่ละดาราจักรจึงหมุนรอบตัวเอง และหมุนรอบกันและกัน โดยอาศัยแรงดึงดูดโน้มถ่วงหรือสนามของ

เส้นแรงแม่เหล็กดึงดูดกันเอาไว้ไม่ให้หลุดลอยออกจากกัน มันจึงเคลื่อนตัวไปด้วยกันตลอดเวลา ในลักษณะที่สรรพวัตถุใหญ่จะมีอิทธิพลต่อสรรพวัตถุเล็ก ไม่มีสารและพลังงานใดๆ จะหลุดลอยหายไปจากจักรวาล นอกจากจะกลายรูปจากสิ่งหนึ่งไปเป็นอีกสิ่งหนึ่งเท่านั้น คารากักรทั้งหมด ล้วนเกิดและดับไม่มีที่สิ้นสุด โดยที่คารากักรแต่ละคารากักรก็อาจจะใหญ่ลง เล็กลง หรือกลายรูปไปเป็นคารากักรที่มีรูปลักษณะต่างจากเดิมโดยไม่มีที่สิ้นสุด

(2.4) จักรวาลและสังสารวัฏ

แรงที่เป็นต้นกำเนิดสังสารวัฏ

สังสารวัฏหรือการเวียนว่ายตายเกิดของคนเรา จากภพชาติหนึ่งไปสู่อีกภพชาติหนึ่ง จนกว่าจะถึงซึ่งความหลุดพ้นหรือนิพพาน เกิดจากแรงที่สำคัญ 3 อย่าง คือ แรงต้านหาซึ่งเป็นเครื่อง ขั้วพาให้โลกอยู่ เส้นแรงแม่เหล็กและแรงดึงดูดโน้มถ่วง (Gravitational Force) ซึ่งทั้ง 3 แรงนี้จัด ว่าเป็นแรงหรือสสารประเภทเดียวกัน แม้ว่าจะมีคุณลักษณะแตกต่างกัน โดยจะได้กล่าวถึงแรงแต่ละอย่างไปโดยลำดับ

แรงต้านหา เป็นสสารที่ละเอียด เป็นแรงชนิดหนึ่งที่ร้อยรัดคนเราไว้ และคนเราก็ ยึดเหนี่ยวมันอยู่ โดยอาศัยแรงกระทบหรือผัสสะที่อายตนะต่างๆ คือ ตา (การเห็น) หู (การได้ยิน) จมูก (การได้กลิ่น) ลิ้น (การรับรส) กาย (สัมผัส เย็น ร้อน อ่อน แข็ง ฯลฯ) และสมอง (ความนึกคิด ต่างๆ ที่เป็นเรื่องของอดีต) ตัวอย่างเช่น เมื่อแสงมากระทบตา ตาเห็นรูป เกิดพลังงานขึ้นจากการ กระทบของแสงที่ตา สสารหรือแรงต้านหา ความชอบ ไม่ชอบ จะไปรัดรูปที่เห็นไว้เป็นดวงๆ หรือการที่หูได้ยินเสียง เสียงที่มากระทบหูก็ทำให้เกิดพลังงานขึ้น สสารคือแรงต้านหา การได้ยิน ไม่อยากได้ยิน จะไปรัดเสียงที่ได้ยินไว้เป็นดวงๆ เกิดเป็นกุศล อกุศล เมื่อสะสมแรงต้านหาเหล่านี้ ไว้มากๆ เข้า ก็เท่ากับสะสมกิเลสหรือไฟ อันได้แก่ โลภะ โทสะ โมหะ ซึ่งเป็นพลังงานไว้ แล้ว แต่ว่าพลังงานตัวไหนจะมีมากหรือน้อยกว่ากัน เมื่อเสียชีวิตแล้ว คนเราก็จะไปสวดยิบาก ไปนรก สวรรค์ แล้วแต่ความเป็นกุศล อกุศลที่ทำไว้ บุคคลเหล่านี้จึงเท่ากับตกอยู่ใต้อิทธิพลของแรงต้านหา ที่เป็นเครื่องขั้วพาให้โลกอยู่

สำหรับผู้ปฏิบัติธรรมที่เห็นความจริงว่า คนเราจะหนีเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องไม่ได้ เมื่อ อายตนะต่างๆ ของตนเองบริบูรณ์คืออยู่ ก็จะต้องรับการกระทบที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เมื่อรับ การกระทบแล้วก็จะปล่อยออกไปโดยไม่ให้แรงต้านหาหรือยึดได้ คือ ไม่รัก ไม่ชัง กระทบแล้ว ก็ปล่อยไปเป็นปกติ ใ้การเจริญสติให้เป็นปัจจุบันขณะอยู่เรื่อยๆ เห็นการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ สลายของ

การกระทบ แรงดันหากจะถูกตัดขาดลงเรื่อยๆ สำหรับกิเลสเก่าๆ ที่บุคคลดังกล่าวเคยสะสมไว้ เมื่อเจริญสติปัญญา 4 ต่อไปเป็นปกติ จะเห็นกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม โลภะ โทสะ โมหะ หรือกิเลสอันเป็นพลังงานที่เกิดขึ้นก็จะค่อยละลายไปที่ละน้อยๆ ผลสุดท้ายแรงดันหากจะไม่มี เข้าสู่ความหลุดพ้นได้ในที่สุด

เส้นแรงแม่เหล็ก ปกติเส้นแรงแม่เหล็กนี้จะอยู่ในดวงดาวทุกดวง จากอิทธิพลของเส้นแรงแม่เหล็กที่ระเบิดจากธาตุศูนย์เมื่อครั้งดวงอาทิตย์ ดวงดาวต่างๆ กำเนิดขึ้นมา และการระเบิดของหลุมดำในเวลาต่อมา ก็จะเป็นพื้นฐานให้เกิดเส้นแรงแม่เหล็ก (ซึ่งเป็นสสารเดียวกับเส้นแสง) ที่เชื่อมต่อระหว่างศูนย์กลางของดวงอาทิตย์ดวงแม่ ดวงอาทิตย์ และดวงดาวต่างๆ เมื่อดวงดาวทั้งหลายต่างดึงดูดซึ่งกันและกัน ก็ทำให้เส้นแรงแม่เหล็กกลายมาเป็นแท่งแม่เหล็กที่พาดผ่านแกนเหนือใต้ของโลกและพาดผ่านดวงดาวต่างๆ เป็นสื่อกลางที่ทำให้การดึงดูดซึ่งกันและกันระหว่างดวงดาว ดวงอาทิตย์ และดวงอาทิตย์ดวงแม่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและดึงดูดกันและกันให้อยู่เป็นกลุ่ม เป็นพวก เกิดการหมุนตามวงโคจร และทำให้ระบบของดาราจักรดำรงสภาพอยู่ได้ เส้นแรงแม่เหล็กนี้จะรวมตัวกันเป็นองค์ประกอบของสนามแม่เหล็กของแรงดึงดูดโน้มถ่วง และจะพาดผ่านตัวมนุษย์ สัตว์ และวัตถุต่างๆ บนโลก ทำให้เกิดการสั่นสะเทือน และเซลล์ต่างๆ เสื่อมลงตามอายุขัย และถ้าหากเส้นแรงแม่เหล็กในร่างกายเรียงตัวไม่เป็นระเบียบก็จะทำให้ร่างกายของคนเราเจ็บป่วยขึ้นได้

อาจกล่าวได้ว่า เส้นแรงแม่เหล็กเป็นแรงที่อยู่ในสถานะเป็นกลาง และเมื่อไปสัมผัสกับแรงอื่นๆ แล้ว ก็ไม่ได้ทำให้เกิดผลลบหรือบวกขึ้นแต่อย่างใด

แรงดึงดูดโน้มถ่วง ดวงดาวต่างๆ ในดาราจักรก็เช่นเดียวกับวัตถุทรงกลม ก็จะมีจุดศูนย์กลางหรือนิวเคลียสอยู่ จุดศูนย์กลางของดาวดวงเล็กก็จะตกอยู่ใต้อิทธิพลของแรงดึงดูดจากจุดศูนย์กลางของดวงดาวที่ใหญ่กว่ามัน และจะมีแรงดึงดูดต่อกันและกันลดหลั่นกันลงไปเป็นทอดๆ โดยที่ดวงดาวทั้งหมดในแต่ละดาราจักรก็จะตกอยู่ใต้อิทธิพลของแรงดึงดูดจากจุดศูนย์กลางของดวงอาทิตย์กับดวงอาทิตย์ดวงแม่ซึ่งใหญ่กว่ามันเสมอ แรงดึงดูดโน้มถ่วงนี้จัดว่าเป็นสนามแม่เหล็กที่เกิดจากเส้นแรงแม่เหล็กที่พาดผ่านดวงอาทิตย์ดวงแม่ ดวงอาทิตย์ และดวงดาวต่างๆ และสร้างแรงดึงดูดขึ้นจากการที่จุดศูนย์กลางของดวงดาวทั้งเล็กและใหญ่ต่างก็ดึงดูดซึ่งกันและกันไว้ ตัวอย่างเช่น ดาราจักร ทางช้างเผือกของโลกเรา จะมีดวงอาทิตย์ดวงแม่เป็นจุดศูนย์กลางใหญ่ เปรียบเสมือนกันหอยหรือใบพัดเครื่องบิน กระจายเป็นบริเวณกว้าง ทำให้เกิดสนามแม่เหล็กกว้างใหญ่ที่สร้างแรงดึงดูดโน้มถ่วงและกันของดวงดาวต่างๆ ที่ค่อนข้างมาก

แรงดึงดูดโน้มถ่วงนี้จัดเป็นแรงชนิดเดียวกับเส้นแรงแม่เหล็กที่ต่างก็ช่วยคำจุนให้การดึงดูดซึ่งกันและกันระหว่างดวงดาวเป็นไปอย่างสมดุล ทำให้ดาราจักรและจักรวาลดำรงสภาพอยู่ได้

อาจสรุปได้ว่า แรงทั้ง 3 อย่างที่กล่าวมาแล้ว คือแรงตัมหา เส้นแรงแม่เหล็ก และแรงดึงดูดโน้มถ่วงนี้ แม้จะเป็นแรงชนิดเดียวกันแต่ก็มีพื้นฐานแตกต่างกัน กล่าวคือ ในขณะที่แรงตัมหาเป็นสสารที่ละเอียดและเกี่ยวพันกับเรื่องของจิตที่มีอวิชชา มีตัมหาไปเกาะเกี่ยวร้อยรัดจิตที่เป็นกุศล อกุศลเอาไว้ เส้นแรงแม่เหล็กจะเป็นแรงที่เป็นกลางและเป็นตัวกลางที่ทำให้แรงดึงดูดระหว่างดวงดาวต่างๆ ในดาราจักร เป็นไปตามธรรมชาติและมีความสมดุล ส่วนแรงดึงดูดโน้มถ่วงนั้นเป็นสนามแม่เหล็กที่เกี่ยวข้องกับจุดศูนย์กลางของดวงดาวทั้งหลายที่ทำให้มันดึงดูดซึ่งกันและกันไว้และดำรงสภาพของการอยู่เป็นหมู่เป็นพวกกันไว้ได้

ภพภูมิต่างๆ กับมนุษย์และสัตว์

ภพภูมิต่างๆ ทั้งนรกและสวรรค์ เป็นมิติ (แปลว่าที่รองรับวัตถุทั้งหมด) ที่ซ้อนกันอยู่กับโลกเรา นรกจะอยู่ในที่ที่ลาดต่ำลงไปจากพื้นดิน ส่วนสวรรค์ก็จะอยู่ที่ชั้นบรรยากาศโลก มนุษย์เมื่อยังมีชีวิตอยู่ก็จะประกอบทั้งกุศลกรรมและอกุศลกรรม ผู้ที่สร้างอกุศลกรรมไว้มาก เมื่อเสียชีวิตไปแล้ว ก็จะถูกแทนของโลกดูดลงไปท้นรกได้พื้นผิวของโลก นรกจะเป็นภพภูมิที่ร้อน มีแรงกดดันมาก ราชันย์ของผู้ที่ตกนรกจะต้องถูกละลายจากธาตุหยาบให้เป็นธาตุละเอียด โดยเฉพาะผู้ที่สะสมโลภะ โทสะ โมหะไว้มาก ราชันย์ก็จะเป็นสีดำ (มีธาตุความดับมาก) นรกขุมต่างๆ ได้พื้นดินนี้จะแบ่งออกเป็นขุมๆ ตามประเภทของราชันย์ของบุคคล ผู้ที่ตกไปในนรกก็จะต้องถูกละลายราชันย์ในนรกขุมต่างๆ เป็นเวลาช้านานเท่าใดก็ได้แล้วแต่บาปหรืออกุศลที่ได้ทำมา เมื่อครั้งยังมีชีวิต เมื่อใดที่ราชันย์ของบุคคลนั้นกลายเป็นสีเหลือง จึงจะเกิดมาเป็นคนในภพชาติต่อไปได้

สำหรับผู้สร้างทั้งกุศลและอกุศล เมื่อเสียชีวิตแล้วกุศลกรรมจะทำให้จิตเบา ลอยขึ้นไปเสวยบุญบนชั้นบรรยากาศของโลก ซึ่งเป็นสวรรค์ชั้นต่างๆ ตามอำนาจกุศลที่สร้างมา ชั้นบรรยากาศเบื้องบนนั้นจะมีอากาศเบาบาง ไม่ถูกกดดัน ต่อเมื่อหมดบุญแล้วเมื่อใด จึงจะมาลงนรกเสวยวิบากต่อไป ส่วนผู้ที่สร้างสมคุณงามความดีไว้มาก ก็จะไปเสวยบุญบนสวรรค์ก่อน แล้วอาจจะมาเกิดใหม่เป็นคนได้เลย ถ้าหากราชันย์เป็นสีขาว (มีธาตุความเกิดมาก) ไม่มีสีดำเลย

การเกิดมาเป็นคนจึงเท่ากับเป็นภพกลางระหว่างสวรรค์กับนรก ทั้งผู้ที่ไปอยู่บนสวรรค์ (ยกเว้นสวรรค์บางชั้น) หรืออยู่ในนรกจะไม่สามารถเข้าถึงนิพพานได้เหมือนๆ กัน การเกิดเป็นคนจึงจัดว่าเป็นภพที่ดีที่สุดของมนุษย์ ในการทำให้ถึงซึ่งความหลุดพ้นได้ในที่สุด

สงสารวิญ จักรวาลและจักรราศรี

จักรวาลนี้เกิดๆ ดับๆ ไม่สิ้นสุด ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของดวงดาวต่างๆ ก็เกิดขึ้นเป็นวัฏจักร เช่น ดาวหางบางดวง ภายในกำหนดเวลาที่แน่นอนก็จะมาปรากฏให้ชาวโลกเห็น แล้วผ่านเลยไปก่อนจะกลับมาใหม่อีก ชีวิตมนุษย์ก็เช่นกัน เกิดแล้วตาย เกิดแล้วตาย นับภพนับชาติไม่ว่ามันจะถึงซึ่งนิพพาน ประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติก็ไม่แตกต่างกัน อาณาจักรต่างๆ เกิดขึ้นแล้วล่มสลายไปไม่ว่าจะกี่ยุคสมัยก็ตาม การเกิดวัฏจักรเช่นนี้ก็เป็นเพราะแรงดันทันนั้นเอง แรงนี้จึงเป็นแรงที่ยิ่งใหญ่มาก พระพุทธองค์ก็ได้ตรัสไว้ว่า ดันหาเป็นต้นเหตุแห่งทุกข์ ดันหาทำให้สัตว์โลกต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่อย่างนี้ และถูกร้อยรัดด้วยตันหาให้ต้องหลงวนอยู่ในวัฏสงสาร ชะตากรรมของมนุษย์เองก็ตกอยู่ในห้วงมรรพเป็นวัฏจักรอยู่เช่นนี้ ซึ่งอาจเรียกได้ว่า “วงกลมอันยาวนาน” ไม่รู้จักหมดจักสิ้น หมุนเวียนอยู่ในวงกลมนี้เรื่อยไป

พระอาจารย์รัตน์กล่าวว่าดวงดาวต่างๆ ในจักรวาล เช่น ดาวนพเคราะห์ของระบบสุริยะ วงโคจร การทำมุมระหว่างกันของดวงดาว ฯลฯ ซึ่งทางโหราศาสตร์นำมาศึกษาและจัดระบบให้เป็นจักรราศรี สามารถทำนายเหตุการณ์หรือชะตาชีวิตของบุคคลได้จากระบบของจักรราศรีนั้น แม้ว่าอาจจะมีอิทธิพลในทางกายภาพต่อมนุษย์บนโลก (เช่นดวงจันทร์มีอิทธิพลต่อน้ำขึ้น น้ำลงบนโลก หรือรอยต่อระหว่างรัศมีของดวงอาทิตย์ดวงแม่กับดวงอาทิตย์ของเราที่มาชนกันที่บริเวณสามเหลี่ยมเบอร์มิวดา กลายเป็นแรงดึงดูดลงมายังโลกบริเวณนั้น ทำให้วัตถุบนโลกที่ผ่านเข้ามายังบริเวณสามเหลี่ยมเบอร์มิวดา ถูกดูดหายเข้าไปได้) และอาจจะมีอิทธิพลต่อจิตที่มีอวิชชาของมนุษย์ หรือจิตของคนส่วนใหญ่บนโลก แต่จะไม่มีอิทธิพลต่อจิตที่ไปพ้นอวิชชา หรือจิตตถาตา จิตที่เข้าถึงมรรค ถึงนิพพานแต่อย่างใด ดังนั้นหากบุคคลใดกระทำจิตให้พ้นจากอวิชชาได้ จักรราศรีก็ไม่อาจจะส่งผลถึงบุคคลนั้นแต่อย่างใดเลย

(3) วิกฤตโลกและสิ่งแวดลอม

(3.1) สัญญาณวิกฤตปัจจุบัน

ความรู้จากญาณทัศนะของพระอาจารย์รัตน์บ่งบอกว่าโลกของเราเริ่มเข้าสู่วิกฤตตั้งแต่เมื่อมนุษย์สามารถคิดค้นไฟฟ้าขึ้นมาใช้ โดยธรรมชาติในอะตอมของเซลล์ของมนุษย์ พืช และ สัตว์ จะมีแกนกลางหรือนิวเคลียส มีโปรตอน นิวตรอนอยู่ข้างใน ส่วนอิเล็กตรอนวิ่งอยู่ข้างนอก เมื่อมนุษย์เราใช้ไฟฟ้าในชีวิตประจำวันกันมาเรื่อยๆ ก็ทำให้โครงสร้างของอะตอมเปลี่ยนแปลงไป เซลล์ของมนุษย์ทำงานหนักเพิ่มมากขึ้น อายุการใช้งานของเซลล์ต่างๆ ก็จะลดลงจากเดิม ทำให้ชีวิตของมนุษย์สั้นลงตามไปด้วย

ผลกระทบที่ติดตามมาอีกประการหนึ่งจากการใช้ไฟฟ้าของมนุษย์ก็คือไฟฟ้าจะไปทำให้เส้นแรงแม่เหล็กโลกที่มาจากดวงอาทิตย์ดวงแม่และพาดผ่านโลกจากขั้วโลกเหนือไปยังขั้วโลกใต้ มีพลังมากขึ้นในอันที่จะทำลายเซลล์ของมนุษย์ พืช สัตว์ และวัตถุต่างๆ ทำให้เซลล์ต่างๆ เพิ่มความสั่นสะเทือนมากขึ้น และเสื่อมสลายรวดเร็วขึ้น ยกตัวอย่างเช่นสายไฟฟ้าแรงสูงที่พาดผ่านไปทีใด ก็จะส่งผลกระทบต่อเซลล์ของมนุษย์ พืช สัตว์ และวัตถุที่อยู่ใกล้เคียงให้มีการเสื่อมสลายเร็วขึ้น หรือในเวลาที่คุณเรานั่งสมาธิ หากอยู่ในที่ๆ ไม่มีสายไฟฟ้าหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าใดๆ คลื่นในร่างกายของเราจะสงบราบรื่นดี แต่เมื่อใดที่อยู่ใกล้สายไฟฟ้า ผู้ที่นั่งสมาธิจะต้องใช้พลังอีกมากกว่าจะทำให้จิตสงบระงับ ปราศจากความคิดลงได้ แม้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่เสียบปลั๊กทิ้งไว้ ก็ยังมีกระแสไฟฟ้าค้างอยู่ในสายไฟ หรือแม้เมื่อปิดหลอดไฟลงแล้ว ก็ยังมีกระแสไฟฟ้าค้างอยู่ในสายไฟ จะต้องยกคัทเอาท์ลง จึงจะปราศจากไฟฟ้าจริงๆ

ต่อมาเมื่อมนุษย์ใช้น้ำมันมาเป็นเชื้อเพลิง นานเข้าๆ ก็เกิดปฏิกิริยาเรือนกระจก (Green House Effect) โอโซนในชั้นบรรยากาศของโลกถูกทำลายจนเป็นรูโหว่ ทำให้ระบบการถ่ายเทความร้อนของโลกเสียไป ความร้อนถ่ายเทขึ้นข้างบนหรือลงข้างล่างไม่ได้ เมื่อแสงอาทิตย์สาดส่องมายังโลกเราแล้ว ตามปกติก็จะสะท้อนกลับขึ้นไปบนบรรยากาศของโลก แม้เมื่อมนุษย์ใช้น้ำมัน ใช้สาร CFC ควันทัน้ำมันต่างๆ ซึ่งลอยขึ้นไปปกคลุมชั้นบรรยากาศบนโลก ก็ไปกั้นบังไม่ให้แสงอาทิตย์สะท้อนกลับขึ้นไปบนชั้นบรรยากาศของโลก ทำให้แสงอาทิตย์ที่สะท้อนกลับไม่ได้นี้ลอยต่ำลงมาบนพื้นโลก ความถี่ก็ลดลงเรื่อยๆ จนกลายเป็น 0 ซึ่งพระอาจารย์รัตน์บัญญัติศัพท์เรียกว่า “แสงเฉื่อย” และเมื่อแสงเฉื่อยเข้าไปในร่างกายมนุษย์ ก็จะไปทำให้ภูมิต้านทานของมนุษย์ต่ำลง เชื้อโรคต่างๆ ก็ทำลายมนุษย์ได้มากขึ้นกว่าเดิม

แต่ครั้งกลางพุทธทศวรรษ 2520 พระอาจารย์รัตน์เคยสอนสาธุชนที่ป่วยด้วยโรคมะเร็ง ให้ใช้ความรู้สึกลึกซึ้งแสงอาทิตย์ลำเลียงมาพักไว้ที่สมอง ก่อนจะนำไปฉายรักษาเซลล์ส่วนที่เป็นมะเร็ง ขณะนั้นท่านบอกว่า “แสงพระอาทิตย์ยังไม่เสีย” แต่ปัจจุบันแสงอาทิตย์ “เสีย” ไปเพราะมีจุดดับที่ดวงอาทิตย์มากขึ้น โดยรังสีของดวงอาทิตย์เมื่อกระทบสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว แทนที่จะสลายไปก็กลับมามีสารตกค้าง เช่น คาร์บอนเกิดขึ้น นอกจากนี้เมื่อแสงอาทิตย์ที่สะท้อนกลับขึ้นไปบนชั้นบรรยากาศของโลกไม่ได้ ไหลเข้าสู่ร่างกายมนุษย์ ก็จะไปชนกับแสงอุลตราไวโอเล็ตที่มีอยู่ในร่างกายมนุษย์เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เกิด “การระเบิดขึ้น” ทำให้คนเราร้อนมากขึ้น พระอาจารย์รัตน์จึงไม่ได้สอนสมาธิประเภทที่ดึงแสงอาทิตย์มาใช้ประโยชน์กับร่างกายของคนเรา หรือรักษาโรค นับแต่นั้นมา

ผลเสียอีกอย่างหนึ่งของการที่มนุษย์ใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิงก็คือ ทำให้โลกนี้เสียสมดุลระหว่างออกซิเจนกับคาร์บอนไดออกไซด์ คาร์บอนไดออกไซด์มีมากขึ้นๆ ความร้อนในโลกก็ถ่ายเทไม่ได้ ไม่ว่าจากบรรยากาศชั้นบนของโลกลงมาบนพื้นผิวโลก หรือจากพื้นผิวโลกขึ้นไปบนชั้นบรรยากาศของโลก

ในทัศนะของพระอาจารย์รัตน์ แสงอาทิตย์ที่เสียหรือรังสีต่างๆ ที่เข้าไปในร่างกายของคนเรา รวมทั้งสารพิษ สารตกค้างต่างๆ จะทำให้เมื่อนั่งสมาธิ หลับตานอก ลืมตาในดูสภาพร่างกายที่เปลือยเปล่า จะเห็นเป็นสีมืดๆ คล้ำๆ จะต้องใช้สมาธิประเภทแสงกลางวัน เส้นแสง หรือพิระมิดมาเป็นอุปกรณ์เสริมในการทำสมาธิที่จะช่วยขับแสงเหล่านี้ออกไปจากร่างกาย จะทำให้ร่างกายสว่างขึ้นจากเดิม และเมื่อมองดูที่เปลือยเปล่าก็จะเห็นแสงเรื่อๆ คล้ายกับเปลวเทียน ซึ่งหมายถึงสภาพในร่างกายก็จะดีขึ้นตามไปด้วย

สัญญาณอันตรายที่แสดงให้เห็นว่าโลกและสิ่งแวดล้อมกำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤต ในทัศนะของพระอาจารย์รัตน์มีอย่างน้อย 4 ประการต่อไปนี้คือ

1. **แกนพลังงานของโลกเอียงและกลวง** แกนของโลกเราตามองค์ความรู้ของพระอาจารย์รัตน์ มีอยู่ 2 ประเภท คือ แกนสสาร (ซึ่งเอียง $23\frac{1}{2}$ องศา) และแกนพลังงาน แกนทั้งสองนี้จะรวมเป็นแกนเดียวกัน สำหรับแกนสสารนั้นก็ยังคงอยู่เป็นปกติ แต่แกนพลังงานเริ่มเอียงและกลวงแล้ว ซึ่งแต่ดั้งเดิมมาโลกของเราหมุนอยู่โดยที่บริเวณขั้วโลกเหนือและใต้จะมีน้ำแข็งเกาะอยู่อย่างหนาแน่น เมื่อมนุษย์เราใช้สาร CFC กันเรื่อยมา พระอาจารย์รัตน์เล่าว่า จากรูปพรรณสัณฐานที่เห็นในสมาธิ สาร CFC นี้และสารอื่นๆ จะลอยไปที่ขั้วโลกเหนือต่อไปยังขั้วโลกใต้ ม้วนเข้าไปในแกนโลกและไปทำลายธาตุหนักซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของแกนโลกให้เบาบางลง ทำให้แกนพลังงานของโลกกลวงมากขึ้นๆ ส่วนที่ทะลุทะลวงลงไปในพื้นที่ดินของโลกก็มี และ

กำลังขยายวงกว้างออกไปเรื่อยๆ ในที่สุดปัจจุบันนี้แกนกลางของโลกทั้งด้านเหนือและด้านใต้ทะลุถึงกันหมดแล้ว ซึ่งนอกจากจะทำลายธาตุหนักที่แกนพลังงานของโลกให้เบาบางลงและขยายวงออกไปแล้ว บางส่วนก็ยังพุ่งกระจายเข้ามาอยู่บนผิวโลก เข้าไปทำอันตรายต่อร่างกายมนุษย์ ทำให้เกิดโรคต่างๆ เช่น โรคมะเร็ง และโรคอื่นๆ และยังเป็นสาเหตุให้เกิดการแปรปรวนของภูมิอากาศบนโลกด้วย เช่น เกิดพายุหิมะ พายุไซโคลน ฝน ลม ฯลฯ รวมทั้งยังทำให้เกิดแผ่นดินไหวด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเกิดจากปัญหาแกนของโลกเอียงและกลวงทั้งสิ้น

ทั้งนี้ แกนพลังงานของโลกได้เอียงจากเดิมมาเรื่อยๆ ทีละเล็กละน้อย และมาเริ่มเอียงมากขึ้นจนเห็นได้ชัดหลังจากวันที่ 5 พฤษภาคม 2542 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นวันที่ดาวนพเคราะห์มาเรียงตัวกันเป็นมหากาบาต (The Grand Cross) ซึ่งแม้ว่าในทางวิทยาศาสตร์จะไม่พบว่าผลใดๆ เกิดขึ้นก็ตาม แต่พระอาจารย์รัตน์ก็กล่าวว่าอิทธิพลจากแรงดึงดูดของดวงดาวทั้ง 9 ดวงนี้ ก็ทำให้แกนพลังงานของโลกเอียงมากขึ้นจากเดิม จากการสัมผัสในสมาธิของท่าน

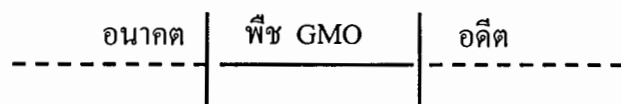
นับแต่วันที่ 29 พฤศจิกายน 2543 เป็นต้นมา พระอาจารย์รัตน์กล่าวว่ารูโหว่ของโอโซนในชั้นบรรยากาศของโลกที่เกิดขึ้นในหลายทวีป ได้ขยายตัวมาถึงประเทศไทยแล้ว ซึ่งการที่ชั้นบรรยากาศถูกทำลายนี้ ทำให้แสงอาทิตย์จัดจ้านขึ้นมาก เมื่อแสงอาทิตย์ส่องมาถึงพื้นผิวของโลกก็จะไม่สะท้อนกลับขึ้นไปอีกแล้ว ผลกระทบอีกอย่างหนึ่งก็คือทำให้เกิดความแปรปรวนของอากาศ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและปรากฏการณ์ต่างๆ ทางธรรมชาติ เช่น ฝนอาจจะตกลงมาแบบไม่มีปีมีขลุ่ย โดยอาจไม่มีเมฆฝนตั้งเค้ามาก่อน หรืออาจจะไม่มีฟ้าร้องครวญครางเลยก็ได้ ทุกวันนี้อากาศมีคลื่นที่ใด ฝนก็อาจตกลงมาที่นั่นได้ทันที หรือในวันหนึ่งๆ ก็อาจมี 2 – 3 ฤดูเลยก็ได้ เดี่ยวเย็น เดี่ยวร้อน เดี่ยวฝนตก หรืออากาศหนาวก็แตกต่างจากเมื่อก่อน เมื่อก่อนหนาวจะเยือก หนาวมาจากข้างใน แต่ปัจจุบันนี้อากาศหนาวภายนอกแต่ร้อนภายในร่างกาย

2. เชื้อโรคต่างๆ เปลี่ยนแปลงไป จากการที่เซลล์ต่างๆ ของมนุษย์ถูกทำลายจากไฟฟ้าจากสารพิษ สารตกค้าง จากการที่แกนพลังงานของโลกกลวงและเอียงดังได้กล่าวมาแล้ว ทำให้ภูมิด้านทานของมนุษย์เราลดลง อีกประการหนึ่งคือการที่มนุษย์เราตัดไม้ทำลายป่ามากขึ้น ก็ทำให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากขึ้นจากเดิม เพราะปริมาณต้นไม้ที่จะดูดคาร์บอนไดออกไซด์และคายออกซิเจนในเวลากลางวัน และเวลากลางคืนก็คายคาร์บอนไดออกไซด์และดูดออกซิเจนมีน้อยลง ปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในโลกที่ไม่มีประโยชน์ต่อร่างกายมนุษย์จึงมีมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก๊าซออกซิเจนที่มีประโยชน์ต่อร่างกายมนุษย์ที่มีอยู่ในโลกก็ลดลง เป็นผลให้กระบวนการเผาผลาญอาหารในร่างกายมนุษย์ไม่ดีเท่าเดิม นี่เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ภูมิด้านทานของมนุษย์ลดลงไป

โดยธรรมชาติร่างกายของมนุษย์แต่ดั้งเดิมมา สามารถผลักหรือขับเชื้อโรคที่เข้าไปในร่างกายออกไปได้ หรือสร้างภูมิคุ้มกันต้านต่อเชื้อโรคที่เข้าสู่ร่างกายไม่ให้อันตรายต่อร่างกาย แต่ปัจจุบันร่างกายไม่สามารถต้านทานเชื้อโรคได้เท่าที่ควร เพราะภูมิคุ้มกันของมนุษย์ลดลงจากเมื่อก่อน อีกอย่างหนึ่งเชื้อโรคใหม่ๆ ก็เกิดขึ้นมากขึ้นเพราะสิ่งแวดล้อมเสียไป เมื่อก่อนโรคในสัตว์ไม่อาจทำอันตรายคนได้ แต่ปัจจุบันเมื่อภูมิคุ้มกันของคนเราลดลง ไม่ว่าเชื้อโรคอะไรก็สามารถเข้าไปทำอันตรายคนได้ทั้งสิ้น

3. การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ กระบวนการผลิตของการเกษตรสมัยใหม่ได้ใช้สารเคมีต่างๆ มาเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ จากการใช้ยาฆ่าแมลงที่มาเกาะกินพืช แรกๆ ก็ใช้ยาไม่แรงมากนัก นานเข้าๆ ก็ใช้ยามากขึ้นเรื่อยๆ เพราะแมลงพยายามปรับตัวของมันให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม จึงสร้างเกราะกำบังต่างๆ ขึ้น อันเป็นกระบวนการปรับตัวของสัตว์ให้ต้านทานต่อยาที่ทำลายมัน หรือการใช้สารเคมีเร่งดอกเร่งผล ก็ทำให้วงจรธรรมชาติของพืชเสียไป เป็นต้น

การศึกษาและตัดต่อพันธุกรรมของพืชและสัตว์มาเป็นพืช GMO (Genetically Modified Organisms) ในสมัยปัจจุบันนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความไม่ฉลาดของมนุษย์ กว่าพืชแต่ละชนิดจะวิวัฒนาการมาได้อย่างที่เห็นก็ต้องกินเวลานานนับล้านๆ ปี การเกิดขึ้นของพืช GMO จึงเหมือนกับการทำลายระบบสายพันธุ์เดิมของพืชที่มีมาเป็นล้านๆ ปีลงไป พืชดั้งเดิมก็จะตายลงๆ ซึ่งการทำเช่นนี้จัดว่าเป็นการกระโดดข้ามขั้นของวิวัฒนาการของพืชและสัตว์เลยทีเดียว ซึ่งในระยะแรกก็อาจจะมีผลดีในแง่ของการเพิ่มผลผลิตเลี้ยงชาวโลก แต่ในที่สุดก็จะเป็นการตัดวงจรวิวัฒนาการของพืชทั้งข้างหน้าและข้างหลังให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง การถ่ายทอดไปในอนาคตข้างหน้าก็จะไม่มี หรือการย้อนหลังของวิวัฒนาการไปในอดีต จะไม่มีอีกเช่นกัน เหมือนดังแผนภูมิต่อไปนี้

ผลสุดท้ายที่ติดตามมาจากการเกิดขึ้นของพืช GMO ก็คือดินพืชเดิมก็จะตายลง เหลือแต่พืช GMO เมื่อพืชข้างหลังก็ไม่มี ข้างหน้าก็ไม่มี อาหารของมนุษย์ก็จะหมดไปจากโลกในวันใดวันหนึ่งข้างหน้า ซึ่งจะมีผลต่อร่างกายของมนุษย์ ก็คือ แทนที่ร่างกายของเราจะมีทางเดินไปเรื่อยๆ สืบต่อกันไปแต่ละรุ่น ก็มีใครคนใดคนหนึ่งจะไปตัดทางเดินทั้งข้างหน้าข้างหลัง ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะไปลงตรงที่ใหม่หมด ทำให้ไม่เกิดการถ่ายทอดทางพันธุกรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งตามธรรมชาติ เป็นการข้ามขั้นตอนการสืบทอดทางพันธุกรรมและเมื่อมนุษย์รับประทานพืช GMO เข้าไป พืชชนิดนี้ก็จะไปเปลี่ยนโครงสร้างทั้งทางร่างกาย จิตใจ เพราะอาหารที่มนุษย์รับ

ประทานเข้าไปนั้น บางอย่างไปเสริมมโนธาตุหรือธาตุรู้ เช่น อาหารที่เป็นกุศล อาหารที่เกิดจากความดี ความงาม ประดับด้วยจิตใจที่ดี หรืออาหารที่มาจากพืชธรรมชาติ ไม่เบียดเบียนชีวิตสัตว์ ก็จะไปเสริมมโนธาตุของคนเรา พืช GMO จึงไม่เพียงไปเบียดเบียนสัตว์จากการตกแต่งพันธุกรรมของสัตว์เท่านั้น แต่ยังไปผันแปรกฎของธรรมชาติที่มนุษย์เราไม่ควรจะละเมิดอีกด้วย

เรื่องของการลอกแบบทางพันธุกรรม (Cloning) ก็เช่นเดียวกัน พระอาจารย์รัตน์มีทัศนะว่าเป็นการฝืนกฎแห่งกรรม เพราะว่าโดยปกติแล้วการถ่ายทอดทางพันธุกรรมนี้จะเป็นผลมาจากกฎแห่งกรรม หรือพูดอีกอย่างหนึ่งได้ว่าจิตมนุษย์ โดยทั่วไปนั้นจะมีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมทางกาย วาจา ใจ ทำให้สสาร พลังงาน ก่อตัวขึ้นและถูกขับเคลื่อนโดยกาลเวลา เป็นไปตามเหตุที่บุคคลผู้นั้นได้สร้างเอาไว้ ไม่ว่าร่างกาย จิตใจหรือสิ่งแวดล้อมต่างๆ ก็ดี จะเป็นผลมาจากการกระทำในอดีตของบุคคลผู้นั้นที่ส่งผลมาถึงปัจจุบัน ให้ได้สวดยวิบากกรรมที่สร้างเหตุเอาไว้ การลอกแบบทางพันธุกรรมจะเป็นการฝืนกฎแห่งกรรม ไม่ให้บุคคลถ่ายทอดทางพันธุกรรมไปตามเหตุที่เขาได้สร้างไว้ และไม่ได้รับผลตามเหตุอีกเช่นกัน สังคมจึงสับสนวุ่นวาย และเสี่ยงต่อการที่ธรรมชาติอาจจะมาจัดการไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงกฎธรรมชาติมากไปกว่านี้ก็ได้

4. จิตใจของคนเราเปลี่ยนไป สิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นวิกฤตของโลกและสิ่งแวดล้อม ก็คือ จิตใจของคนเราวิปริตไปจากเดิม เช่น การที่ถูกไม่เลียงคูปิดามารดาเหมือนเมื่อก่อน มีการทำร้าย ฆ่ากันในครอบครัว ลูกฆ่าพ่อแม่ พ่อแม่ฆ่าลูก สามีภรรยาฆ่ากัน มีการผิดเพศกันมากขึ้น ทั้งที่คนเมื่อก่อนถือว่าการผิดเพศเป็นเรื่องลามกอนาจาร

ในทัศนะของพระอาจารย์รัตน์ วิกฤตอันเป็นที่สุดของโลกและสิ่งแวดล้อมก็คือ การที่โอโซนในชั้นบรรยากาศของโลกถูกทำลายลง ซึ่งแม้จะมองไม่เห็น แต่กระทบถึงภูมิอากาศของโลกและทำให้แกนของโลกซึ่งกลวงอยู่แล้วเอียงมากขึ้นกว่าเดิม นอกจากนี้ชั้นบรรยากาศข้างบนโลกก็อยู่ในสภาพที่หนักจากควันท้ำมันและสารพิษอื่นๆ โลกเราจึงอยู่ในสภาพที่ขาดสมดุลมาก สิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นจากวิกฤตทั้งหมดนี้ก็คือเช่น ควันทันฟ้าต่างๆ จะไม่ลอยขึ้นข้างบนเหมือนที่เคยเป็นมา แต่เมื่อลอยขึ้นไปที่สูงระดับหนึ่งก็จะขนานตัวไปกับพื้นดิน

(3.2) สัญญาณวิกฤตในปี พ.ศ.2544

สืบเนื่องจากคำพยากรณ์และการคาดคะเนถึงหายนะและภัยอันร้ายแรงของโลกและสิ่งแวดล้อมที่มีการทำนายและคาดการณ์ไว้มากมายจากนออสตราดามุส นักวิชาการ นักโหราศาสตร์ของไทยว่าจะเกิดขึ้นประมาณปี ค.ศ.2000 หรือ พ.ศ.2543 ที่ผ่านมาแล้ว แต่ก็ไม่ได้เกิดขึ้นตามนั้น

สัญญาณบอกวิกฤตประการหนึ่งในปี พ.ศ.2544 จากญาณทัศนะของพระอาจารย์รัตน์รัตนญาณ บ่งบอกว่า เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2544 เวลาประมาณ 13.20 น. แกนพลังงานของโลกซึ่งเดิมเคยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับแกนสสารของโลก(ที่เอียง $23\frac{1}{2}$ องศา) บัดนี้ได้หันเหออกไป 45 องศา จากแนวแกนเหนือ – ใต้ของโลกแล้ว โดยที่แกนของโลกซึ่งเป็นสสารนั้นยังคงเดิม ต่อมาในวันที่ 14 กรกฎาคม 2544 เวลา 01.15 น. หรือกว่าสัปดาห์หลังจากนั้น แกนพลังงานดังกล่าวของโลกก็ได้เคลื่อนตัวออกไปอีก 45 องศา รวมเป็น 90 องศา กลายเป็นทิศใหม่ คือ ตะวันออก – ตะวันตก

พระอาจารย์รัตน์ได้ให้อธิบายว่า แกนพลังงานของโลกเปรียบเสมือนศูนย์กลางพลังงานอย่างหนึ่งของโลกเรากับแกนสสาร และเป็นองค์ประกอบหนึ่งของแรงดึงดูดโน้มถ่วงของโลกที่ดึงดูดสรรพวัตถุต่างๆ บนโลกไว้กับแกนของโลก เมื่อแกนพลังงานของโลกเปลี่ยนแปลงไปเช่นนี้ ก็มีผลทำให้เกิดพลังดึงดูดใหม่ขึ้นในทิศตะวันออก – ตะวันตก แทนทิศเหนือ – ใต้ พลังงานต่างๆ และเส้นแรงแม่เหล็กโลกที่มาจากดวงอาทิตย์ดวงแม่ ก็จะถูกแรงดึงดูดให้ไหลลงไปตามทิศตะวันตก ซึ่งเป็นจุดบรรจบระหว่างรัศมีของดวงดาว 2 ดวง คือ ดวงอาทิตย์กับดาวอังคาร ณ บริเวณคอยปอมิโจะ อำเภอมะนังน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งพระอาจารย์รัตน์ได้สร้างเจดีย์ที่มีพระมิดคอยปอมิโจะ บริเวณนี้เดิมเป็นช่องทางที่พลังต่างๆ จะไหลลงจากพื้นผิวโลกสู่ใต้โลกไปทะลุอีกด้านหนึ่งทำให้เกิดการไหลวนที่สมดุล แต่เมื่อรูโหว่ของไอโซนในชั้นบรรยากาศกระจายมาถึงจุดคอยปอมิโจะดังกล่าวเมื่อปี พ.ศ.2543 ก็ทำให้พลังต่างๆ ไหลลงช่องทางนี้มากขึ้นจากเดิม

พระอาจารย์รัตน์กล่าวว่า ผลจากการที่แกนพลังงานของโลกหันเหทิศทางไปจากเดิม 90 องศา ทำให้พลังต่างๆ และเส้นแรงแม่เหล็กไหลลงตรงบริเวณคอยปอมิโจะไปสู่ใต้โลก และไปเสียดสีกับมวลสารภายในโลก ทำให้ได้โลกร้อนขึ้นๆ และอาจปะทุออกมาเป็นแผ่นดินไหว น้ำท่วม หรือภูเขาไฟระเบิด ซึ่งก็ได้เกิดภัยพิบัติหลายอย่างขึ้นในโลกแล้ว เมื่อเดือนกรกฎาคม 2544 เช่นภูเขาไฟระเบิดและพายุถล่ม น้ำท่วม ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบทางกายภาพเท่านั้น การที่แกนพลังงานของโลกเปลี่ยนแปลงไปจากแนวเดิมจนเกิดแกนใหม่ ก็ยังส่งผลให้จิตใจของผู้คนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมด้วย เช่น ทำให้คนไม่ประพฤติดูอยู่ในศีลในธรรม

ที่สุดแล้ว พระอาจารย์รัตน์เห็นว่า ในอนาคตแกนพลังงานของโลก คงจะต้องหันเหกลับไปยังแกนสสารเดิม หรือแกนเหนือ – ใต้ เพื่อกลับไปสู่ธรรมชาติดั้งเดิมของมันและคงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่มีความรุนแรงไม่มากนักยิ่งขึ้นกับโลกใบนี้ของเรา

(4) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ลัวะ

องค์ความรู้ของพระอาจารย์รัตน์เกี่ยวกับเรื่องของลัวะจากญาณทัศนะมีว่า ลัวะหรือชื่อที่คนกลุ่มนี้เรียกตัวเองว่า “ละเวือะ” หรือละว้า¹ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเป็นชนพื้นเมือง (หรือชนพื้นถิ่น – Indigenous people) ที่ครอบครองดินแดนภาคเหนือตอนบนมาอย่างน้อยก็อาจจะก่อนพุทธกาล โดยอาณาเขตดั้งเดิมของชาวลัวะอยู่กันเป็นบ้านเล็กเมืองน้อยในบริเวณพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง ไปจนถึงแม่ฮ่องสอนในปัจจุบัน จึงทำให้ชาวลัวะตั้งถิ่นฐานในดินแดนแถบนี้มาก่อนชนพื้นเมืองภาคเหนือตอนบน (ที่เรียกว่า “ไทยยวน” หรือ “โยน” หรือ “ยวน” หรือที่มาเรียกกันภายหลังว่า “คนเมือง”)² จะตั้งอาณาจักรล้านนา³ ขึ้น ซึ่งปัจจุบันอาณา

¹ สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะว่ากล่าวไว้ว่า ในด้านชื่อเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ “ละว้า” เป็นชื่อที่คนทั่วไปใช้เรียกกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งที่เรียกตนเองว่า “ละเวือะ” เมื่อพิจารณาด้านภาษาแล้ว ภาษาละว้าก็คือละเวือะ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มตระกูลภาษามอญ – เขมร สาขาย่อยปะหล่อง – ว้า ชนกลุ่มนี้มีภาษาและวัฒนธรรมของตนเอง ส่วนลัวะหมายถึงกลุ่มชนที่เรียกตนเองว่ามัล และเรียกภาษาของพวกเขาว่า เลอมัล ซึ่งเป็นภาษาที่จัดอยู่ในตระกูลภาษามอญ – เขมร สาขาย่อยขมุ มีภาษาและวัฒนธรรมของตนเองเช่นกัน แต่คนส่วนใหญ่ก็ยังคงใช้คำว่าละว้าและลัวะปะปนในความหมายเดียวกัน (ณัฐวิ ทศรฐ และ สุริยา รัตนกุล 2539 : 5)

ในด้านประวัติศาสตร์ ละว้าเป็นกลุ่มชนพื้นเมืองเดิมที่ตั้งถิ่นฐานเป็นรัฐก่อนอาณาจักรล้านนาและอาณาจักรไทย ก่อนที่อารยธรรมอินเดียจะขยายอิทธิพลเข้ามาในบริเวณนี้ ภาษาละว้าจัดอยู่ในกลุ่มตระกูลภาษาใหญ่ออสโตร – เอเชียติก ตระกูลภาษาย่อยมอญ – เขมร เรียกตนเองว่า “ละเวือะ” (เพ็งอ้าง : 6)

² “ไทยยวน หรือโยน หรือยวน” เป็นคำเรียกคนภาคเหนือตอนบนของคนต่างถิ่น ที่มาจากชื่อแคว้นโยนก และชาวโยนกหรือชาวยวน ที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในแถบพื้นที่ราบจังหวัดเชียงราย ซึ่งคนกลุ่มนี้ในเวลาต่อมาได้มีอำนาจและเป็นผู้ดำเนินการก่อตั้งอาณาจักรล้านนาขึ้น (สุรพล คำวิหกุล 2539 : 9) ส่วน “คนเมือง” นั้นจิตร ภูมิศักดิ์สันนิษฐานว่ามีที่มา 2 ทาง ทางหนึ่งคนล้านนาเองกล่าวว่าเป็นชื่อที่เรียกเพื่อยืนยันว่าตนเป็นชาวเมืองมิใช่ชาวป่า ส่วนอีกทางหนึ่งเกิดขึ้นมาเพื่อตอบต่อการถูกเหยียดหยามจากคนไทยภาคกลางและพม่า (2524 : 568-569) โดยที่คำนี้เพิ่งเกิดมากกว่าศตวรรษเท่านั้น

³ เดิมทีชื่ออาณาจักรนี้ได้เรียกขานกันในทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีว่า “ลานนา” ต่อมาก็ได้มีการศึกษาค้นคว้า สืบสวน และได้แย้งว่าคำนี้ควรจะเรียกว่า “ล้านนา” จึงจะถูกต้องตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีอยู่มากมาย (ดูรายละเอียด เช่น ใน ทิว วิชัยทัช 2530) ในที่สุดสำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรีก็มีหนังสือแจ้งว่า คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยได้พิจารณาจากหลักฐานปัจจุบันแล้วเห็นว่าชื่อ “ล้านนา” เป็นชื่อที่ถูกต้อง (เพ็งอ้าง : 99-100) อย่างไรก็ตามก็ยังมีผู้ที่เห็นว่าควรใช้ได้ทั้งสองคำ (เช่น สุรพล อ้างแล้ว : 11) หรือควรใช้คำว่า “ลานนา” ถูกต้องกว่า

จักรล้านนาหมายถึงเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน

ร่องรอยประการหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นชนพื้นเมืองของชาวลัวะในล้านนามา ตั้งแต่ดั้งเดิมในทัศนะของพระอาจารย์รัตน์ ก็คือชื่ออาณาจักร “ล้านนา” และชื่อเมืองบางเมืองใน อาณาจักรนั้น แทนที่จะมาจากคำสันนิษฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของดินแดนนี้ แต่ กลับกลายเป็นมาจากคำว่า “ลัวะนา” ซึ่งเป็นคำที่ชาวไทจากจีนตอนใต้ หรือคนเมืองปัจจุบัน เรียก ขานชาวลัวะที่เชียงใหม่ อันแสดงให้เห็นว่าชาวลัวะสมัยนั้นมี “ทีนา” มาก และก็จะมีการพัฒนาธรรม การปลูกข้าวมาแต่เดิม หรือชื่อเมือง “ลำพูน” ก็มาจาก “ลัวะปุ่น” หรือ ลัวะที่ฝั่งข้างโน้น¹ และ ชื่อเมืองลำปางหรือเวียงละกอน ก็มาจากคำว่า “ลัวะป้าง” หรือลัวะที่อยู่ด้านข้าง²

พระอาจารย์รัตน์กล่าวว่า ลัวะมีอยู่ 2 กลุ่มใหญ่คือลัวะทางใต้หรือภาคกลาง ซึ่งมี เมืองละโว้หรือลพบุรีเป็นศูนย์กลาง³ กับลัวะในภาคเหนือตอนบน ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่เชียงใหม่ ตัวท่านเองมีความรู้บางเรื่องเฉพาะชาวลัวะในภาคเหนือเท่านั้น แม้กระนั้นก็ไม่ทราบเรื่องของชาว

¹ เหตุที่ลำพูน (หริภุญไชย) ได้ชื่อนี้ ในตำนานกล่าวไว้ไม่ตรงกัน เช่น พงศาวดารโยนกกล่าวว่า พระวสุเทพ คาบสและพระศุกหันตคาบสผู้เป็นสหายน ได้สร้างเมืองลำพูนขึ้นโดยวางเกล็ดหอยหรือหอยสังข์ลงเหนือพื้น ดิน แล้วพระคาบสทั้งสองก็เอาไม้เท้าขีดแผ่นดินเป็นวงตามสัญญาณของเกล็ดหอยหรือหอยสังข์ดังกล่าว บังเกิด เป็นคูและปราการเมืองขึ้นตามรอยไม้เท้า ด้วยการที่ดินพูนขึ้น นครนี้จึงได้ชื่อว่าลำพูน (พระยาประชากิจกรจักร 2507 : 170-171) หลังจากนั้นพระคาบสทั้งสองก็ได้ไปทูลเชิญพระนางจามเทวีจากเมืองละโว้ (ลพบุรี) มาครอง เมืองที่สร้างขึ้น

² จากพงศาวดารโยนก ชื่อเดิมของเมืองลำปางคือ นครเขลางค์ นครนี้พระมหาพรหมคาบสเป็นผู้เนรมิตขึ้น เพื่อให้พระเจ้านันทยศ อนุชาของพระเจ้ามหันตยศ ราชโอรสแฝดของพระนางจามเทวี(เจ้าผู้ครองนครหริภุญไชย เดิม ซึ่งทรงสละราชสมบัติให้พระเจ้ามหันตยศครองราชย์เมื่อเจริญพระชันษา) เสวยราชย์ต่อมาพระเจ้าอนันทยศ ก็ไปทรงขอให้พระมหาพรหมคาบสเนรมิตนครใหม่ใกล้กับนครเขลางค์ขึ้นอีก โดยใช้ชื่อว่าอาลัมพางค์นคร ทั้ง สองเมืองคือนครเขลางค์กับอาลัมพางค์ต่างก็เป็นประดุงเมืองเดียวกัน จนทั้งหลายจึงเรียกว่า นครเขลางค์ลำปาง นานวันเข้าคำนี้ก็กลายเป็นนครลำปางไป (เพ็งอึ้ง : 194-195)

³ ถิ่น รัตติกน (2529 : 49-50) กล่าวว่าลัวะเป็นชนชาติที่มีพื้นเพเดิมอยู่ในแหลมอินโดจีน เช่นเดียวกับพวก มอญและเขมร มีหลักแหล่งเดิมอยู่ตรงกลางแหลมอินโดจีน โดยเฉพาะที่ละโว้หรือลพบุรีปัจจุบันนี้ แล้ว อพยพขึ้นไปทางเหนือโดยยึดลำน้ำปิงเป็นเส้นทาง พวกแรกๆ ไปอยู่ตามฝั่งแม่น้ำคงในรัฐฉานหรือไทยใหญ่ ของพม่า ส่วนพวกตามมาทีหลังก็อยู่ตามลุ่มแม่น้ำปิงในประเทศไทย เรียกว่า พวก “ว้าเจ็ด” หรือพวกว้าที่ตกค้าง อยู่ ส่วนไทยเรียกพวกนี้ว่า “ลัวะ”

ลัวะที่อาจตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณอื่นๆ ของภาคเหนือตอนบน หรือประเทศใกล้เคียง¹ นอกจากนี้ พวกัว ซึ่งเป็นชนเผ่าที่ล่าห้วยมนุษย์² พระอาจารย์รัตนก็กล่าวว่าเป็นคนละกลุ่มกับชาวลัวะ เพราะชาวลัวะนั้นเป็นเผ่าพันธุ์ที่รักสงบ จะไปฆ่าฟันคนได้อย่างไร

องค์ความรู้พระอาจารย์รัตนระบุว่าศูนย์กลางของชาวลัวะในภาคเหนือจะอยู่ที่บริเวณเชิงดอยสุเทพ (อยู่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ปัจจุบัน) เนื่องจากในบรรดาบ้านเล็กเมืองน้อยในล้านนาของชาวลัวะนั้น บริเวณเชิงดอยสุเทพจะเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุด ระเบียบการปกครองของลัวะจะเป็นแบบพ่อปกครองลูก โดยกษัตริย์ที่เรียกว่า “ขุน” หรือ “ขุนหลวง” จะเป็นผู้ปกครองที่มีอำนาจสูงสุดในคำ “ฮ่าผี” (พราพรรณาถึงผี) ของชาวลัวะ จะกล่าวถึงกษัตริย์ที่สำคัญของเขารวม 3 พระองค์คือ “ขุนโทะ ขุนถ่วง ขุนหลวงบะลังกะ (วิรังคะ)” โดยเฉพาะขุนหลวงวิรังคะเป็นกษัตริย์พระองค์สุดท้ายของเขา

ความเชื่อดั้งเดิมของชาวลัวะนั้นได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพราหมณ์³ ครั้นเมื่อพุทธศาสนาแผ่เข้ามาในสุวรรณภูมิเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 3 ในรัชสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชของอินเดีย ซึ่งได้ส่งพระสมณทูตไปประกาศศาสนา รวม 9 สาย สายหนึ่งในจำนวนนี้ก็คือพระโสณะและพระอุตตระไปดินแดนสุวรรณภูมิ⁴ หลังจากตติยสังคายนาเสร็จสิ้นลงในปีที่ 17 ที่ทรงครอง

¹ เช่น บริเวณเชียงคองที่เคยเป็นถิ่นที่อยู่ของชาวละว้า และเคยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนาโบราณตั้งแต่สมัยพระยามังราย (อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว 2538 อ้างในฉวีวัฏ ทศธร และสุริยา รัตนกุล 2539 : 7) จังหวัดน่าน ลาว เวียดนามและพม่า (Cholthira Satyawadhna 1991)

² เป็นชาติพันธุ์ที่อยู่ในดินแดนพม่า มีสามกลุ่มและมีวัฒนธรรมการล่าห้วยมนุษย์ที่แตกต่างกันไป (Sir James George Scott 1932, 1935 ใน เพ็งอ้ง : 198-201)

³ เสถียร โพธิ์นันทะ (2515 : 91-93) กล่าวว่าเมื่อราว 2 พันปีมานี้ในบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งอยู่ในเขตสุวรรณภูมิเผ่าละว้าได้ตั้งบ้านเรือนขึ้นและมีชาวอินเดียเดินทางเข้ามาสอนอารยธรรมให้แก่ชาวละว้าเหล่านี้ ดังนั้นเมื่อพระโสณะและพระอุตตระนำพระพุทธศาสนาจากอินเดียมาเผยแผ่เป็นคณะแรก จึงพูดจาเข้าใจกับชาวสุวรรณภูมิ เสถียรได้สรุปว่ามอญโบราณและละว้าเป็นคนกลุ่มแรกในสุวรรณภูมิที่นับถือพุทธศาสนา

⁴ ดินแดนสุวรรณภูมิจนกระทั่งปัจจุบันก็ยังเป็นที่ถกเถียงกันในเชิงประวัติศาสตร์ว่าอยู่ที่ใดกันแน่ เช่น เสถียร โพธิ์นันทะ (เพ็งอ้ง) กล่าวว่าอยู่บริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยา (มีนครปฐมเป็นศูนย์กลาง - ผู้วิจัย) ขณะที่พงศาวดาร จามเทวีวงศ์ ก็เห็นเช่นเดียวกันว่า อยู่ในบริเวณจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นที่ตั้งพระปฐมเจดีย์ (พระโพธิ์รังสี 2516 : 3-4) ส่วนอีกความเห็นหนึ่งเป็นการสันนิษฐานจากหลักฐานต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านภูมิศาสตร์ ว่าน่าจะเป็นเมืองแถบทางใต้ของไทย คือ ตะกั่วป่า เมืองไชยา เมืองนครศรีธรรมราช (สุภาพรณ ณ บางช้าง 2535 : 16) สุดท้ายคือ สวัสดิ์ เขมกปสิทธิ กล่าวว่าสุวรรณภูมิ มีการสันนิษฐานไว้หลายประการด้วยกัน ว่าอาจหมายถึงเมืองสะเพิมหรือสุธรรมนคร ของพม่าหรือดินแดนลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีนครปฐมเป็นศูนย์กลาง หรือหริภุญไชย(ลำพูน) หรืออาณาเขตที่เป็นประเทศมอญและไทย หรืออาณาจักรตั้งแต่ประเทศมอญถึงประเทศญวน และตั้งแต่ประเทศพม่า จนถึงแหลมมลายู

ราชสมบัติ ณ พระนครปาฏลีบุตรแห่งชมพูทวีป ใน พ.ศ.235 (พระธรรมปิฎก (ประยูร ปยุตโต) ม.ป.ป. : 106-109) ซึ่งพระอาจารย์รัตน์เล่าว่า จากสุวรรณภูมิ (ดินแดนที่แน่ชัดของอาณาบริเวณนี้ ยังเป็นที่ถกเถียงกันในเชิงประวัติศาสตร์อยู่) พระสมณทูตทั้งสองรูปได้เดินทางไปเผยแผ่พุทธศาสนาถึงดินแดนของชาวลัวะในบริเวณภาคเหนือตอนบนปัจจุบันทำให้ในเวลาต่อมา ชาวลัวะได้หันมายอมรับนับถือศาสนาพุทธ พร้อมกับมีการอุปสมบทพระภิกษุสงฆ์ด้วย ทั้งนี้อิทธิพลของพุทธศาสนาโบราณในระบายนั้น ได้ทำให้พระภิกษุสามเณรชาวลัวะไม่ฉันภัตตาหารที่ประกอบด้วยเนื้อสัตว์ขณะที่ชาวบ้านบางกลุ่มที่มีศรัทธาในศาสนาใหม่อีกหันไปรับประทานอาหารมังสวิรัตด้วย แต่ชาวลัวะส่วนใหญ่ยังคงรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อสัตว์อยู่ พระภิกษุสงฆ์ชาวลัวะสมัยนั้นจัดว่ามีสถานภาพทางสังคมและการบวชก็เพื่อการมุ่งสู่มรรค ผล นิพพาน เบื้องหน้าคล้ายกำหนดขึ้นในโลกเป็นสำคัญ ไม่มีการบวชตามประเพณีแต่อย่างใด

หลักฐานสำคัญชิ้นหนึ่งที่บ่งบอกว่าชาวลัวะนับถือศาสนาพุทธมาแต่ดั้งเดิม จากการยืนยันของพระอาจารย์รัตน์ก็คือ การที่ชาวลัวะสร้างพระธาตุจอมทอง ที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่¹ ในสมัยนั้นไว้เป็นที่ประดิษฐาน “พระบรมสารีริกธาตุ” ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่พระโสณะและพระอุตตระได้มอบไว้ให้แก่ชาวลัวะ ตั้งแต่ครั้งมาเผยแผ่ศาสนาพุทธ พระธาตุจอมทองแห่งนี้อยู่ร่วมสมัยกับพระบรมสารีริกธาตุบางแห่งในจังหวัดเชียงใหม่และเป็นที่สักการะบูชาไม่เพียงแต่ในกลุ่มของชาวลัวะด้วยกันเองเท่านั้น หากยังครอบคลุมไปถึงชาวข่า (กะเหรี่ยง) หรือกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอที่เป็นพันธมิตรของชาวลัวะมาแต่ดั้งเดิมอีกด้วย

ชาวลัวะดั้งเดิมในล้านนาทำการเกษตรกรรมใน 2 ลักษณะ คือ กลุ่มที่ตั้งบ้านเมืองอยู่

¹ ในตำนานเมืองเหนือ โดยสงวน โชติสุขรัตน์ (2508 : 442-444) ได้กล่าวไว้ว่า พระบรมธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีประวัติการสร้างเพื่อประดิษฐานพระทักษิณโมลีธาตุ (พระธาตุเศียรเบื้องขวา) ของพระพุทธเจ้ามาตั้งแต่สมัยพระยาอภัยราชา ซึ่งเป็นเจ้าผู้ครองนครโบราณ ต่อมา ในพ.ศ.270 พระเจ้าอโศกมหาราชได้เสด็จมาประดิษฐานพระธาตุนี้เสียใหม่ในถ้ำ จนกระทั่ง พ.ศ.2042 เทพคาได้มาบอกตาปะขาวผู้อุปการะวัดว่ามีพระบรมธาตุของพระพุทธเจ้าประดิษฐานอยู่ หลังจากนั้น พระบรมธาตุได้เสด็จออกมาแสดงปาฏิหาริย์ตามคำอธิษฐาน ต่อมาใน พ.ศ.2056 รัชสมัยของพระเมืองแก้ว กษัตริย์พระองค์หนึ่งของเชียงใหม่ จึงได้มีการสร้างมณฑปปราสาทขึ้นเพื่อประดิษฐานพระบรมธาตุนี้ และได้มีการบูรณะพระอารามที่ประดิษฐานพระธาตุในอีกหลายยุคสมัยต่อมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ในที่ลุ่มซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ก็จะทำนา กลุ่มชนส่วนน้อยที่ตั้งบ้านเมืองอยู่ในที่สูงก็จะทำไร่¹ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีความรู้พื้นฐานด้านการท่อน้ำและการชลประทานอยู่พอสมควร² ลัวะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่รักสงบ ไม่ใช้ันกรบ ในด้านสังคมชาวลัวะมีชนชั้นมาแต่ดั้งเดิม ชนชั้นกษัตริย์เป็นชนชั้นที่สูงสุด รองลงมาคือเชื้อพระวงศ์ ขุนนาง และชนชั้นราษฎร การสมรสข้ามชนชั้นสามารถทำได้ แต่ไม่ง่ายดายนัก และถือเป็นการเสียศักดิ์ หากชนชั้นสูงกว่ามาสมรสกับชนชั้นต่ำกว่า พระภิกษุสงฆ์เป็นอีกชนชั้นหนึ่งที่เกิดขึ้นมาหลังจากชาวลัวะได้หันมายอมรับนับถือพุทธศาสนาตั้งแต่ประมาณ พ.ศ.235 เป็นต้นมา ดังได้กล่าวแล้ว

เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ของชาวลัวะที่มีชื่อเสียงมากที่สุด ปรากฏในตำนานและหนังสือหลายเล่ม อาทิ จามเทวีวงศ์ ชินกาลมาลีปกรณ์ พงศาวดารโยนก ก็คือ เรื่องราวระหว่างขุนหลวงวิรังคะ(หรือบะลังกะในสำเนียงคนเมือง) ซึ่งเป็นกษัตริย์องค์สุดท้ายของชาวลัวะที่ตั้งบ้านเมืองอยู่บริเวณดอยสุเทพ กับพระนางจามเทวี เจ้าผู้ครองนครหริภุญไชยหรือลำพูนผู้เลอโฉม³ พระนางจามเทวีเป็นพระราชธิดาของเจ้าเมืองละโว้ ซึ่งเป็นลัวะทางภาคกลาง ส่งขึ้นมาครองเมืองลำพูน จากคำบอกเล่าของพระอาจารย์รัตน์ ขุนหลวงวิรังคะเป็นกษัตริย์ที่เข้มแข็ง สามารถรวบรวมดินแดนลัวะให้เป็นปึกแผ่นได้ แต่การที่ไปหลงรักพระนางจามเทวีก็ถึงกับทำให้ดินแดนลัวะล่มสลาย ขุนหลวงวิรังคะได้เจรจากับให้พระนางจามเทวียินยอมมาเป็นพระมเหสีแต่โดยดี พระ

¹ มีคำพูดของคนโบราณว่า “ลัวะเขียะไร่ ไทไสน้า” แปลว่าลัวะปลูกข้าวไร่และพืชผลอย่างอื่น ส่วนคนไทวนหรือคนเมืองทำนาในที่ลุ่ม และทำสวน อันแสดงให้เห็นว่าชาวลัวะกับคนเมืองสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และต่างฝ่ายต่างก็ปลูกข้าว (ศรีและ เกษพรหม 2541 : 212) ซึ่งตามองค์ความรู้ของพระอาจารย์รัตน์ คำพูดนี้คงเกิดขึ้นภายหลังจากที่ชาวลัวะอพยพขึ้นไปอยู่บนที่สูงแล้ว

² ในตำนานอ่างสรง(อ่างสรง) ได้กล่าวไว้ว่าเมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จมาถึงแม่น้ำปิงแล้ว ก็ได้เสด็จเลียบฝั่งแม่น้ำขึ้นไปทางเหนือประมาณ 20 กม. และได้ทอดพระเนตรเห็นลัวะผู้หนึ่งกำลังสร้างหลุก (ระหัด – ผู้วิจัย) พัดน้ำเข้ามา (เพ็งอ้ง : 3) ซึ่งเป็นอีกหลักฐานหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าลัวะทำนามีความรู้ด้านการชลประทานมาแต่โบราณแล้ว

³ ประวัติของพระนางจามเทวี มีรายละเอียดแตกต่างกันไปบ้างในตำนานหลายฉบับ แต่เค้าโครงหลักๆ คล้ายคลึงกัน คือ ฤาษีสององค์ได้แก่ ฤาษีวาสุเทพและฤาษีสฤงกหันท์ ได้สร้างเมืองลำพูนขึ้นในพ.ศ.1310 แล้วทูลเชิญพระนางจามเทวี ราชธิดาเจ้าเมืองละโว้ (ซึ่งบางตำนานว่าอาจจะจะเป็นชนชาติมอญ) มาครองราชย์โดยพระสวามี เจ้าเมืองรามที่ดังอยู่ใกล้ๆ กับเมืองละโว้ มิได้ติดตามมาด้วย ตำนานบางฉบับบอกว่าพระสวามีของพระนางจามเทวีทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ทั้งนี้ชื่อ “จาม” ของพระนางอาจจะไม่ใช่พระนามจริงก็ได้ แต่อาจเรียกตามชื่อชนชาติ “จาม” ทางภาคใต้ของประเทศไทย ในเขมรและภาคกลางของเวียดนามปัจจุบัน พระนางจามเทวีนั้นทรงประครักษ์มาแต่เมืองละโว้ แต่มาประสูติราชกุมารแฝดชายทั้งสองพระองค์ที่เมืองลำพูน และได้พระนามว่าอนันตยศ และมหันตยศ (อันส์ เพนซ์ 2532 : 3-4)

นางจามเทวีไม่ยินยอมและขอผัดผ่อนเรื่อยมา ในที่สุดขุนหลวงวิรังคะก็ยื่นคำขาดพร้อมกับขู่ว่าจะไปแย่งชิงตัวพระนางที่เมืองหริภุญไชย พระนางจามเทวีได้เจรจาต่อรองขอส่งเครื่องบรรณาการที่ตนเองทำคุณไสยไปให้ พร้อมกับเสนอเงื่อนไขว่า ถ้าหากขุนหลวงวิรังคะสามารถพุ่งหอกให้ไปตกเมืองหริภุญไชยได้ 3 ครั้ง ก็จะยินยอมอภิเษกด้วย เมื่อขุนหลวงวิรังคะใช้เครื่องบรรณานการนั้นแล้ว ฤทธิ์เดชก็เสื่อมลง การพุ่งหอกครั้งแรกของพระองค์เกือบถึงที่หมาย แต่การพุ่งหอกครั้งที่สองไปไม่ได้ไม่ไกลนักเพราะฤทธิ์คุณไสยของพระนางจามเทวี ทางฝ่ายพระนางจามเทวีก็ทรงทราบได้ว่าฤทธิ์เดชของขุนหลวงวิรังคะเสื่อมลงแล้ว จากนั้นทั้งสองฝ่ายก็ได้เปิดศึกสงครามกัน ผลที่สุดขุนหลวงวิรังคะสูญเสียพลไปมากมาย ตนเองก็ได้รับบาดเจ็บ หนีไปทางเขตอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ และไปเสียชีวิตลงที่นั่นในเวลาต่อมา

การเสียชีวิตของขุนหลวงวิรังคะ ได้ทำให้อาณาจักรดั้งเดิมของชาวลัวะในล้านนาถึงแก่กาลล่มสลาย¹ เพราะบ้านเล็กเมืองน้อยต่างๆ ของชาวลัวะ นับตั้งแต่เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง ไปจนถึงแม่ฮ่องสอน เกิดการแตกแยกเป็นก๊กเป็นเหล่า แม้ว่าเมืองหริภุญไชยจะเป็นใหญ่เหนือเมืองอื่นๆ จนอยู่ในสถานะของ “เก้า” หรือต้นราก แต่เนื่องจากเชื้อสายลัวะของพระนางจามเทวีไม่เข้มแข็งเหมือนขุนหลวงวิรังคะ เมืองลัวะต่างๆ จึงไม่ได้เกรงกลัวบุญญาบารมีของเมืองหริภุญไชยเท่าใดนัก

หลังจากยุคที่นครหริภุญไชยเป็นใหญ่ในหมู่ชาวลัวะซึ่งแตกแยกกระจัดกระจายกันแล้ว ก็เป็นยุคของการอพยพเข้ามาอยู่ในดินแดนล้านนาปัจจุบันของบรรพบุรุษคนเมือง (คนพื้นเมืองภาคเหนือ) ประมาณปลายพุทธศตวรรษที่ 18 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 19 หรือก่อนสมัยพ่อขุนรามคำแหงแห่งกรุงสุโขทัย (ซึ่งครองราชย์ระหว่าง พ.ศ.1820-1842 อ้างอิงจาก สุภาพรรณ ณ บางช้าง 2535 : 31) โดย ชาวไทหลายกลุ่มที่อาศัยอยู่ในประเทศจีนตอนใต้มาแต่ดั้งเดิมได้ถูกรุกรานโดยจีน จึงได้อพยพลงมาเรื่อยๆ จนมาถึงดินแดนภาคเหนือตอนบนปัจจุบัน และได้เข้ามาขอตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยปะปนไปกับชาวลัวะ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างลัวะกับบรรพบุรุษของคนพื้นเมืองภาคเหนือที่อพยพเข้ามาอยู่ใหม่นี้ แม้จะมีลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัยกันในระยะแรกตามคำบอกเล่าของพระอาจารย์รัตน์ แต่นานวันเข้าก็เกิดการครอบงำ ยุแยงตะแคงรัว เป็นได้ศึก หรือทำให้ลัวะต่างบ้างเมืองแตกแยก ขาดความสามัคคีกัน ในที่สุด ราวปลายพุทธศตวรรษที่ 18 ลัวะซึ่งไม่ใช่

¹ กฤษณา เจริญวงศ์ (2531 : 16) กล่าวว่า การพ่ายแพ้ศึกของขุนหลวงวิรังคะต่อพระนางจามเทวีทำให้พวกลัวะบางส่วนอพยพหนีการถูกกวาดต้อน จนกระทั่งต้องกระจัดกระจายอยู่กันตามป่าเขาและที่ต่างๆ นับเป็นการสิ้นสุดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชนชาวลัวะ แต่ก็ยังคงมีลัวะบางส่วนอยู่ที่เชียงใหม่ต่อมาจนเมื่อพญามังรายมาครอบครองเชียงใหม่ พร้อมๆ กับการขยายอำนาจไปที่หริภุญไชย

ชาติพันธุ์นักรบและอ่อนแอ ไม่ต้องการทำสงคราม จึงตกลงใจที่จะพากันอพยพขึ้นไปอยู่บนเขา ทั้งดินแดนพื้นราบและเนินคอกสุเทพที่ตนเองเคยอยู่อาศัยและตั้งบ้านเมืองให้ชาวไทยที่อพยพเข้ามา อยู่ภายหลังเป็นผู้ครอบครองแทน และสืบเชื้อสายมาเป็นคนเมืองในปัจจุบัน โดยก่อนที่จะจากไป ชาวลัวะก็ได้สาปแช่งคนเมืองที่ขับไล่พวกเขาทางอ้อมให้ต้องขึ้นไปอยู่บนคอกบนเขา โดยการฝัง หุ่นผู้นำ เอาเข็มทิ่มแทงแล้วเหยียบหรือกระทุบ ใช้พลังจิตและวาทาสาปแช่งบ้างหรือทำสะตรง (กระตง) สาปแช่งบ้าง

ก่อนที่ชาวลัวะจะอพยพขึ้นไปอยู่บนคอกนั้น พระอาจารย์รัตน์เล่าว่า มีพระภิกษุลัวะ รูปหนึ่ง ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือกันทั่วไป ก็ได้ชักชวนสั่งสอนชาวลัวะไม่ให้ทำสงคราม ไม่ต้องรบพุ่งกับคนไทกลุ่มนี้ แต่ให้ “หนีขึ้นคอก” แทนโดยกล่าวทำนองว่า ช่างมันเถิด เขาจะแย่งชิงดินแดนของเราอย่างไร เราก็หนีไปเสีย การรบกันจะเป็นบาปกรรม เมื่อใดที่พญาราชมหาราชเกิดขึ้น มาแล้วในช่วงถึงพุทธกาลต่อไปนี้ หรือเมื่อถึง “สัจจะ” เมื่อใด คนเหล่านี้จะพากันเสียชีวิต เราก็จะ กลับลงมาอยู่ที่เมืองของเราอีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้นมา เมื่อชาวลัวะหนีไปยอมรับนับถือผีแทน พุทธศาสนาแล้ว ก็จะบอกกล่าวกับผีที่เรียกว่า “อ่าสัจจะ” หมายถึงกล่าวสัจจะวาจาที่จะ “กลับ” ลงมาอยู่ในที่ราบในอนาคต อย่างไรก็ดี เมื่อมาถึงยุคปัจจุบัน ก็ปรากฏว่า “อ่าสัจจะ” ของชาวลัวะนั้น ก็ได้ลางเลื่อนไปเรื่อยๆ จนไม่มีหลงเหลืออยู่อีกแล้ว และชาวลัวะคนรุ่นปัจจุบัน เกือบทั้งหมดก็มักจะ ไม่ทราบว่าตนเองเคยอยู่บริเวณที่ราบลุ่มของลำนานามาก่อน¹

การอพยพขึ้นไปบนเขาคอกของชาวลัวะ ทำให้พวกเขาต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต วิธีการผลิตและความเชื่อที่เคยมีอยู่เดิมไปเกือบสิ้นเชิง ในด้านวิถีชีวิต จากที่ราบลุ่มหรือที่เนินเขา ชาวลัวะก็ต้องไปใช้ชีวิตอยู่ในที่สูง ในด้านวิธีการผลิตก็เปลี่ยนจากการปลูกข้าวมาค้าไปเป็นข้าวไร่ โดยเฉพาะกลุ่มคนที่เคยอยู่บนพื้นราบก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการปลูกข้าวมากกว่ากลุ่มคนที่เคยอยู่บนที่เนิน สุดท้ายคือด้านความเชื่อนั้น ชาวลัวะก็ค่อยๆ ละเลิกการนับถือพุทธศาสนาไปเป็นการ

¹ อุษณีย์ เมตต์การุณจิตต์ ศึกษาหมู่บ้านลัวะในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้เฒ่าลัวะได้เล่าว่า ลัวะเคยมีเวียงหรือวังอยู่ในเชียงใหม่หลายพันปีมาแล้ว มี “ขุนวิลังคะ” เป็นพระเจ้าอยู่หัว พ่อแม่เล่าให้ฟังว่า เมื่อก่อน เชียงใหม่เป็นเมืองของลัวะทั้งหมด ชาวลัวะได้ปลูกไม้ไผ่ชนิดหนึ่งที่ “คนไต” เข้าไม่ได้ คนไตอยากได้ที่ดินของลัวะ จึงยิงกระสุนเข้าไปแต่ก็เข้าไม่ได้ จึงเปลี่ยนวิธีด้วยการใช้เล่ห์ขี้ตู่ที่ดินขนาดเท่าหนึ่งแหม่มผืนหนึ่ง แต่คนไตได้นำหนึ่งแหม่มมาทำเป็นเส้นด้ายไปพันรอบต้นไม้ไว้ทั้งหมด แล้วบอกว่าเท่ากับหนึ่งแหม่มผืนนั้น คนลัวะจำยอมขายที่ดินให้กับคนไต แต่ก็ยังเข้าไปไม่ได้อีก คนไตจึงจ้างลัวะหนุ่มสาวที่อยากได้เงินให้ถางต้นไม้ออกเสีย จากนั้นคนลัวะกับคนไตจึงได้อยู่ปะปนกันมาจนทุกวันนี้ (อ้างใน เภาศิลป์ คงแก้ว ม.ป.ป. : 101)

นับถือผี¹ โดยในกระบวนการเปลี่ยนแปลงความเชื่อนี้ แรกๆ พระภิกษุลัทธิก็จำเป็นต้องอพยพขึ้นคอบตามชาวลัวะที่เป็นฆราวาสไปด้วย แล้วไปสร้างวัดอยู่ตามป่าตามคอบ เช่น วัดร้างที่บ้านเด่นเขตอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนในปัจจุบัน เป็นวัดอุทยานที่แสดงให้เห็นถึงร่องรอยการนับถือพุทธศาสนาของชาวลัวะ นานวันเข้า เมื่อไม่มีการอุปสมบทพระภิกษุที่รุ่นใหม่จะสืบทอดพุทธศาสนาของชาวลัวะบนคอบ ขณะที่พระภิกษุรุ่นเก่าก็มรณภาพลงไปเรื่อยๆ ประกอบกับพุทธศาสนาหินยานแบบลังกาวงศ์ที่เผยแพร่จากที่ราบขึ้นไปบนคอบ² โดยพระภิกษุสงฆ์สมัยนี้นิยมวัตรปฏิบัติที่ฉันภัตตาหารเนื้อสัตว์ ซึ่งตรงข้ามกับพระภิกษุสงฆ์ชาวลัวะที่ฉันมังสวิวัติทำให้พระภิกษุดั้งเดิมที่ไม่ฉันเนื้อสัตว์ต้องถูกขับไล่ออกไป เพราะวัตรปฏิบัติแตกต่างจากพระภิกษุส่วนใหญ่ในล้านนา จากปัจจัยเหล่านี้ ในที่สุดพระภิกษุสงฆ์ชาวลัวะก็ขาดสายไป

เมื่อไม่มีพระภิกษุสงฆ์บนคอบที่จะสืบทอดพระพุทธศาสนาชาวลัวะก็หันไปนับถือผีต่างๆ และผีบรรพบุรุษ (คล้ายคลึงกับคนพื้นเมืองภาคเหนือตอนบนในที่ราบลุ่ม) เป็นความเชื่อหลักแทน จนกระทั่งเกิดพิธีกรรมบูชาผีสืบทอดมาเป็นประเพณีในหมู่ชาวลัวะ คือ พิธีบูชาผีปู่และ

¹ เรื่องความเชื่อของชาวลัวะนี้ เอกสารระบุเรื่องการนับถือพุทธศาสนาของลัวะแตกต่างกัน เช่น ในตำนานสุวรรณคำแดง กล่าวถึงการอพยพของคนไทยกลุ่มหนึ่งเข้ามาในดินแดนของลัวะบริเวณเชียงดาว เชียงใหม่ในปัจจุบัน คนไทยกลุ่มนี้นับถือพุทธศาสนา จึงได้สอนชาวลัวะให้นับถือพุทธศาสนาด้วย (ฮันส์ เพนซ์ 2532 : 16) ในขณะที่กฤษณา เจริญวงศ์ (2532 : 4, 42) สันนิษฐานว่าแต่เดิมพวกลัวะคงจะได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนา นิคมหายาน ที่แพร่เข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่เมื่อพวกลัวะตั้งหลักแหล่งได้มั่นคงแล้ว จึงละทิ้งพุทธศาสนา หันมาเชื่อและนับถือผี กลายมาเป็นจารีตประเพณีที่ยึดถือและปฏิบัติอย่างเคร่งครัดมาจนถึงทุกวันนี้ และยังคงทอดไปถึงคนเมืองในล้านนาอีกด้วย เช่น พิธีบูชาผีปู่และย่าแสะ

² สันนิษฐานว่าคงเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยพญามังราย ปฐมกษัตริย์ของราชวงศ์มังราย ผู้ก่อตั้งอาณาจักรล้านนา (ครองราชย์ พ.ศ.1804-1854) ซึ่งมีความสัมพันธ์อันดีกับอาณาจักรสุโขทัย ซึ่งนับถือพุทธศาสนาหินยานหรือเถรวาทแบบลังกาวงศ์ จึงได้รับอิทธิพลจากนิกายลังกาวงศ์ไปด้วย (พรหมเพ็ญ เครือไทย 2540 : 13) แผ่นดินพญาท้าวเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่พระองค์หนึ่ง (ครองราชย์ พ.ศ.1898-1928) แห่งอาณาจักรล้านนา ซึ่งทรงรับพุทธศาสนานิกายลังกาวงศ์จากสุโขทัยเข้ามา (สวัสดิ : 29) และได้พระราชทานอุบายให้แก่พระมหาสมณเถระชาวเมืองสุโขทัยให้เป็นพระมหาสวามี (ตามแบบลังกา) มีราชทินนามปรากฏว่า พระมหาสมณบุพรัตน์มหาสวามี (สวัสดิ เขมกประสิทธิ์ 2537 : 69)

ย่าแสะ¹ หรือผีบรรพบุรุษที่สำคัญของชาวลัวะ ซึ่งต้องใช้ควายมาเช่นสังเวศน์ ทุกวันนี้ชาวลัวะที่ผสมกลมกลืนกลายเป็นคนเมืองแล้วก็ต้องประกอบพิธีนี้อยู่อีกทั้งที่บริเวณเชิงคอกสุเทพและที่ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ และที่อื่นๆ นอกจากนี้ ชาวลัวะที่อยู่บนคอกเช่นที่อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนก็ยังมีพิธีกรรมฆ่าควายเพื่อเช่นสังเวศน์ปู่แสะย่าแสะที่เสาสะก้าง² อยู่จนถึงปัจจุบัน³ ซึ่งพระอาจารย์รัตน์เชื่อว่า พิธีบูชาผีปู่แสะย่าแสะดังกล่าว เกิดขึ้นในระยะหลัง เมื่อชาวลัวะอพยพขึ้นไปอยู่บนคอกแล้ว อันเป็นระยะเวลาก่อนสร้างเมืองเชียงใหม่ (พ.ศ.1839) และก่อนที่อาณาจักรล้านนาจะถือกำเนิดขึ้นมา

นอกจากพิธีกรรมเช่นสังเวศน์ปู่แสะย่าแสะซึ่งเป็นผีบรรพบุรุษที่สำคัญของชาวลัวะแล้ว พิธีกรรมอีกอย่างหนึ่งของชาวลัวะที่ตกทอดมาถึงคนเมืองปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นพิธีกรรมที่สำคัญ

¹ ตำนานที่กล่าวถึงพิธีบูชาผีปู่แสะย่าแสะนี้ยังไม่ตรงกันเสียทีเดียว เช่น ตำนานคอกสุเทพ กล่าวว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมายังคอกสุเทพ (คอกอุจจุปปพตะ) ย่าแสะและลูกได้ถวายข้าวบิณฑบาตร พระองค์ได้ประทานพระเกศาธาตุให้ย่าแสะรักษาไว้ และทรงพยากรณ์ว่าในอนาคต พระสมณเถระจะนำพระธาตุมาประดิษฐานไว้ที่นี่ ลูกย่าแสะมีความเลื่อมใสพระพุทธองค์จึงขอบวชเป็นพระภิกษุ ต่อมาได้ลาสิกขาและบวชเป็นฤาษี ได้ชื่อว่าสุเทวสี ตำนานนี้สร้างให้ย่าแสะเป็นคนพื้นถิ่นที่มีหน้าที่รักษาพระเกศาธาตุ ขณะที่ตำนานเชียงใหม่ปางเดิมระบุว่าปู่แสะย่าแสะเป็นยักษ์กินคนอยู่บริเวณคอกสุเทพ (สถาบันวิจัยสังคม 2544 : 14) เมื่อพระพุทธองค์ได้เสด็จมายังคอกสุเทพ ก็ทรงสดับว่าปู่แสะย่าแสะยักษ์สองคนนี้กินคนเป็นอาหารก็ทรงห้ามไว้ ยักษ์สองคนรับปากพระพุทธเจ้าและขอกินควายดำ 2 ตัวในแต่ละปีแทน ตัวหนึ่งจะถูกกินที่เชิงคอกสุเทพ อีกตัวหนึ่งจะถูกกินที่ริมแม่น้ำแม่เหียะ (สถาบันวิจัยสังคม 2537 : 45-46)

พิธีกรรมบูชาผีปู่แสะย่าแสะนี้ ถือว่าเป็นพิธีกรรมสำคัญที่ร่วมกันตั้งแต่กษัตริย์เชียงใหม่ลงมาจนถึงประชาชน ในสมัยก่อนชาวมืองมีความเชื่อว่าถ้าขาดการเช่นสรวง บ้านเมืองจะประสบภาวะทุกข์เจ็ญ ดังเช่นสมัยพระเมกุฏ (ครองราชย์ พ.ศ.2094-2107) ที่ห้ามชาวมืองทำพิธีบูชาเช่นสรวง จนเชื่อกันว่าทำให้ต้องเสียเมืองแก่พม่าใน พ.ศ.2101 (กฤษณา เจริญวงศ์ 2531 : 16) การบูชาผีปู่แสะย่าแสะนี้เป็นฮีด (จาริด) หนึ่งของลัวะที่คนเมืองยอมรับและกลายเป็นประเพณีสำคัญของอาณาจักรล้านนามาจนถึงปัจจุบัน (กฤษณา เจริญวงศ์ 2532 : 4)

² คือเสาไ้บ้านของหมู่บ้าน (เพ็งอ้ง : 13)

³ ดูรายละเอียดของพิธีกรรมเช่นสังเวศน์ในเพ็งอ้ง : 9-22 และอานันท์ กาญจนพันธุ์ (2531 : 96-110)

ของเมืองเชียงใหม่ ก็คือ พิธีบูชาเสาอินทขิล¹

จากการที่ชาวลัวะหันไปนับถือผีแทนพุทธศาสนานี้เองที่ทำให้ความเชื่อถือศรัทธาในพุทธศาสนาของชาวลัวะลดน้อยถอยลงไปเรื่อยๆ ในทัศนะของพระอาจารย์รัตน์ พุทธศาสนาแบบที่ชาวลัวะนับถือมาแต่ดั้งเดิมซึ่งพระภิกษุสงฆ์ฉันภัตตาหารแบบมังสวิรัตจึงอาจเรียกได้ว่า “พุทธศาสนาโบราณ” โดยท่านกล่าวว่า พุทธศาสนาโบราณในภาคเหนือตอนบนที่สืบทอดกันมาอยู่ 2 สาย ซึ่งขณะนี้ได้สูญสิ้นไปแล้ว สายแรก ได้แก่พุทธศาสนาที่นับถือโดยชาวลัวะ มาสิ้นสุดที่ครูบาขาวปี² หลังจากท่านมรณภาพไปแล้ว ส่วนสายที่สอง ได้แก่พุทธศาสนาที่นับถือโดยชาว

¹ ตำนานเสาอินทขิล กล่าวว่าบริเวณที่ตั้งเมืองเชียงใหม่ เดิมเป็นที่ตั้งเมืองของพวกลัวะมาก่อน พวกลัวะถูกผีร้ายรบกวนจนกระทั่งพระอินทร์ต้องลงมาช่วยเหลือ บอกชาวเมืองให้ถือศีล เมื่อชาวเมืองต่างพากันถือศีลแล้ว พระอินทร์ก็บันดาลให้มีบ่อเงิน บ่อทอง บ่อแก้วสำหรับชาวเมืองไปอธิษฐานขอได้ตามความประสงค์ และให้ชาวเมืองลัวะทั้ง 9 ตระกูลเฝ้ารักษาโดยให้ชื่อเมืองว่า “นพบุรี” จากนั้นพวกลัวะ 9 ตระกูลนี้ก็ได้อาศัยเวียงสวนดอกขึ้นมาเพิ่มอีก ต่อมาชาวเมืองนพบุรีมีบ่อของมีค่าก็ได้เลื่องลือไปทั่วทุกทิศ เมืองที่ได้ข่าวต่างก็จะมาแย่งชิงเอา ถ้ายึดนำความไปกราบทูลพระอินทร์ พระอินทร์จึงเรียกยักษ์กุมภกันธมา 2 คน ให้ไปจุดเสาอินทขิลเล่มกลางบนสวรรค์ไปฝังไว้ที่เมืองนพบุรี อำนาจของเสาอินทขิลได้บันดาลให้ข้าศึกที่ยกมายังเมืองกลายร่างเป็นพ้อค้ำไปหมด พวกพ้อค้ำแรกๆ ก็อธิษฐานขอจากบ่อเงิน บ่อทอง บ่อแก้ว ในสิ่งที่ตนเองประสงค์จะได้ แต่ต่อมาก็ถือวิสาสะหยิบไปเองบ้าง นำไม้ ก้อนอิฐ ดิน อาจมขว้างทิ้งบริเวณบ่อบ้าง โดยไม่ปฏิบัติบูชาหรือทำพิธีกรรม กุมภกันธเห็นดังนั้นก็เกิดโทสะ หามเอาเสาอินทขิลกลับไปบนสวรรค์ พวกพ้อค้ำทั้งหลายเมื่อเสื่อมลาภแล้วก็ต่างพากันกลับไปบ้านเมืองของตน

ครั้งนั้น ลัวะผู้เฒ่าซึ่งเคยสักการะบูชาเสาอินทขิลเมื่อมาไม่พบ และทราบว่ายักษ์สองตนหามเสาอินทขิลกลับไปสวรรค์แล้ว ก็เสียใจเป็นอันมาก ถือเพศเป็นชีปะขาวบำเพ็ญศีกภาวนาอยู่บริเวณนั้นถึง 2 ปี จึงมีพระมหาเถระเจ้าองค์หนึ่งมาแต่ป่าหิมพานต์มาทำนายว่า บ้านเมืองนี้จะถึงกาลวิบัติ พวกลัวะได้ฟังก็มีความกลัว ขอร้องให้พระมหาเถระขึ้นไปขอความช่วยเหลือจากพระอินทร์อีก พระอินทร์จึงให้ชาวเมืองหล่อกะทะขึ้น แล้วปั้นรูปสัตว์ทุกอย่างในโลกนี้อย่างละคู่ และปั้นรูปคนทุกชาติทุกภาษาใส่ลงกะทะฝังในหลุม แล้วก่อรูปเสาอินทขิลไว้เบื้องบน ให้ชาวเมืองสักการะบูชาเหมือนกับเสาอินทขิลจริงๆ พวกลัวะจึงได้บวงสรวงเสาอินทขิลที่สร้างใหม่ขึ้นมานี้กับรูปกุมภกันธสืบทอดมา และบ้านเมืองก็รอดพ้นจากภัยพิบัติและนับแต่นั้นจึงมีประเพณีบูชาเสาอินทขิล เพื่อบูชาผีบ้านผีเมือง ทำพิธีสืบชะตาเมืองเชียงใหม่มาจนถึงปัจจุบันนี้ (สงวน โชติสุขรัตน์ 2508 : 357-362)

² ครูบาอภิชัย (ขาวปี) (พ.ศ.2443 – พ.ศ.2520) แห่งวัดพระพุทธรูปมหาพนาม อำเภอสี จังหวัดลำพูน จัดว่าเป็นนักบุญผู้ยิ่งใหญ่ท่านหนึ่ง รองลงมาจากครูบาศรีวิชัย ท่านเป็นศิษย์เอกของครูบาศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนาไทย โดยบิดาของท่านมีเชื้อสายลัวะ

ปกากะเอย (ยางขาวหรือกะเหรี่ยง) มาสิ้นสุดที่รบกวนวงศ์¹ หลังจากท่านมรณภาพไปแล้ว ซึ่งสองสายนี้ต่างก็เป็นพระภิกษุสงฆ์ที่ฉันภัตตาหารมังสวิรัต

สังคมล้านนาหลังยุคที่ชาวลัวะอพยพไปอยู่บนคอยแล้วนั้น พญามังรายก็ได้สร้างเวียงเชียงใหม่ขึ้นมาเมื่อ พ.ศ.1839 บนที่ราบลุ่มแม่น้ำปิงที่ชาวลัวะเคยตั้งบ้านเมืองมาก่อน² แม้ว่าในตำนานต่างๆ จะกล่าวถึงความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดระหว่างชาวลัวะกับคนเมือง³ แต่ในทัศนะของพระอาจารย์รัตนคุณความสัมพันธ์นี้ก็ตั้งอยู่บนความชื่นชมของชาวลัวะรุ่นเก่าๆ ที่ต้องพรางจากบ้านเมืองเดิมของตนเอง ในขณะที่คนเมืองหรือชาวล้านนาเองก็ยอมรับในการเป็นชนพื้นถิ่นของชาวลัวะ

¹ ครอบงำชะวงสาพัฒนา (วงศ์) วัดพระพุทธบาทห้วยต้ม อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

² เมืองเชียงใหม่ตั้งอยู่บนเส้นทางการค้าที่สำคัญคือแม่น้ำปิง และเป็นศูนย์กลางของอาณาจักรล้านนา (สุริยสวัสดิ์ : 25-26)

³ ตัวอย่างความสัมพันธ์อันตึงเครียดนี้ก็เช่น ในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ปางเดิม พญาวิวอ (พญาลัวะ) ได้ช่วยเหลือคนไทยที่ถูกฝรบกวน โดยประกาศให้ชาวไทยตัดผมเหมือนพวกลัวะ (สถาบันวิจัยสังคม 2537 : 12-13) หรือในกรณีระหว่างคนไทกลุ่มต่างๆ กับพวกมองโกลและจีน ก็ทำให้เกิดนิทานเล่าว่า “ผี” ที่มาจาก “ขอกฟ้า” หรือพวกมองโกลได้ยิงลูกธนูอาบยาพิษไล่ตามฆ่าคนไทยเข้าไปในดินแดนของลัวะ กษัตริย์ลัวะก็พยายามช่วยเหลือคนไทยอย่างเต็มที่ให้หนีพ้นจากการตามฆ่าของผีหรือพวกมองโกล แม้แต่กษัตริย์ลัวะเองก็ต้องขอมลคราواسกให้กับพวกมองโกล ต่อมากษัตริย์เชียงใหม่คงจะทรงตระหนักในบุญคุณของชาวลัวะที่ให้ความช่วยเหลือคนไทยในครั้งกระนั้น จึงตอบแทนชาวลัวะด้วยการให้สิทธิพิเศษ เช่น ลดค่าส่งส่วยภาษี ยกเว้นการเกณฑ์แรงงาน ตลอดจนจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (Suwanna Khan Dang , Version Notton 1936(1) 1-33 และ Kraisi Nimmanahaeminda , 1965 อ้างใน อินทร์ เพนซ์ 2532 : 22) นอกจากนี้ ในคำบวงสรวงบูชาผีปู่แสะย่าแสะจะกล่าวถึงลัวะกับไต่ว่า “ลัวะเยยะไร่อ่าหื้อด้ายคา ไต่เยะนาอ่าหื้อด้ายแคด” หมายถึงชาวลัวะได้อ้อนวอนขอให้ปู่แสะย่าแสะบันดาลให้ทั้งลัวะและไต่ทำนาทำไร่ได้ผลบริบูรณ์ (อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว วัฒนา วัฒนาพันธุ์ ชูสิทธิ์ ชูชาติ 2531 : 44)

ในพิธีกรรมต่างๆ ก็มักจะให้ชาวลัวะเข้ามามีส่วนร่วมหรือนำหน้า¹ ไม่เช่นนั้นก็อาจจะทำให้พิธีกรรมต่างๆ มีอุปสรรคหรืออาจจะไม่นำไปสู่ความไพบูรณ์ยั่งยืนของเมืองก็ได้

พระอาจารย์รัตน์เล่าว่า ชาวลัวะนั้นอพยพขึ้นไปอยู่บนคอยบนเขานานหลายร้อยปี จนกระทั่งพวกเขาส่วนใหญ่จดจำชีวิตในที่ราบลุ่มไม่ได้อีกต่อไปแล้ว ชาวลัวะที่เป็นคนรุ่นใหม่ปัจจุบันนี้ จึงมักจะไม่ทราบประวัติศาสตร์ของตนว่าเป็นมาอย่างไร แม้ว่าชาวลัวะบางกลุ่มอาจจะมี ความทรงจำที่หลงเหลือหลงเหลืออยู่บ้าง ว่าตนเองเคยมีบ้านเมืองอยู่ในที่ราบลุ่มด้านล่าง มีวัดร้างที่ สร้างด้วยอิฐก้อนใหญ่ๆ อยู่ที่นี่ที่นี่ เช่น วัดเจดีย์หลวง ในตัวเมืองเชียงใหม่ที่ลัวะเป็นผู้สร้างขึ้น พวกเขาจึงยอมรับชีวิตที่ค่อนข้างลำบากลำบากอยู่ตามป่าเขาตามคอย อย่างไรก็ตามก็ดี พระอาจารย์รัตน์ เล่าต่อไปว่าชาวลัวะที่เป็นผู้เฒ่าผู้แก่บางคนจะเล่าสืบต่อกันมาถึงเรื่องของ “สัจจะ” (ที่จะกลับคืนมา อยู่ในที่ราบลุ่ม) คือการที่ในอนาคตจะมีผู้นำของลัวะจุติมา เพื่อนำชาวลัวะกลับลงมาอยู่ในที่ราบลุ่ม

¹ เช่น ในสมัยพระเจ้ากาวิละ(พ.ศ.2325-2356) ซึ่งมีการฟื้นฟูเมืองเชียงใหม่ ดำเนินฟื้นฟูเมืองเชียงใหม่(2538 : 129) กล่าวว่าพระองค์ทรงทำตามประเพณีโดยจัดให้ลัวะเดินจงกรม(เป็นหมาที่ชาวลัวะที่บ้านอมพาย อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนผู้หนึ่งเล่าว่ามีบุญคุณมากต่อพวกเขาที่เป็น “สะมัง” หรือเชือกขุน เชื้อเจ้าอินสืบเชื้อสายมาจาก ขุนหลวงวิรังคะ เนื่องจากในยามสงคราม สะมังเป็นกำพร้า พ่อแม่เสียชีวิตหมด แต่รอดชีวิตมาได้ก็เพราะคัมภีร์หมา พวกสะมังจึงไม่กินหมา เพราะถือว่าหมาเป็นเสมือนบรรพบุรุษของตน ในขณะที่อีกชนชั้นหนึ่งคือพวกละ เวื่อหรือชนชั้นไพร่ จะกินเนื้อหมา) เข้าเมืองก่อนหน้าพระองค์ตั้งความว่า “เถิงเพลายามแดดรักใกล้เที่ยง ท้าวก็ ยกเอาหมู่ศบรวีรเข้าเวียงหลวง ด้วยประตู่ช้างเผือกทิสหนเหนือ ให้ลัวะจงหมาพาแขกนำเข้าก่อน.....” (อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว 2538 : 17 อ้างใน ฅัญฐวิ และสุริยา : 7) ส่วนที่เมืองเชียงตุง ซึ่งเคยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนาโบราณ ดำเนินพญามังรายได้กล่าวว่าเดิมทีเมืองเชียงตุงเป็นถิ่นที่อยู่ของชาวลัวะ แต่พญามังรายเสด็จ ประพาสล่าสัตว์ และมาพบเมืองอันอุดมสมบูรณ์นี้เข้า ก็ปรารถนาจะสร้างเมืองและได้สลักรูปหมาพาไว้ไว้บน คอย จากนั้นจึงเสด็จกลับเชียงรายและส่งกองทัพไปปราบชาวลัวะจนได้รับชัยชนะเมื่อปี พ.ศ.1786 (อรุณรัตน์ อ้างแล้วใน ฅัญฐวิ และ สุริยา เพิ่งอ้าง : 7) และปรากฏหลักฐานจากพิธีกรรมของเมืองนี้ว่า “เมื่อสร้างหอคำที่เวียง แก้วเสร็จ ก็ทำพิธีนั่งเมือง ให้พวกลัวะมารับประทานข้าวอยู่บนหอคำ แล้วจัดคนถือเส้ไปทำการจับไล่ จากนั้น พระยำนันทมจึงขึ้นนั่งบนแท่นในหอคำแทน” พิธีดังกล่าวนี้ได้ปฏิบัติกันมาทุกสมัยในเชียงตุง (สุริยา รัตนกุล 2527 อ้างใน เพิ่งอ้าง)

ตามเดิม ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากวิกฤตการณ์ที่ทำให้คนพื้นราบเสียชีวิตกันเป็นจำนวนมาก¹

นอกจากความสัมพันธ์ที่มีกับคนไทหรือคนเมืองแล้ว ชาวลัวะยังมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ อีก โดยเฉพาะกับ “ยาง” (ปกากะญอหรือกะเหรี่ยง) ซึ่งเป็นกลุ่มยางขาวที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในล้านนาร่วมสมัยกับตนเอง แต่เป็นปฏิปักษ์กับกลุ่ม “ยางแดง” ในพม่า มีการรบพุ่งกันมาหลายสมัยในประวัติศาสตร์ เรื่องที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้สองเรื่องอันเป็นองค์ความรู้ของพระอาจารย์รัตน์จะแสดงให้เห็นถึงการเป็นศัตรูระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์สองกลุ่มคือลัวะกับยางแดง เรื่องแรกเป็นเรื่อง “บ่าหินไล่ลัวะ” (ก้อนหินไล่ลัวะ)² และเรื่องราวความเป็นมาของชื่ออำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เรื่องราวของ “บ่าหินไล่ลัวะ” ตามคำบอกเล่าของพระอาจารย์รัตน์นั้น เกี่ยวข้องประวัติศาสตร์ของอำเภอขุนยวมและอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเริ่มจากชื่อของ

¹ ในเรื่อง “สัจจะ” นี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ชายชาวลัวะวัยกลางคนคนหนึ่งที่บ้านอมพาย ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง ชายผู้นี้เล่าความทรงจำของตนเองเมื่ออายุประมาณ 8-9 ขวบว่า มีลุงชาวลัวะคนหนึ่งของหมู่บ้านเล่าให้เขาฟังถึงเรื่องในอนาคตของเผ่าพันธุ์ลัวะของพวกเขาด้วยท่าทีที่จริงจังและวาดหวังอย่างเต็มที่ว่า “พวกเรา(ลัวะ) จะจนไม่นาน แผ่นดินเก่าของเราจะมี ถ้ากษัตริย์เรากลับมาเราจะสบาย พวกหลานเหลนต่อไปจะได้เห็น ให้รักษาชีวิตไว้ให้ดี อย่าทำชั่ว อย่าไปหลงไหลอะไรให้มาก จะไม่ได้เห็นกษัตริย์ของเรา” ชายผู้นี้บอกว่าคำพูดของลุงหากจะสรุปเป็นภาษาลัวะก็คือ “โหะเล้งเตี้ยว กษัตริย์สู้มคิด เอ็ดคัต กษัตริย์อยู่วะวะ” แปลความหมายได้ว่า “อีกไม่นาน กษัตริย์จะเกิด ถ้ากษัตริย์ของเราเกิดแล้ว เราจะสบาย” ซึ่งตัวเขาเองบอกว่า ไม่กล้าพูดเรื่องนี้กับใคร เพราะกลัวจะไม่เป็นความจริง เขาจึงเชื่อเรื่องนี้เพียง 50 – 50 เท่านั้น

² จากการสัมภาษณ์ชาวลัวะที่บ้านอมพาย ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง นิทานเรื่องนี้มีว่า เมื่อเกิดสงครามขึ้นระหว่างยางแดงในพม่าที่ยกกำลังมาจะตีเอาเมืองลัวะ โดยเข้ามาทางแม่สะเรียง ยางแดงกับก้อนหินได้ร่วมกันไล่ตามชาวลัวะที่หนีภัยเข้าศึกไปจนถึงถ้ำแม่สุ ก้อนหินได้ล่องหน้าไปก่อนและไปพบนกกระดัว นกกระดัวเห็นดังนั้น ก็ต้องการช่วยเหลือชาวลัวะ จึงพูดกับก้อนหินว่า “อย่าไปไล่ตามพวกลัวะเลย เพราะเราไล่ตามจนหัวงอก (นกกระดัวมีขนที่หัวสีขาวคล้ายกับคนผมหงอก) แล้วก็ยังไล่ไม่ทัน” ก้อนหินจึงหยุดอยู่ที่ตีนถ้ำนั้นจนถึงทุกวันนี้ ขณะที่ยางแดงตามมาถึงห้วยแห่งหนึ่งใกล้ถ้ำแม่สุ พักจับกุ้ง ปู ปลา นำมาทำอาหารกินกัน ปรากฏว่ายิ่งใช้เวลาดื่มแกงสัตว์น้ำเหล่านั้นนานเท่าใด เนื้อก็ยิ่งมีสีแดงมากขึ้นเท่านั้น ยางแดงจึงพูดว่า “อะไรกัน แกงตั้งนานแล้วยังดิบอยู่เลย ผีลัวะนี่เฮี้ยนจริง ๆ” จากนั้นก็ไปเก็บใบไม้ชนิดหนึ่งชื่อต้นเกรงขางมาป้อนปูนั้น ปรากฏว่าปูเก็บเอาต้นไม้ที่เมื่อคนและสัตว์ไปถูกใบของมันเข้าแล้ว จะทั้งคันทั้งเจ็บ ทำให้ยางแดงกลุ่มนั้นคันเคอะไปทั้งตัว ยางแดงก็คิดกันว่าผีลัวะที่ถูกฆ่าตายไปเฮี้ยนมาก ในที่สุดพวกยางแดงจึงยกกำลังกลับไปบ้านของตนเอง ชาวลัวะจะเล่านิทานเรื่องนี้ให้ลูกหลานฟังสืบทอดกันมาเพื่อเป็นเรื่องเตือนใจคนรุ่นหลัง พร้อมกับการกำชับไม่ให้ฆ่าหรือกินนกกระดัวเพราะ ถือว่ามีพระคุณต่อชาวลัวะ และไม่ผูกเวรกับศัตรู เพราะทำกรรมใดไว้ก็จะได้รับกรรมนั้นในที่สุด

อำเภอ “ขุนขวม” ซึ่งมีที่มาจากชื่อของโอรสเจ้าเมืองแม่สะเรียงชื่อขุนชะยอม เวลานั้นพระบิดาพระมารดาของขุนชะยอมล่วงเข้าวัยสูงอายุแล้ว จึงตั้งใจจะมอบเมืองให้แก่พระโอรสครอบครอง และให้อภิเษกกับหญิงที่คงามคู่ควรด้วยชาติตระกูล แต่ขุนชะยอมไม่ยินดีในการอภิเษก กลับหนีไปอุปสมบทเพื่อความพ้นทุกข์ หลังจากบวชก็ได้บรรลุนิพพานและไม่ยอมสึกหาลาเพศ ต่อมาไม่นาน ยางแดงจากพม่าก็เข้ามาโจมตีเมือง เจ้าอาได้ไปขอให้พระขุนชะยอมสึกจากสมณเพศ เพื่อไปรบสู้กับข้าศึก แต่พระขุนชะยอมไม่ยอมสึก คิดแต่ว่าข้าศึกอยากได้อะไรก็จะให้ เจ้าอาไม่พอใจที่พระภิกษุผู้เป็นหลานไม่ยอมสึกตามคำขอร้อง จึงเดินทางไปจอมทองเพื่อขอให้เจ้าเมืองลัวะที่นั่นยกทัพมาช่วยปราบข้าศึก ขณะที่พระขุนชะยอมก็หนีไปที่ขุนขวม โดยนำพระพุทธรูปทองคำคู่บ้านคู่เมืองไปด้วย 2 องค์ องค์หนึ่งได้ฝังไว้ ส่วนอีกองค์หนึ่งนำติดตัวไปด้วย

ฝ่ายพวกยางแดงที่ยกทัพมาตีเมืองได้ทราบข่าวว่าเจ้าเมืองลัวะหนีไปโดยนำพระพุทธรูปทองคำติดตัวไปด้วย ก็ออกติดตามหาไปถึงขุนขวม แต่พระขุนชะยอมรู้ตัวเสียก่อนจึงโยนพระพุทธรูปทองคำที่นำติดตัวมานั้นลงไปในหนองน้ำแห่งหนึ่ง พวกยางแดงติดตามไปจนพบพระขุนชะยอมแล้วจับตัวพระองค์มาปลี้อังจิวออกให้สวมเสื้อผ้าขาวาสแทน พร้อมกับขู่เชิญให้บอกที่ซ่อนพระพุทธรูปทองคำ แต่พระขุนชะยอมไม่ยอมบอก ยางแดงจึงได้คุมตัวขุนชะยอมเพื่อกลับมาที่แม่สะเรียง ระหว่างทาง เมื่อมาถึงบ้านวังคัน (อยู่ในเขตอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอนปัจจุบัน) ก็พักค้างคืนอยู่ที่นั่น ตกกลางคืนยางขาวที่เป็นเพื่อนกับขุนชะยอมติดตามมาถึง ก็ใช้สมุนไพรยางแดงให้สลบไสล แล้วแก้มัดขุนชะยอมออก จากนั้นทั้งสองคนก็หนีขึ้นคอยเข้าไปในถ้ำแม่สุ ในอำเภอแม่ลาน้อย พบพระอรหันต์รูปหนึ่ง พำนักอยู่ในถ้ำแม่สุ จึงได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้พระอรหันต์รูปนั้นฟัง เมื่อถึงรุ่งเช้ายางแดงก็ติดตามขุนชะยอมและเพื่อนไปถึงถ้ำแม่สุ แล้วซักถามพระอรหันต์ว่าเห็นลัวะหนีมาทางนี้บ้างไหม พระอรหันต์จึงได้เทศนาบาปบุญคุณโทษให้พวกยางแดงฟัง เพื่อไม่ให้สร้างเวรกรรมอีกต่อไป ยางแดงฟังพระธรรมเทศนาแล้วเกิดความซาบซึ้งในรสพระธรรมและสำนึกในความผิดของตนเอง ปฏิญาณตนหันมานับถือศาสนาพุทธ แล้วให้สัจจะที่ก่อกวนหिनกลมใหญ่ที่อยู่ข้างล่างถ้ำแม่สุ¹ ว่า ข้าแต่ก่อกวน หิน ข้าพเจ้าจะให้ศีลไว้ที่ตรงนี้ ข้าพเจ้าจะไม่ไล่ลัวะแล้ว จะกลับบ้านและตั้งแต่นี้ต่อไปก็จะหันมาถือศีลถือธรรม ตั้งอยู่ในคุณความดี

หลังจากนั้นกลุ่มยางแดงก็กลับคืนไปยังแม่สะเรียงที่ตนเองรบชนะ แล้วเปลี่ยนแปลงนิสัยจากเดิมที่เคยโหดร้ายมาเป็นการถือศีลถือธรรมตามที่ได้ให้สัจจะไว้แก่พระอรหันต์และก่อกวน หิน ต่อมาเจ้าอาของขุนชะยอมและเจ้าลัวะที่จอมทองก็ยกทัพมาถึงแม่สะเรียง จับยางแดงทั้งหมด

¹ ปัจจุบันหินก้อนนี้ยังคงอยู่ที่เชิงคอยของถ้ำแม่สุ แต่มีขนาดเล็กลงจากเดิมมาก

ไปฆ่าตายรวมทั้งยังได้ทราบว่พระพุทธรูปทองคำที่ไปหล่มาจากจอมทองทั้ง 2 องค์นั้นไม่ได้อยู่กับพวกยางแดงด้วย แต่อยู่ที่ขุนชะยอม จึงสืบหาจนพบว่าขุนชะยอมอยู่ที่บ้านช่างหม้อในเขตแม่สะเรียง เจ้าอาและเจ้าจอมทองพยายามค้นหาความจริงจากขุนชะยอมว่าซ่อนพระพุทธรูปทองคำไว้ที่ใด แต่ขุนชะยอมก็ไม่ยอมบอกความจริง ในที่สุดจึงถูกเจ้าอาและเจ้าจอมทองทราบจนถึงแก่ความตาย หลังจากนั้นเจ้าอาได้ไปค้นหาพระพุทธรูปทองคำองค์หนึ่งจนพบ แล้วนำกลับไปสักการะบูชาที่จอมทอง ต่อมาภายหลังพระพุทธรูปทองคำนี้ก็ได้ถูกไปอยู่ที่แม่แจ่ม ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบัน

อีกเรื่องหนึ่งคือ ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชื่ออำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น เกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับประวัติศาสตร์ของชาวลัวะ เนื่องจากลัวะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มแรกที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในอำเภอนี้ และแม้ในปัจจุบัน ก็ยังคงมีชาวลัวะอาศัยอยู่ในหลายตำบลของอำเภอแม่สะเรียง พระอาจารย์รัตน์ได้เล่าว่า หลังจากพุทธศาสนาได้แพร่เข้ามาในหมู่ชาวลัวะไม่นานนัก (ประมาณ พ.ศ.230 เศษ) ก็เกิดการสู้รบระหว่างพวกลัวะกับยางแดงในพม่า จนเป็นต้นกำเนิดของชื่อ “แม่สะเรียง” ซึ่งมาจากคำว่า “แม่เชียงเมียง” คำเมือง (ภาษาพื้นเมืองภาคเหนือตอนบนหรือภาษาล้านนา) แปลว่า “แม่ม่าย” สาเหตุที่เมืองนี้ถูกเรียกว่าเมืองแม่ม่ายก็เนื่องมาจากการสู้รบกันในยามศึกสงครามของผู้ชาย ทำให้ผู้ชายเสียชีวิตหมดคงเหลือแต่ผู้หญิง โดยในสมัยนั้นเมืองแม่สะเรียงจะขึ้นกับจอมทองและจอมทองก็ขึ้นกับเชียงใหม่อีกทอดหนึ่ง ในลักษณะที่เมืองใหญ่จะปกครองดูแลเมืองเล็ก ต่อมากลุ่มยางแดงจากพม่าได้ยกทัพเข้ามาโจมตีชาวลัวะที่แม่สะเรียง ฆ่าฟันผู้ชายเสียชีวิตหมด แต่ไม่ฆ่าผู้หญิง เพื่อหวังจะกลืนเผ่าพันธุ์ลัวะให้หมดสิ้น โชคดีที่มีพวกลัวะกลุ่มหนึ่งสามารถหลบหนีไปได้ จึงบ้ายหน้าไปยังจอมทองเพื่อขอให้ลัวะที่จอมทองมาช่วยขับไล่พวกยางแดงออกไป ขณะที่พวกยางแดงที่ยึดแม่สะเรียงได้ก็พยายามกลืนเผ่าพันธุ์ลัวะผ่านทางผู้หญิงลัวะที่เหลืออยู่ในเมือง เวลาผ่านไปไม่นานนักลัวะที่จอมทองก็ยกทัพมารบชิงแม่สะเรียงกลับคืนเพื่อกู้เมืองและเผ่าพันธุ์ของตนเอง โดยฆ่าพวกยางแดงเสียชีวิตหมด หลังจากนั้นลัวะที่มารบก็ไม่กลับคืนจอมทอง แต่อยู่กินกับผู้หญิงลัวะอีกเพื่อสร้างสมเผ่าพันธุ์ต่อไป เหตุการณ์ที่ผู้หญิงลัวะเป็นม่ายถึงสองครั้งสองครานี้จึงทำให้มีการเรียกขานชื่อเมืองนี้ว่า “แม่เชียงเมียง” จนกระทั่งมีการเรียกผิดเพี้ยนกันไปเป็น “แม่สะเรียง” ในปัจจุบัน

(5) พิระมิด

ภูมิปัญญาด้านนี้ของพระอาจารย์รัตน์ จะได้นำเสนอในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 3

การผสมผสานภูมิปัญญาทางพุทธศาสนา ในการสร้างทุนทางวัฒนธรรม

ในบทนี้ จะได้นำเสนอว่า การผสมผสานภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาในด้านต่าง ๆ ของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ อันอาจเรียกได้ว่าเป็นการสร้างทุนทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งนั้นมีลักษณะอย่างไร มีกระบวนการทางสังคมของการถ่ายทอดภูมิปัญญาดังกล่าวอย่างไร และก่อให้เกิดผลอย่างไรบ้าง

3.1 การผสมผสานภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาและการถ่ายทอด

3.1.1 ลักษณะของการผสมผสาน

จากองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาทั้ง 5 ด้านหลัก ๆ ของพระอาจารย์รัตน์ ที่ได้นำเสนอมาแล้วในบทที่ 2 คือเรื่องของสมาธิ จิต จักรวาลและมนุษย์ วิกฤตโลกและสิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอันเป็นเรื่องของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ และศาสตร์โบราณคดีพระมิด ที่จะนำเสนอต่อไปในบทที่ 4 นี้ องค์ความรู้แต่ละอย่างของท่านมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างผสมผสาน และมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ

1) มีบูรณาการ ใน 3 ประการ คือ

1.1) การบูรณาการระหว่างจุดประสงค์ที่เป็นโลกียธรรมกับโลกุตตรธรรม อาจกล่าวได้ว่าปฏิปทาของพระอาจารย์รัตน์นั้น เริ่มจากจุดประสงค์ที่เป็นโลกุตระ คือ ช่วยผู้คนให้หลุดพ้นจากทุกข์ แล้ววนเวียนไปตามเหตุปัจจัยระหว่างโลกียะ (คือช่วยให้ผู้คนสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค บำบัดรักษาโรค และมีชีวิตอยู่ในโลกด้วยการปล่อยวาง) กับโลกุตระ จนกระทั่งทั้งสองส่วนนี้ผสมผสานเป็นเนื้อเดียวกัน ทำให้องค์ความรู้ด้านสมาธิของท่านที่มีกว่า 100 วิธี มีการผสานระหว่างจุดประสงค์ทางโลกียะกับโลกุตระอย่างไม่อาจแยกจากกันได้ ท่านเริ่มต้นจากการสอนสมาธิ “สงบนิ่ง” หรือสมถกรรมฐาน ก่อนจะค้นพบสมาธิหมุนที่เป็นอุบายเรื่องปัญญาทำให้หลุดพ้นได้ และปณิธานในเบื้องต้นของท่านก็เป็นการสอนคนให้หลุดพ้นเป็นปฐม เพราะท่านเชื่อว่าคนและสัตว์มีสภาวะตกตาหรือความเป็นเช่นนั้นเอง หรือมีสภาวะพุทธะอยู่ในตัวอยู่แล้ว ซึ่งเป็นความเชื่อที่สอดคล้องกับปรัชญาของพุทธศาสนานิกายมหายาน (สมักร 2537 : 91)

ความสำคัญของการสอนคนให้หลุดพ้นนี้ จะเห็นได้อย่างชัดเจนจากข้อความในหน้าสุดท้ายของหนังสือ “เราจะทำดวงตาให้เห็นธรรมได้อย่างไร” ซึ่งเป็นหนังสือธรรมะเล่มที่ 2 ของวัดคอยเก็งที่พิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2531 (ผู้จัดทำ 2537 : 64) ที่ว่า

“สรรพสัตว์สิ่งจะถูกแรงดึงดูดจากจุดศูนย์กลางเข้าไป และเมื่อหมดแรงดึงดูด ก็จะดึงออกมา แล้วถูกดูดเข้าไปอีก วนไปวนมาเป็นรอบๆ เท่ากับเวลาของโลก 1 วินาที สังขารทั้งปวงต้องมีความเลื่อมสลับไปเป็นธรรมดา เพราะตกอยู่ในอำนาจของแรงดึงดูดดังกล่าว ดังนั้น เราควรทำกิจการหลุดพ้นของจิต ให้ถึงพร้อมอยู่ตลอดเวลา ด้วยความไม่ประมาท ถึงจะไม่ตกไปสู่อำนาจแรงดึงดูดอีกต่อไป”

“แรงดึงดูด” ข้างต้นนี้ ก็คือแรงดึงดูดนั่นเอง ตามคำอธิบายของพระอาจารย์รัตน์ ส่วนจุดศูนย์กลางก็คือ ตรงกลางของคาราจักรทางข้างเผือก หรือดวงอาทิตย์ดวงแม่ซึ่งมีพลังดึงดูดอย่างมหาศาล (ดูภูมิปัญญาเรื่องจิต จักรวาลและมนุษย์ ในบทที่ 2 ข้อ (2.3) จักรวาล : องค์ประกอบและความสัมพันธ์) ต่อบริวารของมันในระบบสุริยะคือดวงอาทิตย์ ดวงดาวต่างๆ รวมทั้งโลกนั่นเอง การดึงดูดจากจุดศูนย์กลางนี้ จะมีโช้แต่แรงดึงดูดเข้าหามันแต่เพียงอย่างเดียว หากยังมีแรงผลักดันเมื่อจุดศูนย์กลางนี้หมดแรงดึงดูดต่อบริวารของมันอีกด้วย ซึ่งแรงดูดเข้า – ผลักออกแต่ละครั้งนี้จะเท่ากับ 1 วินาทีของโลก

ส่วนการที่สังขารทั้งหลายเลื่อมสลับไปตามธรรมดา ก็เพราะเส้นแรงแม่เหล็ก จะวิ่งเข้ามากระทบจุดศูนย์กลางหรือนิวเคลียสในอะตอมของวัตถุทั้งหลายอยู่ตลอดเวลา ทำให้นิวเคลียสสั่นสะเทือน เกิดการเนาเปื้อยผุพัง เสื่อมสภาพตามกาลเวลาที่ผ่านไป พระอาจารย์รัตน์จึงเน้นให้คนเราพยายามทำกิจการให้หลุดพ้นจากขั้น 5 อยู่ตลอดเวลา ด้วยความไม่ประมาท แล้วดำรงองค์มรรคนั้นให้สมบูรณ์ จึงจะสามารถอยู่เหนือแรงดึงดูดนี้ได้ และไม่ตกอยู่ใต้อำนาจของแรงดึงดูดอีกต่อไป จึงจะสามารถพ้นทุกข์ได้อย่างแท้จริง

จนกระทั่งล่วงเข้า พ.ศ.2531 พระอาจารย์รัตน์จึงเริ่มต้นการสอนสมาธิเพื่อรักษาโรค ด้วยการศึกษาสาเหตุของโรคมะเร็ง แล้วสอนสมาธิให้ผู้ป่วยมะเร็งบำบัดตัวเอง แต่แล้วก็ต้องหยุด เพราะเห็นว่าทำให้ความตั้งใจเดิมของท่านที่จะสอนคนให้หลุดพ้นเปลี่ยนไป อย่างไรก็ดี ใน พ.ศ.2536 ท่านก็ได้รื้อฟื้นการสอนสมาธิเพื่อรักษาโรคมะเร็งขึ้นอีกครั้งหนึ่งเพื่อผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ หลังจากท่านไปรุดงค์อยู่บนเขาและเห็นเศษกระดาษหนังสือพิมพ์ตกอยู่ แล้วนำมาอ่านก็ทราบว่ามิโรคใหม่ที่ร้ายแรงคือโรคเอดส์ ท่านก็พัฒนาความรู้ด้านสมาธิให้สามารถรับมือกับโรคมะเร็ง ที่มีผู้ป่วยมากขึ้น จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป จนมาถึงองค์ความรู้ด้านพิระมิดในปัจจุบัน

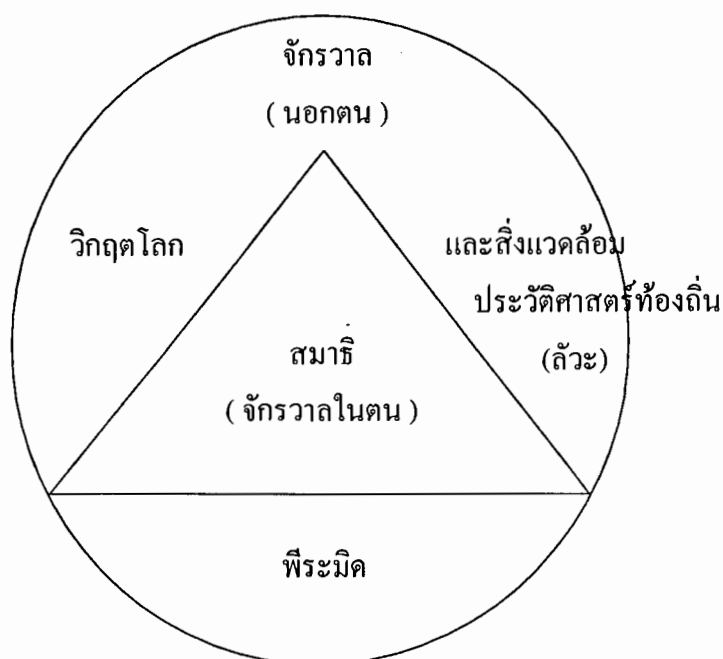
สรุปความว่า แม้การสอนสมาธิของพระอาจารย์รัตน์ในระยะหลังจะมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อบำบัดรักษาโรค และการหลุดพ้นหรือ ได้ดวงตาเห็นธรรมกลายมาเป็นวัตถุประสงค์รอง เนื่องจากความรุนแรงของโรคที่มากขึ้น และภาวะความเจ็บป่วยของผู้คนก็เพิ่มขึ้น แต่สมาธิของท่านก็มีลักษณะของการเชื่อมประสาน หรือบูรณาการระหว่างโลกียะกับโลกุตระ อย่างเป็นเนื้อเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น สมาธิหมั่น จะใช้ได้ทั้งเพื่อการได้ถอนอนุสัยกิเลส บำบัดรักษาโรค และการทำให้เข้าถึงสภาวะธรรมได้ในที่สุด หรือสมาธิมรณานุสสติ ก็สามารถนำมาใช้บำบัดอาการป่วยหนักใกล้จะสิ้นชีวิตได้ ถ้าหากผู้ปฏิบัติยังไม่ถึงอายุขัย และเมื่อสมาธิอื่นใช้ไม่ได้ผลแล้ว อีกทั้งยังช่วยทำให้เข้าถึงสภาวะธรรมได้ด้วย

1.2) การบูรณาการขององค์ความรู้ด้านต่าง ๆ องค์ความรู้ของพระอาจารย์รัตน์ จะเริ่มต้นจากเรื่องของสมาธิเป็นบาทฐาน อันเปรียบเสมือนการศึกษา “จักรวาลภายใน” ตัวท่านจนกระทั่งได้มาซึ่งญาณทัศนะ ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งกำเนิดขององค์ความรู้ หรือเป็นพาหนะให้ก้าวไปสู่องค์ความรู้ด้านอื่น ๆ เป็นลำดับ จากนั้นท่านก็ได้ใช้ญาณทัศนะแล้วไปศึกษาเหตุและผลของสิ่งต่าง ๆ หรือเหตุปัจจัยที่เนื่องกันอยู่ในลักษณะของอิทัปปิจจยตา โดยเริ่มจากชีวิตของตนเอง คืออดีต ปัจจุบัน และอนาคต ไปสู่ “จักรวาลภายนอก” เรื่องอื่น ๆ

บูรณาการของภูมิปัญญา หรือองค์ความรู้ทั้งหมดของพระอาจารย์รัตน์ อาจแสดงได้โดยแผนภูมิต่อไปนี้ คือ

แผนภูมิที่ 3

บูรณาการของภูมิปัญญาของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาณ

จากแผนภูมิข้างบนนี้ สมาธิจะเป็นองค์ความรู้ปฐมของพระอาจารย์รัตน์ ส่วนองค์ความรู้ด้านจักรวาลจะสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสมาธิ อันเป็นการนำไปสู่คำตอบที่ว่าในระดับโลกุตระ จะทำจิตให้หลุดพ้นจากแรงดึงดูดกันและกันของดวงดาวต่าง ๆ ในจักรวาล หรือ แรงดึงดูดหาได้ อย่างไร ตัวอย่างของสมาธิประเภทที่ทำให้หลุดพ้น ก็เช่นสมาธิหมุน สมาธิจิตอิสระหรืออยู่เหนือเวทนา เหนือการเกิด - ดับ เหนือแสง เหนือการคิด ฯลฯ สมาธิเจริญสติแบบเกิดดับ เป็นต้น สำหรับระดับโลกียะ จะเป็นการทำสมาธิเพื่อส่งเสริมสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง การบำบัดรักษาโรคต่าง ๆ อันได้แก่ การใช้ประโยชน์จากพลังที่มีอยู่ในจักรวาล เช่น การดึงแสงจักรวาล (แสงกลางวัน) เส้นแสงมารักษาโรค ดึงพลังลมปราณมาเสริมสุขภาพ และโคจรกระแสลมปราณในร่างกายโดยใช้เส้นแสง เป็นต้น อีกตัวอย่างหนึ่งคือการเจริญสติให้เห็นการเกิด - ดับ ที่เป็นวิปัสสนากรรมฐานอย่างหนึ่ง ก็สัมพันธ์กับจักรวาลอย่างใกล้ชิด เพราะการเกิดดับหรือแรงสั่นตตินี้ก็คือ แรงสั่นต่อที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ สลาย เมื่อเกิดผัสสะขึ้น อันมีจุดกำเนิดมาจาก 2 แหล่ง แหล่งแรกคือจุดศูนย์กลางของนิวเคลียสภายในอะตอมของธาตุของเซลล์ในร่างกายมนุษย์ แหล่งที่สองคือแรงโน้มถ่วงของโลก ของดวงดาวต่างๆ ในจักรวาลที่ดึงดูดกันและกันไว้อย่างซับซ้อน และเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดจิต คือการรับรู้ได้อย่างหนึ่ง เพราะแรงโน้มถ่วงจะเข้ามากระตุ้นธาตุรู้ในร่างกายมนุษย์ ให้เกิดความรู้สึกว่าเรามีตัวตนอยู่ในโลกนี้ (พระรัตน์ รตนญาโณ เกียรติศักดิ์ แสงสุวรรณ 2542 : 127-128) สุดท้าย คือสมาธิดึงพลังจากดาวอังคารมาเสริมสุขภาพผ่านพีระมิด ก็เกี่ยวข้องกับจักรวาลโดยตรงเช่นกัน

นอกจากนี้ องค์ความรู้ด้านสมาธิของพระอาจารย์รัตน์ก็สัมพันธ์กับวิกฤตโลกและสิ่งแวดล้อมด้วย เนื่องจากวิกฤตของสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดสภาวะที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ เช่น แสงอาทิตย์ที่จัดจ้า อีกทั้งสารเคมีที่เกิดจากการผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรมในโลก ก็ก่อให้เกิดมลภาวะ สารตกค้างในร่างกายมนุษย์ สมาธิของพระอาจารย์รัตน์ในระดับโลกียะก็จะช่วยขับสารพิษต่างๆ เหล่านี้ออกจากร่างกาย ในรูปของของเสีย เช่น น้ำลาย เสมหะ อาเจียน เหงื่อ การไอ จาม ฯลฯ เช่นสมาธิขับกาฬพิษในร่างกาย สมาธิหมุน สมาธิไหว นิ่ง ว่าง เพื่อขับสารพิษ สารตกค้างออกจากร่างกายหรือสมาธิไหว นิ่ง ว่าง เพื่อทำความสะอาดสถานที่ที่มีอารมณ์ของผู้คนตกค้างอยู่ สมาธิดูของเสียออกจากร่างกาย โดยการกระตุ้นจุดที่โหนดศีรณะ เป็นต้น

สำหรับองค์ความรู้ด้านพีระมิดนั้น จะนำมาใช้ประโยชน์ โดยสัมพันธ์กับทั้งสมาธิและจักรวาลควบคู่กันไป กล่าวคือ จะเป็นอุปกรณ์เสริม สำหรับช่วยให้จิตของผู้ปฏิบัติสงบเร็วขึ้น มีสมาธิเร็วขึ้น เพราะช่วยหักเหเส้นแรงแม่เหล็กและคลื่นต่างๆ ในจักรวาลที่รบกวนความนึกคิดของคนเราออกไป จากนั้นผู้ปฏิบัติก็สามารถจะทำสมาธิประเภทต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ก็ยังนำมาใช้เพื่อช่วยปรับสภาพร่างกาย ทำให้อวัยวะขับของเสีย สารพิษ

สารเคมีต่าง ๆ คลายความเจ็บปวด เมื่อยล้า ตึงเครียด และปรับสภาพจิตใจ ทำให้ผ่อนคลาย อารมณ์เป็นปกติได้ อีกทั้งยังอาจจะใช้พระมิด เพื่อหลบเส้นแรงแม่เหล็ก ทำให้กายสว่าง ใจสว่าง ทำให้อ่อนหลับลึก ฯลฯ ใช้ดิ่งเส้นเอ็น คลายความเจ็บปวด คล้ายกับการนวดได้ด้วย อากาษภายในพระมิดก็จะมีควมบริสุทธิ์มากกว่าภายนอก หายใจได้ลึกกว่า โลงกว่าอยู่ภายนอกซึ่งมีอากาศเสียมากกว่า โดยที่ผู้ปฏิบัติหลายคนยืนยันความจริงข้อนี้ จากการสนทนาคัวยที่ศูนย์พลังพระมิด และจากการที่พระอาจารย์รัตน์ให้ผู้ปฏิบัติทดลองหายใจระหว่างภายนอกกับภายในสนามพระมิด

สุดท้ายคือ องค์ความรู้ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ แม้ว่าจะไม่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับองค์ความรู้ด้านอื่นๆ แต่ก็ได้ช่วยสร้างอัตลักษณ์ให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์นี้ และอาจทำให้เกิดประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในอีกมิติหนึ่งได้ ดังจะได้กล่าวต่อไป

1.3) การบูรณาการด้านมิติของเวลา องค์ความรู้ของพระอาจารย์รัตน์จะมีบูรณาการด้านมิติของเวลาใน 3 กาลด้วยกัน ที่ไม่อาจจะแบ่งแยกได้เลย คือ ปัจจุบันหรือในชีวิตประจำวัน อนาคตหรือทางรอดจากหายนะภัยที่อาจเกิดขึ้นในโลกและการหลุดพ้น ซึ่งไม่อาจกำหนดเวลาได้

ยกเว้นองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ) องค์ความรู้ของพระอาจารย์รัตน์อีก 4 ด้านที่นำเสนอในรายงานวิจัยฉบับนี้ จะมีมิติของเวลาคาบเกี่ยวกันหมด ทั้งปัจจุบัน อนาคตอันใกล้ และการหลุดพ้นที่กำหนดเวลาไม่ได้ ซึ่งหมายความว่า พระอาจารย์รัตน์ได้สอนให้สาธุชนปฏิบัติสมาธิและ “อยู่กับปัจจุบัน” คือมีสติ เห็นการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ สลายของการกระทบที่อายตนะต่างๆ แม้ว่าท่านจะเชื่อในองค์ความรู้ของท่านในด้านวิกฤตของโลกและสิ่งแวดล้อมว่าโลกอาจจะเกิดหายนะภัยขึ้นในอนาคตอันใกล้ หากมนุษย์ยังคงทำลายสิ่งแวดล้อมในอัตราณ ปัจจุบันอยู่ และเตือนสาธุชนให้ระมัดระวัง เตรียมพร้อมเผชิญกับหายนะภัยนี้ (ดังเช่น ในคำบรรยายสรรพคุณของสมาธิหมุนในเทพฝึกสมาธิของวัดคอยเก็ง ที่ออกใน พ.ศ.2540 ก็ระบุว่าสรรพคุณหนึ่ง คือ แก้อาการคลื่นเหียนอาเจียนจากแผ่นดินไหว) อีกทั้งวัตถุประสงค์แฝงสำคัญอย่างหนึ่งของการคิดค้นศาสตร์ทางด้านพระมิดขึ้นมา ก็คือ การช่วยให้มนุษย์พ้นจากหายนะภัยโดยไม่หวาดกลัวหรือปล่อยไปตามบุญตามกรรม หากแต่ต้องปล่อยวางและเตรียมพร้อมอยู่กับปัจจุบันให้มากที่สุด ให้ปฏิบัติสมาธิไปเรื่อยๆ สักวันหนึ่งเมื่อเหตุปัจจัยพร้อม คือ การให้ทานรักษาศีล ภาวนา ก็จะถึงซึ่งความหลุดพ้นในที่สุดได้

2) มิพลวัตสูง พระอาจารย์รัตน์ได้ปรับเปลี่ยน พัฒนา ต่อยอด ผลิดใหม่ ปรับปรน ฯลฯ องค์ความรู้ของท่านตลอดมาโดยไม่หยุดนิ่ง องค์ความรู้แต่ละด้านของท่านจึงมีพัฒนาการไปโดยลำดับ โดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านสมาธิของท่านจะเห็นได้อย่างชัดเจนมากที่สุดว่า

มีความเป็นพลวัต ตัวอย่างเช่น จากความรู้พื้นฐานคือสมาธิสงบนิ่งหรือสมถกรรมฐาน ท่านได้คิดค้นและพัฒนาจนกระทั่งเกิดสมาธิประเภทวิปัสสนากรรมฐานหลายวิธี และมีการใช้ประโยชน์จากพลังต่างๆ ในจักรวาลมาช่วยในการทำสมาธิ รวมทั้งยังมีการใช้ประโยชน์จากอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายมาช่วยในการทำสมาธิด้วย นอกจากนี้ในบางยุคสมัย ท่านก็ยังมีการ “พลิก” ฐานองค์ความรู้ไปจากเดิม เช่น ในการสอนสมาธิเพื่อให้ผู้คิดเชื่อและผู้ป่วยเอดส์บำบัดอาการแทรกซ้อนด้วยตนเอง ในระยะแรกๆ ท่านจะเน้นให้ผู้ปฏิบัติอยู่ร่วมกับเชื้อไวรัสเอชไอวี ในฐานะที่เป็นเชื้อโรคอย่างหนึ่ง แต่เมื่อท่านคิดค้นสมาธิประเภท “แสง” ได้แล้ว ก็ได้เปลี่ยนฐานคิดไปเป็นการ “ฆ่าหรือกำจัด” เชื้อไวรัสและเชื้อโรคแทรกซ้อนอย่างอื่นของผู้ถือเชื่อและผู้ป่วยเอดส์ เพราะเห็นว่ามีประสิทธิภาพมากกว่า เป็นต้น

ในช่วงเวลาเกือบ 3 ทศวรรษ สมาธิที่พระอาจารย์ธีรตันค้นพบและนำมาสอนแก่สาธุชนมีอยู่ถึงกว่า 100 วิธี ให้สาธุชนเลือกใช้ได้ตามสภาพการณ์ เงื่อนไข ความประสงค์และจริตของตนเอง เนื่องจากพระอาจารย์ธีรตันมีศักยภาพทางจิตสูง รับรู้การเปลี่ยนแปลงของโลกได้รวดเร็ว และมีเครื่องมือคือญาณทัศนะไว้ศึกษาเรื่องต่างๆ ได้ตามความประสงค์ จึงทำให้ท่านสามารถปรับเปลี่ยนองค์ความรู้ได้อย่างรวดเร็ว องค์ความรู้ของท่านจึงค่อนข้างมีพลวัตสูง

3) มีการสร้างอัตลักษณ์และมีความเป็นท้องถิ่นนิยม การเป็นคนในท้องถิ่นและเป็น “คนเมือง” ของพระอาจารย์ธีรตัน ทำให้ภูมิปัญญาของท่านมีอัตลักษณ์ และมีความเป็นท้องถิ่นผสมผสานกันอยู่ ยกตัวอย่างเช่น ความใกล้ชิดที่ท่านมีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ เมื่อครั้งเป็นครูอยู่บนดอยในเขตอำเภอแม่สะเรียง ก่อนการอุปสมบทครั้งแรกและครั้งที่สอง ทำให้ท่านพยายามสั่งสอนชาวลัวะให้ลดเลิกการเลี้ยงผี ไม่ฆ่าสัตว์เลี้ยงผี ตามความเชื่อที่ได้มาจากองค์ความรู้เรื่องลัวะของท่านว่าชาวลัวะดั้งเดิมนับถือพุทธศาสนา จึงควรจะฟื้นฟูพุทธศาสนาขึ้นมาใหม่ และสืบสานให้คงอยู่ในกลุ่มของพวกเขาต่อไป

อีกประการหนึ่ง การที่องค์ความรู้ด้านลัวะของพระอาจารย์ธีรตัน แสดงอัตลักษณ์ของชาวลัวะอย่างชัดเจน โดยเฉพาะชื่อเรียกดินแดนลัวะดั้งเดิมแถบกลุ่มแม่น้ำปิงว่า “ลัวะนา” นี่อาจจัดเข้าเป็นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในมิติทางวัฒนธรรมที่อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2543 : 126 - 128) เรียกว่า “ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์” ได้ โดยมีที่มาของความรู้จากญาณทัศนะทางพุทธศาสนา ซึ่งคำว่า “ลัวะนา” นี้ก็แสดงให้เห็นถึงอำนาจดั้งเดิมทางเศรษฐกิจและการเมืองของชาวลัวะ ในยุคก่อนที่คนเมืองจะมากครอบครองดินแดนแถบนี้แทนพวกเขาได้เป็นอย่างดี ว่ามีที่นามากมาย จนกระทั่งคนเมืองผู้อพยพมาอยู่ใหม่ต้องเรียกขานด้วยถ้อยคำเช่นนี้

นอกจากในด้านอัตลักษณ์แล้ว ความเป็นท้องถิ่นนิยมของพระอาจารย์รัตน์ก็ยังสะท้อนออกมาในความเชื่อของท่านว่า พระภิกษุสงฆ์ในพุทธศาสนาแบบโบราณหรือแบบดั้งเดิมนั้น ไม่ฉันภัตตาหารที่เป็นเนื้อสัตว์ ตัวท่านเองฉันมังสวิรัต และมีความศรัทธาอย่างลึกซึ้งในครูบาศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนา รวมทั้งครูบาอีก 2 รูป คือ ครูบาขาวปีกับครูบาวงศ์ ซึ่งเป็นพระภิกษุสองรูปสุดท้ายที่พระอาจารย์รัตน์เชื่อว่า สืบทอดพุทธศาสนาโบราณของภาคเหนือหรือล้านนา พระภิกษุผู้ทรงคุณทั้งสามรูปนี้ มีผู้เรียกขานว่า “สามครูบาของล้านนา” และต่างก็ฉันภัตตาหารมังสวิรัตทั้งสิ้น (ดูเรื่องเกี่ยวกับพระคุณเจ้าทั้งสองรูปนี้ในภูมิปัญญาเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น – ลัวะ ในบทที่ 2 ข้อ (5) โดยเฉพาะประเด็นที่ว่าศาสนาพุทธโบราณของชาวลัวะนั้น พระภิกษุสงฆ์ไม่ฉันภัตตาหารเนื้อสัตว์)

3.1.2 กระบวนการทางสังคมของการถ่ายทอดภูมิปัญญา

การถ่ายทอดภูมิปัญญาของพระอาจารย์รัตน์แก่ศาสนิกลูกศิษย์ลูกหานั้น จะอยู่ในรูปของการสอนสมาธิมากกว่าอย่างอื่น โดยที่ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่เมื่อมารับการอบรมสมาธิแล้ว ก็มักจะไม่ได้กลับมาอีก ในขณะที่ผู้ปฏิบัติจำนวนหนึ่ง อาจจะกลับมาอีก หรือมารับการอบรมต่อเนื่องเป็นครั้งคราว และผู้ปฏิบัติจำนวนหนึ่งก็กลายมาเป็นลูกศิษย์ของพระอาจารย์รัตน์ ทำให้กระบวนการทางสังคมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาของท่าน อาจแบ่งออกได้เป็นขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1) ขั้นตอนการปฏิบัติสมาธิ

ผู้ปฏิบัติที่เข้ารับการอบรมสมาธิ ณ สำนักของพระอาจารย์รัตน์จะต้องสวมใส่เสื้อผ้าสีขาว และรับประทานอาหารมังสวิรัต และปฏิบัติตามระเบียบของสำนักอย่างเคร่งครัด โดยมีกระบวนการอบรมดังต่อไปนี้

- การน้อมนำจิตใจสู่การปฏิบัติสมาธิ ก่อนการปฏิบัติสมาธิในศาลาปฏิบัติธรรมของสำนักพระอาจารย์รัตน์ จะมีการเปิดเทปข้อธรรม ข้อคิดต่าง ๆ เพื่อน้อมนำจิตใจของผู้ปฏิบัติให้ใสในธรรมะก่อน

- การไหว้พระสวดมนต์ กล่าวโดยทั่วไป สำนักพระอาจารย์รัตน์จะไม่เน้นพิธีกรรมใดๆ เลย ในการประกอบศาสนกิจ สำหรับการปฏิบัติสมาธิ ก่อนการปฏิบัติก็จะมีการสวดมนต์บูชาคุณพระรัตนตรัยพร้อมด้วยคำแปลเท่านั้น ในตอนเช้ากับตอนเย็นก็จะมีการทำวัตรเช้ากับเย็นพร้อมด้วยคำแปล เมื่อมีการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาในสำนักของท่าน ก็จะมีการสวดบาลีน้อยมาก

- การปฏิบัติสมาธิ สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ในการสอนสมาธิของพระอาจารย์รัตน์ ก็คือ การสาธยายธรรมพร้อม ๆ ไปด้วยวิธีการปฏิบัติสมาธิ แล้วเว้นช่วงให้ผู้ปฏิบัติทำสมาธิในบรรยากาศที่สงบเงียบระยะสั้น ๆ ไม่นานนัก ดังนั้น บรรยากาศของศาลาปฏิบัติธรรมจึงมักจะเป็นเสียงเทศนาธรรมและบรรยายขั้นตอน วิธีการปฏิบัติสมาธิพระอาจารย์รัตน์เป็นส่วนใหญ่ อันแตกต่างจากสำนักอื่น ที่มักจะมีบรรยากาศ สงบเงียบของการที่ต่างคนต่างปฏิบัติไป นอกจากเสียงของพระอาจารย์รัตน์แล้วก็มักจะเป็นเสียงการคายธรรมารมณของผู้ปฏิบัติ หรือเสียงการจับธรรมารมณของผู้ปฏิบัติ หรือเสียงการจับของเสียงออกมาจากร่างกาย เช่น การบ้วนน้ำลาย เสมหะ ไอ จาม ฯลฯ

ในขั้นตอนนี้ พระอาจารย์รัตน์อาจจะอธิบายเรื่องของโลกและจักรวาลสอดแทรกเป็นบางครั้ง เช่น วิกฤตการณ์ของสิ่งแวดล้อมในโลกที่ส่งผลให้สุขภาพของมนุษย์แย่ลง ทำให้จำเป็นต้องทำสมาธิจับของเสีย สารพิษ สารตกค้างในร่างกายออกไป และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้ดีขึ้น หรือกล่าวถึงสภาพอากาศในบางช่วงขณะของวันที่มีอากาศเสียมาก และส่งผลกระทบต่อระบบการทำงานของร่างกาย ซึ่งผู้ปฏิบัติบางคนก็อาจจะรับรู้ได้เช่นเดียวกับพระอาจารย์รัตน์ หากจิตมีความละเอียดพอ

อนึ่ง ภาษาที่พระอาจารย์รัตน์ใช้ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาของท่านนั้น จะเป็นภาษาสมัยใหม่ และบางครั้งก็ใช้ศัพท์แสงทางวิทยาศาสตร์ควบคู่ไปด้วย ในการอธิบายโลกและจักรวาล อีกประการหนึ่งก็คือการใช้ภาษาเมืองในการเทศนาธรรม หากผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นคนเมือง และใช้ภาษาเมืองในหมู่สงฆ์ในสำนักหรือนอกสำนักเสมอ แม้จะมีสงฆ์ที่มาจากภาคกลางอยู่ในวัดของท่านก็ตาม

- การเลิกสมาธิ แผ่เมตตาแก่สรรพสัตว์ การปฏิบัติสมาธิแต่ละครั้งจะใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง หลังจากนั้น พระอาจารย์รัตน์ก็จะให้สัญญาณเลิกสมาธิแล้วแผ่เมตตา โดยไม่มีการกรวดน้ำ อุทิศส่วนกุศล

- การเทศนาธรรมและตอบข้อซักถาม เป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง เพราะพระอาจารย์รัตน์จะได้อธิบายขยายความการปฏิบัติสมาธิประเภทนั้น ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น หรือตอบข้อซักถามของผู้ปฏิบัติที่กังขา โดยที่การสอนสมาธิของพระอาจารย์รัตน์จะไม่มีการสอนอารมณ์อย่างเป็นทางการ

- การให้ผู้ปฏิบัติรับคุณค่าทางศีลธรรมจริยธรรม ได้แก่การให้ผู้ปฏิบัติรับศีล และกำชับให้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อความก้าวหน้าของการปฏิบัติธรรมรวมทั้งการให้

ทานในโอกาสอันควร และการกล่าวถึงคุณค่าความสำคัญของการรับประทานอาหารมังสวิรัต เพื่อให้ผู้ปฏิบัติใช้จิตวิญญาณของตนเองในการละเลิกอาหารเนื้อสัตว์

2) **ขั้นหลังการปฏิบัติสมาธิ** เป็นขั้นตอนที่ผู้ปฏิบัติจะต้องดำรงคุณค่าทางศีลธรรม จริยธรรมที่พระอาจารย์รัตน์ให้มา คือ ทาน ศีล ภาวนา และการรับประทานอาหารมังสวิรัต นั่นก็คือการมีวินัยในตนเอง **เอกลักษณ์**ในการปฏิบัติธรรมของสำนักพระอาจารย์รัตน์ประการหนึ่งที่สำคัญ ก็คือ ท่านจะให้ผู้ปฏิบัติทำสมาธิเพื่อไถ่ถอนอนุสัยกิเลสให้เบาบางลง ให้พบกับความโล่งโปร่ง และขับของเสียออกจากร่างกาย ซึ่งเมื่อผู้ปฏิบัติได้รับผลดีอันนี้แล้ว เมื่อออกไปประคนกับกิเลสภายนอก ก็จะหวาดถึงความโล่งโปร่ง สบายที่เคยได้รับ ก็จะต้องชวนขวายปฏิบัติธรรมต่อไป โดยสร้างวินัยให้กับตัวเอง เมื่อใดที่พบความหนัก ความขุ่นมัวก็ต้องหาทางกำจัดหรือแก้ไขด้วยตัวเอง

3) **ขั้นการดำรงชีวิตในสังคม** เนื่องจากแนวทางคำสอนของพระอาจารย์รัตน์จะเน้นให้ผู้ปฏิบัติมีจิตอิสระ ไม่ยึดติดกับสิ่งใด และปล่อยวางทำให้ผู้ปฏิบัติธรรมที่เป็นลูกศิษย์ของท่านค่อนข้างจะเป็น “อิสระชน” ที่ไม่ค่อยยึดติดสำนักหรือครูบาอาจารย์ และไม่สู้จะมีความผูกพันระหว่างลูกศิษย์ด้วยกันอย่างแน่นแฟ้นนัก ภารกิจของผู้ปฏิบัติก็คือ การปฏิบัติธรรมต่อไปจนพ้นทุกข์โดยดำรงคุณค่าทางศีลธรรมจริยธรรมที่พระอาจารย์รัตน์เน้นย้ำ หรือดำรงสภาวะธรรม (ดำรงองค์มรรค) ให้ได้ต่อไป สำหรับผู้ที่เข้าถึงมรรคแล้ว โดยการอยู่บน “ทาง” หรือชำระกิเลส ขันหยาบ กลาง ละเอียด ดูการยึดติดของจิต และเข้าไปสู่สภาวะหลุดพ้นบ่อยๆ (ผู้จัดทำ 2537 : 31-33 , 39 - 42)

สรุปว่าในการถ่ายทอดภูมิปัญญาของท่านนั้น พระอาจารย์รัตน์จะให้ความสำคัญกับสิ่งต่อไปนี้ คือ

- การให้เครื่องมือแก่ผู้ปฏิบัติ ได้แก่วิธีการฝึกสมาธิประเภทต่างๆ เพื่อให้ผู้ปฏิบัตินำไปปฏิบัติให้เกิดผลแก่ตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการบำบัดรักษาโรค ส่งเสริมสุขภาพ ไถ่ถอนอนุสัยกิเลสให้เบาบางลง หรือในที่สุด คือ ถึงซึ่งความหลุดพ้น ซึ่งผลจะเกิดขึ้นเพียงใด อย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับตัวผู้ปฏิบัติเป็นสำคัญ

- การให้ผู้ปฏิบัติมีวินัยในตัวเอง ได้แก่การรักษาศีลเป็นพื้นฐาน ทำทานในโอกาสอันควร และภาวนาเพื่อให้เกิดปัญญาด้วยการปล่อยวาง ถ้าทำได้เช่นนี้แล้วก็เท่ากับอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์

3.2 ผลของการผสมผสานภูมิปัญญา

การผสมผสานภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ ทำให้เกิดผลสำคัญๆ 2 ประการต่อไปนี้คือ

(1) เกิดขบวนการทางสังคมของคนชั้นกลาง ซึ่งมีอยู่ 2 ขบวนการ คือ

ความเป็นชุมชนของสมาชิกศูนย์พลังพิระมิด

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า หลังการเปิดศูนย์พลังพิระมิดโดยพระอาจารย์รัตน์เมื่อเดือนมิถุนายน 2543 ผ่านไปแล้วระยะหนึ่ง ก็ได้เกิดการรวมตัวอย่างไม่เป็นทางการของสมาชิกผู้มาใช้บริการที่ศูนย์ฯแห่งนี้ ซึ่งบางคนก็เป็นลูกศิษย์พระอาจารย์รัตน์มาแต่เดิม มีประมาณ 30-50 คน (ส่วนใหญ่เป็นหญิง อยู่ในวัยกลางคนจนถึงสูงอายุ มีผู้ชายอยู่บ้างประปราย สมาชิกเหล่านี้เป็นคนชั้นกลางที่ส่วนมากมีกิจการส่วนตัว รับราชการหรือพนักงานบริษัท หรือเป็นผู้สูงอายุที่หยุดทำงานแล้วแต่มีฐานะ) เกิด “ความเป็นชุมชน” ของผู้ที่สนใจในพลังพิระมิด ในสมาธิแนวทางพระอาจารย์รัตน์ร่วมกัน ถือตนเองว่าเป็น “ลูกศิษย์ของพระอาจารย์รัตน์ มีกิจกรรมทางศาสนาเพื่อบำเพ็ญกุศลถวายพระอาจารย์รัตน์ ถวายวัดคอยเก็ง หรือบำเพ็ญกุศลในที่อื่นบ้างเป็นครั้งคราว มีการพบปะกันเป็นประจำวันตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันเสาร์ วันอาทิตย์จะมีคนน้อยกว่าทุกวัน มีความใกล้ชิดสนิทสนมห่วงหาอาทรทุกข์สุขของกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ในเรื่องการใช้พิระมิด การรับพลังจากพิระมิด ความก้าวหน้าจากการปฏิบัติสมาธิ ช่วยแก้ไขปัญหากันและกัน และช่วยบริจาคสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์เป็นประจำทุกเดือน หลังจากพระอาจารย์รัตน์มีดำริจะเปิดศูนย์ฯเมื่อตอนปลายปี พ.ศ. 2543 เนื่องจากมีภาระค่าใช้จ่ายเป็นค่าเช่าสถานที่และค่าดำเนินงานศูนย์ฯที่ค่อนข้างสูง จนกระทั่งศูนย์ฯสามารถดำเนินงานด้วยการสนับสนุนจากสมาชิกมากกว่าครึ่งปีแล้ว ความเป็นชุมชนของสมาชิกเหล่านี้ทำให้พระอาจารย์รัตน์ถึงกับเรียกขานลูกศิษย์ที่ศูนย์ฯว่า “Pyramid Fan Club” หมายถึงสมาชิกของชมรมหรือสโมสรที่นิยมพิระมิด

ชุมชนของสมาชิกศูนย์พลังพิระมิดแห่งนี้ มีมิติต่างๆ ของการดำรงเป็นชุมชนดังนี้

1) การจัดองค์กร กล่าวได้ว่าการรวมตัวของสมาชิกศูนย์ฯมีลักษณะหลวมๆ ไม่มีหัวหน้า แต่มีสมาชิกที่เป็นแกนนำจำนวนหนึ่ง มีเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯที่เป็นหญิงวัยกลางคนเป็น “ศูนย์รวม” ของกิจกรรมทุกอย่าง รวมทั้งในเรื่องของข่าวสารข้อมูล เป็นผู้แนะนำบริการของศูนย์ฯ เชื่อมโยงระหว่างสมาชิกเก่ากับสมาชิกใหม่ สมาชิกศูนย์ฯจึงมีจุดศูนย์กลางของปฏิสัมพันธ์อยู่ที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ และสมาชิกด้วยกันเอง และมีความศรัทธารวมศูนย์อยู่ที่พระอาจารย์รัตน์และสมาธิที่ท่านสอน รวมทั้งพิระมิด

2) **การพัฒนาจิตวิญญาณ** สมาชิกของศูนย์พลังพระมิด นอกจากจะมาที่ศูนย์ฯ เพื่อการได้พบปะและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ที่ศูนย์ฯ แล้ว ก็ยังมาเพื่อที่จะพัฒนาจิตวิญญาณของตนเอง หรือเพื่อบรรลุซึ่งจุดหมายทางศาสนาของแต่ละคน โดยการมาที่ศูนย์ฯ นอกจากจะได้ปฏิบัติสมาธิ รับพลังพระมิด สนทนาธรรม แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคืบหน้าจากการปฏิบัติของแต่ละคนแล้ว ก็ยังได้รับฟังเทศนาธรรม หรือปฏิบัติสมาธิตามที่พระอาจารย์รัตน์จะมาสอนเป็นครั้งคราวอีกด้วย การมาที่ศูนย์ฯ จึงเท่ากับได้พัฒนาจิตวิญญาณของตนเองให้สูงขึ้นเรื่อยๆ จนกว่าจะเข้าถึงมรรค เข้าถึงธรรม หรือแม้เข้าถึงแล้ว ก็จะต้องพยายามดำรงสภาวะธรรมต่อไปให้ได้ด้วย โดยนัยนี้ก็คือการพัฒนา “ปัญญา” ทางพุทธศาสนา อันเป็นการทำให้พ้นจากกิเลสและกองทุกข์ทั้งหลายนั่นเอง

3) **การพัฒนาคุณภาพชีวิต** ในระดับโลกียสุข การมาที่ศูนย์พลังพระมิดของสมาชิกศูนย์ฯ ก็คือการได้พัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ กล่าวคือ ในด้านร่างกาย การปฏิบัติสมาธิและการรับพลังจากพระมิดอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สมาชิกเหล่านี้กล่าวในการสนทนากลุ่มว่า ทำให้ร่างกายสดชื่นแข็งแรง กระปรี้กระเปร่า มีพลังมากยิ่งขึ้น หน้าตาแจ่มใส สุขภาพดีขึ้นจากเดิม โรคบางอย่างหายไป บางอย่างทุเลาลง รับประทานยาน้อยลงหรือหยุดยาไปเลย ร่างกายเบาสบายมากขึ้น ส่วนในด้านจิตใจ ก็ทำให้คลายความเคร่งเครียดจากภารกิจประจำวัน ได้สังสรรค์ มีเพื่อนที่ไม่มีผลประโยชน์ มีแต่ความจริงใจให้กัน ได้พักผ่อนจิตใจ มีความมั่นใจ จิตใจเข้มแข็งมากขึ้น บางคนกล่าวว่าพระมิดเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตไปแล้ว มีท่าทีต่อโลกและชีวิตดีขึ้น เช่น เป็นคนซื่อตรง ไม่กะล่อน ปฏิบัติต่อผู้อื่นดีขึ้น พยายามถือศีล 5 ตามที่พระอาจารย์รัตน์สั่งสอน ในด้านการทำสมาธิก็ทำสมาธิได้ดีขึ้นจากเดิม มีความสงบเร็วขึ้น ไม่ฟุ้งซ่าน คราวใดคิดถึงพระมิดก็นึกถึงคุณของพระอาจารย์รัตน์ และในด้านของการประพฤติปฏิบัติ ก็เป็นชุมชนที่คนส่วนใหญ่รับประทานอาหารมังสวิรัต หรืออาจรับประทานเป็นประจำเท่าที่ไม่เป็นอุปสรรคในชีวิตประจำวัน

4) **การใช้ประโยชน์จากพระมิด** กล่าวได้ว่า กลุ่มสมาชิกของศูนย์พลังพระมิดที่รวมตัวกันเป็นชุมชนนี้ เป็นกลุ่มของผู้พลิกแปลงการใช้ประโยชน์จากพระมิดให้หลากหลายออกไปมากที่สุด จากการทดลองใช้ แล้วนำมาสนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการนำมาคิดตัว ทำเป็นจี๊ แหวน ฯลฯ ป้องกันอารมณ์ผู้อื่นมากระทบ ป้องกันคุณไสยเหมือนเครื่องรางของขลัง นำไปวางไว้หรือแขวนในรถยนต์เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ หรือนำไปรักษาโรคต่างๆ

“ชุมชน” ของสมาชิกศูนย์พลังพระมิดที่เกิดขึ้นมานี้ อาจมองได้ว่าเป็นขบวนการทางสังคม (Social Movement) รูปแบบใหม่ขบวนการหนึ่งที่คล้ายคลึงกับประเทศอุตสาหกรรม

กรรมก้าวหน้า ในแง่ที่เป็นขบวนการของคนชั้นกลางเหมือนกัน และเนื้อหาสาระที่เคลื่อนไหวก็มี ความคล้ายคลึงกัน คือ เป็นประเด็นปัญหาที่สะท้อนรูปแบบวิถีชีวิตและรสนิยมของคนชั้นกลาง ใหม่ คือ เป็นเรื่องของศาสนา เรื่องของสุขภาพ (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร 2547 : 100)

นอกจากนี้ “ความเป็นชุมชน” ของสมาชิกศูนย์พลังพิระมิดก็ยังเป็นปรากฏการณ์ ทางสังคมอย่างหนึ่งของชนชั้นกลางไทย ที่แพร่หลายทั่วไปในสังคม ดังตัวอย่าง คือ ลัทธิพิธี เสด็จพ่อ ร.5 และลัทธิพิธีเจ้าแม่กวนอิม ที่นิธิ เอียวศรีวงศ์ วิเคราะห์ว่า ลัทธิพิธีแรกสนองตอบคน ชั้นกลางทางการเมือง ส่วนลัทธิพิธีที่สอง สนองตอบต่อคนชั้นกลางทางศีลธรรม และมีความใกล้เคียงกับพุทธศาสนา(นิกายมหายาน) มากกว่าลัทธิพิธีแรก นิธิเห็นว่า ในขณะที่สถาบันพุทธ ศาสนาของไทยไม่สามารถปรับเปลี่ยนตัวเองให้ตอบสนองชีวิตของผู้คนได้ แต่ลัทธิพิธีกวนอิมกลับ ตอบสนองต่อความรู้สึกทางศาสนาของผู้คนในสองด้าน ด้านหนึ่งตอบสนองต่อคนชั้นกลาง โดย นามิณี “ความเป็นชุมชน” ที่หายไปในพุทธศาสนาไทย นับแต่มีการปฏิรูปศาสนาในรัชกาลที่ 3 ให้ กลับคืนมาสู่คนชั้นกลาง ทำให้คนเหล่านี้ได้เข้าร่วมในพิธีกรรม ที่เป็นสื่อให้ตนเองได้บรรลุถึงการ รวมตัวกับเพื่อนมนุษย์คนอื่นๆ รวมทั้งยังให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้หญิง และเป็นอีกช่องทาง หนึ่งที่ทำให้ไสยศาสตร์ซึ่งหายไปจากมิตติของศาสนาพุทธปัจจุบัน ได้กลับเข้ามามีบทบาทอีก ทำให้ผู้นับถืออุ้มใจที่ได้ใกล้ชิดกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ในอีกด้านหนึ่งลัทธิ พิธีเจ้าแม่กวนอิมก็ตอบสนองต่อปัญหาใหม่ๆ ของผู้คนในปัจจุบัน เช่น โชคลาภ ความมั่นคงทาง เศรษฐกิจ สุขภาพสบายใจ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่คนแต่ละคนจะได้รับ หรือพูดอีกอย่างหนึ่ง ได้ว่า ลัทธิพิธีเจ้าแม่กวนอิมให้ประสบการณ์ทั้งสองด้าน ด้านหนึ่ง ให้ความรู้สึกร่วมเป็นชุมชน เดียวกัน อีกด้านหนึ่งให้ประสบการณ์ทางศาสนาที่เป็นปัจเจก แก่ชนชั้นกลางที่แสวงหาความเชื่อ ใหม่ๆ นอกวัด อีกทั้งคนชั้นกลางเหล่านี้ยังเป็นอุปถุภคสำคัญของวัดในเขตเมืองด้วย (2537 : 79,96-101,104)

ในส่วนของอนันท์ กาญจนพันธุ์ เห็นว่า ในท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ก็ได้ เกิดความหลากหลายของความรู้ชาวบ้านที่มีพลวัตขึ้นในสังคมไทย โดยความรู้บางอย่างที่เกิดขึ้นก็ คือ การเกิดกระบวนการรื้อฟื้นพุทธศาสนาขึ้นในสังคมเมือง เพื่อการปฏิรูป ซึ่งสามารถดึงดูดคน ชั้นกลางให้เข้ามามีส่วนร่วมจำนวนมาก และคนเหล่านี้มีแนวโน้มว่าจะปฏิเสธคำสอนและการ ปฏิบัติของศาสนาตามจารีตเดิม โดยเฉพาะการเกิดขึ้นของลัทธิธรรมกายและลัทธิสันตอโศก ที่ต่าง ก็มีความขัดแย้งในเชิงคุณค่า โดยในขณะที่ลัทธิธรรมกายสร้างคุณค่าของคนชั้นกลางเกี่ยวกับความ บริสุทธิ์ ความเป็นระเบียบ และความทันสมัย ซึ่งสอดคล้องเป็นอย่างดีกับระบบทุนนิยม แต่ลัทธิ สันตอโศกกลับต่อต้านความทันสมัยและคติของทุนนิยม (2544 : 3-4,10)

การเกิดขึ้นของ “ชุมชนสมาชิกศูนย์พลังพระมิด” ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นขบวนการเล็กๆ ขบวนการหนึ่งในขบวนการทางสังคมด้านศาสนาของชนชั้นกลางในเขตเมือง โดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงนี้ มิได้มีลักษณะของการฟื้นฟูปฏิรูปพุทธศาสนา ตามอุดมการณ์ที่มีอยู่ ดังที่อานันท์ (2543) ได้กล่าวถึงไว้ว่า เป็นความรู้ชาวบ้านประเภทหนึ่งในยุคโลกาภิวัตน์ แต่เป็นการสร้าง “ที่ทาง” ในสังคมของผู้ที่มีประสบการณ์ทางสมาธิ (หรือพุทธศาสนาภาคปฏิบัติ) และผู้ที่มีความเชื่อศรัทธาในพุทธศาสนา (คือคำสอนของพุทธศาสนาและสมาธิแนวทางพระอาจารย์รัตน์) และพระมิด (ซึ่งมองจากทัศนะของคนภายนอกแล้ว พระมิด “ไม่ใช่พุทธ” อย่างแน่นอน แม้ว่าพระอาจารย์รัตน์และลูกศิษย์จะเข้าใจว่าพระมิดเป็นเพียง ส่วนเสริม” ของสมาธิแนวพุทธก็ตาม)

นอกจากนี้ “ชุมชนสมาชิกศูนย์พลังพระมิด” ก็ยังมีลักษณะดังที่นิธิได้กล่าวไว้ทั้งสองประการด้วย ประการแรก มีความเป็นชุมชนนอกวัดที่สามารถให้ความรู้สีกชดเชยความเป็นชุมชนที่ขาดหายไป ในสังคมเมือง ซึ่งสถาบันพุทธศาสนาปัจจุบันไม่อาจตอบสนองได้ โดยการมาทำกิจกรรมทางศาสนาด้วยกัน ประการที่สอง สามารถตอบสนองความต้องการด้านปัจเจกของสมาชิกแต่ละคนในแง่ของศีลธรรม คือ การเป็นผู้มีศีล สมาธิ เป็นผู้ฝึกฝนทางธรรม รับประทานอาหารมังสวิริติ (อย่างน้อยก็บางครั้งหรือส่วนใหญ่) และปรมัตถธรรม คือปฏิบัติสมาธิให้ถึงซึ่งความหลุดพ้น แต่สิ่งที่ยังต้องคู่ต่อไปในระยะยาว ก็คือ ชุมชนนี้จะสามารถยืนหยัดต่อไปได้นานมากน้อยเพียงใด เพราะไม่มีการจัดตั้งที่เข้มแข็ง สมาชิกมารวมกันด้วยความศรัทธาต่อพระอาจารย์รัตน์ อีกทั้งธรรมเนียมปฏิบัติของสมาชิกศูนย์ก็เป็นไปตามแนวทางของศิษย์ในสำนักพระอาจารย์รัตน์ ถือการเป็น “อิสระชน” ดังนั้นการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของชุมชนนี้ จะเป็นปรากฏการณ์เพียงชั่วคราวเหมือนกับ “ไฟไหม้ฟาง” หรือไม่

ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการดำรงอยู่ของชุมชนสมาชิกศูนย์พลังพระมิด ในทัศนะของคณะผู้วิจัย ก็คือ พลวัตขององค์ความรู้ด้านพระมิดของพระอาจารย์รัตน์ (ไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นโดยเจตนาของท่านหรือไม่ก็ตาม) ¹ ว่าจะสามารถสนองตอบต่อความต้องการของสมาชิกศูนย์ ซึ่งเป็นชนชั้นกลางที่เป็นผู้หญิงส่วนใหญ่เหล่านี้หรือไม่ เพราะปัจจุบันนี้ นอกจากพระมิดจะสามารถตอบสนองความต้องการด้านสมาธิ จิตวิญญาณและคุณภาพชีวิตแล้ว ก็ยังอำนวยความสะดวก

¹ ตัวอย่างเช่น การใช้พระมิดเป็นเสมือนเครื่องกลางของคลัง เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ ป้องกันคุณไสย ทำให้ประกอบกิจวัตรประจำวันราบรื่น ปราศจากอุปสรรคนั้น มิได้เป็นเจตนารมณ์ของพระอาจารย์รัตน์ แต่เป็นคุณประโยชน์อันเป็นผลพลอยได้ของพระมิดที่บรรดาลูกศิษย์ลูกหาของท่านค้นพบ และกระจายข่าวบอกกันปากต่อปากออกไป

ประโยชน์ให้ผู้ใช้ได้อีกหลายสถานะ โดยเฉพาะสามารถตอบสนองความรู้สึกทางศาสนาหรือไสยศาสตร์ ที่เคยมีที่ทางในสังคมไทยก่อนการปฏิรูปศาสนา (นิติ 2537 : 102-103) โดยการนำพระมิดไปใช้ประโยชน์เสมือนเครื่องรางของขลัง แต่เป็นเครื่องรางของขลังที่มี “พุทธ” กำกับ หรือสามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลทางศาสนาว่าเป็นเครื่องช่วยของสมาธิ

ความเป็นชุมชนของกลุ่มลูกศิษย์พระอาจารย์รัตน์

ชุมชนกลุ่มลูกศิษย์พระอาจารย์รัตน์นี้ กล่าวได้ว่า ส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางทั้งชายและหญิง ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับชุมชนชาวบ้านใกล้วัดคอยเก้งหรือชาวบ้านในอำเภอแม่สะเรียงที่เป็นลูกศิษย์ของท่านเท่าใดนัก คนเหล่านี้เป็นผู้ที่มาปฏิบัติสมาธิเป็นครั้งคราว บางคนก็มาสร้างบ้านปฏิบัติธรรมอยู่ใกล้วัดคอยเก้งหรือสวนบุญรักษัธรรม เป็นผู้อุปฐากวัดคอยเก้งและสำนักของพระอาจารย์รัตน์ มีการรวมตัวกันแบบหลวม ๆ เช่นเดียวกับสมาชิกศูนย์พลังพระมิด แม้จะมีแกนนำก็ตาม ด้วยเหตุผลประการหนึ่งคือมีการดำรงตนเป็น “อิสระชน” ตามแนวทางธรรมะที่พระอาจารย์รัตน์สอน จึงไม่มีความสัมพันธ์กันแน่นแฟ้นนัก และไม่ผู้จะยึดติดครุบาทอาจารย์เท่ากับคำสอน วันที่บรรดาลูกศิษย์ทั้งหมดจะมารวมตัวกันก็คือ ในงานบำเพ็ญกุศลคล้ายวันเกิดของพระอาจารย์รัตน์ ในเดือนกันยายนของทุกปี หรือรวมตัวกันทอดกฐิน ทอดผ้าป่า บำเพ็ญกุศลถวายพระอาจารย์รัตน์และสำนักของท่านเป็นคราวๆ ไป

ความเป็นชุมชนของกลุ่มลูกศิษย์พระอาจารย์รัตน์กลุ่มนี้มีน้อยมาก และมีได้มีอุดมการณ์จะฟื้นฟู ปฏิรูปพุทธศาสนาแต่อย่างใด ดูเหมือนว่าสิ่งที่คนกลุ่มนี้แสวงหาก็คือ การได้รับประสบการณ์ทางศาสนาในระดับปัจเจกที่เป็นชาวพุทธสมัยใหม่ คือ ต้องการความสุขสงบทางจิตใจ ต้องการหลักเรียนรู้ชีวิตทางการทำงานและชีวิตครอบครัวเพื่อมาภาวนาและต้องการความหลุดพ้นในที่สุด

(2) เกิดสมาธิที่มีอัตลักษณ์ขึ้นมาอีก “สาย” หนึ่งในสังคมไทย

แม้ว่าพระอาจารย์รัตน์จะไม่ต้องการให้การปฏิบัติสมาธิตามแนวทางของท่านกลายมาเป็นอีก “สาย” หนึ่งของสังคมไทย ดังที่ปรากฏในหนังสือของวัดคอยเก้ง ชื่อ “เราจะทำดวงตาให้เห็นธรรมได้อย่างไร” ว่า “ในการประพาศปฏิบัติธรรมนั้นผู้ปฏิบัติส่วนมากจะไม่รู้จักความหมายของคำว่า “ธรรม” คืออะไร การแปลบัญญัติส่วนมากจะมีทิวของตนเองเข้าไปเกี่ยวข้อง ตามภูมิธรรมของตนที่เคยได้ ดังนั้นจึงมีการประพาศปฏิบัติธรรมหลายสายเกิดขึ้น หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ไม่ได้ใส่ชื่อของตนเองไว้ จุดมุ่งหมายเพื่อจะไม่ให้เป็นการปฏิบัติอีกสายหนึ่งเพิ่มขึ้นมาในพระศาสนา และต้องการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติมีความอิสระในด้านการประพาศปฏิบัติ

ในแนวคิด ความเห็น.....” (ผู้จัดทำ 2537 : คำนำ) แต่ผลที่เกิดขึ้นก็คือ ได้เกิดสมาธิที่มีแนวทางปฏิบัติที่มีอัตลักษณ์เกิดขึ้นแล้ว อัตลักษณ์นี้มีอยู่หลายประการด้วยกัน คือ

- มีประเภทของสมาธิให้เลือกปฏิบัติอย่างหลากหลายตามปัจจัยต่างๆ คือ จริต ความต้องการ ประเภทของความเจ็บป่วย สภาพแวดล้อมหรือสถานที่ปฏิบัติ

- มีการตีความข้อธรรมที่มีอัตลักษณ์ เช่น การตีความสมาธิหมุ่นว่า การหมุ่นได้แก่การไม่คิด 2 ส่วน คือ การที่จิตไม่คิดทั้งที่อายตนะภายนอกและอายตนะภายใน คือ ใจ ซึ่งคำว่า “การหมุ่น” นี้ก็ไม่ปรากฏในพระไตรปิฎกแต่อย่างใด หรือ การตีความสารัตถะของปฐมเทศนาของพระพุทธเจ้าก็แตกต่างจากการตีความที่เป็นกระแสหลัก ที่ว่า บรรพชิตไม่พึงเสพสิ่งสุดโต่ง คือ ทั้งกามสุขัลลิกานุโยคหรือกามคุณ . และอิตถกัมมกานุโยค หรือการทรมานตนเอง กลายมาเป็นการที่บรรพชิตไม่ควรทำจิตให้ติดอยู่ในอายตนะภายในคือใจ (หรือไม่ทำให้จิตติดอยู่ในความสงบที่ใจ) กับไม่ควรทำจิตให้ติดอยู่กับอายตนะภายนอก

- มีการอธิบายสภาวะความเป็นไปของโลกและจักรวาล รวมทั้งสิ่งแวดล้อมในโลกประกอบการสอนสมาธิ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติทำสมาธิอย่างกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโลก เช่น ก่อนพุทธทศวรรษ 2542 พระอาจารย์ธรรมโสนว่าคนเราสามารถดึงไอโซนในโลกมาบำบัดร่างกาย เสริมสร้างสุขภาพได้ แต่ปัจจุบันไม่สามารถทำได้แล้ว เพราะอากาศเสียมากในโลก หรือสมาธิหมุ่นในบางระยะ โดยเฉพาะในช่วงกลางปี พ.ศ. 2544 หลังจากแกนพลังงานของโลกเอียง ตามคำอธิบายของพระอาจารย์ธรรมโสนแล้ว ก็อาจหมุ่นเอาสิ่งที่ไม่ดีเข้ามาในร่างกาย จะต้องงดทำสมาธิหมุ่นระยะหนึ่ง เป็นต้น

อนึ่ง ในช่วงกลางพุทธทศวรรษ 2530 ถึงต้นพุทธทศวรรษ 2540 สมาธิหลายวิธีของพระอาจารย์ธรรมโสนอธิบายว่า มีพลานุภาพในการบำบัดโรคแทรกซ้อนด้วยตัวเอง และเพื่อคุณประโยชน์ด้านจิตใจ ละคลายอุปาทานจากโรคที่เป็น อีกทั้งเมื่อก่อนอธิบายสาเหตุการเกิดโรคเอดส์ว่ามีได้เกิดจากเชื้อไวรัสเอชไอวีโดยตรง เพราะไวรัสชนิดนี้มีมาแต่โบราณกาลแล้ว แต่ที่สามารถทำอันตรายต่อร่างกายของมนุษย์ได้ ก็เพราะร่างกายมนุษย์มีภูมิคุ้มกันต่ำลง จากการที่แสงเหนือไปทำลายภูมิคุ้มกันของมนุษย์¹

¹ พระอาจารย์ธรรมโสนอธิบายว่า แสงเหนือนี้เกิดจากการที่แสงอาทิตย์ไม่อาจสะท้อนกลับเข้าสู่บรรยากาศโลกตามปกติได้ดังที่เคยเป็นมา เพราะถูกควันทันที่อยูข้างบนบรรยากาศบังทำให้แสงอาทิตย์ที่ “เสีย” ไปนี้ ลอยต่ำลงมาสู่พื้นดิน แล้วความถี่จะลดลงเรื่อยๆ จนเท่ากับศูนย์ สามารถเข้าไปในผิวหนังของคน ทำให้ตัวกระตุ้นเซลล์ตามธรรมชาติหรือแรงสั่นคลอนแรงกระตุ้นลง เมื่อคนเหล่านี้ได้รับเชื้อไวรัสเอชไอวี ก็ทำให้เชื้อโรคนี้อันตรายต่อร่างกายได้ง่ายยิ่งขึ้น

- การใช้เครื่องช่วยในการทำสมาธิ ได้แก่พีระมิด ซึ่งใช้ได้ทั้งการรับพลังจากพีระมิด และการลดเส้นแรงแม่เหล็กที่จะมีผลกระทบในทางลบกับร่างกาย

- มีการนำ “มิตินิการหลุดพ้น” กลับเข้ามาให้อยู่ในวิสัยของคนทั่วไป ซึ่งเป็นคำอธิบายที่มีหลักพุทธศาสนานิกายมหายานเข้ามาเจือปนอยู่มาก ด้วยการสอนว่า การหลุดพ้น การได้ดวงตาเห็นธรรมหรือเข้าถึงสภาวะมรรค สภาวะธรรมไม่ใช่เรื่องเหลือวิสัย หรืออยู่ไกลโพ้นจนคนเราไปถึงได้โดยยาก ดังคำสอนตามจารีตของพุทธศาสนานิกายเถรวาท แต่สามารถที่จะหลุดพ้นได้ ถ้าหากปฏิบัติสมาธิแล้วสามารถปล่อยวางการยึดติดในขั้น 5 ได้ แต่สิ่งที่ยากเย็นยิ่งกว่าการเข้าถึงสภาวะธรรมตามคำอธิบายของพระอาจารย์รัตน์ ก็คือการดำรงองค์มรรค หรือการอยู่บนทางไม่ไปประคนกับกิเลส หรือพูดอีกอย่างหนึ่งได้ว่า ขณะที่พระพุทธศาสนากระแสหลักสอนให้ผู้คนปฏิบัติธรรมไป โดยมีจุดหมายปลายทาง คือ การหลุดพ้นที่อยู่ไกลโพ้น แต่พระอาจารย์รัตน์สอนให้คนเข้าถึงความหลุดพ้นก่อน ว่าเป็นอย่างไร แล้วให้ดำรงองค์มรรคให้ได้ หากดำรงไม่ได้ ความทุกข์ก็จะเกิดขึ้น เหมือนกับการทำแก้วที่ได้มาแตกหายไป ผู้ปฏิบัติก็ต้องพากเพียรหาทางนำแก้วนั้นกลับมาให้ได้

ปฏิกิริยาจากสังคม

การที่สมาธิแนวทางของพระอาจารย์รัตน์มีอัตลักษณ์ดังได้กล่าวมานี้ ทำให้มีปฏิกิริยาจากสังคมบ้างเป็นครั้งคราว โดยปฏิกิริยาที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1) การถูกวิพากษ์วิจารณ์ทั้งจากฤหัสถ์และบรรพชิตว่า พระอาจารย์รัตน์สอนธรรมะและสมาธิตามที่ท่านรู้เอง โดยไม่มีบัญญัติไว้ในพระไตรปิฎก

2) ในการทำสมาธิ หากผู้ปฏิบัติรับประทุษร้ายมาก ฤทธิ์ของยาอาจไปก่อกำการทำงานตามปกติของร่างกาย ทำให้สมาธิไม่มีผล พระอาจารย์รัตน์จึงมักจะไม่ให้ผู้ปฏิบัติรับประทุษร้ายขณะทำสมาธิ และมีข้อเขียนของพระอาจารย์รัตน์ที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากแพทย์บางท่านเป็นอย่างมากอยู่ ในหนังสือ “วิธีฝึกสมาธิเพื่อบำบัดโรค” ที่ว่า “เมื่อทำสมาธิทั้ง 2 วิธีดังกล่าวมาแล้วเบื้องต้น (สมาธิหมุนและสมาธิกระตุ้นเซลล์ – ผู้วิจัย) อาการแทรกซ้อนของโรคเกิดขึ้นไม่แน่ใจว่าเกิดจากการทำสมาธิ กลัวจะเป็นมาก จึงเลิกทำ แล้วหายามาทาน จะทำให้โรคไม่หายทางที่ดี เราควรรับทำสมาธิและมีความมั่นใจว่าตัวเราต้องหาย..... (รตนญา โณภิกขุ 2537 : 19)

3) ข้อวิพากษ์เรื่องสมาธิ จากนายแพทย์ชินโอสธ หัสบำเรอ (2542) ที่สำคัญก็คือ การ “หมุน” ไม่มีในธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ผู้ที่ค้นพบสมาธิหมุนเป็นท่านแรก น่าจะได้แก่

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี ซึ่งก็ได้แก่การถอดกายทิพย์นั่นเอง และการที่พระอาจารย์รัตน์กล่าวว่า ได้เข้าถึงสภาวะธรรมขณะอยู่กึ่งกลางระหว่างความเป็นกับความตาย ก็หมายถึง “ภาวะของการตายแล้วฟื้น” โดยได้สรุปว่า สมมติสมมุติเอาตายแล้วฟื้นเป็นจุดจนสิ้น ซึ่งเป็นสมถกรรมฐานหรือสมาธิแบบโยคะ จะต้องฝึกปฏิบัติต่อไปด้วยวิปัสสนากรรมฐาน ด้วยโพชฌงค์ 7

4) ในการใช้พระมิดมาเป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับปฏิบัติสมาธินั้น อุทวิพากษ์วิจารณ์ว่า ไม่ใช่ศาสนาพุทธบ้าง เมื่อมีผู้เข้ามาใช้บริการที่ศูนย์ฯ แล้วรู้สึกวูบๆ วาบๆ ก็เกิดข้อกังขาว่าพระอาจารย์รัตน์ “เล่นของ” หรือไม่บ้าง หรือต่อไปพระอาจารย์รัตน์จะเก็บค่าบริการที่ศูนย์พลังพระมิดบ้าง สุดท้ายคือการที่สำนักของพระอาจารย์รัตน์จำหน่ายพระมิดในราคาสูงสุดคือหมื่นบาทเศษ ลดหลั่นกันลงมานับพันหรือหลายพันบาท จนกระทั่งถึงไม่กี่ร้อยบาทนั้น ก็มีข้อวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็น “พุทธพาณิชย์” เนื่องจากพระมิดมีราคาสูงเกินไป

สรุปปฏิกิริยาจากสังคมที่มีต่อสมาธิสำนักของพระอาจารย์รัตน์ได้ว่าเป็นเรื่องต่อไปนี้ คือ

- การตีความข้อธรรมจากพระไตรปิฎก กับการตีความของสำนักพระอาจารย์รัตน์
- วาทกรรม¹ และภูมิปัญญาของวิทยาศาสตร์การแพทย์กับภูมิปัญญาเกี่ยวกับโรคและสาเหตุที่เกิดโรคของพระอาจารย์รัตน์
- การเป็นพุทธ และไม่ใช่พุทธ (พระมิด) และ การจำหน่ายพระมิดในราคาสูง

¹ วาทกรรมในที่นี้ หมายถึง อุดมลักษณ์และความหมายที่ให้อรรถาธิบายต่างๆ อันเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง (ดัดแปลงจากไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร 2542 : 3 - 4)

บทที่ 4

พีระมิดกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของศาสนิก

ในบทนี้เป็นการนำเสนอเรื่องของพีระมิดซึ่งเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของพระอาจารย์รัตน รัตนญาณ กับผลที่มีต่อคุณภาพชีวิตของศาสนิก โดยจะได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก ได้แก่องค์ความรู้ด้านพีระมิดซึ่งเชื่อกันว่าเป็นศาสตร์โบราณของอียิปต์ และองค์ความรู้ด้านพีระมิดของพระอาจารย์รัตน ในปัจจุบัน ส่วนที่สองจะเป็นเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของศาสนิกจากพีระมิด

4.1 พีระมิด

ความเป็นมา ของพีระมิด

อาจให้คำนิยามได้ว่า พีระมิด (Pyramid) คือ รูปทรงเรขาคณิต 3 มิติ มีลักษณะเป็นทรงกรวยเหลี่ยม มีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีด้านทั้งสี่เป็นรูปสามเหลี่ยม

สิ่งก่อสร้างรูปทรงพีระมิดที่มีขนาดใหญ่ที่ปรากฏอยู่ในโลกนี้ พบว่ามีอยู่หลายแห่ง เช่น พีระมิดที่พบในประเทศจีน ที่เมืองเซินสี ที่มีความสูงกว่า 1,000 ฟุต พีระมิดที่พบในเทือกเขาหิมาลัย พีระมิดที่พบในประเทศอังกฤษ ที่เมืองวิทล์เซอร์ ที่สูง 180 ฟุต (บรรยง บุญฤทธิ์ 2541 (ก) : 20-22) พีระมิดแบบขั้นบันไดที่ประเทศเปรู ที่เมืองโมเช(บัวแก้ว ไชยหลวงพา : 33) แต่พีระมิดที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักมากที่สุด และถูกจัดเป็นสิ่งมหัศจรรย์ 1 ใน 7 ของโลก ก็คือ มหาพีระมิดหรือพีระมิดคีออปส์หรือพีระมิดองค์ใหญ่ แห่งเมืองกิซา ประเทศอียิปต์ (บรรยง บุญฤทธิ์ 2541 (ข) : 4) ซึ่งนักโบราณคดีได้สันนิษฐานว่า พีระมิดคีออปส์แห่งนี้ สร้างโดยฟาโรห์คีออปส์ กษัตริย์องค์ที่ 2 แห่งราชวงศ์ที่ 4 ของราชวงศ์กษัตริย์ฟาโรห์แห่งอียิปต์ เมื่อ 4,449 ปี ก่อน (National Geographic , กันยายน 2544 : 152)

เหตุที่พีระมิดคีออปส์แห่งเมืองกิซามีชื่อเสียงโด่งดัง ก็เพราะเป็นสิ่งก่อสร้างที่ในปัจจุบันนี้ยังไม่สามารถหาคำตอบได้อย่างชัดเจนถึงความเป็นมาของพีระมิดแห่งนี้ อีกทั้งภายในพีระมิดก็มีพลังที่ทำให้สัตว์ที่ตายภายในพีระมิดไม่เน่าเปื่อย ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ก็ยังสรุปไม่ได้ว่า เป็นพลังชนิดใด และเกิดขึ้นได้อย่างไรพีระมิดองค์ใหญ่นี้ตั้งอยู่ในตำแหน่งทิศทางตามแนว เหนือ ได้ ตะวันออก ตะวันตก ได้อย่างถูกต้อง (บรรยง บุญฤทธิ์ 2541 (ข) : 52)

ในทางโบราณคดี นักโบราณคดีได้สันนิษฐานว่าพีระมิดคีโอปส์ สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่เก็บพระศพของฟาโรห์ แต่ก็สำรวจไม่พบพระศพภายในพีระมิด ส่วนวิธีการสร้าง คือ การปรับพื้นที่ การขุด การสกัดหิน การลำเลียงหินมาสร้าง และวิธีการนำหินขึ้นไปวางซ้อนกันจนสร้างพีระมิดขนาดใหญ่ได้สำเร็จ ก็ยังเป็นปริศนาอยู่ แม้จะมีผู้เสนอข้อสันนิษฐานขึ้นมามากมาย แต่สุดท้ายก็ไม่มีพยานหลักฐานที่จะสนับสนุนพอให้เชื่อถือได้

โอลาฟ เทลเลเฟเซน นักอียิปต์วิทยา เสนอข้อสันนิษฐานการก่อสร้างพีระมิดว่า ชาวอียิปต์โบราณใช้คานยกน้ำหนักทุ่นแรงเป็นตัวยกหินเพื่อนำหินเรียงซ้อนกันตัวขึ้นไปเป็นพีระมิด

เคนท์ วิก และ ดร. ไอ อี เอส เอ็ดเวิร์ด ได้เสนอข้อสันนิษฐานว่า ชาวอียิปต์โบราณใช้ทางลาดเอียงรูปสามเหลี่ยมลำเลียงหินขึ้นไปสร้างพีระมิด

ข้อสันนิษฐานอีกประการหนึ่ง คือ ชาวอียิปต์โบราณทางลาดเอียงคล้ายกับบันไดวน นำหินไปเรียงกันเพื่อสร้างพีระมิด

เฮโรโดตัส นักประวัติศาสตร์ชาวกรีก สมัยศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสตกาล ได้บันทึกไว้ว่า ชาวอียิปต์ก่อสร้างพีระมิดโดยอาศัยเครื่องยกหินที่ทำจากแท่งไม้ขนาดยาว โดยทำเป็นลักษณะบันไดขั้นทุ่นแรงยกหินขึ้นไปวางเรียงกัน (บรรยง บุญฤทธิ์ 2541 (ก) : 75-77)

นอกเหนือจากข้อสันนิษฐานของนักโบราณคดีแล้ว ก็ยังมีนักค้นคว้าจากนักวิชาการกลุ่มอื่นที่ได้เสนอข้อสันนิษฐานที่ต่างออกไปเกี่ยวกับพีระมิดคีโอปส์ โดยมีข้อสันนิษฐานที่น่าสนใจดังนี้ (บรรยง บุญฤทธิ์ 2541 (ข) : 79-84)

เอ็ดการ์ เคซี นักพลังจิต กล่าวว่า มีนักปราชญ์จากอาณาจักรแอตแลนติสรวม 900 คน เดินทางเข้าไปในอียิปต์เมื่อประมาณ 12,000 ปี ก่อนคริสตกาล โดยชาวแอตแลนติสนั้นมีความเจริญทางวิทยาการที่สูงมาก สูงกว่าวิทยาการในปัจจุบัน และสาเหตุที่เดินทางเข้าไปในอียิปต์นั้น เนื่องจากพวกเขาเห็นว่าอียิปต์เป็นแหล่งปลอดภัยจากภูเขาไฟระเบิด และน้ำท่วมโลก ที่จะเกิดกับดินแดนเลมูเรีย และอาณาจักรแอตแลนติส ซึ่งในบรรดานักปราชญ์เหล่านี้ มีนักบวชหนุ่มผู้มีพลังจิตชื่อ ราตา ซึ่งมีพรสวรรค์ในการสร้างสิ่งต่างๆ และนักบวช ราตาผู้นี้ ได้สร้างพีระมิดองค์ใหญ่หรือพีระมิดคีโอปส์ขึ้นสำเร็จโดยใช้เวลาไม่นานนัก โดยใช้พลังงานต่างๆ ที่มีอยู่ในธรรมชาติ สามารถบังคับให้เหล็กและหินลอยขึ้นไปในอากาศ จัดวางเรียงซ้อนกันจนสร้างเป็นพีระมิดสำเร็จ ซึ่งจุดประสงค์ในการก่อสร้างเพื่อเป็นสถานที่เก็บรักษาคัมภีร์ทางประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติตั้งแต่ยุคแรกสุดจนถึงปี ค.ศ. 1998

ดี เดวิดสัน และ เอช แอลเดอร์ สมิธ ยืนยันว่า พระมิดองค์ใหญ่แห่งเมืองกิซา เป็นปฏิทินยักษ์ที่บันทึกเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตไว้

วอร์เรน สมิธ นักค้นคว้าเกี่ยวกับอวกาศ กล่าวว่า พระมิดองค์ใหญ่ สร้างโดยมนุษย์จากโลกอื่น โดยสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นสิ่งที่แสดงไว้ว่าเคยมาเยือนโลกในสมัยโบราณ

มอริส ซาเดอแลง ผู้เชี่ยวชาญงานค้นคว้าอวกาศขององค์การนาซา กล่าวว่า พระมิดองค์ใหญ่ ของอียิปต์ เป็นหอคอยส่งสัญญาณติดต่อกับยานอวกาศที่มาจากโลกอื่น เมื่อสมัยนับหมื่นปีมาแล้ว

เจมส์ เรย์มอนด์ โวลฟ์ นักวิทยาศาสตร์ กล่าวว่า พระมิดองค์ใหญ่ที่เมืองกิซา จะต้องมีการพลังงานที่คล้ายพลังงานแม่เหล็กไฟฟ้า อาจเป็นพลังงานอีกชนิดหนึ่งที่นักวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ยังไม่เข้าใจ แต่ผู้สร้างพระมิดในสมัยก่อนสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับพลังพระมิด

ปัจจุบันมีผู้คนทำการทดลองเพื่อศึกษาเกี่ยวกับพลังงานที่เกิดขึ้นภายในพระมิดอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังไม่ทราบแน่ชัดถึงธรรมชาติที่แท้จริงของพลังงานที่เกิดขึ้น ซึ่งก็มีผู้เสนอข้อสันนิษฐานต่างๆ ไว้ ดังนี้ (บรรยงค์ บุญฤทธิ์ 2541 : 115-117)

เฮนรี มอนทัต จากศูนย์ค้นคว้าซานเดย์ เมืองอัลบูเคอร์เก้ รัฐนิวเม็กซิโก สหรัฐอเมริกา กล่าวว่า พลังพระมิดอาจเกิดจากโครงสร้างผลึกทางเรขาคณิต ภายในองค์พระมิดแปรเปลี่ยนจากรูปแบบที่คงที่ ไปสู่รูปแบบที่ไม่คงที่

พลังพระมิดน่าจะเกิดจากพลังงานไทม์ พลังที่ค้นพบโดย ดร. นิโคไล โคเชอร์เอฟ นักฟิสิกส์รัสเซีย โดยพลังนี้จะก่อให้เกิดผลปฏิกิริยาทางแมคคานิก และทางเคมีต่อวัตถุได้

แม็กซ์ ท็อด และ เกร็ก นิลสัน นักค้นคว้าเรื่องพระมิดชาวอเมริกัน กล่าวว่า พลังพระมิดเกิดจากคลื่นไมโครคอสมิกจากดวงอาทิตย์ พลังแม่เหล็กโลก พลังแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีความสัมพันธ์กันอยู่ภายในโครงสร้างของพระมิด

แอล ดูเรนเน วิศวกร กล่าวว่า พลังพระมิดเกิดจากลักษณะรูปทรงของมันเอง ที่เป็นสิ่งเร่งพลังของความสัมพันธ์อันเกิดจากพลังงานต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ที่มาจากดวงอาทิตย์ แรงดึงดูดของแม่เหล็กโลกมารวมกัน

นักวิทยาศาสตร์อเมริกันบางคน กล่าวว่า รูปทรงของพระมิด อาจเป็นรูปทรงที่มีลักษณะคล้ายกับเลนส์ขนาดใหญ่ที่สามารถดึงเอาพลังงานต่างๆ ไปได้ และคาดว่ารูปทรงของพระมิดคล้ายคลึงกับรูปร่างโครงสร้างแบบผลึกที่มีอยู่ภายในโมเลกุลของสสาร ซึ่งมีคุณสมบัติเกาะยึดเหนี่ยว และเมื่อสลายตัวจะก่อให้เกิดพลังงานขึ้น

ดร. จี แพททริก ฟลานาแกน กล่าวว่า พลังงานไบโอคอสมิก (Biocosmic) คือพลังงานภายในใจกลางของพระมิด ซึ่งพระมิดองค์ใหญ่ที่ศึกษา มีต้นกำเนิดคลื่นรังสีมิลลิไมโครเวฟ หรือนาโนเวฟ จากมุมทั้งห้าของโครงสร้างพระมิด เป็นการแผ่รังสีจากโมเลกุลหรืออะตอมของมวลสารภายในพระมิดพุ่งเป็นลำตัดตรงไปยังใจกลางของแต่ละด้าน จุดกึ่งกลางที่รังสีตัดกันนั้นก็คือจุดศูนย์กลางแห่งพลังมหาศาลที่เกิดขึ้นภายในโครงสร้างพระมิด นอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับพลังจากดาวนพเคราะห์ ดวงดาวต่างๆ (บรรยง บุญฤทธิ์ 2541 (ช) : 87-89)

การทดลองเกี่ยวกับพลังพระมิด

จากการที่มีผู้พบซากสัตว์ เช่น หนู ที่ตายลงในพระมิดองค์ใหญ่ปรากฏว่าซากสัตว์ไม่เน่าเปื่อย ทำให้เกิดการทดลองสร้างพระมิดจำลองจากพระมิดองค์ใหญ่ ซึ่งทำด้วยไม้ เหล็ก กระดาษ พลาสติก โดยย่อสัดส่วนลงมา และได้ทดลองกับสิ่งต่างๆ ดังนี้ (บรรยง บุญฤทธิ์ 2541 (ช) : 92-100)

1) การทดลองกับเนื้อสัตว์ การทดลองกับเนื้อหมู วางเนื้อหมูดิบไว้ในพระมิดจำลอง โดยนำไปไว้ในห้องน้ำที่มีอากาศชื้น และต่อมานำไปวางในห้องที่มีอากาศร้อนและมีไอน้ำภายในบ้าน ผลการทดลอง พบว่า ช่วงสุดท้ายของวันที่สามมีกลิ่นเหม็นออกมาคล้ายกับจะเน่าเปื่อย แต่พอ 6 วันต่อมา กลิ่นหายไป และเนื้อหมูได้เหือดแห้งไป โดยไม่เน่าเปื่อยเลย สามารถนำมาปรุงอาหารได้

2) การทดลองกับพืช ได้พบว่าเมล็ดพืชที่วางไว้ในพระมิดจำลองก่อนนำไปปลูก จะงอกเร็วมาก มีความแข็งแรง ดูแลรักษาง่ายกว่าเมล็ดพืชอื่นที่ไม่ได้อบไว้ในพระมิดจำลอง

3) การทดลองกับของเหลว นำน้ำมาวางไว้ในพระมิดจำลอง 8 ชั่วโมง เมื่อนำน้ำนั้นไปใช้ปรากฏว่า เมื่อคั้นน้ำนั้นเข้าไปจะรู้สึกสดชื่นกระชุ่มกระชวยผิดปกติ มีรสชาติดี น้ำพระมิดจะช่วยให้ผลผลิตของพืช มีปริมาณและคุณภาพดีขึ้น

4) การทดลองกับไบมิดโกน ไบมิดโกนที่ถูกใช้แล้ว เมื่อนำมาวางไว้ในพระมิดจำลอง ปรากฏว่ามีพลังงานมาดับไบมิดโกนให้คมขึ้นมาใหม่ได้ (บรรยง บุญฤทธิ์ 2541 ก : 200)

5) การรักษาโรคโดยพลังพระมิด จากผลการรายงานที่ได้รับจากผู้ทดสอบกับพระมิดจำนวนมาก ปรากฏว่าพลังลี้ลับของพระมิดช่วยกำจัดอาการ ปวดศีรษะ โรคไขข้ออักเสบ กระดูกเคลื่อน อาการผิปกดของท้อง โรคนอนไม่หลับ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความตั้งใจ และศรัทธาต่อการฝึกกับพระมิดจำลองจริงๆ

6) การฝึกสมาธิภายในพระมิด ได้มีผู้สนใจนั่งสมาธิหลายคนได้ทดลองนั่งสมาธิภายในเต็นท์รูปทรงพระมิดหลายครั้ง ปรากฏว่าพระมิดช่วยให้เกิดสมาธิได้เร็วผิดปกติ ในช่วงที่มีจิตมีสมาธิสงบนิ่ง ผู้ทดลองต่างก็กล่าวว่า รู้สึกมีความอิ่มเอิบใจสบายใจที่สุด ร่างกายของตนเบาหวิว ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของประสาท (บรรยง บุญฤทธิ์ 2541 ก : 215)

นอกเหนือจากการทดลองที่ได้กล่าวมา ในปัจจุบันยังมีการทดลองเกี่ยวกับพลังพระมิดอีกมากมายหลายกรณี ซึ่งผลการทดลองที่ออกมา มักจะเกิดผลในทางบวกกับสิ่งต่างๆ ที่ได้รับพลังงานจากพระมิด

4.2 องค์ความรู้ด้านพระมิดของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ

พระอาจารย์รัตน์ได้นั้นย้ำแก่สาธุชนเสมอว่า พระมิดมิใช่คำสอนของพุทธศาสนา แต่อย่างไรก็ตาม นำมาใช้เพื่อเสริมการปฏิบัติสมาธิเท่านั้น

พัฒนาการองค์ความรู้เรื่องพระมิดของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ ซึ่งมีที่มาหรือญาณวิทยาของความรู้จากสมาธิจิตของท่าน มีพัฒนาการเป็นสองระยะคือ

ระยะแรก ความรู้ระยะนี้ เกิดขึ้นในช่วงพุทธทศวรรษ 2520 – ต้นพุทธทศวรรษ 2540 เป็นความรู้ เกี่ยวกับความเป็นมาของการก่อสร้างพระมิดที่อียิปต์

ระยะที่สอง เป็นความรู้ ในเรื่องวิธีการสร้างพระมิดขนาดเล็ก เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์เสริมในการรักษาโรคเอดส์ด้วยสมาธิ เป็นความรู้ตั้งแต่ต้นเดือนตุลาคม ปี 2542 จนถึงปัจจุบัน

ความรู้เรื่องพระมิดระยะแรก

พระมิดที่ประเทศอียิปต์นั้นพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ ได้กล่าวว่า เป็นผลงานการก่อสร้างของชนชาวแอตแลนติส ที่ได้เคยอาศัยอยู่บนอาณาจักรแอตแลนติส อาณาจักรที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสูงมาก สูงกว่าความเจริญทางเทคโนโลยีของโลกในปัจจุบัน ที่กล่าวว่ามีความเจริญมากกว่าก็คือ ระดับความเจริญทางวิทยาศาสตร์ของมนุษย์นั้นพระอาจารย์ท่านวัดจากความสามารถในการค้นพบพลังงานธรรมชาติของมนุษย์ และการนำเอาพลังงาน

ธรรมชาติเหล่านั้นมาใช้งาน จากยุคที่ผ่านมาในประวัติศาสตร์มนุษย์ได้ค้นพบ พลังงานที่นำมาใช้ประโยชน์ในระดับต่างๆ กัน เริ่มต้นที่ ความร้อนจากไฟ พลังไฟฟ้า พลังแม่เหล็ก พลังแม่เหล็กไฟฟ้า พลังเสียง พลังแสง จนถึง พลังงานนิวเคลียร์ ซึ่งพลังงานนิวเคลียร์นี้เป็นพลังงานล่าสุดที่มนุษย์เราในยุคปัจจุบันค้นพบและนำมาใช้งาน แต่ในสมัยแอตแลนติสนั้นได้พัฒนาไปอีกขั้นหนึ่งจากพลังงานนิวเคลียร์ ถึงขั้นพลังงานเส้นแสง ซึ่งเป็นพลังที่ละเอียดกว่าอะตอม จากการค้นพบพลังงานเส้นแสงทำให้อาณาจักรแอตแลนติสมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูงที่สุดในโลก แต่ทว่าได้นำพลังงานเส้นแสงไปใช้ในหนทางที่ผิด คือนำไปสร้างเป็นอาวุธแสงที่มีความสามารถในการทำลายล้างชีวิตมนุษย์ และสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก ซึ่งในสมัยนั้นก็เกิดสงครามระหว่างทวีปขึ้น คือ ระหว่างทวีปแอตแลนติสที่อยู่ทางตะวันตก กับทวีปที่อยู่ทางตะวันออก อาณาจักรแอตแลนติสก็ได้ใช้อาวุธแสงยิงไปทำลายอีกทวีปหนึ่ง โดยยิงลงมาจากสถานีอวกาศที่ลอยอยู่ในชั้นบรรยากาศของโลก อาวุธแสงชนิดนี้เมื่อยิงลงมาแล้วมันจะคร่าชีวิตมนุษย์และสัตว์ ที่อยู่ในรัศมีการทำลาย โดยเฉพาะเมื่อถูกแสงเข้าไปตรงๆ แสงที่เข้ามาจะมีความสว่างจ้าเล็ดสวงาม แต่เมื่อถูกแสงแล้วจะล้มลงสิ้นชีวิตทันที แต่แสงนี้จะไม่ทำลายสภาพแวดล้อม พวกวัตถุสิ่งก่อสร้างต่างๆจะยังคงอยู่ในสภาพเดิม ผลของสงครามแม้ว่าฝ่ายอาณาจักรแอตแลนติสจะเป็นฝ่ายชนะ แต่การที่อาณาจักรแอตแลนติสใช้อาวุธแสงยิงไปยังทวีปที่เป็นศัตรูก็ทำให้ความสมดุลของแผ่นดินที่เป็นเปลือกโลกเสียไป เนื่องจากอาวุธแสงเป็นพลังที่มีน้ำหนักกดทับสูง อนุภาพของแสงที่เป็นอาวุธทำให้เกิดแรงสะท้อนจากทวีปที่เป็นศัตรูสะท้อนกลับมายังทวีปแอตแลนติส ทวีปแอตแลนติสจึงเกิดภัยพิบัติธรรมชาติขึ้นอย่างรุนแรง เกิดแผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด จนกระทั่งทวีปทั้งทวีปล่มสลายจมลงสู่ท้องทะเล บริเวณที่แอตแลนติสจมลงไปก็คือบริเวณมหาสมุทรแอตแลนติกในปัจจุบันนั่นเอง และผลจากการจมลงของทวีปแอตแลนติสก็ได้ทำให้เกิดการเคลื่อนตัวและเปลี่ยนแปลงของแผ่นดินเปลือกโลก แผ่นดินหลายส่วนที่เคยอยู่ใต้ทะเลก็โผล่ขึ้นเหนือน้ำ ขณะที่บางส่วนก็ชนกันเกิดเป็นภูเขาขึ้น เช่นภูเขาหิมาลัย ซึ่งเกิดจากการชนกันของแผ่นดินสองส่วนซึ่งก่อนที่ทวีปแอตแลนติสจะจมลงไปนั้นมีทะเลกั้นอยู่ เมื่อทวีปแอตแลนติสจมลงไปรอยห่างก็เข้ามาชนกันจนเกิดภูเขาหิมาลัยขึ้น แนวการชนกันของแผ่นดินสองส่วนนั้นทอดยาวมาจนถึงประเทศพม่าและบริเวณรอยเลื่อนด้านเจดีย์สามองค์ที่อยู่ในบริเวณจังหวัดกาญจนบุรีในประเทศไทย

ก่อนการล่มสลายของทวีปแอตแลนติสนั้น ได้มีคณະบุคลลคณะหนึ่งที่อาศัยอยู่ในอาณาจักรแอตแลนติส มีผู้นำเป็นนักบวช หรือเป็นพระในศาสนาในยุค ประกอบด้วยสมาชิกหลายคนที่มีความสามารถพิเศษทางจิตสามารถมองเห็นเหตุการณ์อนาคตที่จะเกิดขึ้นกับอาณาจักรแอตแลนติสโดยเฉพาะผู้นำที่เป็นนักบวชที่ชื่อ ราตา หรือ ราระ เมื่อได้รู้ด้วยจิตว่าจะเกิดเหตุร้ายขึ้นกับอาณาจักรก็ได้บอกกล่าว และชักชวนคนรู้จักตลอดจนผู้ที่มีความเชื่อเดียวกัน เดินทางออกมา

จากทวีปแอตแลนติส มุ่งสู่แผ่นดินอียิปต์ในปัจจุบัน เมื่อมาถึงแผ่นดินอียิปต์ซึ่งในสมัยนั้นบริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำไนล์ยังคงจมอยู่ในทะเล บริเวณที่สร้างพีระมิดองค์ใหญ่ หรือ พีระมิดคีออปส์ ก็ยังเป็นบริเวณที่ปริ่มน้ำทะเล แต่หลังจากทวีปแอตแลนติสจมแล้ว แผ่นดินบริเวณนี้ก็ค่อยๆ ยกตัวสูงขึ้นเป็นลำดับจนกลายสภาพมาเป็นประเทศอียิปต์ปัจจุบัน

เมื่อคณะบุคคลที่อพยพออกมาจากอาณาจักรแอตแลนติสมาถึงอียิปต์ แรกๆก็ไม่ได้คิดที่จะสร้างพีระมิดแต่อย่างใด หลังจากทวีปแอตแลนติสล่มสลายลงไปจริงๆ ก็เกิดความสลดใจ มีความอาลัยแผ่นดินที่ตนเองเคยอาศัยอยู่ จึงได้คิดที่จะทำอนุสรณ์สถานเพื่อเป็นที่ระลึกถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อีกทั้งจะได้บันทึกสื่อสารบอกเล่าเหตุการณ์ในอดีตให้แก่ชนรุ่นหลังถึงอดีตกาลการดำรงอยู่ของอาณาจักรแอตแลนติส และเตือนภัยเหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคตอันไกลโพ้นที่คณะบุคคลนี้รู้ได้ด้วยพลังจิตว่าโลกในศตวรรษที่ 21 ก็จะมีเหตุการณ์ภัยพิบัติจากสงครามและจากธรรมชาติที่ซ้ำรอยกับที่เคยเกิดขึ้นกับอาณาจักรแอตแลนติสมาแล้ว

ในยุคแอตแลนติสนั้น นอกจากจะมีผู้ที่สามารถเห็นอนาคตล่วงหน้าด้วยความสามารถทางจิตของตนเองแล้ว ในขณะเดียวกันก็ยังมีมนุษย์จากต่างพิภพหรือมนุษย์จากดาวดวงอื่นโดยเฉพาะจากดาวอังคารที่มีวิทยาการทางเทคโนโลยีที่สูงกว่ามนุษย์ในยุคแอตแลนติสไปอีกชั้นหนึ่ง ได้เดินทางมาบอกเหตุการณ์อนาคตที่จะเกิดขึ้นให้แก่ผู้ที่สามารถรับคลื่นโทรจิตได้ เหตุการณ์นี้ก็เหมือนกับยุคปัจจุบันที่มนุษย์ต่างดาวไม่ได้มาแสดงตัวอย่างเปิดเผยชัดเจน แต่ใช้วิธีการติดต่อทางโทรจิตแก่ผู้ที่สามารถรับคลื่นจิตได้ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับข่าวสารไปบอกกล่าวแก่ผู้อื่นต่อไป แต่หลังจากที่ทวีปแอตแลนติสล่มสลายไปแล้ว ก็ปรากฏว่ามนุษย์ดาวอังคารได้ลงมาปรากฏตัวอย่างเปิดเผยเพื่อลงมาถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีอีกชั้นหนึ่งให้แก่มนุษย์ และมาช่วยสร้างพีระมิดด้วย ซึ่งคณะของดาวอังคารที่ลงมาช่วยสร้างพีระมิดในครั้งนั้นก็ได้สร้างสิ่งก่อสร้างที่เป็นที่ระลึกในการลงมาติดต่อกับมนุษย์ในครั้งนั้นด้วยเหมือนกัน สิ่งนั้นก็คือรูปสลักหิน ตัวสฟิงซ์ (Sphinx) โดยหน้าตาของตัวสฟิงซ์นั้นก็คือใบหน้าของหัวหน้าคณะผู้ที่มาจากดาวอังคารนั่นเอง

ในการก่อสร้างพีระมิดนั้นพระอาจารย์รัตน์ ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการสกัดหินออกมาจากภูเขาจะใช้เส้นแสงมาตัด เพราะเส้นแสงสามารถแยกอะตอมของก้อนหินออกจากกันได้อย่างง่ายดาย จากนั้นก็ลำเลียงหินไปยังพื้นที่ที่จะสร้างพีระมิดโดยใช้ทั้งแรงงานจากคน แรงโน้มถ่วงจากจุดศูนย์กลางของดาราจักรทางช้างเผือก และใช้ความรู้เรื่องพีระมิดสร้างเป็นผลึกพีระมิดขนาดเล็กเพื่อช่วยตัดแรงโน้มถ่วงของโลกที่กระทำกับก้อนหินที่ลำเลียงให้ลดลง เมื่อน้ำหนักของก้อนหินลดลงก็สามารถที่จะเคลื่อนย้ายไปได้โดยง่าย

ในกระบวนการเคลื่อนย้ายนั้น จะมีผู้ที่คอยให้จังหวะแรงโน้มถ่วงจากศูนย์กลางดาราจักรซึ่งจะดึงดูดโลกของเราเป็นจังหวะๆ สลับกับการที่โลกของเราเองก็ส่งแรงโน้มถ่วงไปดึงดูดศูนย์กลางดาราจักรเช่นกัน เมื่อศูนย์กลางดาราจักรดึงดูดโลกเราถึงที่สุดแล้ว โลกเราก็จะส่งแรงดึงดูดกลับ เมื่อโลกเราดึงดูดศูนย์กลางดาราจักรถึงที่สุดแล้ว ศูนย์กลางดาราจักรก็จะส่งแรงดึงดูดกลับเป็นวัฏจักรวนรอบเช่นนี้เรื่อยไปๆ โดยแต่ละรอบของการส่งแรงดึงดูดระหว่างกันจะใช้เวลารอบละ 1 วินาที ผู้ที่รู้จังหวะแรงดึงดูดจากศูนย์กลางดาราจักรจะใช้ธงโบกให้สัญญาณเป็นจังหวะๆ เพื่อให้แรงงานคนคอยออกแรงดึงก้อนหินพร้อมกับจังหวะที่ศูนย์กลางดาราจักรส่งแรงดึงดูดออกมา คนก็จะออกแรงดึงก้อนหินเป็นจังหวะๆ ในขณะที่มีคนอีกกลุ่มหนึ่งใช้พีระมิดขนาดเล็กคอยตัดแรงโน้มถ่วงของโลกที่ดึงก้อนหินเอาไว้ทำให้ก้อนหินมีน้ำหนักเบากว่าปกติ ด้วยวิธีการเช่นนี้การลำเลียงก้อนหินก็สามารถทำสำเร็จได้โดยง่าย

ส่วนวิธีการนำก้อนหินขึ้นไปเรียงกันจนเป็นพีระมิดขึ้นมานั้น ก็ใช้วิธีการยกวัตถุให้ลอยขึ้น โดยใช้พีระมิดขนาดเล็กเป็นสิ่งที่ตัดแรงโน้มถ่วงของโลก ร่วมกับการใช้แรงโน้มถ่วงจากดาราจักรโอไรออนหรือโอเรียน (Orion) เป็นแรงยกวัตถุขึ้นไป และใช้พลังจิตบังคับ เมื่อรวมสามปัจจัยดังกล่าวก็จะสามารถยกก้อนหินขึ้นไปวางเรียงกันในตำแหน่งที่ต้องการได้

ความรู้เกี่ยวกับอาณาจักรแอตแลนติสและพีระมิดของพระอาจารย์รัตน์ ในระยะแรกนี้ท่านกล่าวว่า มิได้เป็นไปเพื่อความหลุดแต่อย่างใด แต่จัดเป็นความรู้ทางโลกอย่างหนึ่งของท่านเช่นเรื่องอื่นๆ เท่านั้น

ความรู้เรื่องพีระมิดปัจจุบัน

ในตอนต้นเดือนตุลาคม ปี พ.ศ.2542 มีเหตุปัจจัยที่ทำให้ พระอาจารย์รัตน์ ต้องศึกษาเรื่องพีระมิดให้มากขึ้น เมื่อลูกศิษย์ได้มารายงานว่า มีพระลูกศิษย์รูปหนึ่งที่ได้มาบวชเพื่อฝึกสมาธิรักษาตนเองจากโรคเอดส์ ได้ขึ้นไปปฏิบัติธรรมอยู่ตามคอกตามป่าในอำเภอแม่ลาน้อย และคงด้วยความทุณถนุญคารของสถานที่ที่เป็นป่าเขา ทำให้ภูมิด้านทานโรคในร่างกายลดลง จนเกิดโรคแทรกซ้อนขึ้นหลายอย่าง และมีท่าทีว่าจะเสียชีวิต ปัญหาที่เกิดขึ้นกับพระลูกศิษย์รูปนี้ ทำให้พระอาจารย์รัตน์ เกิดปัญญาจากสมาธิจิต ได้วิธีการที่จะช่วยชีวิตพระลูกศิษย์รูปนี้ ด้วยการนำหินจากแร่ที่อยู่ในถ้ำแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ไม่ไกลจากวัดคอยเก็งมาสร้างเป็นพีระมิดขนาดเล็ก และใช้พีระมิดมาประกอบการทำสมาธิในลักษณะต่างๆ ท่านก็ได้ทำตามวิธีการที่ได้รู้จากจิตของท่าน ผลก็ปรากฏว่าสามารถช่วยชีวิตพระลูกศิษย์รูปนี้ได้ จนมีชีวิตรอคอยมาจนถึงทุกวันนี้

จากจุดเริ่มต้นการค้นพบวิธีการใช้ประโยชน์จากพระมิดเมื่อเดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน พระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ ได้ค้นพบวิธีการใช้ประโยชน์จากพระมิดเพิ่มเติมอีกหลายวิธี และได้พัฒนาองค์ความรู้ของท่านสืบต่อมาโดยลำดับ ดังจะได้กล่าวต่อไป

พลวัตขององค์ความรู้

ความรู้เรื่องวิธีการใช้ประโยชน์จากพระมิดที่พระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ ได้ค้นพบด้วยสมาธิจิตของท่านนั้น กล่าวได้ว่า มีพลวัตของศาสตร์ที่สูงมาก กล่าวคือ จะมีวิธีการใช้ประโยชน์จากพระมิดหลากหลายวิธีการ และ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการใช้อยู่บ่อยครั้ง แต่การปรับปรุงเพิ่มเติม นั้น ก็เป็นไปเพื่อช่วยให้ผู้ฝึกผู้เรียนวิธีใช้พระมิดจากท่าน สามารถปฏิบัติตามได้ง่ายขึ้น เกิดผลจากการใช้พระมิดได้เร็วขึ้น มีคุณภาพของการรักษาโรคได้ดีขึ้น ซึ่งปัจจัยทำให้ความรู้มีพลวัตสูง ก็คือ

(1) เกิดจากศักยภาพของจิตของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ เอง ที่เรียกว่า ญาณทัศนะ ซึ่งสามารถค้นหาคำตอบในเรื่องราวต่างๆ ได้เท่าที่ต้องการทราบ ซึ่งเกิดจากการฝึกจิตมาเป็นเวลายาวนาน

(2) เกิดจากสภาพแวดล้อมของโลกในปัจจุบันที่มีมลพิษ เชื้อโรค และปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้ผู้คนเจ็บป่วยได้ง่ายมาก และมักมีสาเหตุของการเจ็บป่วยใหม่ๆ ขึ้นมาอยู่เสมอ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จิตของท่านจะรับรู้ได้ เมื่อรับรู้แล้วก็จะหาวิธีการใช้พระมิดมาประกอบกับ สมาธิ เพื่อเตรียมรับมือกับ มลพิษใหม่ เชื้อโรคใหม่ ปัจจัยใหม่ ที่เกิดขึ้น

(3) เกิดจากผู้ป่วยที่เข้ามารับการอบรมเพื่อใช้พระมิดและสมาธิรักษาโรค เป็นโรคที่หลากหลาย และมีระดับความเจ็บป่วยไม่เหมือนกัน ดังนั้น วิธีการแก้ปัญหาจึงต้องมีความหลากหลายตามไปด้วย

การใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้

หลักการ

พระมิด คือ รูปทรงเรขาคณิต 3 มิติ มีลักษณะเป็นทรงกรวยเหลี่ยม มีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีด้านทั้ง 4 เป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งจากการค้นพบของพระอาจารย์รัตน์ ท่านได้พบว่าเป็นรูปทรงเรขาคณิตที่มีคุณสมบัติพิเศษ คือ สามารถหักเหแสงแม่เหล็กที่เคลื่อนเข้ามากระทบ

ให้เบี่ยงเบนไปจากแนวทิศทางเดิม และ สามารถดึงดูดเอาพลังธรรมชาติที่ดีมีคุณประโยชน์กับสิ่งมีชีวิตให้มารวมอยู่ในรูปทรงพระมิดได้ กล่าวคือ

เมื่อนำพระมิดไปวางให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับแนวทิศเหนือ - ใต้ เส้นแรงแม่เหล็กโลกที่เคลื่อนที่ในแนวทิศเหนือ - ใต้ จะถูกรูปทรงพระมิดหักเหและรวมเส้นแรงแม่เหล็กขึ้นมา ตั้งฉากกับแนวเส้นแรงแม่เหล็กโลกเดิม แล้วเคลื่อนที่ออกไปทางขั้วเหนือของพระมิด พุ่งขึ้นไปสู่ชั้นบรรยากาศ

จากคุณสมบัติของรูปทรงพระมิดที่สามารถหักเหเส้นแรงแม่เหล็กได้ดังกล่าว ดังนั้น ในกรณีของรูปทรงพระมิดขนาดใหญ่ เช่น มหาพระมิด ที่ประเทศอียิปต์ ภายในองค์พระมิดจึงมีเส้นแรงแม่เหล็กเหลืออยู่น้อยมาก สสารวัตถุที่อยู่ภายในพระมิดจึงถูกรบกวนจากเส้นแรงแม่เหล็กน้อยลง ข้อดีที่เกิดขึ้นก็คือ สสารวัตถุจะเสื่อมสลายได้ช้ากว่าปกติมาก ทั้งนี้เพราะตามปกติสสารวัตถุต่างๆที่ไม่ได้อยู่ในรูปทรงพระมิด นิวเคลียสซึ่งเป็นแกนกลางของอะตอมจะถูกเส้นแรงแม่เหล็กจำนวนมากกระทบอยู่ตลอดเวลา ทำให้นิวเคลียสเกิดการสั่นสะเทือนอยู่ตลอดเวลา การสั่นสะเทือนอยู่ตลอดของนิวเคลียสนี้เอง ทำให้สสารวัตถุเกิดการเปลี่ยนแปลง เสื่อมสลาย เน่าเปื่อย ผุพัง มากขึ้นเรื่อยๆ ตามเวลาที่ผ่านไป แต่เมื่อใดที่เราลดจำนวนเส้นแรงแม่เหล็กที่เข้ามากระทบกับนิวเคลียสให้น้อยลง การเสื่อมสลายของวัตถุก็จะเกิดช้าตามไปด้วย ด้วยคำอธิบายจากหลักการนี้ จึงเป็นคำตอบที่ว่า เพราะเหตุใด ชากสัตว์ หรือ วัตถุ ที่อยู่ในพระมิดจึงเน่าเปื่อยผุพังได้ยาก และเมื่อคนเราเข้าไปอยู่ในพระมิดจึงรู้สึกสบาย กระปรี้กระเปร่า สดชื่นขึ้น ผู้ที่ชอบการทำสมาธิก็สามารถทำสมาธิได้ง่าย เกิดความสงบเร็ว ทั้งนี้ก็เพราะเส้นแรงแม่เหล็กที่จะเข้าไปรบกวนคลื่นสมอง และเซลล์ในร่างกายลดลง ผู้ที่เจ็บป่วยก็จะรู้สึกดีขึ้นเพราะเซลล์ในร่างกายได้พักไม่ต้องถูกเส้นแรงแม่เหล็กกระทบให้เกิดความเสื่อมและความเจ็บปวด

นอกจากรูปทรงพระมิดจะหักเหเส้นแรงแม่เหล็กได้แล้ว ก็ยังสามารถกักเก็บหรือรวมพลังงานธรรมชาติชนิดหนึ่งที่สามารถสัมผัสได้ด้วยความรู้สึก ในลักษณะของ ไออุ่นจนถึงรู้สึกร้อนหรือสัมผัสด้วยการดูด้วยจิตที่ละเอียดจะเห็นเป็นพลังงานแสงสว่าง สีเหลือง กับ สีขาว ที่มีความละเอียดกว่าแสงสว่างธรรมดา ซึ่งมองด้วยตาเปล่าตามธรรมดาไม่เห็น และมีความละเอียดกว่าเส้นแรงแม่เหล็กด้วย

พลังงานชนิดนี้จะเดินทางเข้ามาในโลกทางทิศเหนือพร้อมกับ เส้นแรงแม่เหล็ก โดยแหล่งกำเนิดของทั้งเส้นแรงแม่เหล็กและพลังงานนี้ จะมาจากใจกลางดาราจักรทางช้างเผือก ซึ่งพลังงานนี้ เป็นพลังงานที่มีประโยชน์ต่อสิ่งมีชีวิตมาก ถือได้ว่าเป็นพลังชีวิตของสิ่งมีชีวิตเลยทีเดียว เพราะสามารถช่วยสร้างเสริมความแข็งแรงให้กับร่างกาย และช่วยซ่อมแซมร่างกายในยามที่เจ็บ

ป่วยได้ ที่ผ่านมามีชื่อเรียกอยู่หลายประการด้วยกัน เช่น “ปราณ” (Prana) ในภาษาฮินดู “จี้” (Chi) ในภาษาจีน หรือ “ไบโอแมกเนติก” (Biomagnetic) เป็นต้น

เอกลักษณ์ของพริะมิด

สำหรับพริะมิดที่พระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ ได้สร้างขึ้น ก็มีที่มาจากหลักการทำงานของพริะมิดดังกล่าวข้างต้น แต่ไม่ได้สร้างเป็นพริะมิดขนาดใหญ่ เหมือนพริะมิดที่อียิปต์ หรือ สร้างเป็นพริะมิดจำลองแล้วทำการทดลองต่างๆ ภายในพริะมิดอย่างที่มีผู้เคยทำกันมา แต่พระอาจารย์รัตน์ จะสร้างเป็นผลึกพริะมิดขนาดเล็กที่สามารถถือไว้ในมือได้ หากมีผลเหมือนกับพริะมิดขนาดใหญ่ คือ สามารถตัดเส้นแรงแม่เหล็กได้ รวมพลังปราณได้ และมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากพริะมิดที่เคยสร้างกันมาก็คือ

- 1) ต้องสร้างจากหินแร่ที่ท่านค้นพบด้วยสมาธิจิตเท่านั้น เป็นแร่เหล็ก ที่มีชื่อว่า แมกนีไทต์ ซึ่งเป็นแร่ที่แสดงคุณสมบัติของการเป็นแม่เหล็กได้ มีสีดำ
- 2) ต้องใช้จิตเข้าไปรวมกับการใช้งานกับพริะมิดด้วย
- 3) มีความหลากหลายในวิธีการใช้ประโยชน์มาก ซึ่งแสดงถึงความก้าวหน้าของการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการใช้ประโยชน์จากพริะมิดอย่างที่ไม่ปรากฏในที่แห่งอื่น

คุณลักษณะของพริะมิด

คุณลักษณะของพริะมิดที่พระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ ได้จัดทำขึ้น มีองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

1) สี

สีของพริะมิดจะเป็นผลมาจากวัตถุดิบ คือ แร่ ที่นำมาสร้างพริะมิด พระอาจารย์รัตน์ ได้ทดลองสร้างพริะมิดจากแร่ชนิดต่างๆ รวมสามชนิดหรือสามสีด้วยกัน คือ

สีดำ เป็นสีของแร่ แมกนีไทต์ (Magnetite) กับ แร่แมงกานีส (Manganes) ที่เจือปนอยู่ แร่ที่นำมาใช้ประโยชน์จริงๆ คือ แมกนีไทต์ ซึ่งเป็นแร่หลักของพริะมิดที่จัดทำขึ้น พลังที่ออกมาจากพริะมิดที่สร้างจากแร่ แมกนีไทต์ นี้ เมื่อได้ทดสอบพลังแล้ว จะมีไออุ่น ที่ทำให้สบายเนื้อตัว กล่าวคือ มีความแรง หรือ ความถี่ของพลังงานที่ใกล้เคียงกับพลังแม่เหล็กในร่างกายของมนุษย์

สื่อน้ำตาลอ่อน เป็นสีของแร่ ไททาเนียม (Titanium) กับ ดินสีเหลืองที่ปนมา นำมาสร้างในช่วงแรกๆ ของการพัฒนาความรู้ของท่าน โดยสร้างจำนวนไม่มากนัก เพราะเมื่อทดสอบพลังที่ออกมาจากพิธีมิดที่ทำด้วยแร่ไททาเนียมนี้แล้ว ปรากฏว่าพลังแรง และร้อนเกินไป ไม่เหมาะกับพลังในร่างกายของมนุษย์

สีขาว เป็นสีของแร่ ควอร์ตซ (Quartz) หรือ หินเขียวหุนมาณ ในช่วงแรกๆพระอาจารย์รัตน์ ได้ทดลองใช้แร่ชนิดนี้สร้างเป็นการทดลองวัตถุดิบ พลังที่ออกมาจากพิธีมิดที่ทำด้วยแร่ควอร์ตซ จะมีความแรงมากที่สุด ร้อนที่สุด เมื่อรับพลังเข้าไปแล้วอาจจะทำให้ใจสั่นได้ ตกกลางคืนอาจจะทำให้นอนไม่หลับ หรือหลับยาก เพราะตาจะสว่างทั้งคืน จึงไม่เหมาะที่จะนำมาใช้งาน

2) ขนาด

พิธีมิดที่ได้จัดทำขึ้นมีด้วยกันอยู่หลายขนาด เริ่มตั้งแต่ในช่วงแรก ราวต้นเดือน ตุลาคม 2542 พิธีมิดจะมีฐานกว้าง 1.5 นิ้วฟุต ต่อมา เพื่อเป็นการประหยัดแร่ที่นำมาจัดทำ จึงได้ลดขนาดลง เหลือความกว้างของฐานเพียงหนึ่งในสามคือ 0.5 นิ้ว ซึ่งเป็นขนาดเล็ก สะดวกแก่การพกพา และในช่วงนั้นการใช้ประโยชน์จากพิธีมิดก็เพียงก่อก้อนเดียวเท่านั้น

ต่อมาราวปลายเดือน พฤศจิกายน 2542 เมื่อพระอาจารย์รัตน์ ได้พัฒนาความรู้ของท่านไปสู่วิธีการสร้างสนามพลังพิธีมิดด้วยพิธีมิด 2 ก้อนแล้วก็ได้จัดทำพิธีมิดให้มีขนาดใหญ่ขึ้น คือ มีความกว้างของฐาน 2.5 – 2.75 นิ้ว ซึ่งต่อมา เมื่อความรู้ของท่านพัฒนาการใช้ประโยชน์จากพิธีมิดมาเป็น 3 ก้อน 4 ก้อนแล้ว พิธีมิดขนาดนี้ ก็ยังคง

เป็นขนาดสำหรับสร้างสนามพลังพิธีมิด ตั้งแต่ 2 ก้อนขึ้นไป จนกระทั่งพระอาจารย์รัตน์ ทราบวิธีการสร้างสนามพลังพิธีมิด 9 ก้อน ก็ยังคงใช้พิธีมิดขนาดนี้สร้างสนามพลังอยู่ โดยมีความกว้างของสนามพลัง ประมาณ 10 -15 ตารางเมตร

ต่อมาเมื่อท่านได้ทดลองสร้างกุฏิเป็นรูปทรงพิธีมิด และสร้างสนามพลังพิธีมิด 9 ก้อนขึ้นภายในกุฏิ ขนาดของพิธีมิดก็ใหญ่ขึ้น คือ มีความกว้างของฐาน 6 นิ้ว และเป็นขนาดที่นำไปสร้างสนามพลังพิธีมิด ที่ศูนย์พลังพิธีมิดที่ท่านได้เปิดขึ้นมา ในช่วงปลายเดือน มิถุนายน 2543 ณ ถนนวิชยานนท์ภายในตัวเมืองเชียงใหม่

ปัจจุบัน พระอาจารย์รัตน์ ได้สร้างพิธีมิดขนาดใหญ่ที่สุด มีความกว้างของฐาน 1 เมตร สำหรับเป็นแกนพลังงานพิธีมิด หลังจากท่านได้รู้วิธีสร้างสนามพลังพิธีมิด 10 ก้อนแล้ว โดยจัดตั้งอยู่ภายในสวนบูรณรักษ์ธรรม ซึ่งเป็นสถานที่ที่ท่านจำพรรษาอยู่ในปัจจุบัน

ในบรรดาพระมิดที่ พระอาจารย์รัตน์ ได้จัดทำขึ้นมาหลายขนาดแล้วนี้ จัดว่าพระมิดที่มีความกว้างของฐาน 0.5 นิ้ว มีการจัดทำเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมา ก็คือ ขนาด 1.5 นิ้ว , 2.5 – 2.75 นิ้ว , 6 นิ้ว และ 1 เมตรตามลำดับ

ขนาดของพระมิดจัดว่ามีความสำคัญในแง่ที่มีความแปรผันตรง กับ ความกว้างและความเข้มของสนามพลัง กล่าวคือพระมิดขนาดเล็กที่มีฐานกว้าง 0.5 – 1.5 นิ้ว ความกว้างของสนามพลังก็จะแคบ เหมาะที่จะใช้ประโยชน์ส่วนตัว แต่ถ้าหากต้องการสร้างสนามพลังให้คนหลายคนได้รับโดยทั่วถึงกัน ก็ควรสร้างพระมิดที่มีขนาดฐานใหญ่ขึ้น คือ 2.5 – 2.75 นิ้ว สำหรับใช้สร้างสนามพลังภายในห้องทำงาน ห้องนอน ห้องรับแขก เป็นต้น แต่ถ้าหากต้องการให้สนามพลังพระมิดครอบคลุมบ้านทั้งหลัง ก็ควรจะใช้ขนาดฐาน 6 นิ้ว ขึ้นไป และถ้าจะให้ครอบคลุมทั้งชุมชน หมู่บ้าน ก็ควรจะใช้ขนาดฐาน 1 เมตร อย่างกรณีที่ได้จัดตั้งไว้ในสวนบุญรักษัธรรม สนามพลังพระมิดจะครอบคลุมพื้นที่ของสวนได้ทั้งหมด กล่าวโดยสรุปก็คือยิ่งพระมิดมีฐานกว้างเท่าใดก็ยิ่งจะมีสนามพลังที่กว้างมากขึ้นเท่านั้น

3) มุมที่ฐาน หรือ ความลาดเอียงจากฐานไปยังยอดแหลม

จากการทดสอบพระมิดด้วยพลังจิต โดย พระอาจารย์รัตน์ พบว่ามุมที่ฐานของพระมิดจะมีผลต่อความแรงและความถี่ของเส้นแรงแม่เหล็ก ที่พระมิดหักเหขึ้นมา คือ ยิ่งมุมที่ฐานมากเท่าใด พลังที่ออกมายังปลายพระมิดก็จะแรงและเดินทางไปได้ไกลมากขึ้น เพราะเมื่อมุมที่ฐานมากขึ้นพื้นที่ผิวด้านหน้าตัดของพระมิดที่จะสัมผัสกับเส้นแรงแม่เหล็กก็จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ มุมที่ฐานของพระมิดที่สร้างมาแล้วจะมีอยู่สามแบบ คือ 51 องศา 52 องศา , 56 องศา และ 60 องศา

- พระมิดที่มีมุมที่ฐาน 51.52 องศา ความแรงของเส้นแรงแม่เหล็กจะพุ่งขึ้นไปสูงสุดที่ชั้นบรรยากาศของโลกเท่านั้น พระมิดแบบนี้เป็นพระมิดที่สร้างเป็นแบบแรก โดยจำลองมาจากพระมิดองค์ใหญ่ หรือ พระมิดคิออปัส ที่อียิปต์ เมื่อทดสอบพลังที่ออกมาจากปลายพระมิด พบว่าเป็นพลังที่ใกล้เคียงกับความถี่ของพลังในร่างกายมนุษย์มากที่สุด คือ ถ้าต้องการรับพลังจากพระมิดให้เกิดความสบายผ่อนคลาย ก็ควรใช้พระมิดแบบนี้ แต่ไม่เหมาะที่จะใช้ดูของเสียออกจากร่างกาย เพราะพลังเสียที่ถูกดูดออกจากร่างกายจะยังคงตกค้างอยู่ในบรรยากาศของโลก

- พระมิดที่มีมุมที่ฐาน 56 องศา ความแรงของเส้นแรงแม่เหล็กสามารถพุ่งทะลุชั้นบรรยากาศของโลกออกไป มีดาวเคราะห์ 9 ดวงโคจรเป็นบริวาร เป็นพระมิดแบบที่สร้างต่อมาจากแบบแรก พระมิดแบบนี้พระอาจารย์รัตน์ได้รับความรู้มาจากต่างพิภพถึงคุณประโยชน์ว่า สามารถ

เป็นตัวปรับคลื่นจิตให้ตรงกันกับผู้ที่อยู่ต่างภพให้สามารถติดต่อสื่อสารทางจิตหรือโทรจิตได้ง่าย แต่ก็ยังไม่เหมาะที่จะใช้รักษาโรคคุดของเสียออกจากร่างกาย เพราะพลังที่เสียที่ถูกคุดออกมาจากร่างกายจะยังคงค้างอยู่ในระบบสุริยะจักรวาล

- **พืระมิดที่มุมที่ฐาน 60 องศา** เส้นแรงจะไปได้ไกลกว่าบรรยากาศของโลกอีกมาก เป็นพืระมิดที่สร้างเป็นแบบสุดท้าย เนื่องจากเหมาะที่จะใช้รักษาโรค คุดของเสียออกจากร่างกาย เพราะพลังที่เสียที่ถูกคุดออกมา จะถูกขับออกไปทั้งได้ไกลที่สุด

วิธีการสร้างพืระมิด

องค์ประกอบของการสร้างพืระมิด เพื่อให้พืระมิดเกิดพลังที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ควรประกอบด้วย

1. รูปทรงพืระมิด จะต้องสร้างอย่างถูกต้องส่วน หมายถึง มุมที่ฐานของพืระมิดที่เหมาะสมจะมีอยู่สามแบบ คือ 51 องศา 52 องศา , 56 องศา และ 60 องศา
2. วัสดุที่นำมาทำพืระมิด ควรมีคุณสมบัติที่ดูดซับและปลดปล่อยเส้นแรงแม่เหล็กโลกได้ดี เช่น แร่แมกนีไทต์ หรือ ไททาเนียม เป็นต้น
3. มีการจัดวางตามทิศทาง หรือตำแหน่งที่ถูกต้อง เช่น จัดวางให้ด้านหน้าตัดของพืระมิดตั้งฉากกับแนวทิศเหนือทิศใต้ เป็นต้น

สำหรับการสร้างพระมิด ตามวิธีการของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ ประกอบด้วย ขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

- 1) สร้างพระมิดต้นแบบขึ้นมาอย่างถูกต้องด้วย ปูนปลาสเตอร์
- 2) ใช้พระมิดต้นแบบที่ทำจากปูนปลาสเตอร์ มาสร้างแม่พิมพ์พระมิดด้วย ขางซิลิโคน
- 3) นำแร่มาบดให้เป็นผงละเอียด ด้วยการตำด้วยมือ หรือ ใช้เครื่องบดหิน
- 4) นำแร่ที่บดเป็นผงละเอียดแล้ว มาผสมกับ น้ำยา เรซิน
- 5) นำแร่ที่ผสมเรซินมาเทลงในแม่พิมพ์ที่ทำจากขางซิลิโคน แล้วทิ้งไว้จนกว่า แร่ที่ผสมเรซินจะแข็งตัว
- 6) เมื่อแข็งตัวแล้วก็แกะแร่ออกจากแม่พิมพ์ ก็จะได้ผลึกพระมิดสีดำ แล้วนำไปแช่น้ำ ไม้สักกระยะหนึ่งเพื่อบดกลืนของเรซินให้ลดลง แล้วนำไปผึ่งแดดหรือผึ่งลมจนแห้ง ก็จะได้ผลึกพระมิดที่พร้อมจะใช้งานได้ทันที

การตรวจสอบคุณภาพของพระมิด

ก่อนจะนำพระมิดไปเผยแพร่แก่สาธุชน จะมีการทดสอบพลังของพระมิดก่อน เพื่อตรวจสอบพลังของพระมิด ซึ่งมีวิธีทดสอบดังนี้

- 1) นำพระมิดที่ได้จัดเตรียมไว้มาวางโดยให้ด้านหน้าตัดด้านใดด้านหนึ่งตั้งฉากกับทิศเหนือ
- 2) วางฝ่ามือลงเหนือยอดแหลมของพระมิดประมาณ 1 นิ้ว ให้กลางฝ่ามือตรงกับยอดแหลม จากนั้นสังเกตปฏิกิริยาและอาการที่เกิดขึ้นกับฝ่ามือ โดยที่การสัมผัสกับพลังพระมิดนั้นจะมาจากความรู้สึกที่เกิดขึ้นบริเวณกลางฝ่ามือ ซึ่งมักปรากฏเป็นลักษณะต่างๆ เช่น เป็นแรงดันฝ่ามือขึ้น เป็นไอร้อน - ไอร้อนแผ่ขยายทั่วฝ่ามือ และไหลเข้ามาตามแขน จนทะลุออกไปที่ศีรษะ เป็นต้น

วิธีการใช้ประโยชน์จากพระมิด

ความรู้ในเรื่องการใช้พระมิดในช่วงแรกๆ ของพระอาจารย์รัตน์ ในปลายปี พศ.2542 จะเป็นการใช้พระมิดเพียงก้อนเดียวมาประกอบการทำสมาธิ ต่อจากนั้น เมื่อพระอาจารย์รัตน์ ศึกษาเรื่องพระมิดมากขึ้นก็ทำให้ทราบวิธีการใช้ประโยชน์หลากหลายมากขึ้น โดยเพิ่มจำนวนการใช้

พิธีมิดจาก 1 ก่อน สำหรับผู้ปฏิบัติเพียงคนเดียว ก็กลายมาเป็นการใช้พิธีมิด 2 ก่อน 3 ก่อน 4 ก่อน สำหรับผู้ปฏิบัติหนึ่งคนเหมือนกัน จากนั้นความรู้ของท่านก็ก้าวกระโดดไปเป็นการใช้พิธีมิด 9 ก่อน เพื่อสร้างเป็นสนามพลังพิธีมิด ครอบคลุมพื้นที่การใช้งานที่กว้างขวางสามารถให้คนจำนวนมากๆ รับพลังจากพิธีมิดพร้อมกันได้ และความรู้ในเรื่องการใช้พิธีมิดล่าสุด ก็ใช้เป็นจำนวนถึง 10 ก่อน ในการสร้างสนามพลัง ที่ใช้ประโยชน์สำหรับคนเพียงคนเดียว หรือ ใช้ประโยชน์กับคนจำนวนมากได้

ก่อนการใช้ประโยชน์จากพิธีมิดทุกแบบจะต้องมีการจัดเตรียมภาชนะ เช่น กระโถน ถูพลาสติก เพื่อใช้รองรับของเสีย เชื้อโรคในร่างกาย ที่จะถูกขับออกมาพร้อมกับเสมหะ น้ำลาย ในขณะที่ใช้พิธีมิด

ต่อไป จะได้กล่าวถึงวิธีการใช้พิธีมิดจากองค์ความรู้ของพระอาจารย์รัตน์ เป็นลำดับจาก 1,2,3,4 และ 9 กับ 10 ก่อน ในการมาเป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับทำสมาธิ

วิธีใช้ พิธีมิด 1 ก่อน

1. นั่งในท่านั่งสมาธิ คือ เท้าขวาทับเท้าซ้ายมือขวาทับมือซ้ายวางบนตัก หรือท่าใดท่าหนึ่งที่เราเห็นว่าสะดวกแก่การทำสมาธิ
2. นำพิธีมิดที่เตรียมไว้มาวางบนฝ่ามือขวา วางให้ด้านหน้าตัด ด้านใดด้านหนึ่งตั้งฉากกับทิศเหนือ และ วางให้แนวเส้นพลังที่พุ่งจากปลายพิธีมิดชี้ออกไปโดยไม่ให้โดนกาง
3. หลับตาลงเบาๆ ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ นึกถึงอากาศสว่างๆ รอบตัวเรา พร้อมกับหายใจเข้าลึกๆ หายใจออกยาวๆ สักครู่หนึ่ง
4. ใช้นิ้วหัวแม่มือขวาแตะเบาๆ ที่ปลายแหลมของพิธีมิดเพื่อกำหนดให้รู้ตำแหน่งของปลายพิธีมิด เมื่อรู้ตำแหน่งแล้วก็คลายนิ้วออก

วิธีที่ 1 การคลายอารมณ์

นึกไปที่ปลายพิธีมิด พร้อมกับนึกความรู้สึกลมหายใจออก นึกให้ความนึกคิด อารมณ์ ที่ค้างอยู่ในร่างกายไหลออกไปยังปลายแหลมของพิธีมิด

วิธีที่ 2 การกระตุ้น เซลล์

นึกไปที่ปลายพระมิด นำความรู้สึกเข้าไปชนที่ปลายแหลม เป็นจังหวะ ๆ ละ 1 วินาที โดยนึกนับเลขกำกับไปด้วยเพื่อไม่ให้จิตแผ่สายไปคิดเรื่องอื่น จากนั้นจะเกิดแรงสั่นต่อเป็นจังหวะ ชั่นลงๆ ที่ปลายพระมิด แรงนี้จะสั่นสะเทือนเข้ามาในร่างกาย เพื่อกระตุ้นเซลล์ในร่างกายให้จับเอา สิ่งที่เป็น ของเสีย สารพิษ ในร่างกายออกมา เราก็ทำตัวเบาๆ คล้อยตามแรงที่เกิดขึ้น

วิธีที่ 3 การหมุน 1

นึกไปที่ปลายพระมิด สลับกับตำแหน่งของอวัยวะในร่างกายที่บกพร่อง หมุนวนกลับไปมา จะเกิดแรงหมุนเหวี่ยงตัวไปมาระหว่างปลายพระมิดกับตัวผู้ปฏิบัติเพื่อเหวี่ยงเอาสิ่งเป็นพิษในร่างกายออกไป ผู้ปฏิบัติก็ทำตัวเบาๆ คล้อยตามแรงที่เกิดขึ้น

วิธีที่ 4 การหมุน 2

นึกไปที่ปลายพระมิดและนึกถึงเส้นแรงแม่เหล็กที่พุ่งขึ้นมาสู่ชั้นบรรยากาศของโลก / นึกมาที่ตำแหน่งอวัยวะในร่างกายที่บกพร่อง แล้วเคลื่อนความรู้สึกไปยังปลายพระมิด จากนั้นเคลื่อนความรู้สึกขึ้นไปตามเส้นแรงแม่เหล็กสู่ชั้นบรรยากาศ เคลื่อนความรู้สึกวกกลับมาที่ร่างกาย แล้วไปที่ปลายพระมิดต่อไปตามเส้นแรงแม่เหล็ก / ให้เคลื่อนความรู้สึกวนไปมาระหว่างสามจุดไปเรื่อยๆ แรงเหวี่ยงที่เกิดขึ้นจะเหวี่ยงอารมณ์ที่ค้างอยู่ในร่างกาย และที่ค้างในพระมิดออกไปสู่ชั้นบรรยากาศ

วิธีที่ 5 การทำจิตให้สงบ และอยู่เหนือแรงโน้มถ่วง

นึกไปที่ปลายพระมิด รวมความรู้สึกให้นิ่งๆ อยู่ที่ปลายพระมิด ให้ความรู้สึกนึกคิดอยู่ในแนวของเส้นแรงแม่เหล็กที่ถูกพระมิดหักเหขึ้นมา ตอนแรกจะรู้สึกว่ จิตเกิดความสงบ และเมื่ออยู่ไปนานๆ จะรู้สึกว่าจิตจะค่อยๆ ลอยสูงขึ้นไป ร่างกายจะเบาสบายไปทั่วตัว

วิธีที่ 6 การใช้พระมิดเพื่อช่วยในการนอนหลับ

เมื่อเข้านอน ให้นำพระมิดมาวางที่หน้าผาก หรือ หน้าอก จะช่วยทำให้นอนหลับได้ง่ายขึ้น

วิธีใช้พระมิด 2 ก่อน

วิธีที่ 1 การคลายอารมณ์

นั่งสมาธิในท่าเก้าขาพับเท้าซ้าย มือขวาวางบนเข่าขวา มือซ้ายวางบนเข่าซ้าย หรือท่าใดท่าหนึ่งที่มีความสะดวก แล้วนำพระมิดที่เตรียมไว้มาวางบนฝ่ามือขวา และมือซ้าย วางให้ด้านหน้าตัดด้านใดด้านหนึ่งตั้งฉากกับทิศเหนือ หลังตาเบาๆ ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ พระมิดจะดูดซับเอาอารมณ์ ความเจ็บปวด ความหนักตัวออกไปจากร่างกาย และ จิตใจ

วิธีที่ 2 การดึงพลังปราณ

นั่งสมาธิในท่าเก้าขาพับเท้าซ้าย มือขวาวางบนเข่าขวา มือซ้ายวางบนเข่าซ้าย หรือท่าใดท่าหนึ่งที่เหมาะสม แล้วนำพระมิดที่เตรียมไว้มาวางบนฝ่ามือทั้งสองข้าง โดยคว่ำพระมิดทั้งสองก่อนลง ให้ปลายพระมิดที่มิดลงกลางฝ่ามือ แล้วรวบนิ้วมือทั้งสองข้างเข้ามากำพระมิดทั้งคู่ไว้ หลังตาเบาๆ ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ปลดปล่อยให้พระมิดดูดซับพลังปราณเข้ามาสู่ร่างกาย จะรู้สึกตัวขยายใหญ่ขึ้น ดังตามศีรษะ ใบหน้า รู้สึกมีกำลัง แข็งแรงขึ้น

วิธีที่ 3 การหมุน

นั่งสมาธิในท่าเก้าขาพับเท้าซ้าย มือขวาวางบนเข่าขวา มือซ้ายวางบนเข่าซ้าย หรือท่าใดท่าหนึ่งที่เหมาะสม แล้วนำพระมิดที่เตรียมไว้มาวางบนฝ่ามือทั้งสองข้าง จากนั้นคว่ำพระมิดที่วางบนฝ่ามือขวาลง ให้ปลายพระมิดที่มิดลงที่กลางฝ่ามือ จะรู้สึกถึงแรงเหวี่ยงของพลังจากพระมิดทั้งสองก้อนที่ไหลถ่ายเทหมุนวนไปมา ให้ทำตัวเบาๆ คล้อยตามแรงที่เกิดขึ้น

วิธีที่ 4 การละลายความเจ็บปวด

ให้ถือพระมิดโดยหันด้านฐานเข้ามาหากัน ถ้าจุดไหนของร่างกายมีความเจ็บปวด บกพร่อง ให้นำจุดนั้นไปอยู่ระหว่างฐานพระมิดทั้งคู่

การหันหน้าไปตามทิศต่างๆ

วิธีที่ 1- 4 เป็นวิธีที่ไม่ต้องคำนึงถึงทิศเหนือ ทิศใต้ คือ ขณะใช้พระมิดจะหันหน้าไปทางทิศไหนก็ได้ วิธีที่ 5 – 22 ก่อนจะใช้งานต้องหาแนว ทิศเหนือ ทิศใต้ โดยใช้เข็มทิศเสียก่อน

วิธีที่ 5 การหลบเส้นแรงแม่เหล็ก 1 (การทำใจสว่าง ภายสว่าง)

นำพระมิด 2 ก่อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ ให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือ โดยมีระยะห่างกันประมาณ 1 เมตร / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้ง 2 ก่อน หันหน้าไปทาง ทิศเหนือ / พระมิดทั้ง 2 ก่อนจะทำหน้าที่หักเหเส้นแรงแม่เหล็กที่จะเข้ามากระทบกับตัวเรา และได้รับพลังพระมิด 25 % จะทำให้การทำสมาธิได้ดีขึ้นไม่ว่าจะใช้สมาธิวิธีใดก็ตาม วิธีการนี้จะให้ผลเหมือนกับการอยู่ในพระมิดจำลอง / เมื่อนั่งสมาธิไปสักระยะหนึ่ง ร่างกาย จิตใจ จะเกิดแสงสว่างขึ้น

วิธีที่ 6 การหลบเส้นแรงแม่เหล็ก 2 (การทำจิตให้อยู่ในอวกาศ)

นำพระมิด 2 ก่อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ ให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือ โดยมีระยะห่างกันประมาณ 1 เมตร / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้ง 2 ก่อน หันหน้าไปทาง ทิศใต้ / นั่งสมาธิไปสักระยะ จิตจะลอยสูงขึ้นจนกระทั่งร่างกายเบาเหมือนไม่มีน้ำหนัก เหมือนอยู่ในอวกาศ

วิธีที่ 7 การหลบเส้นแรงแม่เหล็ก 3 (การนอนหลับลึก)

ก่อนจะนอนหลับ นำพระมิด 2 ก่อนมาวางระหว่างศีรษะ กับ เท้า โดยวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ ให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือ / เวลานอนให้หันศีรษะไปทางทิศเหนือ จะทำให้การนอนหลับลึกมากขึ้น

วิธีที่ 8 การหลบเส้นแรงแม่เหล็ก 3 (การนอนหลับสว่าง)

ก่อนจะนอนหลับ นำพระมิด 2 ก่อนมาวางระหว่างศีรษะ กับ เท้า โดยวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ ให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือ / เวลานอนให้หันศีรษะไปทางทิศใต้ จะเกิดแสงสว่างที่ตา ให้หลับไปพร้อมกับแสงสว่าง ตื่นขึ้นมาจะรู้สึกเบาตัว

วิธีที่ 9 การปรับสภาพกาย 1 (การล้างกาย 1)

นำพระมิด 2 ก้อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ มีระยะห่างกันประมาณ 1 เมตร พลิกด้านฐานพระมิด เฉพาะก้อนที่อยู่ทางทิศเหนือขึ้นมำตั้งฉากกับพื้น ก้อนที่อยู่ทิศใต้วางให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือตามปกติ / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้งสองก้อน หันหน้าไปทางทิศเหนือ / ระหว่างพระมิดทั้งคู่จะเกิดพลังพระมิดเพิ่มขึ้นจากวิธีแรกอีก 50 %

วิธีที่ 10 การปรับสภาพกาย 2 (การล้างกาย 2)

นำพระมิด 2 ก้อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ มีระยะห่างกันประมาณ 1 เมตร หันด้านฐานพระมิดทั้งคู่เข้าหากัน / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้งสองก้อน หันหน้าไปทางทิศเหนือ / ระหว่างพระมิดทั้งคู่จะเกิดพลังพระมิดเพิ่มขึ้นอีก 100 % วิธีนี้ใช้สำหรับช่วยรักษาโรคทางกายต่างๆ คือ ช่วยขับของเสีย สารพิษในร่างกาย

วิธีที่ 11 การปรับสภาพกาย 3 (การล้างกายอัดพลังเข้า 1)

นำพระมิด 2 ก้อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ มีระยะห่างกันประมาณ 1 เมตร หันด้านฐานพระมิดทั้งคู่เข้าหากัน / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้งสองก้อน หันหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ / จะเกิดพลังพระมิดหมุนวนอัดเข้ามาในร่างกาย พลังจะเข้ามาอุดเอาของเสีย สารพิษที่ค้างในร่างกายออกมารวมกันที่จุดใดจุดหนึ่งในร่างกาย

วิธีที่ 12 การปรับสภาพกาย 4 (การล้างกาย คลายพลังออก 1)

นำพระมิด 2 ก้อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ มีระยะห่างกันประมาณ 1 เมตร หันด้านฐานพระมิดทั้งคู่เข้าหากัน / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้งสองก้อน หันหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ / จะเกิดพลังหมุนคลายเอาของเสียที่ถูกอุดออกมารวมกัน จากวิธีหมุนล้างกายอัดพลังเข้า 1 ออกไปจากร่างกาย

วิธีที่ 13 การปรับสภาพกาย 5 (การล้างกาย อัดพลังเข้า 2)

นั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ในท่าทำสมาธิปกติ หรือท่าที่สะดวก มือขวาวางบนเข่าขวา มือซ้ายวางบนเข่าซ้าย นำพระมิดมาวางบนฝ่ามือขวา และมือซ้าย ให้ปลายแหลมชี้

ขึ้นข้างบน จะเกิดพลังพระมิดหมุนวนอัดเข้ามาในร่างกาย พลังจะเข้ามาดูเอาของเสีย สารพิษที่ตกค้างในร่างกายออกมารวมกันที่จุดใดจุดหนึ่งในร่างกาย

วิธีที่ 14 การปรับสภาพกาย 6 (การล้างกาย คลายพลังออก 2)

เป็นวิธีที่ต่อเนื่องจาก การหมุนล้างกายอัดพลังเข้า / นั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ในท่าทำสมาธิปกติ หรือท่าที่สะดวก มือขวาวางบนเข่าขวา มือซ้ายวางบนเข่าซ้าย นำพระมิดมาวางบนฝ่ามือขวา และมือซ้าย ให้ปลายแหลมชี้ขึ้นด้านบน จะเกิดพลังหมุนคลายเอาของเสียที่ถูกดูดออกมารวมกัน จากวิธีหมุนล้างกายอัดพลังเข้า 2 ออกไปจากร่างกาย

วิธีที่ 15 การปรับสภาพใจ 1 (การล้างอารมณ์ของใจ 1)

นำพระมิด 2 ก้อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ มีระยะห่างกันประมาณ 1 เมตร หันด้านปลายแหลมของพระมิดก้อนที่อยู่ทางทิศเหนือให้หันมาทางทิศใต้ ส่วนก้อนที่อยู่ทิศใต้วางให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือตามปกติ / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้งสองก้อน หันหน้าไปทางทิศเหนือ / ระหว่างพระมิดทั้งคู่จะเกิดพลังพระมิด เพิ่มขึ้น 50 % วิธีนี้ใช้สำหรับช่วยรักษาโรคหัวใจ ช่วยขับอารมณ์ที่ค้างในใจ

วิธีที่ 16 การปรับสภาพใจ 2 (การล้างอารมณ์ของใจ 2)

นำพระมิด 2 ก้อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ มีระยะห่างกันประมาณ 1 เมตร หันด้านปลายแหลมพระมิดทั้งคู่เข้าหากัน / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้งสองก้อน หันหน้าไปทางทิศเหนือ / ระหว่างพระมิดทั้งคู่จะเกิดพลังพระมิดเพิ่มขึ้น 100 % วิธีนี้ใช้สำหรับช่วยรักษาโรคหัวใจ ช่วยขับอารมณ์ที่ค้างในใจ

วิธีที่ 17 การปรับสภาพใจ 3 (การล้างใจ อัดพลังเข้า 1)

นำพระมิด 2 ก้อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ มีระยะห่างกันประมาณ 1 เมตร หันด้านปลายแหลมพระมิดทั้งคู่เข้าหากัน / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้งสองก้อน หันหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จะเกิดพลังพระมิดหมุนวนอัดเข้ามาในใจ พลังจะเข้ามาดูเอาอารมณ์ที่ค้างในใจออกมารวมกัน

วิธีที่ 18 การปรับสภาพใจ 4 (การล้างใจ คลายพลังออก 1)

นำพระมิด 2 ก้อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ มีระยะห่างกันประมาณ 1 เมตร หันด้านปลายแหลมพระมิดทั้งคู่เข้าหากัน / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้งสองก้อน หันหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ จะเกิดพลังพระมิดหมุนวนคลายอารมณ์ที่ค้างในใจออกไปจากใจ

วิธีที่ 19 การปรับสภาพใจ 5 (การล้างใจ อัดพลังเข้า 2)

นั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ในท่าทำสมาธิปกติ หรือท่าที่สะดวก มือขวาวางบนเข่าขวา มือซ้ายวางบนเข่าซ้าย นำพระมิดมาวางบนฝ่ามือขวา และมือซ้าย ให้ปลายแหลมชี้ลงกลางฝ่ามือ จะเกิดพลังพระมิดหมุนวนอัดเข้ามาในใจ พลังจะเข้ามาดูเอาอารมณ์ที่ค้างในใจ ออกมารวมกัน

วิธีที่ 20 การปรับสภาพใจ 6 (การล้างใจ คลายพลังออก 2)

นั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ในท่าทำสมาธิปกติ หรือท่าที่สะดวก มือขวาวางบนเข่าขวา มือซ้ายวางบนเข่าซ้าย นำพระมิดมาวางบนฝ่ามือขวา และมือซ้าย ให้ปลายแหลมชี้ลงกลางฝ่ามือ จะเกิดพลังพระมิดหมุนวนคลายอารมณ์ที่ค้างในใจออกไปจากใจ

วิธีที่ 21 การทำจิตให้อยู่เหนือ

นำพระมิด 2 ก้อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ โดยวางห่างกันประมาณ 1 เมตร หันด้านปลายแหลมพระมิดเฉพาะก้อนที่อยู่ทางทิศใต้เหนือมาทางทิศเหนือ โดยให้ฐานพระมิดทำมุมกับพื้นที่วางพระมิดประมาณ 45 องศา ส่วนก้อนที่อยู่ทิศเหนือวางให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือตามปกติ / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้งสองก้อน หันหน้าไปทางทิศเหนือ / จะทำให้จิตลอยอยู่เหนือร่างกาย

วิธีที่ 22 การหมุนโดยใช้สนามพลังพระมิด

เป็นการใช้พระมิดสองก้อนสร้างสนามพลังพระมิด ในสนามพลังจะมีการหมุนวนใน 2 ลักษณะ คือ พลังที่หมุนคลายขับของเสียในร่างกายออกมา และพลังที่หมุนอัดนำพลังที่ดีเข้าสู่ร่างกาย วิธีการนี้จะเริ่มจากการหมุนคลายพลังออก ก่อน ที่จะหมุนอัดพลังเข้า

นำพระมิด 2 ก้อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ มีระยะห่างกันประมาณ 1 เมตร หันด้านปลายแหลมพระมิดของก้อนที่อยู่ทางทิศเหนือให้มาทางทิศใต้ โดยให้ฐานพระมิดทำมุมกับพื้นที่วางพระมิดประมาณ 45 องศา ก้อนที่อยู่ทิศใต้วางให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือตามปกติ / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้งสองก้อน มีลักษณะการนั่งสมาธิอยู่ 6 แบบ ให้ผู้ปฏิบัติเลือกใช้ตามวัตถุประสงค์ คือมีระดับของการหมุนคลายพลังออกและหมุนอัดพลังเข้า ดังนี้

พลังหมุนออกน้อย	นั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จะเกิดแรงเหวี่ยงหมุนน้อยๆ
พลังหมุนออกปานกลาง	นั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันตก จะเกิดแรงดึงตัวเราไปทางทิศเหนือ ทิศใต้ สลับกัน
พลังหมุนออกมาก	นั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ จะเกิดแรงหมุนเหวี่ยงมากที่สุด หลังจากหมุนเอาของเสียออกจากร่างกายแล้ว ต่อไปก็จะเป็นการหมุนเอาพลังที่ดีเข้ามาสู่ร่างกาย คือ
พลังหมุนเข้าน้อย	นั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จะเกิดแรงเหวี่ยงหมุนน้อยๆ
พลังหมุนเข้าปานกลาง	นั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออก จะเกิดแรงดึงตัวเราไปทางทิศเหนือ ทิศใต้ สลับกัน
พลังหมุนเข้ามาก	นั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จะเกิดแรงหมุนเหวี่ยงมากที่สุด

วิธีใช้พระมิด 3 ก้อน

วิธีที่ 1 การรับพลังเพื่อทำให้กายสว่าง / เสริมพลังกาย

นำพระมิด 2 ก้อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ ให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือ มีระยะห่างกันประมาณ 1 เมตร เหมือนวิธีการหลบเส้นแรงแม่เหล็ก / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้ง 2 ก้อน หันหน้าไปทางทิศเหนือ / นำพระมิดอีก 1 ก้อนมาวางบนฝ่ามือขวา วางให้ด้านหน้าตัด ตั้งฉากกับทิศเหนือ เหมือนกับวิธีใช้พระมิด 1 ก้อน / เมื่อนั่งสมาธิไปสักครู่จะมีแสงสว่างสีเหลืองไหลเข้ามาสู่ร่างกาย ทำให้ร่างกายสว่างขึ้นจากเดิม

วิธีที่ 2 การรับพลังเพื่อให้ใจสว่าง / เสริมพลังใจ

นำพระมิด 2 ก้อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ ให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือ มีระยะห่างกันประมาณ 1 เมตร เหมือนวิธีการหลบเส้นแรงแม่เหล็ก / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้ง 2 ก้อน หันหน้าไปทาง ทิศใต้ / นำพระมิดอีก 1 ก้อนมาวางบนฝ่ามือขวา วางให้ด้านหน้าตัด ตั้งฉากกับทิศเหนือ เหมือนกับวิธีใช้พระมิด 1 ก้อน / เมื่อนั่งสมาธิไปสักครู่จะมีแสงสว่างสีขาวไหลเข้ามาสู่ร่างกายโดยเฉพาะที่หัวใจ ทำให้ใจสว่าง

วิธีที่ 3 การดูของเสีย หรือ การคลายอารมณ์ อย่างรวดเร็ว

นั่งสมาธิในท่าเท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาวางบนเข่าขวา มือซ้ายวางบนเข่าซ้าย หรือท่าใดท่าหนึ่งที่จะสะดวกสบาย แล้วนำพระมิดที่เตรียมไว้มาวางบนฝ่ามือขวา มือซ้าย และ ที่กลางศีรษะ วางให้ด้านหน้าตัดด้านใดด้านหนึ่งตั้งฉากกับทิศเหนือ กลับตาเบาๆ ฟ่อนคลายกล้ามเนื้อ พระมิดจะดูดซับเอาอารมณ์ ความเจ็บปวด ความหนักตัวออกไปจากร่างกาย และ จิตใจ อย่างรวดเร็ว

การใช้พระมิด 3 ก้อน วิธีการต่อไป จะต้องจัดเตรียมพระมิดให้อยู่เหนือศีรษะ 1 ก้อน และจัดตั้งพระมิด อีก 2 ก้อน ไว้บนฐาน ตามวิธีการที่จะใช้ประโยชน์ ดังนี้

วิธีที่ 4 การปรับสภาพกาย

จัดวางพระมิดทั้งคู่อ้อยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกัน ในแนวทิศเหนือ - ทิศใต้ ให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือ หันด้านฐานของพระมิดทั้งคู่เข้าหากัน นั่งหันหน้าไปทางทิศเหนือ โดยอยู่ระหว่างพระมิดทั้งคู่ และตรงกับพระมิดที่อยู่เหนือศีรษะ กลับตาลง ฟ่อนคลายกล้ามเนื้อ ทำตัวเบาๆ แล้วใช้จินตนาการไปที่พระมิดทั้งสองก้อนที่อยู่ข้างหน้าและ ข้างหลังพร้อมกัน จะรู้สึกถึงสนามพลังจากพระมิดที่เข้ามากระทำต่อร่างกาย ก็ให้คล้อยตามพลังที่ชักนำให้ร่างกายเคลื่อนไหว พลังที่เกิดขึ้นนี้จะเข้ามาจับของเสีย คลายความปวด ความตึง ความเมื่อยล้าของกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น เพื่อปรับสภาพร่างกายที่บกพร่องให้เป็นปกติ

วิธีที่ 5 การปรับสภาพใจ

จัดวางพระมิตทั้งคู่ให้อยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกัน ในแนวทิศเหนือ - ทิศใต้ ให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือ หันด้านยอดแหลมของพระมิตทั้งคู่เข้าหากัน นั่งหันหน้าไปทางทิศเหนือ โดยอยู่ระหว่างพระมิตทั้งคู่ และตรงกับพระมิตที่อยู่เหนือศีรษะ หลังคาถง ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ทำตัวเบาๆ แล้วใช้จินตนาการไปที่พระมิตทั้งสองก่อนที่อยู่ข้างหน้า ข้างหลังพร้อมกัน จนรู้สึกถึงสนามพลังจากพระมิตที่เข้ามากระทำต่อหัวใจ ก็ให้คล้อยตามพลังและอาการที่เกิดขึ้นกับหัวใจ พลังที่เกิดขึ้นจะเข้ามาคลายอารมณ์ ความรู้สึกที่ติดขัด ไม่สบายใจ ให้ไหลคลายออกมา เพื่อปรับสภาพอารมณ์ให้เป็นปกติ

วิธีที่ 6 การปรับสภาพกายและใจ เพื่อช่วยให้นอนหลับง่าย หลับสบาย

จัดวางพระมิตทั้งคู่ให้อยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกัน ในแนวทิศเหนือ - ทิศใต้ ให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือ หันด้านฐานของพระมิตที่อยู่ทางทิศเหนือให้มาทางทิศใต้ ส่วนพระมิตทางทิศใต้วางให้ปลายแหลมตั้งขึ้นตามปกติ

ก่อนนอน นั่งหันหน้าไปทางทิศเหนือ ในท่าทำสมาธิอยู่ระหว่างพระมิตทั้งคู่ และตรงกับพระมิตที่อยู่เหนือศีรษะ หลังคาถง ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ทำตัวเบาๆ แล้วใช้จินตนาการไปที่พระมิตทั้งสองก่อนที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลังพร้อมกัน จนรู้สึกถึงสนามพลังจากพระมิตที่เข้ามากระทำต่อกายและใจ ก็ให้เรากล้อยตามพลังและอาการที่เกิดขึ้น พลังที่เกิดขึ้นจะเข้ามาผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ผ่อนคลายอารมณ์ ทำให้รู้สึกสบายกายสบายใจ

เมื่อจะนอนก็ให้ร่างกายอยู่ระหว่างพระมิตทั้งคู่ และจะนอนหลับได้สบายที่สุดหากหันศีรษะไปทางทิศเหนือ

วิธีใช้พระมิต 4 ก่อน

การใช้พระมิต 4 ก่อนจะเป็นการใช้พระมิตเพื่อกระตุ้นจุดลมปราณ 12 จุด โดยอาจจะใช้ทั้ง 4 ก่อนในคราวเดียวกันเลยก็ได้ หรือ จะนำพระมิต 2 ก่อนมาใช้ร่วมกับวิธีเดิม คือวิธีใช้พระมิต 2 ก่อนเพื่อหมุนโดยใช้สนามพลังพระมิตหมุนเอาของเสียออกไป และ หมุนรับพลังพระมิตเข้ามาในร่างกายก็ได้ โดยมีวิธีการใช้ตามลำดับดังนี้

นำพระมิด 2 ก่อนมาวางให้ตรงกันในแนวทิศเหนือ ทิศใต้ ให้ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับทิศเหนือ โดยวางห่างกันประมาณ 1 เมตร ตามวิธีการหลบเส้นแรงแม่เหล็ก / นั่งสมาธิอยู่ระหว่างพระมิดทั้ง 2 ก่อน หันหน้าไปทาง ทิศเหนือ /

นำพระมิดอีก 2 ก่อนมาวางบนฝ่ามือทั้งสองข้าง คว่ำพระมิดทั้งสองก่อนลง ให้ปลายพระมิดที่มลงกลางฝ่ามือ แล้วรวมนิ้วมือทั้งสองข้างกำพระมิดทั้งคู่ไว้ แบบวิธีการคึงพลังปราณ / ตรวจดูในร่างกายว่าจุดลมปราณจุดไหนอุดตัน ให้ใช้จิตเข้าไปกระตุ้นจนโล่ง เมื่อโล่งหมดแล้วก็เดินลมปราณให้ผ่านทั้ง 12 จุดเป็นวงกลมคู่ การกระตุ้นจุดลมปราณโดยถือพระมิดไว้จะช่วยให้กระตุ้นจุดลมปราณที่อุดตันให้โล่งได้เร็วกว่าการใช้จิตเพียงอย่างเดียว

เมื่อเส้นลมปราณทั้ง 2 เส้นที่ผ่านจุดลมปราณรวม 12 จุด โล่ง ลมปราณเดินสะดวกดีแล้ว ก็พักจิตและลมปราณ โดยเปลี่ยนวิธีการถือพระมิด จากการที่ให้ปลายพระมิดที่มลง ก็พลิกให้ปลายพระมิดหงายขึ้น เหมือนกับการถือพระมิด 2 ก่อนแบบวิธีการคลายอารมณ์

วิธีใช้พระมิด 9 ก่อน

การใช้พระมิด 9 ก่อน เป็นการสร้างสนามพลังพระมิด ที่ให้พลังครอบคลุมพื้นที่ได้อย่างกว้างขวางเหมือนกับการได้สร้างพระมิดขนาดใหญ่ขึ้นมา เพื่อให้คนจำนวนมากสามารถรับพลังพระมิดพร้อมๆ กันได้ โดยมีวิธีติดตั้งดังนี้

วิธีการจัดวาง

นำพระมิดจำนวน 8 ก่อน ไปวางในตำแหน่งของทิศทั้งแปด คือ ทิศเหนือ ทิศตะวันออก ทิศใต้ ทิศตะวันตก ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ทิศตะวันตกเฉียงใต้ ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ วางให้ปลายแหลมตั้งขึ้น ด้านหน้าตัดตั้งฉากกับแนวทิศแต่ละทิศ สำหรับก่อนที่ 9 ให้ตั้งหรือแขวนไว้ ให้สูงกว่าความสูงของคน และควรตั้งอยู่ ณ บริเวณจุดศูนย์กลางของพระมิดทั้ง 8 ก่อน ซึ่งเป็นแนวเส้นทิศทั้งแปดมาตัดกัน เมื่อจัดตั้งพระมิดเช่นนี้แล้วภายในรัศมีของพระมิดทั้ง 8 ก่อน ก็จะเกิดพลังพระมิดหมุนวนอยู่ภายใน โดยที่ลักษณะของพลังพระมิด ณ แต่ละทิศจะแตกต่างกันออกไป เพื่อที่จะรับพลังพระมิด ผู้ปฏิบัติสามารถ นั่ง ยืน นอน หรืออยู่ในอิริยาบถใดๆ ได้ทั้งหมด ขอให้เพียงแต่อยู่ ณ ทิศที่จะรับพลังเท่านั้น

การรับพลังพระมิตตามทิศต่างๆ

การหันหน้าไปในแต่ละทิศในสนามพระมิตมีคุณประโยชน์และมีลักษณะพลังที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

1. ทิศเหนือ

- มีคุณประโยชน์ เพื่อปรับเส้นแรงแม่เหล็กในร่างกายให้เรียงกันเป็นปกติ / ทำกายใจให้สว่าง / จิตสงบ
- ลักษณะพลัง มีแรงดึงตัวไปข้างหน้า ข้างหลัง สลับกัน / แสงสว่างสีเหลือง - สีขาว ไหลเข้ามาในร่างกาย

2. ทิศตะวันออก

- มีคุณประโยชน์ เพื่อดึงเส้นเอ็นนวคกล้ามเนื้อปรับการจัดเรียงกระดูกเส้นประสาท
- ลักษณะพลัง มีแรงดึงตัวไปทางซ้าย ทางขวา และจุดที่บกร่อง

3. ทิศตะวันออกเฉียงใต้

- มีคุณประโยชน์ เพื่อหมุนอัดพลังเข้า ดึงของเสียออกจากเซลล์ในร่างกาย
- ลักษณะพลัง มีแรงหมุนเหวี่ยงอัดเข้ามาในร่างกาย ตามจุดที่บกร่อง

4. ทิศตะวันตกเฉียงใต้

- มีคุณประโยชน์ เพื่อหมุนคลายพลังออก ขับของเสียออกจากร่างกาย
- ลักษณะพลัง มีแรงหมุนเหวี่ยงดันเอาของเสียออกจากร่างกาย

5. ทิศตะวันตก

- มีคุณประโยชน์ เพื่อคลายพลังออกจากร่างกาย / เป็นการพักร่างกาย
- ลักษณะพลัง มีแรงดูดตัวเราไปข้างหน้า คือทางทิศตะวันตก พลังที่ค้างในร่างกายจะถูกดูดออกไปจนตัวเบา ความรู้สึกตัวตนเป็นความว่าง

6. ทิศใต้

- มีคุณประโยชน์ เพื่อทำจิตให้อยู่เหนือกาย เข้าไปสู่อวกาศ / เป็นการพักจิตใจ
- ลักษณะพลัง มีแรงดึงความรู้ขึ้นไปข้างบน ลอยขึ้นไปเหนือร่างกาย จนเข้าไปสู่อวกาศที่เวิ้งว้าง

ทั้งหกทิสจะเป็นทิสที่ใช้งานมากที่สุดเพราะมีพลังเคลื่อนไหวยู่มากที่สุด ส่วนอีกสองทิสที่เหลือก็มีพลังเหมือนกันแต่ไม่มากพอที่จะใช้ในการรักษาโรค คือ

ทิสตะวันออกเฉียงเหนือ มีคุณประโยชน์เพื่อ หมุนอัดพลังเข้า

ทิสตะวันตกเฉียงเหนือ มีคุณประโยชน์เพื่อ หมุนคลายพลังออก

ในการรับพลังเพื่อรักษาโรคนั้นจะมีลำดับของการรับพลังคือ เมื่อเข้ามาอยู่ในสนามพลังพีระมิดแล้วให้เริ่มรับพลังทางทิสเหนือก่อน จากนั้นจึงเปลี่ยนมาทางทิสตะวันออก ทิสตะวันออกเฉียงใต้ ทิสตะวันตกเฉียงใต้ ทิสตะวันตก ตามลำดับ และก่อนจะออกจากสนามพลังพีระมิดก็ให้รับพลังทางทิสเหนืออีกครั้ง

การรับพลังพีระมิดทางทิสตะวันออก ทิสตะวันออกเฉียงใต้ และ ทิสตะวันตกเฉียงใต้ จะมีพลังที่เข้าไปในร่างกายทำให้ร่างกายผู้ปฏิบัติมีการเคลื่อนไหวยู่มาก คือ จะออกท่าทางต่างๆ กันไป เหมือนกับการทำกายภาพบำบัด ทำกายบริหาร ดัดร่างกายเหมือนฝึกโยคะ ทำท่าฤาษีคัตตน รำมวยจีน บีบนวดร่างกายเหมือนกับหมอนวด เพราะพลังพีระมิดจะเข้าไปทำงานในลักษณะ การนวดกล้ามเนื้อ การดึงเส้นเอ็น ตามจุดที่ร่างกายปวดเมื่อย บกพร่อง หรืออีกลักษณะหนึ่ง พลังจะเข้าไปชักจูงให้มือผู้ปฏิบัติไป บีบ คลึง กด นวด ตามจุดที่ร่างกายปวดเมื่อย บกพร่อง มีปัญหา ก็ให้ผู้ปฏิบัติคล้อยตามพลังที่เกิดขึ้น ไม่ควรฝืนและต้านพลัง เพราะพลังกำลังเข้ามารักษาความบกพร่องในร่างกายตามจุดอวัยวะต่างๆ อยู่ การฝืนจะทำให้การรักษาไม่ได้ผล

นอกจากการจัดตั้งพีระมิดตามวิธีที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็ยังมีวิธีการจัดตั้งพีระมิดแบบใช้เฉพาะโรคเพื่อความเร็วในการรักษาด้วย กล่าวคือ

ผู้ที่เป็นโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต เส้นเอ็นทับเส้นประสาท ให้ปรับพีระมิดก้อนที่อยู่ทิศตะวันออก กับ ทิสตะวันตก โดยพลิกด้านฐานเข้ามาหากัน แล้วหันหน้าไปทางทิสตะวันออก จะเกิดพลังพีระมิดไหลเข้ามานวด มาบริหารจุดที่บกพร่องในร่างกาย เพิ่มจากเดิมอีกราว 75 %

ผู้เป็นโรคหัวใจปรับพีระมิดก้อนที่อยู่ทิศเหนือ หันปลายแหลมมาทิสใต้จะได้รับพลังเพิ่มจากเดิมอีก 50 %

ผู้เป็นโรคทางกายต่างๆ หรือ ผู้ที่ต้องการรับพลังเพิ่มจากระดับพลังปกติ ให้ปรับพีระมิดก้อนที่อยู่ทิศเหนือ หันด้านฐานมาทางทิสใต้ จะได้รับพลังเพิ่มจากเดิมอีก 50 %

วิธีใช้พระมิด 10 ก่อน

การใช้พระมิด 10 ก่อน มีจุดประสงค์การใช้เพื่อสร้างแกนพลังงานพระมิด เพื่อ เพิ่มพลังในการดูดของเสียออกจากร่างกาย และ สร้างเป็นสนามพลังธาตุศูนย์ ที่สามารถลดเส้นแรงแม่เหล็กได้มากกว่าเดิม

โดยธาตุศูนย์นั้น คือ พลังที่เกิดจากการหักล้างกันของเส้นแรงแม่เหล็กที่หักเหมาจากฐานพระมิด โดยใช้การปรับฐานพระมิด 2 ก่อนให้เข้ามาอยู่ในแนวเดียวกัน

วิธีการจัดวาง

วิธีที่ 1 ลักษณะการจัดวางเหมือนกับการจัดวางพระมิด 9 ก่อน โดยเพิ่มก้อนที่ 10 ที่จุดศูนย์กลางของสนามพลัง ณ ด้านล่างตรงกับพระมิดก้อนที่ 9 โดยให้พลิกด้านฐานพระมิดขึ้นมา ด้านฐานของพระมิดก้อนล่างจะตรงกับพระมิดก้อนบน ลักษณะการจัดตั้งแบบนี้จะเกิดแกนพลังงานระหว่างพระมิดก้อนบนกับก้อนล่างขึ้น เหมือนกับแกนของโลก ของดวงดาวต่างๆ จะเป็นแกนพลังธาตุศูนย์ที่เกิดจากการหักล้างกันของเส้นแรงแม่เหล็กที่มาจากพระมิดก้อนบนกับพระมิดก้อนล่าง แกนพลังที่เกิดขึ้นจะแผ่พลังออกไปรอบแกนโดยมีพระมิดอีก 8 ก้อนทำหน้าที่สะท้อนพลังให้พลังหมุนวนอยู่ในอาณาบริเวณที่จัดวางพระมิดไว้

วิธีที่ 2 เมื่อจัดตั้งแกนได้แล้ว ให้วางพระมิดไว้ตามมุมห้องต่างๆ ให้ขนานกับผนังห้อง โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงทิศทาง วางเพียงเพื่อให้พระมิดกั้นพลังที่ออกมาจากแกนไม่ให้ออกไปข้างนอก ซึ่งอาจใช้พระมิดน้อยกว่า 8 ก้อน วิธีนี้จะสะดวกในการจัดตั้ง แต่จะให้พลังน้อยกว่าวิธีแรก แต่ก็ไม่ควรน้อยกว่า 4 ก้อน เพื่อปิดด้านทั้งสี่ที่พลังจะไหลออกไป และแกนพลังงานก็ไม่จำเป็นต้องอยู่ที่จุดศูนย์กลางเสมอไป

ลักษณะของพลังที่เกิดขึ้น และคุณประโยชน์

จะรู้สึกเป็นแรงดึงดูดตัวคนเข้าไปหาแกน หรือหมุนรอบแกน เหมือนกับตัวคนเราที่หมุนรอบโลกอยู่ในอิทธิพลแรงดึงดูดของโลก

ถ้าหากมีรังสี สารเคมี ของเสีย อารมณ์ ที่ค้างอยู่ในร่างกาย อาจจะรู้สึกเป็นคลื่นความร้อนที่ไหลเข้ามาละลาย แต่เมื่อสิ่งเหล่านี้ออกหมดแล้ว ถ้าหากยังอยู่ในสนามพลังจะรู้สึกเย็นสบาย หายใจ

ได้ลึกและโล่งกว่าอยู่ข้างนอก เมื่อนั่งสมาธิไปนานๆก็จะรู้สึกว่ามีจิตมีความสงบราบเรียบไม่มีคลื่นใดๆ ปรากฏและรบกวน

วิธีการใช้ประโยชน์

ลักษณะการใช้ประโยชน์จากพระมิต 10 ก่อนจะมีอยู่ 2 แบบใหญ่ๆ แบบแรก เป็นการรับพลังตามทิศต่างๆ และ แบบที่สอง ใช้พลังพระมิตประกอบในการทำสมาธิ ซึ่งไม่ต้องคำนึงว่าจะนั่งสมาธิหันหน้าไปในทิศทางใด

วิธีรับพลัง

1. หันหน้าไปทิศเหนือ เพื่อ คลายพลังออกจากร่างกาย
2. หันหน้าไปทิศตะวันออก เพื่อ ดูดของเสีย
3. หันหน้าไปทิศตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อ หมุนอัดพลังเข้า
4. หันหน้าไปทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อ หมุนคลายพลังออก
5. หันหน้าไปทิศตะวันตก เพื่อ รับพลังพระมิต
6. หันหน้าไปทิศใต้ เพื่อ ดึงเส้นเอ็น

วิธีทำสมาธิโดยใช้พลังพระมิตมาเสริม

นั่งหันหน้าไปทางทิศใดก็ได้ แต่ถ้าจะให้ง่ายต่อการกำหนดจิต ควรนั่งหันหน้าเข้าหาแกนพลังพระมิต จากนั้น ก็ทำสมาธิ ตามวิธีการที่มีให้เลือก 3 วิธี ซึ่งเป็นวิธีทำสมาธิสำหรับพระมิต 10 ก่อน คือ

1. การกระตุ่น – ส่งความรู้สึกไปที่แกนพลังงาน และนึกความรู้สึกเข้าไปชนที่แกนเป็นจังหวะ ๆ ละ 1 วินาที พร้อมกับนับเลขกำกับไปด้วย / จะเกิดแรงสั่นตื้อขึ้นในตัวของเรา โดยเฉพาะจุดที่บกพร่องที่ป่วย พลังจะเข้ามาละลายให้
2. การหมุน – ส่งความรู้สึกหมุนวนกลับไปกลับมา ระหว่างตัวเราโดยเฉพาะจุดที่บกพร่องกับ แกนพลัง / จะเกิดแรงเหวี่ยงหมุนระหว่างตัวเรากับแกน ดูดเอาของเสียออกมา

3. การดึงพลัง – ส่งความรู้สึกไปที่แกนพลัง และนี่ก็ความรู้สึกลมหายใจเข้าดึงพลังจากแกนเข้ามาอัดมาจุดจุดในร่างกายที่เจ็บป่วย / พลังเข้ามาดันเอาของเสียความเจ็บป่วยออกไป

การทำความสะอาดพระมิด

การใช้ประโยชน์จากพลังพระมิดไม่ว่าด้วยวิธีการใดก็ตาม เมื่อนำมาใช้ไปจนถึงจุดหนึ่งพระมิดจะเสื่อมคุณภาพลงไป เพราะของเสียที่ออกมาจากร่างกายของคน ที่เป็น อารมณ์ เป็น คลื่นสนามแม่เหล็ก หรือเป็นพลังปรมาณที่ไม่ดี จะเข้าไปอุดตันอยู่ในก้อนพระมิด ทำให้การหักเห เส้นแรง หรือการดึงดูดพลังปรมาณที่ดีเข้ามาในก้อนพระมิดลดประสิทธิภาพไปลง ซึ่งจะรู้ได้จากการสัมผัสพลังได้น้อยลง ในกรณีเช่นนี้ ก็จะต้องทำความสะอาดพระมิดโดยใช้พลังจิต โดยประยุกต์ใช้การทำสมาธิ ไหว นิ่ง ว่าง มาทำความสะอาด

วิธีการ

ไหว - คือ จังหวะที่เคลื่อนความรู้สึกจากตัวผู้ปฏิบัติไปหาขอดแหลมพระมิดที่เราต้องการทำความสะอาด

นิ่ง - คือ จังหวะที่ความรู้สึกของผู้ปฏิบัติมากระทบกับขอดแหลมพระมิด

ว่าง - คือ จังหวะที่เคลื่อนความรู้สึกจากขอดแหลมพระมิด เคลื่อนขึ้นไปสู่อวกาศ

จากจังหวะ ว่าง ให้เคลื่อนความรู้สึกกลับลงมาที่ตัวผู้ปฏิบัติ เพื่อมาเริ่มต้นที่จังหวะ ไหว ใหม่ จากจังหวะ ไหว ก็ ไปจังหวะ นิ่ง จากนั้นก็ไป ว่าง ทำตามลำดับไปเรื่อยๆ จนรู้สึกว่า ตัวผู้ปฏิบัติ และความรู้สึกที่เคลื่อนไปที่ก้อนพระมิด เกิดภาวะของความ เบา โปร่งโล่ง ขึ้น ก็แสดงว่า ก้อนพระมิดสะอาดแล้ว

4.3 การดำเนินงานของศูนย์พลังพระมิด

หลังจากที่ พระอาจารย์รัตน์ ได้ทราบวิธีสร้างสนามพระมิด จากพระมิด 9 ก้อน และได้ทดลองใช้จนมั่นใจถึงคุณประโยชน์ในช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้ว ต่อมาก็ได้มีความคิดที่จะเผยแพร่ความรู้ที่ท่านมีอยู่ให้แพร่หลายออกไปเพราะเล็งเห็นว่าจะเป็นความรู้ที่ช่วยเหลือผู้ที่เจ็บป่วยด้วยโรคร้ายต่างๆ ในสังคมได้มาก ดังนั้นพระอาจารย์รัตน์จึงได้เปิดศูนย์พลังพระมิด ภายในตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นการเปิดศูนย์ที่ไม่ได้มีจุดประสงค์ทางธุรกิจหากำไรจากการให้บริการ แต่เพื่อเป็นสถานที่เผยแพร่ความรู้เรื่องพลังพระมิด โดยมีเจ้าหน้าที่ศูนย์และวิทยากรที่เป็นลูกศิษย์เป็นอาสา

สมัคร คอยให้คำแนะนำในเรื่องการฝึกสมาธิด้วยสำหรับผู้ที่สนใจ โดยสำหรับพระอาจารย์รัตนเอง ก็จะเดินทางมาสอนวิธีการใช้พลังพระมิดและวิธีการทำสมาธิ ที่ศูนย์พลังพระมิดแห่งนี้เป็นประจำ สม่ำเสมอ และมีการจัดอบรมสมาธิให้แก่ผู้สนใจเดือนละครั้ง

ผู้ที่มาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพระมิดจะมาในเวลาที่แตกต่างกัน และใช้ระยะเวลาอยู่ที่ ศูนย์ฯ แตกต่างกัน คืออาจจะมาทดลองชั่วคราวหรือมาประจำสม่ำเสมอ อาจจะยืนและนั่งสมาธิหรือนอนรับพลังพระมิดนับเป็นชั่วโมงหรือไม่ก็นาที แรกๆ มีผู้มาใช้บริการที่ศูนย์ฯ ไม่มากนัก แต่หลังจากปี พ.ศ.2544 มาแล้วก็ปรากฏว่าผู้ให้บริการเพิ่มจำนวนขึ้น และจากการมาที่ศูนย์ฯ ติดต่อกันเกือบทุกวันหรือหลายครั้งต่อสัปดาห์ ก็ทำให้บุคคลเหล่านี้มีความคุ้นเคยกันมากขึ้น มีการพูดคุยเรื่องส่วนตัว ปรัชญาหรือเรื่องความเจ็บป่วย แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ในเรื่องของพลังจิต เรื่องของสมาธิ เรื่องของการใช้พระมิดเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ กัน ฯลฯ นานวันเข้าก็เกิด “ความเป็นชุมชน” ของผู้ให้บริการเหล่านี้ขึ้น ก็มีความสนใจห่วงใย ดูแลทุกข์สุขช่วยเหลือเป็นที่พึ่งของกันและกัน และมีกิจกรรมทางศาสนาด้วยกัน เพื่อถวายภัตตาหารแด่พระอาจารย์รัตน และพระภิกษุลูกศิษย์ หรือนำเพ็ญกุศลในกิจการของวัดคอยเก็ง และสวนบุญรักษัธรรม หรือในที่อื่นๆ นอกจากนี้ก็ยังช่วยกันสนับสนุนค่าใช้จ่ายการดำเนินงานของศูนย์พลังพระมิดเป็นประจำทุกเดือนอีกด้วย

4.4 ผลของพระมิดที่มีต่อคุณภาพชีวิต

ในการนำเสนอผลของพระมิดที่มีต่อคุณภาพชีวิตของศาสนิกชนที่สนใจจะใช้พลังพระมิดเพื่อประโยชน์ต่างๆ กันนี้ จะได้ใช้ข้อมูลจากหลายส่วน ส่วนแรกได้แก่ข้อมูลจากแบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้ที่เข้ามารับการอบรมสมาธิ ณ ศูนย์พลังพระมิดและสวนบุญรักษัธรรม จำนวน 100 คน และกลุ่มที่สองคือผู้มาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพระมิดที่นับจนถึงเมื่อเก็บข้อมูลแล้วเสร็จเดือนพฤษภาคม 2544 มีประมาณ 700 คน ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้มาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพระมิด และข้อมูลจากกรณีศึกษาจำนวน 6 ราย ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพระมิดของผู้มาใช้บริการที่ได้จากผู้ดูแลศูนย์พลังพระมิด รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มาใช้บริการอย่างไม่เป็นทางการ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ดังจะได้กล่าวถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องไปโดยลำดับ

4.4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปฏิบัติสมาธิ / ผู้ใช้บริการ

ผู้ปฏิบัติสมาธิ

ผู้ที่เข้ามารับการอบรมสมาธิตามแนวทางของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ จากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ จำนวน 100 คน เป็นเด็ก 3 คน อายุ 9 , 12 และ 13 ปี ที่ติดตามบิดามารดามาปฏิบัติสมาธิ นอกนั้นเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยชาย 39 คน พระภิกษุสงฆ์ 1 รูป สามเณร 1 รูป รวมจำนวน 41 และหญิงจำนวน 59 คน มีอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 30) รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 31-40 ปี มีร้อยละ 21 ติดตามมาด้วยกลุ่มอายุ 51-60 ปี ซึ่งมีร้อยละ 18 ข้อที่น่าสังเกต คือ อัตราส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามารับการอบรมสมาธิที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี เป็นชายมากกว่าหญิงมาก และในภาพรวม ผู้หญิงในหลายกลุ่มอายุก็มีอายุมากกว่าผู้ชาย ในด้านการศึกษา เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48) เป็นผู้ที่ยังจบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยหรือปริญญาตรี ซึ่งจัดว่ามีการศึกษาค่อนข้างสูง รองลงไปที่มีอัตราส่วนไล่เรียงกัน คือ ร้อยละ 12 หรือ 13 เป็นผู้จบชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และปริญญาโท - เอก ผู้ปฏิบัติสมาธิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สมรสแล้ว (ร้อยละ 47) รองลงมาเป็นโสด (ร้อยละ 41) ซึ่งในจำนวนนี้มีสถานภาพเป็นนักบวชในพุทธศาสนา 2 รูป ในด้านอาชีพ พบว่าผู้ปฏิบัติสมาธิส่วนใหญ่จะค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 27) รองลงมาคือรับราชการ (ร้อยละ 25) นอกนั้นเป็นพนักงานบริษัทและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 17) และนักเรียนนักศึกษา (ร้อยละ 13) โดยที่ผู้ที่เป็นคนงานหรือลูกจ้างมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น ข้อที่น่าสังเกตก็คือ ไม่มีผู้ปฏิบัติสมาธิคนใดเลยที่เป็นชาวนาชาวไร่ ที่อยู่หรือภูมิลำเนาของผู้ปฏิบัติสมาธิเหล่านี้ก็พบว่าส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ถึงประมาณร้อยละ 64 รองลงมาเป็นจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือ (ดูตารางที่ 1 ถึงตารางที่ 5 ข้อ 3.1.1 ผู้ปฏิบัติสมาธิ ในภาคผนวก 3)

เมื่อพิจารณาประสบการณ์ในการฝึกสมาธิ ก็พบว่าผู้ให้ข้อมูลในอัตราส่วนสูงสุดคือ ร้อยละ 81 เคยมีประสบการณ์ด้านสมาธิมาก่อน โดยประเภทของสมาธิที่เคยปฏิบัติจะเป็นสมถกรรมฐาน คือ อานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้าออก และพุทโธ มากที่สุด รองลงมามีอัตราส่วนใกล้เคียงกันมาก ระหว่างสมาธิแนวทางพระอาจารย์รัตน์ กับสติปัฏฐาน 4 ขุบหนอพองหนอนอกนั้นเป็นสมาธิวิธีอื่นๆ โดยผู้ที่ไม่เคยฝึกสมาธิมาก่อน คือ ร้อยละ 19 (ในจำนวนนี้เป็นชายมากกว่าหญิง) ให้เหตุผลของการที่ไม่เคยปฏิบัติเลย ว่าเป็นเพราะไม่มีเวลาว่างหรือไม่สนใจมากที่สุด รองลงมาคือไม่เคยคิดที่จะศึกษามาก่อน และเหตุผลอื่นๆ คือ คิดว่ายากและไม่เคยเจ็บป่วยมาก่อน จึงไม่ได้สนใจเรื่องของสมาธิเท่าที่ควร

ในด้านระยะเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลเคยปฏิบัติสมาธิมาก่อน จากการศึกษาครั้งนี้ พบความแตกต่างในระหว่างเพศชายและเพศหญิง กล่าวคือ ในบรรดาเพศชายที่เคยปฏิบัติสมาธิมาก่อนส่วนใหญ่คืออัตราส่วนร้อยละ 40.6 เคยปฏิบัติสมาธิมาเกิน 10 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นระยะเวลาที่จัดว่าค่อนข้างนาน รองลงมา ร้อยละ 34.4 เคยปฏิบัติมาแล้ว 3-5 ปี ในขณะที่เพศหญิงที่เคยปฏิบัติสมาธิมาก่อนส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติมา 10 ปีขึ้นไป เช่นเดียวกับผู้ชาย แต่มีเพียงร้อยละ 26.5 เท่านั้น คิดตามมาด้วยผู้ที่เคยปฏิบัติมา 3-5 ปี มีร้อยละ 22.5 ข้อมูลนี้ค่อนข้างจะผิดแผกไปจากข้อมูลทั่วไป ที่มักจะพบว่าผู้หญิงเป็นผู้ที่เข้าวัด อุปถัมภ์ค้ำจุนพุทธศาสนา ประกอบศาสนกิจ และปฏิบัติสมาธิมากกว่าผู้ชาย โดยในภาพรวมของกรณีนี้ แม้จะพบว่าผู้หญิงมีอายุมากกว่าผู้ชายในหลายกลุ่มอายุ แต่ผู้ชายส่วนใหญ่ที่เคยปฏิบัติสมาธิมาก่อนกลับปฏิบัติมาเป็นเวลานานกว่าผู้หญิง ซึ่งในทางหนึ่งก็แสดงให้เห็นว่าเพศ อายุ และระยะเวลาของการปฏิบัติสมาธิไม่ได้แปรผันตามกัน แต่อีกทางหนึ่งก็อาจอธิบายได้ว่าผู้ชายที่มารับบริการที่ศูนย์พลังพิระมิด เป็นกลุ่มที่มีความสนใจทางพุทธศาสนาอย่างจริงจัง จนกระทั่งลงมือปฏิบัติธรรมตามหลักศาสนา

เมื่อพิจารณาในแง่ของความถี่ในการปฏิบัติสมาธิ ก็พบว่าทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ต่างทำๆ หยุดๆ ไม่ได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเช่นเดียวกัน สำหรับจุดประสงค์ในการมาอบรมสมาธิของผู้ปฏิบัติก็พบว่า มาเพื่อรักษาร่างกายและผลที่จะได้ทางด้านจิตใจมากที่สุด รองลงมา ก็คือ เพื่อรักษาโรคภัยไข้เจ็บของตัวเอง คิดตามมาด้วยความศรัทธาในพระอาจารย์รัตน์และศรัทธาในพุทธศาสนา อย่างไรก็ดี พบว่ามีผู้ปฏิบัติร้อยละ 15 ที่ให้เหตุผลว่ามาเพื่อทดลองดู ซึ่งก็คงจะเป็นการมาทดสอบพลังของพิระมิด และทดลองการใช้พิระมิดมาช่วยในการปฏิบัติสมาธินั่นเอง

ในด้านสถานะทางสุขภาพของผู้ปฏิบัติสมาธิที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีโรคประจำตัวถึงร้อยละ 69 โดยที่ทั้งกลุ่มชายและหญิง ซึ่งมีร่างกายปกติและมีโรคประจำตัวต่างก็มีอัตราส่วนเท่าๆ กัน โรคที่พบมากที่สุดก็คือโรคเมเร็ง (ประมาณหนึ่งในห้าของผู้ปฏิบัติ) รองลงมา ก็คือปวดตามร่างกาย ปวดศีรษะ โรคกระดูก และความดันโลหิตสูง นอกนั้นเป็นโรคอื่นๆ เช่น เนื้องอก โรคเครียด เบาหวาน เส้นเลือดอุดตัน ดับอักเสบ มดลูกโต ฯลฯ

ในประการสุดท้าย เมื่อสอบถามผู้ปฏิบัติว่าพลังจิตมีจริงหรือไม่ ปรากฏว่า ร้อยละ 98 ของผู้ตอบคิดว่ามีจริง โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าทราบมาจากการประสบการณ์ของตนเองในการใช้พลังจิต (เช่นติดต่อกับผู้อื่นได้ กำหนดจิตตนเองได้ อธิษฐานได้ ฯลฯ) และการที่จิตกับกายสัมพันธ์กัน รวมทั้งสามารถนำพลังจิตมารักษาร่างกาย และทำให้จิตใจมั่นคงด้วย (ดูตารางที่ 6-14 ในข้อ 3.1.1 ผู้ปฏิบัติสมาธิ ในภาคผนวก 3)

ผู้ให้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด

ในด้านข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้บริการที่ศูนย์พลังพระมิดพบว่า จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 200 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย ถึง 2 เท่าตัวเล็กน้อย กล่าวคือผู้หญิงมี 136 คน ขณะที่ผู้ชายมีเพียง 61 คนเท่านั้น รวมกับพระภิกษุสามเณรอีก 3 รูป เป็นจำนวน 64 ในด้านอายุ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในวัยกลางคน คืออายุ 31-50 ปี รองลงไปเป็นผู้ล่วงเข้าวัยสูงอายุ และวัยสูงอายุ คือ 51-70 ปี อย่างไรก็ตามพบความแตกต่างในด้านอายุระหว่างชายกับหญิง กล่าวคือหญิงในหลายกลุ่มอายุมีอายุมากกว่าชายในกลุ่มอายุเดียวกัน ซึ่งการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัยกลางคนนี้ก็สมารถอธิบายได้ว่า เมื่อล่วงเข้าวัยกลางคน คนทั่วไปก็สนใจที่จะดูแลสุขภาพของตนเองมากขึ้นจากเดิม โดยเฉพาะผู้สูงอายุก็จะสนใจสุขภาพของตนเองมากกว่าคนวัยอื่น ทำให้บุคคลเหล่านี้มาใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด

จุดประสงค์สำคัญที่ประชาชนผู้สนใจมาใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีอยู่ 3 ประการด้วยกัน และพบว่าผู้ที่มาด้วยจุดประสงค์ทั้งหมดนี้ มีอัตราส่วนใกล้เคียงกัน คือเพื่อรักษาโรค ปฏิบัติสมาธิ และมาทดลองดู นอกนั้นมาเพราะติดตามเพื่อนญาติ หรือคนรู้จักมา และระยะเวลาที่มาที่ศูนย์พลังพระมิด ก็ไม่บ่อยครั้งนักนับตั้งแต่เปิดศูนย์ฯ เมื่อปลายเดือนมิถุนายน 2543 ถึงเดือนพฤษภาคม 2544 ซึ่งการเก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยุติลงหรือประมาณ 11 เดือน ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ (กว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยหรือร้อยละ 54) มาศูนย์ฯ นานๆ ครั้ง มีผู้มาประจำเพียงร้อยละ 12 เท่านั้น

ในด้านประสบการณ์ของการปฏิบัติสมาธิ พบว่าผู้ให้บริการ ณ ศูนย์พลังพระมิดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.5) เคยปฏิบัติสมาธิมาก่อน ข้อที่น่าสังเกตก็คือ ผู้ชายส่วนใหญ่และผู้หญิงส่วนใหญ่ปฏิบัติสมาธิมาเกิน 10 ปี ขึ้นไป นอกนั้น กระจายตัวในช่วงเวลาต่างๆ กัน ซึ่งแสดงว่าผู้ที่มาใช้บริการ ณ ศูนย์แห่งนี้เป็นผู้ใส่ใจในธรรมะเป็นทุนเดิมอยู่แล้วเป็นส่วนใหญ่

ในเรื่องของสถานะสุขภาพ พบว่าผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่ร้อยละ 67.5 มีโรคประจำตัว โดยที่ผู้หญิงจะมีโรคประจำตัวมากกว่าผู้ชายซึ่งส่วนหนึ่งก็อาจจะเนื่องมาจากผู้หญิงในหลายกลุ่มอายุมีวัยสูงกว่าผู้ชาย เมื่อวัยของคนเราสูงขึ้น ก็มีโอกาasเป็นโรคได้มากกว่าผู้อยู่ในวัยเยาว์ ทั้งนี้โรคที่พบมากที่สุดก็คือปวดตามร่างกาย รองลงมาคือโรคกระดูกและข้อกับโรคภูมิแพ้ซึ่งมีอัตราส่วนใกล้เคียงกัน นอกนั้นเป็นโรคปวดศีรษะไมเกรน มะเร็งและความดันโลหิตสูง (ดูตารางที่ 15-21 ในข้อ 3.1.2 ผู้ให้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด ในภาคผนวก 3)

4.4.2 ว่าด้วยพลังพระมิด

ผู้ปฏิบัติสมาธิ

ก่อนมารับการอบรมสมาธิ ผู้เป็นกลุ่มตัวอย่างเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 32) เชื่อว่ามีพลังพระมิด ในขณะที่ร้อยละ 29 ไม่แน่ใจและเกือบหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 24) เชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง มีเพียงร้อยละ 10 ที่บอกว่าไม่เชื่อเลย แต่หลังจากรับการอบรมสมาธิแล้ว ความเชื่อนี้ก็เปลี่ยนแปลงไป โดยกลุ่มใหญ่ที่สุด คือ ร้อยละ 46 ของผู้ปฏิบัติสมาธิทั้งหมดเชื่อว่ามีพลังพระมิด รองลงมา ร้อยละ 41 เชื่อมาก ว่ามีพลังพระมิด ในขณะที่ ไม่มีผู้ใดไม่เชื่อเลยว่ามีพลังพระมิด แต่ร้อยละ 6 ยังไม่แน่ใจอยู่ว่ามีพลังพระมิดหรือไม่ และอีกร้อยละ 7 ยังเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่งอยู่ เมื่อสอบถามต่อไปว่าเคยทราบมาก่อนหรือไม่ว่าพลังพระมิดมีประโยชน์ ผู้ตอบส่วนใหญ่ร้อยละ 63 ไม่ทราบมาก่อน สำหรับผู้ที่ทราบ ส่วนใหญ่จะทราบว่าพระมิดสามารถบำบัดรักษาโรคได้ และทำให้สุขภาพกายใจดี ซึ่งผู้ตอบเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติสมาธิแนวทางพระอาจารย์รัตน์หรือเคยได้ยินได้ฟังเกี่ยวกับเรื่องพระมิดจากบรรดาลูกศิษย์ของพระอาจารย์รัตน์ หรือเป็นลูกศิษย์พระอาจารย์รัตน์มาก่อน รองลงมาผู้ตอบว่าพระมิดช่วยในการถนอมอาหารไม่ให้บูดเสียได้และสามารถเก็บรักษาศพ (มัมมี่) มีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน นอกนั้นตอบว่าทำให้จิตใจสงบ รักษาวัตถุให้อยู่ในสภาพดี

ทั้งนี้ ผู้ปฏิบัติสมาธิถึงร้อยละ 98 เชื่อในคำอธิบายเรื่องพลังพระมิดของพระอาจารย์รัตน์ โดยให้เหตุผลว่าเป็นเพราะทดสอบด้วยตัวเองแล้ว หรือสัมผัสพลังนี้ด้วยตนเองแล้ว มากที่สุด ซึ่งเป็นคำตอบที่น่าจะขึ้นอยู่กับฐานคิดทางพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์ ว่าการเชื่อในสิ่งใดๆ ควรจะต้องผ่านการตรวจสอบ พิสูจน์ด้วยตนเองหรือพุดอีกอย่างหนึ่งได้ว่าพิสูจน์ด้วย “อายตนะ” ของตนเอง ข้อที่น่าสังเกตในประเด็นนี้ก็คือ เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว ชายและหญิง ให้เหตุผลต่อความเชื่อในคำอธิบายเรื่องพระมิดโดยพระอาจารย์รัตน์แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ชายส่วนใหญ่ที่เชื่อ (กว่าครึ่งเล็กน้อย) ให้เหตุผลว่าได้ทดสอบหรือสัมผัสด้วยตัวเองแล้ว จึงปักใจเชื่อ รองลงมาคือเห็นผลจริงตามคำอธิบาย แต่ผู้หญิงให้เหตุผลกระจายต่างๆ กันว่าเหตุใดจึงเชื่อ แม้ว่าส่วนใหญ่และรองลงมาจะให้เหตุผลเหมือนกับผู้ชาย แต่อัตราส่วนของผู้ที่ระบุว่า เชื่อเพราะศรัทธาพระอาจารย์รัตน์มีมากกว่าผู้ชายหลายเท่า (ผู้หญิงร้อยละ 15.5 ผู้ชายร้อยละ 2.5) นอกจากนี้อัตราส่วนของผู้หญิงที่ให้เหตุผลว่า เชื่อเพราะว่าพลังพระมิดทำให้สุขภาพกายใจของตนเองดีขึ้น ก็สูงกว่าผู้ชายอีกเช่นกัน (ร้อยละ 17.3 กับ 7.5) ซึ่งในภาพรวมอาจมองได้ว่า ผู้หญิงมีความละเอียดอ่อนในสัมผัสทางอายตนะ และมีศรัทธาในเรื่องที่ตนเองนับถือมากกว่าผู้ชาย

จากการอบรมสมาธิที่ผู้ปฏิบัติจะนั่งสมาธิในสนามพระมิดและหันหน้าไปยังทิศทางต่างๆ ในสนาม ซึ่งจะให้ผลต่อการปฏิบัติแตกต่างกัน เช่น การรับพลังจากพระมิดเข้าตัว การ

คล้ายอนุสัยกิเลส ไถ่ถอนธรรมารมณ์ต่างๆ ออกจากตัว จึงได้สอบถามผู้ปฏิบัติว่า สามารถสัมผัสพลังพระมิดได้หรือไม่ ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างสูงถึงร้อยละ 92 กล่าวว่าตนเองสามารถสัมผัสหรือรับพลังนี้ได้ และกว่าครึ่งเล็กน้อย (ร้อยละ 56) ก็สัมผัสได้ในลักษณะการของ “แสงหรือพลัง” ที่มากระทบอวัยวะต่างๆ ของร่างกายมากที่สุด รองลงมาเป็นความร้อน ติดตามมาด้วย ความรู้สึกที่ว่าพลังพระมิดเป็นคลื่น / ละออง และเป็นเส้นหรือความเย็น ทั้งนี้สิ่งที่ต้องบันทึกไว้เป็นข้อสังเกตก็คือ ผู้ปฏิบัติจำนวนมากตอบว่า สัมผัสหรือรับได้ใน 2-3 ลักษณะที่ว่ามานี้ประสมประสานกัน แต่มีบางลักษณะที่เด่นชัดมากที่สุด

ในการสอนสมาธิของพระอาจารย์รัตน์ ชั่วโมงแรกๆ ท่านจะให้ผู้ปฏิบัติทดลองสัมผัสพลังพระมิดพร้อมๆ กับการทำสมาธิ เช่นให้ทดสอบความแตกต่างระหว่างการอยู่ในสนามพระมิดกับเมื่อยกพระมิดออก และในชั่วโมงต่อๆ ไปผู้ปฏิบัติก็จะเรียนรู้เรื่องของสมาธิกับพลังพระมิดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การวิจัยครั้งนี้จึงได้ขอให้ผู้ปฏิบัติสังเกตความแตกต่างดังกล่าวและสอบถามความรู้สึกว่า การอยู่ปกติธรรมดาภายนอกกับภายในสนามพระมิดนั้นแตกต่างกันหรือไม่ ก็พบว่าผู้ปฏิบัติรู้สึกถึงความแตกต่างอันนี้เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84) โดยในบรรดาผู้ที่รู้สึกถึงความแตกต่างนี้ ความรู้สึกที่ทำให้จิตใจสงบและมีความมั่นคงทางจิตใจมากกว่า เมื่ออยู่ในสนามพระมิดมีมากที่สุดทั้งชายและหญิง รองลงมาคือมีสมาธิดีกว่าอยู่ภายนอกสนามพระมิด ติดตามมาด้วยความรู้สึกว่ามีพลังดูด ดึง ดัน ตนเอง หรือพลังความร้อนที่เกิดขึ้นกับร่างกายของตนเองขณะอยู่ในสนามพระมิด และเมื่อถามต่อไปว่า หากทำสมาธิภายนอกกับภายในสนามพระมิด จะมีความแตกต่างกันหรือไม่ ก็พบว่า ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่เช่นกัน (ร้อยละ 87) เห็นว่าแตกต่างกัน โดยความรู้สึกว่ามีความแตกต่างนี้ จะเป็นเรื่องที่ว่าสามารถทำสมาธิได้ดีกว่า เร็วกว่า และนานกว่าเมื่ออยู่ในสนามพระมิดมากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องของการมีจิตใจมั่นคงและสงบมากกว่าเมื่ออยู่ในสนามพระมิด ซึ่งจากคำตอบทั้งสองประเด็นนี้ ก็จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคล้ายคลึงกันคือ ไม่ว่าผู้ปฏิบัติจะอยู่ปกติหรือทำสมาธิภายในสนามพระมิด ก็จะทำให้จิตใจสงบมากกว่า มีสมาธิดีกว่าอยู่ภายนอกสนามพระมิด (ดูตารางที่ 22-34 ในข้อ 3.2.1 ผู้ปฏิบัติสมาธิ ของภาคผนวก 3)

ผู้ใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด

การศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับพลังพระมิดนี้พบว่า ก่อนมาที่ศูนย์พลังพระมิด ผู้มาใช้บริการที่ศูนย์ฯ เชื่อว่ามีพลังพระมิดเพียงกว่าหนึ่งในสามเล็กน้อยเท่านั้น (ร้อยละ 37.5) อีกร้อยละ 41.5 ไม่ทราบและไม่แน่ใจว่ามีพลังพระมิดหรือไม่ ส่วนอีกหนึ่งในห้า (ร้อยละ 21) ไม่เชื่อเลย แต่หลังจากการมาใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิดแล้ว ความเชื่อนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก โดยผู้

ที่เชื่อในพลังพระมิดมีสูงถึงร้อยละ 83 ขณะที่ผู้ที่ไม่เชื่อเลยลดลงเหลือเพียงร้อยละ 3 ส่วนอีก ร้อยละ 14 ยังไม่แน่ใจว่ามีพลังพระมิดหรือไม่ ซึ่งแสดงว่าหลังการมาใช้บริการที่ศูนย์ฯ แล้ว ผู้ใช้ บริการเหล่านี้คงจะมั่นใจว่ามีพลังพระมิด โดยทดสอบจากการมาขึ้น เคน นั่ง นอน และทำสมาธิ ในสนามพระมิดที่ศูนย์ฯ และเมื่อสอบถามต่อไปว่า สัมผัสพลังพระมิดได้หรือไม่ ก็ปรากฏว่าผู้ใช้ บริการส่วนใหญ่อีกเช่นกัน คือ สี่ในห้า (ร้อยละ 79.5) ระบุว่าตนเองสามารถสัมผัสพลังได้ อีก ร้อยละ 15 คิดว่าตนเองสัมผัสพลังไม่ได้ ส่วนอีกร้อยละ 5 ไม่แน่ใจนักว่าสัมผัสได้หรือไม่ ทั้งนี้ ลักษณะของพลังพระมิดที่ผู้ใช้บริการรายงานว่าสัมผัสได้หรือรับได้มากที่สุด อยู่ในรูปของแรง หรือแสงต่างๆ ที่มากระทบร่างกาย (โดยเมื่อเปรียบเทียบลักษณะของการสัมผัสพลังพระมิด ระหว่างชายกับหญิงแล้วก็จะเห็นได้ว่า ผู้หญิงรายงานว่าตนเองสัมผัสหรือรับได้ในอัตราส่วนที่มากกว่าผู้ชายอย่างเห็นได้ชัดเจน) รองลงมาอยู่ในรูปของความร้อนหรือความอุ่น และคลื่นกับละอองที่ มากระทบร่างกาย (ดูตารางที่ 35-38 ในข้อ 3.2.2 ผู้ใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิดในภาคผนวก 3)

4.4.3 ผลที่เกิดขึ้น / ประโยชน์ของพระมิด

ผลจากการเข้ารับการอบรมสมาธิของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน โดยใช้พระมิดมา เป็นอุปกรณ์เสริม พบว่า ผู้ปฏิบัติรายงานว่าตนเองได้รับผลบวกทางด้านร่างกายและจิตใจเป็น ส่วนใหญ่ กล่าวคือ ในด้านร่างกาย ร้อยละ 68 ของกลุ่มตัวอย่างระบุว่า อาการป่วยของตนเองทุเลาลง สภาพร่างกายดีขึ้นจากเดิม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนของผู้ที่ระบุว่าตนเองมีโรคประจำตัวใน ตารางที่ 11 คือ ร้อยละ 69 แล้วก็จะกล่าวได้ว่าเกือบทั้งหมดมีสภาพร่างกายดีขึ้นจากเดิม ในขณะที่ ร้อยละ 23 รายงานว่ายังเห็นผลไม่ชัดเจน ส่วนในด้านจิตใจ ร้อยละ 87 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รายงานว่าสภาพจิตใจดีขึ้น รู้สึกผ่อนคลายลง ซึ่งแสดงว่าทั้งสมาธิและพระมิดคงจะให้ผลดีต่อ ร่างกายและจิตใจของผู้ปฏิบัติ นอกจากนี้ มีผู้ปฏิบัติร้อยละ 7 ของชายและร้อยละ 9 ของหญิงกล่าวว่าตนเองได้รับผลดีด้านอื่นๆ ด้วย นอกเหนือจากด้านร่างกายและจิตใจแล้ว กล่าวคือ นอนหลับ สนิทมากขึ้น การใช้จ่ายค่าน้อยลง เจริญอาหารมากขึ้น ในขณะที่จำนวนเมื่ดเลือดขาวของบางคนก็ เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งบ่งบอกว่าภูมิคุ้มกันของร่างกายสูงขึ้น (คาดว่าผู้ปฏิบัติรายนี้คงจะปฏิบัติสมาธิ โดยใช้พระมิดมาเสริมติดต่อกันมาได้ระยะหนึ่งแล้วจึงได้รับผลเช่นนี้)

เมื่อสอบถามว่า ผู้ปฏิบัติสมาธิได้รับประโยชน์จากพลังพระมิดหรือไม่ อย่างไรบ้าง ปรากฏว่า ผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในอัตราส่วนที่สูงถึงร้อยละ 93 ตอบว่าได้รับประโยชน์ กล่าวคือ ในด้านร่างกาย ได้รับประโยชน์ในด้านการมีสุขภาพดีขึ้น รู้สึกสดชื่น แข็งแรง เบาสบายเนื้อตัว รองลงมา รู้สึกว่าอาการป่วยของตนเองทุเลาขึ้นจากเดิม ส่วนในด้านสมาธิก็มีความสงบระงับมาก

ขึ้น คิดตามมาด้วยการมีสมาธิง่ายขึ้น เร็วขึ้น มีข้อที่น่าสังเกตในประเด็นนี้ว่า ประโยชน์ที่ผู้ปฏิบัติ รายงานว่าตนเองได้รับ จะเป็นด้านร่างกายและด้านสมาธิ มากกว่าด้านจิตใจ ซึ่งอาจจะเป็นได้ว่า ในช่วงเวลาของการปฏิบัติซึ่งเป็นระยะสั้น คือ 1-3 หรือ 4 วันนี้ พิระมิดให้ผลในด้านร่างกายและการทำให้จิตมีสมาธิ มากกว่าด้านจิตใจ นอกจากนี้อัตราส่วนของผู้หญิงที่ระบุว่าตนเองได้รับ ประโยชน์จากการทำสมาธิโดยใช้พิระมิดมาช่วย ก็มากกว่าผู้ชายด้วย

จากการสอบถามปัญหาอุปสรรคในการทำสมาธิ โดยใช้พิระมิดมาเป็นอุปกรณ์เสริม ปรากฏผลว่า ผู้ปฏิบัติร้อยละ 89 ระบุว่าตนเองไม่พบพบปัญหาอุปสรรคใดๆ เลย ผู้ปฏิบัติเพียง ร้อยละ 10 เท่านั้นที่บอกว่ามี ซึ่งเป็นเรื่องของการที่ไม่อาจจะทำสมาธิได้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เนื่องจากภารกิจในชีวิตประจำวันที่ยุ่งเหยิงและใช้เวลามาก รองลงมาคือการรับหรือสัมผัสกับพลัง พิระมิดไม่ได้ และทำสมาธิไปแล้วกลับมีอาการป่วยมากขึ้นจากเดิม ในประเด็นต่อไป เนื่องจาก พลังพิระมิดเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและเป็นสิ่งที่จะต้องสัมผัสด้วยพลังจิต จึงได้สอบถามว่า ผู้ปฏิบัติมี ความกลางแกลงใจอะไรบ้างหรือไม่ ก็ได้รับคำตอบจากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 86 ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ว่าไม่มี แต่ในส่วนของผู้ที่มีความกลางแกลงใจ ซึ่งมีร้อยละ 13 นั้น เป็นเรื่องที่มาและการ ทำงานของพิระมิด (เช่น พิระมิดก้อนเล็กๆ จะสามารถหักเหแสงแม่เหล็กได้จริงหรือ) และผลที่ พิระมิดมีต่อร่างกายกับจิตใจของผู้ปฏิบัติ (เช่น สามารถทำให้จิตใจสงบได้จริงหรือตามคำอธิบาย ของพระอาจารย์รัตน์ เหตุใดจึงมีความรู้สึกว่ามีแรงหรือพลังมากกระทำต่อร่างกาย เป็นต้น) ซึ่งนอก จากสภาพปัญหาจากการปฏิบัติและความกลางแกลงใจที่มีต่อพิระมิดแล้ว คณะผู้วิจัยได้สอบถาม ต่อไปว่า ผู้ปฏิบัติได้พบพบประสบการณ์พิเศษอะไรบ้างหรือไม่ จากการใช้พิระมิดมาช่วยในการ ทำสมาธิก็ปรากฏว่า ผู้ปฏิบัติร้อยละ 53 ระบุว่ามีความประสบการณ์พิเศษ ซึ่งก็ได้แก่การที่สุขภาพกาย และใจของตนเองดีขึ้นมาก รวมทั้งมีสมาธิดีขึ้นเป็นอย่างมาก มากที่สุด นอกนั้นเป็นเรื่องที่เหนือ สามัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติพึงรู้เฉพาะตนหลายประการ เช่น เห็นสิ่งต่างๆ ในสมาธิโดยไม่ผ่าน ทางตาเนื้อ ในประการสุดท้าย ผู้ปฏิบัติถึงร้อยละ 99 ระบุว่า ประสงค์ที่จะนำพิระมิดไปใช้ ประโยชน์ในอนาคตต่อไป โดยส่วนใหญ่จะนำไปช่วยในการทำสมาธิและรักษาโรคด้วยตนเอง รวมทั้งช่วยให้จิตใจสงบสบาย (ดูตารางที่ 39 ถึงตารางที่ 50 ในข้อ 2.3.1 ผู้ปฏิบัติในภาคผนวก 3)

ผู้ให้บริการที่ศูนย์พลังพิระมิด

ในเรื่องของผลการมาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพิระมิดที่มีต่อกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัว อย่างที่มีโรคประจำตัวเกือบทั้งหมด มีอาการป่วยทุเลาลงและดีขึ้น โดยจากอัตราส่วนของผู้มีโรค ประจำตัวร้อยละ 67.5 ทั้งชายและหญิงในตารางที่ 20 ก็พบว่า ร้อยละ 59.5 ของชาย มีอาการป่วย

ดีขึ้นจากเดิม และร้อยละ 67.5 ของหญิงมีอาการดีขึ้นเช่นกัน ซึ่งแม้ว่าผู้ให้บริการจะระบุว่าตนเองได้รับผลดีจากการมาใช้บริการที่ศูนย์ฯ แต่ก็ปรากฏว่าประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 51.5) ไม่ได้ไปที่ศูนย์พลังพระมิดอีกแล้ว ส่วนร้อยละ 45 ยังคงไปใช้บริการที่ศูนย์ฯ อยู่ โดยผู้ที่ไม่ได้ไปใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิดอีกในอัตราส่วนที่มากที่สุด ให้เหตุผลเนื่องจากมีภารกิจมาก ไม่มีผู้จะมีเวลาว่าง รองลงไปคือไม่สะดวกในการเดินทาง เพราะบางคนป่วยเดินทางไปไหนมาไหนตามลำพังไม่ได้ ในขณะที่บางคนก็สูงอายุแล้ว จำเป็นต้องอาศัยลูกหลานให้เป็นผู้พาไปและติดขัดเรื่องยานพาหนะ สำหรับผู้ที่ยังคงมาที่ศูนย์พลังพระมิดอีกนั้น ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเพื่อทำสมาธิต่อและรักษาโรคที่เป็นอยู่ให้หายหรือทุเลาจากเดิม (ดูตารางที่ 51 ถึงตารางที่ 54 ในหัวข้อ 3.3.2 ผู้ใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด)

4.4.4 มุมมองต่อพลังพระมิด

ผู้ปฏิบัติสมาธิ

เมื่อสอบถามความคิดเห็น ความรู้สึกที่ผู้ปฏิบัติมีต่อการใช้พระมิดมาเป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับทำสมาธิ นั้น พบว่า ผู้ปฏิบัติที่มีความเห็นว่ามีประโยชน์มีอัตราส่วนสูงสุด นอกนั้นเป็นความรู้สึกประหลาดใจที่มีการนำพระมิดมาช่วยในการทำสมาธิได้ ความรู้สึกคาดไม่ถึง และสิ่งที่เห็นมีการใช้ประโยชน์จากพระมิดได้ และสงสัยว่าเหตุใดพระมิดจึงมีคุณสมบัติในการนำมาช่วยเพิ่มสมาธิให้แก่ผู้ปฏิบัติได้ การวิจัยครั้งนี้ได้สอบถามต่อไปว่า พระมิดมีความเหมาะสมเพียงใดที่จะนำมาใช้เป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับทำสมาธิ ก็ได้รับคำตอบในเชิงบวก คือ ร้อยละ 87 เห็นว่าเหมาะสมมาก อีกร้อยละ 12 เห็นว่าเหมาะสมปานกลาง โดยผู้ที่มีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก ให้เหตุผลหลักว่าเพราะช่วยให้ทำสมาธิได้เร็ว ง่าย และมีความสงบได้นานมากขึ้น ติดตามมาด้วยการทำให้สุขภาพร่างกายดีขึ้น สำหรับผู้ที่เห็นว่ามีเหมาะสมปานกลางนั้น ส่วนใหญ่ให้เหตุผลทำนองเดียวกัน คือ พระมิดช่วยให้เกิดสมาธิได้เร็ว ง่ายขึ้น และสงบขึ้นจากเดิม

ทั้งนี้ ผู้ปฏิบัติสมาธิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้สึกในทางบวกต่อพระมิด ดังข้อมูลต่อไปนี้ คือ ผู้ปฏิบัติสูงถึงร้อยละ 99 เห็นว่า การทำสมาธิโดยใช้พระมิดมาเสริม สามารถจะเป็นการแพทย์ทางเลือก (หมายถึงการบำบัดรักษาอย่างหนึ่ง ควบคู่ไปกับการรักษาของแพทย์สมัยใหม่) ได้ โดยให้เหตุผลส่วนใหญ่ว่า เพราะทำให้สุขภาพร่างกายดีขึ้น และเมื่อจิตใจดีขึ้นก็จะส่งผลให้ร่างกายดีขึ้นไปด้วย รวมทั้งยังเป็นการบำบัดตัวเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาการแพทย์สมัยใหม่ และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น ผลข้างเคียงของยา นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติถึงร้อยละ 86 ก็ยังเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่าพลังพระมิดทำให้จิตของคนเรามีสมาธิง่ายขึ้น ลึกขึ้น ส่วนผู้ปฏิบัติอีก

ร้อยละ 89 ก็เห็นด้วยเช่นกันกับคำกล่าวที่ว่า พลังพระมิดทำให้จิตสงบขึ้นจากเดิม ในประการสุดท้าย หนึ่งในสามของผู้ปฏิบัติได้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญว่า ควรจะมีการปรับปรุงการให้บริการของศูนย์พลังพระมิด เช่น มีการอบรมสมาธิเวลากลางคืน มีการอบรมนอกสถานที่ ในการสอนสมาธิควรมีขั้นตอนการสร้างศรัทธา สอนแนะและติดตามผล ควรมีการวิจัยที่เป็นรูปธรรมเป็นต้น ในด้านผู้เรียน ก็จะต้องมีความเพียร มีศรัทธาเป็นพื้นฐาน ต้องมาทดลองดูจึงจะทราบผลเป็นต้น นอกจากนี้รัฐเองก็ควรให้การสนับสนุนอย่างจริงจังเพราะเห็นว่ามีประโยชน์ต่อสุขภาพจริง และควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่สู่สาธารณชนให้มากขึ้น เช่น มีการตั้งศูนย์พลังพระมิดขึ้นในที่อื่นๆ มีการประชาสัมพันธ์บริการของศูนย์พลังพระมิดเป็นต้น (ดูตารางที่ 55 ถึงตารางที่ 64 ในหัวข้อที่ 3.4.1 ผู้ปฏิบัติสมาธิ ในภาคผนวก 3)

ผู้ใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด

ผู้มาใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิดได้ให้ข้อเสนอแนะต่อบริการของศูนย์พลังพระมิด และเรื่องของพลังพระมิดว่า พลังพระมิดเป็นพลังที่แปลกใหม่ มหัศจรรย์ มีจริง และให้ประโยชน์ จึงควรสร้างความเชื่อมั่นในผลของพลังพระมิดที่มีต่อการรักษาสุขภาพกายและจิต เช่น ต้องการให้มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง ต้องการให้มีการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับพลังพระมิดต้องการให้เพิ่มวิทยากรให้มากขึ้น ควรมีเอกสารภาษาไทยภาษาต่างประเทศเผยแพร่ ควรจัดเก้าอี้สำหรับผู้ที่นั่งกับพื้นไม่ได้ ควรจัดเป็นทัวร์สุขภาพมาที่ศูนย์พลังพระมิด เป็นต้น ทั้งยังควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ศูนย์พลังพระมิดให้กว้างออกไป และต้องการให้มีศูนย์ฯ ประเภทนี้ในอื่นๆ เพิ่มเติม (ดูตารางที่ 65 ในข้อ 3.4.2 ผู้ใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด)

สรุปข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติสมาธิที่มารับการอบรมสมาธิได้ว่า ผู้ปฏิบัติสมาธิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในวัยกลางคน อายุ 30 ปี ขึ้นไปถึง 60 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งจัดว่าเป็นระดับการศึกษาที่สูง สมรสแล้วมากกว่าเป็นโสดเล็กน้อย มีอาชีพค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัวและรับราชการ รวมทั้งเป็นพนักงานบริษัทและพนักงานรัฐวิสาหกิจ สี่ในห้าของผู้ปฏิบัติเคยมีประสบการณ์ด้านสมาธิมาก่อน ประเภทของสมาธิที่เคยปฏิบัติคือ อาณาปานสติหรือพุทโธ เพศชายส่วนใหญ่ที่เคยปฏิบัติสมาธิมาก่อน มีระยะเวลาปฏิบัติมานานกว่าเพศหญิง แต่ส่วนใหญ่มทั้งชายและหญิงก็ทำฯ หยุดยฯ ไม่ได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติประสงค์จะมารับการอบรมสมาธิเพื่อรักษาร่างกายของตนเองและเพื่อผลทางด้านจิตใจมากที่สุด โดยที่ผู้เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ ส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว เมื่อเปรียบเทียบกับทั้งเพศชายและเพศหญิง ก็พบว่าเมื่ออัตราส่วน

ของการป่วยเท่าๆ กัน โดยโรคที่พบมากที่สุด คือ โรคมะเร็ง เนื่องจากพระอาจารย์รัตน์ประสงค์ จะให้การอบรมสมาธิแก่ผู้ป่วยกลุ่มนี้โดยตรง

ในส่วนที่เกี่ยวกับพลังพระมิดนั้น ผู้ปฏิบัติเกือบทั้งหมดเชื่อในเรื่องของพลังจิตเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว แต่ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของพลังพระมิดมาก่อน ในเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับพลังพระมิดก่อนมารับการอบรมสมาธิ อัตราส่วนของผู้ที่เชื่อและไม่แน่ใจหรือเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่งในเรื่องของพลังพระมิดไม่แตกต่างกันมากนัก แต่หลังจากรับการอบรมสมาธิแล้ว ผู้ปฏิบัติในอัตราส่วนสูงกว่าร้อยละ 90 เชื่อว่ามีพลังพระมิด ทั้งนี้ ผู้ปฏิบัติในอัตราส่วนที่สูงเช่นกัน เชื่อในคำอธิบายเรื่องพลังพระมิดของพระอาจารย์รัตน์ โดยให้เหตุผลว่า เพราะทดสอบด้วยตัวเองแล้ว และเมื่อเปรียบเทียบความเชื่อนี้ในระหว่างชายกับหญิง ก็พบว่าผู้ชายเชื่อเพราะได้ทดสอบด้วยตัวเองมาก แต่ผู้หญิงเชื่อเพราะเหตุผลต่างๆ กัน โดยเฉพาะความศรัทธา นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติในอัตราส่วนที่สูงก็ระบุว่า สามารถรับพลังของพระมิดได้ในรูปของแสงหรือแรงที่มากกระทบร่างกายมากที่สุด โดยที่อัตราส่วนของผู้หญิงที่สัมผัสพลังพระมิดได้สูงกว่าผู้ชาย และส่วนใหญ่ก็รู้สึกถึงความแตกต่างระหว่างการอยู่ปกติภายนอกกับภายในสนามพระมิด และระหว่างการทำสมาธิภายนอกกับภายในสนามพระมิด ซึ่งก็ได้แก่การที่มีจิตใจสงบมั่นคง มีสมาธิมากขึ้น ทำสมาธิได้ดีกว่า เร็วกว่า

ในด้านผลของการใช้ประโยชน์จากพระมิด พบว่า ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ได้รับผลดีทั้งร่างกาย คือ ผู้ที่มีโรคประจำตัวส่วนใหญ่มีอาการป่วยทุเลาลง และสภาพร่างกายดีขึ้น และด้านจิตใจ คือ มีสภาพจิตใจดีขึ้น รู้สึกผ่อนคลายลงจากเดิม แต่ประโยชน์ที่ได้รับจากพระมิดจะเป็นด้านร่างกายและสมาธิ (คือปฏิบัติสมาธิได้ดีขึ้น สงบมากขึ้น) มากกว่าด้านจิตใจ และส่วนใหญ่ก็ไม่มีปัญหาในการปฏิบัติ รวมทั้งไม่มีความคลงแคลงใจในเรื่องของพระมิด นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติประมาณครึ่งหนึ่ง ก็มีประสบการณ์พิเศษเหนือธรรมดาเกิดขึ้นจากการปฏิบัติสมาธิโดยใช้พลังพระมิดมาเสริมด้วย ในประการสุดท้าย ผู้ปฏิบัติสมาธิส่วนใหญ่มีความรู้สึกในทางบวกต่อพระมิด คือ เห็นว่าพระมิดสามารถนำมาใช้เป็นทางการแพทย์ทางเลือกได้ เพราะทำให้สุขภาพกายสุขภาพจิตดีขึ้น

สรุปข้อมูลเกี่ยวกับผู้มาใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิดพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย มีอายุอยู่ในวัยกลางคน คือ 31-50 ปี และมาที่ศูนย์ด้วยวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ รักษาโรค ปฏิบัติสมาธิ และมาทดลองดู ส่วนใหญ่มาที่ศูนย์เพียงไม่กี่ครั้ง และเป็นผู้ที่เคยปฏิบัติสมาธิมาก่อน ถึงสี่ในห้าหรือร้อยละ 80 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งเท่าๆ กันผู้ปฏิบัติสมาธิ ข้อที่น่าสนใจก็คือทั้งผู้ชายและผู้หญิงส่วนใหญ่ ปฏิบัติสมาธิมาเกิน 10 ปีขึ้นไป ซึ่งแสดงถึงการเป็นผู้ใฝ่ใจในธรรมะเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ก่อนมาใช้บริการที่ศูนย์

การมาที่ศูนย์พลังพระมิด ทำให้ความเชื่อเรื่องพลังพระมิดของผู้ใช้บริการที่ศูนย์เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ก่อนมาที่ศูนย์ ผู้ที่ให้บริการไม่เชื่อหรือไม่แน่ใจเรื่องพลังพระมิดนัก แต่หลังจากมาใช้บริการที่ศูนย์ฯ แล้ว อัตราส่วนของผู้ที่เชื่อในพลังพระมิดสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากการที่ผู้ให้บริการเหล่านี้ระบุว่า สามารถสัมผัสหรือรับพลังพระมิดได้ในรูปของแสงหรือแรงที่มากกระทบกับร่างกาย โดยที่ผู้หญิงจะสัมผัสหรือรับพลังพระมิดได้มากกว่าผู้ชายอย่างเห็นได้ชัดเจน

ในด้านผลของการมาใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด พบว่าผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว คือ ปวดตามร่างกาย และหลังจากมาที่ศูนย์ฯ แล้ว ก็ปรากฏว่ามีอาการปวดน้อยลงจากเดิมเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ดี ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ก็มีได้กลับไปศูนย์ฯ อีก เนื่องจากมีการกิจไม่มีเวลาว่าง และไม่สะดวกในการเดินทาง สำหรับผู้ที่ยังไปใช้บริการอยู่ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเพื่อทำสมาธิต่อไปและรักษาโรคของตนเอง

4.4.5 กรณีศึกษาผู้ใช้ประโยชน์จากพระมิด

กรณีศึกษาผู้นำพระมิดไปใช้ประโยชน์ในการศึกษารั้งนี้จะได้แบ่งเป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ ผู้นำพระมิดไปใช้ในการทำสมาธิ 2 ราย ผู้นำพระมิดไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ เป็นหลัก 2 ราย และผู้ที่ไม่ได้รับประโยชน์จากพระมิดอีก 2 ราย (การหาผู้ที่เป็กรณีศึกษากลุ่มนี้ค่อนข้างยากลำบากมาก เพราะคนส่วนใหญ่มักจะสัมผัสพลังพระมิดได้หากมาใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิดระยะหนึ่ง) รวมเป็น 6 ราย โดยชื่อของกรณีศึกษาทั้งหมดนี้จะเป็ชื่อสมมุติทั้งหมด เพื่อปกป้องเอกลักษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังมีรายละเอียดของกรณีศึกษาแต่ละราย ดังนี้

ก. ผู้นำพระมิดไปใช้ในการทำสมาธิ มี 2 รายเป็นกรณีของบุญญาและพระภิกษุวิจิตร

บุญญา

บุญญาเป็นชายวัยกลางคน รูปร่างสูงโปร่ง ผิวขาว มีผมขาวประปรายตามวัย พุดจาเป็นจังหวัดพะเยา บุคลิกน่าเชื่อถือ อายุ 52 ปี จบการศึกษาระดับอนุปริญญาจากมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีชื่อในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันเขามีครอบครัวแล้ว มีลูกสองคน คนโตเป็นชาย อายุ 15 ปี คนรองเป็นหญิง อายุ 13 ปี ทุกคนในครอบครัวอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เขาเป็นลูกชายคนโตใน

จำนวนพี่น้องทั้งหมด 7 คน เกิดและเรียนหนังสือที่กรุงเทพมหานคร เคยร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองเมื่อครั้งเป็นนักศึกษา เขามีอาชีพพนักงานขายยามาตั้งแต่เริ่มทำงาน โดยไม่เคยเปลี่ยนอาชีพเลย บุญญาเล่าว่าเมื่อเด็กๆ มารดาของเขาสนใจศาสนาและการทำบุญมาก เขาเองก็เคยติดตามผู้เป็นมารดาไปวัด แต่ก็ไม่ได้สนใจเรื่องการฝึกสมาธิเท่าใดนัก จนกระทั่งล่วงเข้าวัยกลางคน ใน พ.ศ.2530 บุญญาจึงได้เริ่มสนใจสมาธิตามแนวทางของวัดแห่งหนึ่งที่มีชื่อเสียงทางฝั่งธนบุรี และตั้งต้นฝึกสมาธิอย่างจริงจัง จังๆ ที่วัดแห่งนั้น โดยพามารดาไปด้วย มารดาได้ปรารภกับเขาว่า “มาทำไมวัดอย่างนี้” อย่างไรก็ตามเขาก็ได้เข้าร่วมพิธีไหว้ครูที่วัดในวันพฤหัสบดี บุญญาเล่าว่าเขาได้เห็นตัวเลขจากการนั่งสมาธิเรื่อยมานับจากครั้งนั้น แรกๆ เขาเคย “ถูก” รางวัลทั้งปี แต่ต่อมาก็ “เสีย” กระนั้นเขาก็ยังเห็นตัวเลขอยู่เรื่อยๆ แม้ตัวเขาเองจะไม่ได้ฝึกฝนการเล่นหวยเล่นเบอร์ก็ตาม และได้หยุดเล่นไปนับแต่นั้น แต่ยังฝึกสมาธิแนวทางสมถกรรมฐานอย่างเดิมมาเรื่อยๆ จนกระทั่งหยุดไปประมาณปี พ.ศ.2535 – 2536 เขาบอกว่าตนเองเป็นคนจิตไว มีความสงสัยอยู่มาก และชอบปรุงแต่ง “ปัญญา” จึงไม่เกิด

ต่อมา บุญญาก็ได้ศึกษาธรรมะเพิ่มเติม โดยการอ่านหนังสือธรรมะของหลวงพ่อกี้ 2 ท่าน ท่านหนึ่งอธิบายเรื่องการแก้กรรมด้วยสติปัญญา 4 อีกท่านหนึ่งเป็นธรรมะที่ดีความใหม่สำหรับชาวพุทธ เขาบอกว่ายิ่งงวยงมากขึ้น และไม่ได้ยึดมาเป็นแนวทางหลักของตนเอง ในปี พ.ศ.2538 – 2539 ความสนใจของเขาก็มุ่งไปที่เรื่องของพระเครื่อง จากการศึกษาธรรมตามแนวทางของพระภิกษุรูปหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ แล้วก็หันไปสนใจการภาวนาแบบไตรสรณคมน์ กำหนดที่ระหว่างคิ้วทั้งสองข้างและกำพระไว้ ครั้งนี้เขาเห็นแสงสว่าง (โอภาส) แวบเข้ามาและได้เห็นนิมิตว่ามีหลวงปู่รูปหนึ่งที่เป็นองค์พระพี่เลี้ยงมาสอนธรรมะให้แก่เขา

ความมุ่งหมายทางจิตวิญญาณของบุญญามีได้ไปไกลถึงการหลุดพ้นแต่อย่างใด เขาเพียงแค่คิดทำสมาธิไปเรื่อยๆ เพื่อให้เกิด “ปัญญา” เป็นเรื่องหลักเท่านั้น เช่นถ้าหากทำสมาธิถูกวิธีแล้ว เขาคิดว่ากิเลสต่างๆ เช่นความโกรธ ความยินดี ความเศร้าหมอง ฯลฯ ก็คงจะลดลงไปเอง บุญญาเห็นว่า “ปัญญา” กับ “สติ” เป็นสิ่งคู่กันที่จะช่วยในการดำรงชีวิต และการทำสมาธิก็จะทำให้จิตของคนเรานั้นคง หน้าที่ไม่เศร้าหมอง สำหรับเขา ความก้าวหน้าในเรื่องงานเป็นเพียงผลพลอยได้เท่านั้น เขามุ่งไปที่การได้ “ปัญญา” มากกว่า ทุกวันนี้ บุญญาปฏิบัติสมาธิก็เพื่อจะเฝ้าดูสิ่งที่มากระทบกับใจในชีวิตประจำวัน เช่น ในขณะที่นั่งรถเพื่อเดินทางติดต่อกับลูกค้า เพราะอาชีพพนักงานขายอย่างเขา จะต้องเดินทางมากเป็นระยะๆ จากนั้น ก็จะต้องวางอุเบกขาในสิ่งที่มากระทบให้ได้ ก็ได้ปัญญามาระดับหนึ่งกิเลสก็ดูเหมือนจะลดน้อยลงไป เช่น โกรธใครๆ ได้ไม่นานนัก

สำหรับความสนใจในสมาธิตามแนวทางพระอาจารย์รัตน์นั้น บุญญาเล่าว่าเคยพบกับญาติของพระอาจารย์รัตน์ ที่เป็นพยาบาลอยู่ที่โรงพยาบาลอำเภอแม่สะเรียง เป็นผู้แนะนำ เขาเริ่มไปใช้บริการที่ศูนย์พลังพิระมิด นับแต่ศูนย์ฯ เริ่มเปิดให้บริการตอนประมาณเดือนมิถุนายน 2543 ครั้งแรกเมื่อนั่งสมาธิในสนามพิระมิดแล้ว เขาก็รู้สึกเจ็บหน้าอกและหลัง อึดอัด และร้อนที่ฝ่ามือมาก ต่อมาก็ได้รับคำแนะนำจากลูกศิษย์ของพระอาจารย์รัตน์ว่า ไม่ได้คลายพลังออกก่อนกลับ วันที่สองเขาจึงกลับไปนั่งสมาธิอีก คราวนี้วนไปตามทิศต่างๆ ในสนามพิระมิดตามลำดับ ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ยิ่งมาปฏิบัติก็รู้สึกว่าได้ผลก้าวหน้าขึ้นจากเดิม ทำให้จิตใจผ่อนคลายลง เขาบอกว่า พลังพิระมิดจะเข้ามาในร่างกายในลักษณะของการหมุนวนเหมือนใบพัดเรือ ตรงบริเวณตาที่สาม (จุดที่หน้าผากระหว่างหัวคิ้วทั้งสองข้าง) ของเขาจะรู้สึกว่ามีใบพัดเล็กๆ หมุนอยู่นานมาแล้วเขาเคยอธิษฐานว่า ขอพระพุทธองค์ทรงเมตตาให้ได้รู้จักรัศมีอันลึกซึ่งบ้างเกิด ในขณะที่ก้มลงกราบ ความคิดก็แวบไปนึกถึงคำอธิษฐาน และรู้สึกเหมือนกับว่ามีพลังมาจ่อที่บริเวณเหนือศีรษะ ก็คิดเอาเองว่า แนวทางของพระอาจารย์รัตน์นี้จะแก้ปัญหาทางธรรมของเขาได้

บุญญาบอกว่า จากการมานั่งสมาธิที่ศูนย์พลังพิระมิดประมาณ 10 ครั้ง เขาก็ได้อารมณ์สงบมากขึ้นจากการมาภาวนาที่นี้ เห็นนิมิตบ้าง บางครั้งก็เห็นเงาดำพาดในห้องพิระมิด และเห็นแสงวิ้งวนอยู่ คิดว่าถ้าหากทำไปเรื่อยๆ แล้ว ก็คงจะส่งเสริมการปฏิบัติให้มั่นคงมากขึ้น เพราะจากการปฏิบัติที่ผ่านมา “ตัวรู้” ของเขายังไม่เกิดขึ้น และปัญญาก็ยังไม่เกิดอย่างแท้จริง และถ้าจะว่าไปแล้ว ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติสมาธิสำหรับเขาก็ไม่มี การคิดที่เป็นอุปสรรคสำหรับคนอื่น กับตัวเขาก็เป็นเรื่องธรรมดา ขอให้ตามความคิดไปเท่านั้น แล้วกลับมาตั้งสมาธิ ณ จุดเดิมใหม่ ทุกวันนี้เขามีทัศนะว่า คนไทยรู้พุทธศาสนาจากตัวหนังสือมากกว่า ยังมีการแบ่งแยกสำนักความเชื่อ ถือเขาถือเราอยู่ แต่ถ้าหากเกิด “ตัวรู้” หรือ “ปัญญา” ขึ้นแล้วผู้ปฏิบัติก็จะรู้มาจาก “ภายใน” ตัวเอง และเห็นอริยสัจ 4 ด้วยตนเอง

ในเรื่องของพิระมิด บุญญาบอกว่าเขาทราบเรื่องนี้มาจากหนังสือของ ดร.สุวินัย ภรณวลัย และยังทราบเรื่องทวีปแอตแลนติสกับวิกฤตที่อาจจะเกิดขึ้นกับประเทศไทยเพิ่มเติม แต่ก็ไม่ได้กับคิดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เพียงแต่สนใจอยู่บ้าง เขาเชื่อว่าพิระมิดมีพลังจริง เพราะเคยอ่านพบว่าเมื่อนำอาหารไปวางไว้ในพิระมิดจำลอง จะไม่บูดเน่า เคยศึกษาเรื่องอื่นๆ เช่น เรื่องฮวงจุ้ย ก็ดูจะสอดคล้องกับหลักการของพิระมิด เพราะหลักฮวงจุ้ยบอกว่า บ้านรูปร่างปั้นหยาเหมือนกระดองเต่า จำทำให้ผู้อยู่อาศัยมีสุขภาพดีไม่เจ็บป่วยง่าย

บุญญาเล่าว่า เขามีศรัทธาในพระอาจารย์รัตน์ เคยไปที่สวนบูรณรักษัธรรม ที่พระอาจารย์จำพรรษาอยู่ แล้วไปนั่งสมาธิที่นั่น เมื่อเขาเปรียบเทียบกับศูนย์พลังพิระมิด ก็รู้สึกได้ว่า

พลังพระมิดทั้งสองแห่งไม่แตกต่างกัน เขาเคยทดสอบพลังระหว่างพระมิดก้อนเล็กที่นำมาวางบนฝ่ามือได้ กับก้อนใหญ่ที่จัดวางตามทิศต่างๆ ให้เกิดสนามพระมิด ปรากฏว่าพลังก็ไม่แตกต่างกัน เขาจึงสรุปเอาเองว่า พลังของก้อนพระมิดขนาดใหญ่และเล็กไม่แตกต่างกัน บางครั้งเขานำพระมิดก้อนเล็กๆ 2 ก้อน มาหั่นด้านฐานเข้าหากัน ก็รู้สึกได้ว่ามี “จักร” (ธรรมจักร - ผู้วิจัย) มาที่ตัวหมุนขึ้นไปทีละชั้นแล้วกลาย ทำให้สบายขึ้น เคยนำพระมิดก้อนเล็กๆ มาวางที่กลางฝ่ามือ ก็รู้สึกเหมือนว่ามีเข็มแทง

ในเรื่องของความแตกต่างระหว่างการอยู่ภายนอกกับภายในสนามพระมิด บุญญาบอกว่าเขาเคยทดลองอยู่ปกติในสนามพระมิดกับภายนอก ปรากฏว่าความรู้สึกไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อใดที่เข้ามาขึ้นหรือนั่งสมาธิในสนามพระมิดแล้ว จะรู้สึกถึงความแตกต่างได้ทันที สำหรับความแตกต่างเมื่อนั่งสมาธิ บุญญากล่าวว่า หากไม่ใช่พระมิดมาช่วยในการนั่งสมาธิ จะทำให้ปวดเมื่อย โดยเฉพาะบริเวณกระดูกสันหลังของเขา ที่เคยมีปัญหาเพราะไปยกกระถางต้นไม้ ทำให้กระดูกเคลื่อน ตามปกติวิสัยของเขา หากนั่งสมาธิครั้งใดไม่มีสมาธิแล้วเขาจะเลิก ต้อง “นั่งแล้วดี” จึงจะนั่ง เขาค้นพบว่าหากใช้พระมิดช่วยในการเจริญสติโดยกำหนดจิตให้ไปกระทบพระมิดเป็นจังหวะๆ แล้ว จะสบายตัวเหมือนกับการอาบน้ำเลขที่เดียว หากถามเขาว่า พระมิดให้ประโยชน์อย่างไร บุญญาจะตอบว่า ทางร่างกายจะช่วยให้ไม่ปวดเมื่อย ขณะนั่งสมาธิ ทางจิตก็ช่วยให้จิตสงบมากขึ้น ส่วนทางด้านจิตวิญญาณนั้น เขากำลังคอยว่าจะเกิด “ปัญญา” ตามที่มุ่งหวังไว้หรือไม่ ตัวเขาคิดว่าจะใช้พระมิดต่อไปเรื่อย ๆ แต่ก็ยังไม่บอกใคร และไม่สอนใครด้วย เพราะเป็นเรื่องใหม่สำหรับเขา และเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน

พระภิกษุวิจิตร

ขณะนี้พระภิกษุวิจิตรจำพรรษาอยู่ที่สวนบูรณรักษัธรรม ที่เดียวกับพระอาจารย์รัตน์ ท่านมีอายุ 43 ปี อุปสมบทเมื่อเข้าพรรษาของปี พ.ศ.2544 สีกาประกอบอาชีพค้าขาย มีบุตรชายคนเดียวอายุ 16 ปี กำลังศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ท่านเป็นคนกรุงเทพมหานครโดยกำเนิด บิดามารดาเลิกร้างกันเมื่อท่านอายุได้ 4 ขวบ แล้วทั้งบิดาและมารดาต่างก็ไปมีครอบครัวใหม่ ท่านมีพี่น้องท้องเดียวกัน 4 คน ตัวท่านเป็นคนที่สอง พี่คนโตเป็นผู้หญิง มีน้องอีกสองคนเป็นชายและหญิง และยังมีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันอีก 5 คน แต่ก็มีลักษณะ “ต่างคนต่างอยู่”

การมีครอบครัวใหม่ของทั้งบิดาและมารดา ทำให้ท่านและพี่ๆ น้องๆ ต้องดิ้นรนต่อสู้กับชีวิตตั้งแต่ยังเด็ก เมื่ออายุได้ 11 ขวบ ท่านออกจากบ้าน เพราะไม่ต้องการรบกวนบิดาเลี้ยง

และเห็นมารคามีครอบครัวใหม่ของตนเอง โดยไม่ได้ขัดแย้งกับทั้งบิดาเลี้ยงหรือมารดาแต่อย่างใด แล้วไปอาศัยพระภิกษุที่วัดอยู่ จนกระทั่งเรียนจบชั้น ปวช.สาขาช่างไฟฟ้า โดยบิดามารดาส่งเสีย บ้าง พระภิกษุที่วัดซึ่งทราบประวัติชีวิตของท่านก็เมตตาช่วยอุปการะบ้าง คนรู้จักกันช่วยเหลือบ้าง บางครั้งก็ขอทุนการศึกษาจากโรงเรียน ในลักษณะของการคืนดีปากกัดเพื่อความอยู่รอดของตนเอง ท่านบอกว่าค่านิยมสมัยนั้นการอยู่วัด เป็นลูกศิษย์วัด ช่วยกวาดลานวัด เช็ดฉัตร ศาลา วัด ล้างบาตร ฯลฯ ถือปิ่นโตเดินตามพระภิกษุไปบิณฑบาตร เป็นสิ่งที่ “เท่” ต่างจากวัยรุ่นสมัยนี้ที่อาจจะถือเป็นเรื่องน่าอาย ท่านจึงอยู่มาหลายวัดในกรุงเทพฯ โดยเพื่อนๆ ชักชวนไปอยู่วัดนั้นวัดนี้ จนกระทั่งเรียนจบ ท่านจึงคุ้นเคยกับชีวิตในวัด และพิธีกรรมทางศาสนา แต่ก็ไม่ได้เรียนหลักธรรมคำสอนทางศาสนาอย่างลึกซึ้งนัก

หลังจากจบการศึกษาเมื่อ พ.ศ.2522 แล้ว ท่านก็ไปทำงานบริษัทญี่ปุ่นในกรุงเทพฯ แล้วแต่งงานในปีรุ่งขึ้น โดยทางบิดามารดาของฝ่ายหญิงไม่ได้เรียกร้อยทรัพย์สินเงินทอง เนื่องจากทราบดีว่าท่านไม่ได้เป็นคนมีฐานะ หลังการแต่งงาน ภรรยาของท่านเป็นแม่บ้าน ไม่ได้ประกอบอาชีพนอกบ้าน จากนั้นท่านก็ไปทำงานที่ญี่ปุ่น 2 ปี เพื่อกลับมาแล้วก็มาทำงานบริษัทตามเดิม ก่อนจะย้ายตามพี่สาวของภรรยา มาเปิดร้านขายอาหารอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่เมื่อ พ.ศ.2528 เป็นอาหารจานเดียว ประเภทก๋วยเตี๋ยว ข้าวขาหมู ข้าวหมูแดง ฯลฯ ในปีนั้นเอง ลูกชายคนเดียวของท่านก็ถือกำเนิดขึ้นมา ท่านได้ยึดอาชีพค้าขายอาหารนี้มาโดยตลอด นับแต่ย้ายมาอยู่จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้เปลี่ยนสถานที่ขาย ย้ายร้านมาแล้ว 3-4 ครั้ง แต่ก็ยังคงอยู่ในตัวเมือง

ในด้านชีวิตครอบครัวเมื่อยังเป็นฆราวาสนั้น พระวิจิตรเล่าว่าท่านเป็นคนกระหมัด กระหม่อม อดออม ไม่เคยพกสตางค์ ไม่เที่ยวกลางคืน นานเป็นแรมปีจึงไปเที่ยวกับเพื่อนครั้งหนึ่ง เมื่อเป็นเด็กวัดก็เคยสูบบุหรี่ แต่มาเลิกได้เมื่อลูกชายยังเล็ก และขอร้องไม่ให้สูบบุหรี่ ท่านก็ตั้งใจเลิก นับแต่นั้นมา สำหรับสุราท่านดื่มน้อยมาก จะให้ความสำคัญกับการทำมาหากินสร้างเนื้อสร้างตัวเป็นหลัก โดยที่ไม่สนใจเรื่องอื่นๆ เลย แม้แต่สุขภาพของตนเอง ก็ไม่ได้ใส่ใจ ตอนเช้าท่านต้องตื่นตั้งแต่ 04.30 น. พาลูกชายไปวิ่งแล้วก็กลับมาเตรียมทำอาหาร ขายอาหารไปเรื่อยๆ ตกเย็นก็ไปรับลูกชายกลับจากโรงเรียน กว่าจะเก็บร้านเสร็จ ก็ล่วงเข้าไป 22.00 – 23.00 เป็นอย่างนี้ทุกวัน ภาระหน้าที่ในการปรุงอาหารจะเป็นของท่านทั้งหมด ภรรยาจะคอยดูแลเก็บเงินค่าอาหารจากลูกค้าเป็นหลัก ท่านจึงเหน็ดเหนื่อยมากกับงานอาชีพ

เรื่องของการหลุดพ้นหรือการไปถึงนิพพานนั้น พระวิจิตรเคยคิดมาหลายครั้งแล้ว หลังจากมีครอบครัว ก็คิดว่าเป็นการน่าเบื่อที่จะต้องไปเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับคนนั้นคนนี้ ใจท่านบางครั้งก็ไม่อยากจะ “เกิด” อีก แต่ก็คงเป็นเรื่องยาก ท่านคิดว่าคงทำไม่ได้ เนื่องจากมีพันธะ คือ

ห่วงหาอาทรลูกชายคนเดียวมากที่สุด เพราะรักมากที่สุด ท่านเล่าว่าจุดหมายปลายทางในชีวิตของตนเอง ที่เคยตั้งไว้ก็คือ จะดำเนินชีวิตที่ไม่ซ้ำรอยกับโยมบิดามารดาของท่าน จะไม่แตกแยกกับภรรยา เพื่อที่ลูกจะได้ไม่เป็นปัญหาต่อไป จะพยายามเลี้ยงเขาให้เป็นเด็กดี และจะสร้างครอบครัวไม่ให้ลำบาก

“จุดหักเห” ในชีวิตของพระภิกษุวิจิตร จากคำบอกเล่าของท่าน มาถึงในเดือนธันวาคม 2543 เมื่อท่านมีอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรงเฉียบพลัน ครั้งแรกจะไม่ยอมไปโรงพยาบาลเพราะคิดว่าคงจะหายไปเอง แต่ลูกชายรบเร้าให้ไปตรวจดู ในที่สุดท่านก็เข้าโรงพยาบาลเอกชนในวันนั้น เมื่อไปถึงโรงพยาบาล นอนก็ไม่ได้ต้องนั่ง แพทย์ฉีดยาให้อาการก็สงบไปในคืนนั้น ท่านต้องรับการตรวจอยู่หลายวัน ครั้งสุดท้ายแพทย์ต้องใช้เหล็กเจาะที่ตับ นำเนื้อไปตรวจและแจ้งผลว่าเป็นมะเร็งตับระยะสุดท้าย เวลานั้นตัวท่านเองบอกว่ายังไม่ทราบเลยว่ามะเร็งคืออะไร จากนั้นแพทย์ได้ให้ยาเคมีแก่ท่านเข็มแรกด้วยการฉีดแบบใช้เข็มแทงไปที่ตับโดยตรง ใช้เวลาเดินยา 12 ชั่วโมง ท่านกระตุกกระคิกไม่ได้เลย ต้องนอนแข็งที่อออยู่อย่างนั้น ทรมาณที่สุดในชีวิต ท่านเองทั้งเพียและอาเจียนด้วย สัปดาห์ต่อมาท่านรับประทานยาจีนที่ภรรยาหามาให้ ในขณะนั้นแพทย์เตรียมจะให้ยาเคมีเข็มที่สอง แต่ก็ทำไม่ได้เพราะเม็ดเลือดขาวของท่าน “หายหมด” แพทย์ต้องฉีดยาเร่งเม็ดเลือดขาว จึงสามารถให้ยาเข็มที่สองได้ ซึ่งแม้จะกินเวลาน้อยลงครึ่งหนึ่ง เหลือเพียง 6 ชั่วโมง แต่ก็ทรมาณมากเช่นกัน เมื่อออกจากโรงพยาบาลแล้ว ท่านต้องเปลี่ยนเสื้อผ้าวันหนึ่งๆ หลายชุด เพราะเหงื่อออกท่วมตัว สองสัปดาห์ต่อมา แพทย์พยายามจะให้ยาเคมีแก่ท่านอีกเป็นเข็มที่ 3 แต่ก็ทำไม่ได้เพราะสุขภาพท่านแย่่มาก

ช่วงนั้น ญาติฝ่ายภรรยาของท่านที่มาใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิต แนะนำให้นำท่านไปที่ศูนย์ ท่านจำใจต้องมาที่ศูนย์ฯ ในขณะนั้นเพราะไม่มีหนทางใดอีกแล้ว แพทย์เองก็บอกว่าท่านคงจะมีชีวิตอยู่ได้ไม่เกินสองเดือน (หรือปลายมกราคม 2544) โดยมีภรรยา และลูกช่วยกันพยุงมา ครั้งแรกๆ ท่านเล่าว่าไม่ศรัทธาและไม่เคยมีความรู้เรื่องพระมิตมาก่อนเลย เคยดูภาพยนตร์ก็ทราบแต่ว่าพระมิตเป็นที่ฝังศพของฟาโรห์กษัตริย์อียิปต์ และคิดว่าคงจะเกี่ยวกับศาสนาโบราณ แต่เพื่อโน้มน้าวให้ท่านเชื่อ ลูกชายได้มาทดลองยืนในสนามพระมิตให้ดู ปรากฏว่าขาของเข้างที่เคยถูกรถชนเมื่อยังเป็นเด็ก “สั่นพับ ๆ” ท่านเองก็แปลกใจที่เป็นเช่นนั้น แต่คิดว่าลูกคงจะไม่โกหกเราหรอก เมื่อท่านไม่ยอมทำหนักๆ เข้าลูกชายก็บอกว่า “พ่อมานั่งอยู่เฉยๆ อย่างนี้ จะมีประโยชน์อะไร” ในที่สุดท่านจึงต้องยอมขึ้นรับพลังในสนามพระมิตตามคำขอร้องของลูกชาย สัปดาห์แรกท่านบอกว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น คิดว่าคงเป็นเพราะฤทธิ์ยาเคมียังอยู่ สัปดาห์ที่สอง เริ่มได้ผล เพราะขณะที่ท่านขึ้นอยู่ก็ยกมือขึ้นไปค้ำไว้อยู่นาน จนท่านแปลกใจว่าเหตุใดจึงไม่เมื่อย 2-3 วัน ต่อมาก็ถูกดึงคอเอียงไปด้านหลัง เหมือนกับถูกแขวนคอ ท่านต้องเข่าตัวตามแรงดึงไปด้านหลัง

จนทนไม่ไหวหายใจไม่ออกต้องฝืนคืบคลานตัวเองกลับมาที่เดิม เพราะเกรงว่าหากล้มแล้วดับท่านจะทรุด หลังจากนั้นท่านก็เปลี่ยนจากทำยืนมาเป็นนั่งนิ่งๆ ก็ถูกคืบอีกเรื่อยๆ จนล้มโครมไปด้านหลังหลายครั้ง โดยเป็นอยู่อย่างนี้ 2-3 วัน ในที่สุดท่านก็ล้มดับทรุดจากการล้มหงายหลังลงหลายๆ ครั้ง จึงเปลี่ยนมานั่งสมาธิแบบเส้นแสงในสนามพระมิดแทน โดยไม่นั่งรับพลังอีกต่อไป ท่านบอกว่านั่งนิ่งๆ รับพลังเมื่อใด “เป็นโคนเมื่อนั้น”

พระภิกษุวิจิตรบอกว่าแม้ท่านจะศรัทธาพระอาจารย์รัตน์ ตั้งแต่มีโอกาสนมัสการเป็นครั้งแรก แต่หลังจากไปเข้ารับการอบรมสมาธิที่สวนบูรณรักษัธรรมรุ่นแรกเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2544 แล้ว ท่านจึงเข้าใจและเชื่อมั่นสมาธิแนวทางของพระอาจารย์รัตน์ รวมทั้งเชื่อว่า พลังพระมิดมีจริง จากนั้นท่านก็เลิกรับประทานเนื้อสัตว์ไปอย่างสิ้นเชิง และทำความเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติสมาธิสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งว่า จะต้องเริ่มจากการใช้แสงกลางวัน แล้วใช้เส้นแสงมาอุดตรงดับ แรกๆ ที่ทำ ท่านยังไม่ชำนาญจะต้องใช้ 2 วิธีนี้แยกกัน ต่อมาเมื่อชำนาญแล้วก็ใช้แสงทั้งสองประเภทนี้ควบคู่กันไป ท่านบอกว่าปฏิกิริยาของแสงกลางวันจะทำให้ร้อน ส่วนเส้นแสงจะรู้สึกเจ็บมากขึ้น จากนั้นก็ใช้สมาธิหมุนคลายออก แล้วกระตุ้นเซลล์ให้ดับทำงานดีขึ้นจากเดิม ท่านจะไปที่ศูนย์พลังพระมิดทุกวัน และเมื่อถึงกำหนดก็จะไปรับการอบรมสมาธิที่สวนบูรณรักษัธรรมทุกเดือนจนกระทั่งย่างเข้าเดือนที่ 3 คือ เมษายน 2544 ท่านก็ได้รับผลอย่างเต็มที่ กล่าวคือน้ำหนักเพิ่มขึ้นจาก 48 กก. เมื่อป่วย (น้ำหนักปกติ 56 กก.) มาเป็น 62 กก. รับประทานอาหารได้มากขึ้นกว่าครั้งไม่ป่วยอีก ท่านเองก็ยังแปลกใจสุขภาพของตัวเอง เพราะหลังจากนั้นก็ขับรดไปเที่ยวห่มพรถึง 2 สัปดาห์ โดยขับรดเป็นระยะทางไกลๆ หลายชั่วโมงได้ ทำให้ต้องไปหาหนังสือเกี่ยวกับพระมิดมาอ่าน จึงได้ทราบว่าพระมิดเป็นศาสตร์ลึกลับอย่างหนึ่ง และเมื่อสุขภาพดีขึ้นแล้ว ท่านก็ไม่ได้ไปพบแพทย์อีก

กับเรื่องของพลังพระมิด พระวิจิตรบอกว่าท่านจะต้องทำตัวโล่งๆ เบาๆ เมื่อแรกนั่งสมาธิ เพื่อให้รับพลังจากพระมิดได้ง่าย แรกๆ ต้องใช้เวลามาก แต่ปัจจุบันไม่ใช้เวลานานนัก อยู่ที่บ้าน แรกๆ ท่านจะใช้พระมิด 3 ก้อน ตามที่พระอาจารย์รัตน์สอน แต่เมื่อองค์ความรู้ของพระอาจารย์รัตน์พัฒนาไปถึงขั้นของการสร้างสนามพระมิด 9 ก้อน ท่านก็ไปทำสนามพระมิดที่บ้านในห้องๆ หนึ่งซึ่งสงบน้อยกว่า อีกทั้งอากาศร้อนกว่าอีกห้องหนึ่ง แต่ท่านก็ชอบนั่งสมาธิในห้องที่มีพระมิดมากกว่าอีกห้องที่สงบและเย็นกว่า ท่านบอกว่าเห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจนว่าอยู่ในห้องที่มีสนามพระมิดแล้ว จะโล่งเบากว่า และมีสมาธิดีกว่าอยู่ที่อื่น ท่านจะต้องนำพระมิดติดตัวไปทุกครั้งเมื่อออกจากบ้าน และทุกคนในบ้านก็มีพระมิดห้อยคอกันหมด ท่านบอกว่าแม้พระมิดไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ แต่ก็ยังเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวใจและให้พลังแก่ตัวท่าน

ในเดือนกรกฎาคม 2544 พระวิจิตรก็ได้อุปสมบทเพื่อให้เป็นไปตามที่ได้ปวารณาไว้กับพระประธานในสถานที่อบรมสมาธิ ณ สวนบุญรักษัธรรมว่า เมื่อหายป่วยแล้วจะอุปสมบท ท่านบอกว่าอนาคตยังไม่แน่นอนจึงไม่ทราบว่าอุปสมบทนานมากน้อยแค่ไหน สีกาของท่านและลูกชายก็อนุโมทนาที่ท่านบวชในครั้งนี้ ลูกชายภูมิใจในตัวท่านมากที่สุขภาพของท่านไม่เป็นปัญหา ท่านบอกว่าได้ “กำไรชีวิต” มาหลายเดือนแล้ว เพราะแพทย์ที่รักษาท่านเป็นคนแรกคิดว่าท่านคงเสียชีวิตไปแล้ว ส่วนแพทย์คนที่ท่านไปพบก่อนอุปสมบทก็แปลกใจและอยากให้ท่านตรวจโดยการ Scan ดู พระวิจิตรเล่าว่าผู้ป่วยมะเร็งตับที่มาอบรมสมาธิรุ่นเดียวกับท่านต่างก็เสียชีวิตไปหมดแล้ว คงเหลือแต่ท่านเพียงคนเดียว พร้อมกับให้ข้อสังเกตว่า ผู้ที่เสียชีวิตไปนั้นต่างก็มีอาการบวมแต่ตัวท่านจะไม่บวมเหมือนคนอื่น อย่างไรก็ดี ในเดือนกรกฎาคม 2544 เมื่อแกนพลังงานของโลกล้มตามคำอธิบายของพระอาจารย์รัตน์ พระวิจิตรก็ทรุดลงไปทันตาเห็น ตาก็เหลือง ต้องทำสมาธิอย่างหนักเพื่อฟื้นฟูร่างกาย แต่ขณะนี้อาการเป็นปกติแล้ว ยังคงปวดที่ตับเป็นบางครั้ง ซึ่งแพทย์ก็บอกว่าเป็นเรื่องธรรมดา ท่านต้องควบคุมน้ำหนักไว้ไม่ให้อ้วน ภัตตาหารที่ท่านฉันไม่ได้เป็นประเภทสหวาน มัน เค็ม เปรี้ยว และขนมต่างๆ

สำหรับพระวิจิตรแล้วพระมิดิให้ผลดีกับท่านทั้งด้านร่างกาย คือทำให้สบาย มีกำลังสงบ ทำสมาธิง่าย ไม่ฟุ้งซ่าน ด้านจิตใจ ท่านมีกำลังใจดีขึ้นมากเมื่อมีพระมิดิยึดเหนี่ยว ส่วนด้านจิตวิญญาณ ความหลุดพ้นนั้นแม้หนทางพันทุกข์สำหรับท่านจะยังคงอีกยาวไกล ถึงจะสั้นลงแล้วก็ตาม แต่ก็เป็นเรื่องของบุญ ชาตินี้ท่านไม่หวังอะไร จะได้ก็คงได้เอง ยังเป็นห่วงก็แต่ลูกชายเท่านั้น จึงจะยังไม่เสียชีวิต จะรอให้ลูกได้เหรียญจากกีฬามวยก่อน ลูกของท่านเป็นเด็กมีพรสวรรค์ ชกมวยเก่งมากและยังไม่แพ้ใครในรุ่นเดียวกันเลย ลูกชายภูมิใจบอกว่าหลวงพ่จะต้องอยู่ไปอีกนาน เขาเองก็คอยดูแลแม่อยู่ทุกวัน สีกาของท่าน ขณะนี้ก็ทำงานหนัก จากที่ไม่คุ้นเคยกับงานหนัก เมื่อท่านไม่สบายเธอจะไม่ยอมให้ท่านทำอะไรเลย พระวิจิตรบอกว่าครอบครัวสนับสนุนท่านเป็นอย่างดี เมื่อยังเป็นฆราวาส ความรักที่เคยมีก็เป็นกุหลาบสีแดง แต่ขณะนี้ เป็นกุหลาบสีขาวแล้ว เป็นความเข้าใจที่มีต่อกันมากกว่าอย่างอื่น

ข. ผู้ที่นำพลังพระมิดไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ กรณีศึกษาในกลุ่มนี้มีอยู่ 2 ราย คือ กรณีของทิพย์และคุณป้าประพิศ

ทิพย์

ทิพย์อายุ 43 ปี เกิดที่จังหวัดเชียงราย และย้ายมาอยู่จังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่ยังเด็ก ในเวลาต่อมาครอบครัวของเธอก็อพยพมาอยู่ด้วยกันที่จังหวัดเชียงใหม่ เธอเป็นลูกคนสุดท้ายของครอบครัว มีพี่สาวฝาแฝดคนหนึ่งหน้าตา บุคลิกลักษณะ และนิสัยใจคอไม่เหมือนกันนัก หลังจากเรียนจบปริญญาตรีแล้ว ทิพย์เริ่มต้นงานด้วยการเป็นพนักงานบริษัททัวร์ในประเทศและต่างประเทศ เธอบอกว่าเป็นงานที่หนักและเหนื่อย เรื่องที่เธอหนักใจมากก็คือการไม่ตรงไปตรงมา และมีการ “กินตามน้ำ” กันเป็นปกติในวงการทัวร์ ครึ่งสุดท้าย ทิพย์ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นผู้จัดการ แล้วก็ขอลาออกเมื่อปี พ.ศ.2538 เนื่องจากถึงจุดอึดอัดที่ทั้งเหนื่อยและเบื่อกันถึงที่สุด แม้จะรักงานนี้มาก และรายได้จะค่อนข้างดีก็ตาม หลังลาออกจากงานแล้ว ทิพย์ก็ไปประกอบธุรกิจส่วนตัวที่เคยทำมาขณะยังอยู่บริษัททัวร์อย่างเต็มตัว คือ ทำอาหารว่างประเภทข้าวตังหมูหยอง ลูกก็ ข้าวเผ้าหมี ฯลฯ ของว่างบางอย่างของเธอได้รับตราอาหารอร่อยระดับชาติ โดยที่เธอไม่ได้ลงทุนอะไรเลย ทำให้เธอภาคภูมิใจมาก

ความสนใจในเรื่องศาสนาของทิพย์เริ่มมาตั้งแต่เด็ก เมื่อเห็นมารดาเข้าวัดทำบุญ ส่องปิ่นโตถวายพระที่วัด แต่ความจริงทิพย์มีพรสวรรค์ในสมาธิมาตั้งแต่ยังเป็นนักเรียนชั้น ป.2 ก่อนจะนอนบางคืน เมื่อทิพย์ทำใจให้ว่างๆ ไม่คิดอะไร ก็จะเห็นรูปวงกลมบ้าง สีเหลี่ยมบ้าง โป่งใสคล้ายกับใช้ชอล์กขีด เลื่อนเข้าเลื่อนออกอยู่ตรงหน้าเธอ แต่เมื่อพยายามจะบังคับภาพที่เห็น ภาพนั้นก็หายไ้ ตัวเธอก็ยังเด็กเกินกว่าจะเข้าใจว่าเป็นอะไร ทิพย์มาสนใจอ่านหนังสือธรรมะและประวัติของพระอาจารย์หลายต่อหลายท่าน เมื่อเรียนอยู่ชั้น ม.1 – ม.2 และเริ่มทดลองนั่งสมาธิตามวิธีในหนังสือแบบไม่จริงจังนัก เมื่ออ่านแล้วก็คิดว่ามีเหตุผลที่ทำให้เชื่อถือได้ จากวัตรปฏิบัติของพระภิกษุที่ทรงคุณเหล่านั้น นอกจากหนังสือในห้องสมุดหรือที่บ้านบางครั้งทิพย์ก็ซื้อหนังสือธรรมะมาอ่าน นอกจากนี้ เธอยังสงสัยปัญหาทางปรัชญามาตั้งแต่ยังเด็ก เช่น คนเราเกิดมาทำไม เหตุใดจึงมีคน สัตว์ วัตถุ สิ่งของ ฯลฯ ซึ่งแตกต่างไปจากพี่น้องคนอื่นๆ ที่สนใจเรื่องเหล่านี้แบบธรรมดาๆ ไม่ถึงกับหมกมุ่นครุ่นคิดเหมือนตัวเธอ ทิพย์บอกว่าเธอเองไม่ได้ตั้งจุดหมายปลายทางในชีวิตในด้านศาสนา เช่น เรื่องการหลุดพ้นเอาไว้อย่างไรเลย แต่ประมาณ 4-5 ปีที่ผ่านมาจะเกิดความรู้สึกเบื่อกันจะมากเกิดอีกไม่รู้จบ หากยังไม่ถึงกับเบื่อชีวิต เพราะความรักความห่วงใยที่มีต่อพ่อแม่ที่

น้องนั้นมีมากมาตั้งแต่เด็ก ทิพย์ไม่ยอมมีครอบครัวเพราะไม่ต้องการมี “สายใยของความผูกพัน และความห่วงใย” เนื่องจากที่มีอยู่กับคนใกล้ชิดทุกวันนี้ก็สิ้นเหลืออยู่แล้ว

เมื่อเรียนหนังสือชั้น ม.ศ.2 อายุ 16 ปีเศษ ทิพย์ได้ไปรับกรรมฐานกับเพื่อนๆ จากพระภิกษุรูปหนึ่งที่วัดในอำเภอคอยสะแกของจังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำมาปฏิบัติที่บ้าน วัดนี้เป็นวัดที่แม่ของเธอถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุเป็นประจำ หลังจากนั้น ทิพย์ก็ทดลองปฏิบัติสมาธิวิธีอื่นๆ อีกหลายวิธี แต่เธอบอกว่าได้รับประโยชน์จากสมาธิแบบพุทโธ และแนวทางของหลวงปู่เทียณ จิตตสุโภ มากที่สุด โดยเฉพาะถ้าหากจิตไม่นิ่งแล้ว จะต้องใช้สมาธิเคลื่อนไหวของหลวงปู่เทียณจึงจะได้ผล ปัญหาอุปสรรคอันใหญ่หลวงสำหรับทิพย์ในเรื่องการทำสมาธิก็คือ การเป็น “เหน็บชา” เวลานานที่สุดที่เธอนั่งสมาธิได้ ก็คือ ชั่วโมงเศษเท่านั้น

หลังจากฝึกสมาธิมาประมาณ 3 ปี ทิพย์ก็สามารถรับพลังต่างๆ ได้โดยง่าย ทั้งยังมีการรับรู้พิเศษที่เหนือคนธรรมดาอีกด้วย เช่น หากผ่านสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือวัดที่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทิพย์ก็จะรู้สึกมีนัย หนัก ปวดศีรษะ ปวดกระบอกตา หากพลังนั้นมากจริงๆ เธอจะถึงกับปวดศีรษะแบบไมเกรนเลยทีเดียว จนกระทั่งแยกแยะได้แล้วว่าพลังต่างๆ เป็นอย่างไร เช่น พระพุทธรูปหรือพระเครื่องที่มีพลังความเมตตา เธอจะรู้สึกว่าเป็นพลัง “เย็น” แต่ถ้ามีคุณวิเศษทางอิทธิฤทธิ์แล้ว ก็จะรู้สึก “ร้อน” ส่วนพลังของสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นเธอจะรู้สึก “หนัก”

ความรู้ที่ทิพย์มีอยู่เป็นทุนเดิมในเรื่องของพระมิด เป็นเรื่องประโยชน์ของพระมิดในอียิปต์ ที่ใช้เก็บพระศพของฟาโรห์ในรูปของมัมมี่ เรื่องการทดลองเก็บอาหารในพระมิดจำลอง ซึ่งจะทำให้อาหารไม่เน่าเสีย การเก็บใบมิดโคนในพระมิดจำลอง ซึ่งจะทำให้มีดโคนคมอยู่เสมอ การเลี้ยงหนูในพระมิดจำลองก็จะทำให้สุขภาพของหนูดีกว่า ภูมิด้านทานดีกว่าหนูอื่นๆ ที่อยู่ภายนอก สิ่งเหล่านี้เธอทราบมาจากการอ่านหนังสือเรื่องอียิปต์มาตั้งแต่ยังเด็กทั้งนั้น และสาเหตุที่ทำให้เธอมาใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด ก็เนื่องจากรับประทานอาหารมังสวิรัตินิโกล่า กับศูนย์ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2543 และเห็นป้ายประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ จึงเข้ามาดูและรับฟังคำอธิบายของเจ้าหน้าที่ ก็เห็นว่าพอมิเหตุผล จึงไปนำมารดาที่ป่วยเป็นโรคเกาต์มาที่ศูนย์ เพียงไม่กี่สัปดาห์ที่มารดาของเธอนั่งๆ นอนๆ อยู่ที่ศูนย์ฯ เท่านั้น ก็มีอาการดีขึ้นเรื่อยๆ จากการคลานเข้าห้องน้ำ หากโรคกำเริบมากๆ และวงจรการกำเริบครั้งหนึ่งก็กินเวลาถึง 12 วัน ขณะนั้นมารดาจะเดินไม่ได้เลย ก็ลดลงมาเหลือเพียง 4 วัน มีเพียงอาการบวมเท่านั้น แต่เดินเหินได้เป็นปกติ ทั้งๆ ที่ครั้งแรกเธอต้องพุงมารดาเข้าไปในศูนย์ฯ ขณะนี้มารดาของทิพย์หายเป็นปกติมาได้เกือบปีแล้ว ทำให้ทิพย์เชื่อมั่นว่าแนวทางนี้เป็นแนวทางที่ถูกต้อง ซึ่งความจริงทิพย์บอกว่าเธอเชื่อตั้งแต่แรกเข้ามาที่ศูนย์ฯ แล้วว่าพระมิดมีพลังจริง และมีความศรัทธาพระอาจารย์รัตนมากเนื่องจากท่านมีเมตตาสูง

ครั้งแรกๆ ที่ทิพย์มาที่ศูนย์ฯ เธอจะต้องรีบพามารดามาส่ง แล้วรีบออกไปทันที เพราะจะรู้สึกหนักศีรษะเหมือนกับจะไม่สบาย ต่อมาเมื่อเคยชินแล้ว ความรู้สึกนี้ก็หายไป แต่เธอก็รับพลังพระมิดได้ว่าเป็นพลังของ “ความเย็น” ทิพย์บอกว่าเธอไม่ได้ให้ความสำคัญกับการทำสมาธิโดยใช้พลังพระมิดมาช่วย แต่เน้นการรับพลังจากพระมิดมากกว่า และชอบทดสอบพลังพระมิดเมื่อนำมาจัดวางในลักษณะต่างๆ กัน เธอบอกว่าไม่ต้องเตรียมทำจิตใจให้อยู่ในลักษณะใดๆ เลย หากจะรับพลังพระมิด เพราะพลังนี้จะออกมาเอง เท่าที่เธอเคยทดลองพลังของพระมิดมาแล้ว มีอยู่ด้วยกัน 5 วิธี

ทิพย์เล่าต่อไปว่า วิธีแรกเป็นการถือพระมิดไว้ในมือจะรู้สึกขยุยิบๆ ที่มีมือ และมีแรงมากระทบที่มือ แสดงถึงพลังที่มีอยู่ในพระมิด วิธีที่สอง เมื่อนำพระมิดสองก้อนมาวางที่กลางฝ่ามือทั้งสองข้าง ปล่อยให้คลายแหลมอยู่ข้างบน พลังก็จะค้างอยู่ในมือ วิธีที่สาม หากนำพระมิดสองก้อนมาถือ ปล่อยให้คลายแหลมทั้งสองข้างหันเข้าหากัน แล้วส่งจิตไปไว้ตรงกลาง ก็จะรู้สึกได้ทันทีว่ามีพลังซ่อนเข้ามา และปลายพระมิดหันไปทางไหน พลังก็จะวิ่งไปทางนั้น ไม่ว่าจะเพิ่มพลังหรือดูดพลังก็สามารถทำได้จากวิธีนี้ วิธีที่สี่ หากนำพระมิดสองก้อนมาวางให้ปลายพระมิดคว่ำลง ก็จะรู้สึกว่าพลังจากพระมิดด้านขวาและซ้ายวิ่งมาชนกัน จะทำให้ตัวพองบวม รู้สึกอึดอัด เธอคิดเอาเองว่า หากเป็นผู้ป่วยหนัก ก็คงจะได้รับผลดีหากใช้วิธีนี้ วิธีที่ห้า วางพระมิด 2 ก้อน ลงบนกลางฝ่ามือทั้งสอง ปล่อยให้คลายแหลมอยู่ด้านบน แล้วส่งจิตไปไว้ตรงกลาง จะรู้สึกว่าพลังพระมิดแรงมาก อาจทำให้ขาสองข้างที่นั่งขัดสมาธิอยู่ดีดออกจากกันทันที ตัวจะบวมมาก

สรุปแล้ว พระมิดให้ประโยชน์กับทิพย์หลายอย่าง ประการแรก ในด้านสุขภาพ พระมิดสามารถช่วยรักษาโรคได้ โดยเฉพาะโรคเก๊าท์ของมารดาเธอ และทำให้ทิพย์มีสุขภาพดีไม่เหน็ดเหนื่อย ประการที่สองทำให้จิตใจของเธอดีขึ้นจากเดิม เพราะการมาอยู่ที่ศูนย์พลังพระมิดก็เหมือนกับอยู่ในวงธรรมะ และประการสุดท้าย เมื่อมาที่ศูนย์ฯ แล้ว การชอบเที่ยวของเธอก็ลดน้อยลงจากเดิม ทิพย์คิดว่า เธอคงจะใช้พระมิดต่อไป โดยเฉพาะการรับพลังจากพระมิด จะทดลองพลังของพระมิดน้อยลง เพราะไม่ทราบว่าเป็นการลบหลู่หรือไม่ ท้ายที่สุด ทิพย์มีความคิดว่าพระมิดน่าจะช่วยเบิกจักระได้ โดยการใช้ปลายแหลมมาเปิด เพื่อให้รับพลังต่างๆ ได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม แต่ก็ต้องใช้ให้เป็น ไม่ไปรับพลังที่ไม่ดีมาเข้าร่างกาย

ประพิศ

คุณป้าประพิศเกิดที่จังหวัดอุดรดิตถ์ อายุ 64 ปี ปัจจุบันอยู่กับหลานสาวในวัย 30 ต้นๆ เพียงสองคน จึงดูแลเอาใจใส่หลานและไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ จนเปรียบเสมือนคู่แฝดสองวัย คุณป้าเป็นลูกคนโตของครอบครัว มีน้องๆ อีก 6 คน เป็นหญิงคนเดียว นอกนั้นเป็นชายหมด เมื่อยังเด็ก คุณป้าเรียนจบเพียงชั้น ป.4 แล้วไปเรียนต่อที่โรงเรียนการช่างสตรี แต่เรียนไม่จบ ไม่มีใครช่วยบิดามารดาทำงานเลี้ยงน้องๆ จึงต้องออกจากโรงเรียน แล้วไปเรียนตัดเสื้อด้วยความรู้ที่มีเป็นทุนเดิมมาแล้วจากโรงเรียนช่างสตรี ครอบครัวคุณป้ามีเชื้อสายจีน ซึ่งมีค่านิยมให้ลูกชายเรียนหนังสือมากกว่าลูกผู้หญิง คุณป้าในฐานะลูกคนหัวปี จึงต้องรับภาระไปดูแลน้องชายที่ไปเรียนต่อกรุงเทพฯ ในขณะที่เดียวกัน ตัวเองก็เรียนตัดเสื้อเพิ่มเติมไปด้วย คุณป้าบอกว่าสมัยนั้นไม่มีเสื้อผ้าสำเร็จรูป ช่างตัดเสื้อสตรีจึงต้องตัดเย็บเป็นตั้งแต่เสื้อยกทรงสตรีไปจนถึงชุดวิวาห์ เมื่อชำนาญแล้ว คุณป้าก็เปิดร้านตัดเสื้อ และรับสอนนักเรียนทั้ง 2 ผลัด เข้ากับเย็น เป็นเวลา 10 ปีเศษ จนกระทั่งน้องๆ เรียนหนังสือจบกันไปเป็นส่วนใหญ่แล้ว คุณป้าจึงย้ายกลับไปอยู่บ้านที่จังหวัดอุดรดิตถ์ตามเดิม

ความตั้งใจเดิมของคุณป้าเมื่อครั้งยังเป็นสาวก็คือ จะไม่แต่งงาน จะทำงานดูแลน้องๆ และบุพการีไปเรื่อยๆ แต่บิดามารดาของคุณป้าเห็นว่าน้องๆ ก็แต่งงานกันไปเกือบหมดแล้ว คุณป้าจะอยู่คนเดียวได้อย่างไร ด้วยความเป็นห่วงจึงขอให้คุณป้าแต่งงานเมื่ออายุ 36 ปี สามีคุณป้ามีอาชีพค้าขาย อยู่ด้วยกันมา 10 ปีเศษ ก็ไม่มีลูกด้วยกันเลย จนกระทั่งคุณป้ามาล้มป่วย ต้องผ่าตัดมดลูกทิ้งไปเมื่ออายุ 48 ปี

ชีวิตครอบครัวของคุณป้าต้องยุติไปโดยปริยาย เมื่อคุณป้าย้ายมาอยู่ที่เชียงใหม่กับน้องสาวคนเดียวที่มีครอบครัวแล้ว มีลูกชายลูกสาวสองคน เพื่อมาเปิดร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป แต่ขายได้เพียงปีเดียวก็ต้องเลิกกิจการไปแม้จะขายดี มีลูกค้ามาก เพราะไม่มีใครช่วย ต้องเดินทางไปซื้อเสื้อผ้าขึ้นล่องเชียงใหม่ - กรุงเทพฯ เป็นประจำด้วยรถทัวร์ ครั้งหนึ่งประสบอุบัติเหตุ คุณป้าจึงกลัวฝังใจมานานับแต่นั้นและอยู่กับน้องสาวเรื่อยมา โดยช่วยเหลือลูกให้กับหลานชายที่เพิ่งมีครอบครัวไป และอยู่ในบ้านหลังเดียวกัน

ความสนใจในศาสนาและเรื่องธรรมะของคุณป้าประพิศ มีมาตั้งแต่ยังเด็ก เพราะเห็นมารดาไปวัดบ้าง มารดาใช้ให้น้ำกวดอาหารไปถวายพระที่วัดบ้าง แต่ก็ไม่ได้นสนใจเรื่องของสมาธิ จนกระทั่ง พ.ศ.2535 คุณป้าจึงได้ร่วมขบวนไปกับครอบครัวของน้องสาว เพื่อไปเข้ารับการอบรมสมาธิที่วัดคอดอยเก็ง อำเภอแม่สะเรียง หลายครั้ง ทำให้คุณป้าปฏิบัติสมาธิเรื่อยมานับแต่บัดนั้น

และกลายมาเป็นลูกศิษย์คนหนึ่งของพระอาจารย์รัตน์ เช่นเดียวกับสมาชิกทุกคนในครอบครัวของน้องสาว

ต่อมาในปี พ.ศ.2535 น้องสาวของคุณป้าก็ประสบเคราะห์กรรมล้มป่วยด้วยโรคมะเร็งปอดระยะที่ 2 ต้องผ่าตัดปอดออกไปบางส่วน คุณป้าได้ช่วยดูแลน้องสาวจนกระทั่งหายป่วย แต่อีกเพียง 3 ปีต่อมา อาการป่วยของน้องสาวก็กำเริบขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้ป่วยหนักและเรื้อรัง คุณป้าได้ช่วยดูแลน้องสาวที่เป็นน้องผู้หญิงเพียงคนเดียวเหมือนเช่นเคย ก่อนที่น้องสาวจะเสียชีวิตไปเมื่อเดือนธันวาคม 2538 ก็ได้ฝากฝังลูกสาวคนเดียวที่ยังไม่มีครอบครัวให้คุณป้าช่วยดูแล ทำให้คุณป้าไม่อาจทำตามความตั้งใจเดิมของตนเอง ที่จะไปอยู่วัดเมื่อวัยสูงอายุได้ เพราะเป็นห่วงหลานสาว

กับเรื่องของสมาธิทุกวันนี้ คุณป้าประพิศไม่ได้ตั้งความหวังในชีวิตไว้ถึงขั้นว่าตนเองจะต้องหลุดพ้น คิดแต่ว่าเพียงให้ใจสงบก็เพียงพอแล้ว คุณป้ามีทัศนคติว่าการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระอาจารย์รัตน์นั้น “หลุดพ้น” ได้ง่ายกว่าแนวทางอื่น สำหรับตัวคุณป้าเอง คิดว่าคงจะ “ติด” อะไรสักอย่างอยู่แน่นอน โดยเฉพาะทิฐิมานะที่มีค่อนข้างสูง หรืออาจเป็นเพราะปล่อยวางบางสิ่งบางอย่างไม่ได้ หรืออาจจะปฏิบัติไม่จริงจังพอก็ได้ เพราะบางครั้งก็รู้สึกว่าคุณป้าเองเกียจคร้านที่จะปฏิบัติ แล้วอ้างว่าไม่มีเวลาพอ ดังนั้น ปัญหาในการปฏิบัติธรรมทุกวันนี้ของคุณป้า จึงน่าจะอยู่ที่ตัวเองมากกว่า อย่างไรก็ดี การทำสมาธิของคุณป้าตลอดระยะเวลาเกือบ 10 ปีที่ผ่านมา ก็เปลี่ยนแปลงคุณป้าไปมากทีเดียว ทำให้อึดทนมากขึ้น ใจเย็นลง เพราะปกติคุณป้าจะเป็นคนที่ไม่อดทน เจ้าอารมณ์ ใจร้อน มีทิฐิมานะสูง และจริงจังต่อสิ่งต่างๆ มากเกินไป

คุณป้ามีความรู้เรื่องพระมิดมาก่อนจากการอ่านหนังสือ เช่น ทราบว่าภายในพระมิดมีพลัง สามารถเก็บอาหารได้ เก็บศพไม่ให้เน่าเปื่อยได้ แต่ก็ไม่ทราบลึกซึ้งมากนัก จนกระทั่งพระอาจารย์รัตน์เปิดศูนย์พลังพระมิดขึ้น คุณป้าก็มาร่วมงานวันเปิดศูนย์ฯ ด้วย ในฐานะลูกศิษย์คนหนึ่งเมื่อตอนปลายเดือนมิถุนายน 2544 และนับจากวันนั้นมาจนถึงวันนี้ คุณป้ากับหลานสาวก็มาที่ศูนย์ฯ สัปดาห์ละ 3-4 วัน โดยตอนเช้า หลานสาวจะมาส่งคุณป้าไว้ที่ศูนย์ฯ แล้วมารับกลับไปในตอนเย็น บางวันหลานสาวก็จะมารับประทานอาหารกลางวันด้วยกันกับคุณป้า

สำหรับคุณป้าประพิศแล้ว พระมิดมีความมหัศจรรย์หลายอย่างเพราะช่วยทำให้สุขภาพของคุณป้าดีขึ้นมาก การมาที่ศูนย์พลังพระมิดบ่อยๆ ก็ได้ช่วยรักษาสุขภาพของคุณป้าได้เป็นอย่างดี จนกระทั่งพระมิดกลายมาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของคุณป้าไปแล้ว โดยการมีพระมิดห้อยคอ มีพระมิดวางไว้ในรถ ให้หลานสาววางพระมิดไว้ที่หน้าคอมพิวเตอร์ เพื่อไม่ให้แสงที่ออกมา รบกวน

ร่างกาย ที่บ้านก็ตั้งสนามพระมิด 10 ก้อนไว้ในห้องสองห้อง ทั้งสำหรับนั่งสมาธิและเป็นห้องนอน และหากเดินทางไกลก็ต้องมีพระมิดใส่กระเป๋าคิดตัวไปเสมอ

โรคที่คุณป้าเป็นและหายด้วยพระมิดไปแล้ว มีอยู่ด้วยกันสามโรค หนึ่งคือโรคภูมิแพ้ ซึ่งคุณคามคุณป้าหนักข้อขึ้นทุกทีเมื่อสูงอายุ ยาที่แพทย์ให้มากภูมิคุ้มกันก็จะหายเฉพาะเมื่อรับประทานอยู่เท่านั้น เมื่อมาที่ศูนย์ฯ แล้วคุณป้าได้หยุดยาไปเลย เป็นเวลาปีเศษแล้ว และไม่ทราบว่าโรคนี้หายไปเมื่อใดด้วย สองคือ โรคเก๊าท์ คุณป้าเริ่มเป็นเมื่อ พ.ศ.2543 ทุก 1-2 เดือน แท้จะบวมจนเดินไม่ได้ รับประทานยาร่วมปีแล้ว เพื่อจะสลายกรดยูริกที่สะสมในร่างกาย คุณป้าตัดสินใจหยุดยาอย่างสิ้นเชิงเมื่อมาที่ศูนย์ฯ หลังจากนั้นก็ไม่มีอาการป่วยอีกเลย สามคือโรคลมพิษ คุณป้าแพ้สิ่งต่างๆ มาก ผงชูรสก็รับประทานไม่ได้ เมื่อเกิดลมพิษขึ้น คุณป้าจะกำพระมิดที่คอเอาไว้ แล้วส่งจิตไปอยู่ที่ปลายพระมิด เพียงไม่ถึง 5 นาที ผื่นลมพิษก็จะยุบหายไปจากร่างกาย ไล่ตั้งแต่ส่วนบนลงไปจนถึงปลายเท้าอย่างรวดเร็วจนไม่น่าเชื่อ และเมื่อเดือนเมษายน 2544 ที่ผ่านไปคุณป้าไปตรวจสุขภาพประจำปี ผลเลือดปรากฏว่าเป็นปกติทุกประการ

นอกจากรักษาโรคประจำตัวแล้ว คุณป้าก็บอกว่าพระมิดสามารถรักษาอาการป่วยที่ไม่รุนแรงได้ด้วย เช่น อาการจุก เมื่อเข้าไปอยู่ในสนามพระมิด ถูกพระมิดดึงไปข้างหน้า – ข้างหลัง ไม่นานอาการจุกก็หายไป คู่มดคันก็เช่นกัน คุณป้าบอกให้หลานสาวทดลองกำพระมิดไว้ ไม่นานก็ยุบหายไปเองได้ หรืออาการปวดฟันของคุณป้าก็หายไปได้จากการนำพระมิดไปไว้แนบแก้มตรงบริเวณฟันที่ปวด คุณป้ายังกล่าวต่อไปอีกว่า เจ็บปวดตรงไหน ถ้าไม่หนักหนาจนเกินไป ก็สามารถนำพระมิดไปวางไว้บริเวณที่ปวด ให้ปลายแหลมขึ้นด้านบน แล้วส่งจิตผลึกความปวดในตัวเราออกไปจากปลายยอดพระมิดได้เลย นอกจากนี้คุณป้าก็ยังคิดค้นวิธี “ถ่ายพลัง” รักษาอาการป่วยเล็กๆ น้อยๆ เช่น ปวดศีรษะ ให้กับคนใกล้ชิดได้ โดยการเอามือข้างหนึ่งวางไว้เหนือปลายยอดพระมิดประมาณ 1 นิ้ว มืออีกข้างหนึ่งวางเหนือบริเวณที่ปวดประมาณ 1 นิ้วเช่นกัน เมื่อรู้สึก ว่าพลังพระมิดผ่านมาแล้ว ถ้าหากบริเวณที่ปวดมีวงกว้าง ก็ยกมือไปวนรอบๆ บริเวณที่ปวดได้ หรือเคลื่อนไหว่มือเล็กน้อย ผู้ที่ถ่ายพลังจะรู้สึกร้อนวูบๆ ถ้าหากผู้ป่วยเจ็บมาก ผู้ถ่ายพลังก็อาจจะรู้สึกว่าถูกดึงมาก คุณป้าได้ทดลองทำวิธีถ่ายพลังนี้ดูแล้วกับหลานสาวขณะที่มีอาการปวดศีรษะ และรู้สึกว่าได้ผล

คุณป้าประพิศสามารถรับพลังพระมิดได้ โดยทำจิตให้ว่างก่อนจะรับพลัง ถ้าหากกำพระมิดก้อนเล็กไว้ในมือจะถูกดึงจนรู้สึกตื้อๆ นานๆ ไปจะรู้สึกร้อน ส่วนในสนามพระมิดนั้น คุณป้าบอกว่านั่งห่างๆ ก่อนพระมิดจะรู้สึกเย็นสบาย แต่ถ้านั่งใกล้ๆ ก่อนพระมิดแล้วจะรู้สึกร้อน

จึงเหมาะสำหรับผู้ป่วยมากกว่าที่ผู้ไม่ป่วย สำหรับตรงแกนพระมิดที่อยู่ระหว่างพระมิดก่อนบนกับ
ก่อนล่างในสนามพระมิด 10 ก่อนนั้น หากเอามือไปไว้ตรงแกน จะรู้สึกหนักมาก

ประโยชน์ที่คุณป้าประพิศได้รับจากพระมิดนั้น มีทั้งด้านร่างกาย คือทำให้หายจาก
โรคหลายอย่าง ทางด้านจิตใจ คุณป้าบอกว่ามีสิ่งยึดเหนี่ยวทำให้ใจเย็นลง มองสิ่งต่างๆ ได้รอบด้าน
มากขึ้น ในด้านจิตวิญญาณนั้น คุณป้าบอกว่าตัวเองคงติดอะไรสักอย่างอยู่ จึงไม่อาจหลุดพ้นได้
อย่างไรก็ดี คุณป้าคิดว่าตนเองจะใช้พระมิดต่อไปอย่างแน่นอน เพราะช่วยได้หลายๆ อย่าง คุณป้า
ต้องการให้คนทั่วไปเชื่อเรื่องพระมิด แต่ไม่ทราบว่าจะ “สื่อ” อย่างไรให้ผู้คนมีความเชื่อ เพราะพูด
มากไปก็เหมือนกับการโฆษณา

ก. ผู้ที่ไม่ได้รับประโยชน์จากพระมิด มี 2 รายคือ วัลลา และคุณป้ามณี

วัลลา

ในวัย 54 ปี วัลลามีบุคลิกที่ดูจะเหมาะสมกับการทำหน้าที่แม่บ้านของโรงแรมมีระดับ
แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ รูปร่างท้วม ผิวสองสี ทำทางกระฉับกระเฉง แต่หนักแน่น เธอเป็น
คนเชียงใหม่โดยกำเนิด มีพี่น้อง 4 คน เป็นหญิง 3 คน ชาย 1 คน เธอเป็นลูกคนที่สอง จบการ
ศึกษาระดับปริญญาตรีเมื่อ พ.ศ.2518 สมรสแล้ว มีลูกสาวคนเดียว อายุ 18 ปี กำลังเรียนอยู่ในชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 และจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยปีนี้ หลังจบจากมหาวิทยาลัยแล้ว วัลลาก็ไปเป็น
ครูสอนที่โรงเรียนพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่อยู่เกือบ 10 ปี จนกระทั่ง พ.ศ.2527 เธอก็
ตัดสินใจลาออกไปทำงานโรงแรม เพราะต้องการเรียนรู้งานหลายๆ อย่าง ทำอยู่ 10 ปี ก็ย้ายกลับมา
อยู่ที่เชียงใหม่กับสามี ทำงานมาแล้วในโรงแรมใหญ่ๆ หลายแห่งจนกระทั่งย้ายมาที่ทำงานปัจจุบัน
ในตำแหน่งแม่บ้าน วัลลาบอกว่า งานที่เธอทำอยู่จุกจิก และมีปัญหาหลายด้าน จะกระทบกระทั่ง
กับ “แขก” หรือลูกค้าของโรงแรมไม่ได้เลย ทั้งยังต้องเครียดกับพนักงานที่มีต่างๆ กันไป ยิ่งถ้า
หาก “เจ้านาย” ลงมาทำเองด้วยแล้ว ก็ยังต้องปรับตัวเข้ากับเขาให้ได้ แต่โรงแรมที่เธออยู่ปัจจุบันมี
คณะกรรมการบริหารดูแลแทนเจ้าของที่เสียชีวิตไปแล้ว

ความสนใจในศาสนาของวัลลา เริ่มจากการที่มารดาสอนสั่งขัดเกลาด้วยธรรมมาตั้งแต่
แต่เด็ก บางครั้งก็ติดตามมารดาไปวัดเพื่อทำบุญ วัลลากล่าวว่า “แม่ให้ทำจิตใจให้สบาย” บางครั้งก็
ให้นั่งสมาธิแบบนั่งสงบ ที่บ้านจะมีหิ้งพระ มีหนังสือธรรมะให้อ่าน มี “แม่” เป็นอาจารย์สอน
ธรรมะ ปัจจุบันนี้ เป้าหมายทางจิตวิญญาณ เรื่องที่จะทำให้ตัวเองหลุดพ้น เธอไม่ได้คิดเลย เพราะ

บางครั้งแม้จิตใจตัวเองจะทราบดีว่าสาเหตุของปัญหามาจากอะไร แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะแก้ไขได้ทุกครั้ง นอกจากนี้ ปัญหาบางอย่างจะไปแก้ไขที่คนอื่นก็ไม่ได้อีก ฉะนั้น ทุกวันนี้ขอให้ได้เพียงความสบายใจก็เป็นพอ เธอเองไม่ได้ตั้งจุดอะไรไว้ เพราะพยายามจะไม่ยึดติดกับสิ่งใดๆ เป็นห่วงแต่ลูกเพียงอย่างเดียว ขอให้เขาช่วยเหลือตัวเองได้เท่านั้น

เมื่อเดือนกรกฎาคม 2537 ก็เกิดเหตุการณ์ที่พลิกผันชีวิตของวัลลา เมื่อเธอนอนดูโทรทัศน์อยู่ในวันหนึ่ง มีรายการตรวจหามะเร็งเต้านมด้วยตนเอง ก็ลองคลำดูและพบก้อนเนื้อผิดปกติ วัลลาไปพบแพทย์แต่ก็ไม่ได้สนใจผลการตรวจ จนกระทั่งเวลาผ่านไป 6 เดือน พนักงานโรงแรมที่เป็นลูกน้องก็มาชักชวนให้ไปตรวจมะเร็งเต้านมด้วยกัน ที่โรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง ปรากฏว่าแพทย์รับตัวเธอไว้ในโรงพยาบาลวันนั้นเลย และวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งเต้านมระยะที่สอง ก้อนมะเร็งมีขนาด 1.5 ซม. วัลลาต้องรับการผ่าตัดถึง 2 ครั้งในเวลา 4 สัปดาห์ และต้องอยู่คนเดียวในห้องรวม มาได้ห้องพิเศษก็วันสุดท้ายก่อนออกจากโรงพยาบาล เธอบอกว่าช่วง 1 เดือนของการผ่าตัดมะเร็ง เป็นช่วงที่ “สุดๆ” ในชีวิต เพราะ “กลัวตาย” มาก คนเราถ้าไม่ใกล้ตายก็จะไม่กลัว การป่วยครั้งนั้นเธอจึงเห็นอะไรหลายอย่าง ตั้งแต่ “กลัวที่สุด” ไปจนถึงการ “ปลงตก” ทำใจได้ในเวลาต่อมา ในช่วงนั้นเธอได้ทำสมาธิอย่างหนัก โดยการนั่งสงบนิ่ง หายใจเข้าออกลึกๆ วัลลาได้รับการเคมีบำบัดรวม 12 ครั้งด้วยกัน ตลอดระยะเวลา 6 เดือน หรือเดือนละ 2 ครั้ง ก่อนจะถูกเคมีฯ แพทย์ก็จะตรวจดูเฮโมโกลบินในเลือดของเธอก่อน ว่ามีเพียงพอหรือไม่ จึงจะเคมีฯให้ได้

วิถีชีวิตของวัลลา หลังจากการผ่าตัดมะเร็งเป็นต้นมา เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก เธออ่านหนังสือที่เป็น “ทางเลือก” ด้านสุขภาพมากขึ้น แต่ก่อนจะมีกิจกรรมทางสังคมมาก มีเพื่อนมาก จะนัดพบเพื่อนเป็นประจำเพื่อรับประทานอาหารและเที่ยวด้วยกัน แต่ปัจจุบันจะไปเที่ยวไกลๆ กับเพื่อนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ตอนเช้าก็จะออกกำลังกาย เช่นการแกว่งแขนอย่างมีสมาธิ ทำอาหารให้ลูกก่อนจะไปทำงาน วัลลามีห่วงเรื่องลูกอยู่บ้างซึ่งแม้จะหายห่วงไปเปลาะหนึ่งแล้ว เพราะลูกเริ่มโตขึ้น และตัวเธอเองหลังจากป่วยก็ปล่อยวางเรื่องลูกได้มากขึ้นตามที่แม่เคยสอนมา ทุกวันนี้จะคอยเดินตามหลังและสนับสนุนลูกเท่านั้น เรื่องต่างๆ ให้เขาตัดสินใจเอง คิดว่าลูกคงจะไม่เสีย เพราะให้เขาทำในสิ่งที่ชอบ ไม่ว่าจะเป็นคนตรีหรือกีฬา อีกอย่างหนึ่ง เธอคิดว่าการมีครอบครัวที่สมบูรณ์ ก็เป็นการปูพื้นฐานที่ดีให้กับลูก คิดว่าลูกคงจะไม่เสียอย่างแน่นอน

วัลลามีทัศนะว่า การป่วยเป็นมะเร็งของเธอ คงเป็น “กรรม” ที่เคยทำสิ่งไม่ดีไว้ในอดีต การป่วยที่ผ่านมาจึงเป็นการชดใช้กรรมที่ทำไว้ ถือเป็นช่วงของการประสพเคราะห์กรรมในชีวิต ทุกวันนี้เธอก็ช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน เช่น ให้คนใกล้ชิดยืมเงิน จะไปทำบุญที่วัดเป็นส่วนน้อย บางระยะเธอก็ใส่บาตรพระตอนเช้า การไหว้พระสวดมนต์ก็ทำเป็นประจำ ส่วนการทำสมาธิ

หลังจากหายป่วยแล้ว เธอทำบ้างในบางครั้ง โดยการนั่งสงบใจ หายใจเข้าออกถี่ๆ แล้วดูลม หายใจ โดยไม่หวังที่จะเห็นอะไร เคยนั่งได้นานที่สุดนับเป็นชั่วโมง เธอไม่เคยไปรับการอบรม ธรรมเนียมจากที่ใด เคยไปกราบพระที่วัดในบางครั้งเท่านั้น เพราะคิดว่าการปฏิบัติธรรมก็คือการ บวชอยู่ที่บ้าน หลังจากหายป่วยมา 2 ปี เธอไม่รับประทานเนื้อสัตว์และนมเลยในช่วงพรรษา ช่วง เข้าปีที่สามก็จะรับประทานปลาและนมหรือเนื้อหมูเล็กน้อย โดยไม่รับประทานเนื้อสัตว์อื่น

ในเรื่องของพลังพระมิด วัลลาบอกว่าเธอไม่เคยทราบเรื่องพลังพระมิดมาก่อนเลย สิ่ง ที่ทราบเป็นเรื่องคำสาปของฟาโรห์ เรื่องมัมมี่ และสิ่งอาถรรพ์ลึกลับในยุคอียิปต์โบราณมากกว่า แต่ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2544 วัลลาได้ไปที่ศูนย์พลังพระมิด จากการชักชวนของพี่สาวที่สนใจเข้ามา ปฏิบัติธรรมตามแนวทางของพระอาจารย์รัตน์ เธอบอกว่าพี่สาวคนนั้นเป็นคนเด็ดเดี่ยว เป็นคน ตรงมาก และพร้อมทุกอย่าง จึงเข้าวัดปฏิบัติธรรมได้ ส่วนเธอนั้น “สมาธิไม่นิ่ง” เหมือนกับพี่ สาว เมื่อเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ให้คำแนะนำแล้วเธอก็ยืนคร่อมเส้นตามทิศต่างๆ ในสนามพระมิด แล้ว หลับตา ยืนนิ่งๆ พยายามไม่คิดอะไร จิตใจเธอก็ไม่ได้ต่อต้าน แต่ชั่วครู่หนึ่งก็ไม่มีปฏิกิริยาอะไร เกิดขึ้น เธอสงสัยว่าเหตุใดจึงไม่ได้ผลอะไรเลย แม้จะยืนหันหน้าไปหลายทิศในสนามพระมิด ต่าง จากพี่สาวที่มีสมาธิ น้ำลาย ออกมาจนต้องใช้กระดาษเช็ดหน้าเป็นกองๆ ก่อนหน้าจะมาที่ศูนย์ฯ เธอเห็นพี่สาวมีพระมิดห้อยคอ และให้พระมิดเล็กๆ เธอมา 3 ก้อน พร้อมกับเทพที่พระอาจารย์ รัตน์สอนสมาธิกากบาท (คู่มือทำสมาธิวิธีนี้ในข้อ 2.2 ยุคพระมิดและต่างพิภพของภาคผนวก 2) มา ม้วนหนึ่ง แต่เธอก็ไม่ได้ทำจริงๆ จังๆ และไม่ได้ “คิด” แม้พี่สาวจะพยายามโน้มน้าวเธอ เพราะ เห็นผลจากสมาธิแนวทางพระอาจารย์รัตน์ และสอนวิธีการใช้พระมิด 4 แบบให้เธอก็ตาม เป็น เวลา 3-4 ครั้งที่วัลลานำพระมิดที่ได้มาใช้ในการนั่งสมาธิ โดยการวางลงบนฝ่ามือทั้งสองข้าง แต่ก็ ไม่เกิดอะไรขึ้น สัมผัสพลังอะไรไม่ได้เลย อีกทั้งไม่ว่าจะใช้พระมิดหรือไม่ใช้ ก็จะไม่รู้สึกถึง ความแตกต่าง จะดูเฉพาะลมหายใจเท่านั้น และหากถามว่าพระมิดมีพลังหรือไม่ เธอเองก็ยังไม่แน่ ใจนักด้วย

วัลลากล่าวว่า แม้จะยังสัมผัสพลังพระมิดไม่ได้ แต่เธอก็จะพยายามฝึกสมาธิต่อไป เพราะมีแผ่นพับแนะนำการฝึกสมาธิโดยใช้พระมิดประกอบอยู่ที่บ้าน เธอจะไม่ทิ้ง จะรอพิสูจน์ต่อ ไป และคงไม่ได้มาที่ศูนย์ฯ อีกแล้ว นอกจากจะมีผู้นำไป ในชีวิตนี้เธอจะพยายามบำบัดโรคมาเร็ง ของตนเอง และทำให้จิตสะอาดต่อไปเรื่อยๆ

มณี

คุณป้ามณีเป็นคนจังหวัดเชียงใหม่โดยกำเนิด และเป็นผู้สูงวัยโสดที่ยังคงความสดชื่นแจ่มใสอยู่มากในวัย 72 ปี คุณป้ามีบุคลิกคล่องแคล่ว รูปร่างเล็ก ผิวขาว คัดผมหยิกสั้น พูดเร็ว หน้าตาอึมเข้มอยู่เสมอ ขณะนี้คุณป้าอยู่คนเดียวในบ้านที่เป็นมรดกจากมารดากับแมว 1 ตัว สุนัขจรจัดอีก 2 ตัว เป็นบ้าน 2 ชั้นที่ตั้งอยู่บริเวณเขตเมืองเก่าของเชียงใหม่ และบ่นว่าเป็นเวลานานแรมเดือนมาแล้วคุณป้าต้องถูกวิญญูณมารบกวน มาเขย่าบ้านชั้นบนทำให้คุณป้าต้องนอนไปบนไปแผ่เมตตาไปจนจะ “พูดกับวิญญูณรู้เรื่องแล้ว” คุณป้ากล่าวติดตลก และต้องไปขอให้พระภิกษุที่วัดช่วยให้วิญญูณออกไปจากบ้าน พระท่านบอกว่าเป็นวิญญูณไม่ดี คุณป้าได้ทำบุญให้เรื่อยๆ ขณะนี้สถานการณ์ดีขึ้นมากแล้ว บ้านสั่นน้อยลงและถูกรบกวนน้อยลงจากเคย คุณป้าสันนิษฐานว่าวิญญูณนี้ต้องเป็นสมัยพม่าครอบครองล้านนาอย่างแน่นอน เพราะเคยทราบมาว่าพม่าเคยมาอยู่บริเวณละแวกบ้านของคุณป้ามาก่อน คงจะไม่ใช้วิญญูณสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะบริเวณนี้ไม่เคยมีเหตุการณ์ใดๆ เกิดขึ้นในช่วงสงครามโลก

คุณป้าเป็นลูกคนเดียวของบิดามารดา จบการศึกษาเพียงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียนเอกชนมีชื่อในจังหวัดเชียงใหม่ และไม่ได้เรียนต่อ เนื่องจากเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 เสียก่อน คุณป้าได้เริ่มต้นเป็นพนักงานธนาคารเอกชนแห่งหนึ่งที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ.2502 ได้รับเงินเดือน 500 บาท 7 ปีต่อมาคุณป้าก็ถูกย้ายไปอยู่ที่อำเภอหาดใหญ่ จ.สงขลา อยู่ได้ไม่ถึงปี ใน พ.ศ.2510 คุณป้าก็ขอย้ายไปอยู่กรุงเทพฯ หลังจากนั้นก็ถูกย้ายไปอยู่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ.2514 คุณป้า ครองความเป็นโสดมาโดยตลอด และไม่ต้องการมีครอบครัวเพราะคุณป้าคิดว่าเป็นเรื่อง “น่าเบื่อ” ในปี พ.ศ.2524 คุณป้าขอเกษียณอายุงานก่อนกำหนด 1 ปี ในวัย 54 ปี เนื่องจากการเป็นหัวหน้าการเงินต่างรับผิดชอบมาก ต้องนำเงินส่วนตัวมาชดเชยธนาคารเป็นประจำเมื่อบัญชีขาด บางครั้งมากถึง 1-2 หมื่นบาท คุณป้าบอกว่า ธนาคารที่ทำอยู่มีสวัสดิการที่ดีมาก เมื่อออกจากงานคุณป้าได้รับแต่เงินสะสมของตนเองคืนมาไม่กี่หมื่นบาทเท่านั้น

หลังเกษียณอายุจากงาน คุณป้าก็กลับมาอยู่ที่เชียงใหม่ตามเดิมกับมารดา มาพยาบาลมารดาที่ป่วยกระเสาะกระแสะ จนกระทั่งมารดาเสียชีวิตไปเมื่อ พ.ศ.2539 หลังจากมารดาเสียชีวิตแล้ว คุณป้าก็อยู่คนเดียวเรื่อยๆ มา และมีเวลาสนใจศาสนามากขึ้น คุณป้าเริ่มต้นอ่านหนังสือธรรมะ ไปฟังเทศน์ ทำบุญที่วัดมากขึ้น มีรายการธรรมะวิทยุทางสถานีใด ก็จะติดตามฟังเสมอ รวมทั้งเริ่มปฏิบัติสมาธิด้วยตนเอง จากการอ่านหนังสือ โดยไม่ได้ไปเรียนจากที่ใด คุณป้าใช้วิธีคุณยายใจเข้าออกของตัวเองไปเรื่อยๆ แต่ก็ไม่ได้ทำสมาธิมากนักแม้จนทุกวันนี้ ชีวิตประจำวันของ

คุณป้าหมดไปกับการกิจส่วนตัวและการเลี้ยงแมวที่มีอยู่ตัวเดียว และเลี้ยงสุนัขจรจัด ด้วยความที่เป็นคนรักสัตว์ สรรสารสัตว์

ในด้านสุขภาพ คุณป้ามีโรคประจำตัวมาตั้งแต่เด็ก คือเวียนศีรษะจนบ้านหมุน ปีหนึ่งๆ จะเป็น 2-3 ครั้ง จะไปรักษาที่คลินิกเมื่อโรคกำเริบ เคยไปตรวจที่โรงพยาบาลในกรุงเทพฯ แพทย์ตรวจวินิจฉัยว่า คุณป้าเป็นโรคไชนัสอักเสบ นานๆ โรคนี้ก็กำเริบขึ้นมามีครั้งหนึ่ง เมื่อ พ.ศ.2539 ปีที่บิดามารดาของคุณป้าเสียชีวิต คุณป้าต้องเข้าโรงพยาบาลรับการผ่าตัดกระเพาะปัสสาวะ เนื่องจากกระดูกสันหลังทับเส้น ต้องรักษาด้วยยารักษา 12 วัน ก่อนออกจากโรงพยาบาล หลังจากนั้น คุณป้าก็ปวดขาหนีบ แล้วต่อมาก็ปวดหัวเข่าแทน นิ่งของๆ นานๆ ไม่ได้ แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นอาการของโรคกระดูกสันหลังเสื่อม ต้องบริหารหัวเข่าอยู่เรื่อย ๆ

คุณป้าไม่เคยทราบเรื่องของพระมิดมาก่อนเลย เมื่อเดือนสิงหาคม 2543 คุณป้าได้เริ่มมาที่ศูนย์ฯ เพราะอยู่ใกล้บ้านและเป็นทางผ่าน หลังจากมาใช้บริการกว่า 10 ครั้ง คุณป้าบอกว่าเพิ่งจะรู้สึกเหมือนมีแรงมากระทบที่ศีรษะ บางครั้งก็รู้สึกชู่เล็กน้อยคุณป้าคิดว่า ปัญญาของตัวเองคงจะไม่มีกระมัง แรงที่ว่านี่จึงมากระทบที่ศีรษะ เวลาคุณป้านั่งสมาธิก็จะมีการโยกตัวเล็กน้อยเท่านั้น ไม่มีการหมุนแรงๆ เหมือนผู้ปฏิบัติเหมือนคนอื่น ๆ หรือบางครั้งก็เห็นแสงสีม่วง สีเหลือง แต่ก็ไม่ได้ ทำให้คุณป้ามีอะไรเปลี่ยนแปลงไปเลย ไม่ว่าจะด้านร่างกายหรือจิตใจ หลังจากมาที่ศูนย์ฯ ประมาณ 40 ครั้ง ตลอดเวลา 7-8 เดือน โดยไม่ได้รับผลอะไร คุณป้าจึงเลิกมาที่ศูนย์ฯ โดยปริยาย แล้วไปรักษาหัวเข่าโดยการฝังเข็มที่โรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่งแทน แต่ก็ไม่ได้ผล

คุณป้าไม่เข้าใจว่าเหตุใดตนเองจึงไม่สามารถสัมผัสพลังพระมิดได้เหมือนกับคนอื่นๆ ที่มาที่ศูนย์ฯ และรับพลังนี้ได้ชัดเจน เช่น รู้สึกร้อนหรือมีการหมุนเวียนร่างกาย แม้ว่าคุณป้าจะศรัทธาในพระอาจารย์รัตนก็ตาม หรือจะเป็นเพราะตัวเองมีสิ่งหนึ่งที่ติดค้างอยู่ในใจตลอดมา คือต้องการจะให้ลูกหนี้ที่ยืมเงินคุณป้าไปหลายล้านบาท นำเงินมาคืนคุณป้าเสียทีเพื่อจะได้นำเงินนี้ไปทำบุญ และใช้จ่ายประจำทุกเดือน หลังจากเกษียณอายุ คุณป้าได้ขายที่ดินซึ่งเป็นที่ดินมรดกจากบิดามารดา แล้วมีผู้มากู้ยืมไปสร้างอาคารร้านค้าโดยไม่ได้ทำสัญญาเงินกู้ยืมอย่างถูกต้องแต่อย่างใด คุณป้าบอกว่าตัวเราเป็นคนใจอ่อน ใครมาพูดดีด้วยก็จะให้เงินเขากู้ยืมไป ด้วยความหวังว่าจะได้ดอกเบี้ยไว้ใช้ในยามสูงอายุ แต่ก็ถูกหลอก ทุกวันนี้คุณป้ายังชีพอยู่ด้วยเงินออมเก่าและเงินที่ผู้กู้รายย่อยนำมาใช้คืนไม่มากนัก พอใช้ไปเดือนหนึ่งๆ เท่านั้นเอง

คุณป้ามักบ่นบอกว่า จุดหมายในชีวิตของตนเองก็นึกถึงแต่ความตายเท่านั้น คิดว่าตนเองใกล้ตายและไม่ได้เป็นกังวลสิ่งใดมาก คิดแต่ว่านั่งสมาธิครั้งใดก็ไม่เกิดผลอะไรขึ้น สมาธิไม่ถึงต้องนั่งนิ่งๆ เฉยๆ แทน ชาติก่อนคุณป้าคงจะเคยทำกรรมไม่ดีไว้ เรื่องหลุดพ้นจึงคงยังไกลตัวและ

เป็นเรื่องยาก ดังนั้นจึงจะขอ “ทำดีทางโลก” แทน ทุกวันนี้คุณป้าจึงมีแต่ให้อย่างเดียว เช่น บริจาคให้ผู้สูงอายุด้วยกันบ้าง ทำบุญที่มูลนิธิข้างบ้าน เพราะเป็นคนรักและเมตตาสัตว์ กับ “คน” คุณป้าไม่ค่อยชอบนัก เพราะคนยังมีดีบ้างหรือไม่ดีบ้าง คุณป้าจะไม่พยายามทำสิ่งที่ไม่ดีเพื่อจะไม่ต้องก่อกรรมผูกพันไปในวันข้างหน้า

ขณะนี้ หัวเข่าของคุณป้าเริ่มดีขึ้นแล้ว เพราะได้สูตรยามาจากเพื่อนที่ไปทำบุญด้วยกันที่วัด เขาบอกว่าได้มาจากพระภิกษุรูปหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ที่คุณป้าก็ยังหาตัวท่านไม่พบ สูตรยาบอกว่าให้นำเอาลูกเกดแห้งสีเหลือง ไปแชในเหล้าฝรั่งยี่ห้อหนึ่ง โดยเปิดฝาทิ้งไว้ ประมาณ 10 วัน หลังจาก 10 วัน แล้วให้ปิดฝาขวดเหล้า เมื่อจะรับประทานจึงเปิดแล้วนำเม็ดลูกเกดที่แชในเหล้ามารับประทานวันละ 10 เม็ด คุณป้ารับประทานมาได้ 1 ชวดแล้ว รู้สึกว่าหัวเข่ามีอาการดีขึ้น จึงคิดว่าจะรับประทานไปเรื่อยๆ เพราะไม่มีผลข้างเคียงอะไรเหมือนกับการใช้ยา

4.4.6 การใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ จากพืระมิต

ข้อมูลแบบแผนการนำพืระมิตไปใช้ประโยชน์ของผู้ใช้บริการที่ศูนย์พืระมิตในประเด็นนี้ได้มาจากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลศูนย์พืระมิต การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสนทนากับผู้ใช้บริการที่ศูนย์ฯ อย่างไม่เป็นทางการ โดยพบว่าผู้ที่มาที่ศูนย์ฯ ได้ใช้ประโยชน์จากพืระมิตทั้งตามคำสอนแนะนำของพระอาจารย์รัตน์ และการคิดค้นทดลองเองจากความสงสัยใคร่รู้ จากโรคต่างๆ และจากอาการป่วยที่ตนเองหรือคนใกล้ชิดเป็น การเรียนรู้จากกันและกัน โดยการมีปฏิสัมพันธ์กันใน “ชุมชน” ของผู้มาใช้บริการ ณ ศูนย์พืระมิตดังมีแบบแผนของการใช้ประโยชน์ต่อไปนี้

1) การนำไปใช้ประโยชน์ในการทำสมาธิ เป็นการนั่งสมาธิประเภทต่างๆ ในสนามพืระมิตและใช้พืระมิต 1-4 ก้อน เพื่อลดเส้นแรงแม่เหล็กและคลื่นต่างๆ ที่มารบกวน ลดการกระทบของแสง เสียงจากภายนอก ทำให้บรรยากาศภายในสนามพืระมิตเอื้อต่อการทำงานของร่างกาย

2) การรับพลัง บำบัดร่างกายและการนวด ผู้ใช้พืระมิตสามารถรับพลังและบำบัดร่างกายตามทิศต่างๆ ในสนามพืระมิตโดยเริ่มจากรับพลังเข้า ดึงเส้นเอ็น คลายพลังออกเพื่อพักร่างกาย หมุนอัดพลังเข้าร่างกายและหมุนคลายความเจ็บปวดออก แล้วรับพลังจากพืระมิตเป็นครั้งสุดท้าย นอกจากนี้ผู้ใช้บริการบางคนก็ยังคิดค้นประโยชน์ของพืระมิตในด้านการบำบัดร่างกาย

ต่างๆ กัน ใช้ปลายแหลมของพระมิดนวดตัวเองไปตามส่วนต่างๆ หรือใช้กดปลายแหลมของพระมิดลงบนส่วนต่างๆ เพื่อขับลมในร่างกายออกมา

3) การรักษาโรค ผู้ใช้พระมิดได้ทดลองและพยายามใช้พระมิดรักษาโรคและอาการป่วยต่างๆ กันดังนี้

- ลดอาการปวดตามร่างกาย โดยใช้พระมิดวางหรือสัมผัสตรงที่ปวด
- รักษาบาดแผล จากไฟไหม้ น้ำร้อนลวก ลดการอักเสบ ให้วางพระมิดลงบนแผลนั้นหรือกำพระมิดไว้ในมือ แผลจะไม่พอง
- แช่น้ำแล้วดื่ม ลดอาการไข้ อาการไอสำหรับเด็ก
- ผู้มีอาการเลือดไม่ไปเลี้ยงสมอง จินตนาการถึงปลายแหลมของพระมิดก้อนใหญ่ แล้วส่งอาการมึนหนัก เวียนศีรษะจนบ้านหมุนไปที่ปลายแหลมนั้นเรื่อยๆ อาการป่วยจะถูกดูดออกไปในที่สุด
- ผู้เป็นโรคความดันโลหิตสูง มีปัญหาเวลาเครื่องบินขึ้น-ลง กำพระมิดไว้ในมือ นึกให้จิตอยู่ที่ยอดพระมิด จะช่วยให้นั่งเครื่องบินได้สบายทั้ง ขึ้น-ลง
- กำพระมิดไว้ในมือขณะเป็นตะคริว
- ผู้เป็นโรคเหน็บชา ใช้ปลายแหลมของพระมิดกดลงตรงที่มีอาการชาตามร่างกาย

4) การลดรังสีต่างๆ จากโทรทัศน์ วิทยุ เครื่องคอมพิวเตอร์ ให้วางพระมิดไว้หน้าจอเครื่องใช้เหล่านั้น

5) การป้องกันอุบัติเหตุ โดยการนำพระมิดติดตัวไปในระหว่างการเดินทาง

6) การป้องกันอารมณ์ผู้อื่นไม่ให้เข้ามากระทบ โดยการกำพระมิดไว้ในมือหรือนำพระมิดติดตัวไป

7) การช่วยให้นอนหลับสบาย โดยนำไปไว้ใต้หมอน วางบนขอดอก วางบนหน้าผาก หรือเก็บไว้กับตัว

8) ติดตัวไว้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยว ทำให้ผ่านพ้นอุปสรรคไปได้หรือไม่พบกับอุปสรรค อาจจะใส่กระเป๋ ห้อยไว้กับเข็มกลัด ทำห้วแหวน ทำจี้ห้อยคอ ฯลฯ

9) การปรับความสมดุลของร่างกาย จากการดื่มน้ำที่มีการจัดเรียงโมเลกุลอย่างเป็นระเบียบ โดยการวางพระมิดสองก้อน หันด้านฐานเข้าหากันหลังวางขวดน้ำอยู่ตรงกลาง ทิ้งไว้ไม่ต่ำกว่า 1 ชั่วโมง ก่อนดื่มน้ำนั้น

10) การถ่ายพลังจากพระมิดไปรักษาผู้ป่วยที่มีอาการป่วยไม่รุนแรงนัก เช่นอาการปวด (คุณณิศึกษาคุณป้าประพิศ ในข้อ 4.2.5 ค.)

11) การป้องกันคุณไสยไม่ให้เข้าสู่ร่างกาย จากการนำพระมิดติดตัวไว้

12) ปรับกระแสมปราณในร่างกาย โดยการนำพระมิดสองก้อนมาวางที่กลางมือทั้งสองข้างให้ปลายแหลมของพระมิดชี้ลงกลางฝ่ามือ

13) การช่วยให้หายใจสะดวกเต็มปอดมากขึ้น จากการอยู่ในสนามพระมิด

4.4.7 ข้อสรุปพระมิดกับคุณภาพชีวิตของศาสนิก

จากข้อมูลทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้วในบทนี้เกี่ยวกับผลของการปฏิบัติสมาธิโดยใช้พระมิดมาเป็นอุปกรณ์เสริม และการรับพลังพระมิด การนำพระมิดไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ของผู้ปฏิบัติสมาธิและผู้ให้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด มีข้อสรุปในด้านผลของการใช้พระมิดที่มีต่อคุณภาพชีวิตของศาสนิก ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ใช้ประโยชน์จากพลังพระมิด ข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งผู้ปฏิบัติสมาธิและผู้ให้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด พบว่าส่วนใหญ่เป็นคนชั้นกลางที่อยู่ใต้วงกลางคนขึ้นไป และมีโรคประจำตัวที่ต้องการมาบำบัดรักษา รวมทั้งมีประสบการณ์ในการปฏิบัติสมาธิมาก่อน จึงต้องการได้รับผลด้านจิตใจจากสมาธิและจากพระมิด

2. ด้านพลังพระมิด ไม่ว่าพระมิดจะมีพลังหรือไม่ก็ตาม แต่ข้อมูลจากแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม ระบุว่า ผู้มาใช้ประโยชน์จากพระมิดส่วนมากไม่เชื่อว่ามี “พลัง” พระมิด แต่หลังจากมาทดลองใช้ประโยชน์แล้ว ก็เห็นว่ามี “พลัง” จริง โดยสัมผัสได้ในรูปของแสงหรือแรงที่มากระทบกับร่างกาย

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมของคณะผู้วิจัยก็ได้พบข้อมูลที่สอดคล้องกับข้อค้นพบนี้ นั่นคือผู้ใช้ประโยชน์จากพระมิดมักจะวางงงสงสัย เมื่อมาเห็นสนามพระมิดจากการจัดวางพระมิด 9-10 ก้อน แต่หลังจากการทดลองนั่ง ยืน นอน หรือปฏิบัติสมาธิในสนามพระมิดแล้ว ก็มักจะยอมรับว่าสนามพระมิดมีแรงเหนี่ยวนำร่างกายให้โยกไปมา หรือทำ

ให้แขนขาขยับไปมา ซึ่งบางรายก็สงสัย บางรายก็ไม่คิดว่าจะเป็นพลังพระมิด แต่เป็นการเคลื่อนไหวร่างกายตามปกติมากกว่า

คณะผู้วิจัยพบจากการเก็บข้อมูลเช่นกันว่า มีผู้มาใช้บริการที่ศูนย์พระมิดบางรายรับ “พลัง” จากพระมิดได้อย่างรวดเร็วมาก เช่น ชายคนหนึ่งอายุ 49 ปี เมื่อมาขึ้นอยู่หน้าประตูศูนย์พลังพระมิดเท่านั้น ก็รู้สึกได้ว่ามีพลังบางอย่าง มีแสงมากระทบร่างกาย ทำให้ร่างกายโคลงเคลง เด็กหญิงคนหนึ่งอายุ 8 ปี บอกกับผู้วิจัยว่ารู้สึก “จึกกะเคียม” (จึกจ) เมื่ออยู่ในสนามพระมิด ขณะที่เด็กชายคนหนึ่งอายุ 17 ปี รู้สึกว่าในสนามพระมิดมีการสั่นสะเทือนจนรู้สึกเวียนศีรษะ และหญิงสาวคนหนึ่งรู้สึกปวดศีรษะมาก เมื่ออยู่ในศูนย์ฯ พระมิด ในทางตรงกันข้าม ผู้มาใช้บริการที่ศูนย์ฯ บางรายก็ไม่มีรู้สึกอะไรเลย หรือรู้สึกน้อยมากเมื่ออยู่ในสนามพระมิด ซึ่งมีน้อยมาก (เช่น กรณีศึกษา 2 ราย คือ วัลลา และคุณป้ามณี) ซึ่งคำอธิบายของพระอาจารย์รัตนกุลว่า มี 3 กรณีที่คนทั่วไปไม่สามารถรับพลังพระมิดได้ หนึ่งคือไม่มีสมาธิ สองคือนั่งสมาธิเข้าฌานลึกเกินไป จิตเข้าวังค์ และ สาม ถูกกีดจากสารบางอย่างเช่น ยาแก้ปวด ยาระงับประสาท แอลกอฮอล์ ยาประเภทต่างๆ ที่กดประสาท เช่น ยาเสพติด

3. ด้านร่างกาย ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า พระมิดให้ผลต่อทั้งผู้ปฏิบัติสมาธิ และผู้ใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิดไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีโรคประจำตัวส่วนใหญ่ได้รับผลดีจากพระมิด อาการป่วยทุเลาลงมากขึ้นจากเดิม สภาพร่างกายดีขึ้น ข้อที่นำส่งมาก็คือ โรคประจำตัวที่ผู้มาใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิดเป็นส่วนใหญ่ คือ โรคปวดตามร่างกายนั้นดีขึ้นเป็นส่วนใหญ่

ข้อมูลจากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม รวมทั้งการสนทนาแบบไม่เป็นทางการกับผู้ให้บริการพระมิด ก็สอดคล้องกับข้อค้นพบนี้ว่า พระมิดให้ประโยชน์ด้านร่างกายกับคนส่วนใหญ่ที่มาใช้บริการ ตัวอย่างเช่น หญิงสาวรายหนึ่งอายุ 36 ปี ปวดหลังมากกว่าสิบปีแล้ว แพทย์ตรวจวินิจฉัยว่ากระดูกสันหลังเบี้ยว เคยรักษาที่หายไประยะหนึ่ง มาที่ศูนย์พลังพระมิดเพียง 2 ครั้งๆ ประมาณ 15 นาที โดยยืนตามเส้นในสนามพระมิดนั้น รู้สึกว่าหน้าแดงมาก และตัวเองก็แปลกใจมากที่หายจากโรคนี้ได้ด้วยพระมิด อีกรายหนึ่ง เป็นผู้สูงอายุหญิงวัย 71 ปี หลังโกงเพราะพิการมาแต่กำเนิด แล้วไปแบกของหนัก ทำให้ยิ่งสูงอายุก็ยิ่งปวดมากขึ้น โดยเฉพาะหากทำงานหนัก หลังจากมาที่ศูนย์พลังพระมิด 4 เดือนเศษ หลังก็ค่อยๆ ตรงมากขึ้น อาการปวดน้อยลงมาก เบาลายร่างกายมากขึ้น สามารถนั่งพับเพียบกับพื้นได้นานนับชั่วโมง แต่เดิมเพียง 5 นาที ก็นั่งยากแล้วและสภาพจิตใจดีขึ้นจากเดิม

สำหรับผู้ที่มีร่างกายไม่เปลี่ยนแปลง ส่วนใหญ่จะมาที่ศูนย์ฯ เพียง 1-2 ครั้ง เมื่อไม่ได้รับผล หรือมาเพียงเพื่อทดลองก็ไม่กลับมาอีก จึงไม่ได้รับผลจากพระมิด คณะผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า

หากมาใช้ประโยชน์จากพระมิด โดยการ นั่ง ยืน นอน ในระยะเวลาที่นานนับชั่วโมง และมาไม่ต่ำกว่า 5-6 ครั้งแล้ว จะได้ผลด้านร่างกายมากขึ้นแตกต่างกันไปเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการที่ร่างกายจะเบาสบายขึ้นกว่าเดิม นอกจากนี้ ข้อมูลจากการศึกษาที่น่าจะช่วยเสริมผลดีของพระมิดที่มีต่อร่างกายก็คือ การที่ผู้ปฏิบัติสมาธิที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า พลังพระมิดสามารถเป็น “การแพทย์ทางเลือก” สายหนึ่งควบคู่ไปกับการรักษาด้วยการแพทย์สมัยใหม่ได้

4. ด้านจิตใจ ข้อมูลด้านนี้ได้สอบถามจากผู้ปฏิบัติสมาธิเท่านั้น ไม่ได้สอบถามผู้ใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด และพบว่าผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่มีสภาพจิตใจดีขึ้นจากเดิม รู้สึกผ่อนคลายลง อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบประโยชน์ทางด้านต่างๆ ที่ได้รับจากพระมิดแล้ว ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่กล่าวว่า ได้รับประโยชน์ทางร่างกาย และด้านการปฏิบัติสมาธิ มากกว่าด้านจิตใจ ซึ่งก็คงจะเนื่องมาจากจิตใจเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ต้องใช้เวลา ระยะเวลาปฏิบัติธรรมเพียง 1-4 วัน คงไม่อาจจะเปลี่ยนแปลงจิตใจจนเห็นได้อย่างชัดเจน

ข้อมูลจากการสังเกตการณ์และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการพูดคุยกับผู้ใช้ประโยชน์จากพระมิด บ่งบอกว่า ผู้ที่ปฏิบัติสมาธิเป็นประจำโดยใช้พลังพระมิดช่วย หรือมาที่ศูนย์พลังพระมิดเป็นประจำ ก็จะช่วยให้สบายใจมากขึ้น ลดความเครียด ความขุ่นมัวลง (คำอธิบายของพระอาจารย์กล่าวว่า เป็นการ “ล้างใจ” โดยพระมิด) และในระยะยาว จะช่วยเปลี่ยนท่าทีในการมองโลกและชีวิต ช่วยให้ออกวางสิ่งต่างๆ มากขึ้น คลายความยึดมั่นถือมั่นลง ตัวอย่างเช่น มีผู้ปฏิบัติที่ป่วยเป็นมะเร็งสองคนและมีฐานะดีทั้งคู่ มีความทุกข์มากจากอาการป่วย หลังจากมาที่ศูนย์พลังพระมิด และไปรับการอบรมสมาธิเป็นประจำทุกเดือน เมื่อย่างเข้าเดือนที่ 2-3 ก็รู้สึกชีวิตที่ผ่านมามีแต่การห่วงพะวงอยู่กับการทำมาหากิน ไม่ได้สนใจเรื่องอื่นๆ เท่าใดนัก ขณะนี้คิดได้ว่ามีเงินมากเท่าใด เมื่อเสียชีวิตไปแล้วก็ไม่มีประโยชน์ จึงเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ มาทำบุญทำทานและทำสมาธิมากขึ้น ออกวางเรื่องต่างๆ ในชีวิตมากขึ้น ทำให้คลายความทุกข์เรื่องอาการป่วยลงจากเดิมมาก

5. ด้านสมาธิ ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า ผู้ปฏิบัติสมาธิส่วนใหญ่ยอมรับว่า การอยู่ในสนามพระมิดแตกต่างจากอยู่นอกสนามพระมิด เพราะทำให้จิตสงบมากขึ้น มีสมาธิดีขึ้นเร็วขึ้น นั่งสมาธิได้มากขึ้นจากเดิม รวมทั้งส่วนใหญ่ก็เห็นว่า พระมิดมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับการปฏิบัติสมาธิ และเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “พลังพระมิดทำให้จิตของคนเรามีสมาธิง่ายขึ้น ลึกขึ้น” กับ “พลังพระมิดทำให้จิตสงบมากขึ้นจากเดิม”

ทั้งนี้ ข้อมูลจากการสังเกตการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม และการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ที่ใช้ประโยชน์จากพระมิดก็สอดคล้องกับข้อค้นพบข้างต้นว่า การอยู่ใน

สนามพระมิดช่วยให้ผู้ปฏิบัติสมาธิไม่ต้องคลายอารมณ์มากนัก (คุณณัฏฐ์ตัวอย่าง คือพระภิกษุวิจิตร) ก็มีสมาธิ ผู้อยู่ปกติก็ดี หรือผู้ที่นั่ง ยืน นอน ในสนามพระมิดจะมีความสงบทางจิตใจ มีสมาธิมากขึ้นกว่าเดิม จิตไม่ค่อยวอกแวก อันตรงกันข้ามกับภายนอกสนามพระมิด

5. **ด้านความเป็นชุมชน** ในด้านนี้ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ เป็นการสังเกตการณ์และสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการรวมทั้งการจัดกลุ่มสนทนาในกลุ่มของผู้ใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด ซึ่งพบว่า ผู้มาใช้บริการที่ศูนย์ฯ ประมาณ 30-40 คน ที่เรียกตัวเองว่าเป็นกลุ่มลูกศิษย์ของพระอาจารย์รัตนกลุ่มหนึ่ง จะรวมตัวกันหลวมๆ เป็น “ชุมชน” ของผู้ศรัทธาพระอาจารย์รัตน ที่สนใจเรื่องของสมาธิ เรื่องของพระมิด เรื่องของพลังจิต โดยจะมารับพลังพระมิด ทำสมาธิ บำเพ็ญกุศลร่วมกันในโอกาสต่างๆ พบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์และสนุกสนานร่วมกัน ในเรื่องนี้ ผู้ร่วมสนทนาที่ต่างก็เป็นสมาชิกของชุมชนกล่าวว่ากับผู้วิจัยว่า การมาที่ศูนย์ฯแห่งนี้ทำให้รู้สึกว่ามีเพื่อนมาก ได้สังสรรค์ มีกัลยาณมิตรที่สามารถปรับทุกข์ได้ ได้พักผ่อนจิตใจ ละทิ้งโลกภายนอกที่วุ่นวายชั่วคราว ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ “กลัวตกข่าว” เนื่องจากพระอาจารย์รัตนจะมีสมาธิวิธีใหม่ๆ และวิธีการใช้ประโยชน์จากพระมิดวิธีใหม่มาสอนเสมอ จึงต้องมาที่ศูนย์พลังพระมิดเป็นประจำ

6. **ปัญหา** ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า ผู้ปฏิบัติสมาธิส่วนใหญ่ไม่พบปัญหาอุปสรรคใดๆ จากการทำสมาธิโดยใช้พระมิดมาเป็นอุปกรณ์เสริมเลย สำหรับผู้ที่มีปัญหาซึ่งมีเป็นส่วนน้อย ระบุว่าคือการมีภารกิจมาก ไม่อาจทำสมาธิได้อย่างสม่ำเสมอ และส่วนใหญ่ก็ไม่ได้มีความคลางแคลงใจในเรื่องของพระมิดเช่นกัน สำหรับผู้ที่มีความคลางแคลงใจจะเป็นเรื่องการทำงานของพระมิดและผลที่พระมิดมีต่อร่างกาย จิตใจ อย่างไรก็ดี ข้อมูลจากการสังเกตการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการของคณะผู้วิจัย พบว่า มีสองเรื่องที่น่าจะเป็นปัญหาในการใช้ประโยชน์จากพลังพระมิดและการทำสมาธิโดยใช้พระมิดมาเป็นอุปกรณ์เสริม ก็คือ ประการแรก ผู้มาใช้บริการที่ศูนย์ฯอาจจะมาเพียงครั้งเดียว เมื่อรับพลังไม่ได้หรือไม่แน่ใจว่ารับพลังได้ ก็ไม่มาอีก ทำให้ไม่มีโอกาสเพียงพอที่จะเรียนรู้การใช้ประโยชน์จากพลังพระมิด และประการที่สอง มีข้อวิจารณ์ว่า การสอนของพระอาจารย์รัตน บางครั้งมีการโน้มน้าวหรือชี้นำมากเกินไป โดยบอกผลที่จะเกิดขึ้นให้ทราบก่อน เช่น ผลของพระมิด ซึ่งบางครั้งแม้จะเหมาะกับผู้ที่ไม่มีความสามารถ แต่ก็ควรที่จะให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติมากกว่า ว่าจะเกิดผลอย่างไรต่อไป

กล่าวโดยสรุป ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้บ่งบอกว่า พระมิดให้ผลในทางบวกต่อสภาพร่างกาย จิตใจของผู้ใช้ประโยชน์จากพระมิด และยังให้ผลในด้านสมาธิด้วย กล่าวคือ อาการป่วยทุเลาลง จิตใจสบายมากขึ้นและมีสมาธิมากขึ้น จิตสงบเร็วขึ้นกว่าเดิม ซึ่งในภาพรวมก็ทำให้คุณภาพชีวิตของศาสนิกที่ใช้ประโยชน์จากพระมิดดีขึ้นจากเดิมเป็นส่วนใหญ่

บทที่ 5

ปัจจัยมบท

บทสุดท้ายนี้ จะเป็นการสรุปความในเรื่องของภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ ในฐานะที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมของสังคมไทย และบทบาทของภูมิปัญญานี้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของศาสนิก

5.1 ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ : ทุนทางวัฒนธรรมของสังคมไทย

ระหว่างญาณวิทยา พระธรรมวินัยสงฆ์และพุทธศาสนามิติใหม่

มูลเหตุที่งานวิจัยชิ้นนี้ เรียกภูมิปัญญาของพระอาจารย์รัตน์รวม 5 ด้านด้วยกัน คือ สมาธิ จิต จักรวาลและมนุษย์ วิกฤตโลกและสิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ) และพีระมิด ว่า “ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนา” แม้ว่าภูมิปัญญาส่วนมาก คือ จิต จักรวาลและมนุษย์ วิกฤตโลกและสิ่งแวดล้อม ลัวะ และพีระมิด จะมีได้เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาโดยตรง แต่ก็มีความ “เนื่อง”¹ กับพุทธศาสนาอยู่ ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า ในทางญาณวิทยา (Epistemology) ซึ่งเกี่ยวข้องกับกำเนิดของความรู้ (สมักร : 2537 : 89) ภูมิปัญญาเหล่านี้ ล้วนแต่ได้มาจาก “ญาณทัศนะ” ทางพุทธศาสนา อันเป็นผลลัพธ์ของการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนาในฐานะบรรพชิต ของพระอาจารย์รัตน์

¹ ถ้าหากจะนิยามพุทธศาสนามิติใหม่ ให้มีนัยสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม มิใช่จำกัดอยู่แค่เพียงเรื่องทางจิตวิญญาณเท่านั้น ตามจารีตเดิมที่เคยเป็นมา ดังที่พระไพศาล วิสาโล (2542 : 36-37) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า “พุทธศาสนาเคยมีสถานะเป็นถึงจักรวาลวิทยาสำหรับคนไทย (ตัวอย่างเช่นอิทธิพลของไตรภูมิพระร่วง - ผู้วิจัย) แต่การไหลบ่าของวิทยาศาสตร์และวิทยาการแผนใหม่ ทำให้พุทธศาสนาต้องเปลี่ยนสถานะ และจำกัดตัวเองอยู่ในขอบเขตของชีวิตจิตใจเท่านั้น โดยยกเรื่องโลกวัตถุและสังคมแวดล้อมให้อยู่ในความรับผิดชอบของวิทยาศาสตร์และวิทยาการแผนใหม่”

สำหรับคำว่า “ญาณทัศนะ” นี้ ผู้วิจัยยังไม่อาจหาคำนิยามทางวิชาการ¹ หรือคำนิยามทางพุทธศาสนาใดๆ มาใช้ให้สอดคล้อง หรือตรงกับความหมายที่พระอาจารย์รัตน์ให้ไว้ได้ ว่าเป็น “ความรู้ที่ไม่ต้องนึกคิด ไม่ต้องอาศัยตรรก เป็นความรู้ ที่เกิดตามธรรมชาติของจิต ไม่เนื่องด้วยความจำและธาตุรู้ในใจ เป็นญาณที่สามารถสืบสาวหาเหตุและผลของสิ่งต่างๆ ได้” (คู่มือข้อ 2.4 ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ในบทที่ 2) อีกทั้งญาณทัศนะก็มีได้เกิดขึ้นตามขั้นตอนต่างๆ ของวิปัสสนาญาณที่บัญญัติไว้ในวิสุทธิมรรค ดังได้กล่าวมาแล้วในข้อ 1.7 ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของบทที่ 1 อีกด้วย

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในบริบทของวินัยสงฆ์ การระบุว่าภูมิปัญญาของพระอาจารย์รัตน์ ได้มาจากญาณทัศนะนี้ ก็ค่อนข้างจะหมิ่นเหม่ต่อการล่วงวินัยสงฆ์ที่ว่าด้วยการอวดอุตริมนุสสธรรม ซึ่งแปลว่า คุณวิเศษของการบรรลุธรรมอย่างสูงที่เกินปกติของมนุษย์สามัญ เช่น สมาธิ ฌาน สมาบัติ มรรคผล (พระเทพเวที 2532 : 440) อีกประการหนึ่ง ภูมิปัญญาบางอย่างของท่าน คือ เรื่องจักรวาล แม้อาจจะนับเนื่องเข้าเป็นเรื่อง “อจินไตย”² อย่างหนึ่งที่ไม่ควรคิด คือ โลกจินตา หมายถึงการคิดปัญหาอภิปรายเกี่ยวกับต้นกำเนิดของโลกหรือการสร้างโลก แต่ก็อาจมองในอีกแง่หนึ่งได้เช่นกัน ว่ามิได้เป็นการคิด หากแต่เป็นความรู้ที่อยู่นอกเหนือการคิดอันได้มาจากญาณทัศนะ และเป็นการเปิด “มิติ” ของพุทธศาสนาให้กว้างออกไปครอบคลุมจักรวาลวิทยา ซึ่งจะมองว่าเป็นการฟื้นฟูพุทธศาสนาในมิติใหม่ก็ย่อมได้เช่นกัน ทั้งนี้และทั้งนั้น ก็ด้วยความเมตตาอันสูงของพระอาจารย์รัตน์ที่มีต่อศาสนิกทั้งหลาย ให้คนเหล่านี้ได้มี “ปัญญา” เพื่อการดำรงชีวิตในโลก และการหลุดพ้นจากกองกิเลสกองทุกข์ทั้งปวง และความมุ่งประสงค์จะเกื้อกูลต่อสาธุชน ทำให้ท่านต้องนำความรู้ที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการสอนสมาธิ และเทศนาอบรมศาสนิกทั้งหลายตลอดระยะเวลาเกือบ 3 ทศวรรษ ที่ผ่านมานั่นเอง

¹ เช่น คำนิยามในพจนานุกรมทางศาสนาเล่มหนึ่งที่ว่า ความรู้แจ้งทางศาสนา (Religious Intuition) หมายถึง (1) ความเข้าใจในคำสั่งของพระเจ้า (2) การรับรู้เกี่ยวกับพระเจ้าในทางศาสนา หรือทางสิ่งเหนือธรรมชาติ (3) ความหยั่งรู้ในความหมายที่ซ่อนอยู่ของคำอุปมาหรือบันทึกศักดิ์สิทธิ์ และ (4) วิธีแห่งการติดต่อสื่อสารและการอยู่ร่วมกันในระหว่างผู้ที่มีความเชื่อเดียวกัน (Mircea Eliade 1987 : 269)

² ในอจินตคิสูตร อจินไตย มี 4 อย่าง เป็นสิ่งที่บุคคลไม่ควรคิด เมื่อคิดแล้วอาจเป็นบ้าได้ คือ พุทธวิสัยของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ฌานวิสัยของผู้ได้ฌาน วิบากแห่งกรรม และความคิดเรื่องโลก (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง 2525 : 79)

ภูมิปัญญาพระอาจารย์รัตน์ : ทูทางวัฒนธรรม

การศึกษาครั้งนี้เห็นว่า ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ทั้ง 5 ด้าน เป็น “ทูทางวัฒนธรรม” เนื่องจากเป็นความรู้ที่มีเอกลักษณ์ มีคุณค่าและสามารถที่จะเรียนรู้ สืบทอด ได้ ในท่ามกลางบริบทแวดล้อมและสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อความยั่งยืนของสังคม โดยจะได้พิจารณาว่า เป็นทูทางวัฒนธรรมอย่างไร ในบริบทของ สังคม และ จริยธรรม ตามที่พระธรรมปิฎกได้ให้แนวคิดไว้ (พระเทพเวที 2532 : 10) รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ประกอบ ดังนี้

สังขธรรม ได้แก่ธรรมชาติและกฎธรรมดา หมายถึง คำสอนที่เกี่ยวกับสภาวะของสิ่งทั้งหลาย หรือธรรมชาติและความเป็นไปโดยธรรมดาของสิ่งทั้งหลาย หรือกฎธรรมชาติ หรือพูดอีกอย่างหนึ่งได้ว่า คือการแสดงสภาวะหรือรูปลักษณะตัวจริง

จริยธรรม ได้แก่ การถือเอาประโยชน์จากความรู้ ความเข้าใจในสภาพและความ เป็นไปของสิ่งทั้งหลาย หรือการรู้กฎธรรมชาติ แล้วนำมาใช้ในทางที่เป็นประโยชน์หรือพูดอีกอย่างหนึ่งได้ว่า เป็นความรู้ในการประยุกต์สังขธรรม เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ

ในระดับสังขธรรม คำสอนหลักของภูมิปัญญาด้านสมาธิของพระอาจารย์รัตน์ก็ เป็นไปตามพระธรรมคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยท่านได้กล่าวไว้ว่า ธรรมชาติของ ทุกข์เกิดขึ้นกับทั้งคนและสัตว์ พุทธศาสนาจึงมีจุดมุ่งหมายจะให้คนพ้นทุกข์ ให้พุทธบริษัทเข้าใจ อริยสัจ 4 คือ ทุกข์เป็นสภาพที่ทนได้ยาก สมุทัย สาเหตุที่เกิดทุกข์ อันเนื่องมาจากการยึดติดใน ขันธ์ 5 (รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ) นิโรธ ความดับทุกข์ และมรรค ทางดับทุกข์ (จिरาลักษณ์ : 68) สมาธิหลากหลายวิธีของพระอาจารย์รัตน์ (โดยเฉพาะสมาธิหมุน ซึ่งเป็นอุบาย เรื่องปัญญา ที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเห็นทุกข์ เห็นเหตุแห่งทุกข์ และใช้การหมุนเพื่อออกจากทุกข์) จึงเป็น นิโรธ หรือวิธีที่นำไปสู่การดับทุกข์ เพื่อจุดหมายหลักให้ผู้ปฏิบัติเข้าถึง “มรรค” หรือ “ทางดับทุกข์” ในขั้นสุดท้าย

สำหรับภูมิปัญญาด้านจิต จักรวาล และมนุษย์ รวมทั้งวิกฤตโลกและสิ่งแวดล้อม นั้น ในระดับสังขธรรม จักรวาลจะเกิดฯ ดับฯ เป็นนิรันดร์ เป็นไปตามกฎพระไตรลักษณ์ และโลกกับสิ่งแวดล้อมก็เช่นเดียวกัน มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอนิจจลักษณะ และเป็นไปตามกฎพระไตรลักษณ์ สำหรับภูมิปัญญาด้านพระมิดของท่านก็เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติสมาธิ โดยการสนับสนุนส่งเสริมให้ภูมิปัญญาด้านสมาธินำไปสู่การดับทุกข์ในที่สุด สุดท้าย คือ ภูมิปัญญาด้านกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ ก็เป็น เรื่องความเป็นไปของมนุษย์กลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อยู่ภายใต้กฎพระไตรลักษณ์ คือ มีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ สลาย เช่นเดียวกับมนุษย์โลกทั้งมวล

สำหรับการนำภูมิปัญญาด้านจิต จักรวาลและมนุษย์ และวิกฤตโลกและสิ่งแวดล้อมมาประพุดิปฏิบัติ นั้น พระอาจารย์รัตน์ได้นำความรู้ด้านนี้มาใช้ประโยชน์ในด้านสมาธิ ดังได้กล่าวมาข้างแล้ว เช่นการนำพลังแสง พลังปรมาณูมาส่งเสริมสุขภาพ บำบัดรักษาโรคทั่วไป และโรคที่เกิดจากพิษภัยของสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น ภูมิแพ้ มะเร็ง ฯลฯ รวมทั้งนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนสมาธิในระดับโลกิยะ เพื่อให้การทำสมาธิสอดคล้องกับธรรมชาติของโลกและจักรวาล ลดอุปสรรคจากปัญหาที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ที่จะมีผลกระทบทางลบต่อการทำสมาธิ ส่วนในระดับโลกุตระท่านก็จะสอนให้ทำจิตอยู่นอกเหนือ หรือไม่ขึ้นต่อธรรมชาติของโลกและจักรวาล จึงจะถึงซึ่งความหลุดพ้นได้

ส่วนภูมิปัญญาด้านพระมิตินั้น พระอาจารย์รัตน์ก็ได้ประยุกต์ความรู้ด้านนี้มาใช้ในการทำสมาธิ และการรับพลังจากพระมิตินี้มาเป็นประโยชน์ต่อร่างกายของผู้ปฏิบัติ รวมทั้งการสร้างอาณาเขตที่มีเส้นแรงแม่เหล็กน้อยที่สุด หรือสนามพระมิตินี้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถทำสมาธิได้สงบมากขึ้น นานขึ้น เป็นผลดีต่อทั้งร่างกายและจิตใจ สุดท้าย คือภูมิปัญญาด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ลัวะ พระอาจารย์รัตน์ได้นำความรู้ด้านนี้ไปใช้สั่งสอนชาวลัวะ ให้ลดหรือเลิกการเลี้ยงผี และการฆ่าสัตว์สังเวทผี เพราะเห็นว่าชาวลัวะนับถือพุทธศาสนาแต่ดั้งเดิม ก็ควรหันกลับไปนับถือพุทธศาสนา และสอนให้สวดมนต์ไหว้พระ ปฏิบัติสมาธิเบื้องต้น เพื่อความสงบสุขในจิตใจในชีวิตประจำวันของเขา

จากที่กล่าวมานี้ ทั้งในระดับสังฆกรรมและจริยธรรม ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ ก็จัดว่ามีคุณลักษณะเป็น “ทุนทางวัฒนธรรม” นอกจากนี้ก็ยังมีคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้เป็น “ทุนทางวัฒนธรรม” ได้นั้นก็คือ

- (1) เป็นภูมิปัญญาของพระภิกษุสงฆ์ในพุทธศาสนาที่มี “อัตลักษณ์” ลอกเลียนไม่ได้ เพราะเกิดมาจาก “ญาณทัศนะ” ของบุคคลที่เป็นผลของการปฏิบัติธรรมตามหลักพุทธศาสนา และยังเป็นวิธีทางหนึ่ง ของการได้มาซึ่งภูมิปัญญา อันไม่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งภูมิปัญญาทางโลกแต่อย่างใด
- (2) เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นมาจากพระภิกษุสงฆ์ในท้องถิ่นซึ่งไม่มีสมณศักดิ์ ในบริบททางพุทธศาสนา คือ สถาบันวัดและสถาบันพระภิกษุสงฆ์
- (3) เป็นภูมิปัญญาที่สามารถเรียนรู้และสืบทอดได้ในกลุ่มบุคคล ทั้งยังทำให้เกิดปัจจัยอื่นๆ สืบเนื่องไปได้อีก เช่น ความเป็นชุมชนของบรรดาศิษย์พระอาจารย์รัตน์

(4) เป็นภูมิปัญญาที่มีนัยทางโลกุตตระและโลกียะที่เชื่อมประสานกัน

จะเห็นได้ว่าภูมิปัญญาของพระอาจารย์รัตน์ที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมนี้ เป็นมิติทางจิตวิญญาณที่เป็นบทบาทหลักของพระภิกษุสงฆ์ในอุดมคติและในอดีต แต่มิได้มีมิติทางสังคม คือ มิติทางการพัฒนาที่เป็นไปในทางโลก หรือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คนที่เกิดจากการมีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตแต่อย่างใด เนื่องจากกลุ่มสาธุชนที่ท่านสอนสมาธิอยู่เป็นส่วนใหญ่ นั้น เป็นกลุ่มชนชั้นกลาง ที่มีได้มีความลำบากในการดำรงชีวิต แต่แสวงหาที่พึ่งทางจิตใจและจิตวิญญาณ รวมทั้งหวังการหลุดพ้นจากทุกข์เป็นสำคัญ อีกประการหนึ่ง พระอาจารย์รัตน์ก็ได้ให้ความสำคัญกับบทบาทในการพัฒนาสังคม มากเท่ากับการอนุเคราะห์ด้านปัจจัยพื้นฐานแก่สาธุชนผู้ยากไร้ ทั้งคนเมืองและกลุ่มชาติพันธุ์

5.2 ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์กับคุณภาพชีวิตของศาสนิก

คุณภาพชีวิตของศาสนิกในที่นี้จะหมายถึง คุณภาพชีวิตทางด้านร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ หรือ ความพ้นทุกข์

ภูมิปัญญาของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของศาสนิกโดยตรงมี 2 ด้าน คือสมาธิ และพีระมิด

สมาธิ

กล่าวได้ว่า พระอาจารย์รัตน์ได้ตอบสนองต่อคุณภาพชีวิตของศาสนิกด้านจิตวิญญาณเป็นเบื้องแรก เพื่อสอนสมาธิให้คนหลุดพ้น เพราะท่านเชื่อว่าคนมีสภาวะพุทธะมาแต่ดั้งเดิมแล้ว แต่ต่อมาเมื่อผู้ป่วยด้วยโรคต่าง ๆ ได้มีผัสการให้ท่านทราบว่าเขา “หาย” จากโรคต่างๆ เพราะสมาธิ พระอาจารย์รัตน์ก็ได้กล่าวว่า การ “หาย” จากโรคของผู้คนมีอยู่ 2 ลักษณะ ลักษณะแรกคือการหายจริงๆ ส่วนลักษณะที่สองคือการจางคลายหรือหายจากอุปาทาน การยึดมั่นถือมั่นต่อโรคก็ทำให้โรคหายได้เช่นกัน ประกอบกับการมีโรคภัยแรงใหม่ ๆ เกิดขึ้น และความรุนแรงของโรคก็เพิ่มขึ้น จึงทำให้ท่านหันเหจากความตั้งใจเดิม คือ การมุ่งที่คุณภาพชีวิตทางด้านจิตวิญญาณมาเป็นคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกายเป็นเรื่องหลัก (ควบคู่ไปกับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ) ส่วนคุณภาพชีวิตด้านจิตวิญญาณกลายมาเป็นเรื่องรองจนถึงปัจจุบัน ซึ่งท่านได้ให้เหตุผลว่าเนื่องจาก

สิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ทำให้ผู้คนเจ็บป่วยมากขึ้น โรคต่างๆ ทวีความรุนแรงขึ้น และมีโรคใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ในขณะที่ภูมิด้านทานของมนุษย์ต่ำลง

พระอาจารย์รัตน์ได้สอนสมาธิเพื่อคุณภาพชีวิตของสาธุชนทั่วไป โดยจัดอบรมสมาธิให้แก่บุคคลทั่วไปมาประมาณ 1 ทศวรรษ ติดต่อกันเกือบทุกเดือน มีผู้ผ่านอบรมมาแล้วกว่า 10,000 คน ในขณะเดียวกันก็ตอบสนองต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยมะเร็ง ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ รวมทั้งผู้ติดยาเสพติด โดยการอบรมสมาธิ ให้นุคคลเหล่านี้มี “เครื่องมือ” ไปบำบัดรักษาตัวเอง และลดอุปาทานที่มีต่อโรคและความเจ็บป่วย มีผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ผ่านการอบรมสมาธิไปแล้วประมาณ 2,000 คน อย่างไรก็ตามผู้ที่ปฏิบัติจะได้รับผลมากขึ้นเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความศรัทธา ความเข้าใจวิธีปฏิบัติ ความพากเพียร การปล่อยวางผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติ ความรุนแรงของโรคและอาการเจ็บป่วย ฯลฯ ซึ่งหากจะแบ่งกลุ่มของสมาธิที่ให้ประโยชน์ทั้งในด้านโลกียะ (ส่งเสริมสุขภาพ บำบัดโรค และชีวิตประจำวันที่เป็นสุข) และโลกุตระ (เพื่อการเข้าถึงสภาวะธรรม ความหลุดพ้น) แล้วก็อาจแบ่งได้ ดังนี้

- สมาธิเพื่อชำระกิเลส การมีจิตอิสระ การมีสติรู้เท่าทันการเกิดดับของขันธ์ และคลายความยึดติดเพื่อเข้าถึงการหลุดพ้น และดำรงสภาวะความหลุดพ้น
- สมาธิเพื่อบำบัดรักษาการป่วย รักษาโรค และขับของเสียออกจากร่างกาย
- สมาธิเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ทำให้อารมณ์สงบ ใจสงบ อารมณ์ปกติ ใจปกติ ร่างกายแข็งแรง เพิ่มภูมิด้านทานของร่างกาย

พระมิด

ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 พระมิดกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของศาสนิก ซึ่งมีข้อสรุปว่า พระมิดให้คุณประโยชน์แก่ทั้งกลุ่มผู้ปฏิบัติสมาธิ และผู้มาใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด ทั้งในด้านร่างกาย ทำให้ร่างกายแข็งแรง สดชื่น กระปรี้กระเปร่า ด้านจิตใจ ทำให้จิตใจสบาย ผ่อนคลาย มีความมั่นคงทางจิตใจ และด้านสมาธิ ทำให้ปฏิบัติสมาธิได้ดีขึ้น นานขึ้น มีความสงบมากขึ้น นอกจากนี้พระมิดก็ยังให้คุณประโยชน์ด้านอื่นๆ อีกหลายด้าน ทั้งในด้านที่เป็นพุทธและด้านที่เป็นไสย กล่าวโดยรวมก็คือ ทำให้คุณภาพชีวิตของศาสนิกดีขึ้นจากเดิม

งานวิจัยเรื่องนี้ ได้แสดงให้เห็นว่า ทั้งในระดับสังคมและระดับจริยธรรม ภูมิปัญญาทางพุทธศาสนาของพระอาจารย์รัตน์ สามารถที่จะนับเนื่องให้เป็นทุนทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของวงการพุทธศาสนาและสังคมไทย ที่สมควรจะต้องมีการรวบรวม สืบเกะและ

สืบทอดต่อไป โดยเฉพาะภูมิปัญญาด้านสมาธิที่มีเอกลักษณ์ มีความหลากหลาย และเป็นประโยชน์ต่อทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิตและการหลุดพ้นจากทุกข์ของศาสนิก ส่วนภูมิปัญญาด้านพระมิตนั้นเล่า ก็มีคุณประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของศาสนิก สมควรที่จะได้มีการนำไปเชื่อมประสานกับศาสตร์ด้านพระมิตที่เป็นภูมิปัญญาสากล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติสืบไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กฤษณา เจริญวงศ์

- 2531 การสำรวจชุมชนลัวะใน 5 อำเภอ : อำเภอเมือง หางดง สันป่าตอง จอมทอง และฮอด ใน เอกสารสัมมนาทางวิชาการเรื่อง ลัวะในล้านนา 7 - 8 มีนาคม 2531 เชียงใหม่ : คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ สหวิทยาลัยล้านนา
- 2532 ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนลัวะกับเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนโครงการวิจัยจากศูนย์วิจัย และพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยพายัพ อันดับที่ 49 (พ.ศ.2531 - 2532)

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ

- 2539 รายงานการวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

กาญจนา แก้วเทพ

- 2538 การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน กรุงเทพฯ : Mild Publishing

คณะอนุกรรมการตรวจสอบและชำระตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่

- 2538 ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฉบับเชียงใหม่ 700 ปี ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ เชียงใหม่ : โรงพิมพ์มิ่งเมือง

คณินนิตย์ จันทบุตร

- 2532 สถานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม กรุงเทพฯ : หจก. ภาพพิมพ์

คาร์ล ชิมเมอร์

2544

ปริศนาอายุและพิธีมิดและสรรพสิ่งในจักรวาล **Nation Geographic**
ฉบับภาษาไทย 1 (2) : 152

เงาศิลป์ คงแก้ว

ม.ป.ป.

ชีวิตบนเส้นด้ายของ 13 เผ่าไทย เงาศิลป์ คงแก้ว สมนึก เบญจวิทยา
ธรรม สุวิชานนท์ รัตนกมล บรรณาธิการ เชียงใหม่ ม.ป.ท.

จิตร ภูมิศักดิ์

2524

ความเป็นมาของคำสยาม ไทย ลาว และขอม และลักษณะทางสังคม
ของชื่อชนชาติ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 กทม. : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์

จิราลักษณ์ จงสถิตมัน

2538

รายงานการวิจัยการรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์ด้วยการปฏิบัติธรรม : ศึกษา
เฉพาะกรณีวัดดอยเก็ง อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ : ศูนย์
สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จิรศักดิ์ สิริรัตน์

2531

กรณีศึกษาพระสงฆ์กับการอนุรักษ์ป่าไม้ของจังหวัดนครราชสีมา ใน
ทิศทางหมู่บ้านไทย เสรี พงศ์พิศ บรรณาธิการ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
หมู่บ้าน

เฉลิมเกียรติ ผิวนวล

2542

ปรีดี พนมยงค์กับความคิดสังคมวิทยาศาสตร์ประชาธิปไตย ใน
ปรีดีปริทัศน์ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว

ชัยวัฒน์ คุปตะกุล

2539

มนุษย์กับจักรวาล กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สารคดี

ชัยอนันต์ สมุทวณิช

2540

วัฒนธรรมคือทุน กรุงเทพฯ : บริษัทสุกและบุตร จำกัด

ชัยอนันต์ สมุทวณิช

จัตติยา กรรณสูตร รวบรวม

2532

เอกสารการเมืองการปกครองไทย (พ.ศ.2417 - 2477) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ : สถาบันสยามศึกษา สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย

ชินโอสธ หัศบำเรอ

2542

ข้อพิจารณาเรื่องสมาธิใช้ผิดทาง หรือพาหลงผิด ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ : บริษัทรวมวรรณศิลป์ จำกัด

ไชยวัฒน์ เจริญสินโอฬาร

2542

วาทกรรมการพัฒนา : อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะ และความ
เป็นอื่น กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิภาษา

ณัฐวิ ทศธร

สุริยา รัตนกุล

2539

สารานุกรมชาติพันธุ์ละว้า กรุงเทพฯ : บริษัทสหธรรมิก จำกัด

เดชปัญญา ภิက္ขุ

2540

ศึกษาพุทธศาสนาอย่างวิทยาศาสตร์ เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์บุญนิยม

ถิ่น รัตติกนก

2529

รายงานวิจัยเรื่อง “ชนชาติที่อาศัยอยู่ในดินแดนลุ่มแม่น้ำปิงก่อนการ
อพยพลงมาตั้งถิ่นฐานของชนชาติไทย” ใน รวมบทความทางวิชาการ
ของอาจารย์ถิ่น รัตติกนก บุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมประจำปี
2529 เชียงใหม่ : ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม
วิทยากรเชียงใหม่

- ทิว วิชัยชัททะ
2530 ถ่านนาหรือถ่านนา เชียงใหม่ ม.ป.ท.
- นิกิจ พลายชุม
2523 วิเคราะห์วรรณกรรมของพุทธทาสภิกขุ วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- นิธิ เอียวศรีวงศ์
2537 “ลัทธิพิธีเจ้าแม่กวนอิม” ศิลปวัฒนธรรม 15(10) : 79 - 106
- บรรยง บุญฤทธิ์
2541 (ก) พลังลึกลับของพีระมิด กรุงเทพฯ : บริษัทต้นไทรการพิมพ์ จำกัด
2541 (ข) พีระมิดสองแผ่นดิน กรุงเทพฯ : บริษัทต้นไทรการพิมพ์ จำกัด
- บ้งอร ศิริโรจน์
- บทบาทพระสงฆ์ในการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด เชียงใหม่ : โครงการ
ความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพและสถาบันวิจัย
สังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- บัวแก้ว ไชยหลวงมา
- พลังลึกลับแห่งปิรามิด ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : ยูโรปา เพรส
บริษัท จำกัด
- บุญร่วม เทียมจันทร์
2532 คดีสันตือโสภ กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์

ประเวศ วะสี

- 2526 พุทธธรรมกับสังคม กรุงเทพฯ : บริษัทมีเดีย พรินท์ จำกัด
- 2530 “พุทธเกษตรกรรมกับสานตีสุขสังคมไทย ปาฐกถาปริทัศน์ พนมยงค์ โดย ศ.นพ.ประเวศ วะสี” ใน ชุมชนพัฒนา 1(6) มีนาคม – มิถุนายน หน้า 4-11

ประเวศ วะสี

- 2536 การศึกษาของชาติกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนา ชนบท เล่ม 1 เสรี พงศ์พิศ บรรณาธิการ กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์ พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด
- 2542 พุทธธรรมกับอุดมการณ์สำหรับศตวรรษที่ 21 ปาฐกถาครบรอบ 60 ปี พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ใน พุทธธรรมกับอุดมการณ์สำหรับ ศตวรรษที่ 21 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง

ปิย อิงภากรณ์

- 2528 สันติประชาธรรม ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิ โกมลคีมทอง

พรรณเพ็ญ เครือไทย บรรณาธิการ

- 2440 บทนำ ใน วรรณกรรมพุทธศาสนาในล้านนา เชียงใหม่ : หจก.สำนัก พิมพ์ศรีสวริน

พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ 11

- 2525 พระสูตรตันตปิฎก เล่ม 13 อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต)

- 2532 พุทธธรรม คุณของพุทธ คุณชุตินา ธนะปุระ พิมพ์เป็นธรรมทาน กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต)

- ม.ป.ป. จารึกอโศก กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา
- 2537 ลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : บริษัท
สหธรรมมิก จำกัด
- 2539 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติ ฉบับพิมพ์
ครั้งที่ 8
- 2542 (ก) ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก (หมวดพุทธศาสน์) กรุงเทพฯ :
ธรรมสภา
- 2542 (ข) ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก (หมวดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี)
กรุงเทพฯ : ธรรมสภา

พระโพธิธรรมา

- 2516 คำแปลจากเทววงศ์ พงศาวดารเมืองหริภุญไชย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่ง
วัฒนา

พระไพศาล วิสาโล

- 2529 พุทธศาสนากับคุณค่าร่วมสมัย กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง
- 2542 พระธรรมปิฎกกับพัฒนาการของพุทธศาสนาในประเทศไทย ใน
พุทธธรรมกับอุดมการณ์สำหรับศตวรรษที่ 21 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มูลนิธิโกมลคีมทอง

พระมหาจรรยา สุทธิญาณ

- 2536 พุทธศาสนากับสิ่งแวดล้อม กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมสภา

พระยาประชาภิจักรจักร

- 2507 พงศาวดารโยนก พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา

- พระรัตน์ รตนาโน ผู้แต่ง
เกียรติศักดิ์ แสงสุวรรณ ผู้เรียบเรียง
2542 สมานิหมุน จิตวิวัฒน์เพื่อความพ้นทุกข์ เชียงใหม่ : ส.ทรัพย์การพิมพ์
- พระรัตน์ รตนาโน ผู้แต่ง
จิรพันธุ์ ประศาสน์วุฒิ ผู้เรียบเรียง
กฤษฎา ประศาสน์วุฒิ ผู้เรียบเรียง
2541 คู่มือการฝึกนั่งสมาธิเพื่อการพัฒนาจิตและกาย (เล่ม 1) กทม.
: นานาสังพิมพ์
2543 คู่มือการฝึกนั่งสมาธิเพื่อการพัฒนาจิตและกาย (เล่ม 2) กทม.
: นานาสังพิมพ์
- พิทยา สายหนู
2534 การพัฒนาวัฒนธรรมบนพื้นฐานภูมิปัญญาชาวบ้านและศักยภาพของ
ชุมชน ใน การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง ภูมิปัญญาชาวบ้าน สำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว
- พิทยา ว่องกุล
2532 พระที่พึ่งของประชาชน หลวงพ่อนาน สงบนิ่งเพื่อสร้างสรรค์ ฉบับพิมพ์
ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมู่บ้าน
- พุทธทาสภิกขุ
2531 อานาปานสติ ฉบับคู่มือปฏิบัติ พระไพศาล วิสาโล พระคุณฐิ เมธังกุโร
ขงบุรุษ โรจนวรเกียรติ คณะบรรณาธิการ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เลื่องเสียง
2532 ปฏิจอสุมุปาบทคืออะไร กรุงเทพฯ : จิงใจการพิมพ์
2533 (ก) ธรรมปาฏิโมกข์ เล่มที่ 1 คำบรรยายเรื่องตัวกู – ของกู เป็นพิเศษในสวน
โมกขพลาราม ไซยา พ.ศ.2510–2511 กรุงเทพฯ : ร.พ.แสวงสุทธการพิมพ์
2533 (ข) ธรรมโมฆณ์ อรรถาณุกรม เล่ม 1 กลุ่มปฏิบัติงานเพื่อการเผยแผ่พระ
พุทธศาสนา กรุงเทพฯ : หจก. ภาพพิมพ์ จำกัด

พุทธทาสภิกขุ

- 2542 การปฏิบัติวิปัสสนาในอิริยาบถเดิน จุดหมายปลายทางที่สุดของชีวิต
กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา

เพ็ญภา ทรัพย์เจริญ

- 2541 “พุทธศาสนากับการแพทย์แผนไทย” พุทธธรรมนำสุขภาพดี เนื่องใน
โอกาสงานชุมนุมแพทย์แผนไทยและสมุนไพรแห่งชาติครั้งที่ 1 สถาบัน
การแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข กัญญา ดิวิเศษ
บรรณาธิการ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

โพธิญาณเถร

- 2526 สุกัทธานุสรณ์ ชุตโพธิญาณเถร อนุสรณ์งานตัดลูกนิมิตอุโบสถวัด
หนองป่าพง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี อุบลฯ : โรงพิมพ์
ศิริธรรม.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- 2539 พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระวินัยปิฎกมหาวรรค ภาค 2
พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค อคัตถุญสูตร พิมพ์เฉลิมพระ
เกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในมหามงคล
สมัยพระชนมพรรษา 5 รอบ 12 สิงหาคม 2535 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แมกซ์ โทธ และ

กรีก นีย์ เขียน

บัวแก้ว ไชยหลวงผา แปลเรียบเรียง

ม.ป.ป. พลังลึกลับแห่งปิรามิด กทม. : เบลฟี่ สำนักพิมพ์

ยศ	สันตสมบัติ	
	2542	ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เชียงใหม่ : นพบุรีการพิมพ์
ยิ่งยง	เทพประเสริฐ	บรรณาธิการ
	2542	เครือข่ายวิชาการราชภัฏด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เชียงราย : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการแพทย์พื้นบ้าน สถาบันราชภัฏเชียงราย
รตัญญาโน	ภิกขุ	
	2537	วิธีฝึกสมาธิเพื่อบำบัดโรค เชียงใหม่ : รุ่งเรืองการพิมพ์
รังสรรค์	ชนะพรพันธุ์	
	2539	ทุนวัฒนธรรม ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : บริษัทสุกมและบุตร จำกัด
ละเอียด	ศิลาน้อย	
ธานินทร์	เหมบุตร	
	2537	ปรัชญาเซนและการตีความประสบการณ์ของเซน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์
ลิขิต	ลิขิตานนท์	
	2530	วรรณคดีพุทธศาสนา เชียงใหม่ : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วีระ	แสงเพชร	
	2544	ภูมิปัญญาการปราบปรามของ พล.ต.ต.ขุนพันธรักษ์ราชเดช กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอมี เทรดคิง

ศยามล ไกยูรวงศ์

กฤษฎา บุญชัย

- พัฒนาการการต่อสู้เรียกร้องภูมิปัญญาท้องถิ่นในประเทศไทย ใน
สารัตถะแห่งสิทธิชุมชน หลักการและความเคลื่อนไหวเรื่องสิทธิชุมชน
ในทรัพยากรชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี
จำกัด

ศรีเลา เกษพรหม

- 2541 ลัวะเยยะไร ไทไส่นา พรรณเพ็ญ เครือไทย บรรณาธิการ สถาบันวิจัย
สังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ : โรงพิมพ์มิ่งเมือง

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- 2537 ตำนานเชียงใหม่ปางเดิม เชียงใหม่ : เอกสารวิชาการร่วมสมโภช 700 ปี
เมืองเชียงใหม่ อันดับที่ 2 ฝ่ายวิจัยล้านนา
- 2544 เสียงเพรียกจากชาติพันธุ์ เชียงใหม่ : เอกสารศูนย์ชาติพันธุ์และการ
พัฒนา ชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศเพื่อนบ้าน ลำดับที่ 2

สมักร บุราวาศ

- 2537 พุทธปรัชญา มองพุทธศาสนาด้วยทฤษฎีวิทยาศาสตร์ กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์สยาม บริษัทเคล็ดไทย จำกัด
- 2542 ปัญญา จุดกำเนิดและกระบวนการพัฒนาทางปัญญาของมนุษยชาติ
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม

สร้อยดี อ่องสกุล

- 2529 ประวัติศาสตร์ล้านนา โครงการข้อเสนอเทศล้านนาคดีศึกษา โครงการ
ศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ : โรงพิมพ์
ช้างเผือก

สวัสดิ์ เขมกปสิทธิ

2537

ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศไทย เชียงใหม่ : สิ่งห้คำการพิมพ์

สันติสุข โสภณสิริ

2543

“นายปรีดี พนมยงค์ นายป๋วย อึ๊งภากรณ์ รัฐบุรุษพุทธบริษัทสยาม คู่สุดท้ายในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20” วารสารเสขิยธรรม 43(10) มกราคม – มีนาคม 150-154

สาระสันต์ แสงศรี

2536

พุทธทาส มิติแห่งสวนโมกข์ ธรรมเกียรติ กั่นอริ บรรณาธิการ กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์เนศ พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด

สุนัย เศรษฐบุญสร้าง

2534

อุดมการณ์ทางสังคมในพุทธศาสนาตามแนวความคิดของสันติอโศก กรุงเทพฯ : บริษัทฟ้าอภัย จำกัด

สุนทร พลามินทร์

ชุติมา ชนะปุระ

2538

นันททัศนะเกี่ยวกับพระธรรมปิฎก กรุงเทพฯ : บริษัทสหธรรมมิก จำกัด

สุภาพรรณ ณ บางช้าง

2535

พุทธธรรมที่เป็นรากฐานสังคมไทยก่อนสมัยสุโขทัยถึงก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2536

รักษาป่าคือรักษาธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท เล่ม 1 เสรี พงศ์พิศ บรรณาธิการ กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์ พรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด

สุรพล คำรืห์กุล

2539

แผ่นดินล้านนา กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ

สุลักษณ์ ศิวรักษ์

2529

การสร้างสรรค์สติปัญญาอย่างไทย กรุงเทพฯ : บริษัทสยามสมัย จำกัด

สุวินัย ภรณวลัย

2540

มังกรจักรวาล ภาค 1 สมมติมนุ กรุงเทพฯ : บริษัทไอออนิก อินเตอร์เทรค รีซอสเซส จำกัด

เสถียร โพธิ์นันทะ

2515

ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาฉบับมุขปาฐะ ภาค 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มхамกุฎราชวิทยาลัย

เสมอ พริ้มพวงแก้ว

2538

การแพทย์พื้นบ้านในกระแสโลกาภิวัตน์ ใน เอกสารการสัมมนาวิชาการ การแพทย์แผนไทยกับสังคมไทย โครงการจัดงานทศวรรษการแพทย์แผนไทย วันที่ 10 - 13 มีนาคม 2538 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ร.ส.พ.

แสง จันทร์งาม

2531

ศาสนศาสตร์ กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด

อภิชัย โพธิ์ประสิทธิ์ศาสตร์

2539

พระพุทธศาสนามหายาน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มхамกุฎราชวิทยาลัย

อรศรี งามวิทยาพงศ์ บรรณาธิการ - เรียบเรียง

2543

ธรรมและพระดีที่คนไทยควรรู้จัก ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง

อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว
 วัฒนธรรม วัฒนาพันธุ์
 ชูสิทธิ์ ชูชาติ

- 2531 ประเพณีและความเชื่อของชนเผ่าลัวะและล้านนา ใน เอกสารสัมมนา
 ทางวิชาการเรื่องลัวะในล้านนา 7-8 มีนาคม 2531 เชียงใหม่ : คณะวิชา
 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ สหวิทยาลัยล้านนา

อานันท์ กาญจนพันธุ์

- 2531 ข้อเสนอแนะบางประการในการศึกษาพิธีกรรมลัวะ ใน เอกสารสัมมนาทาง
 วิชาการเรื่อง ลัวะในล้านนา 7-8 มีนาคม 2531 เชียงใหม่ : คณะวิชา
 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ สหวิทยาลัยล้านนา
- 2538 วัฒนธรรมกับการพัฒนา : มิติของพลังที่สร้างสรรค์ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 การศาสนา
- 2543 ความคิดทางประวัติศาสตร์และศาสตร์ของวิถีคิด จัดพิมพ์ใน วาระอายุ
 ครบ 60 ปี ศาสตราจารย์ ดร.นิธิ เอียงศรีวงศ์ กรุงเทพฯ : บริษัท
 อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
- 2544 พลวัตของความรู้ ชาวบ้านในกระแสโลกาภิวัตน์ เอกสารประกอบการนำ
 เสวนาเรื่อง โลกาภิวัตน์กับวัฒนธรรมไทย วันเสาร์ที่ 3 กุมภาพันธ์
 พ.ศ.2544 มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน ซอยวัดอุโมงค์ จังหวัดเชียงใหม่

อันส์ เพนซ์

- 2532 ประวัติความเป็นมาของล้านนาไทย เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ บุตร - ธิดา ของนายบุญมี จันทรประเสริฐ
 จัดพิมพ์เป็นครั้งที่ 2

ภาษาอังกฤษ

Bennette , Kathleen &

Le Compte , Margaret

1990

How Schools Work : A Sociological Analysis of Education ,
Reading , Massachussts : Addison – Wesley Education Publishers

Bourdieu , Pierre

1986

The Forms of Capital in **Handbook of theory and Research for the
Sociology of Education** John Richardson , ed., New York :
Greenwood Press

Calhoun , Craig

1993

Habitus , Field , and Capital in **Bourdieu : Critical Perspectives** ,
Craig Calhoun , Edward Li Puma , and Moishe Postone ed., Cambridge
: Polity Press

Cholthira Satyawadhna

1991

The Dispossessed An Anthropological Reconstruction of Lawa
Ethnohistory in the Light of Their Relationship with the Tai , Ph. D.
Dissertation , The Australian National University

Edgar , Andrew and

Peter Sedgwick

Key Concepts in Cultural Theory London and New York : Routledge

Eliade , Mireea ed.

1987

The Encyclopedia of Religion Vol.7 , New York : MACMILLAN
PUBLISHING COMPANY

Encarta World English Dictionary

1999 London : Bloomsbusy Publishing Plc.

The Encyclopedia AMERICANA International Edition

1993 Danbury , Connecticut : Grolier Incorporated

The Grolier International Dictionary Vol.II

1992 Danbury , Connecticut : Lexicon Publication. Inc

Hospers , John

1999 **In Introduction to Philosophical Analysis** Thirteenth Reprint , New
Delhi : Allied Publishers Limited.

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

ประวัติพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ เจ้าอาวาสวัดคอยเก็ง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ฉายาของพระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณตามที่พระอุปัชฌาย์ตั้งให้ท่านหมายถึง “ผู้มีญาณเป็นแก้ว” ท่านเกิดเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2491 ในสกุล “ผื่นเต๋ย” ที่บ้านแม่สะเรียง ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โยมบิดาของท่านชื่อนายผัด โยมมารดาชื่อนางใส มีอาชีพทำนา ฐานะครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ท่านเป็นลูกคนที่ 7 ในจำนวนพี่น้องทั้งหมด 9 คน เป็นชาย 5 คน และหญิง 4 คน

ในด้านการศึกษา ท่านเริ่มต้นเรียนหนังสือที่อำเภอแม่สะเรียงจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้วสอบวิชาครูชุด พ.ศ.ได้ และตั้งใจจะยุติการศึกษาของท่านไว้เพียงแค่นั้น ในปี พ.ศ.2510 ท่านเริ่มเข้ารับราชการเป็นครู ม.6 ที่อำเภอแม่ลาน้อยของจังหวัดแม่ฮ่องสอน และย้ายไปรับราชการในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จนกระทั่งเข้าสู่กรมการศาสนาเมื่อเข้าพรรษาของปี พ.ศ.2515 ด้วยเหตุที่มีชีปะขาวมาเตือนสติขณะครั้งหลักครั้งต้นว่า ให้ทำความดี ไม่เช่นนั้นก็จะตายโหงอีก จึงตั้งใจลาราชการ 3 เดือนอุปสมบทเพื่อให้พ้นจากชะตากรรมที่ชีปะขาวทำนายไว้ เมื่ออุปสมบทแล้ว ท่านก็ได้ทดลองปฏิบัติสมาธิวิธีการต่างๆ หลายวิธี แต่ก็เห็นว่าสมาธิที่ได้ปฏิบัติไป ยังไม่ได้ทำให้ท่านมีปัญญาและจิตหลุดพ้นได้แต่อย่างใด

วันที่ 1 กันยายน 2515 ขณะครองผ้ากาสาวพัสตร์อยู่เป็นวันที่พระอาจารย์ได้บรรลุธรรมจากการพยายามฆ่าตัวตายของท่าน เนื่องจากท่านรู้สึกผิดที่โยมมารดาล่วงรู้ความลับเรื่องหนี้สินที่ท่านมีอยู่ก่อนอุปสมบท จากการใช้ชีวิตอย่างสนุกสนานเฮฮาตามประสาชายหนุ่ม ขณะที่ท่านนั่งสมาธิอยู่จิตใจก็กระวนกระวายฟุ้งซ่าน คิดจะฆ่าตัวตายโดยการเอาไฟฟ้าช็อตเข้ามือ แล้วเปลี่ยนวิธีเพราะผ้าสังฆาฏิหล่นมาตกอยู่ตรงหน้า หันไปกลั้นลมหายใจแทน ช่วงขณะที่จิตของท่านกำลังอยู่ระหว่างความเป็นกับความตาย เพราะไปเป็นผีก็ไม่อยากเป็น เป็นคนก็ไม่อยากเป็นอยู่นั่นเอง ก็เกิดความ “สว่างวาบ” จิตของท่านหลุดจากอุปาทานของขันธ ในตอนนั้น เข้าสู่สภาวะธรรม รู้สึกว่า “โล่ง” หมดความนึกคิดพร้อมกับหมดความสงสัยในเรื่องของพุทธธรรมไปด้วย

หลังจากเข้าถึงสภาวะธรรมแล้ว พระอาจารย์รัตน์ก็ได้เปลี่ยนแปลงปณิธานของท่าน จากเดิมเพื่อจะหนีจากชะตากรรมตามคำทำนาย มาเป็นการมุ่งผดุงพระศาสนา ช่วยเหลือชาวโลก ในเพศบรรพชิตไปตลอดชีวิต เพราะตระหนักดีว่าอายุจริงๆ ของท่านนั้นหมดไปแล้วเพียงแค่ อำนาจคุณธรรมของศาสนาจะช่วยไว้เท่านั้น ท่านจึงได้ใช้ญาณทัศนะของตนเองมาศึกษาเรื่องของ ธรรมะสายต่างๆ ในสังคมไทย เรื่องของอิทธิปาฏิหาริย์ และเรื่องทางศาสนาที่สนใจ พร้อมกับมี ทัศนะว่าการสอนธรรมะให้แก่คนนั้นไม่ยาก เพราะทุกคน หรือแม้แต่สัตว์ เช่น หมู หมา กา ไก่ ก็มีสภาวะ “ตถาตา” อยู่แล้ว เหมือนกับมี “แก้ว” อยู่ในตัว หากแต่มีวิชามาบดบังไว้เท่านั้น แต่ท่านก็ยังไม่มีโอกาสได้สอนสมาธิให้แก่ผู้ใด เพราะการกลั่นลมหายใจตายของท่าน แล้วได้ สภาวะธรรมนั้นเป็นเรื่องที่เหลือวิสัยของปุถุชนที่รักตัวกลัวตายจะทำได้

เมื่อพ้นออกพรรษาของปี พ.ศ.2515 แล้ว พระอาจารย์รัตน์ก็ได้ลาสิกขาบทออกมารับ ราชการครูตามเดิม และเริ่มต้นรับประทานอาหารมังสวิรัตเนื่องจากได้มาพิจารณาถึงผลกระทบที่ตน เองเคยกระทำไว้ในอดีต ที่จะส่งผลติดตามไปถึงอนาคต การรับประทานเนื้อสัตว์ก็เปรียบเสมือน การกักกินเนื้อของตนเองในอดีตชาติ ปีเศษต่อมาหนี้สินของท่านก็หมดลง ท่านจึงได้ลาออกจาก ราชการเพื่อสืบสานปณิธานเดิมทางโลกุตระธรรมที่ได้ตั้งไว้ แล้วกลับมาอุปสมบทใหม่เป็นครั้งที่ สองในตอนปลายปี พ.ศ.2517 และพำนักอยู่ที่วัดจอมทองก่อนจะย้ายไปวัดจอมแจ้งและวัดศรีคอน ไซยในตัวอำเภอแม่สะเรียงในเวลาต่อมา หลังการอุปสมบทครั้งที่สอง พระอาจารย์รัตน์ก็ได้ฉัน อาหารมังสวิรัตมานับแต่นั้น และเริ่มต้นสอนสมถกรรมฐานให้แก่ญาติโยมรวมทั้งโยมมารดาของ ท่านที่วัดจอมแจ้งในปี พ.ศ.2518

ในปี พ.ศ.2524 ญาติโยมก็ได้ซื้อที่ดินห่างจากตัวอำเภอแม่สะเรียง 1 กม. ถวายแก่ท่าน เพื่อก่อตั้งสำนักปฏิบัติธรรม ซึ่งท่านตั้งชื่อว่า สำนักปฏิบัติธรรมรัตนประทีป (ต่อมาคือวัดดอยเก็ง ปัจจุบัน) และอาราธนาให้ท่านมาเป็นเจ้าสำนัก จนกระทั่งถึงปี พ.ศ.2530 ท่านก็มาพิจารณาว่า ตนเองได้สอนสมาธิมาเป็นเวลา 12 ปีแล้ว ก็ยังไม่สามารถสอนคนให้มีปัญญา มีจิตหลุดพ้นได้ จึง ได้ขึ้นไปบำเพ็ญเพียรบนดอยสันติสุขในเขตอำเภอแม่สะเรียง หาหนทางที่จะได้มาซึ่งสมาธิที่จะทำ ให้คนพ้นทุกข์ได้ และค้นพบสมาธิหมุนในขณะที่เดินจงกรมอยู่ ไม่มีความแตกต่างระหว่างผู้เดิน (ตัวรู้ในใจ) กับการเดิน ชั่วแวบเดียวก็เกิดการหมุนเหวี่ยงระหว่างจิต (ตัวรู้) กับอายตนะต่างๆ ท่านก็ลองหมุนดูทุกทาง ปรากฏว่าจิตหลุด “วืด” ออกไปทุกทางเช่นกัน เข้าสู่สภาวะเดิม หรือตถาตา ความเป็นเช่นนั้นเอง ท่านจึงแน่ใจว่าตนเองค้นพบสมาธิซึ่งเคยมีมาในสมัยพุทธกาล ให้กลับคืนมาอีกครั้งหนึ่งดังปรากฏในพระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร หรือปฐมเทศนา ที่พระพุทธองค์ ทรงตรัสแก่ปัญจวัคคีย์ไม่ให้บรรพชิตเสพสิ่งสุดโต่งสองส่วน ซึ่งก็คือการที่จิตไม่ติดอยู่กับอายตนะ ภายนอก (ตา หู จมูก ลิ้น กาย และสมอง) และอายตนะภายใน (ใจ) นั่นเอง

หลังการค้นพบสมาธิหมุนแล้ว พระอาจารย์รัตน์ก็ได้สอนสมาธินี้ให้แก่ญาติโยมและพระภิกษุสามเณร โดยการจัดอบรมสมาธิภายนอกวัดและวัดคอยเก็งที่วัดคอยเก็งนั้น เปิดอบรมสมาธิให้แก่คนทั่วไปเป็นประจำเกือบทุกเดือนมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 ซึ่งผลการสอนก็มีผู้ปฏิบัติที่ได้เข้าถึงสภาวะธรรมจำนวนหนึ่งทำให้ท่านแน่ใจว่าสมาธินี้จะช่วยทำให้คนหลุดพ้นได้ สมตามความตั้งใจของท่าน ในปีต่อมา ท่านได้เดินทางไปสอนสมาธิที่มลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเวลาเกือบ 1 เดือน ตามคำอาราธนา โดยมีชาวไทย ชาวลาว และชาวอเมริกันสนใจมาเรียนสมาธิหมุนกันเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การที่สมาธิหมุนมีวิธีการสอนและการปฏิบัติที่ค่อนข้างมีเอกลักษณ์เฉพาะ มีการใช้เสียงดังเป็นสื่อการสอน และมีการหมุนคายนุสสัยกิเลส ธรรมารมณ์ออกมาในลักษณะการต่างๆ กัน ทำให้ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงจากสื่อมวลชนบางกระแส และจากพระภิกษุด้วยกันหรือฆราวาส พระอาจารย์รัตน์จึงไม่ได้เผยแพร่สมาธิหมุนนี้ออกไปในวงกว้างเท่าใดนัก

พระอาจารย์รัตน์ รตนญาโณ ไม่เพียงแต่สอนสมาธิให้แก่คนพื้นราบ หากยังได้เผยแพร่ศาสนาไปยังกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะและชาวเขาม้งเผ่า เช่น ปกาเกอะญอ(กะเหรี่ยง) ด้วย เพื่อผสมผสานพุทธศาสนาให้กลมกลืนไปกับความเชื่อเรื่องผีดั้งเดิมของเขา รวมทั้งจัดตั้งสำนักสงฆ์สาขาของวัดคอยเก็ง ในเขตอำเภอแม่สะเรียงและอำเภอแม่ลาน้อยรวม 12 แห่งเพื่อให้พระภิกษุสงฆ์ศิษย์ของท่านที่มาประจำสำนักอยู่ ได้เทศนาสั่งสอนธรรมะแก่ชาวลัวะและชาวเขาม้งในอำเภอทั้งสองแห่ง ที่อยู่ละแวกใกล้เคียงกับสำนักสงฆ์สาขาให้เข้าถึงพุทธศาสนา โดยอย่างน้อยก็ให้เข้าใจหลักศาสนาพื้นฐาน สามารถสวดมนต์ ไหว้พระ และปฏิบัติสมาธิเบื้องต้นได้ นอกจากนี้ ท่านก็ยังได้อนุเคราะห์วัตถุปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ระบบประปาบนภูเขา โรงเรียน ฯลฯ ให้แก่ชาวลัวะและชาวเขากลุ่มนี้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของพวกเขาด้วย

ไม่เพียงเท่านั้น พระอาจารย์รัตน์ยังได้ให้การอนุเคราะห์แก่ชาวพื้นราบที่ตกทุกข์ได้ยาก ประสบภัยพิบัติ หรือมีฐานะยากจนในโอกาสต่างๆ กัน รวมทั้งให้การอุปถัมภ์การดำเนินงานของโรงเรียนหรือสถาบันต่างๆ ตามโอกาสอันควร และให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนยากจนทั้งที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์และชาวพื้นราบเสมอมา แม้ผู้ติดตามเสด็จทั้งชาวพื้นราบและกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ท่านก็เคยจัดอบรมสมาธิให้แก่คนเหล่านี้ไปหลายรุ่นตั้งแต่ปี พ.ศ.2533 เพื่อให้ละเลิกยาเสพติดไปเป็นจำนวนไม่น้อย

ใน พ.ศ.2536 ขณะที่โรคเอดส์กำลังแพร่ระบาดอยู่ในภาคเหนือตอนบน พระอาจารย์รัตน์ก็นำความรู้ที่ได้จากญาณทัศนะของท่านมาสอนสมาธิให้แก่ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ โดย

เปิด “บ้านธารชีวิต” ซึ่งอยู่ใกล้กับวัดคอยเก็ง ให้การอบรมสมาธิแก่บุคคลกลุ่มนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 ต่อเนื่องไปจนถึงปี พ.ศ.2543 และได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานทั้งจากกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข ผลการอบรมสมาธิของท่าน ทำให้ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์จำนวนมากมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถบำบัดอาการป่วยบางอย่างให้ทุเลาลง และมีสภาพจิตใจมั่นคง ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข หรือแม้จะเสียชีวิต ก็สามารถปลดปล่อยวางได้ตามสภาพธรรมที่ตนเองเข้าถึง

หลังจากการสอนสมาธิให้ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ พระอาจารย์รัตน์ก็ได้รับอาราธนาให้ไปสอนสมาธิและเผยแผ่ธรรมในหน่วยราชการต่างๆ รวมทั้งในกลุ่มประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะหลังจาก พ.ศ.2540 เมื่อมีนักวิชาการเขียนหนังสือเรื่อง “สมาธิหมูน” (สุวินัย ภรณวลัย 2540) ออกมาเผยแพร่ออกในสังคมแล้ว ตัวพระอาจารย์รัตน์และสมาธิหมูนของท่านก็เป็นที่รู้จักแพร่หลายไปในวงกว้าง ในปีรุ่งขึ้น พ.ศ.2541 พระอาจารย์รัตน์ก็ได้จัดอบรมสมาธิขึ้นภายนอกวัดคอยเก็ง โดยเฉพาะที่วัดชัยศรีภูมิในตัวเมืองเชียงใหม่ และอาคารในบริเวณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพมหานคร ทำให้ท่านมีความจำเป็นที่จะต้องเดินทางมากขึ้น และวัดคอยเก็งก็อยู่ห่างไกล ไม่สะดวกต่อการเดินทางทั้งไปและกลับ ญาติโยมจึงได้ซื้อที่ดินถวายเป็นสำนักสงฆ์ให้แก่ท่านในชื่อของ “สวนบูรณรักษ์ธรรม” ตั้งอยู่ที่ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พระอาจารย์รัตน์ได้เริ่มจำพรรษา ณ สถานที่แห่งนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 มาจนถึงปัจจุบัน

ในปี พ.ศ.2542 ก็มีเหตุปัจจัยจากการที่มีพระภิกษุติดเชื้อเอดส์มาก่อนบวช เกิดอาพาธหนัก พระอาจารย์รัตน์ได้ศึกษาจากญาณทัศนะของท่าน และพบว่าการทำพีระมิดด้วยแร่ชนิดพิเศษในถ้ำที่อยู่ไม่ไกลจากวัดคอยเก็งจะช่วยรักษาพระภิกษุนั้นได้ จากนั้นมาท่านก็พัฒนาองค์ความรู้ด้านพีระมิดมาเรื่อยๆ จนกระทั่งลงตัวกลายมาเป็นการสร้างสนามพีระมิดด้วยพีระมิดใหญ่ 9 ก้อน เพื่อช่วยในการทำสมาธิและช่วยบำบัดรักษาอาการป่วยบางอย่างของสาธุชนได้ รวมทั้งการจัดทำพีระมิดก้อนเล็กจำหน่ายให้แก่ประชาชนที่สนใจนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านร่างกายและจิตใจ

ปีรุ่งขึ้น พระอาจารย์รัตน์ก็ได้เปิดศูนย์พลังพีระมิดขึ้นที่ถนนวิชยานนท์ในตัวเมืองเชียงใหม่ เพื่อให้บริการแก่ประชาชนที่สนใจจะมาปฏิบัติสมาธิและรับพลังพีระมิดมาช่วยในการส่งเสริมสุขภาพ บำบัด และบรรเทาโรคที่เป็น แรกๆ พระอาจารย์รัตน์ได้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์ฯ เป็นค่าเช่าสถานที่และค่าน้ำไฟ แต่ต่อมา ผู้ใช้บริการของศูนย์ฯ ก็ได้ช่วยกันสมทบค่าใช้จ่ายทั้งหมดมาจนถึงปัจจุบัน

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2542 พระอาจารย์รัตน์ก็ได้เปิดอบรมสมาธิเป็นประจำทุกเดือนขึ้นที่สวนบูรณรักษ์ธรรม โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะสอนผู้ป่วยโรคมะเร็งที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกวัน

แต่ก็มีผู้ป่วยโรคอื่นๆ และผู้ปฏิบัติทั่วไปมารับการอบรมร่วมด้วยเป็นประจำทุกเดือน ต่อมาในเดือนเมษายน ท่านก็ได้เดินทางไปเผยแพร่ธรรมะที่ประเทศญี่ปุ่นตามคำอาราธนา ได้มีโอกาสสอนสมาธิให้แก่ทั้งพระชาวญี่ปุ่น ชาวญี่ปุ่น และชาวไทยในประเทศญี่ปุ่น

จากการเผยแพร่ธรรมะเพื่อพัฒนาจิตใจและจิตวิญญาณรวมทั้งการอนุเคราะห์ด้านต่างๆ แก่สาธุชนตลอดระยะเวลา 27 พรรษาของพระอาจารย์รัตน์ รตัญญาโณอย่างทุ่มเทเสียสละนี้เอง ทำให้ท่านได้รับการถวายเกียรติบัตรและยกย่องเกียรติคุณจากหลายหน่วยงานดังนี้ คือ

1. เกียรติบัตรจากสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในด้านการส่งเสริมผู้ปฏิบัติธรรม ปี พ.ศ.2535
2. เสาเสมาธรรมจักรพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในด้านส่งเสริมผู้ปฏิบัติธรรมผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ปี พ.ศ.2535
3. โล่เกียรติคุณจากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ในฐานะอาสาสมัครดีเด่นประเภทสงเคราะห์ผู้มีปัญหา ปี พ.ศ. 2540
4. หนังสือขอแสดงมุทิตาจิต จากสำนักนายกรัฐมนตรี ปี พ.ศ.2540

ภาคผนวก 2

การปฏิบัติสมาธิวิธีการต่างๆ (โดยย่อ)

2.1 ยุคแสวงหา [พ.ศ. 2515 – 2530]

สมาธิในยุคนี้ที่พระอาจารย์รัตน์ค้นพบและสอน ประกอบด้วย

การคลายอารมณ์

ประโยชน์ : ก่อนการทำสมาธิควรคลายอารมณ์ก่อน เพื่อลดความนึกคิด จะทำสมาธิได้ง่าย

วิธีฝึก

นั่งในท่านั่งสมาธิตามปกติ ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ทำตัวให้อ่อน ๆ เบา ๆ / ปล่อยวางอดีต อนาคต / ปรับลมหายใจเข้าออกให้ยาวกว่าการหายใจตามปกติ ขณะหายใจให้นึกถึงแต่ลมหายใจออกอย่างเดียว ปล่อยวางตัวตน ความนึกความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ต่าง ๆ นึกให้ไหลออกไปตามลมหายใจออก

สมาธิอารมณ์สงบ

ประโยชน์ : เป็นวิธีการทำจิตให้สงบได้อย่างรวดเร็ว / ช่วยลดความเครียด ความฟุ้งซ่าน / เป็นพื้นฐานการฝึกจิต

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / ปรับการหายใจให้เป็นปกติ แต่ให้มีสติ หายใจเข้าก็รู้ว่าหายใจเข้า หายใจออกก็รู้ว่าหายใจออก / หาจุดที่อยู่ปลายสุดของโพรงจมูก จุดที่ลมหายใจไปสัมผัสแล้วเกิดความรู้สึกมากที่สุด จุดนี้คือ ฐานอารมณ์ ที่จะเอาจิตมาตั้งไว้เพื่อทำจิตให้สงบ / รวมความรู้สึกให้นิ่ง

อยู่กับฐานอารมณ์ / ปรับลมหายใจเข้าออกให้ไหลผ่านฐานอารมณ์น้อยลง ยิ่งปรับลมให้น้อยลงเท่าใด จิตจะยิ่งสงบมากเท่านั้น

สมาธิใจสงบ

ประโยชน์ : ทำจิตให้สงบลึกซึ้งกว่าสมาธิอารมณ์สงบ / ทำให้ใจมีกำลัง ปิดอิมเอิบ ไม่เศร้าหมอง ชื่นเศร้า / เป็นพื้นฐานการฝึกจิต

วิธีฝึก

หาตำแหน่งของหัวใจ หรือฐานใจ / คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ / เลื่อนความรู้สึกจากฐานอารมณ์ ลงมาที่หัวใจ ให้ความรู้สึกหยุดนิ่งอยู่กับฐานใจที่เดียว จนเกิดความสงบที่ฐานใจ

สมาธิดังลมปราณ อย่างง่าย

ประโยชน์ : ใช้ดังลมปราณซึ่งเป็นพลังชีวิตที่สำคัญเข้าสู่ร่างกายให้มากกว่าการหายใจตามปกติ

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / นึกมาที่ลมหายใจที่จมูก นึกเฉพาะลมหายใจเข้า นึกให้ลมมันไหลเข้าไปในทุกส่วนของร่างกาย โดยไม่นึกออกไปนอกตัวว่ามีลมปราณ อยู่รอบๆ ตัว ให้นึกเฉพาะที่จมูกเท่านั้น ว่าลมหายใจไหลเข้ามา

สมาธิทำจิตให้สงบ แล้วนำไปลดความเจ็บปวด

ประโยชน์ : ลดความเจ็บปวด โดยใช้จิตที่มีกำลังจากความสงบ ไปลดความเร็วการไหลเวียนของเลือด ลดการใช้อากาศหายใจ และ ละลายธาตุในร่างกายที่เสื่อม

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ หรือ สมาธิใจสงบ / นึกไปที่จุดของร่างกายที่เจ็บป่วย รวมจิตเอาไว้ที่จุดนั้น เหมือนกับทำสมาธิอารมณ์สงบ หรือ สมาธิใจสงบ เพื่อลดความเจ็บปวดที่บริเวณจุดต่างๆ ของร่างกายที่บกพร่อง

สมาธิดังพลังแสงดวงอาทิตย์

วิธีที่ 1

ประโยชน์ : ใช้รักษาโรคมะเร็ง

วิธีฝึก

คล้ายอาภรณ์ / นึกไปที่ดวงอาทิตย์ / ขณะหายใจเข้า ให้นึกดูแสงพระอาทิตย์ที่มีสีเหลือง ไหลเข้ามาสะสมที่สมอง เป็นจังหวะๆ ละ 1 วินาที ไม่ต้องนึกลมหายใจออก ทำไปจนสมองมีน / หยุดนึกถึงดวงอาทิตย์ เปลี่ยนจุดนึกไปที่อวัยวะที่บกพร่อง / นึกมาที่สมอง นึกนำแสงจากสมองฉายไปยังอวัยวะที่ป่วย / นึกไปที่ดวงอาทิตย์อีกครั้ง ดูแสงพระอาทิตย์เข้ามาพร้อมลมหายใจเข้า ฉายไปยังอวัยวะที่บกพร่องโดยไม่ต้องผ่านการเก็บแสงไว้ที่สมอง

วิธีที่ 2

ประโยชน์ : เพื่อทำให้สว่าง และ ลดความเจ็บปวด

วิธีฝึก

คล้ายอาภรณ์ / หายใจเข้านึกมาที่สมอง หายใจออกนึกไปที่ดวงอาทิตย์ / ทำจนสมองมีน / นึกมาที่ฐานกาย จุดเหนือสะดือ 2 นิ้วฟุต ใช้จิตดึงแสงดวงอาทิตย์จากสมองลงมาที่ฐานกาย ถ้าความเจ็บปวดน้อยกายจะสว่างอย่างรวดเร็ว / ถ้ามีความเจ็บปวดมาก ให้หายใจออกนึกไปที่ดวงอาทิตย์ หายใจเข้านึกมาที่สมอง และผ่านไปยังฐานกาย / เมื่อทำคล่องแล้วไม่ต้องนึกผ่านสมองอีก นึกมาที่ฐานกายเลย ท้องจะร้อนและสว่าง

วิธีที่ 3

ประโยชน์ : เพื่อทำตาที่สาม ให้สว่าง

วิธีฝึก

คล้ายอาภรณ์ / หายใจเข้านึกมาที่สมอง หายใจออกนึกไปที่ดวงอาทิตย์ / ทำจนสมองมีน / นึกมาที่หน้าผาก ตรงตำแหน่งตาที่สาม ที่อยู่เหนือหัวคิ้วทั้งสองขึ้นไปเล็กน้อย แล้วนึกนำแสงอาทิตย์จากสมองมาที่ตาที่สาม – หากแสงไหลเข้ามาน้อยหรือช้า ให้นึกไปที่ดวงอาทิตย์ และนึกมาที่หน้าผาก หมุนวนสลับกันเป็นรอบๆ / เมื่อแสงมาที่หน้าผากแล้วก็หยุดไม่ดึงแสงเข้าอีก รวมจิตให้นิ่งอยู่ที่หน้าผาก ดูแสงสว่างที่หน้าผาก นึกให้ดวงอาทิตย์กับตาที่สามเป็นจุดเดียวกัน แสงจะขยายจากหน้าผากไปทั่วตัว

สมาธิถอดกายทิพย์ โดยใช้การดับลมปราณ ที่จุดลมปราณของร่างกาย

ประโยชน์ : เป็นวิธีถอดกายทิพย์ซึ่งเป็นกายละเอียดที่ซ่อนอยู่ในร่างกายหยาบ ให้แยกออกจากกายหยาบได้ ผู้ที่ทำได้จะรับรู้และเข้าใจถึง สภาพจิตขณะสิ้นชีวิต และชีวิตหลังความตาย ว่าเป็นอย่างไร และเรื่องของภพภูมิต่างๆ

วิธีฝึก

กลายอารมณ์ / ดับลมที่ฐานต่างๆ คือ

1. การดับลมที่ฐานกาย เพื่อดับความรู้สึกทางเพศ – หายใจเข้า นึกให้ลมจากจมูกไหลผ่านเป็นลำ ทะลุฐานกาย 2 จุดลงไปถึงอวัยวะเพศ / นึกแต่ลมหายใจออก ดึงลมจากฐานกายออกให้หมด จนฐานกายเบา ว่าง หมดความรู้สึก
2. การดับลมที่สะบักไหล่ เพื่อดับเวทนา – หายใจเข้า นึกให้ลมจากจมูกไหลเป็นลำ ผ่านจุดลมปราณที่สะบักไหล่ 2 จุด เป็นเส้นขนานลงไปถึงปลายเท้า / นึกแต่ลมหายใจออก ดึงลมที่สะบักไหล่ออกให้หมด จนร่างกายได้สะบักไหล่ เบา ว่าง หมดความรู้สึก
3. การดับลมที่สะบักเอว เพื่อดับลมหยาบ – หายใจเข้า นึกให้ลมจากจมูกไหลเป็นลำ ผ่านจุดลมปราณที่สะบักเอว 2 จุด / นึกแต่ลมหายใจออก ดึงลมที่สะบักเอวออกให้หมด จนลมหายใจสั้น ละเอียด เกิดแสงสว่างโปร่งใสขึ้นทั่วทั้งตัว
4. การดับลมที่ฐานใจ เพื่อบรรเทาละเอียด – นึกมาที่จุดลมปราณที่ฐานใจ 2 จุด แล้วนึกแต่ลมหายใจออก นึกดึงลมที่ฐานใจไหลออกไปที่จมูก จนเหลือความรู้สึกแค่หน้าอกขึ้นไปถึงสมองเท่านั้น

ทางออกของกายทิพย์

5. การดับลมที่จมูก / ฐานอารมณ์ – หลังจากดับลมที่ฐานใจ ลมหายใจที่ออกจากช่องจมูก จะหดสั้นมาก ลมยาวไม่เกิน 3 นิ้ว ควรกำหนดให้ยาวแค่นั้น ถ้ากำหนดให้ลมออกอีกปล่อยลมให้ยาวออกไป กายทิพย์จะออกไปทางจมูกย้อนแสงไปสู่อดีต กายทิพย์จะมีสติไม่สมบูรณ์ / ฝึกใหม่ๆ ไม่ควรออกทางนี้
6. การดับลมที่โหนกศีรษะ – หลังจากดับลมที่ฐานใจ ให้นึกลมที่เหลือที่ฐานใจให้ระบายออกทางจมูก แต่ไม่กำหนดจิตที่จมูก ให้กำหนดจิตนึกไปที่จุดลมปราณที่โหนกศีรษะ 2 จุด ทำไปเรื่อยๆ กายทิพย์จะออกทางสมอง ซึ่งกายทิพย์จะมีสติสมบูรณ์ รู้เห็นสิ่งต่างๆเป็นเวลาปัจจุบัน เหมือนกายเนื้อ

การเดินทางด้วยกายทิพย์ – เมื่อกายทิพย์ออกไปแล้วควรนั่งทำสมาธิต่อ นึกลมหายใจออกอีกกายทิพย์จะลอยขึ้น พร้อมกับกำหนดทิศที่จะไป จะสามารถไปยังที่ต่างๆได้

การกลับเข้าร่าง - ทำได้โดยนึกกลับ พร้อมกับสูดลมหายใจเข้า

2.2 ยุคสมาธิหลัก – สมาธิหมุน [พ.ศ. 2530 - 2535]

สมาธิในยุคนี้ที่พระอาจารย์รัตน์ค้นพบและสอน ได้แก่

การเจริญสติด้วย การหมุน

สมาธิหมุนสองส่วน โดยทำจิตไม่ติดสองส่วน

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตคลายความยึดเกาะในชั้นห้า / จับของเสีย

วิธีฝึก

หาดำแหน่งของฐานใจ / คลายอารมณ์ / ขณะที่คลายอารมณ์ให้สังเกตดูว่า ความรู้สึกที่เกิดจากการกระทบผัสสะ ที่อายตนะภายนอกร่างกาย (ตา หู จมูก ลิ้น กาย สมอง) บริเวณไหนที่ดึงความรู้สึกเข้าไปเกาะติดมากที่สุด จากนั้นให้นึกไปที่จุดนั้น แล้วเลื่อนความรู้สึกจากจุดภายนอกเข้ามาที่ฐานใจ ผ่านตัวรู้ในใจ เมื่อรู้ผ่านใจแล้ว ก็เลื่อนความรู้สึกออกไปยังจุดภายนอก แล้ววนกลับเข้ามาที่ฐานใจ แล้วออกไปยังจุดภายนอกอีก ทำเช่นนี้กลับไปกลับมา ก็จะเกิดการหมุนขึ้น / ประครองรอบการหมุน ให้การหมุนแต่ละรอบ ใช้เวลา ประมาณ 1 วินาที

สมาธิหมุนสองส่วน โดยการปล่อยวางสองส่วน

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตคลายความยึดเกาะในชั้นห้า / จับของเสีย

วิธีฝึก

หาดำแหน่งฐานใจ / คลายอารมณ์ / สมาธิใจสงบ / ถอนจิตออกจากความสงบที่ใจ ออกมารับผัสสะที่อายตนะภายนอกร่างกาย ที่ใดที่หนึ่ง (ตา หู จมูก ลิ้น กาย สมอง) / ให้จิตดำรงอยู่กับความรู้สึกที่เป็นสองส่วน คือ ข้างนอก กับ ข้างใน / ให้จิตปล่อยวางความรู้สึกจากทั้งสองส่วน ก็จะเห็นการหมุนเกิดขึ้น / ประครองรอบการหมุน ให้การหมุนแต่ละรอบ ใช้เวลา ประมาณ 1 วินาที การเจริญสติ โดยใช้การหมุน

สมาธิหมุนท่ามกลาง

วิธีที่ 1 (อยู่กึ่งกลางระหว่างสองส่วน)

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตคลายความยึดติดในขั้นห้า

วิธีฝึก

หาตำแหน่งฐานใจ / คลายอารมณ์ / สังเกตดูความรู้สึกจากการกระทบผัสสะที่อายตนะภายนอกร่างกาย จุดไหนดึงดูดเข้าไปเกาะมากที่สุด ให้นึกไปที่จุดนั้น จุดนี้เป็นจุดภายนอก / ส่วนฐานใจเป็นจุดภายใน / นำความรู้สึกไปอยู่ท่ามกลาง จุดภายใน กับจุดภายนอก อยู่ไปเรื่อยๆ จะเกิดการหมุนขึ้น

วิธีที่ 2

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตคลายความยึดติดใน รูป และ อรูป

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / จุดที่จิตเรายึดติดคือ รูป หรือ ความมีอยู่ เช่นติดความคิดที่สมอง ความว่างเปล่าคือสิ่งที่ป็นอรูป เช่นอากาศ / นำจิตมาอยู่ท่ามกลาง รูป กับ อรูป หรือ ความมีอยู่ กับ ความว่างเปล่า

วิธีที่ 3

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตคลายความยึดติดใน ตัวนี้ กับ ตัวใจ

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / ยกจิตเหนือจุดที่จิตยึดติด ประมาณ 1 มิลลิเมตร จะเป็นตัวนี้ ตัวข้างบน / ตัวข้างล่างจะไหลเป็นกระแส ของอารมณ์ ความนึกคิด เป็นตัวเคลื่อนไหว / นำจิตมาอยู่ระหว่าง ตัวข้างบน กับ ตัวข้างล่าง

การเร่งสติ ด้วยการหมุน

สมาธิหมุน 2 ส่วน รอบการหมุนหนึ่งรอบ น้อยกว่า 1 วินาที

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตคลายความยึดเกาะในขั้นห้า และ ขับของเสีย ให้เร็วขึ้น

วิธีฝึก

ขณะเจริญสติโดยใช้การหมุน ให้เอาความรู้สึกใส่เจตนาชักนำการหมุนให้เร็วขึ้น จนรอบการหมุนแต่ละรอบน้อยกว่า 1 วินาที

การเจริญสติโดยการหมุน และการเร่งสติ เพื่อดูดีตอนาคต

สมาธิหมุน 2 ส่วน

วิธีที่ 1 หมุนตามเข็มนาฬิกา รอบการหมุน เท่ากับ 1 วินาที

ประโยชน์ : เพื่อหมุนตามแสงไปหาภาพอนาคต

วิธีฝึก

สมาธิหมุน 2 ส่วน / นึกว่ามีนาฬิกาวางอยู่ข้างหน้า แล้วให้การหมุนหมุนตามเข็มนาฬิกาไป

วิธีที่ 2 หมุนทวนเข็มนาฬิกา รอบการหมุน เท่ากับ 1 วินาที

ประโยชน์ : เพื่อหมุนย้อนแสงไปหาภาพอดีต

วิธีฝึก

สมาธิหมุน 2 ส่วน / นึกว่ามีนาฬิกาวางอยู่ข้างหน้า แล้วให้การหมุนหมุนทวนเข็มนาฬิกา

การเร่งสติ

สมาธิหมุน 2 ส่วน

วิธีที่ 1 หมุนตามเข็มนาฬิกา รอบการหมุนน้อยกว่า 1 วินาที

ประโยชน์ : หมุนตามแสงไปหาภาพอนาคต

วิธีที่ 2 หมุนทวนเข็มนาฬิกา รอบการหมุนน้อยกว่า 1 วินาที

ประโยชน์ : หมุนย้อนแสงไปหาภาพอดีต

สมาธิหมุนที่ตากับตัวรู้ในใจ

ประโยชน์ : เพื่อหมุนจับสารพิษ ความเจ็บปวด

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / นึกมาที่เปลือกตา ใช้สมาธิหมุน หมุนระหว่าง เปลือกตา กับ ใจ จนเปลือกตาสว่าง

สมาธิโคจรกระแสลมปราณ 12 จุด โดยการใช้การหมุน

ประโยชน์ : เพื่อทำความสะอาดตามจุดตามเส้นลมปราณ ทำให้การไหลเวียนของลมปราณตามเส้นลมปราณเป็นปกติ ลมปราณเดินได้สะดวกเสมอกันทั้งสองเส้น

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / นึกความรู้สึกเป็นเส้นคู่ เคลื่อนผ่าน จุดลมปราณที่จมูก-ฐานใจ-ฐานกาย-สะบักเอว-สะบักไหล่-โหนกศีรษะ - จุดลมปราณที่จมูก / ให้เคลื่อนความรู้สึกหมุนวนไปตามจุดลมปราณทั้ง 12 จุดไปเรื่อยๆ

สมาธิถอดกายทิพย์ โดยการใช้การหมุนโคจรลมปราณทั้ง 12 จุด

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / เคลื่อนความรู้สึกหมุนวนไปตามจุดลมปราณทั้ง 12 จุดไปเรื่อยๆ พร้อมกับนึกแต่ลมหายใจออก จนเกิดแสงสว่างทั่วตัว / เอาจิตตั้งไว้ที่จุดลมปราณที่โหนกศีรษะ

สมาธิถอดกายทิพย์ โดยการใช้การกระตุ้น จุดลมปราณทั้ง 12 จุด

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์ปกติ / เคลื่อนความรู้สึกจากฐานอารมณ์ ไปกระตุ้นจุดลมปราณ ทั้ง 12 จุด ทีละจุด จนลมปราณทะลุทุกจุด / เกิดการหมุนของปราณ / เกิดแสงสว่างทั่วตัว / นำจิตตั้งไว้ที่จุดลมปราณที่โหนกศีรษะ

การเจริญสติ ขั้นพื้นฐาน 5 วิธี

1. การเจริญสติ แบบเกิด – ดับ

ประโยชน์ : เป็นวิธีการฝึกสติขั้นพื้นฐาน / ทำให้จิตมีกำลังสติเพิ่มขึ้น / ทำให้เห็นกระบวนการทำงานของจิตที่มีการเกิด ดับ อยู่ตลอดเวลา เป็นแรงที่สืบทอดกันเป็นจิ้งหะ ซึ่งเรียกว่า แรงสันตติ

การเจริญสติแบบเกิด – ดับนี้ ประกอบด้วยสมาธิ 2 วิธี คือ

1) สมาธิ อารมณ์ปกติ เจริญสติ เห็นการเกิด-ดับที่ฐานอารมณ์

ประโยชน์ : ปรับอารมณ์ให้สมดุล / ลดความเครียด / ช่วยรักษาโรคแพ้อากาศ ไซนัส

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ / ดอนจิตออกจากความสงบ มาดูลมหายใจเข้าออกที่ กระพริบฐานอารมณ์ โดยไม่ตามลมหายใจไป เมื่อดำรงภาวะจิตเช่นนี้ไปสักระยะ ฐานอารมณ์ที่เคยเห็นเป็นภาวะ นิ่ง จะเห็นเป็นความเคลื่อนไหว มีแรงดึงเข้า ผลักออกเป็นจิ้งหะๆ เกิด ดับ ๆ เป็นแรงสืบทอดกันไป แรงนี้คือ แรงสันตติ

2) สมาธิใจปกติ เจริญสติ เห็นการเกิด-ดับที่ฐานใจ

ประโยชน์ : ทำให้ใจมีกำลัง / ช่วยรักษาโรคหัวใจ โรคภูมิแพ้ / เพิ่มภูมิคุ้มกันโรคให้ แก่ร่างกาย

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิใจสงบ / ดอนจิตออกจากความสงบ แต่ยังรวมความรู้สึกไว้ที่ฐานใจ / นึกถึงลมหายใจเข้าออก หรือ/และ นึกถึงความรู้สึกตัวทั่วพร้อม / ใช้ความรู้สึกดูที่ฐานใจ ไปเรื่อยๆ สักระยะ ฐานใจที่เป็นความ นิ่ง ก็จะเห็นเป็นความเคลื่อนไหว มีแรงดึงเข้า ผลักออกที่หัวใจ เป็นจิ้งหะๆ เกิด ดับ เกิด ดับ เป็นแรงสืบทอดกันไป แรงนี้คือ แรงสันตติ ที่ฐานใจ

2. การเจริญสติ แบบนับเลข

ประโยชน์ : เป็นวิธีฝึกสติเหมือนการเจริญสติแบบเกิดดับ แต่ฝึกได้ง่ายกว่า

การเจริญสติแบบนับเลขมีอยู่ 3 วิธี คือ

1) สมาธิ อารมณ์ปกติ เจริญสติที่ฐานอารมณ์ โดยการนับเลข

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ / นึกความรู้สึกเข้ามาชนฐานอารมณ์ พร้อมกับ นึก
นับเลขกำกับไปด้วย โดยนับเลข 1- 100 วนเข้ามาชนฐานอารมณ์ เป็นจังหวะละ 1 วินาที จนเห็น
ฐานอารมณ์มีแรงสั่นต่อ เกิด ดับ ขึ้นเป็นจังหวะ

2) สมาธิใจปกติ สมาธิกระตุ้นฐานใจ / การเจริญสติที่ฐานใจ โดยใช้การนับเลข

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิใจสงบ / นึกความรู้สึกเข้ามาชนฐานใจ พร้อมกับนึกนับเลขกำกับ
ไปด้วย โดยนับ 1- 100 วนเข้ามาชนฐานใจ เป็นจังหวะ ละ 1 วินาที จนเห็นฐานใจมีแรงสั่นต่อ เกิด
ดับ ขึ้นเป็นจังหวะ

3) สมาธิกายปกติ สมาธิกระตุ้นฐานกาย / การเจริญสติที่ฐานกาย โดยใช้การนับเลข

ประโยชน์ : ช่วยรักษาโรคภูมิแพ้ / ท้องอืด / เพิ่มภูมิคุ้มกันโรคแก่ร่างกาย

วิธีฝึก

หาตำแหน่ง ฐานกาย ซึ่งอยู่เหนือสะดือขึ้นมา ราว 2 นิ้วฟุต / คลายอารมณ์ / จะเริ่มฝึก
จาก สมาธิอารมณ์ปกติ หรือ ใจปกติก็ได้ / แบ่งความรู้สึกส่วนหนึ่งลงมาที่ฐานกาย จนแรงสั่นคึกที่
ฐานอารมณ์หรือฐานใจ สะเทือนถึงฐานกาย ฐานกายเกิดแรงสั่นคึก / ให้ละความรู้สึกจากฐาน
อารมณ์หรือฐานใจ ลงมาที่ฐานกายฐานเดียว

3. การเจริญสติ แบบใช้คำบริกรรม

ประโยชน์ : เป็นวิธีฝึกสติอีกวิธีหนึ่ง เหมาะสำหรับผู้ที่ชอบคำบริกรรม คำบริกรรม มี
อยู่ 12 คำ ที่ควรท่องจำให้ได้ ก่อนที่นำคำบริกรรมไปใช้ฝึกเจริญสติ คือ พุทธา นาทะ นะทะ
นะถา นะทา นาทะ

การเจริญสติแบบใช้คำบริกรรมมีวิธีปฏิบัติ 3 วิธี คือ

1) สมาธิ อารมณ์ปกติ เจริญสติที่ฐานอารมณ์ โดยใช้คำบริกรรม

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ / นึกความรู้สึกเข้ามาชนฐานอารมณ์ และนึกท่องคำ
บริกรรม วนเข้ามาชนฐานอารมณ์ไปเรื่อยๆ เป็นจังหวะ วินาที ละ 2 หรือ 4 คำ จนฐานอารมณ์
เคลื่อนไหว มีแรงสั่นต่อ เกิด ดับ ขึ้นเป็นจังหวะ

2) สมาธิ ใจปกติ เจริญสติที่ฐานใจ โดยใช้คำบริกรรม

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิใจสงบ / นึกความรู้สึกเข้ามาชนฐานใจ และนึกท่องคำบริกรรม
วนเข้ามาชนฐานใจ เป็นจังหวะ วินาที ละ 2 หรือ 4 คำ จนฐานใจเคลื่อนไหว มีแรงสั่นต่อ เกิด คับ
ขึ้นเป็นจังหวะ

3) สมาธิ กายปกติ เจริญสติที่ฐานกาย โดยใช้คำบริกรรม

วิธีฝึก

หาตำแหน่งฐานกาย/ คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์ปกติหรือ ใจปกติ / แบ่งความรู้สึก
ส่วนหนึ่งลงมาที่ฐานกาย ให้จิตอยู่กับความรู้สึกที่เป็นสองส่วน จนแรงสั่นคึกที่ฐานอารมณ์-ใจ
สะท้อนถึงฐานกาย ฐานกายเกิดแรงสั่นคึก / นำความรู้สึกลงมาที่ฐานกายที่เดียว พร้อมกับนึกคำ
บริกรรมชนฐานกายตามจังหวะของแรงสั่นคึกไปเรื่อย ๆ

4. การเจริญสติแบบใช้ชีพจร

ประโยชน์ : เป็นวิธีฝึกสติที่ง่ายที่สุด

การเจริญสติแบบนี้มีอยู่ด้วยกัน 3 วิธี คือ

1) สมาธิ อารมณ์ปกติ เจริญสติที่ฐานอารมณ์ โดยใช้ชีพจร

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ / เลื่อนความรู้สึกมาที่ข้อมือซ้าย นำนิ้วชี้มือขวาแตะที่
ข้อมือซ้าย ณ. ตำแหน่งชีพจร จนจับจังหวะการเดินชีพจรได้ชัด / เลื่อนความรู้สึกส่วนหนึ่งมาที่ฐาน
อารมณ์ จนเห็นฐานอารมณ์มีแรงสั่นต่อเหมือนข้อมือ / ให้ละความรู้สึกจากข้อมือ เอาความรู้สึกมา
ร่วมกับแรงสั่นต่อที่ฐานอารมณ์ที่เดียว

2) สมาธิ ใจปกติ เจริญสติที่ฐานใจ โดยใช้ชีพจร

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / ทำสมาธิใจสงบ / เลื่อนความรู้สึกมาที่ข้อมือซ้าย นำนิ้วชี้มือขวาแตะที่
ข้อมือซ้าย ณ. ตำแหน่งชีพจร จนจับจังหวะการเดินชีพจรได้ชัด / เลื่อนความรู้สึกส่วนหนึ่งมาที่ฐาน
ใจ จนเห็นฐานใจมีแรงสั่นต่อเหมือนข้อมือ / ให้ละความรู้สึกจากข้อมือ เอาความรู้สึกมาร่วมกับ
แรงสั่นต่อที่ฐานใจที่เดียว

3) สมาธิ กายปกติ เจริญสติที่ฐานกาย โดยใช้ชีพจร

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / นึกมาที่ฐานกาย รวมความรู้สึกไว้ที่ฐานกาย สักระยะหนึ่ง / เลื่อนความรู้สึกมาที่ข้อมือซ้าย นำนิ้วชี้มือขวาแตะที่ข้อมือซ้าย ณ ตำแหน่งชีพจร จนจับจังหวะการเต้นชีพจรได้ชัด / เลื่อนความรู้สึกส่วนหนึ่งมาที่ฐานกาย จนเห็นฐานกายมีแรงสั่นต้อเหมือนข้อมือ / ให้ละความรู้สึกจากข้อมือ เอาความรู้สึกมารวมกับแรงสั่นต้อที่ฐานกายที่เดียว

5. การเจริญสติแบบอยู่เหนือ

ประโยชน์: ช่วยให้จิตอยู่เหนือขั้นห้าได้เร็วขึ้น เพราะเป้าหมายการฝึกเจริญสติก็เพื่อทำให้จิตอยู่เหนือขั้นห้า

การเจริญสติแบบนี้อยู่ 3 วิธี คือ

1) สมาธิอารมณ์ปกติ เจริญสติที่ฐานอารมณ์ แบบอยู่เหนือ

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์ปกติ / ยกความรู้สึกเหนือฐานอารมณ์และแรงสั่นตติ ประมาณ 1 มิลลิเมตร / ความรู้สึกที่ยกเหนือจะเป็นภาวะ นิ่ง แรงสั่นตติจะเป็นภาวะ ไหว ความไหวจะขึ้นมากกระทบความนิ่ง ขึ้นลงวนซ้ำเป็นรอบๆไป / ความรู้สึกที่อยู่เหนือจะค่อยๆเคลื่อนตัวสูงกว่าระดับเดิมไปเรื่อยๆ

2) สมาธิใจปกติ เจริญสติที่ฐานใจ แบบอยู่เหนือ

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิใจปกติ / ยกความรู้สึกเหนือฐานใจและแรงสั่นตติ ประมาณ 1 มิลลิเมตร / ความรู้สึกที่อยู่เหนือจะค่อยๆเคลื่อนตัวสูงกว่าระดับเดิมไปเรื่อยๆ

3) สมาธิกายปกติ เจริญสติที่ฐานกาย แบบอยู่เหนือ

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิกายปกติ / ยกความรู้สึกเหนือฐานกายและแรงสั่นตติ ประมาณ 1 มิลลิเมตร / ความรู้สึกที่อยู่เหนือจะค่อยๆเคลื่อนตัวสูงกว่าระดับเดิมไปเรื่อยๆ

การเจริญสติ เพื่อกะตุ้นจุดลมปราณ / การกระตุ้นเซลล์ ประกอบด้วย

สมาธิกระตุ้นจุดลมปราณ 2 จุด ได้ฐานอารมณ์

ประโยชน์ : เพื่อทำความสะอาดจุดลมปราณ กระแสลมปราณจะได้เดินสะดวก

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์ปกติ / เลื่อนความรู้สึกลงมาที่ปลายสุดของโพรงจมูกทั้งสองข้าง นำแรงสั่นตติจากฐานอารมณ์ มากระตุ้นจุดลมปราณทั้งสองจุด ที่อยู่ได้ฐานอารมณ์

สมาธิกระตุ้นฐานใจ 2 จุด / สมาธิใจปกติ / สมาธิกระตุ้นใจ

ประโยชน์ : เพื่อทำความสะอาดจุดลมปราณ กระแสลมปราณจะได้เดินสะดวก

วิธีฝึก

เริ่มจากสมาธิกระตุ้นจุดลมปราณได้ฐานอารมณ์ / เลื่อนความรู้สึกมาที่หน้าอกตรงรายนมทั้งสองข้าง ใช้จิตกระตุ้นจุดลมปราณที่ฐานใจ ทั้งสองจุด

สมาธิกระตุ้นฐานกาย 2 จุด ห่างจากสะดือ ชายขวา ข้างละ 1 นิ้วฟุต / สมาธิทำกายปกติ / สมาธิกระตุ้นกาย

ประโยชน์ : เพื่อทำความสะอาดจุดลมปราณ กระแสลมปราณจะได้เดินสะดวก

วิธีฝึก

จากสมาธิกระตุ้นฐานใจ / เลื่อนความรู้สึกมาที่จุด สองจุด ห่างจากสะดือไปทางซ้ายและขวา ข้างละ 1 นิ้วฟุต ใช้จิตกระตุ้นจุดลมปราณที่ฐานกาย ทั้งสองจุด

สมาธิกระตุ้นจุดลมปราณที่สะบักเอว ทั้งสองข้าง

ประโยชน์ : เพื่อทำความสะอาดจุดลมปราณ กระแสลมปราณจะได้เดินสะดวก

วิธีฝึก

จากสมาธิกระตุ้นฐานกาย / เลื่อนความรู้สึกมาที่จุด สองจุด บริเวณสะบักเอว ห่างจากไขสันหลังไปทางซ้ายและขวา ข้างละ 1 นิ้วฟุต ใช้จิตกระตุ้นจุดลมปราณที่สะบักเอว ทั้งสองจุด

สมาธิกระตุ้นจุดลมปราณที่สะบักไหล่ ทั้งสองข้าง

ประโยชน์ : เพื่อทำความสะอาดจุดลมปราณ กระแสลมปราณจะได้เดินสะดวก

วิธีฝึก

จากสมาธิกระตุ้นจุดลมปราณที่สะบักเอว / เลื่อนความรู้สึกมาที่สะบักไหล่ทั้งซ้ายขวา ใช้จิตกระตุ้นจุดลมปราณที่สะบักไหล่ ทั้งสองจุด

สมาธิกระตุ้นจุดโหนกศีรษะ ทั้งสองข้าง

ประโยชน์ : เพื่อทำความสะอาดจุดลมปราณ กระแสลมปราณจะได้เดินสะดวก

วิธีฝึก

จากสมาธิกระตุ้นจุดลมปราณที่สะบักไหล่ / เลื่อนความรู้สึกมาที่โหนกศีรษะสองข้าง ใช้จิตกระตุ้นจุดลมปราณที่โหนกศีรษะ ทั้งสองจุด

การเจริญสติ แบบเกิด – ดับ มี 8 วิธีย่อยดังนี้

1) สมาธิเจริญสติ รู้เท่าทันการเกิด – ดับ ของอาการเวทนา เย็น / ร้อน / อ่อน / แข็ง

ประโยชน์ : ทำให้เห็นความไม่เที่ยงของอาการเวทนา

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / กำหนดรู้อาการของกระทบระหว่าง ร่างกาย (ก้นกบ) กับ พื้นที่นั่งอยู่ ซึ่งเป็นความแข็ง ให้เห็นความแข็งเป็นอาการเกิดดับ พร้อมกับกำหนดว่า แข็ง ใดๆ ... ไปเรื่อยๆ / หากความแข็งดับไปแล้วเกิดอาการอย่างอื่น เช่น เย็น ร้อน อ่อน ตรงไหนก็กำหนดไปที่ตรงนั้น ให้เห็นการเกิดดับ พร้อมกับกำหนดว่าตามอาการที่เกิดขึ้นนั้น จนอาการที่เกิดขึ้นดับไป

2) สมาธิเจริญสติ รู้เท่าทันอาการของกาย / พิจารณากายในกาย

ประโยชน์ : ทำให้เห็นความไม่เที่ยงของกาย เห็นความสัมพันธ์ระหว่างกายหยาบ กับ กายละเอียด

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / กายหยาบ ประกอบขึ้นจากราตุ ดิน น้ำ ลม ไฟ ให้ดูการกระทบของ กายหยาบ กับสภาพ เย็น ร้อน อ่อน แข็ง / ให้ใช้จิตดูกายละเอียดภายในเมื่อเกิดการกระทบจาก เย็น

ร้อนอ่อนแอทั้งภายนอก / ให้เห็นว่า เมื่อเกิดการกระทบ จะเกิดธาตุไฟ เป็นความร้อนแสงสว่างตั้งอยู่
 ระยะหนึ่ง – จากนั้นธาตุไฟดับ กลายเป็นธาตุบริสุทธิ – ธาตุบริสุทธิดับ กลายเป็นธาตุว่าง – ธาตุว่าง
 ดับ กลายเป็นความมีอยู่ ดูดเอาธาตุคติน้ำลมไฟเข้ามา เป็นกายหยาบ / ให้เห็นการวนรอบ จากกาย
 หยาบ ไปหา กายละเอียด กายละเอียด ไปหากายหยาบ เห็นความไม่เที่ยง และไม่มีตัวตนที่ถาวร
 ของกาย

3) สมภาจริยสูตร รู้เท่าทันการเกิด – ดับ การเกิดผัสสะ ทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ สมอง
 (อย่างง่าย)

ประโยชน์ : ทำให้จิตไม่หลงกับการกระทบผัสสะ เห็นผัสสะเกิดดับ ไม่เที่ยง

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / สมภาอารมณ์ปกติ / เลื่อนความรู้สึกจากฐานอารมณ์ที่จมูก มาที่ตา หู
 ลิ้น กาย ใจ สมอง ที่ใดที่หนึ่งเกิดผัสสะ ให้เห็นผัสสะ เกิด-ดับ ๆ

4) สมภาจริยสูตร เห็นการเกิดขึ้น - ตั้งอยู่ - สลาย ของอาการเวทนา (สมาธิตั้งอยู่)

ประโยชน์ : ทำให้เห็นความไม่เที่ยงของเวทนาอย่างละเอียด เห็นวนรอบของการเกิด
 ดับของเวทนา

วิธีฝึก

1. คล้ายอารมณ์ / นั่งทำตัวเบาๆ ดูการกระทบผัสสะที่อายตนะใดอายตนะหนึ่ง เช่น ที่
 ก้นกบ กับพื้น ให้จิตรับความแข็ง กระแทบแข็งแล้วไม่ปล่อยให้ดับทันที ให้เห็นความแข็งตั้งอยู่ /
 กำหนดอาการตั้งอยู่ของความแข็ง โดยกำหนดว่า ตั้งอยู่ๆๆ ... เป็นปัจจุบันขณะ

2. กำหนดเฉพาะอาการสลายของการกระทบผัสสะ / ให้จิตอยู่ที่การสลาย จนเกิดความ
 ว่าง

3. กำหนดให้เห็นการวนรอบ กระแทบ - ตั้งอยู่ - สลาย / กระแทบเป็นอดีต - ตั้งอยู่เป็น
 ปัจจุบัน - สลายเป็นอนาคต / ไม่ให้จิตอยู่ที่ใดที่หนึ่ง ให้เห็นการวนรอบไปเรื่อยๆ

5) สมภาจริยสูตร พิจารณาสุขเวทนา

ประโยชน์ : ทำให้เห็นขั้นตอนการเกิดสุขเวทนา ที่จิตเกิดความชอบ

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / กำหนดรู้การกระทบระหว่างพื้นที่นั่งอยู่ กับ ร่างกาย (ก้นกบ) ให้เห็น การเคลื่อนตัวของความรู้สึกที่กระทบกับความแข็ง ให้เห็นความแข็งเคลื่อนมารู้ที่ใจ / ให้ กำหนด แข็ง แล้วมารู้ที่ใจ เป็นรอบๆให้สะสมตัวรู้ แข็ง ค้างไว้ที่ใจเรื่อยๆ ที่ใจจะเกิดธาตุไฟ เกิด ความอุ่น เกิดสุขเวทนา

6) สมาธิเจริญสติ พิจารณาทุกข์เวทนา

ประโยชน์ : ทำให้เห็นขั้นตอนการเกิดทุกข์เวทนา ที่จิตไม่ชอบ

วิธีฝึก

เป็นขั้นตอนต่อมา จาก สมาธิเจริญสติ พิจารณา สุขเวทนา / เมื่อสะสมธาตุไฟที่ใจมาก ขึ้น จากความอุ่น จะกลายเป็นความร้อน ใจจะกระวนกระวาย เกิดทุกข์เวทนา

7) สมาธิเจริญสติ พิจารณา อุเบกขาเวทนา

ประโยชน์ : เป็นวิธีทำให้จิตละคลายจาก สุขเวทนา และ ทุกขเวทนา

วิธีฝึก

เป็นขั้นตอนต่อจาก สมาธิพิจารณา สุขเวทนา และ/หรือ ทุกขเวทนา / เมื่อเกิดการ กระทบผัสสะระหว่าง พื้นที่แข็ง กับ กายที่อ่อน เมื่ออาการแข็งเคลื่อนจากกัน มารู้ที่ใจ ให้ปล่อยตัวรู้ แข็งเป็นความว่างไป / กำหนด กระทบแข็ง – รู้ใจ – ปล่อยไปเป็นความว่าง (กระทบ – รู้ - ปล่อย) เป็นรอบๆ ความสุข ความทุกข์ จะคลายตัวไป เกิดเป็นอุเบกขาเวทนา

8) สมาธิเจริญสติ รู้เท่าทันการเกิด – ดับ การเกิดผัสสะ ทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ สมอง (อย่าง ละเอียด)

ประโยชน์ : ทำให้จิตละคลายความยึดติดผัสสะ เวทนา ที่เกิดตามอายตนะใดๆ

วิธีฝึก

เป็นขั้นตอนต่อจาก สมาธิเจริญสติ เห็นอุเบกขาเวทนา / ให้เห็น การเกิดผัสสะที่ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ สมอง กระทบผัสสะที่ใดที่หนึ่ง เคลื่อนมารู้ในใจ แล้วปล่อยเป็นความว่าง / กระทบ – รู้ – ปล่อย เป็นรอบๆ

สมาธิตั้งจิตอยู่ระหว่างสันตติ

ประโยชน์ : เพื่อละลายความเจ็บปวด / เพื่อให้จิตแยกออกจากแรงสันตติ

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์ปกติ หรือ ใจปกติ / เมื่อจับแรงสันตติได้แล้ว ให้เอาจิตไปอยู่ระหว่างแรงดูด – ผลัก ของสันตติ / สามารถเลื่อนไปจุดอื่นได้ เช่น ที่สมอง หู ตา เป็นต้น

สมาธิตำรอกอนุสัยกามราคะ

ประโยชน์ : ถอนจิตจากความยึดติดในกาม / ลตฺราคะ กิเลส

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิใจสงบ / ยกความรู้สึกเหนือตัวรู้ในใจประมาณ 1 มิลลิเมตร / เอาความรู้สึกกระทั่งตัวรู้ในใจ ตามวิธีสมาธิใจปกติ / ความรู้สึกที่อยู่เหนือใจ จะเป็นตัว หนึ่ง ตัวสันตติที่ใจ จะเป็นตัว ใหว ให้ทั้งสองส่วนแยกเป็นอิสระจากกัน / เอาความรู้สึกไปอยู่กึ่งกลาง ระหว่างตัวหนึ่ง กับตัวใหว จะเกิดแรงดูดอนุสัยกามราคะออกมาเป็นเสมหะ

สมาธิดูดของเสี้ยวออกจากร่างกาย โดยใช้การอยู่เหนือ การเจริญสติ และ ความเป็นกลาง

ประโยชน์ : ดูดของเสี้ยวออกจากร่างกาย

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / หาจุดที่จิตเรียด หรือ มีของเสี้ยวอยู่ / ยกจิตเหนือจุดนั้นประมาณ 1 มิลลิเมตร / จะเห็นจุดข้างล่างเกิดสันตติ / จะเห็นเป็นสองส่วน ข้างบนเป็นตัวหนึ่ง ข้างล่างที่เกิดสันตติเป็นตัวเคลื่อนไหว / ให้นำจิตไปอยู่กึ่งกลางระหว่างสองส่วน

สมาธิใหว หนึ่ง ว่าง

ประโยชน์ : ผลักดันของเสี้ยวออกจากตัวออกสู่อวกาศ

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / หาจุดของร่างกายที่บัพพรวง หน้าк เจ็บปวด เจ็บป่วย จุดนี้จะเป็นตัว หนึ่ง / นึกความรู้สึกเข้ามาชนตัวหนึ่ง การนึกความรู้สึกเข้ามาชนตัวหนึ่ง คือ การ ใหว / เคลื่อนความรู้สึกจาก

ตัวนี้ขึ้นไปสู่อวกาศ คือ ความว่าง / เคลื่อนความรู้สึกจากความว่างมาหาตัวนี้ (คือ การไหว) จากตัวนี้ไปหาความว่างเป็นรอบๆ ไปเรื่อยๆ รอบละ 1 วินาทีโดยประมาณ

สมาธิไหว นิ่ง ว่าง ตรงโหนกศีรษะ

ประโยชน์ : ปรับความดันโลหิต สูง หรือ ต่ำ

วิธีฝึก

ฝึกเหมือน สมาธิไวนิ่งว่าง โดยเปลี่ยนจุด นิ่ง เป็นจุดลมปราณตรงโหนกศีรษะ 2 จุด

สมาธิไหว นิ่ง ว่าง ตรงสะบักไหล่

ประโยชน์ : แก้ง่วงนอนเซื่องซึม ถูกคุณไสย

วิธีฝึก

ฝึกเหมือน สมาธิไวนิ่งว่าง โดยเปลี่ยนจุด นิ่ง เป็นจุดลมปราณตรงสะบักไหล่ 2 จุด

สมาธิไหว นิ่ง ว่าง ที่ฐานใจ

ประโยชน์ : คลายอารมณ์ที่ค้างในใจ

วิธีฝึก

ฝึกเหมือน สมาธิไวนิ่งว่าง โดยเปลี่ยนจุด นิ่ง เป็นจุดลมปราณที่หน้าอก 2 จุด

สมาธิไหว นิ่ง ว่าง ที่ตา

ประโยชน์ : ขับแสง รังสี ที่เป็นโทษออกจากร่างกาย , คลายความปวดเมื่อยตาจากการใช้ตาทำงาน

วิธีฝึก

ฝึกเหมือน สมาธิไวนิ่งว่าง โดยเปลี่ยนจุด นิ่ง เป็นเปลือกตาทั้ง 2 ข้าง

สมาธิ ไหว นิ่ง หลุด

ประโยชน์ : เพื่อให้การดำรงสภาวะจิตหลุดพ้น หรือ มรรค สมบูรณ์

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ หาจุดที่จิตยึดติด จุดนี้เป็นตัว นิ่ง / นึกถึงสภาพของจิตที่หลุดพ้นออกจากชั้นรหะ ที่เคยหลุดไปครั้งแรก / นึกความรู้สึกเข้ามาชนตัวนิ่ง คือ การ ไหว / เคลื่อนความรู้สึกจากตัวนิ่งขึ้นไปสู่สภาวะหลุดพ้น / เคลื่อนความรู้สึกจากสภาวะหลุดพ้นมาหาตัวนิ่ง จากตัวนิ่งไปหาสภาวะหลุดเป็นรอบๆ ไปเรื่อยๆ รอบละ 1 วินาทีโดยประมาณ

สมาธิเพิกกิเลส

วิธีที่ 1

ประโยชน์ : ลดความเจ็บปวด ลดความคิด ลดกิเลส

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / สมาธิทำอารมณ์ให้สงบ / ภาวะความสงบสามารถนำไปสลายสิ่งต่างๆ ได้ คือ

ละลายความเจ็บปวด - เลื่อนความสงบจากฐานอารมณ์มาทับตรงที่เจ็บปวด รวมความรู้สึกกดทับลงไป จนจุดนั้นร้อน

ละลายความคิด - เลื่อนความสงบจากฐานอารมณ์มาที่สมอง รวมความรู้สึกให้นิ่งอยู่ที่สมองไปเรื่อยๆ จนสมองร้อน

ละลายอนุสัยกามราคะ - เลื่อนความสงบจากฐานอารมณ์มาที่จุดที่มันเกิดความรู้สึกทางกาม หรือ ฐานกายซึ่งอยู่เหนือสะดือขึ้นมาสามนิ้วมือลึกเข้าไปข้างใน / อีกจุดอยู่ระดับเดียวกับสะดือแต่ห่างออกไปทางซ้ายกับทางขวาข้างละหนึ่งนิ้ว ลึกเข้าไปข้างใน / อีกจุด บริเวณสะดือเอว ห่างจากกระดูกสันหลังไปทางซ้ายกับทางขวาข้างละหนึ่งนิ้วลึกเข้าไปข้างใน รวมความรู้สึกให้นิ่งอยู่ตรงสองจุดนั้น ไปเรื่อยๆ จนเกิดความร้อนขึ้น

ละลายอนุสัยกิเลสที่ฐานใจ - เลื่อนความสงบจากฐานอารมณ์มาที่หัวใจ รวมความรู้สึกให้นิ่งอยู่ที่หัวใจอย่างนั้น ไปเรื่อยๆ จนใจร้อนขึ้น

วิธีที่ 2

ประโยชน์ : ถ้าความเจ็บปวด ความคิด ความนึก อารมณ์กิเลสมีมาก ใช้สมาธิเพิกกิเลส
วิธีที่ 1 ได้ผลน้อยหรือไม่ได้ผล ก็ให้ลองฝึกสมาธิเพิกกิเลสวิธีที่ 2

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิทำอารมณ์ให้สงบ

ละลายความเจ็บปวด - เลื่อนความสงบจากฐานอารมณ์มาทับตรงที่เจ็บปวด รวมความรู้สึกกดทับลงไป แล้วกลั้นลมหายใจไว้ให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ทำไปเรื่อยๆ จนจุดนั้นร้อน

ละลายความคิด - เลื่อนความสงบจากฐานอารมณ์มาที่สมอง รวมความรู้สึกให้นิ่งอยู่ที่สมอง แล้วกลั้นลมหายใจไว้ให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ทำไปเรื่อยๆ จนสมองร้อน

ละลายอนุสัยกามราคะ - เลื่อนความสงบจากฐานอารมณ์มาที่จุดที่มันเกิดความรู้สึกทางกาม หรือ ฐานกายซึ่งอยู่เหนือสะดือขึ้นมาสามนิ้วมือลึกเข้าไปข้างใน / อีกจุดอยู่ระดับเดียวกับสะดือแต่ห่างออกไปทางซ้ายกับทางขวาข้างละหนึ่งนิ้ว ลึกเข้าไปข้างใน / อีกจุด บริเวณสะดือยกเอว ห่างจากกระดูกสันหลังไปทางซ้ายกับทางขวาข้างละหนึ่งนิ้ว ลึกเข้าไปข้างใน รวมความรู้สึกให้นิ่งอยู่ตรงจุดนั้น แล้วกลั้นลมหายใจไว้ให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ทำไปเรื่อยๆ จนเกิดความร้อนขึ้น

ละลายอนุสัยกิเลสที่ฐานใจ - เลื่อนความสงบจากฐานอารมณ์มาที่หัวใจ รวมความรู้สึกให้นิ่งอยู่ที่หัวใจอย่างนั้น แล้วกลั้นลมหายใจไว้ให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ทำไปเรื่อยๆ จนใจร้อนขึ้น

สมาธิประยุกต์ใช้งานจิตที่เคลื่อนไหว ประกอบด้วยสมาธิต่อไปนี้

สมาธิละลายแสงที่ตา โดยใช้คาบาริกรรม

ประโยชน์ : ละลายอารมณ์, แสงที่มีคณหนักที่ค้างที่ตา ช่วยทำให้ตา และ สมอง สว่างโล่งเบา

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / นึกมาที่เปลือกตา แล้วท่องคาบาริกรรม สะถิ สะทา สะถา สะทะ จนที่เปลือกตาไปเรื่อยๆ

สมาธิทำความสว่างให้กายละเอียด

ประโยชน์ : ถ้ากายละเอียดมีความสว่าง กายหยาบก็มีสุขภาพดี เพราะกายทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์ปกติ / นึกมาที่เปลือกตาทั้งสองข้าง ใช้จิตกระตุ้นตาทั้งคู่

สมาธิกระตุ้น ตาที่สาม

ประโยชน์ : เพื่อเปิดตาที่สาม

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์ปกติ / เลื่อนความรู้สึกขึ้นไปยังจุด ที่อยู่กึ่งกลาง ระหว่างจุดกึ่งกลางของหัวคิ้ว กับ จุดกึ่งกลางหน้าผาก / นำแรงสัมผัสจากฐานอารมณ์ มากระตุ้นจุดนี้

สมาธิดูอดีต

ประโยชน์ : จะได้รู้และเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม ภพชาติ ภพภูมิ การเวียนว่ายตายเกิด

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์ปกติ / นึกแต่ลมหายใจออก พร้อมกับเจริญสติ ดูตัวสันตติที่ฐานอารมณ์ไปเรื่อยๆ

สมาธิดูอนาคต

ประโยชน์ : จะได้รู้เรื่องกฎแห่งกรรม และ เตรียมการใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาท

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / สมาธิใจปกติ / นึกแต่ลมหายใจเข้า พร้อมกับเจริญสติ ดูตัวสันตติที่ฐานใจ ไปเรื่อยๆ

การหลุดพ้นด้วยแรงเฉื่อย/การปล่อยวาง

สมาธิจิตอิสระประกอบด้วยสมาธิอยู่เหนือ 7 ประเภทต่อไปนี้

สมาธิอยู่เหนือการเกิด – ดับ

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตแยกออกจากแรงสันตติ

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / เจริญสติด้วยสมาธิวิธีการต่างๆ / ยกความรู้สึกอยู่เหนือแรงสันตติ ราว 1 ม.ม. จนจิตลอยสูงขึ้น.

สมาธิอยู่เหนือ อาการเวทนา

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตแยกออกจาก อาการเวทนา ทุกข์ สุข เฉย

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / ดูจุดที่เกิดเวทนาที่จิตยึดติด แล้วยกความรู้สึกเหนือจุดนั้น ราว 1 ม.ม. จนจิตลอยสูงขึ้น แต่จะไปติดตัวรู้ในใจ

สมาธิอยู่เหนือตัวรู้ / เหนือใจ / เหนือความนึก

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตแยกออกจากธาตุรู้ที่ใจ / ละลายภาพนิมิต / ละลายความนึก

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิใจปกติ หรือ ฝึกสมาธิอยู่เหนืออาการเวทนามาก่อน / ยกความรู้สึกเหนือตัวรู้ที่ใจ ราว 1 ม.ม. จนจิตลอยสูงขึ้น แต่จะไปติดลมหายใจและความรู้สึก ที่จมูก

สมาธิอยู่เหนืออารมณ์ / เหนือลม / เหนือความรู้สึก

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตแยกออกจากความติด ในลมหายใจ ในอารมณ์ความรู้สึก

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์ปกติ หรือ ฝึกสมาธิอยู่เหนือใจมาก่อน / ยกความรู้สึกเหนือฐานอารมณ์ ราว 1 ม.ม. จนจิตลอยสูงขึ้น แต่จะไปติด แสงสว่างที่ตา หรือที่หน้าผาก

สมาธิอยู่เหนือแสง

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตแยกออกจากแสงสว่าง

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / นึกมาที่บริเวณหน้าผาก หรือที่เปลือกตา หรือ ฝึกสมาธิอยู่เหนืออารมณ์
มาก่อน / ยกความรู้สึกเหนือแสงสว่างที่เปลือกตาหรือที่หน้าผาก ราว 1 ม.ม. จนจิตลอยสูงขึ้น แต่จะ
ไปติดแสงหรือคลื่นของความคิด

สมาธิอยู่เหนือความคิด

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตแยกออกจากความคิด

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / นึกขึ้นไปที่อยู่กลางศีรษะ หรือ ฝึกสมาธิเหนือแสงมาก่อน / ยกความรู้สึก
เหนือความคิด เหนือจุดกึ่งกลางศีรษะ ราว 1 ม.ม. จิตจะลอยสูงขึ้นมีแรงดึงขึ้นข้างบน / ปลด
ความรู้สึกตามแรงดึงขึ้นไป จะเกิดความรู้สึกเหมือนใจจะขาด ร่างกายจะแตกแยก ไม่ต้องสนใจ
ปล่อยวางความรู้สึกทั้งหมด / จิตจะเข้าถึงมรรค ถึงธรรม

สมาธิอยู่เหนือเวลา

ประโยชน์ : เพื่อแยกจิตออกจากเวลา ออกจากแรงโน้มถ่วง ออกจากเส้นแรงแม่เหล็ก

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / นั่งเฉยๆ ดูแรงที่เข้ามากระทำกับร่างกายของเรา เช่น เส้นแรงแม่เหล็ก
แรงโน้มถ่วง ที่ดึงดูดร่างกาย จิตใจ ของเราเป็นจังหวะ ๆ หรือ อาจเป็น แสง เสียง กลิ่น รส สัมผัส
อารมณ์ ที่เข้ามากระทบ มันจะเกิดเป็นแรงสั่นต่อขึ้นมา มันเกิดขึ้นตรงไหน ให้ยกจิตเหนือตรงนั้น
ประมาณ 1 มม. จนจิตลอยสูงเหนือแรงขึ้นไป

2.3 ยุคแสง [พ.ศ. 2534-2542]

สมาธิในยุคนี้ที่พระอาจารย์รัตน์ค้นพบและสอน ได้แก่

คลายอารมณ์ร่วมกับเส้นแสง

ประโยชน์ : ช่วยการคลายอารมณ์ได้เร็วขึ้น / ป้องกันอารมณ์ที่คลายออกมาไม่ให้ไหลไปสู่ผู้อื่น

วิธีฝึก

จินตนาการว่ามีลำแสงเป็นเส้นตรงครอบตัวของเราไว้ ในลักษณะเป็นท่อขนาดใหญ่ พุ่งขึ้นไปจากลำตัว สู่อวกาศ / นึกถึงแต่ความรู้สึกลมหายใจออก ให้ความนึกคิดไหลออกมากับลมหายใจออก ไหลขึ้นไปตามลำแสงออกสู่อวกาศ

สมาธิดึงแสงจักรวาล (แสงกลางวัน)

ประโยชน์ : รักษาโรคมะเร็ง วัณโรค เชื้อราขึ้นสมอง และละลายสารพิษที่ตกค้างในร่างกาย

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ / นึกแสงที่มีลักษณะสว่างเหมือนเวลากลางวันที่มองเห็นสิ่งต่างๆ แต่ไม่ใช่นึกแสงพระอาทิตย์ / นึกถึงแต่ความรู้สึกลมหายใจเข้า พร้อมกับนึกแสงกลางวัน ดูดแสงเข้ามาสู่ร่างกาย

สมาธิเส้นแสง

ประโยชน์ : รักษาโรคมะเร็ง เนื้องอก ไมเกรน โรคหัวใจ ไขมันอุดตันในเส้นเลือด แผลอักเสบข้างใน สมานกระดูกและเนื้อเยื่อที่ได้รับบาดเจ็บ และสามารถขับสารพิษที่ตกค้างภายในร่างกายได้

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ / นึกแสงที่มีลักษณะเป็นเส้นตรง เส้นตั้ง มาทาบ
อวัยวะที่บกพร่อง / นึกให้เส้นแสงเคลื่อนตัว ถูขึ้นลง ตรงจุดที่บกพร่อง

สมาธิด้านของเสียออกจากร่างกาย / สมาธิ กระทั่งจุดที่ก้นกบ

ประโยชน์ : ขับของเสียออกจากร่างกาย

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / นึกความรู้สึกไปยังกระดูกก้นกบ ซ้าย ขวา ซึ่งเป็นจุดสัมผัสกับ ความ
แข็ง ของพื้นที่นั่งอยู่ / กำหนดอาการ แข็ง แล้ว ปลดความรู้สึก แข็ง เป็น ความว่าง / กำหนด แข็ง -
ปลดปล่อย - ปลดปล่อย เป็นรอบๆ ตามจังหวะของแรงสั่นตติไปเรื่อยๆ

สมาธิจุดของเสียออกจากร่างกาย / สมาธิ กระทั่งจุดที่โหนกศีรษะ

ประโยชน์ : ขับของเสียออกจากร่างกายได้ผลดีกว่าสมาธิด้านของเสียออกจากร่างกาย

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / นึกความรู้สึกไปที่จุดลมปราณที่โหนกศีรษะ ทั้ง 2 จุด / ใช้จิตกระทุ้ง
โหนกศีรษะ ให้เกิดแรงสั่นตติ จังหวะที่กระทุ้งโหนกศีรษะ ให้กำหนด แข็ง แล้วปลดความรู้สึก
แข็ง เป็นความว่าง ออกไปเหนือโหนกศีรษะ พร้อมกับกำหนดคำว่า ปลดปล่อย / กำหนด แข็ง - ปลดปล่อย
แข็ง - ปลดปล่อย เป็นรอบๆ ตามจังหวะของแรงสั่นตติไปเรื่อยๆ

สมาธิดังชาดุมบริสุทธิ [โอโซน]

ประโยชน์ : ขับก๊าซพิษ เช่น คาร์บอนไดออกไซด์ คาร์บอนมอนนอกไซด์ ออกจาก
ร่างกาย

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ / นึกไปยังสถานที่ธรรมชาติที่เคยไปในอดีต / นึก
ถึงแต่ความรู้สึกลมหายใจเข้า พร้อมกับนึกภาพสถานที่ บรรยากาศ ดูดเข้ามาสู่ร่างกาย

สมาธิโคจรกระแสมปราณ 12 จุด โดยใช้เส้นแสง

ประโยชน์ : เพื่อทำความสะอาดจุดและเส้นลมปราณ กระแสมปราณจะได้เดินสะดวก

วิธีฝึก

กลายอารมณ์ / นึกมาที่จุดลมปราณที่โหนดศีรยะ 2 จุด และนึกว่ามีลำแสง 2 เส้นออกจากโหนดศีรยะขึ้นไปในอวกาศ / เมื่อหายใจเข้าให้นึกลมเป็นคู่เข้ามาทางจุดลมปราณที่จมูก ไหลผ่านฐานใจ – ฐานกาย-สะบักเอว-สะบักไหล่ – โหนดศีรยะ / ช่วงลมหายใจเข้าให้มาหยุดที่โหนดศีรยะ / เมื่อหายใจออกให้ส่งความรู้สึกไปตามลำแสงออกสู่อวกาศ / ให้ทำวนเป็นรอบๆ ไปเรื่อยๆ

สมาธิขับก๊าซพิษ โดยใช้เส้นแสงผ่านจุดลมปราณทั้ง 12 จุด

ประโยชน์ : ขับก๊าซพิษ ที่เข้ามาเกาะจุดลมปราณ ออกจากร่างกาย

วิธีฝึก

กลายอารมณ์ / นึกเส้นแสง 2 คู่ โดยคู่แรกอยู่ด้านหน้า เท่งทะเล จุดลมปราณที่จมูก 2 จุด ผ่าน จุดลมปราณที่ฐานใจ 2 จุด และ ผ่านจุดลมปราณที่ฐานกาย 2 จุด – คู่ที่ 2 อยู่ด้านหลัง เท่งทะเล จุดลมปราณที่โหนดศีรยะ 2 จุด ผ่านจุดลมปราณที่สะบักไหล่ 2 จุด และผ่านจุดลมปราณที่สะบักเอว 2 จุด / ใช้จิตขับเส้นแสงคู่ขึ้นลง ผ่านจุดลมปราณทั้ง 12 จุด

สมาธิหมุนแกนใจ ให้สัมพันธ์สอดคล้อง กับการหมุน ของแกนโลก

ประโยชน์ : ละลายธาตุสีดำที่เข้ามาเกาะแกนใจ ซึ่งเป็นก๊าซพิษที่เกิดจากการทำปฏิกิริยากันของก๊าซ โอโซน กับสารคลอโรฟลูออโรคาร์บอน หรือ สาร CFC4 / ธาตุสีดำที่ค้างในใจจะทำให้คนหงุดหงิดง่าย โกรธง่าย สร้างความรุนแรงได้ง่าย

วิธีฝึก

นั่งหันหน้าไปทางทิศเหนือ / กลายอารมณ์ / ส่งความรู้สึกลงไปยังแกนโลก / นึกแกนใจให้ขนานกับแกนโลก / นึกแกนโลกกับแกนใจเป็นแกนเดียวกัน / หมุนแกนใจตามเข็มนาฬิกา หรือ หมุนตามแกนโลก จนใจสว่าง

สมาธิ เจโต สมถะ / เจโต วิมุตติ / สมาธิหมุน โดยใช้สมถะ

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตแยกออกจากขันธห้า เข้าถึงมรรค

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ / เลื่อนความสงบจากฐานอารมณ์ มารวมกำลังจิต ตรงจุดที่จิตเกิดอุปาทานยึดติด จนเกิดการหมุนคลายอุปาทาน จาก - กายหยาบ คือ ความเจ็บปวด ความหนัก ความมืด - กายละเอียด คือ แสงสว่าง ความเบา ความว่าง / จนเหลือแต่แรงหมุน / ปลดปล่อยความรู้สึกจากการหมุน

สมาธิตำรอกอนุสัยปฏิฆะ

ประโยชน์ : ถอนจิตออกจากความขัดเคืองใจ อารมณ์หงุดหงิด รำคาญ ฟุ้งซ่าน

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ ร่วมกับเส้นแสง / นึกมาที่ฐานใจ ใช้ความรู้สึกหมุนเป็นวงรอบฐานใจ / สมาธิ ไหว นิ่ง ว่าง จากฐานใจ ขึ้นไปสู่อวกาศ

สมาธิดึงพลังปราณ

ประโยชน์ : เพิ่มพลังชีวิตให้แก่ร่างกาย

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ / นึกแสงสว่างสีเหลือง อยู่รอบกาย / นึกถึงแต่ความรู้สึกกลมหายใจเข้า พร้อมกับนึกแสงสีเหลือง ดูดแสงเข้ามาสู่ร่างกาย

สมาธิ ปรับจิต ความคิด ให้เท่ากับธรรมชาติ ปรับจิตให้ได้สมดุลกับธรรมชาติ

ประโยชน์ : เพื่อให้จิตแยกออกจากขันธห้า เข้าถึงมรรค

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / เมื่อเกิดผัสสะขึ้นที่อายตนะตรงไหน ให้ปรับจิต ปรับความคิด ให้เท่ากับผัสสะที่เกิดขึ้น เช่น ได้ยินเสียง ให้ปรับความคิดให้เท่ากับเสียงที่ได้ยิน

การหลุดพ้นด้วยแรงดัน ประกอบด้วยสมาธิต่อไปนี้ คือ

สมาธิ อยู่ท่ามกลาง ระหว่าง รูป กับ นาม หรือ อรูป

เป็นวิธีการชำระล้างสิ่งที่เป็นเหตุให้จิตยึดติด ให้สลายตัวไปที่ละอย่าง / สิ่งที่ยึดติด มีสองอย่าง คือ รูป กับ นาม / สิ่งที่เป็นรูป คือ รูปความนึก – รูปความคิด – รูปจากลมปราณ – รูปจากธาตุอาหาร – รูปจากลมหายใจ / อรูป คือ ความว่าง

สมาธิหมุน หมุนคลายรูปเนื่องด้วยความนึก ที่ใจ

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / นึกมาที่ฐานใจ ใช้ความรู้สึกหมุนเป็นวงรอบฐานใจ จนใจโล่ง

สมาธิหมุน หมุนคลายรูปเนื่องด้วยความคิด ที่สมอง

วิธีฝึก

เมื่อใจโล่งแล้ว ต่อไป นึกมาที่สมอง ใช้สมาธิหมุน หมุนระหว่าง สมอง กับ ใจ จนสมองโล่ง

สมาธิหมุน หมุนคลายรูปเนื่องด้วยกระแสลมปราณ 12 จุด

วิธีการ

เมื่อสมองโล่งแล้ว ต่อไป ใช้สมาธิโคจรลมปราณ 12 จุด ให้ลมปราณผ่านทุกจุด จนลมปราณเดินสะดวก ให้เอาจิตมาอยู่ที่ ฐานอารมณ์ ซึ่งเป็นจุดกึ่งกลางของเส้นลมปราณที่โคจรอยู่

สมาธิหมุน หมุนคลายรูปเนื่องด้วยธาตุอาหาร ที่ลิ้น

วิธีฝึก

เมื่อจุดลมปราณสะอาดโล่งแล้ว ต่อไป นึกมาที่ลิ้น ใช้สมาธิหมุน หมุนระหว่าง ลิ้น กับ ใจ จนตัวโล่ง ความรู้สึกทางกามดับไป

สมาธิหมุน หมุนคลายรูปเนื่องด้วยลม ที่จมูก เพื่อ คลายรูป เข้าสู่รูป

วิธีฝึก

เมื่อกามดับไป ต่อไป นึกมาที่ฐานลม ที่อยู่บริเวณผิวจมูกด้านบน เป็นจุดที่อยู่เหนือฐานอารมณ์ขึ้นไปเล็กน้อย ใช้สมาธิหมุน หมุนระหว่าง ฐานลม กับ ใจ จนความรู้สึกตัวตนหายไป เป็นความว่าง

สมาธิอยู่เหนือรูป รูปอันเนื่องด้วยลม

วิธีฝึก

เมื่อความรู้สึกตัวตนหายไปเป็นความว่าง ต่อไป ให้ละความรู้สึกจากลมหายใจ จิตจะเบาลอยสูงขึ้น ไปเข้าสู่สภาวะของ รูป

สมาธิ อยู่ท่ามกลางระหว่าง สภาวะอรูปและรูป

วิธีฝึก

เมื่อจิตเข้าสู่สภาวะอรูปแล้ว ต่อไป ให้นึกมาที่ฐานอารมณ์ มาดูลมหายใจที่เข้ามากระทบฐานอารมณ์ / ปล่อยวางความรู้สึกที่ลมเข้ามากระทบฐานอารมณ์ จิตจะลอยเหนือฐานอารมณ์ หรือ ยกความรู้สึกเหนือฐานอารมณ์ ประมาณ 1 มิลลิเมตร / ความรู้สึกที่ลอยเหนือฐานอารมณ์ราว 1 มิลลิเมตรนี้ คือ สภาวะ ของ รูป / ต่อไป นำจิตไปวางไว้ท่ามกลาง ระหว่าง สภาวะอรูป ที่อยู่ข้างบน กับ รูป ที่อยู่ข้างล่าง / ให้จิตอยู่ท่ามกลางไปเรื่อยๆ จนจิตเข้าถึง มรรค

สมาธิมรรณานุสสติ

ประโยชน์ : ทำให้รู้และเข้าใจภาวะของการสั้นชีวิต / เป็นวิธีการทางสมาธิวิธีสุดท้ายที่ใช้รักษาโรคของผู้ป่วยที่ป่วยหนัก ใกล้สิ้นชีวิต เมื่อใช้สมาธิวิธีอื่นไม่ได้ผล กล่าวคือ ฝึกให้จิตดับเพื่อให้จิตและกายพักอย่างเต็มที่ชั่วระยะหนึ่ง ถ้าวางกายยังมีพลังชีวิตเหลือพอก็จะสามารถหายป่วยได้ แต่ถ้าพลังชีวิตเหลือน้อยเกินไปหรือหมด ก็จะเป็นการจากโลกนี้ไปอย่างสงบ / เป็นวิธีที่ทำให้เข้าถึงมรรคได้อีกวิธีหนึ่ง

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ / กำหนดว่า ตาย ตาย ตาย ... ไปเรื่อยๆ นึกถึงความตายว่าคนเราทุกคนต้องตาย / จนลมหายใจที่จมูกน้อยลง ๆ จนลมดับไป จิตจะเลื่อนเข้าไปในความมืด มีแรงบีบรัดตามจมูก ตา เหมือนจะระเบิด / จนจิตดับลงไปนั่งอยู่กับความดับ / เมื่อจิตดับแล้วรอสักครู่ภาวะความเกิดของจิตจะเกิดตามมา จะเกิดแสงสว่าง ความรู้สึกตัวทั่วพร้อม ลมหายใจ จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ / ก็กำหนด ความตายใหม่ จนจิตดับ ดับแล้วก็กำหนดตายอีก ทำไปจนการดับกับการเกิดเกิดดับ สลับกันเร็วขึ้น ให้เห็นความตายเป็นของไม่เที่ยง ให้จิตคลายอุปาทานในเรื่องความตาย ปล่อยวางการดับการเกิด ความเป็นความตาย จิตก็จะเข้าถึงธรรมถึงมรรค

สมาธิถอดกายทิพย์ โดยใช้เส้นแสง

ประโยชน์ : ทำให้กายทิพย์เดินทางไปได้ไกลกว่าการถอดวิธีอื่น

วิธีฝึก

คล้ายอาภรณ์ / นึกมีเส้นแสงเป็นลำ ออกจาก ฐานกายที่อยู่เหนือสะดือขึ้นมา 2 นิ้ว ส่องตรงขึ้นไปสู่ท้องฟ้า / ใช้จิตกระทั่งฐานกายตามวิธีสมาธิกายปกติ และนึกลำเส้นแสงด้วย / ทำไปจนกายทิพย์สว่างมีพลังมากขึ้นเรื่อยๆ กายทิพย์จะออกจากกายหยาบที่ฐานกาย เดินทางไปตามลำเส้นแสง

2.4 ยุคพีระมิด / ต่างพิภพ [พ.ศ. 2542 - ปัจจุบัน]

สมาธิในยุคนี้ที่พระอาจารย์รัตน์ค้นพบและสอน ได้แก่

สมาธิดึงพลัง จาก พีระมิด Rock Crystal

วิธีฝึก

คว่ำฝ่ามือเหนือยอดแหลมพีระมิด ประมาณ 1 นิ้ว พลังจากพีระมิดจะไหลมาสู่ร่างกาย

สมาธิดึงพลัง จากพีระมิด Rock Crystal และส่งผ่านพลังให้แก่ผู้อื่น

วิธีฝึก

คว่ำฝ่ามือซ้ายเหนือปลายแหลมพีระมิด ประมาณ 1 นิ้ว / หายฝ่ามือขวา แล้วให้ผู้อื่นนำฝ่ามือซ้าย วางคว่ำเหนือมือขวาเรา ราว 1 นิ้ว พลังจากพีระมิดจะไหลผ่านตัวเราไปสู่ผู้อื่นซึ่งสามารถส่งพลังต่อๆ กันไปได้เรื่อยๆ หลายคน

สมาธิดึงพลังจาก พีระมิด Rock Crystal ที่เจดีย์ป้อมมิโจ๊ะ

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ / นึกไปที่เจดีย์ป้อมมิโจ๊ะ / ส่งจิตละลายคลื่นระหว่างตัวเรากับเจดีย์ ให้เป็นความว่าง / นึกความรู้สึกกลมหายใจเข้า ดึงพลังจากเจดีย์ให้ไหลเข้ามาสู่ตัวเรา

สมาธิดึงพลังจาก พีระมิด Rock Crystal จากเจดีย์ป้อมมิโจ๊ะ และ จากดาวอังคาร

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / สมาธิอารมณ์สงบ / นึกไปที่เจดีย์ป้อมมิโจ๊ะก่อน แล้วนึกไปที่ดาวอังคาร / ส่งจิตละลายคลื่นระหว่างตัวเรากับเจดีย์ กับดาวอังคาร ให้เป็นความว่าง / นึกความรู้สึกกลมหายใจเข้า ดึงพลังจากดาวอังคาร จากเจดีย์ให้ไหลเข้ามาสู่ตัวเรา

สมาธิ กากบาท

ประโยชน์ : เพื่อเปิดจุดรับพลังที่สำคัญ 3 จุด รับพลังเข้าสู่ร่างกาย คือ พลังความว่าง พลังลมปราณ และ พลังบริสุทธิ์

วิธีที่ 1

ประโยชน์ : เพื่อเปิดจุดรับพลังความว่าง

วิธีฝึก

คลายอารมณ์ / นำฝ่ามือขวาวางลงบนเข่าขวา ฝ่ามือซ้ายวางลงบนเข่าซ้าย ในลักษณะหงายฝ่ามือขึ้น / จินตนาการว่า ที่ฝ่ามือทั้งสองข้าง และที่กลางศีรษะด้านบน มีรอยกากบาท เป็นเครื่องหมาย บวก (+) เหมือนกับถูกมีดกรีด ทำให้ฝ่ามือ และ ศีรษะ เกิดเป็นรอยปริแยกขึ้นมา / ให้จิตนึกอยู่แต่กากบาททั้ง สามตำแหน่ง พร้อมกับนึกถึงสภาวะความว่างเปล่า / ให้ทำลักษณะนี้ไปเรื่อย ๆ พลังความว่างจะค่อยๆ ไหลเข้ามาสู่ร่างกาย หรือ นึกความรู้สึกกลมหายใจเข้า ดูดความว่างเข้ามาสู่ร่างกายตามรอยกากบาท / ผลที่เกิดขึ้น จะเกิดแรงดันขึ้นในร่างกาย ขยับเอา ของเสีย สารพิษ รังสี เส้นแรงแม่เหล็ก ที่ตกค้างที่เป็นโทษต่อร่างกายออกมา ในลักษณะ ให้อุ่น ให้อ่อน เสมหะ น้ำลาย

วิธีที่ 2

ประโยชน์ : เพื่อเปิดจตุรรับพลังลมปราณ / แสงสว่างสีเหลือง / เพื่อเปิดตาที่สาม

วิธีฝึก

คล้ายอาภรณ์ / หายฝ่ามือขวาวางบนเข่าขวา หายฝ่ามือซ้ายวางบนเข่าซ้าย / จินตนาการว่าที่ฝ่ามือทั้งสองข้าง และที่กลางหน้าผาก มีรอยกากบาทเป็นเครื่องหมาย บวก (+) ที่เกิดขึ้นเหมือนกับถูกมิดกริด / ให้จิตนึกอยู่แต่กากบาททั้งสามตำแหน่ง พร้อมกับนึกถึงแสงสว่างสีเหลือง / ทำลักษณะนี้ไปเรื่อยๆ แสงสว่างสีเหลืองจะไหลเข้าสู่ร่างกาย หรือ เพื่อให้เร็วขึ้น นึกความรู้สึกลมหายใจเข้า คุณแสงสว่างสีเหลืองเข้ามาสู่ร่างกายตามรอยกากบาท / ผลที่เกิดขึ้นจะเกิดแสงสว่างที่หน้าผาก ที่เปลือกตาจะสว่างขึ้นเรื่อยๆ เหมือนมีแรงอัด จนแสงและแรงอัดพุ่งออกไป ก็จะสามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ แต่จะต้องปล่อยวางการเห็นนี้ด้วย

วิธีที่ 3

ประโยชน์ : เพื่อเปิดจตุรรับพลังความบริสุทธิ์ / แสงสว่างสีขาว / เป็นการทำร่างกายให้สะอาด

วิธีฝึก

คล้ายอาภรณ์ / นำฝ่ามือขวาวางลงบนเข่าขวา ฝ่ามือซ้ายวางลงบนเข่าซ้าย ในลักษณะ หายฝ่ามือขึ้น / จินตนาการว่า ที่ฝ่ามือทั้งสองข้าง และที่กลางศีรษะด้านบน มีรอยกากบาท เป็นเครื่องหมาย บวก (+) เหมือนกับถูกมิดกริด ทำให้ฝ่ามือ และ ศีรษะ เกิดเป็นรอยปริแยกขึ้นมา / ให้จิตนึกอยู่แต่กากบาททั้ง สามตำแหน่ง พร้อมกับนึกถึงแสงสว่างสีขาว / ให้ทำลักษณะนี้ไปเรื่อย ๆ แสงสว่างสีขาวจะค่อยๆ ไหลเข้ามาสู่ร่างกาย หรือ นึกความรู้สึกลมหายใจเข้า คุณแสงสว่างสีขาวเข้ามาสู่ร่างกายตามรอยกากบาท / ผลที่เกิดขึ้น แสงสว่างสีขาวภายในร่างกายจะค่อยๆ เพิ่มขึ้นๆ ยิ่งแสงสีขาวมากขึ้นเท่าใดก็จะรู้สึกว่าร่างกายมีความสะอาดบริสุทธิ์มากขึ้นเท่านั้น

สมาธิสามเหลี่ยม

ประโยชน์ : เพื่อสร้างกรอบให้จิต ทำให้จิตรวมพลังได้ง่าย และสามารถ ดูของเสีย ออกจากร่างกาย

วิธีที่ 1

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / ใช้ความรู้สึกลากเส้นเชื่อมระหว่างจุดสามจุด ตามตำแหน่งของสมาธิ กากบาท แต่ไม่ต้องจินตนาการว่ามีรอยปริแยก จนเกิดเป็นรูปสามเหลี่ยม / นำจิตไปอยู่ที่จุดกึ่งกลางของสามเหลี่ยม จะเกิดแรงดันขับของเสีย ของเสียจะถูกขูดสามเหลี่ยมหลุดออกไป

วิธีที่ 2

วิธีฝึก

คล้ายอารมณ์ / ใช้ความรู้สึกลากเส้นเชื่อมระหว่างจุดสามจุดตามวิธีสมาธิกากบาท แต่ไม่ต้องเปิดจุด เพียงแต่ลากเส้นจนเกิดเป็นรูปสามเหลี่ยม / แล้วฝึกสมาธิวิธีการใดๆ ที่เคยฝึกมาแล้ว เช่น สมาธิอารมณ์สงบ ใจสงบ กระตุ้นเซลล์ สมาธิหมุน สมาธิดิ่งแสงต่างๆ ก็จะทำให้การฝึกได้ผลเร็ว และชัดเจนขึ้น

ภาคผนวก 3

ตารางข้อมูลผู้ปฏิบัติสมาธิที่รับการอบรมสมาธิ และผู้ให้บริการ ณ ศูนย์พลังพิระมิด

3.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปฏิบัติสมาธิ / ผู้ให้บริการ

3.1.1 ผู้ปฏิบัติสมาธิ

ตารางที่ 1 ร้อยละของอายุผู้ปฏิบัติสมาธิ

อายุ	ชาย	หญิง	รวม
ต่ำกว่า 20 ปี	7.3	5.1	6.0
21 – 30 ปี	22.0	6.8	13.0
31 – 40 ปี	17.0	23.7	21.0
41 – 50 ปี	31.7	28.8	30.0
51 – 60 ปี	9.8	23.7	18.0
61 – 70 ปี	7.3	10.2	9.0
71 – 80 ปี	4.9	1.7	3.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 2 ร้อยละของระดับการศึกษาของผู้ปฏิบัติสมาธิ

ระดับการศึกษา	ชาย	หญิง	รวม
ไม่ได้เรียน	-	1.7	1.0
อ่านออกเขียนได้	-	8.5	5.0
ประถมศึกษา	7.3	16.9	13.0
มัธยมศึกษา	19.5	6.8	12.0
อนุปริญญา / เทียบเท่า	9.8	8.5	9.0
ปริญญาตรี	56.1	42.4	48.0
ปริญญาโท – เอก	7.3	15.2	12.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 3 ร้อยละของสถานภาพสมรสของผู้ปฏิบัติสมาธิ

สถานภาพสมรส	ชาย	หญิง	รวม
โสด	43.9	39.0	41.0
แต่งงาน	48.8	45.7	47.0
หย่าร้าง	-	8.5	5.0
ม่าย	4.9	5.1	5.0
ไม่ระบุ	2.4	1.7	2.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 4 ร้อยละของอาชีพผู้ปฏิบัติสมาธิ

อาชีพ	ชาย	หญิง	รวม
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	24.4	28.8	27.0
รับราชการ	24.4	25.4	25.0
พนักงานบริษัท / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	17.1	16.9	17.0
คนงาน / ลูกจ้าง	7.3	11.9	10.0
พ่อบ้าน – แม่บ้าน	-	3.4	2.0
นักเรียน / นักศึกษา	24.4	5.1	13.0
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2.4	8.5	6.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 5 ร้อยละของที่อยู่ปัจจุบันของผู้ปฏิบัติสมาธิ

ที่อยู่ปัจจุบัน	ชาย	หญิง	รวม
กรุงเทพมหานคร	9.8	10.2	10.0
เชียงใหม่	65.9	62.7	64.0
ภาคเหนือ	19.5	16.9	18.0
ภาคกลาง	2.4	5.1	4.0
ภาคใต้	-	5.1	3.0
ภาคอีสาน	-	-	-
ภาคตะวันออก	2.4	-	1.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 6 ร้อยละของผู้ที่เคยปฏิบัติสมาธิมาก่อน

การปฏิบัติสมาธิมาก่อน	ชาย	หญิง	รวม
เคย	78.0	83.1	81.0
ไม่เคย	22.0	16.9	19.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 7 ร้อยละของประเภทสมาธิที่ผู้ให้ข้อมูลเคยปฏิบัติ

สมาธิที่เคยปฏิบัติ	ชาย	หญิง	รวม
สมถกรรมฐาน(อานาปานสติ พุทโธ)	36.6	63.4	100.0 (71)
สมาธิแนวทางพระอาจารย์รัตน์	35.0	65.5	100.0 (20)
สติปัฏฐาน 4	52.6	47.4	100.0 (19)
อื่นๆ (พลังจักรวาล , เป็ดโลก , โยคะ	80.0	20.0	100.0 (5)
เจ้าแม่กวนอิม , พระอุมา ฯลฯ)	-	100.0	100.0 (4)

ตารางที่ 8 ร้อยละของระยะเวลาที่ผู้ปฏิบัติฝึกสมาธิมาก่อน

ระยะเวลาปฏิบัติ	ชาย	หญิง
0 – 6 เดือน	9.4	16.3
6 – 12 เดือน	-	4.1
1 – 2 ปี	3.1	12.2
3 – 5 ปี	34.4	22.5
6 – 10 ปี	6.3	14.3
10 ปีขึ้นไป	40.6	26.5
11 ไม่ระบุ	6.2	4.1
รวม	100.0 (32)	100.0 (49)

ตารางที่ 9 ร้อยละของความถี่ในการปฏิบัติสมาธิ

ความถี่ในการปฏิบัติ	ชาย	หญิง
สม่ำเสมอ	15.6	10.2
ทำๆ หยุดๆ	84.4	81.6
ไม่ได้ทำต่อ	-	4.1
ไม่ระบุ	-	4.1
รวม	100.0 (32)	100.0 (49)

ตารางที่ 10 ร้อยละของจุดมุ่งหมายในการมาอบรมสมาธิ

จุดมุ่งหมาย	ชาย	หญิง	รวม
รักษากายและผลด้านจิตใจ	43.2	56.8	100.0 (44)
รักษาโรคทางกาย	55.0	45.0	100.0 (40)
ศรัทธาพระอาจารย์รัตน์	35.5	64.5	100.0 (31)
ศรัทธาในพุทธศาสนา	44.8	55.2	100.0 (29)
ผลด้านจิตใจ	54.5	45.5	100.0 (22)
มาทดลองดู	40.0	60.0	100.0 (15)

ตารางที่ 11 ร้อยละของสถานะสุขภาพของผู้ปฏิบัติสมาธิ

สถานะสุขภาพ	ชาย	หญิง	รวม
ปกติ	31.7	30.5	31.0
มีโรคประจำตัว	68.3	69.5	69.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 12 ร้อยละของโรคประจำตัวผู้ปฏิบัติสมาธิ

โรคประจำตัว	ชาย	หญิง	รวม
มะเร็ง	54.2	45.8	100.0 (24)
ปวดตามร่างกาย	37.5	62.5	100.0 (16)
ปวดศีรษะ	36.4	63.6	100.0 (11)
โรคกระดูก	-	100.0	100.0 (6)
ความดันโลหิตสูง	40.0	60.0	100.0 (5)
เบาหวาน	50.0	50.0	100.0 (2)
หัวใจ	50.0	50.0	100.0 (2)
ติดเชื้อเอชไอวี (HIV)	-	100.0	100.0 (1)
ไต	-	100.0	100.0 (1)

ตารางที่ 13 ร้อยละของผู้ที่คิดว่าพลังจิตมีจริง

ความคิด	ชาย	หญิง	รวม
มี	100.0	96.6	98.0
ไม่แน่ใจ	-	3.4	2.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 14 ร้อยละของเหตุผลที่ผู้ปฏิบัติคิดว่าพลังจิตมีจริง

เหตุผลที่คิดว่ามีจริง	ชาย	หญิง
ทราบจากประสบการณ์จริงของตนเอง	29.3	43.9
จิต/กายสัมพันธ์กัน และนำมารักษากายใจได้	41.4	35.1
ทราบจากสื่อหรือคนอื่นบอก	29.3	21.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (57)

3.1.2 ผู้ใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด

ตารางที่ 15 ร้อยละของอายุผู้มาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพระมิด

อายุ	ชาย	หญิง	รวม
ต่ำกว่า 20 ปี	12.5	5.1	7.5
21 – 30 ปี	14.1	6.6	9.0
31 – 40 ปี	10.9	25.8	21.0
41 – 50 ปี	21.9	27.2	25.5
51 – 60 ปี	14.1	14.0	14.0
61 – 70 ปี	18.8	11.0	13.5
71 – 80 ปี	6.3	8.8	8.0
81 ปีขึ้นไป	1.6	1.5	1.5
รวม	100.0 (64)	100.0 (136)	100.0 (200)

ตารางที่ 16 ร้อยละของจุดมุ่งหมายที่ไปใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพระมิด

วัตถุประสงค์	ชาย	หญิง	รวม
รักษาโรค	25.7	74.3	100.0 (74)
ปฏิบัติสมาธิ	28.8	71.2	100.0 (73)
ทดลองดู	35.2	64.8	100.0 (71)
ตามเพื่อน /ญาติ / คนรู้จักมา	40.0	60.0	100.0 (25)
อื่น ๆ	50.0	50.0	100.0 (8)
ไม่ระบุ	-	100.0	100.0 (3)

ตารางที่ 17 ร้อยละของระยะเวลาที่ผู้ใช้บริการมาศูนย์พลังพระมิด

ในช่วงเวลา 10 เดือน นับจากเปิดศูนย์ ฯ	ชาย	หญิง	รวม
มาน้อย (1 – 4 ครั้ง)	32.8	33.8	33.5
มานาน ๆ ครั้ง (5 – 15 ครั้ง)	57.8	52.2	54.0
มาประจำ (15 ครั้งขึ้นไป)	9.4	13.2	12.0
ไม่ระบุ	-	0.8	0.5
รวม	100.0 (64)	100.0 (136)	100.0 (200)

ตารางที่ 18 ร้อยละของประสบการณ์ในการปฏิบัติสมาธิของผู้ใช้บริการ

ประสบการณ์ในการปฏิบัติสมาธิ	ชาย	หญิง	รวม
เคย	79.7	80.9	80.5
ไม่เคย	20.3	19.1	19.5
รวม	100.0 (64)	100.0 (136)	100.0 (200)

ตารางที่ 19 ร้อยละของระยะเวลาที่ผู้ใช้บริการเคยปฏิบัติสมาธิมาก่อน

ระยะเวลา	ชาย	หญิง
0 – 6 เดือน	7.8	14.6
7 – 11 เดือน	2.0	1.8
1 – 2 ปี	13.7	11.8
3 – 5 ปี	19.6	22.7
6 – 9 ปี	15.7	10.9
10 ปีขึ้นไป	39.2	30.9
ไม่ระบุ	2.0	7.3
รวม	100.0 (51)	100.0 (110)

ตารางที่ 20 ร้อยละของผู้ใช้บริการที่มีโรคประจำตัวที่ต้องการรักษาด้วยพลังพระมิต

โรคประจำตัว	ชาย	หญิง	รวม
ไม่มี	42.2	27.9	32.5
มี	57.8	72.1	67.5
รวม	100.0 (64)	100.0 (136)	100.0 (200)

ตารางที่ 21 ร้อยละของโรคประจำตัวของผู้มาใช้บริการ

โรคประจำตัว	ชาย	หญิง	รวม
ปวดตามร่างกาย	21.7	78.3	100.0 (46)
โรคกระดูกและข้อ	25.0	75.0	100.0 (16)
ภูมิแพ้	28.6	71.4	100.0 (14)
ปวดศีรษะ , ไมเกรน	10.0	90.0	100.0 (10)
มะเร็ง	55.6	44.4	100.0 (9)
ความดันโลหิตสูง	33.3	66.7	100.0 (9)
กระเพาะอาหาร	20.0	80.0	100.0 (5)

3.1.3 ผู้ปฏิบัติสมาธิ

ตารางที่ 22 ร้อยละของความเชื่อในพลังผีระมัดก่อนมาปฏิบัติ

ความเชื่อในพลังผีระมัด	ชาย	หญิง	รวม
เชื่อ	31.7	32.2	32.0
เชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง	19.5	27.1	24.0
ไม่เชื่อเลย	19.5	3.4	10.0
ไม่แน่ใจ	29.3	28.8	29.0
ไม่ทราบ	-	8.5	5.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 23 ร้อยละของความเชื่อในพลังผีระมัดหลังปฏิบัติแล้ว

ความเชื่อในพลังผีระมัด	ชาย	หญิง	รวม
เชื่อมาก	39.0	42.4	41.0
เชื่อ	46.3	45.7	46.0
ยังเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่งอยู่	9.8	5.1	7.0
ยังไม่แน่ใจ	4.9	6.8	6.0
ไม่เชื่อเลย	-	-	-
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 24 ร้อยละของผู้มีความรู้ว่าพลังพระมิดมีประโยชน์

	ชาย	หญิง	รวม
ไม่ทราบ	58.5	33.9	63.0
ทราบ	41.5	66.1	37.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 25 ร้อยละของประโยชน์จากพลังพระมิดที่ผู้ปฏิบัติทราบ

ประโยชน์ของพระมิด	ชาย	หญิง
รักษาโรค ทำให้สุขภาพกายใจดี	23.5	45.0
นอนอาหาร	29.4	15.0
เก็บรักษาสพ	17.6	25.0
ทำให้จิตใจสงบ	11.8	10.0
รักษาวัตถุให้อยู่ในสภาพดี	5.9	-
ช่วยให้พืชและสัตว์เจริญเติบโต	5.9	-
เก็บพลังงานไว้ภายในได้	5.9	-
ไม่ระบุ	-	10.0
รวม	100.0 (17)	100.0 (20)

ตารางที่ 26 ร้อยละของผู้ที่เชื่อคำอธิบายเรื่องพลังพระมิดของพระอาจารย์รัตน์

ความเชื่อ	ชาย	หญิง	รวม
เชื่อ	97.6	98.3	98.0
ไม่เชื่อ	2.4	1.7	2.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 27 ร้อยละของเหตุผลที่ผู้ปฏิบัติเชื่อในคำอธิบายเรื่องพลังพระมิดของพระอาจารย์รัตน์

เหตุผลที่เชื่อ	ชาย	หญิง
ทดสอบด้วยตัวเองแล้ว สัมผัสได้ด้วยตัวเอง	52.5	37.9
เห็นผลจริงตามคำอธิบาย	37.5	27.6
สุขภาพดีขึ้นทั้งกาย ใจ	7.5	17.3
ศรัทธาพระอาจารย์รัตน์	2.5	15.5
ไม่ระบุเหตุผล	-	1.7
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)

ตารางที่ 28 ร้อยละของผลการสัมผัสพลังพระมิดโดยผู้ปฏิบัติ

การสัมผัส	ชาย	หญิง	รวม
ไม่ได้	7.3	8.5	8.0
ได้	92.7	91.5	92.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 29 ร้อยละของผลการสัมผัสพลังพระมิดโดยผู้ปฏิบัติ

ลักษณะการสัมผัส	ชาย	หญิง	รวม
แสง / พลัง	37.5	62.5	100.0 (56)
ร้อน	41.0	59.0	100.0 (39)
คลื่น / ละออง	43.3	56.7	100.0 (30)
เส้น	60.0	40.0	100.0 (15)
เย็น	27.3	72.7	100.0 (11)

ตารางที่ 30 ร้อยละของความรู้สึกเปรียบเทียบ การอยู่ภายนอก / ภายในสนามพระมิด

ความรู้สึก	ชาย	หญิง	รวม
แตกต่าง	87.8	81.3	84.0
ไม่แตกต่าง	9.8	18.7	15.0
ไม่ระบุ	2.4	-	1.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 31 ร้อยละของความรู้สึกว่าแตกต่างเมื่ออยู่ภายนอก / ภายในสนามพระมิด

ความรู้สึกแตกต่างในเรื่อง	ชาย	หญิง
จิตใจสงบ / มั่นคงทางจิตใจมากกว่า	33.3	33.3
มีสมาธิดีกว่า	22.2	16.7
มีพลังดี / คุด / ดัน / ความร้อน	11.1	18.7
สภาพร่างกายปรับได้ดีกว่า	13.9	6.3
สิ่งแวดล้อมภายในดีกว่า	5.6	12.5
ร่างกายและจิตใจดีกว่า	13.9	12.5
รวม	100.0 (36)	100.0 (48)

ตารางที่ 32 ร้อยละของความรู้สึกที่มีต่อการทำสมาธิภายใน / ภายนอกสนามพระมิด

ความรู้สึกเมื่อทำสมาธิ	ชาย	หญิง	รวม
แตกต่าง	90.3	84.7	87.0
ไม่แตกต่าง	7.3	15.3	12.0
ไม่ระบุ	2.4	-	1.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 33 ร้อยละของความรู้สึกที่แตกต่างเมื่อทำสมาธิภายใน / ภายนอกสนามพระมิด

ความรู้สึกแตกต่างในเรื่อง	ชาย	หญิง
สมาธิดีกว่า / เร็ว / นานกว่า	56.8	54.0
จิตใจมั่นคง / สงบมากกว่า	27.0	26.0
มีพลังภายในสนามพระมิด	5.4	10.0
บรรยากาศภายในดีกว่า	5.4	6.0
ร่างกายและจิตใจดีกว่า	5.4	4.0
รวม	100.0 (37)	100.0 (50)

ตารางที่ 34 ร้อยละของความรู้สึกที่ไม่แตกต่างไม่ว่าจะทำสมาธิภายใน/ภายนอกสนามพระมิด

ความรู้สึกที่ไม่แตกต่าง	ชาย	หญิง
จิตยังเป็นดวงเดิม	66.7	33.3
ยังทำไม่มากพอ	-	33.3
จิตใจยังไม่มีสมาธิพอ	33.3	11.2
ยังแยกแยะไม่ได้	-	11.1
ไม่ระบุ	-	11.1
รวม	100.0 (3)	100.0 (9)

3.1.4 ผู้ใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด

ตารางที่ 35 ร้อยละของความเชื่อเรื่องพลังพระมิดก่อนมาที่ศูนย์พลังพระมิด

ความเชื่อ	ชาย	หญิง	รวม
เชื่อ	29.7	41.2	37.5
ไม่เชื่อ	20.3	21.3	21.0
ไม่ทราบ / ไม่แน่ใจ	50.0	37.5	41.5
รวม	100.0 (64)	100.0 (136)	100.0 (200)

ตารางที่ 36 ร้อยละของความเชื่อหลังมาศูนย์พลังพระมิดแล้ว

ความเชื่อ	ชาย	หญิง	รวม
เชื่อ	81.3	83.8	83.0
ไม่เชื่อ	3.1	2.9	3.0
ยังไม่แน่ใจ	15.6	13.2	14.0
รวม	100.0 (64)	100.0 (136)	100.0 (200)

ตารางที่ 37 ร้อยละของการสัมผัสหรือรับพลังพิระมิด

การรับพลังพิระมิด	ชาย	หญิง	รวม
สัมผัส / รับได้	75.0	81.6	79.5
ไม่ได้	15.6	14.7	15.0
ไม่แน่ใจ	7.8	3.7	5.0
ไม่ระบุ	1.6	-	0.5
รวม	100.0 (64)	100.0 (136)	100.0 (200)

ตารางที่ 38 ร้อยละของลักษณะพลังพิระมิดที่สัมผัสหรือรับได้

ลักษณะของพลัง	ชาย	หญิง	รวม
แรง / แสง	29.3	70.7	100.0 (116)
ความร้อน	18.1	81.9	100.0 (72)
คลื่น / ละออง	26.9	73.1	100.0 (26)
ความเย็น	30.8	69.2	100.0 (13)
เส้น	23.1	76.9	100.0 (13)

3.2 ผลที่เกิดขึ้น / ประโยชน์ของพีระมิด

3.2.1 ผู้ปฏิบัติสมาธิ

ตารางที่ 39 ร้อยละของผลด้านร่างกายจากการอยู่ในสนามพีระมิด/ปฏิบัติสมาธิโดยใช้พีระมิด

ผลด้านร่างกาย	ชาย	หญิง	รวม
อาการป่วยทุเลา / ร่างกายดีขึ้น	75.6	62.7	68.0
คงเดิม	7.3	10.2	9.0
ยังเห็นผลไม่ชัดเจน	17.1	27.1	23.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 40 ร้อยละของผลด้านจิตใจจากการอยู่ในสนามพีระมิด/ปฏิบัติสมาธิโดยใช้พีระมิด

ผลด้านจิตใจ	ชาย	หญิง	รวม
ดีขึ้น / ผ่อนคลาย	85.4	88.1	87.0
คงเดิม	4.9	3.4	4.0
ยังเห็นผลไม่ชัดเจน	9.8	8.5	9.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 41 ร้อยละของผู้ที่ได้รับประโยชน์จากพลังพีระมิด

ประโยชน์	ชาย	หญิง	รวม
ได้รับ	92.7	93.2	93.0
ไม่ได้รับ	7.3	6.8	7.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 42 ร้อยละของประโยชน์ที่ผู้ปฏิบัติสมาธิได้รับจากพลังพระมิด

ประโยชน์ที่ได้รับ	ชาย	หญิง	รวม
ด้านร่างกาย			
สุขภาพดีขึ้น สดชื่น แข็งแรง เบาสบาย	47.9	52.1	100.0 (48)
อาการป่วยทุเลาลง , ผ่อนคลาย	41.7	58.3	100.0 (24)
หลับดี เจริญอาหาร น้ำหนักเพิ่ม	33.3	66.4	100.0 (3)
ด้านจิตใจ			
จิตใจสงบ	36.5	63.5	100.0 (52)
จิตใจปลอดโปร่ง สบาย สดชื่น	43.3	56.7	100.0 (30)
มีสติ มีพลัง	66.7	33.3	100.0 (6)
ด้านสมาธิ			
มีความสงบ มั่นคงแน่วแน่	39.5	60.5	100.0 (38)
มีสมาธิง่ายและเร็ว	37.5	62.5	100.0 (32)
ทำสมาธิได้ลึก นาน	50.0	50.0	100.0 (14)

ตารางที่ 43 ร้อยละของสภาพปัญหาจากการทำสมาธิโดยใช้พลังพระมิดมาเสริม

สภาพปัญหา	ชาย	หญิง	รวม
ไม่มี	95.1	84.7	89.0
มี	4.9	13.6	10.0
มีหรือไม่ ยังตอบไม่ได้	-	1.7	1.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 44 ร้อยละของปัญหาที่เกิดจากการทำสมาธิโดยใช้พลังพระมิดมาเสริม

ปัญหา	ชาย	หญิง
ทำไม่ต่อเนื่อง	50.0	37.5
รับพลังไม่ได้	-	25.5
ทำแล้วมีอาการป่วยมากขึ้น	-	25.5
ร่างกายปรับสภาพได้คืนคาดไม่ถึง	50.0	-
ไม่แน่ใจในสิ่งที่สัมผัส	-	12.5
รวม	100.0 (2)	100.0 (8)

ตารางที่ 45 ร้อยละของความคลางแคลงใจที่มีต่อพลังพระมิด

ความคลางแคลงใจ	ชาย	หญิง	รวม
ไม่มี	87.8	84.7	86.0
มี	12.2	13.6	13.0
มีหรือไม่มี ยังตอบไม่ได้	-	1.7	1.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 46 ร้อยละของความคลางแคลงใจเกี่ยวกับพลังพระมิด

เรื่องที่ยังคลางแคลงใจ	ชาย	หญิง
ที่มาและการทำงานของพระมิด	60.0	75.0
ผลของพระมิดต่อร่างกายจิตใจ	40.0	-
เหตุใดร่างกายจึงเปลี่ยนแปลงไปในทางดีขึ้น	-	12.5
ยังไม่รู้สักอะไรเลย	-	12.5
รวม	100.0 (5)	100.0 (8)

ตารางที่ 47 ร้อยละของการเกิดประสบการณ์พิเศษหลังจากสัมผัสพลังพระมิด

ประสบการณ์พิเศษ	ชาย	หญิง	รวม
มี	53.7 (22)	52.5 (31)	53.0
ไม่มี	46.3 (19)	45.8 (27)	46.0
ยังบอกไม่ได้ชัดเจน	-	1.7 (1)	1.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 48 ร้อยละของประสบการณ์พิเศษหลังจากสัมผัสพลังพระมิด

ประสบการณ์พิเศษ	ชาย	หญิง
สุขภาพกาย ใจ และสมาธิดีขึ้นอย่างมาก	68.2	71.0
มีพลังแสง ความเย็นและแรงหมุน	9.1	9.7
พระมิดหายแล้วได้กลับคืนมาเอง	9.1	-
เจ็บปวดในจุดที่ไม่ป่วย / บกพร่อง	-	6.4
เห็นร่างคนสีเงิน เห็นขดลวด	4.6	6.5
เหมือนมีไฟฟ้าไหลมาจุดประกายในร่างกาย	4.5	3.2
ได้กลิ่นไหม้คล้ายกลิ่นกระดุกเผา	4.5	-
วางพระมิดไว้ในรถป้องกันอุบัติเหตุได้	-	3.2
รวม	100.0 (22)	100.0 (31)

ตารางที่ 49 ร้อยละของความประสงค์จะนำพลังพระมิดไปใช้ประโยชน์ในอนาคต

การจะนำไปใช้ประโยชน์	ชาย	หญิง	รวม
ไม่ใช้	-	1.7	1.0
ใช้	100.0	98.3	99.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 50 ร้อยละของจุดประสงค์ในการนำพลังพระมิดไปใช้ประโยชน์ในอนาคต

นำไปใช้เพื่อ	ชาย	หญิง	รวม
ช่วยในการทำสมาธิ	42.2	57.8	100.0 (90)
รักษาโรคด้วยตัวเอง	40.7	59.3	100.0 (86)
ช่วยด้านจิตใจ	41.9	58.1	100.0 (74)
ช่วยนวดร่างกายด้วยตนเอง	45.2	54.8	100.0 (42)
เผยแพร่ความรู้สู่สาธารณชน	50.0	50.0	100.0 (4)
ป้องกันอันตรายแก่ตนเอง	-	100.0	100.0 (3)

3.2.2 ผู้ใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด

ตารางที่ 51 ร้อยละของผลที่มีต่อโรคประจำตัวของผู้มาใช้บริการที่ศูนย์ฯ

ผลที่มีต่อร่างกาย	ชาย	หญิง
ทุเลาลง / ดีขึ้น	59.5	67.3
คงเดิม	37.8	29.6
แย่ลง	-	2.1
ไม่ระบุ	2.7	1.0
รวม	100.0 (37)	100.0 (98)

ตารางที่ 52 ร้อยละของการกลับมาใช้บริการที่ศูนย์พลังพระมิด

การกลับมาใช้บริการที่ศูนย์ฯ	ชาย	หญิง	รวม
ไม่ไปแล้ว	50.0	52.2	51.5
ยังไปอยู่	46.9	44.1	45.0
ไม่แน่ใจ	3.1	3.7	3.5
รวม	100.0 (64)	100.0 (136)	100.0 (200)

ตารางที่ 53 ร้อยละของเหตุผลที่จะไม่กลับมาที่ศูนย์พระมิดอีก

เหตุผล	ชาย	หญิง
ไม่ว่าง มีภารกิจมาก	15.6	45.1
ไม่สะดวกในการเดินทาง	43.8	22.5
ไม่เชื่อ / ไม่สนใจ / ไม่ได้ผลเลย	9.4	11.3
หายดีแล้ว / ร่างกายปกติ	12.5	8.5
นำพระมิดไปใช้ทำสมาธิที่บ้าน	9.4	5.6
มาทดลองทำดู / สังเกตการณ์เท่านั้น	3.1	4.2
เลือกรักษาแผนปัจจุบันและแนวอื่นแทน	3.1	2.8
ไม่ระบุ	3.1	-
รวม	100.0 (32)	100.0 (71)

ตารางที่ 54 ร้อยละของเหตุผลที่ยังมาใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพิระมิด

เหตุผล	ชาย	หญิง
ทำสมาธิต่อ / รักษาโรค	80.0	83.3
เพื่อศึกษาและแนะนำผู้อื่น	10.0	8.3
ทดลองเพื่อดูผลต่อไป	3.3	5.0
อื่นๆ	6.7	1.7
ไม่ระบุเหตุผล	-	1.7
รวม	100.0 (30)	100.0 (60)

3.3 มุมมองต่อพลังพิระมิด

3.3.1 ผู้ปฏิบัติสมาธิ

ตารางที่ 55 ร้อยละของความเห็นที่ผู้ปฏิบัติมีต่อการใช้พลังพิระมิดมาเสริมในการทำสมาธิ

ความเห็น	ชาย	หญิง	รวม
มีประโยชน์	42.5	57.5	100.0 (80)
ประหลาดใจ	48.3	51.7	100.0 (29)
คาดไม่ถึง	51.7	48.3	100.0 (29)
ทั้ง	54.2	45.8	100.0 (24)
สงสัย	50.0	50.0	100.0 (6)

ตารางที่ 56 ร้อยละของความคิดเห็นเรื่องความเหมาะสมของพิระมิดในการเป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับทำสมาธิ

ความคิดเห็น	ชาย	หญิง	รวม
เหมาะสมมาก	92.2	84.7	87.0
เหมาะสมปานกลาง	9.8	13.6	12.0
เหมาะสมน้อย	-	-	-
ไม่เหมาะสมเลย	-	-	-
ยังไม่ทราบ (เพราะเพิ่งมา)	-	1.7	1.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 57 ร้อยละของความคิดเห็นว่าพิธีมิดเหมาะสมมาก ที่จะใช้เป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับ
ทำสมาธิ

เหมาะสมมากเพราะ	ชาย	หญิง
ทำสมาธิได้เร็ว ง่าย สงบนาน	62.2	60.0
ทำให้สุขภาพร่างกายดีขึ้น	21.6	28.0
ทำให้เชื่อมั่นในพลังพิธีมิดมากขึ้น	5.4	4.0
เป็นกุศลบายที่ดี เห็นเป็นรูปธรรม	8.1	-
ไม่ระบุเหตุผล	2.7	8.0
รวม	100.0 (37)	100.0 (50)

ตารางที่ 58 ร้อยละของความคิดเห็นว่าพิธีมิดเหมาะสมปานกลางที่จะใช้เป็นอุปกรณ์เสริม
สำหรับทำสมาธิ

เหมาะสมปานกลางเพราะ	ชาย	หญิง
ทำให้เกิดสมาธิเร็ว ง่ายและสงบ	75.0	50.0
เป็นพลังที่ใช้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยว	25.0	-
พิธีมิดมีมานาน/มีหลักฐานพิสูจน์ได้	-	12.5
ช่วยรักษาโรคได้	-	12.5
ต้องใช้เวลาปฏิบัติให้นานกว่านี้	-	12.5
ไม่ควรยึดติดกับวัตถุ	-	12.5
รวม	100.0 (4)	100.0 (8)

ตารางที่ 59 ร้อยละของความคิดเห็นว่าการทำสมาธิโดยใช้พิธีมิดมาเป็นอุปกรณ์เสริมจะ
เป็นการแพทย์ทางเลือกได้หรือไม่

ความคิดเห็น	ชาย	หญิง	รวม
ได้	97.6	100.0	99.0
ไม่ได้	2.4	-	1.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 60 ร้อยละของความคิดเห็นว่าการทำสมาธิมีพระมิดเป็นอุปกรณ์เสริมเป็นการแพทย์ทางเลือกได้

เหตุผล	ชาย	หญิง
- ทำให้สุขภาพร่างกายดีขึ้น	50.0	32.2
- จิตใจดีจะส่งผลให้ร่างกายดีตาม	15.0	30.5
- ช่วยบำบัดตัวเองได้โดยไม่พึ่งพาแพทย์สมัยใหม่และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	7.5	30.5
- สุขภาพจิตและสมาธิดีขึ้น	20.0	-
- เสริมการรักษาแพทย์กระแสหลัก	2.5	6.8
- ไม่ระบุเหตุผล	5.0	-
รวม	100.0 (40)	100.0 (59)

ตารางที่ 61 ร้อยละของความเห็นต่อพลังพระมิดว่าทำให้ “จิตมีสมาธิง่ายขึ้น ลึกขึ้น”

ความเห็น	ชาย	หญิง	รวม
เห็นด้วย	85.4	86.4	86.0
ไม่เห็นด้วย	-	1.7	1.0
ไม่แน่ใจ	9.8	1.7	5.0
ยังบอกไม่ได้	4.8	10.2	8.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 62 ร้อยละของความเห็นต่อพลังพระมิดว่าทำให้ “จิตสงบขึ้น”

ความเห็น	ชาย	หญิง	รวม
เห็นด้วย	90.3	88.1	89.0
ไม่เห็นด้วย	-	-	-
ไม่แน่ใจ	7.3	1.7	4.0
ยังบอกไม่ได้	2.4	10.2	7.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 63 ร้อยละของการให้ข้อเสนอแนะต่อการทำสมาธิโดยใช้พลังพิระมิด

ข้อเสนอแนะ	ชาย	หญิง	รวม
ไม่มี	75.6	74.6	75.0
มี	24.4	25.4	25.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (59)	100.0 (100)

ตารางที่ 64 ร้อยละของข้อเสนอแนะต่อการทำสมาธิโดยใช้พลังพิระมิด

ข้อเสนอแนะ	ชาย	หญิง
ควรปรับปรุงบริการ / ตัวผู้เรียนสมาธิ	40.0	33.3
ควรประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สู่สาธารณชน	20.0	6.7
ต้องการให้รัฐสนับสนุน	40.0	60.0
รวม	100.0 (10)	100.0 (15)

3.3.2 ผู้ใช้บริการศูนย์พลังพิระมิด

ตารางที่ 65 ร้อยละของข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นที่ผู้ใช้บริการมีต่อพลังพิระมิด

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็น	ชาย	หญิง
สร้างความเชื่อมั่นในผลของพลังพิระมิดต่อ	28.1	51.8
การสร้างเสริมสุขภาพกายและจิต		
ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวาง	28.1	20.4
ขอให้มีศูนย์พลังพิระมิดต่อไป	18.8	9.3
ปรับวิธีการสอนและการปฏิบัติสมาธิ	18.8	7.4
สถานที่ไม่สะดวก ไม่สะอาด	-	9.3
เวลาในการปฏิบัติควรนานกว่านี้	6.2	1.8
รวม	100.0 (32)	100.0 (54)

ภาคผนวก 4

แบบสอบถาม / ติดตามผล / สันทนากลุ่ม

4.1 ผู้รับการอบรมสมาธิโดยใช้พีระมิดมาเสริม

ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง อายุ.....ปี
2. การศึกษา ☐ อ่านออกเขียนได้ ☐ ปริญญาตรี ☐ ประถมศึกษา
☐ ปริญญาโท / เอก ☐ มัธยมศึกษา ☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ
☐ อนุปริญญา / เทียบเท่า
3. สถานภาพสมรส
☐ โสด ☐ แต่งงาน ☐ หย่าร้าง ☐ แยกกันอยู่ ☐ ม่าย
4. อาชีพ ☐ ชาวไร่ ชาวนา ☐ พนักงานห้างร้าน บริษัท
☐ พ่อบ้าน แม่บ้าน ☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ นักเรียน นักศึกษา ☐ ลูกจ้าง / คนงาน
☐ รับราชการ ☐ รับจ้าง
☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ กำลังหางานทำ ☐ ค้าขาย
5. ที่อยู่ถาวร จังหวัด..... ที่อยู่ปัจจุบัน จังหวัด.....
6. ท่านเคยทำสมาธิมาก่อนหรือไม่
☐ เคย แบบใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 อย่าง)
เป็นเวลา.....ปี.....เดือน
โดย ☐ ทำสมาธิเสมอ ☐ ทำๆ หยุดๆ
☐ ไม่เคย เพราะ.....

7. ท่านมีจุดมุ่งหมายอะไรในการมาทำสมาธิครั้งนี้

- ☐ รักษาโรคทางกาย ☐ รักษากายและผลด้านจิตใจ
☐ ผลด้านจิตใจ ☐ มาทดลองดู
☐ ศรัทธาในพุทธศาสนา ☐ ศรัทธาพระอาจารย์รัตน์
☐

อื่นๆ.....

8. สุขภาพของท่านขณะนี้

- ☐ ปกติ
☐ มีโรคประจำตัว คือ
☐ ปวดศีรษะ ☐ มะเร็ง ☐ กระดูก ☐ ความดันโลหิต ☐ เบาหวาน
☐ หัวใจ ☐ ติดเชื้อเอชไอวี ☐ ปวดตามร่างกาย ☐ ไต
☐ อื่นๆ.....

พลังพิระมิด

9. ก่อนหน้านี้ ท่านเชื่อว่ามีพลังพิระมิดหรือไม่

- ☐ เชื่อครึ่ง ไม่เชื่อครึ่ง ☐ เชื่อ ☐ ไม่เชื่อเลย ☐ ไม่แน่ใจ

10. ท่านเคยทราบมาก่อนหน้านี้หรือไม่ว่าพลังพิระมิดมีประโยชน์

- ☐ ทราบ ☐ ไม่ทราบ

ถ้าทราบ มีประโยชน์ในเรื่องใด.....

.....

11. ท่านคิดว่าพลังจิตมีจริงหรือไม่

- ☐ มี เพราะ.....

- ☐ ไม่มี เพราะ.....

12. ท่านเชื่อคำอธิบายเรื่องพลังพิระมิดของพระอาจารย์รัตน์หรือไม่

- ☐ เชื่อ เพราะ.....

- ☐ ไม่เชื่อ เพราะ.....

13. ท่านคิดว่า พิระมิดเหมาะสมจะเป็นอุปกรณ์เสริมในการทำสมาธิได้ดีมากน้อยเพียงใด

- ☐ เหมาะสมมาก ☐ เหมาะสมปานกลาง ☐ เหมาะสมน้อย ☐ ไม่เหมาะสมเลย

เพราะ.....

.....

14. ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการใช้พลังพระมิดมาเสริมในการทำสมาธิ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ มีประโยชน์ ☐ สงสัย ☐ ประหลาดใจ ☐ เฉยๆ ☐ คาดไม่ถึง ☐ ทั้ง
☐ อื่นๆ.....

15. ท่านสัมผัสพลังพระมิดได้หรือไม่

- ☐ ไม่ได้
☐ ได้ ในลักษณะต่อไปนี้
☐ ความร้อน ☐ ความเย็น ☐ เส้น ☐ คลื่น / ละออง ☐ แสง / พลัง
☐ อื่นๆ.....

16. เมื่ออยู่ในสนามพระมิด / ปฏิบัติสมาธิโดยใช้พระมิดแล้ว มีผลอย่างไรต่อท่านบ้าง

- ด้านร่างกาย ☐ อาการป่วยทุเลาลง / ดีขึ้น ☐ คงเดิม ☐ แย่ลง ☐ ยังเห็นผลไม่ชัดเจน
 ด้านจิตใจ ☐ ดีขึ้น / ผ่อนคลายลง ☐ คงเดิม ☐ แย่ลง ☐ ยังเห็นผลไม่ชัดเจน
☐ อื่นๆ (เช่น การใช้จ่าย / การนอนหลับ เป็นอย่างไร)

17. ท่านมีความรู้สึกว่ามี ความแตกต่าง อย่างไรบ้างหรือไม่ ระหว่างการอยู่เป็นปกติ ข้างนอก
 สนามพระมิดกับการอยู่ ข้างใน สนามพระมิด

- ☐ ไม่แตกต่าง
☐ แตกต่าง ในเรื่อง.....

18. ท่านรู้สึกว่า การทำสมาธิ เมื่ออยู่ ข้างนอก กับ ข้างใน สนามพระมิด มีความแตกต่างกันหรือไม่

- ☐ แตกต่าง ในเรื่อง.....

- ☐ ไม่แตกต่าง เพราะ.....

19. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับข้อความต่อไปนี้

19.1 “พลังพระมิดทำให้จิตของคนเรารวมเป็นสมาธิได้ง่ายขึ้น และ ลึกขึ้น”

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ยังบอกไม่ได้

19.2 “พลังพระมิดทำให้จิตของคนเราสงบมากขึ้น”

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ยังบอกไม่ได้

20. ท่านคิดว่าการทำสมาธิโดยใช้พลังพระมิดเป็นอุปกรณ์เสริม สามารถจะเป็น “การแพทย์ทางเลือก” ของท่านและคนอื่นๆ ได้หรือไม่

(การแพทย์ทางเลือก หมายถึง เป็นการบำบัดรักษาอย่างหนึ่งควบคู่ไปกับการรักษาของแพทย์สมัยใหม่)

☐ ได้ เพราะ.....

☐ ไม่ได้ เพราะ.....

21. ท่านได้รับประโยชน์อะไรจากพลังพระมิดบ้างหรือไม่

☐ ไม่ได้ เพราะ.....

☐ ได้ ถ้าได้ เป็นเรื่องอะไรบ้าง

☐ สมาธิ ทำให้.....

☐ กาย ทำให้.....

☐ จิต ทำให้.....

☐ อื่นๆ

22. ท่านมีความคลางแคลงใจอะไรบ้างหรือไม่ จากการทำสมาธิโดยใช้พลังพระมิดมาเสริม

☐ ไม่มี

☐ มี ได้แก่.....

23. ท่านมีปัญหอะไรบ้างหรือไม่ จากการทำสมาธิโดยใช้พลังพระมิดมาเสริม

☐ ไม่มี

☐ มี ได้แก่.....

24. หลังจากสัมผัสพลังพระมิดแล้ว มีประสบการณ์ใดที่พิเศษเกิดขึ้นกับท่านบ้างหรือไม่

.....

.....

25. หลังการทำสมาธิโดยใช้พลังพระมิดมาเสริมแล้ว ท่านเชื่อว่ามีพลังพระมิดหรือไม่

☐ เชื่อมาก ☐ เชื่อ ☐ ยังเชื่อครึ่ง ไม่เชื่อครึ่งอยู่ ☐ ยังไม่แน่ใจ

☐ ไม่เชื่อเลย เพราะ.....

26. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบางหรือไม่ ในการทำสมาธิโดยใช้พลังพระมิตมาเสริม

☐ ไม่มี

☐ มี คือ.....
.....

27. ท่านคิดจะนำพลังพระมิตนี้ไปใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคตหรือไม่

☐ ไม่ใช่ เพราะ.....

☐ ใช้ เพื่อที่จะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ช่วยในการทำสมาธิ

☐ รักษาโรคด้วยตัวเอง

☐ นวดร่างกายด้วยตัวเอง

☐ ช่วยด้านจิตใจ

☐ อื่น ๆ.....
.....
.....

4.2 แบบติดตามผลการใช้บริการ ณ ศูนย์พลังพิระมิดจังหวัดเชียงใหม่

1. ชื่อ.....อายุ.....ปี
2. ท่านไป / มาที่ศูนย์ฯ พิระมิด เพื่อ ☐ รักษาโรค ☐ ทดลองดู
☐ ทำสมาธิ ☐ ตามเพื่อน/คนรู้จักมา ☐ อื่นๆ
3. ระยะเวลาที่มา / ไป ศูนย์ฯ พิระมิด ครั้ง
4. ท่านเคยทำสมาธิมาก่อนหรือไม่ ☐ เคย เป็นเวลา.....เดือน.....ปี
☐ ไม่เคย
5. ก่อนมาที่ศูนย์พิระมิดท่านเชื่อว่ามีพลังพิระมิดหรือไม่ ☐ เชื่อ ☐ ไม่เชื่อ ☐ ไม่แน่ใจ
6. หลังจากมาที่ศูนย์พิระมิดแล้วท่านเชื่อว่ามีพลังพิระมิดหรือไม่ ☐ เชื่อ ☐ ไม่เชื่อ ☐ ไม่แน่ใจ
7. ท่านมีโรคประจำตัวที่ต้องการการรักษาด้วยพลังพิระมิดหรือไม่
☐ ไม่มี ☐ มี โรคที่เป็น.....
8. ท่านรับพลังพิระมิดได้หรือไม่ ☐ ไม่ได้
☐ ได้ ในลักษณะของสิ่งต่อไปนี้(เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ ความร้อน ☐ ความเย็น ☐ เส้น ☐ คลื่น / ละออง
☐ แรง / พลัง ☐ อื่นๆ.....
9. หลังจากรับพลังพิระมิดแล้วโรคที่ท่านเป็นมีอาการเช่นไร
☐ หายไป / ดีขึ้น ☐ คงเดิม ☐ แย่ลง
10. ขณะนี้ท่านยังมา/ไป ที่ศูนย์พิระมิดอีกหรือไม่
☐ ไม่ไปแล้ว เพราะ.....
☐ ยังไปอยู่ เพื่อ.....
11. ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของท่านต่อพลังพิระมิด
.....
.....
.....
.....

4.3 คำถามสนทนากลุ่มผู้มารับบริการ ณ ศูนย์พลังพระมิด

1. ท่านเริ่มมาที่ศูนย์พลังพระมิดตั้งแต่เมื่อใด ใครชักชวนมา มาเพื่ออะไร
2. ความรู้สึกแรกเริ่มต่อพระมิดเมื่อมาที่ศูนย์ฯ เป็นอย่างไร
3. เมื่อแรกมาที่ศูนย์ฯ ท่านสัมผัสพลังพระมิดได้หรือไม่ มากน้อยแค่ไหน และสัมผัสได้ในรูปลักษณะของอะไร
4. พระมิดให้ผลอย่างไรบ้างแก่ท่านหรือไม่ เมื่อแรกเริ่มมาที่ศูนย์
5. ในระยะแรกมาที่ศูนย์ฯ ท่านได้บอกเล่าให้คนในครอบครัว ญาติสนิทมิตรสหาย คนใกล้ชิด ฯลฯ ทราบเรื่องพระมิดอย่างไรบ้าง
6. ขณะนี้ท่านมาทำอะไรบ้างที่ศูนย์ฯ ขอให้เล่ากิจวัตรตั้งแต่เมื่อมาถึงจนกระทั่งออกจากศูนย์ฯ ใช้นานานมากน้อยแค่ไหน และมาบ่อยเพียงใด
7. ท่านได้นำพระมิดก้อนเล็กไปใช้ประโยชน์เมื่อใด ก่อน/หลังมาที่ศูนย์ฯ และนำไปทำอะไรบ้างอย่างไร
8. ประโยชน์ของพระมิดที่เรียนรู้จากพระอาจารย์มีอะไรบ้าง จากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ มีอะไรบ้าง ประโยชน์อะไรที่เรียนรู้จากเพื่อนหรือผู้มารับบริการคนอื่นๆ และประโยชน์อะไรที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
9. ท่านได้รับประโยชน์อะไรจากพระมิดมากที่สุด ส่งผลต่อชีวิตประจำวันของท่านอย่างไรบ้าง
10. พระมิดช่วยให้ชีวิตประจำวันทุกวันนี้ของท่านเป็นอย่างไร (เช่นด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ ด้านสังคม ฯลฯ) เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อย่างไรบ้าง
11. ท่านให้ความสำคัญกับพระมิดมากน้อยแค่ไหน มองพระมิดอย่างไร
12. ท่านเห็นว่า อยู่ในศูนย์พระมิดกับอยู่ธรรมดาข้างนอก แตกต่างกันหรือไม่
13. ท่านเห็นว่า การทำสมาธิในสนามพระมิด/ศูนย์ฯพระมิด กับในห้องธรรมดา แตกต่างกันหรือไม่
14. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับคำกล่าวของพระอาจารย์รัตน์ที่ว่า “พระมิดใช้เป็นอุปกรณ์เสริมสำหรับทำสมาธิ แต่ไม่ใช่คำสอนของพุทธศาสนา”
15. เมื่อเริ่มมาที่ศูนย์ฯกับทุกวันนี้ การสัมผัสพลังพระมิดของท่านเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่ อย่างไร มากน้อยแค่ไหน
16. ท่านได้ชักชวนใครให้มาที่ศูนย์ฯ บ้าง เพราะอะไร
17. ท่านรู้สึกอย่างไรกับเพื่อนๆ ที่มาศูนย์ฯพระมิด มีกิจกรรมอะไรร่วมกันบ้าง

18. ท่านมีประสบการณ์พิเศษอะไรกับพระมิดบ้างหรือไม่ หรือเคยได้ยินใครที่มีประสบการณ์พิเศษกับพระมิดบ้าง
19. การที่พระอาจารย์สอนวิธีใช้ประโยชน์จากพระมิดเปลี่ยนไปอยู่เรื่อยๆ ท่านมีความคิดเห็นความรู้สึกอย่างไร
20. มีอะไรที่ท่านกลางแฉงใจ สงสัย ไม่เข้าใจหรือรับไม่ได้เกี่ยวกับพระมิดบ้างหรือไม่
21. ท่านได้ยินคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับพระมิดจากที่ไหนบ้างหรือไม่ เป็นทางลบหรือบวกอย่างไรบ้าง
22. ท่านคิดจะนำพระมิดไปใช้ประโยชน์ตลอดไปหรือไม่ เพราะอะไร
23. เมื่อครั้งที่มิชชันนารีจะปิดศูนย์พลังพระมิด ท่านรู้สึกอย่างไร
24. ท่านรู้สึกอย่างไรกับศูนย์พลังพระมิดขณะนี้ มาศูนย์ฯ แล้วได้อะไร ชอบ/ไม่ชอบอะไร ต้องการให้ปรับปรุงอะไรบ้าง
25. ท่านมองการเปลี่ยนแปลงศูนย์พลังพระมิดตั้งแต่เริ่มเปิดให้บริการ หรือ ตั้งแต่ท่านเริ่มมาใช้บริการจนถึงปัจจุบันอย่างไรบ้าง
26. เหตุใดท่านจึงยังมาที่ศูนย์พลังพระมิดอยู่ทุกวันนี้ และจะมาตลอดไปหรือไม่
27. ท่านคิดว่าตนเองมีส่วนร่วมในการทำให้ศูนย์พลังพระมิดตั้งอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้อย่างไรบ้าง